SUNDEKSEMPLÄR

VALLA TÄITEVKOMITEE ESIMEHE

KÄSIRAAMAT

VALIMIK KEHTIVAID SEADUSLIKKE EESKIRJU KÄSITAMISEKS VALLA TÄITEV-KOMITEE JA KÜLANÕUKOGU TÖÖS

TALLINN 1946

Valla täitevkomitee esimehe

käsiraamat

Valimik kehtivaid seaduslikke eeskirju käsitamiseks valla täitevkomitee ja külanõukogu töös

Bibliotheca
Universitatis
Tartuensis
1946; 0506
12146
A-16080

EESSÕNA.

Seoses oma ülesannete täitmisega tuleb valla täitevkomitee esimehel, samuti teistel valla täitevkomitee ja külanõukogu töötajatel alatasa kokku puutuda seaduste ja määrustega Nõukogude ülesehitustöö mitmesugustelt aladelt, neid eeskirju tundma õppida ja neid tegelikus olustikus rakendada. Kõigi nende eeskirjade otsimine Eesti NSV Teataja mahukatest aastakäikudest, kus nad on esitatud ajalises järjestuses, on tülikas ja teataval määral aegaviitev ning raskendab üldpildi saamist sellest, kuidas üks või teine küsimus on korraldatud kehtivas õiguses. Et kergendada kohaliku täitevkomitee töötaja vaeva kehtivate seaduse-eeskirjade leidmisel ja nendega tutvumisel, on Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Asjadevalitsuse korraldusel koostatud käesolev käsiraamat, mis sisaldab tähtsamaid kehtivaid eeskirju Nõukogude halduse päämistelt aladelt ning on mõeldud esmajoones abiks valla täitevkomitee esimehele tema igapäevases töös. Ühtlasi on aga raamatu koostamisel silmas peetud selle kasutamise võimalust teiste valla täitevkomitee ja külanõukogu töötajate poolt.

Raamat jaguneb alade järgi 11 ossa:

I. Riigi põhikord ja üldhaldus.
II. Tööõiguslikke eeskirju.
III. Põllumajandus.
IV. Metsandus.
V. Kalandus.
VI. Tööstus ja kaubandus.
VII. Elamumajandus.
VIII. Riigivarad ja rahandus.
IX. Kooli- ja haridusala.
X. Tervishoid.
XI. Sotsiaalkindlustus ja -hooldus.

Raamatu lõpul antakse sisukord ja raamatusse paigutatud materjali üksikasjaline tähestikuline sisujuht.

Eesti rahvas kihutas minema vastumeelse valitsuse ja esmakordselt Eesti ajaloos sai võimaluse läbi viia oma rahva esindajate vabad valimised.

14. ja 15. juulil toimunud Riigivolikogu valimised osutusid töölisklassi, talurahva ja töötava intelligentsi võidupühaks. Eesti Töötava Rahva Liidu platvorm ühendas enda ümber rõhuva enamuse Eesti rahvast, kõik meie kodumaa ausad patrioodid.

Eesti töötava rahva Liidu valimisvõit tähistab Eesti elus ajaloolist pööret, mis seisab selles, et Eesti rahvas väljendas oma tahet jäävalt teha lõpp kapitalistide ja suurmaaomanike poliitilisele võimule ja võtta maa juhtimine enda kätesse ja seada jalule tõeline rahva valitsus.

Uus Riigivolikogu, kes on ainuke ja täieõiguslik Eesti rahva tahte väljendaja, on kutsutud ellu viima rahva nõudmisi ja seadusandlikult kinnitama Eesti töötava rahva võitu, mida ta on saavutanud võitluses kurnamiskorraga, peab oma põhimiseks kohustuseks otsustada küsimus Eesti riikliku võimu iseloomust.

Lahendades riikliku võimu küsimust, meie pöörame oma pilgud meile sõbralike Nõukogude Liidu rahvaste ajaloolise kogemuse ja suure eeskuju poole.

Nõukogude Liidu suur ajalooline kogemus õpetab meid selleks, et ainult nõukogude võim on ainus tõeline töötava rahva huvide väljendaja ja kaitsja, on ainuke tõsine rahva valitsus, kus riiki valitseb rahvas ise ilma mõisnike ja kapitalistideta.

Igasugune muu võim, nagu näitab kapitalistlike maade kogemus, sealhulgas ka kogemus meie kibedast elust kodanlikus Eestis, on kas varjatud või avalik pettus vabaduse ja üheõigusluse hüüdsõnaga ning käputäie kurnajate valitsus ja piiritu omavoli määratu rahvaenamuse üle.

Nõukogude Liidus on jäävalt hävitatud palgaorjus, on hävitatud inimese kurnamine inimese poolt. Igale töötajale on kindlustatud õigus tööle, õigus puhkusele, õigus aineliseks kindlustuseks vanaduse puhul, õigus hariduse saamiseks. Hoolitsus inimese eest on kogu elu juhtmõtteks. Ainult nõukogude võim on kõige demokraatlikum riiklik võim. Nõukogude kaudu töötav rahvas tegelikult valitseb riiki ja loob omale vaba ja õnneliku elu.

Nõukogudes tööliste ja talurahva liit leiab oma kehastuse, mis teeb nõukogude riigi võitmatuks jõuks. Ainult nõukogude võim loob tingimused rahvaste talentide õitsenguks, et esile tõsta mitmesuguseid riikliku, majandusliku ja ühiskondliku elu juhte ja organisaatoreid rahva hulgast.

Nõukogude Liidus on jäävalt hävitatud rahvuslik rõhumine ja rahvuslik ebavõrdsus. Kõik rahvused Nõukogude Liidus moodustavad ühise sõbraliku pere. Ainult Nõukogude Liidus on puhkenud õitsele ennenägematu jõuga kõigi rahvaste rahvuslik kultuur. Nõukogude Liit ei tunne enam mahajäänud rahvaid.

Nõukogude Liidu eeskuju näitab, et ainult nõukogude võim võib kindlustada rahu, tööd, leiba ja vabadust töörahvale nii linnas kui maal, päästa Eesti rahvas ekspluateerimisest, puudusest ja õiglusetusest. Ainult nõukogude võim võib kindlustada meile poliitilise, majandusliku ja kultuurilise õitsengu. Ainult nõukogude kord kindlustab Eesti rahvale tõelise vaba rahvusliku arengu.

Väljendades Eesti töötava rahva vaba ja üksmeelset tahet Riigivolikogu kuulutab välja Nõukogude võimu kehtivaks kogu Eesti maa-alal.

Eesti kuulutatakse Nõukogude Sotsialistlikuks Vabariigiks.

Siit peale kõik võim Eesti Nõukogude Sotsialistlikus Vabariigis kuulub nii linna kui maa töötavale rahvale töötava rahva saadikute nõukogude näol.

Riigivolikogu on kindlasti veendunud, et kogu Eesti rahvas koondub Nõukogude võimu ümber töötava rahva täieliku võidu saavutamiseks, Eesti hüvanguks, meie rahva majanduse, kultuuri, vabaduse ja õnne õitsenguks.

Elagu Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik!

Elagu töörahva saadikute nõukogud!

Elagu Nõukogude Liit — kogu maailma töörahva isamaa!

Riigivolikogu poolt 22. juulil 1940 vastuvõetud

Deklaratsioon Eesti astumise puhul Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liitu.

(Avaldatud RT 22. 7. 1940, 76, 743)

Eesti rahvas on palju aastaid kannatanud reaktsioonilise kurnamisrežiimi surve all, alistatud röövimisele ja orjastamisele, määratud vaesusele ja poolnälgimisele.

Eesti töölise ja töötava intelligentsi osaks oli krooniline tööpuudus ja täielik ebakindlus homse päeva eest.

Eesti talurahvas kannatas maataoleku ja maanappuse, võla- ja riigimaksudekoorma, liiakasuvõtjate ja spekulantide surve all.

Reaktsioonilise klike majandamine oli viinud riigi ummikusse. Eesti rahvamajandus viidi langusele. Ta tootmisjõud ei arenenud. Rahva juurdekasv vähenes alatasa. Rahvuslik sissetulek langes ikka rohkem, kogu rahva võlg kasvas üha. Tööstus sattus ikka rohkem sõltuvusse väliskapitalist. Põllumajanduse saatus oli maailmaturu tujude võimuses. Nii suurenes ikka enam Eestile hukatuslik poliitiline ja majanduslik sõltuvus imperialistlikest röövijaist, välismaa kapitalstidest ja pankuritest.

Endise reaktsioonilise režiimi rahvavastane poliitika viis Eesti hukkumise äärele. Eestit ähvardas hädaoht muutuda imperialistide saagiks.

Ajal, kui eesti rahva kõige elulisemad huvid nõudsid kõige tihedamat ja kõigekülgsemat koostööd Nõukogude Liiduga, ehitas Eesti endiste võimulolijate klike rahva kahjuks kunstlikke müüre Eesti ja Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu rahvaste vahele. Oma klassi kasuahnitsemise kitsarinnalistes huvides ta külvas vaenu meie rahva ja Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu rahvaste vahele, arendades inimvihkavat šovinismi. Ta püüdis kõigiti segada meie ja Nõukogude rahvaste vennalikku lähenemist, tõkestades sõpruse ja tiheda, kindla liidu kujunemist meie suure naabriga — võitmatu Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liiduga.

Endine valitsus asus murdma Eesti ja Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu vahel 28. septembril 1939. a. sõlmitud lepingut ja tõukas meie riigi äraandlikult sõja ja hukkumise teele.

Rahvaste sõpruse teostamise asemel reaktsiooniline klike tallas jalgade alla Eestis elutsevate vähemusrahvuste algelisi õigusi, igapidi õhutades ja provotseerides rahvaste vahelist vaenu.

Nüüd, kui eesti rahvas on purustanud vana surve ja õiglusetuse režiimi ülemvõimu, on võtnud enda kätesse oma kodumaa saatuse ja astunud välja avarale ning helgele uue elu ehitamise teele, on saabunud suur ajalooline tund, mil eesti rahva tahe, mis on väljendust leidnud kogu rahva hääletamises, maksma panna kindel liit ja purustamatu sõprus Eesti Vabariigi ja Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu vahel, peab leidma seaduseandliku kinnituse.

Riigivolikogu on veendunud selles, et ainult Eesti astumine Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liitu kindlustab meie riigile tõelise suveräniteedi, meie rahvale vaba rahvusliku arengu, meie

tööstusele, põllumajandusele ja rahvuslikule kultuurile õitsengu, eesti rahva materiaalse ja kultuurilise heaolu võimsa tõusu ja meie armastatud kodumaa hüvangu.

Eesti töötav rahvas on ammu seotud Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu rahvastega vennalike sidemete kaudu ühises revolutsioonilises võitluses tsarismi, kapitalistide ja mõisnike vastu, kes rõhusid nii vene kui ka eesti töölisi ja talupoegi.

Eesti rahvas, astudes sotsialistliku maa vennalike rahvaste suurde peresse, viib suurde arengusse oma rikkalikud loovad jõud ja sammub käsikäes Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu töötava rahvaga uue elu ülesehitamise teele.

Ainult suure Nõukogude Liidu koosseisus ja Nõukogude Vabariikide vennaliku pere üheõigusliku liikmena saab eesti rahvas võimaluse tõsta oma majanduselu, arendada rahva kultuuri, kindlustada rahvuste üheõiguslikkust ja tagada rahu, leiba ja tõelist vabadust eesti töötavale rahvale.

Lähtudes eesti rahva üksmeelsest tahtest, Riigivolikogu otsustab:

Paluda Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu võtta vastu Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik Nõukogude Liidu koosseisu Liidu Vabariigina samadel alustel, millistel kuuluvad Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liitu Ukraina Nõukogude Sotsialistlik Vabariik, Valgevene Nõukogude Sotsialistlik Vabariik ja teised Liidu Vabariigid.

Elagu vaba Nõukogude Eesti!

Elagu Suur Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liit!

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi vastuvõtmise kohta Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liitu.

Seadus 6. augustist 1940.

(„NSVL Ülemnõukogu Teataja" 1940, nr. 28)

Ära kuulanud Eesti Riigivolikogu Täisvolilise Komisjoni avalduse, Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu otsustab:

1. Rahuldada Eesti Riigivolikogu palve ja võtta Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liitu võrdõigusliku Nõukogude Sotsialistliku Liiduvabariigina.

2. Kooskõlas NSVL Konstitutsiooni (Põhiseaduse) paragrahvidega 34 ja 35 teostada saadikute valimised NSVL Ülemnõukokku Eesti Nõukogude Sotsialistliku Liiduvabariigi poolt.

3. Ülesandeks teha Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu Presiidiumile määrata valimiste päev.

Eesti Nõukogu Sotsialistliku Vabariigi Konstitutsioon

(Põhiseadus).

(Avaldatud RT 25. 8. 1940, 111, 1117)

I peatükk.

§ 1. Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik on tööliste ja talupoegade sotsialistlik riik.

§ 2. ENSV poliitiliseks aluseks on töötava rahva saadikute Nõukogud, mis on kindlustatud kapitalistide ja suurmaaomanike võimu kukutamise ja proletariaadi diktatuuri kehtimapaneku tagajärjel.

§ 3. Kõik võim ENSV-s kuulub linna ja maa töötavale rahvale töötava rahva saadikute Nõukogude kaudu.

§ 4. ENSV majanduslikuks aluseks on sotsialistlik majandussüsteem ja tootmisvahendite sotsialistlik omandus, mis on kindlustatud kapitalistliku majandussüsteemi likvideerimise, suurtööstusettevõtete tootmisvahendite eraomanduse kaotamise ja nende ettevõtete, pankade, transpordi ja sidevahendite natsionaliseerimise tagajärjel sihiga täielikult kaotada inimese ekspluateerimine inimese poolt ja üles ehitada sotsialistlik ühiskond.

§ 5. Sotsialistlik omandus ENSV-s esineb kas riikliku omanduse (kogu rahva vara) või kooperatiivse omanduse kujul.

§ 6. Maa ning maapõuevarad, veed, metsad, suured tehased ja vabrikud, murrud, kaevandused, raudtee-, vee- ja õhutransport, pangad, sidevahendid, riigi poolt organiseeritud põllumajanduslikud suurettevõtted (sovhoosid, masina- ja traktorijaamad jms.), samuti ka kommunaalettevõtted, kui ka suured majad linnades ja tööstuskeskustes on riigi omandus, see on kogu rahva vara.

§ 7. Kooperatiivsete organisatsioonide ühiskondlikud ettevõtted ühes nende elusa ja elutu inventariga, kooperatiivsete organisatsioonide poolt toodetavad saadused, samuti ka nende ühiskondlikud ehitused moodustavad kooperatiivsete organisatsioonide ühiskondliku, sotsialistliku omanduse.

§ 8. Sotsialistliku majandussüsteemi kõrval on ENSV seadusega määratud piires lubatud üksiktalupoegade ja käsitööliste eramajapidamised ning väiksed tööstuslikud ja kaubanduslikud eraettevõtted.

§ 9. Seadusega määratud piires talumajapidamiste all olev maa kinnistatakse neile tasuta ja põliseks pidamiseks.

§ 10. Seadus kaitseb kodanike isikliku omanduse õigust nende töötuludele ja säästudele, elamule ning kodusele abimajapidamisele, majapidamise invantarile ja koduseile tarbeesemeile, isikliku tarvituse ja mõnususe esemeile, samuti kodanike isikliku omanduse pärimisõigust.

§ 11. ENSV majanduslikku elu määrab ja suunab riiklik rahvamajanduse plaan ühiskondliku rikkuse suurendamise, töötava rahva ainelise ja kultuurilise taseme järjekindla tõusu, NSVL sõltumatuse kindlustamise ja ta kaitsevõime tugevdamise huvides.

§ 12. ENSV-s on töö iga töövõimelise kodaniku kohus ja au — põhimõttel: „kes ei tee tööd, see ei pea ka sööma".

ENSV-s teostatakse sotsialismi põhimõtet: „igaühelt ta võimete järgi, igaühele ta töö järgi".

II peatükk.

Riiklik korraldus.

§ 13. Vastastikuse abistamise teostamiseks majanduslikul ja poliitilisel, samuti ka riigikaitse alal, Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik liitus vabatahtlikult üheõiguslike Nõukogude Sotsialistlike Vabariikidega: Vene NFSV, Ukraina NSV, Valgevene NSV, Aserbaidžani NSV, Gruusia NSV, Armeenia NSV, Turkmeeni NSV, Usbeki NSV, Tadžiki NSV, Kasahhi NSV, Kirgiisi NSV, Karjala-Soome NSV, Moldaavia NSV, Leedu NSV, Läti NSV — liitriigiks nimetusega Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liit.

Sellest sihist lähtudes ENSV tagab NSVL-le tema kõrgemate võimuorganite ja riigivalitsemise organite õigused, mis on määratletud NSVL Põhiseaduse § 14.

Väljaspool NSVL Põhiseaduse § 14 eeskirju ENSV teostab riigivõimu iseseisvalt, säilitades täielikult oma suveräänsed õigused.

§ 13-a. Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik omab oma vabariiklikud sõjaväelised koondised.

(ENSV T 1944, 2, 8)

§ 13-b. Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik omab õiguse astuda vahetutesse suhetesse välisriikidega, sõlmida nendega kokkuleppeid ja vahetada nendega vastastikku diplomaatilisi ja konsulaaresindajaid.

(ENSV T 1944, 2, 9)

§ 14. ENSV koosseisu kuuluvad maakonnad: Harjumaa, Järvamaa, Läänemaa, Petserimaa, Pärnumaa, Saaremaa, Tartumaa, Valgamaa, Viljandimaa, Virumaa, Võrumaa ja linnad: Tallinn, Tartu, Narva, Pärnu ja Paldiski, mis ei kuulu maakondadesse.

(ENSV T 1941, 43, 646)

§ 15. ENSV-l on Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidust vaba väljaastumise õigus.

§ 16. ENSV territooriumi ei või muuta ilma ENSV nõuolekuta.

§ 17. NSVL seadused on kohuslikud ENSV territooriumil.

§ 18. Iga ENSV kodanik on ühtlasi NSVL kodanik.

Kõigi teiste liiduvabariikide kodanikel on ENSV territooriumil samasugused õigused kui ENSV kodanikel.

§ 19. ENSV võimkonda tema kõrgemate võimuorganite ja riigivalitsemise organite kaudu kuuluvad:

a) ENSV Põhiseaduse kehtimapanek ja selle täitmise järelevalve;
b) ENSV maakondade administratiiv-territoriaalse jaotuse, samuti maakondade ja valdade piiride määramine;
c) ENSV seaduseandlus;
d) riigikorra ja kodanike õiguste kaitse;
e) ENSV rahvamajanduse plaani kinnitamine;
f) ENSV riigieelarve kinnitamine;
g) riiklike ja kohalike maksude ja muude tulude kindlaksmääramine kooskõlas NSVL seaduseandlusega, samuti kohalike eelarvete täitmise juhtimine;
h) kindlustus- ja hoiuasjanduse juhtimine;
i) vabariiklikku alluvusse kuuluvate pankade, tööstuslike, põllumajanduslike ja kaubanduslike ettevõtete ning organisatsioonide valitsemine, samuti kohaliku tööstuse juhtimine;
j) liidu alluvusse kuuluvate ettevõtete valitsemise ning seisukorra kontroll ja järelevalve;
k) maa kasutamise, samuti maapõuevarade, metsade ja vete kasutamise korra määramine;

l) linnade ja muude asustatud kohtade elamu- ja kommunaalmajanduse, elamuehituse ning heaolu juhtimine;
m) teedeehitamine, kohaliku sideasjanduse ja transpordi juhtimine;
n) töö-seaduseandlus;
o) tervishoiu juhtimine;
p) sotsiaalkindlustuse juhtimine;
r) alg-, kesk- ja kõrgema hariduse juhtimine;
s) ENSV kultuur-hariduslike ja teaduslike organisatsioonide ning asutuste juhtimine ja üldvabariikliku tähtsusega kultuur-hariduslike ja teaduslike organisatsioonide ja asutuste valitsemine;
t) kehakultuuri ja spordi juhtimine ja korraldamine;
u) ENSV kohtuorganite korraldamine;
v) ENSV kodakondsuse-õiguste andmine;
õ) ENSV kohtute poolt süüdimõistetud kodanike amnesteerimine ja neile armuandmine;
ä) ENSV sõjaväeliste koondiste moodustamise korra määramine;
ö) ENSV esinduse määramine rahvusvahelistes suhetes.
(ENSV T 1944, 2, 8; 1944, 2, 9)

III peatükk.

ENSV kõrgeimad riigivõimu-organid.

§ 20. ENSV kõrgeimaks riigivõimu-organiks on ENSV Ülemnõukogu.

§ 21. ENSV Ülemnõukogu valitakse ENSV kodanike poolt valimisringkondade järgi neljaks aastaks järgmiselt: üks saadik iga 10.000 elaniku kohta.

§ 22. ENSV Ülemnõukogu teostab kõiki õigusi, mis ENSV Põhiseaduse § 13 ja 19 järgi on antud ENSV-le, kuivõrd need Põhiseaduse alusel ei kuulu ENSV Ülemnõukogule aruandvate ENSV organite: ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi, ENSV Rahvakomissaride Nõukogu ja ENSV Rahvakomissariaatide võimkonda.

§ 23. ENSV Ülemnõukogu on ainus ENSV seaduseandlik organ.

§ 24. Seadus loetakse kinnitatuks, kui ta on ENSV Ülemnõukogus vastu võetud lihthäälteenamusega.

§ 25. ENSV Ülemnõukogus vastuvõetud seadused avaldatakse eesti ja vene keeles ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi Esimehe ja sekretäri allkirjadega.

§ 26. ENSV Ülemnõukogu valib ENSV Ülemnõukogu Juhataja ja tema kaks asetäitjat.

§ 27. ENSV Ülemnõukogu Juhataja juhatab ENSV Ülemnõukogu istungeid ja juhib tema sisekorda.

§ 28. ENSV Ülemnõukogu istungjärgud kutsutakse kokku ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi poolt kaks korda aastas.

Erakorralised istungjärgud kutsutakse kokku ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi poolt tema äranägemisel või ühe kolmandiku Ülemnõukogu liikmete nõudmisel.

§ 29. ENSV Ülemnõukogu valib ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi järgmises koosseisus: ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi Esimees, tema kaks asetäitjat, Presiidiumi sekretär ja viis Presiidiumi liiget.

§ 30. ENSV Ülemnõukogu Presiidium annab aru kogu oma tegevusest ENSV Ülemnõukogule.

§ 31. ENSV Ülemnõukogu Presiidium:

a) kutsub kokku ENSV Ülemnõukogu istungjärgud;
b) tõlgitseb ENSV seadusi, annab seadlusi;
c) toimetab rahvahääletust;
d) tühistab ENSV Rahvakomissaride Nõukogu määrusi ja korraldusi, samuti maakondade töötava rahva saadikute Nõukogude otsuseid ja korraldusi, — kui need ei vasta seadusele;
e) ENSV Ülemnõukogu istungjärkude vaheajal vabastab ametist ja nimetab ametisse ENSV üksikuid Rahvakomissare ENSV Rahvakomissaride Nõukogu Esimehe ettepanekul, esitades hiljem need otsused kinnitamiseks ENSV Ülemnõukogule;
f) annab ENSV aunimetusi;
g) teostab armuandmist kodanikele, kes on süüdi mõistetud ENSV kohtute poolt;
h) nimetab ja kutsub ära ENSV diplomaatilisi esindajaid välisriikides;
i) võtab vastu ta juurde akrediteeritud diplomaatiliste esindajate voli- ja ärakutsumiskirjad.

(ENSV T 1944, 2, 9)

§ 32. ENSV Ülemnõukogu valib mandaatkomisjoni, kes vaatab läbi ENSV Ülemnõukogu saadikute volitused.

Mandaatkomisjoni ettepanekul ENSV Ülemnõukogu otsustab, kas volitusi tunnustada või tühistada üksikute saadikute valimised.

§ 33. ENSV Ülemnõukogu määrab, kui ta seda vajalikuks peab, uurimis- ja revisjonikomisjone igasuguste küsimuste kohta.

Kõik asutused ja ametiisikud on kohustatud nende komisjonide nõudmisi täitma ja neile vajalikud materjalid ja dokumendid esitama.

§ 34. Istungjärgu kestel ei või ENSV Ülemnõukogu liiget ilma ENSV Ülemnõukogu nõusolekuta võtta kohtulikule vastutusele ega vahistada, ENSV Ülemnõukogu istungjärkude vaheajal aga — mitte ilma ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi nõusolekuta.

§ 35. ENSV Ülemnõukogu volituste lõppemisel määrab ENSV Ülemnõukogu Presiidium uued valimised, mis peavad toimuma hiljemalt kahe kuu jooksul arvates ENSV Ülemnõukogu volituste lõppemisest.

§ 36. ENSV Ülemnõukogu volituste lõppemisel säilitab ENSV Ülemnõukogu Presiidium oma volitused kuni ENSV uue Ülemnõukogu Presiidiumi moodustamiseni ENSV uuesti valitud Ülemnõukogu poolt.

§ 37. ENSV uue Ülemnõukogu kutsub kokku ENSV Ülemnõukogu eelmise koosseisu Presiidium mitte hiljem kui üks kuu pärast valimisi.

§ 38. ENSV Ülemnõukogu moodustab ENSV valitsuse — ENSV Rahvakomissaride Nõukogu.

IV peatükk.

ENSV riigivalitsemise organid.

§ 39. ENSV kõrgeimaks täidesaatvaks ja korraldavaks riigivõimu-organiks on ENSV Rahvakomissaride Nõukogu.

§ 40. ENSV Rahvakomissaride Nõukogu on vastutav ENSV Ülemnõukogu ees ja annab temale aru, kuid ENSV Ülemnõukogu istungjärkude vaheajal on ta vastutav ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi ees, kellele ta annab aru.

§ 41. ENSV Rahvakomissaride Nõukogu annab määrusi ja korraldusi NSVL ja ENSV seaduste, samuti NSVL Rahvakomissaride Nõukogu määruste ja korralduste alusel ja nende täitmiseks, ning kontrollib nende täitmist.

§ 42. ENSV Rahvakomissaride Nõukogu määrused ja korraldused on kohuslikud kogu ENSV territooriumil.

§ 43. ENSV Rahvakomissaride Nõukogu:

a) ühtlustab ja suunab ENSV vabariiklike ja liiduvabariiklike Rahvakomissariaatide ja teiste temale alluvate ma-

janduslike, administratiivsete ja kultuuriliste asutuste tööd; ühtlustab ja kontrollib üleliiduliste Rahvakomissariaatide volinike tööd;

b) koostab ENSV rahvamajandusliku plaani, esitab selle ENSV Ülemnõukogule kinnitamiseks ja võtab tarvitusele abinõusid rahvamajandusliku plaani teostamiseks;

c) koostab ENSV riigieelarve ja kohalike eelarvete kokkuvõtte, esitab riigieelarve ENSV Ülemnõukogule kinnitamiseks ja võtab tarvitusele abinõusid ENSV riigieelarve ning kohalike eelarvete täitmiseks;

d) võtab tarvitusele abinõusid ühiskondliku korra kindlustamiseks, riigi huvide ja kodanike õiguste kaitseks;

e) juhib ja kontrollib maakondade töötava rahva saadikute Nõukogude täitevkomiteede tööd;

f) tarviduse korral moodustab erikomiteid ja talitusi ENSV Rahvakomissaride Nõukogu juures majandusliku ja kultuurilise ülesehituse alal;

g) juhib ENSV sõjaväeliste koondiste organiseerimist;

h) teostab juhtimist ENSV läbikäimise alal välisriikidega, lähtudes NSV Liidu poolt üldiselt määratud korrast liiduvabariikide vastastikuste suhete kohta välisriikidega.

(ENSV T 1944, 2, 8; 1944, 2, 9)

§ 44. ENSV Rahvakomissaride Nõukogul on õigus tühistada ENSV Rahvakomissaride käskkirju ja juhendeid ning maakondade töötava rahva saadikute Nõukogude täitevkomiteede otsuseid ja korraldusi, samuti seisma panna maakondade töötava rahva saadikute Nõukogude otsuste ja korralduste täitmist.

§ 45. ENSV Rahvakomissaride Nõukogu moodustatakse ENSV Ülemnõukogu poolt järgmises koosseisus:

ENSV Rahvakomissaride Nõukogu Esimees;
ENSV Rahvakomissaride Nõukogu Esimehe asetäitjad;
ENSV Riikliku Plaanikomisjoni esimees;
ENSV Rahvakomissarid:
Riigikaitse;
Välisasjade;
Kergetööstuse;
Kohaliku Tööstuse;
Toiduainetetööstuse;
Ehituse ja Ehitusmaterjalide Tööstuse;
Kalatööstuse;

Põlevkivi- ja Keemiatööstuse;
Metsatööstuse;
Rahanduse;
Põllutöö;
Kaubanduse;
Siseasjade;
Riikliku Julgeoleku;
Kohtu;
Tervishoiu;
Hariduse;
Kommunaalmajanduse;
Sotsiaalkindlustuse;
Riigikontrolli;
Üleliiduliste Rahvakomissariaatide volinikud.
(ENSV T 1945, 23, 341; 39, 597)

§ 46. ENSV Rahvakomissarid juhivad riigivalitsemise alasid, mis kuuluvad ENSV võimkonda.

§ 47. ENSV Rahvakomissarid annavad vastavate Rahvakomissariaatide võimupiires käskkirju ja juhendeid NSVL ja ENSV seaduste, NSVL ja ENSV Rahvakomissaride Nõukogude määruste ja korralduste, NSVL liiduvabariiklike Rahvakomissariaatide käskkirjade ja juhendite alusel ja nende täitmiseks, ning kontrollivad nende täitmist.

§ 48. ENSV Rahvakomissariaadid on kas liiduvabariiklikud või vabariiklikud.

ENSV liiduvabariiklike Rahvakomissariaatide hulka kuuluvad järgmised ENSV Rahvakomissariaadid:

Riigikaitse;
Välisasjade;
Kergetööstuse;
Toiduainetetööstuse;
Kalatööstuse;
Metsatööstuse;
Põllutöö;
Rahanduse;
Kaubanduse;
Siseasjade;
Riikliku Julgeoleku;
Kohtu;
Tervishoiu;
Riigikontrolli.

Vabariiklike Rahvakomissariaatide hulka kuuluvad järgmised ENSV Rahvakomissariaadid:

Kohaliku Tööstuse;

Ehituse ja Ehitusmaterjalide Tööstuse;

Põlevkivi- ja Keemiatööstuse;

Hariduse;

Kommunaalmajanduse;

Sotsiaalkindlustuse.

(ENSV T 1945, 23, 341; 39, 597)

§ 49. ENSV liiduvabariiklikud Rahvakomissariaadid, alludes nii ENSV Rahvakomissaride Nõukogule kui ka vastavatele NSVL liiduvabariiklikele Rahvakomissariaatidele, juhivad neile usaldatud riigivalitsemise alasid ENSV-s, välja arvatud ainult piiratud arv ettevõtteid nimekirja alusel, mille kinnitab NSVL Ülemnõukogu Presiidium.

§ 50. ENSV vabariiklikud Rahvakomissariaadid juhivad neile usaldatud riigivalitsemise alasid, alludes vahenditult ENSV Rahvakomissaride Nõukogule.

§ 51. ENSV valitsus või ENSV Rahvakomissar, kelle poole on pöördunud ENSV Ülemnõukogu saadik arupärimisega, on kohustatud hiljemalt kolme päeva jooksul ENSV Ülemnõukogus andma suulise või kirjaliku vastuse.

V peatükk.

Kohalikud riigivõimu-organid.

§ 52. Riigivõimu-organeiks maakondades, linnades, valdades, alevites ja külades on töötava rahva saadikute Nõukogud.

(ENSV T 1945, 23, 340)

§ 53. Maakondade, linnade, valdade, alevite ja külade töötava rahva saadikute Nõukogud valitakse vastava maakonna, linna, valla, alevi või küla töötava rahva poolt kaheks aastaks.

(ENSV T 1945, 23, 340)

§ 54. Maakondade, linnade, valdade, alevite ja külade töötava rahva saadikute Nõukogud juhivad kultuurpoliitilist ja majanduslikku ülesehitustööd oma territooriumil, määravad kindlaks kohaliku eelarve, juhivad neile alluvate valitsemisorganite tegevust, kindlustavad riigikorra kaitset, aitavad kaasa maa kaitsevõime tugevdamisele ning kindlustavad seaduste täitmist ja kodanike õiguste kaitset.

(ENSV T 1945, 23, 340)

§ 55. Töötava rahva saadikute Nõukogud võtavad vastu otsuseid ja teevad korraldusi NSVL ja ENSV seadustega neile antud õiguste piires.

§ 56. Maakondade, linnade, valdade, alevite ja külade töötava rahva saadikute Nõukogude täidesaatvaiks ja korraldavaiks organeiks on nende poolt valitud täitevkomiteed järgmises koosseisus: esimees, tema asetäitjad, sekretär ja liikmed.

(ENSV T 1945, 23, 340)

§ 57. Väikestes valdades, linnades, alevites ja külades on töötava rahva saadikute Nõukogude täidesaatvaks ja korraldavaks organiks nende poolt valitud esimees, tema asetäitja ja sekretär.

§ 58. Töötava rahva saadikute Nõukogude täitevkomiteed teostavad kultuurpoliitilise ja majandusliku ülesehitustöö juhtimist oma territooriumil vastavate töötava rahva saadikute Nõukogude ja kõrgema astme riigiorganite otsuste alusel.

§ 59. Maakondade töötava rahva saadikute Nõukogude istungjärgud kutsutakse kokku nende täitevkomiteede poolt vähemalt neli korda aastas.

§ 60. Valdade töötava rahva saadikute Nõukogude istungjärgud kutsutakse kokku nende täidesaatvate organite poolt vähemalt kuus korda aastas.

§ 61. Linnade, alevite ja külade töötava rahva saadikute Nõukogude istungjärgud kutsutakse kokku nende täidesaatvate organite poolt vähemalt üks kord kuus.

(ENSV T 1945, 23, 340)

§ 62. Töötava rahva saadikute Nõukogud valivad oma istungjärgu ajaks juhataja ja sekretäri istungjärgu koosolekute juhtimiseks.

Külanõukogu kutsub kokku ja külanõukogu koosolekuid juhatab külanõukogu esimees.

(ENSV T 1945, 23, 340)

§ 63. Töötava rahva saadikute Nõukogude täidesaatvad organid on kohustatud vahenditult aru andma niihästi töötava rahva saadikute Nõukogule, kes nad on valinud, kui ka töötava rahva saadikute kõrgema astme Nõukogu täidesaatvale organile.

§ 64. Töötava rahva saadikute Nõukogude kõrgema astme täitevkomiteedel on õigus tühistada alama astme täitevkomiteede otsuseid ja korraldusi ja panna seisma töötava rahva saadikute alama astme Nõukogude otsuste ja korralduste täitmist.

§ 65. Töötava rahva saadikute kõrgema astme Nõukogudel on õigus tühistada töötava rahva saadikute alama astme Nõukogude ja nende täitevkomiteede otsuseid ja korraldusi.

§ 66. Maakondade töötava rahva saadikute Nõukogud kujundavad alljärgnevad täitevkomiteede osakonnad:

Maa;
Rahanduse;
Kaubanduse;
Tervishoiu;
Rahvahariduse;
Kohaliku Tööstuse;
Kommunaalmajanduse;
Töö;
Teede;
Üld;
Plaanikomisjon;
kaadrite sektor täitevkomitee esimehe juures.

Peale selle võivad maakondade töötava rahva saadikute Nõukogud vastavalt maakonna majanduse iseäraldustele moodustada vastavate Rahvakomissariaatide kinnitusel ka teisi osakondi ja talitusi.

§ 67. Vastavalt maakonna oludele üleliidulised Rahvakomissariaadid ja Siseasjade Rahvakomissariaat moodustavad NSVL ja ENSV seaduste alusel maakondade töötava rahva saadikute Nõukogude juures oma talitused.

§ 68. Maakondade töötava rahva saadikute Nõukogude osakonnad ja talitused alluvad oma tegevuses nii vastava maakonna töötava rahva saadikute Nõukogule ja tema täitevkomiteele kui ka ENSV vastavale Rahvakomissariaadile.

§ 69. Linnade töötava rahva saadikute Nõukogud moodustavad järgmised täitevkomiteede osakonnad:

Rahanduse;
Kommunaalmajanduse;
Kaubanduse;
Tervishoiu;
Töö;
Rahvahariduse;
Sotsiaalkindlustuse;
Üld;
Plaanikomisjon;

kaadrite sektor täitevkomitee esimehe juures, ja peale selle, vastavalt linna tööstuse, linna- ja äärelinnamajanduse omapärale, järgmised osakonnad:

Kohaliku Tööstuse;

Maa.

§ 70. Linnade töötava rahva saadikute Nõukogude osakonnad alluvad oma tegevuses nii vastava linna töötava rahva saadikute Nõukogule ja tema täitevkomiteele kui ka maakonna töötava rahva saadikute Nõukogu vastavale osakonnale.

§ 71. Tallinna, Tartu, Narva, Pärnu ja Paldiski linna töötava rahva saadikute Nõukogude osakonnad alluvad oma tegevuses nii oma linna töötava rahva saadikute Nõukogule ja tema täitevkomiteele kui ka vahenditult ENSV vastavale Rahvakomissariaadile.
(ENSV T 1941, 43, 646)

§ 72. Töötava rahva saadikute Nõukogude volituste lõppemisel säilitavad nende täidesaatvad ja korraldavad organid oma volitused, kuni uuesti valitud töötava rahva saadikute Nõukogud moodustavad uued täidesaatvad ja korraldavad organid.

VI peatükk.

ENSV eelarve.

§ 73. ENSV riigieelarve koostab ENSV Rahvakomissaride Nõukogu ja esitab kinnitamiseks ENSV Ülemnõukogule.

ENSV Ülemnõukogu poolt kinnitatud ENSV riigieelarve avaldatakse üldiseks teadmiseks.

§ 74. ENSV Ülemnõukogu valib eelarvekomisjoni, kes esitab Ülemnõukogule oma seisukoha ENSV riigieelarve kohta.

§ 75. ENSV riigieelarve täitmise aruanne kinnitatakse ENSV Ülemnõukogu poolt ja avaldatakse üldiseks teadmiseks.

§ 76. Maakondade, linnade, valdade ja külade Nõukogude eelarved sisaldavad tulusid kohalikust majandusest, nende territooriumidel laekuvaist riigituludest neile arvestatava osa ja ka laekumisi kohalikest maksudest piires, mis on kindlaks määratud NSVL ja ENSV seaduseandlusega.
(ENSV T 1945, 23, 340)

VII peatükk.

Kohus ja prokuratuur.

§ 77. Õigusemõistmist ENSV-s teostavad ENSV Ülemkohus, maakonnakohtud ja rahvakohtud, samuti NSVL erikohtud, mis moodustatakse NSVL Ülemnõukogu määramisel.

§ 78. Asjade arutamist teostatakse kõigis kohtutes rahvakaasistujate osavõtul, välja arvatud seaduses eriti ettenähtud juhtumid.

§ 79. ENSV Ülemkohus on ENSV kõrgem kohtuorgan. ENSV Ülemkohtule pannakse kõigi ENSV kohtuorganite kohtuliku tegevuse järelevalve.

§ 80. ENSV Ülemkohus valitakse ENSV Ülemnõukogu poolt viieks aastaks.

§ 81. Maakonnakohtud valitakse maakondade töötava rahva saadikute Nõukogude poolt viieks aastaks.

§ 82. Rahvakohtud valitakse linnade ja valdade kodanike poolt üldise, otsese ja ühetaolise valimisõiguse alusel salajasel hääletamisel kolmeks aastaks.

§ 83. Kohtupidamine ENSV-s toimub eesti keeles, kusjuures isikuile, kes seda keelt ei oska, tagatakse täielik tutvumine asja materjalidega tõlgi kaudu, samuti ka õigus esineda kohtus oma emakeeles.

§ 84. Asjaarutamine kõigis ENSV kohtutes on avalik, kuivõrd seadus ei ole teinud erandeid, kusjuures kaebealusele tagatakse kaitse õigus.

§ 85. Kohtunikud on sõltumatud ja alluvad ainult seadusele.

§ 86. Kõrgemat järelevalvet seaduste täpse täitmise üle kõigi Rahvakomissariaatide ja neile alluvate asutuste, samuti ka üksikute ametiisikute ja ka ENSV territooriumil asuvate kodanike poolt, teostab NSVL prokurör nii vahenditult kui ka ENSV prokuröri kaudu.

§ 87. ENSV prokurör nimetatakse NSVL prokuröri poolt viieks aastaks.

§ 88. Maakondade ja linnade prokurörid nimetatakse ENSV prokuröri poolt NSVL prokuröri kinnitamisel viieks aastaks.

§ 89. Prokuratuuri organid teostavad oma funktsioone sõltumata ükskõik millistest kohalikest organeist, alludes ainult NSVL prokurörile.

VIII peatükk.

Kodanike põhiõigused ja -kohused.

§ 90. ENSV kodanikel on õigus tööle, s. o. õigus olla kindlustatud tööga, kusjuures nende töö eest tasutakse vastavalt töö hulgale ja omadusele.

Õigus tööle kindlustatakse rahvamajanduse sotsialistliku organisatsiooniga, Nõukogude ühiskonna tootmisjõudude püsiva kasvuga, majanduslike kriiside võimaluse kõrvaldamisega ja tööpuuduse likvideerimisega.

§ 91. ENSV kodanikel on õigus puhkusele.

Puhkusõigus kindlustatakse tööliste rõhuva enamuse tööpäeva lühendamise teel 8 tunnini, töölistele ja teenijaile iga-aastase palgalise puhkeaja kehtimapanekuga ning laialdase sanatooriumide, puhkekodude ja klubide võrgu kasutada andmisega töötavale rahvale.

§ 92. ENSV kodanikel on õigus ainelisele kindlustusele vanaduses kui ka haiguse ja töövõime kaotamise puhul.

Seda õigust kindlustab tööliste ja teenijate sotsiaalkindlustuse laialdane arendamine riigi kulul, töötavale rahvale tasuta arstiabi võimaldamine, töötavale rahvale laialdase kuurortide võrgu kasutada andmine.

§ 93. ENSV kodanikel on õigus haridusele.

Seda õigust kindlustab üldine sunduslik algharidus, tasuta haridus, kõrgem haridus kaasa arvatud; kõrgema kooli õpilaste valdavale enamusele riiklike stipendiumide andmise süsteem; emakeelne õpetus koolides; töötavale rahvale tehastes, sovhoosides, masina- ja traktorijaamades tasuta tootmis-, tehnilise ja agronoomilise õpetuse organiseerimine.

§ 94. Naisele antakse ENSV-s mehega võrdsed õigused kõigil majandusliku, riikliku, kultuurilise ja ühiskondlik-poliitilise elu aladel.

Nende õiguste teostamise võimaluse kindlustab naistele meestega võrdse õiguse andmine tööle, töötasule, puhkusele, sotsiaalkindlustusele ja haridusele; ema ja lapse huvide riiklik kaitse, raseduse puhul naisele puhkeaja andmine tööpalga edasimaksmisega; laialdane sünnitusmajade, lastesõimede ja lasteaedade võrk.

§ 95. ENSV kodanike üheõiguslus, sõltumata nende rahvusest ja rassist, kõigil majandusliku, riikliku, kultuurilise ja ühiskondlik-poliitilise elu aladel on kõikumatuks seaduseks.

Seadus karistab igasugust otsest või kaudset kodanikeõiguste kitsendamist, või ümberpöördult, otseste või kaudsete eesõiguste kehtimapanemist sõltuvalt kodanike rassilisest või rahvuslikust kuuluvusest, niisamuti kui igasuguse rassilise või rahvusliku eranditegemise, vihkamise või põlguse jutlustamist.

§ 96. Kodanike südametunnistuse vabaduse kindlustamiseks on ENSV-s kirik riigist ja kool kirikust lahutatud. Kõigil kodani-

kel on usukultuste toimetamise vabadus ja usuvastase propaganda vabadus.

§ 97. Vastavalt töötava rahva huvidele ja sotsialistliku korra kindlustamiseks tagatakse ENSV kodanikele seadusega:

a) sõnavabadus,

b) trükivabadus,

c) koosolekute- ja miitingutevabadus,

d) tänav-rongkäikude ja meeleavalduste vabadus.

Neid kodanikuõigusi kindlustab trükikodade, paberitagavarade, ühiskondlike hoonete, tänavate, sidevahendite ja nende õiguste teostamiseks vajalike muude aineliste tingimuste andmine töötavale rahvale ja ta organisatsioonidele.

§ 98. Vastavalt töötava rahva huvidele ja rahvahulkade organisatsioonilise isetegevuse ning poliitilise aktiivsuse arendamiseks kindlustatakse ENSV kodanikele õigus ühineda ühiskondlikesse organisatsioonesse: ametiühinguisse, kooperatiiv-ühendustesse, noorsoo-organisatsioonesse, spordi- ja kaitseorganisatsioonesse, kultuurilistesse, tehnilistesse ja teaduslikesse ühinguisse; kõige aktiivsemad ja teadlikumad kodanikud töölisklassi ja töötava rahva teiste kihtide ridadest ühinevad aga Üleliidulisse Kommunistlikku (enamlaste) Parteisse, kes on töötava rahva eelvägi töötava rahva võitluses sotsialistliku korra kindlustamise ja arendamise eest ja töötava rahva kõigi ühiskondlike kui ka riiklike organisatsioonide juhtiv tuum.

§ 99. ENSV kodanikele kindlustatakse isikupuutumatus. Kedagi ei tohi vahistada muidu kui kohtu määruse põhjal või prokuröri sanktsiooniga.

§ 100. Seadus kaitseb kodanike korteripuutumatust ja kirjavahetuse saladust.

§ 101. ENSV annab varjupaigaõiguse välisriikide kodanikele, keda töötava rahva huvide kaitsmise või teadusliku tegevuse või rahvusliku vabadusvõitluse pärast taga kiusatakse.

§ 102. ENSV iga kodanik on kohustatud Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Põhiseadusest kinni pidama, seadusi täitma, töödistsipliini pidama, ausalt ühiskondlikesse kohustesse suhtuma ja sotsialistliku ühiselu reegleid austama.

§ 103. ENSV iga kodanik on kohustatud hoidma ja tugevdama ühiskondlikku, sotsialistlikku omandust kui Nõukogude korra püha ja puutumatut alust, kui kodumaa rikkuse ja võimsuse allikat, kui kogu töötava rahva jõuka ja kultuurse elu allikat.

Isikud, kes ühiskondlikku, sotsialistlikku omandust ohustavad, on rahvavaenlased.

§ 104. Üldine sõjaväeteenistuse kohustus on seaduseks.

Sõjaväeteenistus Tööliste ja Talurahva Punaväes on ENSV kodanike austavaks kohustuseks.

§ 105. Isamaakaitse on ENSV iga kodaniku püha kohus. Kodumaa reetmist: vandemurdmist, üleminekut vaenlase poole, riigi sõjalise võimsuse kahjustamist, salakuulamist — karistatakse seaduse täie valjusega kui kõige raskemat kuritegu.

IX peatükk.

Valimissüsteem.

§ 106. Saadikute valimisi kõigisse töötava rahva saadikute Nõukogudesse: ENSV Ülemnõukokku, maakondade, linnade, valdade, alevite ja külade töötava rahva saadikute Nõukogudesse toimetavad valijad üldise, ühetaolise ja otsese valimisõiguse alusel salajasel hääletusel.

(ENSV T 1945, 23, 340)

§ 107. Saadikute valimised on üldised: kõigil ENSV kodanikel, kes on saanud 18-aastaseks, sõltumata rassist ja rahvuslikust kuuluvusest, usutunnistusest, hariduslikust tsensusest, asukohast, sotsiaalsest päritolust, varanduslikust seisukorrast ja endisest tegevusest, on õigus osa võtta saadikute valimistest ja olla valitav, välja arvatud nõdrameelsed ja isikud, kes kohtuotsuse põhjal on ilma jäetud valimisõigusest.

§ 108. Saadikute valimised on ühetaolised: igal kodanikul on üks hääl; kõik kodanikud võtavad osa valimistest võrdsetel alustel.

§ 109. Naistel on meestega võrdne õigus valida ja olla valitav.

§ 110. Punaväes teenivail kodanikel on kõigi kodanikega võrdne õigus valida ja olla valitav.

§ 111. Saadikute valimised on otsesed: valimised kõigisse töötava rahva saadikute Nõukogudesse, alates küla ja linna töötava rahva saadikute Nõukogudest kuni ENSV Ülemnõukoguni, teostatakse kodanike poolt vahenditult otsesel valimisel.

(ENSV T 1945, 23, 340)

§ 112. Hääletamine saadikute valimistel on salajane.

§ 113. Kandidaadid seatakse valimistel üles valimisringkondade järgi.

Kandidaatide ülesseadmise õigus on kindlustatud töötava rahva ühiskondlikele organisatsioonele ja ühinguile: kommunistliku partei organisatsioonele, ametiühinguile, kooperatiividele, noorsoo-organisatsioonele ja kultuurilistele ühinguile.

§ 114. Iga saadik on kohustatud oma tööst ja töötava rahva saadikute Nõukogu tööst valijatele aru andma ja teda võib valijate enamuse otsuse järgi seaduses ettenähtud korras igal ajal ära kutsuda.

§ 115. Valimisi ENSV töötava rahva saadikute Nõukogudesse toimetatakse valimisringkondade kaudu normide järgi, mis määratakse ENSV töötava rahva saadikute Nõukogude valimismäärustikuga.

X peatükk.

Vapp, lipp, pealinn.

§ 116. Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi riigivapiks on sirbi ja vasara kujutus tõusva päikese kiirtes, piiratud pärjaga, mis on vasemal okaspuu okstest ja paremal rukkipeadest. Mõlemad pärjapooled on põimitud punase lindiga, millel on pealkirjad eesti ja vene keeles: „Kõigi maade proletaarlased, ühinege!" ja all tähed „Eesti NSV". Vapi ülaosas on viieharuline täht.

§ 117. Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi riigilipp on punasest riidest, mille ülemises vasemas nurgas varda juures on kuldse sirbi ja vasara kujutus ja nende peal kuldsed tähed „ENSV". Lipu laiuse ja pikkuse suhe on 1:2.

§ 118. Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi pealinnaks on Tallinn.

XI peatükk.

Põhiseaduse muutmise kord.

§ 119. ENSV Põhiseaduse muutmine toimub ainult ENSV Ülemnõukogu otsusel, mis peab olema vastu võetud Ülemnõukogu poolt vähemalt kahe kolmandiku häälteenamusega.

Eesti NSV ajutise Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi riigivapi kuju kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 1. 11. 1940, 37, 435)

1. Kooskõlas Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Põhiseaduse § 116 kinnitada Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi riigivapp käesolevale seadlusele lisandatud kujul.

2. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogule teha ülesandeks määrata kindlaks riigivapi kuju tarvitamise kord.

Tallinn, 21. oktoobril 1940.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi riigivapi kujutise tarvitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 12. 11. 1940, 43, 497)

1. Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi riigivapi kujutist tarvitatakse p. 4 tähendatud riigiasutiste pitsatites, samuti riigiasutiste poolt väljaantavatel tähtsamatel dokumentidel ja diplomitel.

2. Vastava Rahvakomissari äranägemisel võib riigivapi kujutist tarvitada riigiasutiste poolt väljaantavatel trükitoodetel ja riigile kuuluvatel esemetel.

3. Käesolevas määruses tähendamata juhtudel võib riigivapi kujutist tarvitada ainult Rahvakomissaride Nõukogu loal.

4. Riigivapiga varustatud pitsatit võivad tarvitada:

a) Eesti NSV Ülemnõukogu, Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium, Presiidiumi Esimees ja Sekretär, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu, Majandusnõukogu, Riiklik Plaanikomisjon, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Asjadevalitsus;

b) Rahvakomissariaadid, iseseisvad asutised Ülemnõukogu juures ja peavalitsused Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures, samuti rahvakomissariaatide peavalitsused ja iseseisvad osakonnad rahvakomissari loal;

c) maakonna, linna ja valla töötava rahva saadikute Nõukogud ja nende täitevkomiteed;
d) Eesti NSV kohtuorganid, prokurörid, kohtunikud, kohtutäiturid ja notarid;
e) iseseisvad kõrgemad ja keskõppeasutised;
f) muud riigiasutised ja organisatsioonid, kellele selleks luba antakse Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu poolt.

Tallinn, 11. novembril 1940.

Eesti NSV ajutise Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi riigilipu kuju kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 4. 11. 1940, 39, 448)

1. Kooskõlas Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Põhiseaduse § 117 kinnitada Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi riigilipp käesolevale seadlusele lisandatud kujul.

2. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogule teha ülesandeks määrata kindlaks riigilipu tarvitamise kord.

Tallinn, 31. oktoobril 1940.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus NSV Liidu hümni eestikeelse tõlke teksti kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 24. 10. 1944, 5, 50)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Kinnitada NSV Liidu hümni eestikeelse tõlke tekst vastavalt lisale.

Leningrad, 9. juunil 1944. Nr. 78.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
9. juuni 1944 määruse nr. 78 juurde.

Nõukogude Liidu hümn.

On vabade riikide murdmatu Liidu
loond jäädavaks ajaks suur Venemaa hõim.
Sest elagu rahvastest võidule viidud
Nõukogude Liit, tema ühtsus ja võim!

Au Sulle, Isamaa, vaba ja võitmatu,
rahvaste sõpruse vendluse maa!
Kõrgel me nõukogu rahvalipp lehvigu,
võidult meid võidule juhtigu ta!

Meil tormidest helendas vabaduspäike,
Suur Lenin meil valgustas võitluste teid.
Truuks rahvale Stalin meid kasvatas kõiki,
tööks, kangelastegudeks innustas meid.

Au Sulle, Isamaa, vaba ja võitmatu,
rahvaste õnne ja õitsengu maa!
Kõrgel me nõukogu rahvalipp lehvigu,
võidult meid võidule juhtigu ta!

Kõik nurjatud kallaletungijad väärab
me lahinguis kasvanud võimas armee.
Me võitluste hoog sugupõlvedeks määrab
aus, kuulsuses hiilgama Isamaa tee.

Au Sulle, Isamaa, vaba ja võitmatu,
rahvaste jäädava kuulsuse maa!
Kõrgel me nõukogu rahvalipp lehvigu,
võidult meid võidule juhtigu ta!

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi hümni kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 13. 8. 1945, 28, 412)

Kinnitada Eesti NSV hümni tekst.

Tallinn, 20. juulil 1945.

Eesti NSV hümn.

Jää kestma, Kalevite kange rahvas,
ja seisa kaljuna, me kodumaa!
Ei vaibund kannatustes sinu vahvus,
end läbi sajanditest murdsid sa
ja tõusid töötajate vabaks maaks,
et päikene su päevadesse paista saaks.

Töös huuga tehas, vili nurmel vooga,
sirp lõika, alasile haamer löö!
Nõukogu elu, tuksu võimsa hooga,
too õnne rahvale, me tubli töö!
Me Liidu rahvaste ja riike seas
sa, Eesti, sammu esimeste kindlas reas!

Kui kants — nii seisavad su kodurannad.
Su ees vaid lainetavad laiad veed.
Sa kõrgel leninlikku lippu kannad,
suur Stalin juhtimas su tõusuteed.
Käi kindlalt, saatmas sind su õnneteel
me võitlusvaim ja kohkumatu mehemeel.

Teksti autor J. Semper.
Komponist G. Ernesaks.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi koosseis.

Presiidiumi esimees — Johannes Vares,
Presiidiumi sekretär — Voldemar Telling,
Presiidiumi liikmed: Erich Tarkpea,
Nadežda Veimer.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu koosseis.

ENSV Rahvakomissaride Nõukogu Esimees A. Veimer.
„ „ „ Aseesimees H. Allik,
„ „ „ „ N. Andresen,
„ „ „ „ K. Boitsov,
„ „ „ „ A. Kress,
„ „ „ „ O. Sepre.

ENSV Riikliku Plaanikomisjoni Esimees O. Sepre.
Riigikaitse Rahvakomissar L. Pärn.
Välisasjade Rahvakomissar H. Kruus.
Kohaliku Tööstuse Rahvakomissar R. Stokberg.
Toiduainetetööstuse Rahvakomissar L. Lüüs.
Ehituse ja Ehitusmaterjalide Tööstuse Rahvakomissar.
Kalatööstuse Rahvakomissar A. Raud.
Põlevkivi- ja Keemiatööstuse Rahvakomissar M. Matvejev.
Metsatööstuse Rahvakomissar J. Voolin.
Rahanduse Rahvakomissar P. Keerdo.
Põllutöö Rahvakomissar H. Allik.
Kaubanduse Rahvakomissar A. Hansen.
Siseasjade Rahvakomissar A. Resev.
Riikliku Julgeoleku Rahvakomissar B. Kumm.
Kohtu Rahvakomissar A. Jõeäär.
Tervishoiu Rahvakomissar V. Hion.
Hariduse Rahvakomissar J. Nuut.
Kommunaalmajanduse Rahvakomissar L. Georg.
Sotsiaalkindlustuse Rahvakomissar O. Lauristin.
Riigikontrolli Rahvakomissar A. Vaha.
Tehniliste Kultuuride Rahvakomissar A. Puusepp.

ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi, ENSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee määrus okupatsiooniaegsete seaduste, otsuste, määruste ja korralduste tühistamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 1. 10. 1944, 1, 1)

Tühistada kõik seadused, otsused, määrused ja korraldused, mis saksa okupatsioonivõimude poolt, sealhulgas ka saksa fašistide käsilaste, nn. „Eesti omavalitsuse" poolt Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi territooriumil välja on antud.

7. septembril 1944.

ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi, ENSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee määrus ENSV-s 1940/41. aastal väljaantud seaduste, seadluste, määruste ja otsuste kehtestamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 1. 10. 1944, 1, 2)

Panna uuesti kehtima kõik saksa okupatsioonivõimude poolt, sealhulgas ka saksa fašistlike käsilaste, nn. „Eesti omavalitsuse" poolt ajutiselt tühistatud seadlused, seadused, määrused ja otsused, mis Eesti Nõukogude Sotsialistlikus Vabariigis 1940/41. aastal kuni saksa okupatsioonini välja anti, kuivõrd nad pole muudetud või tühistatud Nõukogude võimu organite sellekohaste otsustega.

7. septembril 1944.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Eesti NSV riigivõimu aktide jõustumise kohta.

(Avaldatud ENSV T 3. 4. 1945, 13, 192)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Eesti NSV Teatajas või keskajalehtedes avaldatud riigivõimu aktid jõustuvad vastavas maakonnas või vabariikliku allu-vusega linnas sellest päevast, millal Eesti NSV Teataja või keskajaleht saadakse kätte vastava maakonna või vabariikliku allu-vusega linna täitevkomitees.

Täitevkomiteed on kohustatud pidama Eesti NSV Teataja ja keskajalehtede saamise aja täpset arvestust.

2. Kõik keskajalehtedes avaldatud Eesti NSV riigivõimu aktid kuuluvad ühtlasi avaldamisele Eesti NSV Teatajas.

3. Eesti NSV Teatajas avaldamisele kuuluvad aktid, mis tehakse eraldi teatavaks asutistele või isikuile enne vastava akti ilmumist Eesti NSV Teatajas, omavad kohustuslikku jõudu asutiste või isikute suhtes, kellele need teatavaks tehakse, akti kättesaamisega.

4. Aktid, milledes on määratud jõustumise aeg, jõustuvad aktis tähendatud ajal.

Aktid, millede jõustumise kohta kehtivad erieeskirjad, jõustuvad tähendatud eeskirjades ettenähtud korras ja ajal.

5. Kui aktis on ette nähtud, et akt kehtestatakse edasiandmisega telegraafi või raadio teel, jõustub akt vastavas maakonnas või vabariikliku alluvusega linnas telegrammi kättesaamise või akti raadio teel edasiandmise ajast.

6. Avaldamisele mittekuuluvad aktid omavad kohustuslikku jõudu nende saamisega asutiste või isikute poolt, kellele need teatavaks tehakse.

Tallinn, 9. märtsil 1945. Nr. 185.

Eesti NSV ajutise Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus täitevkomiteede moodustamise kohta maakondliku alluvusega linnades ja valdades.

(Avaldatud ENSV T 24. 1. 1941, 11, 113)

Ülesannete teostamiseks, millised Eesti NSV Konstitutsioon paneb töötava rahva saadikute Nõukogudele ja nende täitevkomiteedele, Eesti NSV ajutise Ülemnõukogu Presiidium määrab:

1. Moodustada täitevkomiteed maakondliku alluvusega linnades ja valdades.

2. Kaotatud (ENSV T 1945, 4, 46).

Tallinn, 17. jaanuaril 1941.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus maakondliku alluvusega linnade ja valdade täitevkomiteede arvulise koosseisu kohta.

(Avaldatud ENSV T 31. 1. 1945, 4, 46)

Määrata kindlaks maakondliku alluvusega linnade ja valdade täitevkomiteede koosseis kuni 9-liikmeline.

Käesoleva seadluse avaldamisega kaotab kehtivuse Eesti NSV ajutise Ülemnõukogu Presiidiumi 17. juuni 1941 seadluse „Täitevkomiteede moodustamise kohta maakondliku alluvusega linnades ja valdades" punkt 2.

Tallinnas, 18. jaanuaril 1945.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus valdade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede juurde maaosakondade organiseerimise kohta.

(Avaldatud ENSV T 5. 2. 1946, 10, 75)

Vabariigi põllumajanduse juhtimise parandamiseks ja kooskõlas NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu korraldusega nr. 14721-r — 8. oktoobrist 1945 Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Organiseerida valdade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede juurde maaosakonnad.

2. Teha valdade maaosakondadele ülesandeks:

a) põllumajandussaaduste tootmise organiseerimine ja planeerimine kooskõlas valdadele kinnitatud plaaniliste ülesannetega;
b) loomakasvatuse ja -tõuaretuse juhtimine;
c) uute agrotehniliste ja zootehniliste abinõude, masinate, väetiste ning taimehaiguste ja -kahjurite tõrjevahendite rakendamine;
d) külvipinna, viljasaagi ja produktiivse loomakasvatuse arvestuse juhtimine;
e) põllumajanduse küsimuste alal Partei ja Valitsuse määruste täitmise organiseerimine ja järjekindel elluviimine;
f) maareformi täpne elluviimine, maareformi alal esinenud puuduste parandamine ja uusmaasaajatele praktilise abi osutamine neile antud maa kasutamisel.

3. Kinnitada valla töörahva saaduikute nõukogu täitevkomitee maaosakonna põhimäärus vastavalt lisale.

4. Kohustada Põllutöö Rahvakomissariaati (sm. Allik) ja maakondade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid kuni 1. veebruarini 1946 komplekteerima valdade maaosakondade koosseisud kõige töövõimelisemate põllumajandusala eriteadlaste-agronoomide, zootehnikute, veterinaararstide, maakorraldajate, samuti nõukogude võimule ustava maa-aktiivi arvel.

Tallinn, 24. jaanuaril 1946. Nr. 57.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
24. jaanuari 1946 määruse nr. 57 juurde.

Valla töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee maaosakonna põhimäärus.

1. Valla maaosakond on kohapealne maaorgan, tema tegevuspiirkonnaks on vald.

2. Valla maaosakond allub oma tegevuses valla täitevkomiteele, samuti kõrgemalseisvatele maaorganitele.

3. Valla maaosakonna tegevust juhib maaosakonna juhataja, kes on valla töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee liige ja kes kinnitatakse ametisse valla täitevkomitee ettepanekul maakonna täitevkomitee poolt isikute hulgast, kes omavad põllumajanduslikku eriharidust (agronoom, zootehnik, veterinaartöötaja) või kuuluvad töötavate talupoegade aktiivi hulka. Valla maaosakonna teised töötajad määrab ametisse valla täitevkomitee.

4. Valla maaosakond, vastavalt kehtivale seadusandlusele, koostab valla põllumajanduse tootmisplaanid taimekasvatuse, loomakasvatuse, maaparanduse, ehitustegevuse, aianduse jt. aladel aasta ja üksikute tööhooaegade peale ning esitab need kinnitamiseks valla täitevkomiteele, jaotab kinnitatud tootmisplaanid külanõukogude tööpiirkondadele, annab külanõukogudele juhtnööre plaanide viimiseks üksikute majapidamisteni ning organiseerib ja abistab igati plaanide täitmist; abistab valla põllumajapidamisi vajalike masinate, väetiste ja taimehaiguste vastu võitlemise abinõude soetamisel ning teostab nende fondide saamisel jaotamist vastavalt valla täitevkomitee korraldusele.

5. Peale punktis 4 tähendatu valla maakosakond:

a) põllumajanduse alal: korraldab põlluviljakuse tõstmiseks plaanikindlat sordiviljade kasvatamist ja levitamist, ratsionaalsete külvikordade sisseviimist ja agrotehnika levitamist; organiseerib õigeaegselt viljade koristamist, kuivatamist, viljakuivatiste ja seemnepuhastuspunktide ehitamist ja korrastamist ning teostab järelevalvet nende tegevuse üle; teostab umbrohtude, taimekahjurite ja -haiguste tõrjet;

b) seemnekasvatuse ja sordiaretuse alal: organiseerib tunnustatud viljasortide kasvatamist ja teostab nende külvide arvestamist, abistab jaoskonna agronoomi kartuli, tehniliste kultuuride, juurvilja ja rohu sordikülvide tun-

3*

nustamise läbiviimisel ja soodustab kõigiti tunnustatud vilja- ja kartulisortide levikut; hoolitseb, et sordivili toimetataks sordivilja varumispunktidesse ja kasutataks ainult külviks; võtab tarvitusele abinõud sordivilja segunemise vältimiseks muu viljaga peksmisel, kuivatamisel, hoidmisel ja varumisel;

c) aiandus-mesinduse alal: edendab plaanikindlat puuviljanduse arendamist ja uuendamist talu-, tööliste, teenistujate jt. majapidamistes, organiseerib neile istutusmaterjali muretsemist, soodustab puukoolide tegevust; korraldab ja propageerib eriti kiiresti vilja kandma hakkavate marjaliikide paljundamist; organiseerib aedades tööde õiget ja õigeaegset läbiviimist; hoolitseb talupidajate ja aednike õigeaegse varustamise eest köögivilja-seemnetega, istikutega ja taimekahjurite tõrjeks tarvilike vahenditega; propageerib ja abistab mesinduse arendamist; organiseerib mesilaste karjamaa parandamist, paljundus- ja emakasvatusmesilate asutamist ning mesilastaudide tõrjet;

d) taimekaranteeni alal: tutvustab masspropaganda teel talupidajaid karanteensete taimekahjuritega (kartulivähk, kartulimardikas jne.) ja organiseerib nende avastamisel karanteen-abinõude rakendamist vastavalt juhistele;

e) põllumajanduse mehhaniseerimise alal: korraldab kogu valla piires töötava masinapargi tegevust; peab täpset arvestust talumajapidamiste, masinatarvitajate ühistute ja HMLP käsutuses olevate masinate ja tööriistade kohta; koostab valla veojõu bilansi ja esineb nõudmistega MTJ-le traktoritega veojõu puudujäägi katmiseks; töötab välja töögraafikud ja maršruute ühistute ja eraisikute traktoritele; peab peksutööde läbiviimise graafikut vallas; korraldab vastava graafiku alusel talunike vastastikust abistamist veojõuga ja masinatega; koostab valla remondiplaani talumajapidamistes ja ühistutes asuva masinatraktoripargi kohta ja kontrollib selle täitmist; esitab maakonna maaosakonnale nõudmisi tarvisminevate tagavaraosade, materjalide ja väljaspool valda asuvates töökodades toimetatavate remontide kohta; kontrollib vallas asuva HMLP tegevust ja annab neile otsest abi tööjõuga komplekteerimisel, hobusöötadega varustamisel, tööplaani ja naturaaltasu plaani täitmisel ja HMLP veojõu õigesti tööle suunamisel; kindlustab õigeaegset ja plaanikohast

lepingute sõlmimist MTJ, era- ja kooperatiivtraktorite pidajate ning talunike vahel; valvab selle järele, et MTJ ja HMLP poolt esijoones abistataks uusmaasaajate, punaarmeelaste, partisanide ja nende perekondade majapidamisi; organiseerib MTJ ja HMLP tööde eest kuuluva naturaaltasu laekumist valla piirides;

f) kütteainete ja määrdeõlide alal: esitab maakonna täitevkomitee maaosakonnale ettepanekud ühistute ja talunike mootorite ja traktorite varustamiseks kütteainega; kontrollib kütte- ja määrdeainete tarvitamist erasektori ja kooperatiivide osas ning informeerib esinevaist väärnähtustest vastavaid ametivõime;

g) loomakasvatuse alal: peab arvestust loomade käibe kohta vallas; koostab valla sööda bilansi; organiseerib ja kontrollib bilansikohast loomasööda varumist, koresööda, silosööda, mineraalsööda, juurvilja, jõusööda alal, selle kasutamist vastavalt söötmisplaanile ning lautade tarvilikku korrastamist; propageerib heinataimede külvi haljassöödaks, organiseerib tõuloomade paarituspunkte nii, et oleks kindlustatud kõikide emaloomade paaritamine ja kontrollib, et seal oleksid täisverelised isaloomad, et peetaks paaritusregistrit ja teostataks paaritustunnistuste väljaandmist; jälgib, et paarituste eest tasutaks vastavalt kehtestatud normidele ja et paarituspunktide-pidajaile ei pandaks määruste vastaselt töö- ja küüdi kohustusi; organiseerib riiklikeks normideks talupidajate poolt antavate tõuloomade väljavahetamist tarbeloomade vastu loomade varumiskontorite kaudu, abistab tõuloomade ostumüügi vahetalitust; juhib tõuloomakasvatuse ühistute tegevust, hoolitseb, et tõuhobuste märkimine ja hobusepasside väljaandmine toimuks nõuetekohaselt; kontrollib, et küüdi- ja veokohustustele ei määrataks tiineid märasid, sugutäkke, haigeid ja vigaseid hobuseid;

h) veterinaaralal: organiseerib loomade ja lindude nakkushaiguste vältimiseks ja leviku tõkestamiseks vajalikkude abinõude rakendamist; abistab transpordi organiseerimisega veterinaartöötajaid kiire veterinaarse abi andmiseks vallas haigestunud loomadele;

i) maakorralduse ja maaparanduse alal: organiseerib maareformi elluviimist, parandab maareformi teostamisel esinenud moonutused; teostab valla piires asuvate maade

üldarvestamist ja põllumajanduslike maade arvestamist külvide järgi; majandite arvestamist kasutajate järgi (abimajandid, sovhoosid, individuaalmajapidamised, käsitööliste ja tööliste aiamaad, ühiskondlikud maad) ning talundite arvestamist suurusgruppide järgi: riikliku maafondi maareservi arvestamist, korraldamist ja ajutiseks või põliseks kasutamiseks väljaandmist; teeb ettepanekuid maakorralduse alal, annab välja dokumente maa kasutamiseks, peab valla piires olevate ühiste kuivenduspeakraavide ja nende seisukorra üle andmestikku, korraldab nende korrashoidu ja teostab järelevalvet veejuhtmete revidentide kaudu; propageerib uudismaade ülesharimist ja maaparandustööde teostamist;

j) ehitustegevuse alal: abistab põllumajanduslikku ehitustegevust vallas tööjõu valikuga, tööde õige suunamisega ning ühistööde korraldamisega; korraldab ja teostab peremeheta põllumajapidamiste hoonete ja ehituste järelevalvet ja organiseerib nende hädavajalikku remonti;

k) arvestuse ja aruandluse alal: korraldab valla täitevkomitee poolt kindlaksmääratud tähtaegadeks külanõukogude aruanded kevadkülvide teostamise, saagikoristamise, peksutööde, taliviljade külvi, sügiskündide, loomakasvatuse, masinate remondi ja traktorite tööde käigu jne. kohta ja valvab arvestamise õigsuse järele.

6. Punktis 5 tähendatud ülesannete täitmiseks ja põllumajandusalaste oskuste ja teadmiste levitamiseks talupoegade keskel valla maaosakond korraldab agro- ja zooveterinaarjaoskondade töötajate kaasabil agro-zoopropagandat: loenguid, kursusi, näitlikke katseid, õppekäike, vestlusi ja õppereise.

7. Valla maaosakond juhib põllumajanduslike ja krediitühistute tööd ja osutab neile praktilist abi nende töös.

8. Valla maaosakond täidab oma ülesandeid valla täitevkomitee juhtimisel toetudes kohalikule nõukogude aktiivile ja tihedas koostöös valdade ja külanõukogude põllumajanduskomisjonidega.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus küla töörahva saadikute nõukogude loomise kohta Eesti Nõukogude Sotsialistlikus Vabariigis.

(Avaldatud ENSV T 14. 5. 1945, 18, 256)

Nõukogude võimu lähendamiseks töötavatele hulkadele nende teenimise huvides ja eesmärgiga paremini organiseerida rahvast majanduslikuks ja kultuuriliseks ülesehitustööks maal, Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

Luua Eesti Nõukogude Sotsialistlikus Vabariigis küla töörahva saadikute nõukogud alluvusega valla töörahva saadikute nõukogudele.

Tallinn, 4. mail 1945.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee määrus Eesti NSV küla töörahva saadikute nõukogude tugevdamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 21. 12. 1945, 38, 593)

Külanõukogude tugevdamise ja neis laiade töötajate hulkade aktiivsele tööle rakendamise otstarbel Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee määravad:

1. Ette panna maakonna töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele ja Eestimaa K(b)P maakonnakomiteedele laiendada külanõukogude koosseisu kuni 5 isikuni, valides külanõukogu liikmeteks peale esimehe ja sekretäri veel kolm seltsimeest poliitiliselt ustavate aktiivsete maatööliste, uusmaasaajate, kehvik- ja keskmiktalunike ja küla intelligentsi hulgast.

2. Luua kõigi külanõukogude juurde alaliselt tegutsevad komisjonid, laialdaselt rakendades nende töösse töötavate talunike aktiivi.

3. Ära muuta valdade ja linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede alaliste komisjonide senine põhimäärus.

Kinnitada külade, valdade, linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede juures alaliselt tegutsevate komisjonide põhimäärus vastavalt lisale nr. 1.

4. Allutada valdade täitevkomiteede juures töötavad külavolinikud vahetult külanõukogudele.

5. Ära muuta Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee poolt 5. jaanuari 1945. a. määrusega kinnitatud valla täitevkomiteede külavolinike põhimäärus (ENSV Teataja 1945, 2, 24).

6. Kinnitada küla töörahva saadikute nõukogu külavolinike põhimäärus vastavalt lisale nr. 2.

7. Kohustada maakondade ja valdade täitevkomiteede esimehi, Eestimaa K(b)P maakonnakomiteesid ja valdade parteiorganisaatoreid parandama igapäevast külanõukogude juhtimist. Vähemalt üks kord kuus teostada külanõukogude esimeeste nõupidamisi üksikute küsimuste alal, praktiseerida tööaruannete ärakuulamist valla täitevkomitee istungil ja praktiliselt abistada kogu töö korraldamist külas, saavutades, et külanõukogude töö vastaks partei ja valitsuse nõudeile töötava talurahva olustikuliste vajaduste ja huvide rahuldamise alal.

Tallinnas, 4. oktoobril 1945. Nr. 878.

Lisa nr. 1.

Külade, valdade, linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede juures alaliselt tegutsevate komisjonide põhimäärus.

1. Et laialdast nõukogude aktiivi rakendada töörahva saadikute nõukogude täielikule tööle, moodustatakse külade, valdade ja linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede juures, rajoonilise jaotusega linnades aga rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede juures alaliselt tegutsevad komisjonid.

2. Valdade täitevkomiteede juures moodustatakse järgmised alaliselt tegutsevad komisjonid:

a) põllumajanduskomisjon,
b) kultuurkomisjon,
c) tervishoiu- ja heaolukomisjon,
d) rahanduskomisjon,
e) kaubandus- ja varumiskomisjon,
f) teedekomisjon,
g) sõjaväelaste perekondade heaolu komisjon,
h) sotsiaalkindlustuse komisjon,
i) kohaliku tööstuse ja tööndusliku kooperatsiooni komisjon.

3. Linnade ja rajoonide täitevkomiteede juures moodustatakse järgmised alaliselt tegutsevad komisjonid:

a) kommunaalkomisjon,
b) tervishoiu- ja heaolukomisjon,
c) kultuurkomisjon,
d) kaubanduskomisjon,
e) kohaliku tööstuse ja tööndusliku kooperatsiooni komisjon,
f) individuaal- ja kollektiivaiandusele kaasaaitamise komisjon,
g) sõjaväelaste perekondade heaolu komisjon,
h) sotsiaalkindlustuse komisjon,
i) ühiskondliku toitlustamise komisjon,
j) rahanduskomisjon.

4. Külanõukogude juures moodustatakse järgmised alaliselt tegutsevad komisjonid:

a) põllumajanduskomisjon,
b) kultuurkomisjon,
c) teedekomisjon,
d) kaubandus- ja varumiskomisjon,
e) sotsiaalkindlustuse ja sõjaväelaste perekondade heaolu komisjon.

5. Komisjoni koosseisu kuulub 3 kuni 15 isikut, olenedes töö tähtsusest ja mahust.

6. Külade, valdade, linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede juures asuvad komisjonid moodustatakse tööliste, talupoegade ja intelligentsi kohaliku aktiivi hulgast.

7. Töö täitevkomiteede alaliselt tegutsevates komisjonides on ühiskondlik autöö, mis teostatakse nõukogude aktiivi poolt vabatahtlikult ja tasuta ning mis näitab komisjonides aktiivselt töötavate seltsimeeste kõrget teadlikkust ja arusaamist sellest, missugust tähtsust omab töötavate masside laialdane osavõtt Nõukogude tööst.

8. Komisjonide liikmed peavad olema sotsialistliku võistluse algatajaiks ja organiseerijaiks partei ja valitsuse kõigi ülesannete paremaks ja kiiremaks täitmiseks, andma eeskuju teadlikust suhtumisest kõigi Nõukogude riigi ees seisvate ülesannete täitmisse, võtma tarvitusele kõik abinõud puuduste kõrvaldamiseks ja töö edasiseks parandamiseks sotsialistliku ülesehituse kõigil aladel.

9. Komisjonide isiklik koosseis kinnitatakse vastavalt külanõukogu, valla, linna või rajooni täitevkomitee poolt.

10. Komisjonide ülesandeks on külanõukogude, valdade, linnade ja rajoonide täitevkomiteede vahetu tegelik abistamine majanduslik-poliitiliste ja kultuurliste ürituste korraldamisel ja elluviimisel, täitevkomiteede igakülgne abistamine nõukogude vastavate töö-alade parandamisel. Selleks:

a) põllumajanduskomisjon peab pidevalt hoolitsema ja abistama külanõukogu või valla täitevkomiteed eesrindliku agrotehnika propageerimises põllumajanduslike tööde õigeaegse ja korraliku teostamise, masinate õigeaegse remontimise, loomakasvatuse arendamise ja tööparandamise, aianduse ja mesilaste-pidamise arendamise, kultuurheinamaade pindala suurendamise, maaparanduse jne. küsimustes;

b) kultuurkomisjon peab hoolitsema ja abistama täitevkomiteed koolide töö, rahvamajade, raamatukogude, lugemistubade, punaste nurkade, klubide, muuseumide ja teiste kultuur-hariduslike asutiste töö parandamises; peab hoolitsema selle eest, et need asutised oleksid õigeaegselt remonditud, kindlustatud küttega, et nende asutiste töö sisu vastaks ülesandele kasvatada rahvast Lenini-Stalini ideede vaimus;

c) tervishoiu- ja heaolukomisjon peab väljendama hoolt ja abistama täitevkomiteed sanitaar-hügieeniliste teadmiste propageerimise küsimustes, haiglate, ambulatooriumide, polikliinikute, ämmaemandate-punktide ja teiste ravi-profülaktiliste asutiste töö parandamises; linnades, alevites ja taludes eeskujuliku puhtuse loomises; uute parkide, puiesteede, spordiväljakute asutamises ja teistes rahva tervise tugevdamise ja linnade, alevite ning muude asustatud punktide heaolu eesmärgil teostatavates üritustes;

d) teedekomisjon peab hoolitsema ja abistama täitevkomiteed teede, tänavate, kõnniteede, ülekäiguteede, sildade ja teiste ehitiste remondis, osutama abi elanikkonna rakendamisel teede korrashoiutöödele;

e) kommunaalkomisjon peab hoolitsema ja abistama täitevkomiteed kommunaalettevõtete, nagu elektrijaamade, saunade, veetorustike, kanalisatsiooni, puhastus-, assenisat-

sioonieettevõtete ja muude ettevõtete töö parandamises, nõnda et need oma tööga kindlustaksid elanikkonna kommunaal-olustikuliste vajaduste rahuldamise;

f) kaubandus- ja varumiskomisjon peab abistama täitevkomiteed põllumajandussaaduste varumise teostamises, kaupluste töö kordaseadmises, kaubanduspunktide otstarbekohases paigutamises; valvama nõukogu kaubandusreeglitest ja hindadest kinnipidamise üle, võitlema mõõtmisel ja kaalumisel ostjate petmisega kui ka vargustega ja raiskamistega;

g) kohaliku tööstuse ja tööndusliku kooperatsiooni komisjon peab hoolitsema ja abistama täitevkomiteed kohalikust toorainest laiatarbekaupade tootmise igakülgses arendamises kohalikes tööstusettevõtetes ja tööndusartellides; peab selgitama kohaliku tooraine ressursse ja andma oma seisukohad, kuidas neid otstarbekohaselt kasutada elanikkonna vajaduste rahuldamiseks;

h) sotsiaalkindlustuse ja sõjaväelaste perekondade heaolu komisjon peab jälgima, et invaliidide ja sõjaväelaste perekondade eest hoolitsemist kindlustavad Nõukogude riigi seadused viidaks täpselt ellu; peab abistama täitevkomiteed puudustkannatavate ja sotsiaalkindlustusele ning olustikulisele abile õigust omavate isikute selgitamises; võitlema bürokratismi ja viivituse nähetega invaliidide ja sõjaväelaste perekondade asjade lahendamisel;

j) ühiskondliku toitlustamise komisjon peab abistama täitevkomiteed sööklate, restoranide, kohvikute ja teiste ühiskondliku toitlustamise asutiste töö parandamiseks; jälgima selleks otstarbeks antavate toiduainete õiget kulutamist; abistama võimaluste leidmises täiendavate toiduainete saamiseks abimajandite, toiduainetetööstuse kombinaatide jms. organiseerimise teel;

k) rahanduskomisjon peab abistama täitevkomiteed eelarve täitmisel, igasugu maksude ja sissemaksude õigeaegses laekumises, valvama eelarveliste vahendite otstarbekohase ja seadusliku kulutamise üle, abistama täitevkomiteed eelarve koostamisel, esitades oma ettepanekud kui ka teiste komisjonide nõudmised.

11. Ülaltähendatud ülesannete täitmiseks alalised komisjonid:

a) kutsutakse nende tegevuse alal osa võtma külanõukogude, valdade, linnade ja rajoonide täitevkomiteede tööplaanide arutamisest;

b) omal algatusel või külanõukogu või täitevkomitee esimehe ülesandel teostavad HMLP, koolide, rahvamajade, raamatukogude, haiglate, polikliinikute ja teiste tervishoiuasutiste, saunade, pesumajade ja teiste kommunaalmajanduse asutiste, kohaliku tööstuse ettevõtete, tööndusliike artellide töökodade, kaupluste, sööklate, abimajandite, invaliidide-kodude, lasteasutiste ja teiste asutiste ning organisatsioonide töö kontrolli, kelle töö kuulub vastava täitevkomitee võimkonda;

c) võtavad osa täitevkomitee istungil arutamisele määratud küsimuste ettevalmistamisest ja nende küsimuste alal otsuste kavade ettevalmistamisest;

d) esitavad täitevkomiteele otsustamiseks ettepanekud, mis tulenevad komisjoni tööst, ettevõtete ja asutiste (hobulaenutuspunkt, kool, rahvamaja, kauplus jms.) töö parandamiseks, samuti küsimusi juhatajate vastutusele võtmise kohta lohaka suhtumise eest töösse, kuritarviduste lubamise ja kõrgemalseisvate organisatsioonide otsuste mittetäitmise eest.

12. Iga komisjon töötab külanõukogu, valla, linna või rajooni täitevkomitee poolt kinnitatud plaani järgi.

13. Komisjoni liikmed võivad külanõukogude, valdade, linnade, rajoonide täitevkomiteede istungitest osa võtta nõuandva hääleõigusega.

14. Komisjonide töö juhtimist teostada vastavalt külanõukogu, valla, linna või rajooni täitevkomiteel.

15. Komisjoni eesotsas on esimees, kes valitakse Nõukogude võimule ustavate isikute hulgast, kes on teadlikud komisjoni töösse puutuvatest küsimustest, kes on aktiivsemad ja autoriteetsed elanikkonna silmis (vilunud põllupidaja või loomakasvataja talupoeg, agronoom, zootehnik, õpetaja, rahvamaja juhataja, kommunistlike noorte organisaator j. t.).

Vajaliku aktiivi puudumisel kohapeal võivad mõnede komisjonide eesotsas olla täitevkomitee esimees, tema asetäitja ja sekretär.

16. Maakondade, linnade, valdade ja rajoonide täitevkomiteede osakonnad peavad toetuma oma töös külade, valdade, lin-

nade ja rajoonide täitevkomiteede alaliselt tegutsevatele komisjonidele, neid kaasa tõmbama tähtsamate ürituste läbiviimiseks, mille teostamisel osakonnad töötavad, kaasa aitama komisjonide töö parandamises paremate töö-eeskujude toomise teel teistesse komisjonidesse.

Lisa nr. 2.

Külanõukogude volinike põhimäärus.

1. Partei ja valitsuse ürituste kiiremaks elluviimiseks külas ja töötava talurahva teenindamise parandamiseks määratakse külanõukogude poolt külanõukogude volinikud ja nende asetäitjad.

2. Külavoliniku tegevuspiirkonda kuulub 10 majapidamist.

3. Külavolinikud ja nende asetäitjad määratakse külanõukogude otsustega ja kinnitatakse valdade täitevkomiteede poolt külanõukogude ettepanekul küla või talu alaliste elanike — maatööliste, kehvik- ja keskmiktalupoegade ning teenistujate hulgast, välja arvatud punkt 4 nimetatud isikud.

4. Külavolinikeks ei või olla isikud, kellelt on võetud nõukogude valimisõigus, kellelt kohtu poolt on võetud õigus teenida riiklikes asutistes, kes on eeluurimise all või on varem Nõukogude kohtu poolt karistatud, kui ka isikud, kes olid saksa okupantide käsilasteks.

5. Külavoliniku kohustuste kandmise tähtaeg määratakse kindlaks ühe aasta peale.

6. Külavolinikud alluvad vahetult külanõukogule ja kannavad viimase ees vastutust. Külanõukogud on kohustatud pidevalt juhtima ja kontrollima külavolinike tegevust kirjalike ja suuliste juhiste andmise teel ning vähemalt üks kord kuus teostama volinike nõupidamise tähtsamate poliitiliste, majanduslike ja kultuuriliste ürituste alal.

7. Külavolinike tähtsamateks kohustusteks on:

a) oma tööpiirkonnas külanõukogu korralduste ja teadete edasiandmine ning nende täitmise organiseerimine;

b) külanõukogude ja kõrgemate valitsusorganite määruste ja korralduste täitmise kontrollimine;

c) kontrolli teostamine, et talumajapidamiste poolt täidetaks põllumajanduslik plaan, riiklikkude kohustuslikkude müüginormide plaan, sõjaväe-, töö- ja küüdikohustused;

d) vajalike andmete kogumine ja nende edasitoimetamine külanõukogudele;

e) miilitsa abistamine külas ühiskondliku korra kindlustamise alal ning ulakuse ja muu kuritegevuse vastu võitlemises, viibimata teatamine lähemale miilitsaorganile ja külanõukogule õnnetusjuhtudest, nakkushaigustest ja erakorralistest sündmustest; vajaduse korral vahistatute saatmine lähema punktini, kus neid võib üle anda miilitsale, või kinnipidamiskohani;

f) tähtsate riiklikkude ja ühiskondlikkude objektide valve teostamine oma tegevuspiirkonnas;

g) kohalike elanike organiseerimine tulikahjude kustutamiseks ja looduslike õnnetuste vastu võitlemiseks;

h) oma kohustuste täitmise kohta külavoliniku märkmiku pidamine.

8. Külavolinikel on nende peale pandud ülesannete täitmisel ametiisiku õigused ja nad kannavad vastutust kui ametiisikud. Oma kohustuste täitmisel külavolinikud peavad kandma külanõukogu poolt väljaantud ametitunnistust ja eriti määratud rinnamärki.

9. Külavolinike ülesandeid täitvad isikud vabastatakse kogu ülesannete täitmise ajaks töö- ja küüdikohustustest.

10. Külanõukogudel on õigus anda oma ülesandeid eeskujulikult täitvaile külavolinikele ordereid tarbekaupade ostmiseks väljaspool külale plaanitavat kontingenti.

11. Külavoliniku äraolekul või tema haiguse korral täidab külavoliniku ülesandeid viimase asetäitja, kellele nende ülesannete täitmise alal rakendatakse külavoliniku õigusi ja kohuseid.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus Eesti NSV küla töörahva saadikute nõukogu põhimääruse kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 17. 7. 1945, 24. 357)

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

Kinnitada ja panna kehtima alljärgnev Eesti NSV küla töörahva saadikute nõukogu põhimäärus.

Tallinn, 2. juunil 1945.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadluse — Eesti NSV küla töörahva saadikute nõukogu põhimääruse kinnitamise kohta — juurde.

Eesti NSV küla töörahva saadikute nõukogu põhimäärus.

I. Üldeeskirjad.

1. Külanõukogu kõrgeima riigivõimu organina oma territooriumil organiseerib küla töörahva aktiivset osavõttu nõukogude poliitilisest, majanduslikust ja kultuurilisest elust.

2. Külanõukogu, juhindudes kogu oma töös kõrgemalseisvate organite poolt kehtestatud seadustest ja direktiividest, teostab järgmisi põhilisi ülesandeid:

a) lahendab kõik kohaliku tähtsusega küsimused ja arutab valla, maakonna, vabariikliku ja üleliidulise tähtsusega küsimusi, esitades oma ettepanekud nende lahendamiseks kõrgemalseisvatele organitele;

b) juhib kõiki endale alluvaid asutisi, ettevõtteid ja organisatsioone ja aitab kaasa riigiorganite ja ühiskondlike organisatsioonide poolt tema territooriumil teostatavate algatuste läbiviimisele;

c) võtab tarvitusele abinõusid, et kõik ettevõtted, organisatsioonid ja üksikud kodanikud täidaksid neile pandud riiklikud ülesanded ja kohustused;

d) tagab oma territooriumil nõukogude võimu seaduste ja korralduste täitmist kõigi kodanike ja ametiisikute poolt, samuti ka kodanike õiguste kaitset.

3. Külanõukogu võtab vastu otsuseid ja annab korraldusi temale NSVL ja ENSV seadustega omistatud õiguste piires ja määrab administratiivkaristusi isikuile, kes ei täida kõrgemalseisvate võimuorganite määrusi ja otsuseid.

4. Külanõukogu allub vahetult valla töörahva saadikute nõukogule.

II. Külanõukogu tegevusalad.

5. Mass-organisatsioonilise töö alal külanõukogu:

a) organiseerib töörahva osavõttu külanõukogu tööst;

b) võtab tarvitusele abinõusid naiste ja noorsoo kaasatõmbamiseks nõukogude ehitusse ja nendest paremate edutamiseks juhtivale tööle;

c) organiseerib oma töö paremustamiseks alalised komisjonid, annab neile juhiseid ja ülesandeid, samuti ka tähtsamaid küsimusi arutamiseks;
d) teostab poliitilisi ja majanduslikke aktsioone, tõmmates selleks kaasa laiu töörahva-hulki.
6. Plaanimise ja statistilise töö alal külanõukogu:
a) koostab oma territooriumi majandusliku ja sotsiaalkultuurilise ehitustöö plaani ja esitab selle kinnitamiseks valla täitevkomiteele;
b) kinnitab temale vahetult alluvate ettevõtete ja asutiste operatiivplaanid ja kontrollib nende täitmist;
c) peab arvestust oma territooriumil asuvate talundite kohta.
7. Põllumajanduse arendamise alal külanõukogu:
a) võtab tarvitusele abinõud põllumajanduslike kooperatiivide organiseerimiseks ja aitab kaasa nende tugevdamisele;
b) soodustab sovhooside, masina-traktorijaamade ja hobumasinriistade laenutuspunktide organiseerimist ja tugevdamist;
c) koostab külviplaanid kõrgemalseisvate organite instruktsioonide alusel ja pärast nende kinnitamist valla täitevkomitee poolt viib nad igasse majapidamisse;
d) võtab tarvitusele abinõusid külvipinna laiendamiseks ja põllumajanduslike kultuuride viljakuse tõstmiseks; kindlustab põllumajandusliku inventari otstarbeka kasutamise ja võtab tarvitusele abinõusid maakorralduse ja melioratsiooni ning veemajanduse paremustamise alal;
e) soodustab loomakasvatuse arendamist ja karja tõuaretust, samuti linnukasvatuse, aianduse, juurviljakasvatuse, mesinduse ja teiste põllumajandusharude edendamist;
i) viib täide maareformi seadused ja määrused ning valvab õige ja otstarbekohase maakasutamise järele;
k) tagab riikliku tagavaramaa-fondi ülesharimise ja ärakasutamise;
l) abistab kehvik- ja keskmiktalupoegi, esmajoones uusmaasaajaid põllutööde, metsavarumise ja vajalike põllumajanduslike hoonete ehitamise teostamisel;
m) valvab oma territooriumil asuvate põllumajanduslike ja teiste ettevõtete ning organisatsioonide tegevuse järele ja teeb teatavaks nende poolt kehtiva seadusandluse rikkumise või korratu majandamise juhud vastavatele juhtivatele organisatsioonidele.

8. Tööstuse alal külanõukogu:
a) valitseb ja korraldab kohaliku tähtsusega üldlevinud maapõuevarasid (kivi, kruus, liiv, savi);
b) võtab tarvitusele abinõusid käsitööstuse organiseerimiseks ja arendamiseks ja käsitööliste tööndusliikuks koopereerimiseks.

9. Metsamajanduse alal külanõukogu:
a) organiseerib kohalike metsade kaitset, aitab kaasa üleriikliku tähtsusega metsade ja metsaistanduste kaitse teostamisele ja võitleb metsakahjutulede ja metsaseaduste rikkujate vastu;
b) soodustab metsa- ja metsakeemilise käsitööndusе organiseerimist.

10. Varustamise ja kaubanduse alal külanõukogu:
a) võtab tarvitusele abinõusid töörahva koopereerimiseks ja tarbijate kooperatiivide töö parandamiseks;
b) kontrollib kaubandusreeglite täitmist ja kindlaksmääratud hindadest kinnipidamist kaubandusvõrgu poolt;
c) teostab turgude ja laatade järelevalvet.

11. Varumise alal külanõukogu:
a) organiseerib põllumajandusliku müügikohustuse õigeaegset täitmist talundite, ettevõtete ja organisasioonide poolt;
b) tagab riikliku müügikohustuse ja sel alal ettenähtud soodustuste kohta kehtestatud seaduste ja määruste täpset täitmist;
c) abistab kaubandusorganisatsioone põllumajandussaaduste detsentraliseeritud kokkuostu teostamisel.

12. Rahanduse alal külanõukogu:
a) abistab rahandusorganeid maksustusallikate õigel arvestamisel ja valvab maksude õige sissenõudmise järele;
b) toimetab pärandite üleskirjutamist, võtab abinõusid tarvitusele nende säilitamiseks ja teatab valla täitevkomiteele pärandite avanemisest;
c) võtab tarvitusele vajalikud abinõud, et mobiliseerida rahva sääste riigilaenudesse ja loteriidesse ning hoiustena riiklikkesse töö-hoiukassadesse, samuti kontrollib riigikrediidi maksete õigeaegset laekumist;
d) osutab abi riikliku kindlustuse organitele;

e) võtab arvele lasterikkad ja vallasemad, esitab neid toetuse saamiseks ja autasustamiseks ning abistab neid nende materiaal-olustikulise ning majandusliku elu korraldamisel.

13. Heakorra alal külanõukogu:
a) organiseerib lasteasutiste, haiglate, invaliidide kodude jne. remonte, samuti abistab neid küttematerjali varumisel;
b) hoolitseb oma territooriumil teede ja sildade parandamise ja korrashoiu eest;
c) hoolitseb asustatud punktides parkide ja roheliste platside arendamise eest ja valvab üldise puhtuse järele oma territooriumil.

14. Side alal külanõukogu võtab tarvitusele abinõud kohaliku side arendamiseks ja selle kaitse teostamiseks (post, telegraaf, telefon, raadio).

15. Töö alal külanõukogu:
a) valvab tööseadusandluse täpse täitmise järele kõigi asutiste, ettevõtete ja eraisikute poolt;
b) organiseerib seaduses ettenähtud juhtudel elanikkonda töö-, veo- ja teekohustuse täitmisele.

16. Rahvahariduse alal külanõukogu:
a) aitab kaasa üldise koolikohustuse teostamisele;
b) abistab koole, rahvamaju ja raamatukogusid nende töös;
c) võtab tarvitusele abinõusid rahva kultuur-poliitilise taseme tõstmiseks mitmesuguste kultuur-hariduslike asutiste organiseerimisega;
d) soodustab ajalehtede, ajakirjade, raamatute jt. nõukogude trükitoodete kättesaamist ja levitamist elanikkonnas;
e) organiseerib kohalike vahenditega äärmiselt abi vajavate õpilaste varustamist jalatsite, riiete, toiduainetega jms.;
f) võtab tarvitusele abinõusid laste kodutuse ja järelevalvetuse vastu võitlemiseks ja organiseerib eestkoste ja hoolduse laste ning alaealiste üle.

17. Tervishoiu alal külanõukogu:
a) abistab oma territooriumil asuvaid ravilaid ja sanitaarasutisi;
b) võtab tarvitusele abinõusid järelevalve teostamiseks ja nakkushaiguste vältimiseks ning aitab kaasa nende vastu võitlemisele;

c) soodustab sanitaar- ja tervishoiualaste teadmiste levinemist rahva hulgas;
d) aitab kaasa kehakultuuri ja spordi arendamisele ning spordiplatside jms. ehitamisele.

18. Sotsiaalkindlustuse alal külanõukogu:
a) võtab arvele isikud, kes omavad õigust sotsiaalkindlustusele, abistab neid nende õiguste vormistamisel, samuti nende materiaal-olustikuliste tingimuste parandamisel;
b) organiseerib invaliidide tööle paigutamist;
c) hoolitseb Isamaasõja invaliididele ja võitluses fašistide vastu langenute perekondadele seaduses ettenähtud soodustuste je eesõiguste elluviimise, samuti nende materiaal-olustikuliste tingimuste parandamise eest;
d) organiseerib hoolduse täisealiste üle, kes ise pole võimelised kaitsma oma õigusi (pimedad, kurdid), ja vajaduse korral eestkoste teadmatult kadunud või surnud kodanike varanduse üle.

19. Riigikaitselise võimsuse tugevdamise alal külanõukogu:
a) aitab kaasa kutsealuste, sõjaväelaste ja sõjaväekohuslaste arvelevõtmisel;
b) aitab kaasa hobuste, veokite ja muude transportvahendite arvestamisel;
c) võtab osa kodanike järjekordse sõjaväeteenistusse kutsumise teostamisest;
d) kaitseb Punaarmeesse ja Meresõjalaevastikku kutsutute perekondade õiguslikke ja varalisi huve, samuti hoolitseb nende perekondade materiaal-olustikuliste tingimuste eest;
e) võtab tarvitusele abinõusid ühiskondlike organisatsioonide töö arendamiseks sõjaliste teadmiste propageerimise ja levitamise, samuti laskespordi arendamise alal;
f) aitab kaasa kutsealuste kontrollkogumiste ja õppuste teostamisele;

Ex bibl. univ. Tartu

20. Revolutsioonilise korra kaitse ja ühiskondliku julgeoleku alal külanõukogu:
a) tagab revolutsioonilise korra ja ühiskondliku julgeoleku oma territooriumil ja teostab otsustavat võilust nõukogudevastaste elementide väljaastumistega, millised suunatud nõukogude võimu poolt tarvitusele võetud abinõude vastu;
b) võtab tarvitusele kõik abinõud kuritegude ennetamiseks, kurjategijate avastamiseks ja kuritöö koha kaitseks ning jälgede säilitamiseks;

4*

c) rakendab kõik abinõud võitluseks ühiskondliku korra rikkujate, avalikkudes kohtades joomise, huligaansuse ja salaviinaajamise (puskaripruulimise) vastu;
d) organiseerib öösist valvet oma territooriumil asetsevate tähtsate riiklike, kaubanduslike ja ühiskondlike objektide juures ja teostab selle vastavuse kontrolli;
e) revolutsioonilise korra, ühiskondliku julgeoleku rikkumise ning kuritegude juhtudel teatab nendest viivitamata Siseasjade Rahvakomissariaadi ja miilitsaorganeile;
f) teostab kehtestatud korra kohaselt nende elanike sissekirjutamist, kes mujalt tulevad elama külanõukogu territooriumile, samuti nende väljakirjutamist, kes lahkuvad külanõukogu territooriumilt uude asukohta.

21. Üldise juhtimise alal külanõukogu:
a) aitab kaasa vabatahtlike seltside ja ühingute tööle ning nende organiseerimisele;
b) kutsub kokku kodanike koosolekuid, kuulutab ja selgitab kesk- ja kohalike võimuorganite seadusi, määrusi ja korraldusi;
c) teostab vajalikku asjaajamist. Külanõukogul on oma pitsat ja nurgatempel.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus külavoliniku rinnamärgi kujundi ja põhimääruse kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 28. 4. 1945, 15, 228)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kinnitada järgmise kujuga külavoliniku rinnamärk:

Rinnamärk „Külavolinik" kujutab endast Eesti NSV riigivappi, mille kilp omab kumerat vormi.

Märgi alumises osas on päikese kujutuse all poolümmargune punase emailiga kaetud plaat pealkirjaga „Külavolinik".

Märk on metallist. Märgi kõrgus on 45 ja laius 36 mm.

Märgi tagumisel küljel asetseb kruvi märgi kinnitamiseks riiete külge ja rinnamärgi järjekorra number.

2. Kehtestada külavoliniku rinnamärgi põhimäärus vastavalt lisale.

Tallinn, 6. aprillil 1945. Nr. 284.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
8. aprilli 1945 määruse nr. 284 juurde.

Külavoliniku rinnamärgi põhimäärus.

1. Külavoliniku rinnamärk on külavoliniku ameti väärikuse ja talle nõukogude võimu poolt osutatud usalduse embleemiks.

2. Rinnamärki kantakse külavolinikule koos ametitunnistusega valla- või külanõukogu poolt. Rinnamärk kuulub tagasiandmisele külavoliniku ametiaja lõppemisega.

3. Valla- ja külanõukogud on kohustatud väljaantud rinnamärkide kohta pidama registrit, mis peab sisaldama: 1) rinnamärgi saanud külavoliniku perekonna-, ees- ja isanime ning elukohta, 2) rinnamärgi väljaandmise ja tagasisaamise aega, 3) rinnamärgi numbrit.

4. Rinnamärki on külavolinik kohustatud ja õigustatud kandma ainult ametiülesannete täitmisel. Rinnamärgi kandmise ajal on ta kohustatud käituma vastavalt nõukogude ametikandja väärikusele.

5. Rinnamärgi kandmine väljaspool ametiülesannete täitmist ja selle edasiandmine teistele isikutele on rangelt keelatud.

6. Rinnamärgi kaotamise puhul on külavolinik kohustatud viivitamata sellest teatama valla- või külanõukogule.

7. Külavolinik, kes talitab selle põhimääruse vastaselt, samuti iga isik, kes teda ahvatleb või sunnib seda tegema, võetakse kriminaalvastutusele.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus asutiste juhatajate vahetamisel asutiste üleandmise ja vastuvõtmise korra kohta.

(Avaldatud ENSV T 21. 12. 1945, 38, 596)

Riikliku distsipliini kõvendamiseks ja juhtivate töötajate vastutuse tõstmiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Asutiste juhatajate vahetamisel toimub asutise juhtimise ja asjaajamise üleandmine asutise uuele juhatajale kõrgemalseisva organi esindaja osavõtul üleandmise-vastuvõtmise akti alusel.

Rahvakomissariaadid, keskasutised ja täitevkomiteed vastutavad neile alluvate asutiste üleandmise-vastuvõtmise korrapärase toimetamise eest.

2. Vastuvõtmise-üleandmise aktid peavad sisaldama põhilisi andmeid, mis iseloomustavad asutise tegevuse seisukorda, seniseid töösaavutusi kui ka asutise tegevuses ilmnenud puudusi, määratud ülesannete ja plaani puudulikku täitmist ja selle põhjusi, samuti ilmnenud ebamajanduslikkuse ja kuritarvituse juhtumeid.

3. Üleandmise-vastuvõtmise akt peab sisaldama:

a) rahvakomissariaatides, keskasutistes ja rahvakomissariaatide peavalitsustes:

kinnitatud plaani täitmise käiku põhiliste näitajate järgi;

partei ja valitsuse põhiliste otsuste täitmise seisukorda, mis puudutavad antud asutist;

kaadrite ja nende ettevalmistuse seisukorda;

rahandusliku olukorra iseloomustust ja raamatupidamise ning aruandluse seisukorda;

b) teistes administratiiv- ja sotsiaalkultuurilistes asutistes: — lühikesi andmeid:

kinnitatud plaanis ettenähtud tööde täitmisest;

kõrgemalseisvate organite põhiliste otsuste täitmisest;

koosseisude komplekteerimise seisukorrast;

aruandluse seisukorrast ja rahandus-eelarvelisest distsipliinist kinnipidamisest;

kassa seisust ja üleantava vara seisukorrast.

4. Aktile kirjutavad alla üleandja ja vastuvõtja ning kõrgemalseisva organi esindaja.

Kui üleandja või vastuvõtja esitab akti üksikute sissekannete kohta vastuväiteid, toimub see kirjalikult akti allakirjutamisel.

5. Kui asutise ülevõtmisel ilmneb suuremaid kuritarvitusi, tõstab asutise ülevõtja kõrgemalseisva organi esindaja ees küsimuse asutise asjaajamise kohta erakorralise revisjoni toimetamiseks ja asutise vara inventeerimiseks.

6. Üleandmise-vastuvõtmise aktile lisatakse kõrgemalseisva organi esindaja seisukoht, milles ta annab asutise tegevuse kohta üldise iseloomustuste, hindab asutise senise juhataja tööd ja teeb ettepanekud abinõude tarvitusele võtmise vajadusest asutise tegevuse parandamiseks.

7. Enne üleandmise-vastuvõtmise aktile allakirjutamist kutsutakse kokku asutise aktiivi koosolek ja arutatakse läbi akti põhilised andmed.

Arutamisel selgunud olulised faktilised andmed kantakse pärast nende kontrollimist akti.

8. Üleandmise-vastuvõtmise tähtaja määrab kõrgemalseisev organ, kusjuures see tähtaeg ei või ületada üht kuud, arvates otsuse tegemisest asutise juhatajate vahetamise kohta.

9. Kõrgemalseisva organi juhataja on kohustatud isiklikult tutvuma üleandmise-vastuvõtmise aktiga ja hiljemalt ühe kuu jooksul võtma tarvitusele abinõud ilmnenud väärnähtuste kõrvaldamiseks ja kuritarvitustes süüdlaseks osutunud isikute vastutusele võtmiseks.

10. Käesolevat määrust kohaldatakse vastavalt ka asutiste alluvuse muutmisel, kusjuures üleandmise-vastuvõtmise aktid kirjutatakse alla nii üleandja kui ka vastuvõtja organi või organisatsiooni selleks volitatud esindajate poolt.

Tallinn, 14. novembril 1945. Nr. 989.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus valdade täitevkomiteede kaustade nomenklatuuri kinnitamise kohta.

Valdade täitevkomiteede asjaajamise korrapärastamiseks ja parandamiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kinnitada valdade asjaajamise kaustade nomenklatuur ja selle käsitamise juhend vastavalt lisadele nr. 1 ja 2.

2. Nimetatud nomenklatuur võtta kasutamisele ka nendes maakondliku alluvusega linnade täitevkomiteedes, kus veel pole moodustatud osakondi.

Tallinnas, 11. aprillil 1945. Nr. 316.

Lisa nr. 1
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
11. aprilli 1945 määruse nr. 316 juurde.

Valdade täitevkomiteede kaustade nomenklatuur.

Kausta nr.	Kausta nimetus ja lühike sisukirjeldus	Märkused
	I. Asjaajamine.	
1.	Üldised juhendid. Seadused, seadlused, määrused, korraldused ja ringkirjad, niivõrd kui need ei kuulu erialalistesse kaustadesse.	
2.	Järelevalve. Revideerimise ja kontrollimise aktid ning protokollid. Otsuste täitmisele lubamised. Kirjavahetus sel alal.	
3.	Täitevkomitee koosolekute protokollid ja protokollide lisatoimetused.	Kus peetakse protokolliraamatut, seal paigutada sellesse kausta ainult lisatoim.
4.	Administratiivkaristused. Protokollid, määrused ja kirjavahetus sel alal.	
5.	Täitevkomitee ringkirjalised korraldused ja teadaanded.	Üks eks. paigutada vastavasse eriala kausta
6.	Koosseisud. Kõrgemalseisvate organite eeskirjad koosseisu kohta. Täitevkomitee liikmete ametisse valimine ja vabastamine. Teiste teenistujate ametisse määramine ja vabastamine. Töötajate poliitiline kasvatamine ja ametalaline arendamine.	
7.	Isikulised andmed kaadrite kohta. Elulookirjeldused, ankeedid ja kirjavahetus.	
8.	Täitevkomitee esimehe käskkirjad ja komandeerimistunnistuste register.	

Kausta nr.	Kausta nimetus ja lühike sisukirjeldus	Märkused
9.	Külavolinikud. Üldised eeskirjad külavolinike kohta. Isikulised andmed külavolinike kohta. Külavolinike ametitunnistuste register. Külavolinike nõupidamiste protokollid, materjalid ja kirjavahetus sel alal.	
10.	Alalised komisjonid. Üldised eeskirjad. Isikulised andmed komisjonide liikmete kohta. Komisjonide komplekteerimise materjalid ja komisjonide koosseisud. Kirjavahetus komisjonide tegevuse alal, mis ei kuulu vastava eriala kausta.	
11.	Varade valitsemine ja asutiste ning ettevõtete majandamine. Aktid ja kirjavahetus seoses varanduste valitsemisega ja täitevkomitee pädevusse kuuluvate asutiste ja ettevõtete majandamisega. Näiteks kütte, remondi, ehituste j. t. küsimuste lahendamine täitevkomitee hoonete, koolide, rahvamajade jne. alal. Sõjas hävinud hoonete taastamine.	
12.	Põllumajanduse taastamine. Üldised eeskirjad. Otsused, aktid, nimistud ja kirjavahetus maakorralduse alal. Kehviktalupoegade ja uusmaasaajate ehitusmaterjaliga ja inventariga varustamine. Sõjas hävinud põllumajanduslike hoonete taastamine. MTJ ja HMLP taastamine.	
13.	Põllumajandus. Külviplaanid. Põllupidamine, aiandus ja mesindus. Abimajapidamised ja riigimõisad. MTJ ja HMLP. Kalandus ja jahipidamine. Põllumajanduslikud koolid. Aruandlus põllumajanduse alal. Põllumajanduslikud kooperatiivid.	
14.	Looma- ja linnukasvatus. Loomade arvestus. Loomakahjuaktide registrid. Loomatervishoid. Kirjavahetus.	

Kausta nr.	Kausta nimetus ja lühike sisukirjeldus	Märkused
15.	Majapidamisraamatud ja nende register.	
16.	Statistika. Kirjavahetus ja mitmesugused materjalid majapidamisraamatute sisseseadmise ja pidamise alal. Statistiliste kokkuvõtete tabelid ja kirjavahetus sel alal.	
17.	Põllumajandussaaduste varumine. Üldised eeskirjad. Põllumajandussaaduste müügikohuslaste nimekirjad. Nimekirjad ja kirjavahetus müügikohustusest vabastamise ja müügikohustuse vähendamise kohta. Varumiskäigu kontroll ja aruandlus.	
18.	Kaubandus ja kaubajaotus. Üldised eeskirjad. Toidukaupade jaotuse nimistud. Tööstuskaupade jaotuse nimistud. Turukorraldus. Kirjavahetus kaubanduse ja kaubajaotuse alal. Tarbijate kooperatiivid.	
19.	Ostulubade registrid.	
20.	Ühistoitlustamine. Üldised eeskirjad. Kirjavahetus sel alal.	
21.	Tööjõu jaotus ja arvestus. Üldised eeskirjad. Töö- ja küüdikohuslaste nimekirjad. Tööle mobiliseerimine tööstusse ja transporti. Metsatöökohustus. Põllutöökohustus. Küüdikorraldused. Mobiliseerimine muudele töödele. Noorte värbamine tööstuse ja käitise koolidesse.	
22.	Töökaitse ja töötasu küsimused. Üldised eeskirjad. Kirjavahetus sel alal.	
23.	Koolid. Üldised eeskirjad. Kirjavahetus koolivõrgu, lasteaedade, lastesõimede, õpetajate ja õpilaste kohta. Koolide töö parandamise küsimused.	
24.	Poliitharidustöö ja haridustöö väljaspool kooli. Üldised eeskirjad. Kirjavahetus rahvamaja-	

Kausta nr.	Kausta nimetus ja lühike sisukirjeldus	Märkused
	de, klubide, punaste nurkade, raamatukogude, isetegevuse, raadioühiskuulamispunktide, lugemistubade, kultuuriliste organisatsioonide, kursuste, loengute jne. alal.	
25.	Heakord. Üldised eeskirjad. Kirjavahetus teede, tänavate ja avalikkude parkide korrashoiu, lumetõrje, posti- ja telefonikorralduse, tuletõrje, õhu- ja gaasikaitse alal. Muud kommunaalküsimused.	
26.	Sõjaväelaste perekondade eest hoolitsemine. Üldised eeskirjad. Kirjavahetus sõjaväelaste perekondade eest hoolitsemise alal. Sõjaväelaste perekondade nimistud.	
27.	Tervishoid. Üldised eeskirjad. Haiglad, arsti jaoskonnad, velskripunktid ja nende tegevus. Kirjavahetus sel alal.	
28.	Sotsiaalkindlustus. Üldised eeskirjad. Muude pensionäride, nn. valla hoolealuste nimistud. Kirjavahetus, otsused ja aruandlus sotsiaalkindlustuse teostamise alal.	
29.	Paljulasteliste ja vallasemade riiklik toetamine ja autasustamine. Üldised eeskirjad. Kirjavahetus, nimekirjad ja otsused sel alal.	
30.	Tööstus ja kohalik tööstus. Üldised eeskirjad. Tööstuste ja käsitööliste nimistud. Kirjavahetus tööstuse ning kohaliku tööstuse alal. Artellid. Kohaliku tööstuse organiseerimise küsimused. Jahvatusload.	
31.	Sõjakahjud ja sõjaroimad. Luua alajaotused vastavalt Vabariikliku sõjakahjude kindlakstegemise komisjoni juhendile.	

Kausta nr.	Kausta nimetus ja lühike sisukirjeldus	Märkused
32.	Riigikaitse. Üldised eeskirjad. Sõjaväekohuslaste nimekirjad. Sõidukite, rakmete, hobuste jm. vara sõjaväeline arvestamine. Kirjavahetus sel alal, mis ei kuulu salajasse liiki.	
33.	Elanike registreerimine. Üldised eeskirjad. Kirjavahetus elanike registreerimise ja liiklemiskontrolli alal.	
34.	Hobuste pasporteerimine. Üldised eeskirjad. Kirjavahetus ja registrid.	
35.	Väljaantud tunnistused ja dokumendid. Ärakirjad kõigist väljaantud tunnistustest ja tõenditest, mida ei registreerita eriliste vormulaaridena väljaantud dokumentide eriregistrites. Nende tunnistuste ja tõendite väljaandmise aluseks olnud kirjad, aktid, protokollid jne.	
36.	Notariaaltehingud. Ärakirjade ja allkirjade tõestamise registrid. Kirjavahetus sel alal.	
37.	Ühiskondlikud üritused. Talgud, hoogtööd jms. ning kirjavahetus sel alal.	
38.	Salajane kirjavahetus.	
	II. Eelarve ja arvepidamine.	
1. E.	Üldised juhised. Eeskirjad eelarvete koostamiseks ja täitmiseks ning aruannete koostamiseks ja arvepidamiseks.	
2. E.	Eelarved. Eelarve koostamise materjalid. Aasta ja kvartaali eelarved. Krediitide ümberpaigutamised. Krediidi nõudmised. Kirjavahetus eelarve alal.	
3. E.	Aruanded. Kuu-, kvartaali- ja aastaaruanded. Kirjavahetus aruandluse alal.	

Kausta nr.	Kausta nimetus ja lühike sisukirjeldus	Märkused
4. E.	Maksud ja tulud. Eeskirjad ja kirjavahetus maksude ja tulude alal.	
5. E.	Kassa sissetuleku dokumendid.	
6. E.	Kassa väljamineku dokumendid.	
	III. Perekonnaseisu registreerimine.	
1.Pk.	SaRK-i Maakonna osakonna juhendid.	
2.Pk.	Arstlikud õiendused laste sünni kohta.	
3.Pk.	Materjalid lapsendamise kohta.	
4.Pk.	Aruandlus registreeritud aktide arvu ja väljaantud dokumentide kohta.	
5. Pk.	Mitmesugune kirjavahetus perekonnaseisu alal.	
6.Pk.	Materjalid perekonnaseisuregistrite ja arhiivi alal.	
	IV. Eestkoste ja hooldus.	
1.Eh.	Üldised eeskirjad ja korraldused.	
2.Eh.	Eestkoste alaealiste üle. Varade üleskirjutamise aktid ja eestkostjate määramine. Kontroll ja järelevalve eestkostjate tegevuse üle. Patroneerimislepingud. Aruandlus ja kirjavahetus sel alal.	
3.Eh.	Eestkoste vaimuhaigete üle. Varade üleskirjutamise aktid ja eestkostjate määramine. Kontroll ja järelevalve eestkostjate tegevuse üle. Aruandlus ja kirjavahetus sel alal.	
4.Eh.	Eestkoste teadmata äraolijate ja surnud isikute varade üle. Varade üleskirjutamise aktid ja eestkostjate määramine. Kontroll ja järelevalve eestkostjate tegevuse üle. Aruandlus ja kirjavahetus sel alal.	

Kausta nr.	Kausta nimetus ja lühike sisukirjeldus	Märkused
5.Eh.	Hoolduse teostamine. Varade üleskirjutamise aktid ja hooldajate määramine. Kontroll ja järelevalve hooldajate tegevuse üle. Aruandlus ja kirjavahetus sel alal.	

Lisa nr. 2
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
11. aprilli 1945 määruse nr. 316 juurde.

Juhend valdade täitevkomiteede kaustade nomenklatuuri käsitamiseks.

Koostatud nomenklatuuri peaksid mahtuma kõik valdades ettetulevad küsimused, seepärast on välja jäetud senistes nomenklatuurides esinev „Mitmesugune kirjavahetus", millele tuleks arhiivi andes ikkagi leida konkreetne nimetus.

Nomenklatuur on jaotatud nelja ossa: I — Asjaajamine, II — Eelarve ja arvepidamine, III — Perekonnaseisu registreerimine, IV — Eestkoste ja hooldus. Jaotus on tingitud nende alade suurest erinevusest, mis ei võimalda nendes esinevate kaustade nummereerimist jooksvas järjekorras.

Osade eraldamiseks tuleb kaustad pealkirjastada vastavate osade nimetustega. Näiteks: Asjaajamise osas — Kaust nr. 1: ülemisel äärel „Asjaajamine", all „Üldised juhendid" ja kausta number: 1.

Kaustade hulgas määramisel on püütud hoiduda killustamisest ja on arvestatud vastavate alade ülesannete hulgaga täitevkomiteedes, et kaustad ei jääks liiga õhukesteks ega paisuks liiga suureks.

Koostatud nomenklatuuris ei peaks materjalide paigutamine õigesse kausta tekitama raskusi. Käsitamise kergendamise huvides on ette nähtud üldise iseloomuga erialaliste juhendite, korralduste ja ringkirjade paigutamine sisujärgsesse kausta. Endastmõistetavalt tuleb seejuures sisuliselt mitut ala haaravad eeskirjad paigutada kausta nr. 1.

Paberite kausta paigutamisel tuleb sisult ühtekuuluvad paberid jätta kokku kronoloogilises järjekorras, et iga asjatoimetuse

käik oleks selgesti nähtav, mitte aga üldises kronoloogilises järjekorras. Aasta lõpul eraldatakse pooleliolevad asjatoimetused lõpetamisele määratud kaustadest ja viiakse järgmise aasta kausta.

Kui sellised sisult kokkukuuluvad paberid moodustavad koguka asjatoimetuse, siis on otstarbekohane moodustada sellest erikaust. Näiteks mõne konkreetse ühekordse ettevõtte puhul, nagu ehitise püstitamine, või jälle asjatoimetus teatud isikute või esemete kohta eriti „Eestkoste ja Hoolduse" osas, kui need asjatoimetused oma rohkuse tõttu ähvardavad paisutada üldkausta liiga paksuks. Erikaustad tuleb pealkirjastada konkreetse nimetusega ja nummereerida nendele sisult vastava kausta numbriga.

Neil juhtudel, kui on tegemist sellise kirja või dokumendiga, mis käsitab kahte või mitut erikaustadesse kuuluvat küsimust, tuleb kiri või dokument paigutada üldisema iseloomuga kausta viidetega nendele kaustadele, milledele need erinevad küsimused vastavad, ühtlasi märkides igasse asjasse puutuvasse kausta selle dokumendi paiknemise koht.

Kaustade nomenklatuurist tuleb rangelt kinni pidada, kuid see ei tähenda seda, et iga nomenklatuuris ettenähtud kaust tuleb tingimata moodustada. Kausta moodustamine on tingitud ikkagi ainult vajadusest, s. t. materjalist, mis moodustatavasse kausta kuulub. Kui aasta jooksul sellist materjali ei teki, siis ei saa ka kausta tekkida.

Nomenklatuuris on kaustad esialgu jäetud jaotamata arhivaalide liikide järgi nende alalhoiu mõttes. Juhend selle kohta tuleb hiljem, seni aga on kõik kaustad alalhoiu mõttes üheväärsed ja nad kõik tuleb säilitada.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus üldkohustuslike otsuste andmise ja nende rikkumise eest administratiiv-karistuste määramise kohta töötava rahva saadikute Nõukogude maakondade, linnade ja valdade täitevkomiteede poolt.

(Avaldatud ENSV T 17. 4. 1941, 41, 612)

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium määrab:

1. Lubada töötava rahva saadikute Nõukogude maakondade, linnade ja valdade täitevkomiteedele teha üldkohustuslikke otsuseid ja määrata nende rikkumise eest administratiiv-vastutavust.

2. Maakondade ning vabariikliku alluvusega linnade täitevkomiteed võivad teha üldkohustuslikke otsuseid järgmistes küsimustes:

a) ühiskondliku korra kaitseks;

b) elanikkonna tervise kaitseks (tervishoiureeglite täitmine, abinõude tarvitusele võtmine rahvastatud kohtade elamiskõlvuliseks tegemiseks, ühiskondliku toitlustamise teostamine ja võitlus tervishoiuvastaste nähetega);

c) võitluses loodusõnnetustega (tulikahjud, uputused jne.);

d) tänavliiklemise korraldamisel ja maanteede kasutamisel;

e) metsade ja metsaistandike kaitsmisel varguste, hävitamiste ja tulikahjude vastu;

g) tuletõrje teostamisel;

h) ühiskondlikult kasutatavate ettevõtete avamise ja tegevuse korra ja sisemise korralduse suhtes (trammid, autobused, saunad, söögimajad jne.), samuti teatrite, kinode ja teiste avalikkude kohtade avamise ja tegevuse korra ja sisemise korralduse suhtes;

i) kauplemise korra kohta ärides ja turgudel;

j) transportvahendite veohindade määramiseks;

k) ehitiste nõutavas korras hoidmiseks, samuti katuste lumest puhastamiseks, maanteede, kõnniteede, veevärgitorustiku ja veetorude korrashoiuks, majade fassaadidele majanumbrite paigutamiseks ja nende valgustamiseks öösel;

l) nais- ja meestöötajaile põllumajanduses ja naismajatöötajaile linnades kooliskäimise võimaluse kindlustamisel kirjaoskamatuse ja vähese kirjaoskamise likvideerimiseks;

m) agrikultuursete ja zootehniliste paranduste elluviimisel ja võitluses põllumajanduslike kahjuritega;

n) võitlusel loomataudidega;

o) jahinduse ja kalanduse korraldamisel;

p) üldise koolikohustuse teostamise korra kohta;

r) mööduvate vägede majutamisel;

s) tsiviilelanikkonna majutamisel loodusõnnetuste puhul.

3. Valdade ning maakondliku alluvusega linnade täitevkomiteed võivad teha üldkohustuslikke otsuseid järgmistes küsimustes:

a) ühiskondliku korra kaitseks;

b) üldkasutatavate paikade, veekogude ning kaevude tervishoiuliseks kaitseks;

c) tuletõrje-abinõude tarvitusele võtmiseks;
d) võitluses tärkava rohu kahjustamise ning aasade, haljasvööndite ja külvide rikkumise vastu;
e) võitluses loomataudidega ja põllumajanduslike kahjuritega;
g) võitluses loodusõnnetustega (tulikahjud, uputused jne.);
h) kauplemise aja ja korra kindlaksmääramiseks laatadel, turgudel ja teistes kauplemiseks määratud kohtadel;
i) istandike kaitseks, samuti parkide, murude jne. puhtuseks ja korrashoiuks;
j) ühiskondlikult kasutatavate ettevõtete töötamise korra suhtes (söögimajad, restoranid, saunad, ujulad, juuksetööstused, autobused jne.);
k) tänavliiklemise korraldamiseks;
l) mööduvate vägede majutamisel;
m) tsiviilelanikkonna majutamisel loodusõnnetuste puhul.

4. Üldkohustuslikud otsused ei tohi olla vastolus Eesti NSV territooriumil kehtivate seadustega ega kõrgemalseisvate täitevorganite määruste, juhendite, käskude ning otsustega.

5. Ühiskondlikud otsused antakse kaheks aastaks, pärast seda kaotavad nad jõu. Igas üldkohustuslikus otsuses peab olema täpselt näidatud, millise territooriumi ta hõlmab ja millisel tähtajal jõustub, misjuures see tähtaeg ei või olla vähem kui 10 päeva arvates väljakuulutamise päevast, välja arvatud erijuhtumid (mööduvate vägede majutamine, võitlus loodusõnnetustega jne.), mil üldkohustuslikud otsused viiakse ellu viivitamata.

6. Üldkohustuslikud otsused tulevad tingimata avaldada ja laiaulatuslikult elanikkonnale teatavaks teha kõigi võimalike vahenditega (üleskleepimine, teatamine koosolekuil, avaldamine ajalehtedes jne.).

7. Juhul, kui üldkohustuslikku otsust rikuvad sõjaväelased või sõjaväeteenistuse-kohuslikud, kes kuuluvad Tööliste ja Talupoegade Punaarmee ridadesse, ei kohaldata karistamisel käesolevat seadlust.

Nende üleastumiste kohta koostatud protokollid saadetakse väeosa vastavale komandörile distsiplinaarkorras mõjutamiseks.

8. Maakondade ja vabariikliku alluvusega linnade täitevkomiteede üldkohustuslikud otsused peab saadetama 2 päeva jooksul, arvates nende vastuvõtmisest täitevkomitee poolt, maakonna või linna prokurörile, samuti Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiu-

mile ja Rahvakomissaride Nõukogule, valdade ja maakondliku alluvusega linnade täitevkomiteede üldkohustuslikud otsused aga — maakonna prokurörile ja maakonna täitevkomiteele.

9. Juhul, kui prokurör vaidleb üldkohustusliku otsuse vastu, kuulub vastuvaidlus läbivaatamisele täitevkomitees hiljemalt 10 päeva jooksul.

Vastuvaidluse ülaltähendatud tähtajal läbivaatamata jätmine peatab üldkohustusliku otsuse kehtivuse.

10. Üldkohustuslike otsuste rikkumise eest määratakse administratiivkorras üks järgnevaist karistusist: hoiatus, rahatrahv või paranduslikud tööd.

11. Administratiiv-vastutavust kohaldatakse juhul, kui üleastuja tegudel puudub kriminaaliseloom ja kui nendele ei kaasne kriminaalkorras vastutusele võtmine.

12. Karistuse ülemmääraks, millised nähakse ette maakondade täitevkomiteede ja vabariikliku alluvusega linnade täitevkomiteede üldkohustuslikes otsustes, on rahatrahv mitte rohkem kui 100 rublani ja paranduslikud tööd kuni ühe kuuni.

Karistuste ülemmääraks valdade täitevkomiteede ja maakondliku alluvusega linnade täitevkomiteede üldkohustuslikkude otsuste rikkumise eest on: rahatrahv kuni 15 rublani ja paranduslikud tööd kuni 4 päevani.

13. Üldkohustuslikkude otsuste rikkumise eest administratiiv-karistuste määramine toimub maakonna või linna täitevkomitee juures moodustatud adminisratiivkomisjoni määrusega. Komisjoni koosseisu kuuluvad: miilitsaülem või tema asetäitja (komisjoni esimehena) ja 4 komisjoni liiget, keda nimetab täitevkomitee.

Neis linnades, kus miilitsavalitsust ei ole, samuti ka valdades, määrab üldkohustuslikkude otsuste rikkumise eest karistuse täitevkomitee.

14. Maakondade täitevkomiteed ja vabariikliku alluvusega linnade täitevkomiteed võivad oma üldkohustuslikkudes otsustes ette näha maakonna miilitsaülematele ja linna miilitsajaoskondade ülematele õiguse iseseisvalt oma määrusega peale panna administratiiv-karistusi: hoiatus, rahatrahv kuni 50 rublani või rahatrahvi mittetasumisel paranduslikke töid kuni 15 päevani. Nende üldkohustuslikkude otsuste rikkumise eest, mis korraldavad ülaltähendatud linnades tänavliiklemist, sanitaarala või ühiskondlike kohtade korda, võib rahatrahvi määramise õiguse kuni 25 rublani anda miilitsateenistujaile ja täitevkomitee poolt eriliselt volita-

tud järelevalvefunktsioonidega isikuile kohapeal. Rahatrahvi kohapeal tasumisest keeldumise puhul protokoll saadetakse edasi miilitsajaoskondade ülematele; viimastel on õigus trahvi kõrgendada mitte rohkem kui kahekordselt.

(ENSV T 1945, 31, 490)

15. Maakondade täitevkomiteed võivad oma üldkohustuslikkudes otsustes ette näha valla täitevkomiteedele õiguse maakonna täitevkomitee üldkohustuslike otsuste rikkumise eest määrata administratiiv-karistust: hoiatus, rahatrahv kuni 15 rublani või paranduslikke töid kuni 4 päeva.

16. Üldkohustuslike otsuste rikkumise eest koostavad protokolli miilitsateenistujad, maakondade, linnade või valdade täitevkomiteede liikmed ja teised ametiisikud, kellel selleks õigus (metsakaitse, tuletõrje, tervishoiu-järelevalve jne.).

17. Administratiiv-karistuste määrus peab tehtama hiljemalt ühe kuu jooksul arvates üleastumise päevast ja peab olema üleastujale kätte antud hiljemalt ühe kuu jooksul, arvates määruse tegemise päevast. Nendest tähtaegadest mittekinnipidamisel kuulub asi lõpetamisele.

18. Rahatrahv tuleb tasuda 2 nädala jooksul. Trahvi mittemaksmisel toimub trahvi sissenõudmine NSVL KTK ja RKN 11. aprilli 1937 määruses (NSV LSKK 1937, 30, art. 120) ettenähtud korras või trahvi määranud organ asendab rahatrahvi paranduslike töödega.

19. Paranduslikud tööd määratakse ainult isikutele, kes ei tööta palgalistena riiklikes või ühiskondlikes organisatsioones, ja viiakse täide paranduslike tööde kohalike osakondade — kus need puuduvad, kohaliku täitevkomitee — juhiste järgi (teede parandamisel, tänavate puhastamisel, ühiskondlike ehitiste koristamisel jne.).

20. Administratiiv-karistuse pealepanemine ja selle täideviimine peab olema lõpetatud 5 kuu jooksul arvates üleastumise päevast. Selle tähtaja möödumisel kuulub asi lõpetamisele.

21. Administratiiv-karistuse määruse peale võib kaevata maakonna või linna täitevkomiteele 10 päeva jooksul arvates määruse üleastujale kätteandmisest. Selle tähtaja jooksul kaebuse andmine peatab karistamise. Kaebus antakse karistuse määranud organi kaudu.

Kaebus tuleb läbi vaadata ühe kuu jooksul.

Tallinn, 31. märtsil 1941.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus kodanike kaebuste ja avalduste läbivaatamise ning nende jutulevõtmise kohta nõukogude asutistes ja organisatsioonides.

(Avaldatud ENSV T 20. 8. 1945, 29, 445)

Kodanike kaebuste ja avalduste vastuvõtmise ja lahendamise kord asutistes ja organisatsioonides on hoolimatu ja bürokraatlik. Nad ei jõua tihti asutiste ja organisatsioonide juhtideni, lahendatakse teisejärguliste töötajate poolt, nende lahendamisega viivitatakse või nad jäetakse üldse lahendamata. Väga tihti lähevad nad kaduma. Samuti tuleb sageli ette juhtumeid, et kodanikud ei pääse asutiste juhtide jutule. Eriti halvasti on see organiseeritud paljudes külanõukogudes, kus külanõukogu esimehe või sekkretäri juurde pääseb kodanik ainult mõnel üksikul päeval nädalas.

Sellise olukorra kaotamiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Asutiste ja organisatsioonide juhatajail sisse seada kõikide sissetulevate kodanike kaebuste ja avalduste täpne registreerimine erilauajuhendeis ja võtta rangele vastutusele kodanike kaebuste ja avalduste kadumises või nende lahendamise viivitamises süüdi olevad töötajad.

2. Asutiste ja organisatsioonide juhatajail isiklikult läbi vaadata sissetulnud kaebused ja avaldused kolme päeva jooksul, välja arvatud need kaebuste ja avalduste liigid, millede kohta on eriseadustes ja määrustes ette nähtud teissugused tähtajad.

3. Teatada viivitamata kirjalikult kaebuse või avalduse esitajale, kui kaebuse või avalduse lahendamine nõuab pikemaajalist uurimist.

4. Kaebuse või avalduse läbivaatamiseks edasisaatmise korral kuuluvuse kohaselt asutiste või organisatsioonide juhatajail teatada sellest kirjalikult kaebuse või avalduse esitajale ja sisse seada kontroll edasisaadetud kaebuse või avalduse lahendamise üle. Kategooriliselt on keelatud kaebuse edasisaatmine neile organisatsioonidele ja isikutele, kelle tegevuse peale kaebus on esitatud.

5. Kaebuste ning avalduste otsustamiseks vajalike andmete kogumist kohapeal toimetada nii komandeeritavate töötajate kui ka nõukogude aktiivi rakendamisega, kuid mitte isikute kaudu, kelle tegevuse kohta kaebus on esitatud.

6. Viivitamata teatada kaebuse või avalduse esitajale tehtud otsustest, saates need otsused täitmiseks vastavatele organitele.

Kaebus või avaldus lugeda lahendatuks alles siis, kui selle kohta tehtud otsus on ka tegelikult täidetud.

7. Asutiste ja organisatsioonide juhatajail süstemaatiliselt kontrollida töökorraldust kaebuste ja avalduste lahendamise alal oma süsteemi alajaotustes.

8. Kõigil täitevkomiteedel süstemaatiliselt koosolekutel ära kuulata aruandeid kodanike kaebuste ja avalduste läbivaatamise ja otsustamise kohta oma osakondades ja alluvates täitevkomiteedes.

9. Kaebuste ja avalduste sisseandmise kergendamiseks asutistes ja organisatsioonides üles panna kättesaadavasse ja nähtavasse kohta lukustatud kastid vastava pealkirjaga. Samasse lähedale riputada või paigutada rebitavate lehtedega plokk või vihik ja pliiats, et kodanikul ilma küsimata oleks võimalik saada kaebuse kirjutamiseks paberit.

10. Kasti tühjendamiseks määrata vastutav isik, et kindlustada kastilastud kaebuste ja avalduste jõudmist juhatajani.

11. Asutistel ja organisatsioonidel määrata juhtkonnale kindlad kellaajad kodanike vastuvõtmiseks, millest rangelt kinni pidada. Kui kõiki kodanikke vastuvõtu ajal ei saa jutule võtta, määrata kodanikele individuaalsed vastuvõtu ajad väljaspool tavalist vastuvõtu aega, neile sellest teatades.

12. Asutistes ja organisatsioonides nähtavasse kohta välja panna juhtkonna tööjaotuse plaan, ära tähendades asukohad ja vastuvõtu ajad, samuti alljaotuste asukohad, et kodanikud võiksid orienteeruda, kuhu ja kelle poole pöörduda.

13. Maakondade ja valdade täitevkomiteedel organiseerida külanõukogude töö nii, et külanõukogu esimees või sekretär iga päev teatud kindlal kellaajal kodanikele kättesaadav oleks.

14. Kohustada Eesti NSV Vabariiklikku Prokuröri (sm. Paas) teostama ranget järelevalvet kaebuste ja avalduste läbivaatamise ja lahendamise järele ning võtma vastutusele isikud, kes, suhtudes kodanikkude kaebustesse ja avaldustesse hingetult ja bürokraatlikult, viivitavad nende lahendamisega või ei teosta nende korrapärast alalhoidmist ja registreerimist.

Tallinn, 17. juulil 1945. Nr. 654.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus rahvamajandusliku arvestuse korralduse kohta Eesti NSV-s.

(Avaldatud ENSV T 16. 12. 1940, 65, 869)

(Väljavõte)

Arvestuse korraldamiseks ja rahvamajanduse plaani täitmisest ja täpsete andmete saamiseks sotsialistlikust ülesehitustööst Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kohustada kõiki rahvakomissariaate ja vabariiklike keskasutisi organiseerima 1941. a. jaanuarist arvestuse ja aruandmise korraldust neile alluvais ettevõtteis ja asutisis NSV Liidus kehtivate vormide ja juhendite kohaselt.

2. Kohustada Eesti NSV Riiklikku Arvestusvalitsust osutama rahvakomissariaatidele ja vabariiklikele keskasutisile igakülgset abi arvestuse ja aruandmise sisseseadmisel, samuti esitama kõik nõudmised õigeaegselt ja teostama süstemaatilist kontrolli arvestusala õige korralduse üle.

3. Kohustada kõiki rahvakomissariaate ja vabariiklikke keskasutisi esitama kõiki nende poolt tarvituselevõetud perioodilise ja ühekordse aruandmise vorme Riiklikule Arvestusvalitsusele läbivaatamiseks ja kinnitamiseks. Kinnitamata aruande vormide tarvituselevõtmisel on Riiklik Arvestusvalitsus kohustatud NSV Liidus kehtiva seadusandluse alusel võtma vastutusele nii isikuid, kes nõuavad, kui ka isikuid, kes esitavad ebaseaduslikke aruandeid.

4. Määrata, et Riiklik Arvestusvalitsus teotseb NSVL Rahvakomissaride Nõukogu poolt vastuvõetud NSVL Riikliku Plaanikomisjoni Rahvamajandusarvestuse Keskvalitsuse ja vabariikide rahvamajandusarvestuse valitsuste määruse alusel. Riikliku Arvestusvalitsuse otsused ja ülesanded arvestuse ja statistika alal, mis põhinevad Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu otsuseil või NSVL Riikliku Plaanikomisjoni Rahvamajandusarvestuse Keskvalitsuse direktiivel, on kohuslikud kõigile asutisile ja organisatsioonele Eesti NSV territooriumil. Protesti avaldamine Riikliku Arvestusvalitsuse korralduste või ülesannete vastu ei anna asutisile ja organisatsioonele õigust jätta need korraldused või ülesanded täitmata.

5. Kõik asutised ja organisatsioonid on Riikliku Arvestusvalitsuse nõudmisel kohustatud esitama materjale kõigi nende poolt tehtavate arvestus-statistiliste tööde kohta, ükskõik millises töötlemise staadiumis.

6. Kohustada kõiki asutisi ja organisatsioone arvestuse alal pidama karmi distsipliini ja hoolitsema aruannete õigeaegse esitamise eest kinnitatud vormidel ja kindlaksmääratud tähtaegadel.

Teha Riiklikule Arvestusvalitsusele ülesandeks jälgida distsipliinist kinnipidamist arvestuse alal ja võtta vastutusele isikud, kes on süüdlased ebaõigete andmete esitamises või arvestus-statistiliste materjalide kehtimapandud vormide ja esitamise tähtaegade korduvas rikkumises.

7. Organiseeride Tallinna, Tartu, Narva ja Pärnu linna täitevkomitee ning maakonna täitevkomiteede juures arvestusinspektuurid, samuti jaoskonnainspektuurid maal (keskmiselt 1 inspektor 3—4 valla kohta).

8. Linnade ja maakondade arvestusinspektuurid alluvad vahenditult Riiklikule Arvestusvalitsusele ja on ette nähtud ta eelarves.

9. Teha linna ja maakonna täitevkomiteedele ülesandeks kuu aja kestel kinnitada kokkuleppel Riikliku Arvestusvalitsusega ametisse linnades ja maakonnis arvestusinspektuuride juhatajad, jaoskonnainspektorid maal aga hiljemalt 1. märtsiks 1941.

10. Kohustada vastavaid linna ja maakonna täitevkomiteid andma linnade ja maakondade arvestusinspektuuridele tasuta kasutamiseks neil tööks vajalikud ruumid koos majandusliku teenindamisega (koristamine, valgustus, küte, telefoni kasutamine).

Jaoskonnainspektorile antakse tasuta tööruum koos majandusliku teenindamisega (koristamine, valgustus, küte, telefoni kasutamine) selle valla täitevkomitee poolt, kelle territooriumil arvestusinspektuur asub.

Ruumide ja majandusliku teenindamise kulud võtta kohalikule eelarvele.

(ENSV T 1941, 49, 745)

11. Teha maakonna ja valla täitevkomiteedele kokkuleppel Riikliku Arvestusvalitsusega ülesandeks hiljemalt 1. märtsiks 1941 organiseerida võimeliste ja usaldusväärsete isikute hulgast arvestusala volinikkude võrk arvestusorganeile vajalikkude andmete kogumiseks ja teatamiseks põllumajanduse arengu kohta.

Arvestusala volinikud kinnitatakse ametisse valla täitevkomiteede poolt, keskmiselt 1 volinik 75—80 põllumajapidamise kohta.

Tallinn, 11. detsembril 1940.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus arvestuse ja aruandluse taastamise kohta Eesti NSV-s.

(Avaldatud ENSV T 12. 10. 1944, 3, 30)

Kooskõlas NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 4. märtsist 1943 nr. 229 „Arvestuse ja aruandluse taastamise kohta saksa fašistlikest okupantidest vabastatud rajoones" Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kohustada linna ja maakonna täitevkomiteesid teostama koos NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Statistika Keskvalitsuse maakonna ja linna inspektoritega 15 päeva jooksul saksa fašistlikest okupantidest vabastatud Eesti NSV linnades ja maakondades täieliselt või osaliselt säilinud tööstusettevõtete, põllumajanduslike masinate ja inventari, kariloomade, kommunaalkaubanduslike, ühiskondliku toitlustamise ettevõtete, koolide ja haiglate ühekordne arvestus ning maa ja linna rahvastiku arvu kindlaksmääramine formulari „maakonna (linna) lühike majanduslik iseloomustus" järgi.

2. Kohustada rahvakomissariaate, riiklikke keskasutisi ja täitevkomiteesid teostama koos NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Voliniku Statistika Valitsusega 15 päeva jooksul suurtööstuste tööstuslike ja transpordi seadmete, kütteainete, toorainete ja materjalide tagavarade ühekordne arvestus formulari „Saksa okupatsioonist vabastatud maakondade ettevõtetes seadmete ja materjalide ühekordne arvelevõtmine" järgi.

3. Kohustada Eesti NSV rahvakomissariaate, riiklikke keskasutisi ja täitevkomiteesid taastama kõigis asutistes, ettevõtetes ja organisatsioones raamatupidamine ja statistiline aruandlus kehtivate vormide alusel, kindlustades esimeses järjekorras aruandluse ettevõtete taastamise ja remonteerimise, tööstusliku toodangu, transpordi tegevuse, tööliste ja teenistujate arvu, traktorite ja põllumajanduslike masinate remondi, kommunaal-, kaubanduslike ning ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tegevuse kohta.

4. Kohustada Eesti NSV rahvakomissariaate, riiklikke keskasutisi ja täitevkomiteesid viivitamata alustama asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide kõigi varade inventeerimist ja lõpetama see 1 kuu jooksul.

Eesti NSV Rahanduse Rahvakomissariaadil anda koos NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Voliniku Statistika Valitsusega vajalikke selgitusi inventariseerimise läbiviimise, raamatupida-

mise taastamise ja inventariseerimise aruandluse esitamise kohta, silmas pidades kehtivaid sellekohaseid eeskirju.

5. Kohustada maakondade täitevkomiteesid kindlustama koos NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Voliniku Statistika Valitsuse esindajatega valla täitevkomiteede majapidamisraamatute ja ajutiselt valla territooriumil asuvate isikute nimekirjade sisseseadmine 1 kuu jooksul pärast vastavate materjalide kättesaamist koha peal.

Tallinn, 12. oktoobril 1944. Nr. 183.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus majapidamisraamatute ja ajutiselt valla maa-alal elavate isikute nimekirjade sisseseadmise kohta.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määruse 12. oktoobrist 1944 nr. 183 (ENSV T 1944, 3, 30) täiendamiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kohustada valdade täitevkomiteede sekretäre sisse seadma valdades hiljemalt 10. jaan. 1945 seisuga 1. jaanuariks 1945 „Majapidamisraamat maal asuvate majapidamiste algarvestuseks" ja „Ajutiselt valla maa-alal elavate isikute nimekiri".

Raamatud ja nimekirjad sisse seada NSV Liidu Riikliku nr. 246 all kinnitatud juhendi kohaselt.

Plaanikomisjoni Statistika Keskvalitsuse poolt 16. apr. 1941

Majapidamisraamatud ja isikute nimekirjad ning Statistika Keskvalitsuse juhend toimetatakse kätte maakonna täitevkomiteedele edasiandmiseks valdade täitevkomiteedele hiljemalt 15. detsembriks 1944 NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Eesti NSV voliniku Statistikavalitsuse poolt.

2. Majapidamisraamatu sisseseadmisel tuleb täita järgmised osad: I — Teated perekonna koosseisust; III — Põllumajanduslik ja tööndusliк inventar; V — Ehitised; VI — Mesilastepidamine; IX — Loomad ja linnud.

Majapidamisraamatu II osa (palgaliste töötajate arv majapidamises), IV osa (maa), VII osa (külvid) ja VIII osa (viljapuud ja marjapõõsad) täitmine toimub hiljem — NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Eesti NSV Voliniku poolt määratud tähtaegadel.

3. Valla täitevkomiteede sekretäride instrueerimise ja järelevalve majapidamisraamatute ja nimekirjade sisseseadmise asjus pannakse, kooskõlas NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 26. jaanuarist 1934, maakonna täitevkomiteedele ja NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Statistika Keskvalitsuse maakonna inspektorile.

1. detsembril 1944. Nr. 335.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus majapidamisraamatute ja ajutiselt valla maa-alal elavate isikute nimekirjade täitmise kohta.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määruse 1. detsembrist 1944 nr. 335 täiendamiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kohustada valdade täitevkomiteede sekretäre valdades ajavahemikul 1. kuni 10. juulini 1945 täitma ja täiendama seisuga 1. juuliks 1945 käesoleva aasta jaanuaris sisseseatud „Majapidamisraamat maal asuvate majapidamiste algarvestuseks" ja „Ajutiselt valla maa-alal elavate isikute nimekiri".

Raamatute ja nimekirjade täitmine ja täiendamine toimub NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Statistika Keskvalitsuse poolt 16. aprillil 1941 nr. 246 all kinnitatud juhendi ja NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Eesti NSV Voliniku Statistika Valitsuse korralduste ja tehniliste juhtnööride alusel.

2. Valdade täitevkomiteede sekretäridel täita 1. juuli 1945 seisuga valdade majapidamisraamatuis järgmised osad: II — Palgaliste töötajate arv majapidamises; IV — Maa; VII — Külvid; VIII — Viljapuud ja marjapõõsad; IX — Loomad ja linnud.

Täiendada ja täpsustada seisuga 1. juuliks 1945 k. a. jaanuaris sissekantud osad: I — Teated perekonna koosseisust ja V — Ehitised.

Osad III (Põllumajanduslik ja tööndusliк inventar) ja VI (Mesilaspidamine) jäävad kuni 1. jaanuarini 1946 raamatuisse muutusteta püsima 1. jaanuari 1945 seisuga.

3. Kohustada maakondade täitevkomiteesid hiljemalt 25. juuniks 1945 kokku kutsuma valdade täitevkomiteede sekretärid

instrueerimiskoosolekutele majapidamisraamatute ja nimekirjade täitmise ja täiendamise asjus.

Koosolekute aeg ja instrueerijad määratakse NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Eesti NSV Voliniku Statistika Valitsuse poolt.

4. Kohustada valdade täitevkomiteede sekretäre esitama NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Statistika Keskvalitsuse maakonna inspektoreile hiljemalt 30. juuliks 1945 majapidamisraamatute ja nimekirjade andmestiku alusel kokkuvõtted rahvastiku, maa, viljapuude ja loomade kohta. Kokkuvõtte plankidega varustab valdade täitevkomiteesid NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Eesti NSV Voliniku Statistika Valitsus.

5. Järelevalve majapidamisraamatute ning nimekirjade täitmise ja kokkuvõtete teostamise alal pannakse maakonna täitevkomiteede esimeestele ja NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Statistika Keskvalitsuse maakonna inspektoreile.

Tallinnas, 11. juunil 1945. Nr. 508.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus majapidamisraamatute ja ajutiselt valla maa-alal elavate isikute nimekirjade täitmise kohta.

(Avaldatud ENSV T 31. 12. 1945, 40, 609)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kohustada valdade täitevkomiteede ja külanõukogude sekretäre ajavahemikul 1. kuni 10. jaanuarini 1946 täitma ja täiendama seisuga 1. jaanuar 1946 „Majapidamisraamat maal asuvate majapidamiste algarvestamiseks" ja „Ajutiselt valla maaalal elavate isikute nimekiri".

Raamatute ja nimekirjade täitmine ja täiendamine toimub NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Statistika Keskvalitsuse poolt 16. aprillil 1941 nr. 246 all kinnitatud juhendi ja NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Eesti NSV Voliniku eeskirjade kohaselt.

2. Majapidamisraamatuis täita ja täiendada seisuga 1. jaanuar 1946 järgmised osad: I — Teated perekonna koosseisust;

III — Põllumajanduslik ja tööndusliк inventar; V — Ehitised; IX — Loomad ja linnud.

Majapidamisraamatu II osa (Palgaliste töötajate arv majapidamises), IV osa (Maa), VI osa (Mesilaspidamine), VII osa (Külvid) ja VIII osa (Viljapuud ja marjapõõsad) täidetakse hiljem seisuga 1. juuli 1946. a. NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Eesti NSV Voliniku poolt määrataval tähtajal.

3. Majapidamisraamatud, isikute nimekirjad ning nende täitmise juhendid toimetatakse kätte maakondade täitevkomiteedele, edasiandmiseks külanõukogudele, hiljemalt 15. detsembriks 1945 jaotuskava järgi, mille annab NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Eesti NSV Volinik.

4. Kohustada maakondade täitevkomiteesid hiljemalt 23. detsembriks 1945 kokku kutsuma valdade täitevkomiteede ja külanõukogude sekretärid instrueerimiskoosolekutele majapidamisraamatute ja nimekirjade täitmise ja täiendamise asjus.

Koosolekute aeg ja instrueerijad määratakse NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Eesti NSV Voliniku poolt.

5. Kohustada valdade täitevkomiteede sekretäre esitama kokkuvõtted majapidamisraamatute ja nimekirjade 1. jaanuari 1946 andmestiku alusel NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Statistika Keskvalitsuse maakonna inspektoreile: valdade rahvastikust 20. jaanuariks 1946 ja põllumajandusliku ning tööndusliku inventari ja ehitiste kohta 1. veebruariks 1946. Kokkuvõtted 1. juuliks täidetavate majapidamisraamatu osade kohta esitatakse NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Eesti NSV Voliniku poolt määrataval tähtajal. Kokkuvõtte plankidega varustab täitevkomiteesid NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Eesti NSV Volinik.

6. Järelevalve majapidamisraamatute ning nimekirjade täitmise ja kokkuvõtete teostamise alal panna maakonna täitevkomiteede esimeestele ja NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Statistika Keskvalitsuse maakonna inspektoreile.

Tallinn, 4. detsembril 1945. Nr. 1053.

Määrus arhiiviasjanduse organiseerimise kohta Eesti Nõukogude Sotsialistlikus Vabariigis.

Antud ENSV Rahvakomissaride Nõukogu poolt
4. septembril 1940.

(Avaldatud ENSV T 6. 9. 1940, 4, 39)

Lähtudes Eesti NSV töötava rahva huvidest ja arvestades arhiivimaterjalide määratut tähtsust riiklikul ümberkorraldamisel ja maa kõigi poliitilise, majandusliku ja kultuurilise elu alade arenemisel, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kuulutada kogu rahva varaks, s. o. riigi omanduseks, kogu Eesti territooriumil kõik dokumentaalsed arhiivimaterjalid (toimikud, raamatud, dokumendid, kirjavahetus, käsikirjad, plaanid, joonised, päevapildi-ülesvõtete ja kinofilmide negatiivid ja positiivid, heliülesvõtete materjalid jne.), mis omavad riiklikku väärtust:

a) praegutegutsevatel riiklikel, ühiskondlikel, kutselistel ja kooperatiivsetel asutistel, organisatsioonidel ja ettevõtetel;
b) natsionaliseeritud tööstuslikel, transport- ja teistel ettevõtetel, rahandus-, krediit- ja kindlustusasutistel; teaduslikel, kultuur- ja õppeasutistel; mõisnike mõisadel, lossidel ja taludel, trükindusorganitel jne.;
c) vana riigikorra likvideeritud valitsemis-, sõja-, kohtu- ja teistel organeil ja asutistel;
d) likvideeritud rahvaesinduslistel organisatsioonidel;
e) üksikisikute arhiivimaterjalid, millised on kogunenud seoses nende isikute tegevusega riiklikes, poliitilistes, kutselistes, ühiskondlikes ja teistes organisatsioonides ning asutistes, samuti ka natsionaliseeritud ettevõtetes ja asutistes.

2. Kõik riigi omandusena olevad arhiivimaterjalid kuuluvad riiklike arhiiviorganite korraldusse ja antakse säilitamiseks nende organite arhiividesse.

Riiklike arhiiviorganite korraldusse lähevad ka kõik praegu olemasolevad vanad riiklikud, ametlikud ja eraarhiivid.

3. Asutiste, organisatsioonide ning ettevõtete praegutoimuva asjaajamise toimikud ja kirjavahetus jäävad nende juurde tähtajani, millise määravad arhiivivalitsuse riiklikud organid; pärast seda antakse need hoiule riigi arhiividesse.

4. Riiklikel, ühiskondlikel, kutselistel, kooperatiiv- ja eraasutistel, organisatsioonidel, ettevõtetel, ameti- ja eraisikuil ei ole õigust hävitada riigi arhiivifondi koosseisu kuuluvaid arhiivimaterjale (toimikud, raamatud, dokumendid, kirjavahetus, joonised, kaardid, plaanid, skeemid, päevapildi- ja kinoülesvõtete negatiivid ja positiivid, heliülesvõtete materjalid, proklamatsioonid, lendlehed jne.).

5. Kõik asutised, organisatsioonid, ettevõtted, ameti- ja eraisikud on kohustatud:

a) viivitamata teatama riiklikele arhiiviorganeile neil olevatest või kuskil varjatud arhiivimaterjalidest, ja võtma tarvitusele tarvilikud abinõud nende materjalide säilimise kindlustamiseks kuni nende riigi arhiividesse hoiuleandmise momendini;

b) viivitamata andma hoiule riigi arhiividesse korraldatuina ning nimestikega varustatult kõik arhiivimaterjalid, millised riiklike arhiiviorganite poolt on tunnustatud üleantavaks nende korraldusse;

c) võtma tarvitusele abinõusid ülejäänud arhiivimaterjalide korrastamiseks ja säilimise kindlustamiseks kuni nende järgmise hoiuleandmiseni riigi arhiividesse.

6. Iskud, kes süüdlased arhiivimaterjalide hävitamises, varja-

6. Isikud, kes süüdlased arhiivimaterjalide hävitamises, varjamises või nende mitteüleandmises riigi arhiividesse, võetakse

---

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Saksa fašistlike okupantide poolt mahajäetud dokumentaalsete materjalide kogumise ja säilitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 20. 10. 1944, 4, 41)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kohustada kõiki asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide juhatajaid ning eraisikuid võtma oma järelevalve ja kaitse alla ja viivitamatult teatama Eesti NSV Siseasjade Rahvakomissariaadi Arhiivide Osakonnale (asuk. Tallinn, Maneeži 2) igasuguste dokumentide olemasolust nende valdusesse võetud hoonetes, korterites ja maa-aladel, kus varem asusid saksa okupantide asutised, ettevõtted või organisatsioonid.

2. Kohustada Eesti NSV raudteede, jaamade ja sadamate ülemaid võtma oma järelevalve ja kaitse alla ning viivitamatult teatama Eesti NSV Siseasjade Rahvakomissariaadi Arhiivide Osakonnale riiklikele arhiividele kui ka saksa okupatsioonivõimudele kuulunud arhiivimaterjalidest, samuti vaenlase poolt mahajäetud kirjakogudest, mis asuvad raudteevagunites, ladudes, tolliaitades jne. ja mida vaenlane ei jõudnud viia saksaaladele Eesti NSV territooriumi vabastamise tõttu Punaarmee poolt.

3. Kohustada kõiki linnade, maakondade ja valdade täitevkomiteesid organiseerima Eesti NSV territooriumil saksa okupatsiooni ajal asutistes, ettevõtetes ja organisatsioonides tekkinud dokumentide kogumist, asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide juhatajate ja elanikkonna kaudu ning teatama kogutud materjalidest Eesti NSV Siseasjade Rahvakomissariaadi Arhiivide Osakonnale.

4. Täitevkomiteede poolt kuuluvad kogumisele dokumentaalsed materjalid nagu: Eesti NSV territooriumil vaenlase poolt loodud asutiste, ettevõtete, organisatsioonide ja ühistute organiseerimist ja nende ülesandeid käsitavad dokumendid, lendlehed, aastakäikude viisi korraldatud ajalehed ja ajakirjad, poliitilise või sõjalise tähtsusega plakatid, ülesvõtted, fotonegatiivid, igasugused filmid, Siseasjade Rahvakomissariaadi Arhiivide Osakonnale ja riiklikele arhiividele kuulunud materjalid jne.

5. Kõik asutiste, ettevõtete, organisatsioonide, raudteejaama- ja sadamaülemate ning täitevkomiteede poolt kogutud, samuti kaitse alla võetud materjalid tuleb üle anda Eesti NSV Siseasjade Rahvakomissariaadi Arhiivide Osakonnale viimase poolt määratud korras.

6. Kogumisele kuuluvate, samuti kaitse alla võetud dokumentaalsete materjalide hävitamine ilma Eesti NSV Siseasjade Rahvakomissariaadi Arhiivide Osakonna loata nii asutiste ja organisatsioonide juhatajate kui ka eraisikute poolt on keelatud ja karistatav kriminaalkorras.

Tallinn, 12. okoobril 1944. Nr. 185.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus perekonnaseisuaktide registreerimise korra kohta.

(Avaldatud ENSV T 13. 1. 1941, 5, 65)

1. Seoses Eesti NSV territooriumil VNFSV Abielu, perekonna ja eestkoste seaduste koodeksi kehtimahakkamisega panna alates 15. jaanuarist 1941 Eesti NVS territooriumil kehtima NSVL üldine perekonnaseisuaktide registreerimise kord.

2. Lisaks Tallinnas, Tartus, Rakveres, Viljandis, Valgas, Pärnus, Petseris, Narvas ja Tallinna linna Nõmme linnaosas asutatud perekonnaseisuaktide-büroodele organiseerida Võrus, Paides, Haapsalus ja Kuressaares linnade perekonnaseisuaktide bürood. Teistes linnades ja valdades perekonnaseisuaktide registreerimise kohustus panna vastavate linnade ja valdade töötava rahva saadikute Nõukogude täitevkomiteede sekretäridele.

3. Linnade ja valdade täitevkomiteed on kohustatud kandma oma eelarve korras kõik perekonnaseisuaktide registreerimisega seoses olevad majanduslikud ja muud kulud.

4. Maakondade, linnade ja valdade kohalike täitevkomiteede esimeestel lasub vastutus perekonnaseisuaktide registreerimiseks normaalsete ja kultuursete tingimuste loomise eest.

5. Maakondade, linnade ja valdade täitevkomiteede esimehi kohustada kõigiti kaasa aitama linnade ja valdade täitevkomiteede sekretäride ettevalmistamisele perekonnaseisuaktide registreerimise tööks.

6. Avaldada teadmiseks ja täitmiseks NSVL Kesktäitevkomitee ja Rahvakomissaride Nõukogu määrus 27. juulist 1936 (LSKK 1936, nr. 44, art. 369) sündide ja surmajuhtumite registreerimise korra ning tähtaegade kohta.

Tallinn, 10. jaanuaril 1941. Nr. 54.

Kesktäitevkomitee ja Rahvakomissaride Nõukogu määrus sündide ja surmajuhtumite registreerimise korra ja tähtaegade kohta.

Elanikkonna loomuliku liikumise arvestuskorra edasise parandamise eesmärgil NSV Liidu Kesktäitevkomitee ja Rahvakomissaride Nõukogu määravad:

1. Sündide ja surmajuhtumite registreerimine linnades ja rajoonikeskustes toimub linnade ja rajoonide perekonnaseisuaktide büroodes (PerB), maal ja töölisalevites — maa-asulate ja alevite nõukogudes.

Sünni- ja surmajuhtumi registreerimine toimub maksuta.

2. Lapse sünd registreeritakse vanemate või ühe neist avaldusel; vanemate haiguse ja surma korral või kui neil mõnel muul põhjusel on võimatu avalduse esitamine — sugulaste või teiste isikute avaldusel, kelle hooldamisel on laps, hiljemalt ühe kuu jooksul arvates sündimise päevast. Surnultsündinute registreerimine peab toimuma aga hiljemalt 24 tunni jooksul arvates sünnitamise hetkest.

Heitlaps registreeritakse tema leidja või Töölis-Talupoegade Miilitsa-organite avaldusel hiljemalt kolme ööpäeva jooksul arvates tema leidmisest.

3. Surmajuhtum registreeritakse surnu sugulaste või vastava majavalitsuse avaldusel hiljemalt kolme päeva jooksul arvates surma saabumisest.

Vägivaldne surm (tapmine), samuti surm enesetapmise või õnnetusjuhu tagajärjel registreeritakse uurimise või Töölis-Talupoegade Miilitsa organite avaldusel hiljemalt 24 tunni jooksul arvates suremisest või laiba leidmisest ja ainult arstitunnistuse alusel surma põhjuse kohta.

4. Vastutus sündide ja surmajuhtude õigeaegse ja õigeviisilise registreerimise tagamise eest (registreerimistähtaegade ja -korra teatavakstegemine elanikkonnale, registreerimisest hoidumise juhtude väljaselgitamine, aktiraamatute õige pidamine jne.) panna: linnades — rajoonide ja linnade PerB-de juhatajatele isiklikult, maal aga — vastavate maa-asulate ja alevite nõukogude sekretäridele isiklikult.

5. Määrata sündide ja surmajuhtumine registreerimisest hoidumise, samuti käesoleva määrusega seatud registreerimistähtaegadest mittekinnipidamise eest — rahatrahv 25 rublast kuni 100 rublani, mis määratakse rajoonide täitevkomiteede, linnade, maa-asulate ja alevite nõukogude määrustega.

6. Ametiisikud alluvad sündide ja surmajuhtumite registreerimisest põhjendamata hoidumise, mitteõigeaegse registreerimise, samuti elanikkonna loomuliku liikumise arvestuse kohta seatud tähtajaks andmete mitteesitamise või ebaõigete andmete esitamise eest kriminaalvastutusele VNFSV Kriminaalkoodeksi § 111

ja teiste liiduvabariikide kriminaalkoodeksite vastavate paragrahvide järgi.

7. Teha NSV Liidu Siseasjade Rahvakomissariaadile ülesandeks anda välja käesoleva määruse rakendamiseks juhend, milles eriti ette näha sünni- ja surmajuhtumi registreerimise sissekande vorm.

8. Panna ette liiduvabariikidele viia oma seadusandlus vastavusse käesoleva määrusega.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus perekonnakirjade korraldamiseks väljaantavate dokumentide maksudest vabastamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 18. 2. 1941, 19, 225)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Eesti NSV kodanike kohta peetavate perekonnakirjade korraldamiseks vajalikkude dokumentide väljaandmine toimub tasuta.

Tallinn, 11. veebruaril 1941. Nr. 178.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus ühise passisüsteemi sisseseadmise kohta Eesti Nõukogude Sotsialistlikus Vabariigis.

(Avaldatud ENSV T 2. 4. 1941, 35, 528)

Kooskõlas NSVL Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 8. veebruarist 1941 nr. 272 Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Laiendada Eesti Nõukogude Sotsialistlikule Vabariigile ühine passisüsteem, mis on kehtima pandud NSVL Rahvakomissaride Nõukogu poolt 10. septembril 1940 kinnitatud passimäärustikuga.

2. Passide väljaandmist ja sissekirjutamist linnades ja töölisasulates alata maikuul 1941 ja lõpetada augustikuul 1941.

3. Teha Siseasjade Rahvakomissarile ülesandeks avaldada väljavõte NSVL Rahvakomissaride Nõukogu poolt 10. septembril 1940 kinnitatud passimäärustikust.

Tallinn, 26. märtsil 1941. Nr. 526.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus hooletuse läbi passi kaotamise ja passi teadliku rikkumise kohta.

(Avaldatud ENSV T 18. 2. 1941, 19, 226)

Et võidelda sagedamaks muutuvate passide kaotamise juhtude vastu nende hooletu hoidmise tõttu ja et passide teadlikku rikkumist ära hoida, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Passi riisumise või kaotuse korral, mis tingitud passi hooletust hoidmisest, samuti passi teadliku rikkumise eest passi omanik langeb administratiivkorras trahvi alla kuni 100 rublani. Kui kindlaks tehakse, et pass on teadlikult rikutud omakasu sihil, passi omanik võtta vastutusele kriminaalkorras.

Tallinn, 11. veebruaril 1941. Nr. 179.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus passirežiimi kindlustamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 30. 6. 1945, 22, 321)

Passirežiimi kindlustamiseks Eesti NSV ettevõtetes, asutistes ja organisatsioonides vastavalt NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusele 10. septembrist 1940 nr. 1667 Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kohustada ettevõtete, asutiste, õppeasutiste, tööndusartellide, MTJ-de, sovhooside ja teiste Eesti NSV territooriumil asuvate organisatsioonide juhatajaid mitte lubama tööle võtta töölisi ja teenisujaid, kui neil ei ole passi või pass on aegunud, või kui nad pole miilitsaorganis elukoha järgi sisse kirjutatud, kui nad on omavoliliselt teisest ettevõttest töölt lahkunud ja puudub passil märge töölt vabastamise kohta.

2. Ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide kaadrite osakondadel ja isikulise koosseisu laudadel tuleb:

a) tööliste ja teenistujate arvestusmaterjalidesse (isiklikud arvestuskaardid, arvestusankeedid, nimekirjad jt.) sisse kanda passi andmed, ära näidates passi seeria ja numbri, väljaandmise aja, missuguse miilitsaorgani poolt on pass välja antud ja millise tähtajani;

b) jälgida passide aegumise tähtaegu; 10 päeva enne passi aegumist meelde tuletada igale töölisele ja teenistujale tema ilmumise kohustust elukoha järgi miilitsaorganisse uue passi saamiseks või vana passi tähtaja pikendamiseks.

Väljaantud uued passid võtta viivitamatult arvele, sisse kandes märkme töölevõtmise aja kohta.

3. Kõik ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide juhatajad on kohustatud enne 15. juunit 1945 muretsema juurdelisatud näidise järgi (lisa) eri templid ja tegema ettevõtetes, asutistes jne. töötavate tööliste ja teenistujate passidele märkmed töölevõtmise ja vabastamise aja kohta.

Töölevõtmise või töölt vabastamise märge tehakse passile ajal, mil toimub töölise või teenistuja töölevõtmise või töölt vabastamise vormistamine.

Töölevõtmise ja vabastamise märkme tegemine passile käega (ilma templita) on keelatud.

4. Ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide juhatajaid, kaadrite osakondade ülemaid, isikulise koosseisu laudade juhatajaid ja teisi isikuid, kelle ülesannetesse kuulub tööliste ja teenistujate töölevõtmine ja vabastamine, karistatakse käesoleva passirežiimi rikkumise juhtudel vastava miilitsaorgani ülema otsusel rahatrahviga esmakordselt kuni 100 rublani, korduvail juhtudel võetakse süüdlased vastutusele kriminaalkorras KrK § 192-a I osa alusel.

5. Käesoleva määruse täitmise kontroll kannakse Eesti NSV Siseasjade Rahvakomissariaadi miilitsaorganitele.

Tallinn, 31. mail 1945. Nr. 477.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
31. mai 1945 määruse nr. 477 juurde.

Templi näidis töölevõtmise märkme tegemiseks passile.

Ettevõtte, asutise nimetus
Tööle võetud „.....“ ..... 194..... a.
Vastutava isiku allkiri
Pitser

Templi suurus 40×26 mm.

Templi näidis töölt vabastamise märkme tegemiseks passile.

Ettevõtte, asutise nimetus
Töölt vabastatud „.....“ ..... 194..... a.
Vastutava isiku allkiri
Pitser

Templi suurus 40×26 mm.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Eesti NSV territooriumil Töölis-Talupoegade Miilitsa organites elanikkude kohusliku sisse- ja väljakirjutamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 13. 1. 1941, 5, 63)

Eesti NSV linnade, töölisalevite, uusasulate ja piirivöö maakohtade elanikkonna arvestamiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kohustada kõiki isikuid, kes saabuvad Eesti NSV ühte või teise kohta või lahkuvad sealt, endid sisse või välja kirjutama 24 tunni jooksu TT Miilitsa kohalikus organis; neis väheasustatud linnades, töölisalevites ja maakohtades aga, kus ei ole TT Miilitsa

organeid — kohaliku omavalitsuse kaudu maakonna TT Miilitsa osakonnas.

2. Võtta sissekirjutamise eest riigilõivu 1 rubla suuruses.

3. Sisse- ja väljakirjutamise eest on vastutavad:

a) majavalitsejad, komendandid, munitsipaliseeritud ja asutistele kuuluvate majade administratsioonid, rentnikud, majaomanikud, samuti sissesõitvatele isikutele eluruume andvad isikud;

b) hotellide, võõrastemajade ja sissesõiduhoovide administratsioonid;

c) haiglate, sanatooriumide, puhkekodude ja teiste raviasutiste administratsioonid;

d) kohtades, kus sissekirjutamine toimub kohalike omavalitsuste kaudu, on sissekirjutamise eest vastutavad peale eelmistes punktides tähendatud isikute ka nende omavalitsuste poolt selleks määratud isikud.

4. Kohustada TT Miilitsa organeid trahvima isikuid, kes rikuvad sisse- ja väljakirjutuse eeskirju, esimene kord kuni 100 rublani, korduvatel juhtudel aga võtma kriminaalvastutusele VNFSV Kriminaalkoodeksi § 192-a põhjal.

Ametiisikud, kelle ülesandeks on valvata õigeaegse sisse- ja väljakirjutuse üle ja kes võimaldasid isikute elamist sisse kirjutamata või jätsid lahkunud isiku välja kirjutamata, trahvitakse kuni 100 rublani, korduvatel juhtudel aga võetakse nad vastutusele VNFSV Kriminaalkoodeksi § 111 põhjal.

5. Käesolev määrus jõustub avaldamisega ajalehtedes.

Tallinn, 8. jaanuaril 1941. Nr. 47.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Eesti NSV piirides kodanike liiklemise kohta.

(Avaldatud ENSV T 17. 7. 1945, 24, 362)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Lubada Eesti NSV piirides, välja arvatud erikorras kindlaksmääratud sõjaväelised keelupiirkonnad, kodanike liiklemine raud-*), vee- ja maanteedel ilma miilitsaorganite lubadeta.

Tallinn, 13. juulil 1945. Nr. 641.

---

*) Vt. järgmine määrus.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus kodanike liiklemise kohta Eesti raudteel.

(Avaldatud ENSV T 20. 8. 1945, 29, 449)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu 13. juuli 1945 määruse nr. 641 „Eesti NSV piirides kodanike liiklemise kohta" osaliseks muutmiseks raudteel liiklemise alal Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Eesti raudteel liiklemine on lubatud:
   a) ametiisikutel komandeerimistunnistustega, mis välja antud kooskõlas NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrustega 26. juunist 1942 nr. 1038 ja 2. novembrist 1942 nr. 1762 (ENSV T 1944, 11, 114 ja 115);
   b) talupoegadel, kes veavad turule müügiks põllumajandussaadusi, valla täitevkomitee või külanõukogu poolt antud õiendiste alusel;
   c) miilitsaorganite lubadega, mis välja antud kehtiva korra kohaselt.
2. Linnalähedasel raudteel on liiklemine vaba kõigil kodanikel.
3. Kohustada Eesti NSV Riiklikku Kirjastuskeskust (sm. Jürna) trükkima valla täitevkomiteedele ja külanõukogudele blankette õiendiste väljaandmiseks turule sõitvatele talupoegadele.

Käesoleva määruse täitmise järelevalve panna Eesti raudtee miilitsa ülemale sm. Tšurbanov'ile ja ja Eesti raudtee ülemale sm. Roslak'ile.

5. Käesolev määrus jõustub alates 10. augustist 1945.

Tallinn, 31. juulil 1945. Nr. 696.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Eesti NSV territooriumile sisse- ja väljasõidu korra kohta.

(Avaldatud ENSV T 12. 10. 1944, 3, 24)

Seoses sellega, et enne sõda Eesti NSV territoorium oli keelatud piirkonnaks, kuhu sisse- ja kust väljasõit oli lubatud peale selleks ettenähtud dokumentide miilitsaorganite poolt väljaantud lubade põhjal, ja võttes arvesse, et praegu Eesti NSV territooriumil toimub sõjaline tegevus, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Lubada Eesti NSV territooriumile sisse sõita ainult isikuil, kes on komandeeritud sinna tööle Eesti NSV riiklike, kooperatiivsete või ühiskondlike asutiste, organisatsioonide või ettevõtete poolt komandeerimistunnistuste põhjal vastavalt NSV Liidu määrusele 26. juunist 1942 nr. 1038 „Komandeerimislubade väljaandmise korrast" miilitsa poolt väljaantud lubade tingimatul olemasolul.

2. Eesti NSV territooriumilt ametiasjus teistesse liiduvabariikidesse ja NSV Liidu oblastitesse komandeeritud isikute väljasõit toimub vastavalt NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusele 26. juunist 1942 nr. 1038 antavate komandeerimistunnistuste põhjal.

3. Kõigi muude kodanike väljasõit vastavalt Riigikaitse Nõukogu määrusele nr. 1506-cc, 28. märtsist 1942 on lubatud miilitsaorganite poolt väljaantavate lubade põhjal.

4. Käesolev määrus jõustub 1. septembril 1944.

Leningrad, 25. augustil 1944. Nr. 130.

NSVL Ülemnõukogu seadus tegevarmee isikulise koosseisu vanemate aastakäikude demobiliseerimise kohta.

Seoses fašistliku Saksamaa vastu peetud Suure Isamaasõja võiduka lõpuleviimisega peab Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu vajalikuks läbi viia tegevarmee isikulise koosseisu vanemate aastakäikude demobilisatsiooni.

Sellele vastavalt Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu määrab:

1. Kinnitada NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu ettepanek esimese järgu — tegevarmee isikulise koosseisu kolmeteistkümne vanema aastakäigu demobiliseerimise kohta.

2. Käesoleva seaduse punktis 1 mainitud tegevarmee isikulise koosseisu kolmeteistkümne vanema aastakäigu demobilisatsioon viia lõpule 1945. a. teisel poolel.

3. Demobiliseeritavate vedu toimetada riigi kulul kuni nende elukohani.

4. Varustada demobiliseeritavaid teel toiduga riigi arvel.

5. Varustada demobiliseeritavad täieliku riietuse ja jalanõude komplektiga.

6. Anda demobiliseeritavaile ühekordne rahaline tasu iga teenistusaasta eest armees Suure Isamaasõja perioodil järgmises ulatuses:

a) kõigi väeliikide ja teenistuste reakoosseisule, kes saab rahalist palka sõjaväe üldtariifi järgi, — aastapalk iga teenistusaasta eest;

b) eriväeosade ja -allüksuste reakoosseisule, kes saab kõrgendatud rahalist palka, — poole aasta palk iga teenistusaasta eest;

c) kõigi väeliikide seersantide koosseisule — poole aasta palk teenistuskoha palga järgi kuni 900 rubla piirides ja mitte vähem kui 300 rubla iga teenistusaasta eest;

d) ohvitseride koosseisule, kes Suure Isamaasõja perioodil on teeninud:

ühe aasta, — kahe kuu palk;
kaks aastat, — kolme kuu palk;
kolm aastat, — nelja kuu palk;
neli aastat, — viie kuu palk.

7. Kohustada liidu- ja autonoomsete vabariikide rahvakomissaride nõukogusid, kraide ja oblastite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid, käitiste, asutuste ja organisatsioonide juhte linnarajoonides andma demobiliseeritavaile tööd hiljemalt kuu aja jooksul nende elukohta saabumise päevast, arvestades nende poolt Punaarmees omandatud kogemusi ja erialasid, kuid mitte madalamat tööd, kui nad tegid enne armeesse minekut, samuti varustada demobiliseeritud elamispinna ja küttega.

8. Kohustada töörahva saadikute rajooni- ja külanõukogude täitevkomiteesid ning kolhooside juhatusi osutama külasse tagasipöörduvatele armeest demobiliseeritud talupoegadele igakülgset abi nende töölepaigutamises ja majapidamises sisseseadmisel.

9. Kohustada liidu- ja autonoomsete vabariikide rahvakomissaride nõukogusid, kraide ja oblastite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid saksa okupatsioonist kannatada saanud rajoonides määrama Punaarmeest demobiliseerituile, kes vajavad elamu ehitamist või remonti, tasuta metsaraiefondi ehituspuidu varumiseks.

10. Kohustada Üleliidulist Kommunaal- ja Elamuehituse Finantseerimise Panka (Tsekombank) saksa okupatsioonist kannatada saanud rajoonides andma seda vajavaile demobiliseeritavaile laenu elumajade ehitamiseks ja taastamiseks 5000—10.000 rubla suuruses, laenu kustutamise tähtajaga 5—10 aastat.

Moskva, Kreml, 23. juunil 1945.

Esti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus looduslike hädade korral elanikkonna töö- ja küüdikohustuse täitmisele rakendamise korra kohta.

(Avaldatud ENSV T 1. 12. 1944, 11, 117)

1. Looduslike hädade tõrjumiseks (uputused, lumetuisud, kahjutuled jne.) kuuluvad kõik Eesti NSV kodanikud töö- ja küüdikohustusele käesolevas määruses avaldatud korras.

2. Töö- ja küüdikohustusele kuuluvad mehed 16 kuni 55 ja naised 16 kuni 45 a. vanuseni.

3. Töö- ja küüdikohustusest vabastatakse:

a) ajutiselt töövõimetud kuni nende tervenemiseni;

b) rasedad naised alates viiendast raseduse kuust ja naised, kelledel on rinnalapsi;

c) naised, kelledel on alla kaheksa aasta vanuseid lapsi, kui nende laste eest hoolitsemiseks puuduvad teised isikud;

d) I ja II grupi invaliidid;

e) töö- ja küüdikohustuse kehtestanud organite otsusel ka teised kodanike liigid muudel asjaoludel (nagu tööde iseloom, töö- ja küüdikohustusele alluvate kodanike töökoht, perekondlik olukord, eluolustikulised tingimused jne.).

4. Töö- ja küüdikohustusele alluvaid kodanikke võidakse rakendada tööle nende alalises elukohas või väljaspool seda ja koos tööks hädavajalike oma töövahenditega, veokite ja veoloomadega.

5. Kodanikke rakendada töö- ja küüdikohustusele võidakse juhtudel, mil looduslikud hädad ei ole tõrjutavad ühiskondliku kaitse tavaliste vahenditega või juhtudel, mil looduslike hädade tõrje ei ole teostatav vabapalgalise töö- ja veojõuga ja tingimusel, kui nende tööde edasilükkamine võib tuua katastroofilisi järeldusi.

6. Õigus töö- ja küüdikohustust kehtestada looduslike hädade tõrjumiseks on maakonna, linna ja valla täitevkomiteedel. Nad on kohustatud seda tegema ametiisikute nõudel, keda määrab kindlaks Vabariiklik Tööjõu Arvestamise ja Jaotamise Büroo.

7. Töö- ja küüdikohustuse kehtestamisest teatab vastav täitevkomitee viivitamatult Eesti NSV Vabariiklikule Tööjõu Arvestamise ja Jaotamise Büroole, Siseasjade Rahvakomissariaadile ja järgnevale vahetult kõrgemale Nõukogude täitvale organile.

Töö- ja küüdikohustuse kehtestanud või töö- ja küüdikohustuse kehtestamist nõudnud ametiisikud vastutavad isiklikult töö- ja küüdikohustuse tõelise vajaduse eest.

8. Töö- ja küüdikohustuse teostamine lasub täitevkomiteedel. Tööde juhtimine lasub töö- ja küüdikohustuse korras tehtavaist töist vahetult huvitatud ettevõtetel ja asutistel.

9. Kiirelt-levivate loodusõnnetuste ja hädade puhul (nagu metsa- ja asulate kahjutuled jne.) lasub antud administratiivüksuse kõigil 16-aastasil ja vanemail töövõimelisil kodanikel kohustus ilmuda vastavate tuletõrjevahenditega oma elukoha järgi viivitamatult tõrjetöile kohaliku täitevkomite poolt kinnitatud tegevuskava kohaselt või TT Miilitsa või teiste tegevuskavas ettenähtud isikute nõudel, ootamata töö- ja küüdikohustuse väljakuulutamist.

10. Töö- ja küüdikohustuse või punkti 9 korras tehtava töö eest maksab töötasu ja tasu veokite, veoloomade ja inventari kasutamise eest asutis või ettevõte, kelle huvides töö tehakse.

Eelmises lõikes tähendatud tasumäärad ja maksmise korra kehtestab Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu.

11. Juhtudel, kui ähvardava või juba puhkenud loodusliku häda tõrjest on vahetult huvitatud kõik need kodanikud, kes rakendatakse töö- ja küüdikohustuse korras tööle (kodanike isiklikuks ja varanduslikuks kaitseks), Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogul on õigus nõuda kodanikelt tasuta tööd ja küüti.

Samuti ei maksta eelmises (10) punktis tähendatud tasu maalasuvate elamute ja hoonete tuletõrjetööde eest.

12. Töö- ja küüdikohustuse täitmisele rakendatud töötajaile säilitatakse nende alaline töökoht ühes sellega kaasnevate soodustustega ja korter.

13. Töö- ja küüdikohustuslike tööde tegemise ajal või tagajärjel tekkinud materiaalsed kahjud kodanikele tööloomade, veokite ja töövahendite hävimisest või vigastusest tasutakse nende valdajaile turuhindade järgi või parandatakse selle ettevõtte või asutise poolt, kelle vahetus huvides tehti töö, ettevõtte või asutise enda või selleks eriliselt määratud vahendeist.

14. Töö- või küüdikohustuse täitmise tagajärjel töövõime kaotanud või surnud kodanike perekonnaliikmed kuuluvad sotsiaalkindlustuse organite poolt hooldamisele ja kindlustamisele.

15. Sõjaväeosade ja sõjaväe veovahendite ja veojõu rakendamine töö- ja küüdikohustuse korras korraldatakse erieeskirjadega.

16. Isikud, kes hoiduvad kõrvale töö- ja küüdikohustuse täitmisest, võetakse kriminaalvastutusele VNFSV KrK § 61 põhjal.

Leningrad, 19. augustil 1944. Nr. 123.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus maaelanike tööga osavõtu kohta kunst- ja kruusateede ehitamisest ja parandamisest.

(Avaldatud ENSV T 29. 5. 1945, 20, 295)

Vastavalt NSV Liidu KTK ja NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusele 3. märtsist 1936 Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Kehtestada 1945. aastast „Määrustik maaelanike tööga osavõtu kohta kunst- ja kruusateede ehitamisest ja parandamisest Eesti NSV territooriumil" käesolevale määrusele lisandatud kujul.

Tallinn, 19. mail 1945. Nr. 451.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
19. mai 1945 määruse nr. 451 juurde.

Määrustik maaelanike tööga osavõtu kohta kunst- ja kruusateede ehitamisest ja parandamisest Eesti NSV territooriumil.

1. Kunst- ja kruusateede parandus- ja ehitustööde plaanid koostatakse Eesti NSV Siseasjade Rahvakomissariaadi Maanteede Valitsuse vabariiklike ja kohalike teede osakonnas maakonna teedeosakondade poolt esitatud plaanide alusel ning esitatakse kinnitamiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogule.

2. Maaelanikud, välja arvatud maal elavad riiklike ja kooperatiivsete asutiste ning ettevõtete töölised ja teenistujad, võtavad teetöödest osa tasuta isikliku tööga kuue päeva jooksul aastas ning samaks ajaks annavad tasuta teede-organite käsutusse veoloomi ja -vahendeid ning tööriistu ja inventari.

Teetöödele rakendatakse maaelanikest mehed 18—45 aasta ja naised 18—40 aasta vanuses.

3. Maaelanike teetöödele rakendamise plaanide koostamisel tuleb teede-organitel lähtuda järgnevast: suurem osa maaelanike osavõtul tehtavatest teetöödest tuleb teostada põllumajandustöödest vabal ajal. Iga tööle rakendatu peab korraga täitma kogu käesoleva määrustiku p. 2 ettenähtud tähtaja. Tarvitada teeosade kinnistamist üksikutele majapidamistele.

4. Teetöödele rakendatakse maaelanikud 15 km ning veoloomad 30 km ulatuses vastavate teede ümbrusest. Teetöödest kõrvalehoidmise eest nõuavad maakonna teedeosakonnad kõrvalehoidjailt sisse täitmata jäetud töö väärtuse kahekordses suuruses.

Instruktsioon Eesti NSV maaelanike tööga osavõtu kohta maanteede ehitamisest ja parandamisest.

(Antud ENSV RKN määruse nr. 451, 19. maist 1945, arendamiseks).

I. Elanike osavõtmisest maanteede ehitamisest ja parandamisest.

1. Tasuta kohusliku tööga osavõtmiseks maanteede ehitamisest ja parandamisest rakendatakse:
   a) kõik maaelanikud;
   b) kõik masina-traktorijaamad;
   d) kõik sovhoosid;
   e) kõik maal asetsevad tööstus-, kaubandus- ja muud eraettevõtted.

a) Maaelanike osavõtt.

2. Teetöödest osavõtuks rakendatakse kuueks päevaks aastas kõik maaelanikud: mehed 18—45 aasta ja naised 18—40 aasta vanuses.

3. Tööga osavõtuks rakendatud isikud on kohustatud andma samaks ajavahemikuks, s. o. kuueks päevaks, teede-organite või isikute käsutusse, kelle juhtimisel tööga osavõtu tööd toimuvad, veoloomad ühes vajalike vaovahenditega ja inventariga (labidad, kirved jm.).

Samuti antakse kuueks päevaks majandeis leiduvad traktorid ja traktorveokid.

4. Kodanike nimekirjad (p. 2), keda rakendatakse teetöödele, kinnitatakse valdade täitevkomiteede poolt.

b) ja d) Masina-traktorijaamade ja sovhooside osavõtt.

5. Teetöödest kohuslikuks tasuta osavõtuks rakendatakse kõik masina-traktorijaamad ja sovhoosid kuueks päevaks aastas.

6. Tööga osavõtuks rakendatud masina-traktorijaamad ja sovhoosid on kohustatud samaks ajaks, s. o. kuueks päevaks aastas, andma:
   a) maakonna teedeosakonna käsutusse kõik vabad tehnilised jõud (maamõõtjad, kultuurtehnikud jne.), keda võib ära kasutada tehniliste juhatajatena teostatavatel töödel;
   b) teede-organite või isikute käsutusse, kelle juhtimisel toimuvad tööga osavõtu tööd, kõik masina- ja hobujõu, veo-

vahendid, vajaliku inventari ja tööriistad ühes teenindava personaaliga, kütteaine tagavarad ja vajalikud materjalid.

7. Masina-traktorijaamade ja sovhooside juhatused on kohustatud tootmis-majandusplaanidesse sisse võtma masina-traktorijaama või sovhoosi teetöödest osavõttu, määrates kindlaks, kokkuleppel teede-organitega, teetööde teostamise aja, töökoha ning tööde iseloomu.

Märkus: Sovhooside ja masina-traktorijaamade masina- ja hobujõu kasutamise maht ning ajajärk määratakse kindlaks ühiselt teede-organitega tegeliku vajaduse piirides, aga mitte kauemaks kui kuueks päevaks aastas.

8. Teetööd, mis läbi viiakse ja teostatakse masina-traktorijaamade või sovhooside juhatuste poolt masina-traktorijaama või sovhoosi maa-alal masina-traktorijaama või sovhoosi majandusplaanide korras ja on määratud masina-traktorijaama või sovhoosi vajaduste sisemajanduslikuks teenindamiseks, ei tule arvesse võtta tööga osavõtu korras teostatavate tööde plaanis.

e) Tööstus-, kaubandus- ja muude eraettevõtete osavõtt.

9. Teetöödest osavõtuks rakendatakse kõik maal asetsevad tööstus-, kaubandus- ja muud eraettevõtted rahaliste maksude tasumisega ja kõigi nende ettevõtete omanduses olevate masina- ja hobujõudude ühes vajalike veovahendite ning inventariga kuueks päevaks aastas teedeorganite käsutusse andmise teel.

10. P. 9 tähendatud rahaliste maksude suurus määratakse kindlaks iga ettevõtte jaoks valla täitevkomitee poolt ettevõtte antud maakohas töötajate tööliste ja teenistujate arvu järgi, korrutatud kuue päevaga ja tööliste ning teenistujate poolt ettevõttes saadava keskmise päevatöötasuga.

Rahalised summad tasutakse ettevõtte omaniku poolt.

11. Tähendatud ettevõtete omanike ja nende perekonnaliikmete isiklik osavõtt toimub käesoleva instruktsiooni p. 2 korras.

II. Soodustused.

12. Tööga osavõtust teede ehitusalal vabastatakse:

a) töölised ja teenistujad, kellel pole oma põllumajandit (välja arvatud individuaalsed juurviljaaiad);

b) õpilased;

d) isikud, kes seisavad tegevteenistuses Punaarmee ja laevastiku väeosades, SARK-i vägedes, piirivalves ja saatekomandodes, samuti ka kordusõppustel olemise ajal;

e) haiged, kes on kaotanud töövõime (aja vältel, mis on vajalik selle taastamiseks);
g) rasedad 8 nädalat enne ning 8 nädalat pärast sünnitamist;
h) imetajad;
i) naised, kellel on kuni 5-aastased lapsed, kui pole isikut, kes nende eest hoolitseks;
j) töö- ja sõjainvaliidid.

Et vabaneda tööga osavõtust, peavad ülaltähendatud isikud esitama valla täitevkomiteele tõendid nende kuuluvuse kohta ülalloendatud ühte või teise kategooriasse.

13. Tööga osavõtu teetöödele rakendamisest vabastatakse järgmised tööloomad:
a) hobused alla 3 aastat vanad;
b) tiined märad tiinuse teisel perioodil, imevate varssadega kuni 3 kuud;
d) sugutäkud, kes on kantud tõuraamatusse.

Loomade vabastamiseks teetöödele rakendamisest peavad nende omanikud esitama valla täitevkomiteele tõendid nende loomade kuuluvuse kohta ülalloeteldud ühte või teise kategooriasse.

14. Valdade täitevkomiteedel on õigus anda mõjuvail põhjusil üksikuile kodanikele nende taotlusel ajapikendust tööga osavõtu kohustuse täitmise alal sel tingimusel, et nad kindlasti rakendatakse tööle samal aastal.

15. Töötajate kaebused ebaõige töölerakendamise kohta, mis on jäetud valla täitevkomitee poolt lahendamata, otsustatakse maakonna täitevkomitee poolt 10 päeva jooksul.

III. Vastutus tööga osavõtust kõrvalehoidumise eest.

16. Tööga osavõtu teetöödest kõrvalehoidumise korral nõutakse kodanikelt sisse rahasumma täitmata jäetud töömahu kahekordse maksumuse suuruses.

17. Veoloomade, traktorite ja vaovahendite teetöödele rakendamiseks mitteandmise korral nõutakse nende omanikelt sisse rahasumma küüdi- ja traktoripäeva kahekordse maksumuse suuruses.

18. Traktorite, veoloomade ja masina-traktorijaamade või sovhooside korralduses olevate tee-ehitusmasinate ja muu inventari mitteandmise korral masina-traktorijaamade või sovhooside poolt tööga osavõtu teetööde jaoks nõutakse masina-traktorijaa-

made või sovhooside juhatuselt sisse rahasumma traktori-, masina- ja küüdipäeva keskmise maksumuse kahekordses suuruses.

19. Tööstus-, kaubandus- ja muude eraettevõtete keeldumisel teedeehituseks kindlaksmääratud rahaliste maksude tasumisest nõutakse neilt tähendatud maks sisse kahekordses suuruses, võrreldes p-s 10 kindlaksmääratud maksuga. Masinate ning hobujõu mitteandmise korral tähendatud ettevõtete poolt tööga osavõtu teetöödeks nõutakse neilt sisse rahasumma kahekordses, s. o. 12 küüdi- ja masinapäeva maksumuse suuruses.

20. Tööga osavõtu teetöödest kõrvalehoidunud kodanike nimekirjad koostatakse valla täitevkomitee teedevoliniku poolt ning kinnitatakse valla täitevkomitee poolt.

Rahalised maksud peavad olema nende isikute poolt sisse makstud valla täitevkomiteesse 15 päeva jooksul; nimetatud tähtaja möödumisel nõutakse summad sisse vastuvaidlemata korras.

21. Masina-traktorijaamade ja sovhooside nimekirjad, kes ei võtnud või võtsid osaliselt teetöödest osa, kinnitatakse maakonna täitevkomitee poolt maakonna teedeosakonna esitusel.

Trahvid nõutakse sisse maakonna rahandusosakonna kaudu.

22. P. 20—21 alusel sissenõutud rahasummasid võib kulutada ainult teede majandamiseks.

IV. Tööga osavõtu teetöödest.

23. Maaelanikud, masina-traktorijaamad ja sovhoosid rakendatakse teetöödest osavõtule kõigil teedel (liidulistel, vabariiklikel ja kohalikel).

24. Tööga osavõtu korras teostamisele kuuluvate tööde hulka kuuluvad teetööd, mis on vajalikud nii uue teedeehituse teostamiseks kui ka olemasolevate teede ja nende päraldiste parandamiseks ja korrashoiuks. Nende tööde hulka kuuluvad:

1) maa-asulate ümbruses olevate teede, mis ühtlasi on külade, asulate ja alevike tänavaiks, korrashoidmine;
2) väljaspool asulaid asetsevate teede ja nende päraldiste korrashoidmine;
3) teede ja nende päraldiste talvine korrashoid ning lumetõrje;
4) ettevalmistus kevadiste vete läbilaskmiseks ning kõrgveeks, jäämineku ning üleujutuste tagajärgede likvideerimine teedel, sildadel ja teede päraldiste juures;

5) tööd hagudest teekatete, tammide, ülesõitude, tuletõrje-juurdepääsude ehitamiseks veekogudele jms.;
6) uute teede ehitamisel metsasihtide raiumine, maa-alade puhastamine ja kändude juurimine;
7) mullatööd iga liiki teede muldkehade ehitamise alal;
8) puit-, kivi- ja muude teede ehitusmaterjalide varumine, karjääride töötlemine ning varutud materjalide väljavedu töökohale;
9) tööd sildade, jõest ülesõitude ehitamise alal jms.;
10) teede profileerimine, kinnitrullimine ja hööveldamine;
11) teede sillutamine;
12) killustiku valmistamine ja laialilaotamine;
13) puude istutamine;
14) puidu saagimine, puu-, müürsepa-, sepa- ja muud teede ehitamisel rakendamisele tulevad tööd.

V. Tööde juhatus ja organiseerimine.

25. Maaelanike tööga osavõtu teetööde organiseerimine ja teostamine pannakse:
a) ENSV alal — ENSV SARK-i Maanteede Valitsusele;
b) maakondade alal — maakondade täitevkomiteedele;
d) valdade alal — valdade täitevkomiteedele.

26. Elanike tööga osavõtu teetööde plaanid ja tähtajad esitatakse maakondade teedeosakondade poolt maakondade täitevkomiteedele, Maanteede Valitsuse poolt ENSV Rahvakomissaride Nõukogule esitatud ja viimase poolt kinnitatud üldplaani alusel.

27. Maakondade täitevkomiteed kinnitavad elanike tööga osavõtu tööplaanid ja tööde teostamise tähtajad valdade järgi.

28. Valdade täitevkomiteed kirjutavad välja ja annavad kõigile kodanikele „riikliku kohustuse“ tasuta osavõtmiseks teetöödest.

„Riiklike kohustuste“ väljakirjutamisele rakendatakse valdade täitevkomiteede teekomisjonide liikmed.

29. „Riiklikku kohustusse“ märgitakse tööde täpne asukoht, tööhulk ja tööühiku ning kogu töömahu maksumus, tööde alguse ning lõpetamise tähtajad; samuti tähendatakse ära isik, kelle korraldusse tuleb asuda.

30. „Riiklike kohustuste“ kätteandmine teostatakse valla täitevkomitee poolt, tõmmates seks otstarbeks juurde külavolinikke ja valdade täitevkomiteede teedekomisjonide liikmeid.

31. Tööde paremaks organiseerimiseks:

a) kohaliku tähtsusega teedel kinnistatakse reeglina üksikute talupidajate järgi alalised teelõigud;

b) liidulise ja vabariikliku tähtsusega teedel tööle rakendatavad elanikud asuvad tee-remontööride korraldusse, kes töötavad teemeistrite juhatusel.

32. Kodanikud, kes neile määratud ülesande on täielikult täitnud enne kindlaksmääratud tähtaega, vabastatakse pärast nendelt tehtud tööde vastuvõtmist edasisest tööst.

Kodanikud, kes pole kindlaksmääratud tähtajaks oma ülesannet täielikult täitnud, jätkavad tööde tegemist kuni ülesande täieliku lõpetamiseni.

33. „Riiklik kohustus" kirjutatakse alla valla täitevkomitee esimehe ja valla täitevkomitee teedevoliniku poolt.

34. Tööde vastuvõtmine ja tehtud tööde kohta tõendite väljaandmine pannakse teemeistreile.

Tööde vastuvõtmist toimetatakse tingimata valla täitevkomitee liikme või mõne teise, valla täitevkomitee esimehe poolt selleks volitatud isiku juuresolekul. Tööde vastuvõtmise dokument kirjutatakse tingimata alla kõigi tööde vastuvõtmisest osavõtnud isikute poolt.

35. Arvestust ja aruandlust tööga osavõtu tööde alal teostatakse valdade täitevkomiteede poolt valdade täitevkomiteede teedevolinike kaudu.

Aruandlus kirjutatakse alla valla täitevkomitee esimehe ning teedevoliniku poolt ja esitatakse maakonna teedeosakonnale, kus koostatakse aruannete kokkuvõtted. Viimased peavad olema tingimata kinnitatud maakonna täitevkomitee presiidiumi poolt.

36. Vastutus elanike õigeaegse teetöödele rakendamise eest ja järelevalve elanike töö organiseeritud kasutamise üle on pandud maakondade täitevkomiteedele.

Valdade täitevkomiteed kannavad vastutust elanike teetöödest tööga osavõtu õige arvestuse eest, samuti ka selle eest, et elanikkond oleks täiel määral rakendatud teetöödele ning tema töö täiel määral ära kasutataks.

37. Tööde tehnilist juhtimist ning tööde organiseerimist teostavad ENSV SARK-i Maanteede Valitsus, maakondade teeosakonnad, teemeistrid, valdade täitevkomiteede teedevolinikud ja tee-remontöörid liidulise ja vabariikliku tähtsusega teedel.

38. Tööga osavõtu teetööde organiseerimiseks rakendatakse laialt maakondade ning valdade nõukogude aktiivi.

ENSV SARK-i
Maanteede Valitsuse ülem
M. Asnin.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus vabatahtliku tuletõrje organiseerimise kohta.

(Avaldatud ENSV T 12. 3. 1945, 10, 136)

Rahva vara ja kodanike isikliku vara kahjutulede eest kaitsmise ning tugeva võitlusvõimelise vabatahtliku tuletõrje organiseerimiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kõik töötajad ja talupojad Eesti NSV-s, kes on vanemad kui 18 aastat, on kohustatud kaitsma rahva vara kahjutulede eest ja aktiivselt osa võtma tekkinud tulikahjude kustutamisest.

2. Organiseerida Eesti NSV-s Vabariiklik Vabatahtlik Tuletõrjeühing.

3. Kohustada Vabariikliku Vabatahtliku Tuletõrjeühingu esimeest välja töötama ja esitama Eesti NSV Siseasjade Rahvakomissari kaudu Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogule kinnitamiseks vabatahtliku tuletõrjeühingu põhikirja, mis määrab vabatahtliku tuletõrje organiseerimise alused ja korra Eesti NSV-s.

4. Kohustada Vabatahtliku Tuletõrjeühingu esimeest välja töötama ja esitama Eesti NSV Siseasjade Rahvakomissari kaudu Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogule kinnitamiseks vabatahtlikele tuletõrjujaile eri-vormirõivastuse eraldus- ja esindusmärkide kavad.

Kohustada Eesti NSV Riiklikku Plaanikomisjoni ette nägema fonde vabatahtliku tuletõrje eririietusele ja vormirõivastele Vabariikliku Vabatahtliku Tuletõrjeühingu esimehe avalduste alusel.

5. Kohustada käitiste ja asutiste juhatajaid tulikahju korral laskma vabatahtlikke tuletõrjujaid tuletõrje poolt kindlaksmääratud signaalide peale töölt vabaks tuld kustutama, säilitades vabatahtlikele tuletõrjujaile keskmise töötasu tulikahjul töötatud aja eest tuletõrjeühingu allüksuste pealikute sellekohaste teatiste põhjal.

6. Lubada vabatahtlikul tuletõrjel hankida tulusid: liikmemaksudest, korstnapühkimis- ja potiseparühmade organiseerimisest, näitemängude ja peoõhtute korraldamisest, vabatahtlikest annetusist ja tuletõrjeabinõusid valmistavaist ettevõtteist. Lubada tuletõrjeühingul omada abimajapidamisi.

Kõik tuletõrjeühingu sissetulekud kasutada tuletõrjehoonete ja tuletõrje-eriautode ehitamiseks, vabatahtlikele tuletõrjujaile erivormi soetamiseks ning kõige aktiivsemate ja ustavamate tuletõrjujate hüvitamiseks.

7. Võtta Vabariikliku Vabatahtliku Tuletõrjeühingu autojuhtide, motoristide, tehnikatööliste ning juhtiva koosseisu ülalpidamine kohalikule eelarvele, kusjuures nende töötasu makstakse kohaliku täitevkomitee poolt.

8. Kohustada Riiklikku Plaanikomisjoni Vabariikliku Vabatahtliku Tuletõrjeühingu jaoks varuma autobensiini ja tuletõrjemasinate remondiks vajalikke tagavaraosi Tuletõrjeühingu esimehe avalduste kohaselt. Kulud tasutakse kohalikust eelarvest.

9. Vabatahtlikele tuletõrjeühinguile kuuluvate tuletõrjehoonete muude asutiste valdusse võtmine või andmine, samuti tuletõrje tehnilise varustise kasutamine muuks otstarbeks on keelatud.

10. Kohustada Vabariikliku Vabatahtliku Tuletõrjeühingu esimeest korraldama igal aastal tuletõrjeühingute ülevaatusi ja paraade, taotledes sellega vabatahtliku tuletõrje lahingulist väljaõpet ning elanike rakendamist riigi ja kodanike isiklike varade tuleohu eest kaitsmise küsimuste lahendamisele.

11. Kohustada maakondade, linnade ja valdade täitevkomiteesid läbi arutama vabatahtliku tuletõrje arendamise ja kindlustamise küsimused ja andma alaliselt abi tuletõrje arendamiseks kohtadel.

Tallinn, 24. veebruaril 1945. Nr. 166.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus kahjutulevastaste ettevaatusabinõude tarvitusele võtmise kohta.

(Avaldatud ENSV T 13. 5. 1941, 49, 737)

Kahjutulede vastu võitlemiseks ja nende tekkimise ärahoidmiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Keelatud on ahjude, köögikollete ja igasuguste muude kütte- ja soojendamisseadmete ülekütmine või -kuumendamine, samuti petrooleumi, bensiini jms. tarvitamine tuletegemiseks ahjudes ja pliidi all.

2. Keelatud on hoida elukorterites petrooleumi üle 8 liitri ja bensiini üle 1 liitri perekonna kohta.

3. Tuleb võtta tarvitusele kõik ettevaatusabinõud suitsetamisel, samuti lahtise tule, priimuste, petrooleumi-keetjate, elektrisoojendajate ja muude kütteabinõude kasutamisel, mitte jättes neid järelevalveta.

4. Kütmine tuleb lõpetada varemalt kaks tundi enne töö lõppu köetavas ruumis, välja arvatud käitiste küttekolded ja jõujaamad.

5. Keelatud on külmanud vee-, gaasi-, roiskvee- ja muu torustiku lahtisulatamine lahtise tule, nagu jootmiselambi jms. abil. Torude lahtisulatamist teostada ainult tulise veega.

6. Keelatud on aurutorude kaitsmine külmamise vastu süttiva materjaliga (saepuru, takud, vilt jms.).

7. Keelatud on tuldvõtvate esemete, spetsiaalriietuse jms. hoidmine ja kuivatamine kütteseadmetel, -torudel, radiaatoritel jms., samuti nende läheduses.

Kõik kütteseadmete osad peavad olema puhastatud tolmust ja prahist.

8. Tuleb korrastada kõik pööningute, keldrite ja kuuride uksed ja nende lukud. Tähendatud ruumide uksed tulevad hoida alati lukustatuna, nende võtmed hoida valvurite, valvekorra majahoidjate või määratud vastutajate isikute (korteriüürijate) käes.

9. Keelatud on lahtise tule (tikud, küünlad jms.) kasutamine, samuti suitsetamine pööningutel, keldrites, kuurides ja puusarades.

10. Tuleb puhastada pööningud, keldrid, kuurid ja puusarad prahist ja vanast kraamist.

11. Keelatud on hoida pööningutel, keldrites, kuurides ja puusarades kergestisüttivaid ja põlevaid aineid ja materjale, nende seas ka vedelikke (bensiin, petrooleum, piiritus jms.).

M ä r k u s. Selle punkti nõuded ei ole kehtivad ruumidele, milles riikliku tuletõrjelise järelevalve organite kirjaliku nõusolekuga lubatakse hoida kergestisüttivaid aineid.

12. Tulevad hoida alati vabad väljapääsuteed (koridorid, läbikäigud, trepid), keelates neis korraldada igasuguseid panipaiku, asetada mööblit, materjale jms.

13. Tuleb puhastada õued, samuti hoonete ettesõidu teed prahist, vanast kraamist ja üleliigsest materjalist ja hoida need alati korras, tagades seega vaba juurdepääsu.

Tuleb võtta tarvitusele abinõud õigeaegseks jää ja lume raiumiseks ja koristamiseks tänavatelt ja hoonete ettesõidu teedelt linnades.

14. Tuleb teostada kütmata ruumes ja objekti õue piirkonnas asuvate tuletõrje veetorustikkude, kraanide, hüdrantide, riivide jms. katmist külma vastu.

15. Tulekaitse kaevude (kraanide, hüdrantide, riivide) kaaned tänavatel ja hoovides tulevad alati hoida vabad lumest ja jäärst. Keelatud on asetada neile ükskõik missuguseid materjale ja esemeid.

16. Tulevad seada nõutavasse korda elektrijuhtmestik ja -armatuurid.

Keelatud on kasutada omatehtud ühendusi elektrijuhtmestikus ja omatehtud kaitsjaid normikohaste kergestisulavate vahetükkide ja kaitsekorkide asemel.

17. Kõik kodanikud, kes on avastanud tuleohu või tuletõrje eeskirjade rikkumise, on kohustatud sellest viivitamata teatama lähemale tuletõrjeüksusele või vahenditult ENSV Siseasjade Rahvakomissariaadi riikliku tuletõrjelise järelevalve organitele.

18. Elamute valitsejad, komandandid ja omanikud on kohustatud instrueerima korterite vastutavaid üürijaid kahjutulevastaste kaitseabinõude täitmises käesoleva määruse eeskirjade kohaselt.

19. Tööstuste, ettevõtete ja asutiste juhatajad, elamute ja ühiselamute valitsejad, komandandid ja omanikud on kohustatud:

a) kõrvaldama korratused kütteseadeldistes (katlamajades, keskküttetorude võrgus, suitsujuhtmetes, ahjudes, köögikolletes, veekateldes jms.);

b) kontrollima vastava vahemaa (mitte vähem kui 10 sm) olemasolu suitsujuhtmete ja katuste süttivate materjalide vahel);

c) kontrollima tulekindla vahemaa (mitte vähem kui 25 sm) olemasolu ahjude, suitsujuhtmete ja hoone konstruktsiooni süttivate materjalide vahel;

d) kontrollima metall-lehe olemasolu ja korrasolekut põrandal küttekollete ees;

e) kontrollima küttekollete sulgemise ja suitsujuhtmete puhastamise avade uste korrasolekut;

f) keelama ajutiste kütteseadmete (rauast ja telliskividest) ülesseadmist ja ahjude ühendamist plekktoruga korstnasse ilma riikliku tuletõrjelise järelevalve organite loata, samuti ventilatsiooni-avade kasutamist suitsujuhtmena;

g) teostama suitsujuhtmete puhastamist tahmast kindlaksmääratud tähtaegadel ja tarviduse korral tahmapõletamist, tagades sealjuures hoolsat järelevalvet töö korralikkuse üle; suitsujuhtmete puhastamise tähtajad on:

kütteahjude suitsujuhtmetel mitte vähem, kui 4 korda kütteperioodil;

pliitide suitsujuhtmeil mitte vähem, kui 6 korda aastas;

saunaahjude suitsujuhtmeil mitte vähem, kui 1 kord kuus;

alaliselt köetavate kollete (pagari-äride, restoranide, veekatelde, suitsutuseahjude ja teiste) suitsujuhtmetel — 2 korda kuus;

h) teostama teeniva personaali (ahju- ja katlakütjate jne.) instrueerimist kahjutulede vältimise küsimusis kütteseadmete kasutamisel.

20. Käesoleva määruse eeskirjade rikkujaid karistatakse TT Miilitsa organite poolt administratiivkorras rahatrahviga kuni 100 rublani või paranduslikkudele töödele saatmisega kuni 30 päevani. Raskematel juhtudel võetakse süüdlased kohtulikule vastutusele.

21. Järelevalve käesoleva määruse täitmise üle pannakse ENSV Siseasjade Rahvakomissariaadi riikliku tuletõrjelise järelevalve organitele ja TT Miilitsale.

22. Käesolev määrus hakkab kehtima 15. päeval pärast avaldamist Eesti NSV Teatajas.

Tallinn, 28. aprillil 1941. Nr. 779.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus metsatulikahjude vastu võitlemise kohta.

(Avaldatud ENSV T 20. 7. 1945, 25, 380)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Metsa ja turbaraba põlemise puhul kiirete tulikahjuvastaste abinõude kasutamisele võtmiseks ja organiseerimiseks moodustada kolmik koosseisus: Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Aseesimees sm. Sepre; Eesti NSV Siseasjade Rahvakomissari Asetäitja polkovnik Gratšev ja Eesti NSV Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissar sm. Voolin.

Kohustada maakondade täitevkomiteesid looma analoogilised kolmikud maakondades.

Kinnitada metsatulikahjude vastu võitlemise eeskirjad vastavalt lisale.

3. Kohustada kõiki keskasutisi välja andma käskkirju oma halduspiirkonnas metsatulikahjude vastu võitlemise eeskirjade täitmise kohta ning saatma neist ärakirjad Eesti NSV Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadile.

4. Kohustada Eesti NSV Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaati välja andma küllaldase tiraažiga lendlehti ja selgitava sisuga plakateid metsakaitse ja metsatulikahjude tõrjeviisidest ning levitama neid asustatud keskustes ja üles kleepima teeristidel ja sihtidel.

5. Kohustada Riikliku Tuletõrje järelevalveorganeid, miilitsaorganeid ja metsateenistujaid teostama järelevalvet metsatulikahjude vastu võitlemise eeskirjade täitmise üle.

6. Tühistada Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrused nr. 852 — 9. maist 1941 „Metsade kaitseks kahjutule vastu“ (ENSV T 1941, 50, 769) ja nr. 989 — 26. maist 1941 „Tasumaksmise kohta metsatulikahjude kustutamisest osavõtjaile“ (ENSV T 1941, 56, 884).

Tallinn, 21. juunil 1945. Nr. 550.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
21. juuni 1945 määruse nr. 550 juurde.

Metsatulikahjude vastu võitlemise eeskirjad.

1. Kõikidel organisatsioonidel ja eraisikutel, kes metsa üles töötavad, tuleb möödunud aasta raiekohtade puhastamine lõpetada 15. maiks.

2. Metsa ülestöötavate organisatsioonide juhtivail isikuil ja metsaülemail tuleb teostada 1.—15. maini raiekohtade ülevaatus, koostada sellekohane akt ja tagada raiekohtade nõuetekohane puhastamine 15. maiks.

3. Rajoonides toimuvate tööde otseste juhatajate poolt tuleb metsas asuvad metsamaterjalide laoplatsid suveks piirata tulekaitseribadega.

4. Kõik asutised, organisatsioonid ja eraisikud, kellel on söepõletamise, tõrvaajamise või muid tulega puitu töötlevaid seadeldisi, mis asuvad lähemal kui 100 m metsast, peavad ümbritsema seadeldised vähemalt 10 m laiuste tulekaitseribadega 15. maiks ja varuma veevõtmiskohad ning vajalikud kustutusriistad.

5. Tulega töötavad käitised, nagu saeveskid, miilaahjud, destilleerimistööstused, turbatööstused jne. peavad, töötades metsades, laoplatsidel ja neile lähemal kui 500 m, olema varustatud seadistega, mis tõkestavad sädemete levimist. Nende käitiste vastutavad juhatajad on kohustatud tegema sisseseadeis täiendusi tuleohu vältimiseks.

6. Eesti NSV Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadil ning teistel asutistel ja organisatsioonidel, kellede valduses ja kasutuses on metsi, tuleb koostada hiljemalt 15. maiks kavad metsatulikahjude vastu võitlemiseks.

7. Eesti NSV Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadil ja metsavaldajail tuleb:

a) valmistada tuleohtlikke alasid läbivate klassiteede äärde 10 m kaugusel teeteljest vähemalt 1 m laiused tulekaitseribad;

b) sisse seada riigi- ja muudele asutistele ja organisatsioonidele kuuluvais tuleohtlikes metsades täielik patrulleeriv valve ja valveteenistus tornides;

c) organiseerida tekkivate tulikahjude likvideerimiseks tulekaitsesalgad metsatööliste ja -teenistujate koosseisust;

d) varustada täielikult kõik tuleohtlikud piirkonnad tuletõrjeinventariga kooskõlas Riikliku Tuletõrje Järelevalvega;

e) komplekteerida tuletõrjevalve koosseisud ja keelata nende kasutamist teistel töödel.

8. Kõik raudteede valdajad on kohustatud puhastama neile kuuluvad raudteeäärsed maa-alad, mis läbivad metsi, igasugusest risust ja prahist.

9. Eesti NSV piires on keelatud 15. maist kuni 1. oktoobrini:

a) tule tegemine ning raiejäätmete ja risu põletamine metsas;

b) kuluheina ja võsametsa põletamine heinamaadel, soodel, metsades ja nendega piirduvatel maa-aladel;

c) suitsetamine metsas asuvatel laoplatsidel, kohtades, kus toodetakse turvast, ja kõikides teistes metsapiirkonnas asetsevates tootmispaikades; samuti laskmine tulirelvadest hõõgumaminevast materjalist troppidega;

d) vedurite läbisõit metsast lahtiste küttekolletega ja sädemepüüdja-seadisteta, samuti aurikute küttekollete tühjendamine nende seisukohtadel metsaga kaetud kallaste ääres.

10. Ale tegemine raiestikel ja maa-aladel, mis antakse põllumajanduslikuks kasutamiseks, on suvel lubatud ainult tuleohutul perioodil (vihmasel ajal) metsa administratsiooni ja Riikliku Tuletõrje Järelevalve organisatsioonide loal, täites vajalikke tuletõrjereegleid.

11. Metsapõlengute-ohtlikul perioodil on metskondadel ja teistel metsi valdavatel asutistel õigus kokkuleppel maakonna täitevkomiteega sulgeda okaspuumetsi läbivaid mittehädavajalikke teid.

12. Maakondade täitevkomiteed on kohustatud kinnistama metsa- ja turbatööstuse piirkonnad lähemas ümbruses asuvatele asulatele ja kohustama nende elanikkonda ja organisatsioone ilmuma metsa või turbaraba põlemisel tulekustutustöödele oma tuletõrjeriistade ja tarbe korral ka oma veokitega.

13. Tasumaksmine kahjutulede tõrjumistöödest osavõtnuile toimub nende asutiste ja organisatsioonide poolt, kelle valdusse kuulub mets või maa-ala, millel kustutamist teostati, arvestades 8-tunnise tööpäeva eest 7 rbl. 20 kop. ning tõrjumistöödele rakendatud transportabinõude kasutamisel 8-tunnise tööpäeva eest ühehobuseveoki pealt 8 rubla, kahehobuseveoki pealt 16 rubla ja moto-mehhaniseeritud transportabinõude (autod jne.) pealt vastavalt kohapeal kehtivatele tariifidele.

Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ja asutiste töötajaile, kes vabatahtliku tuletõrje liikmena võtavad osa metsa kahjutulede tõrjumisest töö ajal, säilitatakse keskmine palk töökoha järgi.

14. Vastutus tulikahjuvastaste abinõude tarvitusele võtmise eest metsapõlemisel lasub metsatööstuskeskuste, metskondade ja

ettevõtete juhatajail, samuti organisatsioonide ja asutiste juhatajail, kelledele olid kinnistatud metsa-alad ja turvast tootvad ettevõtted.

15. Metsatulikahjude vältimise ja kustutamise huvides võivad p. 14 tähendatud asutised ja isikud väljaspool järjekorda tasuta kasutada:

a) NSV Liidu Teede ja Side Rahvakomissariaatide tehnilisi sidevahendeid;

b) üldist raudtee-telefoni, kusjuures suvekuudeks lülitatakse, kus see vajalik, kohalikud ametitelefonid raudtee-telefonide võrku NSV Liidu Teede Rahvakomissariaadi nõusolekul.

16. Süüdlasi käesolevate eeskirjade rikkumises karistatakse tuletõrje järelevalveorganite poolt NSVL Rahvakomissaride Nõukogu määruse nr. 1364 — 13. augustist 1942 alusel, välja arvatud juhud, mis kuuluvad jälitamisele kriminaalkorras.

Metsatulikahjude kustutustöödest kõrvalehoidjaid võetakse kriminaalvastutusele KK § 61 põhjal.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus tuletõrje veevõtukohtade kasutamiskõlblikus seisukorras hoidmise kohta talvel.

(Avaldatud ENSV T 7. 2. 1946, 11, 92)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Talveperioodil tuletõrje veevõtukohtade kasutamiskõlblikus seisukorras hoidmise kontroll ja juhtimine panna linnades linna ja valdades valla töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele.

2. Kohustada talveperioodil tuletõrje veevõtukohtade kasutamiskõlbliku seisukorra kindlustamiseks vabrikute, tööstuste, ettevõtete ja asutiste juhatajaid ning elumajade valdajaid:

a) alaliselt hoolitsema tihedasti asustatud punktides ja tööstusobjektide piirides asuvate veevõtukohtade juurde viivate teede, läbikäikude, tänavatel asuvate tuletõrjehüdrantide, tuletõrjekraanide, veevõtukohtade, tiikide, jõgede, kanalite ja järvede eest;

b) kaitsma tuletõrje veevõtmiskohad külmumise eest käepärast olevate külmakaitse-vahenditega: saepuruga, sõnnikuga, pealmise jääkatte juurdekasvatamisega ja lumekaitse kunstlikult suurendamisega;
c) puhastama süstemaatiliselt jääauke jääst ja lumest;
d) veeauke varustama osuttähistega ja pealkirjadega „Tuletõrje veevõtukoht";
e) mitte lubama kinni katta tänavail ja õuedes asuvaid tuletõrjehüdrantide kaasi materjalidega ning prügiga või püstitada nende ümber mingisuguseid ehitisi ja hooneid;
f) mitte lubama tuletõrje veevõtukohti kuivendada või täis täita ilma Riikliku Tuletõrje Järelevalve loata.

Tallinn, 19. jaanuaril 1946. Nr. 43.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus jalgrataste numbrimärkidega varustamiseks.

(Avaldatud ENSV T 1. 7. 1941, 64, 1026)

Hädaohutu liiklemise kindlustamiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Teha Kommunaalmajanduse Rahvakomissariaadile ülesandeks teostada kohalike TRSN täitevkomiteede kaudu liiklemiseks kasutatavate jalgrataste üldine registreerimine ja numbrimärkidega varustamine.

2. Kohustada jalgrataste omanikke registreerima jalgratta asukohajärgses kohalikus täitevkomitees kõik liiklemiseks kasutatavad jalgrattad ja varustama need riiklike numbrimärkidega.

3. Alates 15. juulist 1941 võib jalgrattaid avalikel teedel liiklemiseks kasutada ainult siis, kui neile on tagaküljele kinnitatud registreerimisel välja antud kindlakujulised riiklikud numbrimärgid.

4. Jalgratta liiklemiselt kõrvaldamisel või jalgratta asukoha muutmisel ühe vabariikliku alluvusega linna või maakonna piirest teise piiresse kauemaks kui 6 kuuks, tuleb numbrimärk endise asukoha täitevkomiteele tagastada.

5. Jalgratta võõrandamisel tuleb jalgratas 7 päeva jooksul registreerida uue omaniku nimele.

6. Jalgrataste omanikud on kohustatud tasuma täitevkomiteedele jalgrataste numbrimärkide tegelikud soetamiskulud.

7. Kommunaalmajanduse Rahvakomissaril on õigus anda lähemaid juhendeid käesoleva määruse rakendamiseks, eriti numbrimärkide suuruse ja nende eraldusmärkide kohta.

8. Järelevalvet käesoleva määruse täitmise üle liiklemise osas teostab T.-T. Miilits.

9. Süüdlasi käesoleva määruse pp. 2—5 eeskirjade rikkumises karistatakse T.-T. Miilitsa linnade miilitsajaoskondade ülemate või maakonna miilitsaülemate poolt rahatrahviga kuni 15 rublani või selle mittetasumisel paranduslike töödega kuni 4 päevani.

Tallinn, 23. juunil 1941. Nr. 1221.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus jõuvankrite registreerimise kohta.

(Avaldatud ENSV T 12. 10. 1944, 3, 25)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kõik asutised, ettevõtted ja organisatsioonid, vaatamata nende alluvuslikule kuuluvusele (välja arvatud autotransport, mis kuulub Sõja-, Sõja-Merelaevastiku ja Siseasjade Rahvakomissariaadi väeosadele), samuti ka üksikisikud on kohustatud registreerima miilitsaasutistes (Autoinspektsioonis) kõik neile kuuluvad autod, veotraktorid, traktorid kummirehvidel, järelvankrid ja mootorrattad, vaatamata nende tehnilisele seisukorrale — Eesti NSV Siseasjade Rahvakomissariaadi Miilitsavalitsuse erikorraldusega määratud tähtaegadel.

Edaspidi ülalloetletud transportvahendite arvelevõtmist teostada 48 tunni jooksul nende saamise päevast arvates.

2. Kõik asutised, ettevõtted, organisatsioonid ja üksikisikud on kohustatud jõuvankrite registreerimisel Eesti NSV Siseasjade Rahvakomissariaadi Miilitsavalitsuse nõudel esitama tõendava dokumendi jõuvankri omandusõiguse kohta.

3. Kohustada Eesti NSV Siseasjade Rahvakomissariaadi Miilitsavalitsust:

a) teostama Eesti NSV territooriumil asuva jõuvankrite ja mootorrataste pargi registreerimist ja välja andma neile

ajutisi tunnistusi (NSV Liidu tehniliste passide puudumisel) ning registreerimist tõendavaid arvelevõtmise talonge;

b) jõuvankrite registreerimist teostama ühe kuu jooksul arvates Eesti NSV Siseasjade Rahvakomissariaadi Miilitsavalitsuse erikorralduse avaldamise kuupäevast;

c) määrama korraldusis registreerimise tähtajad, vajalikkude dokumentide esitamise korra ja registreerimisel võetava maksu suuruse kooskõlas Töö ja Riigikaitse Nõukogu otsusega nr. 630/109, 10. augustist 1935. aastast.

4. Isikuid, kes rikuvad käesoleva määruse eeskirju, karistatakse administratiivkorras miilitsaorganite poolt rahatrahviga kuni 300 rublani.

Leningrad, 19. augustil 1944. Nr. 115.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus hobusepasside väljaandmise kohta Eesti NSV-s.

(Avaldatud ENSV T 13. 8. 1945, 28, 428)

Eesti NSV-s asuvate hobuste varustamiseks passidega Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Välja anda kõigi Eesti NSV-s asuvate hobuste kohta 1. jaanuariks 1946 hobusepassid vastavalt lisale.

2. Panna hobusepasside väljaandmise üldine organiseerimine, passiblankettidega varustamine ja passide väljaandmiseks tarvilikkude juhiste andmine Põlltöö Rahvakomissariaadile (sm. Abels).

3. Panna hobusepasside tegelik väljaandmine ja vastava registri pidamine valdades — valdade täitevkomiteedele ja linnades — linnade täitevkomiteedele.

Märkus: Sõjaväeosades ja Siseasjade Rahvakomissariaadi vägedes toimub hobuste dokumentatsiooni korraldamine vastavate erijuhendite alusel.

4. Kohustada kõiki hobuseid valdavaid asutisi, ettevõtteid, organisatsioone ja isikuid:

a) võtma hobustele hobuseomaniku elukoha järgi kohaliku täitevkomitee poolt antud tähtaja vältel, kuid mitte hiljem 31. detsembrit 1945 passid;

b) registreerima valla ja linna täitevkomitees hobuste ostu-müügid, lõppemised ning tapmised 7 päeva vältel;
c) võtma hobusepassid noorhobustele nende 1 aasta vanuseks saamisel.

5. Kõik senini Eesti NSV-s väljaantud hobusepassid lugeda kehtetuks 1. jaanuarist 1946.

6. Määrata hobusepassi hinnaks à 2 rubla ja hobusepassi ümberregistreerimise maksuks ühelt hobuse omaniku nimelt teise nimele — 1 rubla, missugused tasud nõuda sisse vastavalt passi väljaandmisel või ümberregistreerimisel. Saadud summad määrata passide väljaandmise läbiviimiseks.

7. Kohustada Eesti NSV Riiklikku Plaanikomisjoni (sm. Leonov) 5. juuliks 1945 eraldama Riigi Trükikoja käsutusse 200 000 hobusepassi blanketi trükkimiseks tarvilik kogus selleks sobivat paberit ning passi kaanteks tarvilik hulk kašeeritud kalinguri või muud vastavat materjali.

8. Kohustada Riigi Trükikoda (sm. Martinoff) 1. septembriks 1945 trükkima ja andma Põllutöö Rahvakomissariaadi korraldusse 200 000 hobusepassi blanketti, nende hinna tasumisega tagant järele 31. detsembriks 1945.

9. Hobusepasside sisseseadmiseks antud eeskirjade rikkumise eest langevad hobuseomanikud kuni 100 rubla suuruse rahatrahvi alla. Trahvid määrata maakondade ja linnade täitevkomiteedel.

Tallinn, 23. juunil 1945. Nr. 562.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
23. juuni 1945 määruse nr. 562 juurde.

Seeria B
Серия

Hobusepass
Паспорт на лошадь

№.....

Hobuse omanik .....
Владелец лошади (*ees-, isa- ja perekonnanimi*)
(*имя, отчество, фамилия*)

.....

.....

Elukoht .....
Местожительство (*vald, küla, talu ja postiaadress*)
(*волость, село, двор и почтовый адрес*)

.....

.....

.....

Hobuse tundemärgid:
Приметы лошади:

Sugu: .....
Род:

Karv: .....
Масть:

.....

Sündimise aasta ja kuu: .....
Год и месяц рождения:

.....

Kõrgus: .....
Высота холки:

.....

Lakk: .....
Грива:

Muud iseäralised tundemärgid: .....
Другие особые приметы:

.....

.....

8

Passi väljaandja .....
Кем выдан паспорт

.....

.....

Väljaandmise aeg .....
Время выдачи

.....

Allkirjad
Подписи

Pitser
Печать

Seeria B
Серия

Märkmeid.
Примечания.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Seeria B

Passis tähendatud hobuse olen

.....

(müünud, kinkinud jne.)

.....

(ees-, isa- ja perekonnanimi)

.....

....., kelle

elukoht .....

.....

„.....“ ..... 19..... a.

Endise omaniku

allkiri .....

Allkiri õige

(Ametniku nimi, ametiasutus ja pitser.)

Veterinaarmenetlused.

Jrk-nr.	Menetluse nimetus	Aeg	Märkmeid menetluse tulemuste kohta	Vet.-arsti allkiri

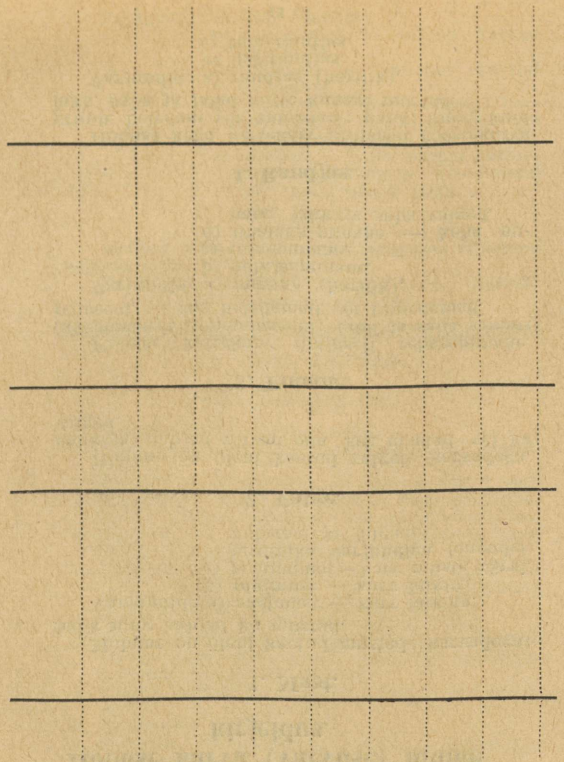

Märkmeid.

Hobuse karva (värvuse) lühike kirjeldus.

1. Must.

Hobune on üleni kaetud mustade karvadega; nahk ning kabjad ka mustad.

Varjundid: a) süsimust — karv läiketa,
b) pigimust — karv läikiv,
c) pruunmust — karv musta värvi, pruunika varjundiga lõugadel, kubemel ja jalgadel.

2. Valge.

Hobune on üleni kaetud valgete karvadega, nahk ja kabjad võivad olla kas mustad või ka valged.

3. Punane.

Hobuse kattekarv ühtlaselt rebasepunane, helepunasest tumepunaseni; lakk ja saba samuti punased, — kas heledamad või tumedamad.

Varjundid: a) punane (harilik),
b) valkjaspunane,
c) tumepunane,
d) linalakk-punane — keha punane, lakk ja saba valged.

4. Raudjas.

Hobuse keha kattekarv ühtlaselt roostekarva pruun, heledam või tumedam; nahk tume, kuid lakk, saba ja jalad mitte kunagi mustad.

Varjundid: a) raudjas (harilik),
b) heleraudjas,
c) tumeraudjas.

5. Võik.

Hobuse keha kattekarv kollane, sageli üle selja must või tume jutt; lakk, saba, jalad (mõnikord ka pea) tumedad või mustad.

Varjundid: a) võik (harilik),
b) helevõik,
c) tumevõik,
d) isabellvõik — karv helekollane, läikiv, tumedate laikudega; lakk, saba ja jalad kollased, nahk roosakas,
e) linalakkvõik — lakk ja saba valged.

6. Kõrb.

Hobuse keha kattekarv kõrbenud-punane; lakk, saba ja jalad mustad.

Varjundid: a) kõrb (harilik),
b) helekõrb,
c) tumekõrb.

7. Hiirjas (hiirekarva).

Hobuse keha kattekarv ühevärvilisest puutuhakarva hallikasmust; jalad ja saba mustad; hiirjad on juttseljaga ja tumeda peaga.

Varjundid: a) hiirjas (harilik),
b) helehiirjas,
c) tumehiirjas.

8. Kimmel.

Hobuse kehal valged karvad on segatud ühtlaselt iga muu värvilise põhikarvaga, kuid mitte mustaga.

Varjundid: a) raudjas-kimmel,
b) puna-kimmel,
c) kõrb-kimmel,
d) võik-kimmel.

9. Hall.

Hobuse keha kaetud läbisegi mustade ja valgete karvadega; nahk ja kabjad tumedad.

Varjundid: a) hall (harilik),
b) valkjashall — valged karvad ülekaalus,
c) tumehall — mustad karvad ülekaalus,
d) rähnhall — hallil pinnal hernesuurused valged, pruunid või muud karva täpid,
e) laikhall — hallil pinnal mitmesuguses suuruses heledamaid või tumedamaid laike.

10. Kirju.

Hobuse kehal leidub mitmesuguses suuruses valgeid laike.

Varjundid — kirjeldada põhikarv, laikude suurus ja asukoht.

Hobuse eriliste tundemärkide näitlik loend ja lühike kirjeldus.

Märgised pea peal.

1. Harvad valged karvad otsal.
2. Kübe otsal — üsna väike täpike otsal, vähem kui 1 sm².
3. Täppots — valge täpp on suurem kui 1 sm².
4. Tähtots — otsal olev valge täpp haruline, kiilu-, rõnga-, poolkuu- või südamekujuline.
5. Laukots — valge joon otsal kuni ninani, harilikult ühe või kahe sõrme laiune.
6. Laukpea — kui lauk nii lai, et ulatub põseni. (Jrk. nr.nr. 1 kuni 5 tähendatud tunnuste vasakul, ülal, all, läbimõõt ja suurus).
7. Kriimnina — kitsas valge kriips ninal.
8. Täpp või täpikesed mokal või ninasõõrmeil juurde tähendada nende asukoht: paremal, (valged, roosad või mustad).
9. Valged mokad — alumine, ülemine või mõlemad.
10. Jahumokk — hall mokk.
11. Sõrasilm — silmatera ümbrus (kirjukile, vikerkest) on valkjas või valge.

Märgised jalgadel.

1. Kabi valge, must, kirju.
2. Päkad valged.
3. Kabjapiire valge — kui valge ainult piirdel.
4. Sõrgats valge — kui valge kuni sõrgatsiliikmeni.
5. Sõrgatsitutt valge.
6. a) jalg poolsukas — valge värv ulatub poole sääreni,
   b) jalg sukas — valge värv ulatub esijala põlveni või tagajala hüppeliikmeni,
   c) jalg valge — valge värv ulatub esijala põlvest või tagajala hüppeliikmest kõrgemale.

Ühtlasi märgitakse missugusel jalal:

parem / vasak } esijalg, parem / vasak } tagajalg,

Märgised kehal.

1. Juttselg — erineva värvusega joon pikiselga.
2. Üldisest värvusest erinevat värvi täpid või laigud küljel, kaelal või mujal. (Ära tähendada asukoht, kuju ja suurus.)

Muud märgised.

1. Karvapöörised — kohtades, kus nad loomulikult ei esine.
2. Põletismärgid.
3. Parandamata vigastused ja puudused (silm puudub, kõrv ära või lõhki, lontkõrv jne.).

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus hobusepasside blankettide täiendamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 5. 2. 1946, 10, 85)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Muuta Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrusega nr. 562 — 23. juunist 1945 (ENSV Teataja 1945, 28, 428) kinnitatud hobusepasside blanketi lehekülg 12 ja kehtestada see vastavalt lisale.

2. Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaadil (sm. H. Allik) kasutada seni trükitud hobusepasside blankette noorhobuste registreerimiseks.

Tallinn, 3. oktoobril 1945. Nr. 875.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
3. oktoobri 1945 määruse nr. 875 juurde.

Sõjaväe kontrollvaatluse leht.
Листок военно-поверочных осмотров.

.....
(täidetakse sõjaväe kontrollkomisjoni poolt)
(заполняется военно-поверочными комиссиями

Üle vaadatud ..... 194..... a./г.
Осмотрен
Tunnustatud kõlblikuks Punaarmeele liigi järgi
Признан годным для Красной Армии по сорту
.....
(Pitser)

Komisjoni esimees — Veterinaararst
Председатель комиссии — Ветврач

Üle vaadatud ..... 194..... a./г.
Осмотрен
Tunnustatud kõlblikuks Punaarmeele liigi järgi
Признан годным для Красной Армии по сорту
.....
(Pitser)

Komisjoni esimees — Veterinaararst
Председатель комиссии — Ветврач

Kinnitatud territoriaalsetele osadele
Прикреплен к терчасти

.....

Eraldatud Punaarmee fondi
Выделен в фонд Красной Армии

..... 194..... a.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus hobusepasside väljaandmise tähtaja pikendamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 5. 2. 1946, 10. 84)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Pikendada Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määruses nr. 562 — 23. juunist 1945 (ENSV T 1945, 28, 428) ettenähtud hobusepasside väljaandmise tähtaega 1. juunini 1946.

2. Määrata, et senised hobusepassid on kehtivad kuni 1. juunini 1946 seal, kus need ei ole veel uute passidega asendatud.

Tallinn, 23. jaanuaril 1946. Nr. 50.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus usuühingute tegevuse korraldamise ajutise juhendi kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 13. 8. 1945, 28, 440)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Kinnitada usuühingute tegevuse korraldamise ajutine juhend vastavalt lisale.

Tallinn, 5. juulil 1945. Nr. 614.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
5. juuli 1945 määruse nr. 614 juurde.

Usuühingute tegevuse korraldamise ajutine juhend.

I.

1. Usuühingud omavad Eesti NSV-s tegutsemise õigust ainult siis, kui nad on kõigi nõuete kohaselt registreeritud NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu juures asuva Usukultusasjade Nõu-

kogu Voliniku juures Eesti NSV-s, mille tõenduseks antakse usuühingu täitevorganile (juhatusele) välja Nõukogu Voliniku poolt vastavad tunnistused.

2. Usuühingule kasutamiseks antud palvemaja hoonet (kirikut, palvelat, sünagoogi jne.) võib kasutada ainult vaimulike koosolekute (jumalateenistuste) ja usuliste talituste (ristimine, laulatus, matusetalitus jne.) pidamiseks, mis on omased sellele usutunnistusele, kuhu nimetatud usuühingu usklikud kuuluvad.

3. Usuühingule kasutamiseks antud palvemaja hoones (kirikus, palvelas, sünagoogis jne.) omab õigust vaimulike koosolekute (jumalateenistuste) ja usuliste talituste pidamiseks ainult see vaimulik (õpetaja, jutlustaja, preester jne.), kes on kõigi nõuete kohaselt vormistatud NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu juures asuva Usukultusasjade Nõukogu Voliniku juures Eesti NSV-s ja selle tõenduseks omab Nõukogu Volinikult vastavat tunnistust.

Igasugused teised tõendid ja tunnistused, mis on välja antud usuühingute keskuste või usukultuste kõrgemate ametikandjate poolt, võivad tõendada küll selle tunnistuse omaniku vaimulikku kutset, kuid ei anna talle õigust vaimulike koosolekute ja usuliste talituste pidamiseks usuühingutele kasutada antud palvemajade hoonetes.

4. NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu juures asuva Usukultusasjade Nõukogu Voliniku poolt Eesti NSV-s vaimulikkudele väljaantud tunnistused on kehtivad ainult selle usuühingu tegevuse piirkonnas ja selles palvemaja hoones (kirikus, palvelas jne.), missuguse usuühingu nimele nad on välja antud.

II.

5. NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu juures asuva Usukultusasjade Nõukogu Voliniku Eesti NSV-s juures registreeritud usuühing võib:

a) pidada ilma erilist luba küsimata oma palvemaja hoones (kirikus, palvelas jne.) vaimulikke koosolekuid (jumalateenistusi).

Märkus: Jumalateenistuste pidamine kella 00.00 kuni 06.00 on keelatud, välja arvatud ainult need päevad, kus öine jumalateenistus on kindlaks kujunenud seoses usukommete nõuete täitmisega;

b) korraldada vaimulikke rongkäike palvemaja hoone (kiriku, palvela jne.) ümber, mis on tingimata vajalikuks

osaks jumalateenistuskommete täitmisel, tingimusel, et need rongkäigud ei segaks normaalset tänavaliiklust.

M ä r k u s: Usuliste rongkäikude korraldamiseks ja vabaõhu-jumalateenistuste pidamiseks (välja arvatud juhud, mis mainitud käesolevas punktis) tuleb igakordselt nõutada luba kohalikult linna, rajooni, alevi või valla täitevkomiteelt vähemalt 2 nädalat enne kavatsetava rongkäigu või vabaõhu-jumalateenistuse korraldamise tähtpäeva;

c) pidada palvemaja hoones (kirikus, palvelas jne.) usuühingu täitevorgani (juhatuse) ja revisjonikomisjoni, samuti ka usuühingu üld- ja peakoosolekuid, mis on seoses usuühingu üldise tegevusega (organite valimised, aruanded jne.).

M ä r k u s: 1) Üld- ja peakoosoleku pidamine tuleb kirjalikult registreerida vähemalt 3 päeva enne koosoleku pidamise tähtpäeva kohalikus linna, rajooni, alevi või valla täitevkomitees, kusjuures tuleb näidata koosoleku pidamise koht, aeg, loodetav osavõtjate arv ja koosoleku päevakord.

2) Usklike koosolekud on avalikud. Koosolekul vastuvõetud otsustest on usuühingu täitevorgan (juhatus) kohustatud teatama kirjalikult kohalikule linna, rajooni, alevi või valla täitevkomiteele, kes omakorda on kohustatud neist otsustest informeerima Nõukogu Volinikku Eesti NSV-s;

d) koguda annetusi (rahas ja natuuras) nii palvemaja hoone (kiriku, palvela jne.) sees kui ka väljaspool seda, kuid ainult selle usuühingu usklike hulgas.

M ä r k u s: Rahaliste sissetulekute kohta annetustest, samuti rahaliste väljaminekute kohta peetakse kassaraamatut.

6. Annetuste kogumine võib toimuda ainult kulude katteks, mis on seoses palvemaja hoone (kiriku, palvela jne.) korrashoiuga ja valitsemisega, usutalitusliku inventari muretsemisega ja korrashoiuga, vaimuliku (õpetaja, jutlustaja, preestri jne.) palkamisega, usuühingu täitevorgani (juhatuse) ülalpidamisega ja ka siis, kui see on seoses usuühingu usklike patriootliku tegevusega.

Liikmemaksu võtmine ja liikmekaartide väljaandmine on keelatud. Sunduslikud maksustamised usuühingu kasuks, missuguse iseloomuga nad ka ei oleks, on karistatavad.

7. Usuühingu vaimulik (õpetaja, jutlustaja, preester jne.) võib usuühingu palvemaja hoones (kirikus, palvelas jne.) pidada vaimulikke koosolekuid (jumalateenistusi) ja täita kõiki usulisi talitusi usutunnistuse kommete kohaselt, kuhu kuuluvad nimetatud usuühingu usklikud, täita üksikuid usulisi talitusi (ristimine, matusetalitus, laulatus jne.) usuühingu asukoha piirkonnas usklike soovil kodus, surnuaias ja mujal (surija ja raskelt haige juures haiglas) ettenähtud korras.

III.

8. Usuühingud ei oma juriidilise isiku õigusi.

9. Usuühingul on keelatud igasugune tegevus, mis ei ole seoses usutunnistuse kommete täitmisega, nagu:

a) usuühingute liikmete vahelise vastastikuse abiandmise ja matusekassade organiseerimine, vaestemajade, varjupaikade, lastesõimede ja -aedade avamine ja ülalpidamine, usuühingu üksikutele liikmetele materiaalse abi andmine usuühingu summadest jne.;

b) kooperatiivsete, põllumajanduslike ja käsitööstuslike ettevõtete asutamine;

c) igasuguste kursuste, ringide, gruppide, ekskursioonide, laste-, noorte-, naiste-ringide ja koosolekute organiseerimine;

d) raamatukogude, lugemistubade ja -laudade, ühiselamute, sanatooriumide ning raviasutiste avamine ja ülalpidamine.

IV.

10. Kohalikel täitevkomiteedel on õigus igal ajal kontrollida nende territooriumil asuvate usuühingute tegevust, asjaajamist ja varade seisu.

Sama õigus on ka NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu suures asuva Usukultusasjade Nõukogu esindajatel.

II.

Tööõiguslikke eeskirju.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus tööliste ja teenistujate tööle asumise ja töölt lahkumise kohta.

(Avaldatud ENSV T 27. 10. 1944, 6, 59)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kõik töölised ja teenistujad, kes ei ole veel asunud tööle Nõukogude asutistesse või ettevõtetesse, on kohustatud ilmuma tööle oma viimastesse töökohtadesse.

Kui asutis või ettevõte on likvideeritud või puudub seal võimalus tööjõudu rakendada, on nende töölised ja teenistujad kohustatud laskma end arvele võtta kohalikus tööjõu arvestamise ja jaotamise büroos või kohtades, kus need puuduvad, kohalikus täitevkomitees.

2. Töölt lahkumine ettevõttest või asutisest võib toimuda ainult ettevõtte või asutise juhataja loal.

3. Ettevõtte või asutise juhatajal on keelatud riiklikest, kooperatiivseist ja ühiskondlikest ettevõtetest ja asutistest loata lahkujaid tööle võtta välja arvatud juhul, kui selleks tööjõu arvestamise ja jaotamise büroo või seal, kus see puudub, täitevkomitee teeb vastava korralduse.

Ettevõtte või asutise juhataja on kohustatud teatama tööjõu arvestamise ja jaotamise büroole või seal, kus viimane puudub, täitevkomiteele igast omavolilisest töölt lahkujast tema tööle mobiliseerimiseks, või kui on tegemist kvalifitseeritud töötajaga, erialasele tööle rakendamiseks.

Loaga lahkujale tuleb välja anda vastav õiendis ettevõtte või asutise juhataja poolt. (ENSV T 1945, 20, 297).

4. Käesolev määrus kehtib riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ja asutiste kohta.

5. Käesoleva määruse eeskirjade vastu eksijad võetakse vastutusele sõjaaegsete seaduste kohaselt.

Tallinn, 20. oktoobril 1944. Nr. 202.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ning asutiste tööliste ja teenijate töö sisekorra tüüpeeskirjade kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 14. 3. 1941, 29, 381)

Kooskõlas NSVL Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 18. jaanuarist 1941 nr. 120 Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ning asutiste tööliste ja teenijate töö sisekorra tüüpeeskirjade kinnitamise kohta Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kinnitada Töö Rahvakomissari poolt esitatud tüüpeeskirjad riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ja asutiste tööliste ja teenijate töö sisekorra kohta.

2. Teha rahvakomissariaatidele ülesandeks välja töötada tüüpeeskirjade alusel, kokkuleppel vastavate ametiühingute keskkomiteedega töö sisekorra-eeskirjad üksikute tööharude tarvis.

3. Lubada ettevõtete direktoritele ja asutiste juhatajatele tarviduse korral, kokkuleppel ametiühingu käitiskomiteega, täiendada töö sisekorra-eeskirju vastavalt nende juhatada olevate ettevõtete või asutiste iseäraldustele.

Tallinn, 4. märtsil 1941. Nr. 363.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
4. märtsi 1941 määruse nr. 363 juurde.

Tüüpeeskirjad riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ning asutiste tööliste ja teenijate töö sisekorra kohta.

I. Üldeeskirjad.

1. NSV Liidu Konstitutsiooni § 130 alusel iga NSVL kodanik on kohustatud pidama töödistsipliini.

Nõukogude Liidus põhineb töödistsipliin teadlikul suhtumisel töösse kui au, kuulsuse ja sangarlikkuse asjasse.

2. Töö sisekorra-eeskirjade sihiks on kindlustada sotsialistlikku töödistsipliini, õiget tööorganisatsiooni, täielikku ja ratsionaalset tööaja kasutamist, tööviljakuse tõstmist ja kõrgeväärtusliku produktsiooni väljalaskmist.

II. Tööliste ja teenijate tööle vastuvõtmise ja vallandamise kord.

3. Tööle vastuvõtmisel ettevõtte (asutise) administratsioon on kohustatud tööle asujalt nõudma:

a) tööraamatu esitamist, kui viimane on olemas; tööraamatu puudumisel majavalitseja, linna või valla täitevkomitee tõendit tööle asuja viimase ameti kohta;

b) passi esitamist kooskõlas passiseadusandlusega.

4. Töölise või teenija tööle asumisel või tema ümberpaigutamisel teisele tööle administratsioon on kohustatud:

a) seletama töölisele või teenijale töö korda ja tööpingi, masina või tööriistaga ümberkäimise viisi;

b) tutvustama teda töö sisekorra-eeskirjadega, töö julgeoleku tehnikaga, tööstusliku tervishoiu ja tulekaitse-määrustega.

5. Kõigile töölistele ja teenijaile on administratsioon kohustatud välja andma palgaraamatud 5 päeva möödumisel pärast tööle asumist.

6. Tööraamatut omava töölise või teenija vallandamisel administratsioon on kohustatud välja andma töölisele või teenijale tema tööraamatu ühes sissekandega tema vallandamise kohta.

Seejuures vallandamise põhjus peab olema formuleeritud kooskõlas Tööseaduse koodeksi formulatsiooniga või viitega selle koodeksi vastavale paragrahvile (punktile).

7. Lõpparve säärase vallandatuga tehakse pärast seda, kui ta esitab oma tööraamatu ettevõtte (asutise) arveosakonda.

III. Administratsiooni, tööliste ja teenijate põhikohustused.

8. Ettevõtte (asutise) administratsioon on kohustatud:

a) õigesti korraldama tööliste ja teenijate tööd, nii et iga tööline ja teenija töötaks vastavalt oma erialale ja oskusele;

b) õigel ajal andma töölistele ja teenijaile töökorraldused ning varustama neid tööriistade, materjalide ja tagavaraosadega;

c) määrama igale töölisele ja teenijale kindla töökoha, tööpingi, masina jne.;

d) kindlustama masinate, tööpinkide ja teise varustise korrasolekut;

e) kindlustama töödistsipliini ja täielikult teostama ainujuhtimist;

f) sisse seadma stahhaanovlaste töömeetodeid ja läbi viima tööstuse ratsionaliseerimise abinõusid;

g) täitma töökaitse-seadusi ja -määrusi (tööaja ja puhkuse kohta, töö-julgeoleku tehnika kohta ja tööstustervishoiu kohta, tööliste ja teenijate joogiveega varustamise kohta, pesunõude korraldamise kohta, spetsriietuse väljaandmise kohta, kaitseabinõude kohta jne.).

9. Töölised ja teenijad on kohustatud:

a) töötama ausalt ja korralikult;

b) täitma töödistsipliini ja töö sisekorra-eeskirju, kiiresti ja täpselt täitma administratsiooni korraldusi;

c) õigel ajal tööle ilmuma, täpselt ilma igasuguste kõrvalekaldumisteta kinni pidama kindlaksmääratud tööpäeva pikkusest, ära kasutama tervet tööaega ainult tootmistööks, mitte ajades kõrvalisi asju ja jutte, mitte jalutades ilma asjata ja mitte segades teiste tööliste ja teenijate tööd;

d) õigeaegselt ja täpselt täitma saadud tööülesande ja korralduse, täitma töönorme ja püüdma saavutada süstemaatilist töönormide ületamist, andma töö kõrgeid kvaliteeditasemeid ja mitte lubama töös praaki;

e) hoidma sotsialistlikku omandust: masinaid, tööpinke, tööriistu, materjale jne.;

f) täitma töö-julgeoleku, tööstusliku tervishoiu ja tulekaitse määrusi, tarvitama väljaantud spetsriietust ja kaitsevahendeid;

g) õigeaegselt koristama ja puhastama oma töökohta ning üle andma vahetustöölisele oma töökoha korras ja puhtalt.

IV. Tööaeg ja selle ärakasutamine.

10. Töö algus, lõpp ja lõunavaheaeg on seatud järgmiselt:

	I vahetus	II vahetus	III vahetus
Töö algus			
Vaheaeg			
Töö lõpp			

11. Vahetustöödel töölised vahetuvad vahetustes võrdselt.

Üleminek ühest vahetusest teise vahetusse reeglipäraselt peab toimuma igal nädalal.

12. Töö algusest ja töö lõpust ettevõttes, samuti töö vaheajast teatatakse töölistele viledega (signaalidega).

13. Enne töö algust on iga tööline ja teenija kohustatud võtma oma numbri tabellaualt või ära märkima oma kaardi kontrollkellal.

Pärast töö lõppu iga tööline ja teenija on kohustatud riputama oma numbri tabellauale või ära märkima oma kaardi kontrollkellal.

Kui töölised ja teenijad lõuna-vaheajal lahkuvad ettevõtte (asutise) territooriumilt, siis eespooltähendatud kontrolli teostatakse ka lõunale lahkumisel ja tagasitulekul.

14. Tabellauad peavad olema avatud pool tundi enne töö algust ja kohe pärast töö lõppu.

Tabellaudade juures peavad viibima tabelite pidajad tööle tuleku ja töölt lahkumise kontrolliks.

Tabellaudade juures peab olema õige ajanäitaja.

15. Vahetpidamata töödel on töölisele keelatud lahkuda töö juurest enne vahetustöölise tulekut.

Vahetuse mitteilmumisel tööline või teenija on kohustatud sellest teatama töövanemale, kes peab kõik abinõud tarvitusele võtma töölise vahetamiseks.

16. On keelatud töö ajal:

a) segada töölisi ja teenijaid nende otseses töös, kõrvaldada või ära kutsuda neid töölt ühiskondlike kohusta täitmiseks;

b) kokku kutsuda koosolekuid, istungeid ja igasuguseid nõupidamisi ühiskondlikes asjus;

c) maksta töölistele ja teenijaile töötasu ning välja anda igasuguseid tõendeid ja õiendusi.

17. On keelatud tööle ilmumine mittekaines olekus ja tööl alkoholiste jookide tarvitamine.

V. Karistused.

18. Iga töödistsipliini rikkumine toob enesega kaasa distsiplinaarkaristuse.

19. Töödistsipliini rikkumise eest määratakse järgmisi distsiplinaarkaristusi:

a) märkus;
b) noomitus;
c) vali noomitus;
d) üleviimine teisele vähemtasutavale tööle, tähtajaga kuni 3 kuud, või paigutamine alamale ametikohale.

20. Töölist või teenijat, kes hilines tööle ilma mõjuva põhjuseta või enne aega lahkus lõunale või hilines lõunalt või enne aega lahkus ettevõttest (asutisest) või laiskles tööajal, karistatakse administratsiooni poolt: märkusega, noomitusega või valju noomitusega, üleviimisega teisele vähemtasuvale tööle, tähtajaga kuni 3 kuud, või paigutamisega alamale ametikohale.

21. Karistused määratakse ettevõtte (asutise) administratsiooni poolt kohe pärast üleastumise avastamist.

Enne karistamist peab nõudma seletusi töödistsipliini rikkujalt.

Ei ole lubatav karistamine ettevõtte (asutise) administratsiooni poolt pärast ühe kuu möödumist, arvates üleastumise avastamisest.

22. Iga karistus avaldatakse käskkirjas ja teatatakse töölisele või teenijale allkirja vastu.

23. Kui aasta jooksul, arvates karistusest: märkus, noomitus või vali noomitus, tööline või teenija ei ole korda saatnud uut töödistsipliini rikkumist, siis ettevõtte direktor (asutise juhataja) kustutab määratud karistuse.

Kui tööline või teenija ei ole korda saatnud uut töödistsipliini rikkumist ja seejuures näitas end hea ning kohusetruu töötajana, siis ettevõtte direktor (asutise juhataja) võib tema poolt määratud karistuse kustutada, mitte oodates ühe aasta möödumist.

24. Praagi eest töös töölised ja teenijad, olenemata määratud karistusest, kannavad veel materiaalset vastutust, vastavalt kehtivale seadusandlusele.

25. Töö sisekorra-eeskirjad peavad olema üles pandud tsehhides (osakondades) nähtavale kohale.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Tööraamatute sisseseadmise kohta.

(Avaldatud ENSV T 2. 4. 1941, 35, 525)

1. Avaldada teadmiseks ja täitmiseks NSVL Rahvakomissaride Nõukogu 1938. aasta 20. detsembri määrus Tööraamatute sisseseadmise kohta.

2. Tööraamatu trükkimine NSVL Rahvakomissaride Nõukogu poolt 20. detsembril 1938 kinnitatud kujul vene ja eesti keeles ja väljasaatmine teha ülesandeks Töö Rahvakomissariaadile.

3. Kohustada kõiki riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete, asutiste ning majandite juhatajaid andma välja oma palgalistele Tööraamatud ja täitma need vastavalt NSVL Rahvakomissaride Nõukogu 1938. aasta 20. detsembri määruse eeskirjadele hiljemalt 1. maiks 1941.

4. Kõik Tööraamatute väljaandjad on kohustatud pidama eriraamatus väljaantud Tööraamatute nimekirja ja andma iga kvartaali eest aruande tööraamatute väljaandmise kohta rahvakomissariaadile, millele nad alluvad, kvartaalile järgneva kuu 6. päevaks. Rahvakomissariaadid on kohustatud saatma kokkuvõtte aruannetest kvartaalile järgneva kuu 15. päevaks Töö Rahvakomissariaadile ja Töö Rahvakomissariaat üldkokkuvõtte kvartaalile järgneva kuu 25. päevaks NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu juures asuvale Majandusnõukogule.

5. Töö Rahvakomissaril on õigus anda juhendeid käesoleva määruse täitmiseks.

Tallinn, 25. märtsil 1941. Nr. 520.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
25. märtsi 1941 määruse nr. 520 juurde.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrus 20. detsembrist 1938 Tööraamatute sisseseadmise kohta.

(LMKK 1938, nr. 58, art. 329.)

Tööliste ja teenijate arvelevõtu korraldamiseks ettevõtteis ja asutistes NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Võtta tarvitusele alates 15. jaanuarist 1939 töölistele ja teenijaile kõigis riiklikes ja kooperatiivseis ettevõtteis ning asutistes Tööraamatud, mis antakse välja ettevõtte (asutise) administratsiooni poolt.

2. Tööraamatusse sisse kanda järgmised teated tööraamatu omaniku kohta: perekonnanimi, eesnimi ja isanimi, vanus, haridus, ametiala ja teated tema töö kohta, tema üleminekust ühest ettevõttest (asutisest) teise ja selle ülemineku põhjustest, samuti tema poolt saadud virgutustest ja autasudest.

3. Kinnitada Tööraamatu vorm.

4. Tööraamatud valmistatakse ühtse eeskuju järgi kogu NSV Liidu tarvis. Tööraamatute tekst trükitakse vene keeles ja vastava liidu- või autonoomse vabariigi keeles.

5. Tööraamat täidetakse selles keeles, milles toimub asjaajamine antud ettevõttes (asutises). Juhul, kui asjaajamine toimub liidu- või autonoomse vabariigi keeles, Tööraamat täidetakse üheaegselt ka vene keeles.

6. Töölised ja teenijad, kes astuvad tööle, on kohustatud esitama Tööraamatu ettevõtte (asutise) administratsioonile. Administratsioon võib töölisi ja teenijaid tööle võtta ainult Tööraamatu ettenäitamisel.

Isikud, kes esimest korda tööle astuvad, on kohustatud administratsioonile esitama majavalitsuse või külanõukogu poolt välja antud tõendi oma viimase tegevuse kohta.

7. Ettevõtete ja asutiste administratsioonid on kohustatud viima lõpule Tööraamatute väljaandmise töölistele ja teenijaile 15. jaanuariks 1939.

Isikuile, kes edaspidi esmakordselt astuvad tööle, tuleb Tööraamat välja anda hiljemalt 5. päeval pärast tööle võtmist.

8. Tööraamatuid peetakse kõigi tööliste ja teenijate kohta, kes töötavad ettevõttes (asutises) üle 5 päeva — nende hulgas ka hooaja- ja ajutised töölised.

Mitmes kohas töötajaile peetakse Tööraamatut ainult põhitöökoha järgi.

9. Tööraamat hoitakse ettevõtte (asutise) administratsiooni juures, kuid töölise või teenija vallandamisel antakse see talle kätte.

10. Tööraamatud täidetakse ettevõtte administratsiooni poolt, silmas pidades järgmisi juhiseid:

a) sünniaasta, kesk- ja kõrgem haridus näidatakse ainult dokumentide põhjal. Algharidus võib olla näidatud töölise või teenija ütluse järgi;

b) lahtris „Ametiala" näidatakse põhi-ametiala — vastavalt töölise või teenija enda avaldusele;

c) jaotuses „Teated tööst" kõigepealt tehakse lahtrisse 3 järgmine sissekanne: „Üldine tööstaaž palgalisel töö! kuni Tööraamatu väljaandvasse ettevõttesse (asutisse) astumiseni moodustab nii ja nii palju aastaid". Lahtrisse 4 kirjutatakse vastavalt: „Dokumentidega tõendatud staaž nii ja nii palju aastaid ja ütluste järgi nii ja nii palju aastaid";

d) edasi kirjutatakse — pealkirjana — ettevõtte (asutise) nimetus, kes annab välja Tööraamatu.

Selle pealkirja all tehakse sissekanne tööle võtmise ajast antud ettevõttesse (asutisse) ja ümberpaigutamistest töö alal, mis on toimunud enne Tööraamatu täitmist.

Sissekanded jaotuses „Teated tööst" tehakse järgmiselt: lahtris 2 näidatakse töölevõtmise, ümberpaigutuse või vallandamise aeg; lahtrisse 3 kirjutatakse: „Vastu võetud nii ja niisugusesse töökotta (osakonda) nii ja niisugusesse ametisse", või „üle viidud nii ja niisugusesse töökotta (osakonda), nii ja niisugusesse ametisse", või „vallandatud sel ja sel põhjusel"; vallandamise põhjus peab olema näidatud täpselt vastavalt Töökoodeksi formulatsioonile või viitena selle koodeksi paragrahvile (punktile); lahtris 4 näidatakse käskkiri või korraldus töölevõtmise, üleviimise või vallandamise kohta.

Kõik sissekanded pärast Tööraamatu väljaandmist tuleb administratsioonil teha viibimata pärast käskkirja või korralduse ilmumist.

Samaselt tehakse sissekanded ka järgmistes töökohtades.

Karistusi Tööraamatusse ei kanta;

e) virgutused ja autasud kirjutatakse sisse Tööraamatut väljaandva ettevõtte (asutise) teenistusse astumise päevast arvates. Sealjuures kirjutatakse sisse ainult ühekordsed individuaalsed virgutused ja autasud, mis on seotud tööga ettevõttes (asutises). Preemiaid, mis on ette nähtud töötasude süsteemiga, sisse ei kirjutata;

f) vallandamise puhul kõik teated töö, virgutuste ja autasude kohta, mis on sisse kantud ettevõttes (asutises) töötatud aja eest, kinnitatakse ettevõtte (asutise) juhataja (või tema poolt eriliselt volitatud isiku) allkirjaga ja ettevõtte (asutise) pitsatiga;

g) kõik sissekanded Tööraamatusse tehakse tindiga.

11. Tööraamatu väljaandmise eest võtab ettevõtte (asutise) administratsioon Tööraamatu omanikult tasu 50 kopikat.

12. Tööraamatu kaotsimineku puhul selle hooletu hoidmise tagajärjel Tööraamatu omanikku karistatakse ettevõtte (asutise) administratsiooni poolt administratiivkorras 25 rubla suuruses trahviga.

Isik, kes on kaotanud Tööraamatu, peab sellest viivitamatult teatama administratsioonile (viimase töökoha järgi). Hiljemalt 15 päeva jooksul pärast avalduse esitamist administratsioon annab välja uue Tööraamatu pealkirjaga: „Duplikaat".

13. Kõik sissetulnud summad, nii Tööraamatute väljaandmise eest võetud tasud kui ka Tööraamatute kaotamise eest võetud trahvid, lähevad riigi tuludesse.

14. Tööraamatute ebaseadusliku kasutamise, nende edasiandmise eest teistele isikutele, nende järeletegemise ja ümbertegemise eest karistatakse kriminaalkorras.

15. Tööraamatuid ettevõtted ja asutised saavad vastavaist rahvakomissariaatidest ja asutistest.

16. NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrus 21. septembrist 1926 „Töönimekirjade kohta" (LSKK 1926, nr. 66, art. 502; 1929, nr. 35, art. 315) tühistatakse.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Tööraamatute sisseseadmise juhendi kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 29. 4. 1941, 45, 696)

Kinnitada Töö Rahvakomissari juhend Tööraamatute sisseseadmise kohta.

Tallinn, 18. aprillil 1941. Nr. 722.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
18. aprilli 1941 määruse nr. 722 juurde.

Töö Rahvakomissari juhend Tööraamatute sisseseadmise kohta.

1. Ettevõtete ja asutiste juhatajatel tuleb enne Tööraamatute väljaandmist juhtida tööliste ja teenijate tähelepanu sellele, et nad hangiks omale tööstaaži kindlaksmääramiseks õiendused töötamise kohta palgalisena.

2. Tööraamatu esmakordsel täitmisel tuleb see töötajale välja anda kontrollimiseks, kas raamat on õieti täidetud. Töötajad peavad raamatu administratsioonile tagasi andma 2 päeva jooksul ja sama aja jooksul esitama ka oma märkused tehtud sissekannete suhtes, kui nad leiavad sissekannetes puudusi.

3. Üldise tööstaaži alla palgalisel tööl kuni tööraamatut väljaantavasse ettevõttesse või asutisse astumiseni tuleb arvata peale alatise ka hooajaline palgaline töö, samuti ka dokumentidega tõestatud revolutsioonilise tegevuse eest endiste valitsuste ajal vangistuses viibimise aeg.

4. Ei arvata tööstaaži hulka teenistust ameteis, mis loetletud § 2 ja 3 Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määruses riikliku sotsiaalkindlustuse pensioni saamist õigustava töötamise staaži kohta (ENSV T 1941, 2, 11).

5. Sõjaväes teenitud sundaeg tööstaaži ei arvata, T.-T. Punaväes teenitud aeg märgitakse eraldi reana: „Teeninud T.-T. Punaväes niipalju aastat". Samuti märgitakse endises Eesti sõjaväes teenitud aeg „Teeninud Eesti sõjaväes niipalju aastat".

6. Tunnistused, mis on välja antud endistelt eratööandjatelt töötaja nende teenistuses seismise kohta, samuti ka väljakirjuti-

sed eratööandjate raamatutest samus asjus tulevad staaži määramisel võtta dokumentidena.

7. Endise keskkooli (9 õppeaastat) lõpetajatel märgitakse vastavasse kohta „keskharidus", samuti ka neile, kes on lõpetanud ettevalmistamise kursused sisseastumiseks kõrgemasse õppeasutisse ja ka neile, kes on lõpetanud töölisfakulteedi (rabfak). Isikutel, kes on õppinud kõrgemas õppeasutises, kuid ei ole seda lõpetanud, märgitakse „mittetäielik kõrgem haridus".

NSV Liidu RKN juures asuva Majandusnõukogu määrus Täienduslehtedest Tööraamatuile.

NSV Liidu RKN juures asuv Majandusnõukogu määrab:

1. Juhtudel, kui tööliste ja teenijate Tööraamatuis kõik leheküljed osas „Teated tööst" või osas „Teated virgutustest ja autasudest" on täidetud, täiendatakse Tööraamatud „Täienduslehtedega Tööraamatuile".

2. „Täiendusleht Tööraamatule" õmmeldakse raamatusse töölise või teenija töökoha ettevõtte või asutise juhatuse poolt.

3. Kinnitada „Täienduslehe Tööraamatule" vorm (vastavalt lisale).

4. „Täienduslehed Tööraamatuile" valmistatakse kogu NSV Liidule ühtse mustri järgi ja trükitakse vene keeles ning antud liidu- või autonoomse vabariigi keeles.

5. „Täienduslehe Tööraamatule" trükkimine teha ülesandeks NSV Liidu RKN Asjadevalitsusele ja Valgevene, Ukraina, Gruusia, Usbeki ja Kasahhi NSV Rahvakomissaride Nõukogudele. Ettevõtted ja asutised saavad „Täienduslehed Tööraamatuile" vastavaist rahvakomissariaatidest ja ametkondadest.

6. Rahvakomissariaatide ja ametkondade varustamine „Täienduslehtedega Tööraamatuile" teha ülesandeks NSV Liidu RKN juures asuva Majandusnõukogu Tööraamatute arvestamise ja väljaandmise osakonnale.

Lisa
NSV Liidu RKN juures asuva Majandusnõukogu määruse juurde 28. maist 1940
nr. 733.

Täiendusleht Tööraamatule.

Perekonnanimi .....

Nimi .....

Isanimi .....

Sündimise aasta .....

Templi koht

Täienduslehe omaniku allkiri

.....

Täienduslehe täitmise aeg

„.....“ ..... 19..... a.

Tööraamatute väljaandmise ala vastutava isiku allkiri:

.....

(loetavalt)

Teated tööst.

Sissekande nr.	Aeg			Andmed töölevõtmisest, ümberpaigutamisest töö alal ja vallandamisest (ühes põhjuste näitamisega)	Mis alusel sissekanne tehtud (dokument, selle väljaandmise aeg ja number)
	aasta	kuu	päev		
1	2			3	4

Sissekande nr.	Aeg			Virgutused ja autasud	Mis alusel sissekanne tehtud (dokument, selle väljaandmise aeg ja number)
	aasta	kuu	päev		
1	2			3	4

NSV Liidu RKN juures asuva Majandusnõukogu määrus täiendusest NSV Liidu RKN juures asuva Majandusnõukogu määrusele 28. maist 1940, nr. 733 „Tööraamatu täienduslehe kohta".

Täienduseks NSV Liidu RKN juures asuva Majandusnõukogu määrusele 28. maist 1940, nr. 733 „Tööraamatu täienduslehe kohta" (LMKK 1940, nr. 16, art. 407) NSV Liidu RKN juures asuv Majandusnõukogu määrab:

1. Panna maksma kord, et Tööraamatu täienduslehe täitmisel võetakse ettevõtte (asutise) juhatuse poolt Tööraamatu omanikult rahalist tasu kolmekümne kopika suuruses.

2. Tööraamatute täienduslehtede eest saadud summad kantakse ettevõtte (asutise) juhause poolt liidu eelarvesse NSVL Rahanduse Rahvakomissari poolt Tööraamatute eest saadud summade ülekandmiseks kindlaksmääratud korra kohaselt.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus tööraamatusse tööstaaži märkimise eeskirjade kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 20. 7. 1945, 25, 386)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Kinnitada lisandatud eeskirjad tööstaaži märkimise kohta tööraamatusse.

Tallinn, 20. juunil 1945. Nr. 547.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
20. juuni 1945 määruse nr. 547 juurde.

Eeskirjad tööstaaži märkimise kohta tööraamatusse.

1. Kodanlise Eesti sõjaväes teenitud aeg märgitakse tööraamatusse ja arvatakse tööstaaži hulka ainult palgalistel kohtadel teenistujatel, kuna sundajateenistust tööraamatusse ei märgita ja tööstaaži hulka ei arvata.

2. Teenistust Isamaasõja kestel okupeeritud Eesti NSV territooriumil tööraamatusse ei märgita ja tööstaaži hulka ei arvata.

3. Kui töötajal temast mitteolenevatel põhjustel ei ole võimalik endiselt töökohalt hankida tõendeid tööstaaži kohta, siis võivad nõukogude asutised (kaadrite osakonnad) kahe tunnistaja poolt allakirjutatud kirjaliku tõendi põhjal teha sissekandeid tööraamatusse.

Kui tegemist on endiste kodanliste ettevõtetega või asutistega, või säärase ettevõttega või asutisega, mis on likvideeritud, liidetud jne., siis nõukogude asutis või ettevõte, kellele on eelnimetatud asjaajamine, arhiivid jne. üle antud või üle läinud, võib välja anda vastavad dokumendid tööstaaži kohta.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus tööraamatute arvestamise, väljaandmise ja hoidmise töö korrastamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 26. 10. 1945, 35, 550)

Tööraamatute arvestamise, tööraamatute alase aruandluse, nende täitmise, tööraamatute alase finantseerimise, hoidmise ja teiste tööraamatutega seoses olevate tööde korrastamise otstarbel Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kohustada Eesti NSV rahvakomissare, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuvate valitsuste ja komiteede juhatajaid, linnade ja maakondade täitevkomiteede esimehi:

a) kontrollima oma aparaadis ning alluvates asutistes ja organisatsioonides NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 20. detsembri 1938 määruse nr. 1320 „Tööraamatute sisseseadmise kohta" täitmist ning võtta tarvitusele abinõud selle ala korrastamiseks;

b) kontrollima seisuga 20. oktoobriks 1945 kõigis alluvates asutistes ja organisatsioonides enne sõda saadud tööraamatute täitmata plankide olemasolu, kindlaks määrama nende hulka vastava aktiga ning seda ära andma Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogule;

c) arvestama töötajate hulka, kes ei oma tööraamatuid, ning kindlaks määrama täitmata plankide vajadust;

d) selgitama isikud, kellel on tööraamatud käes, ja kohustama need tööraamatud ära andma oma administratsioonile;

Kontrollimise tulemused esitada Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogule hiljemalt 1. novembriks 1945.

2. Kohustada rahvakomissare ja asutiste ning ettevõtete juhatajaid tööliste ja teenistujate tööle võtmisel ja vallandamisel rangelt kinni pidama NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 20. detsembri 1938 määruse nr. 1320 p. 6 (Eesti NSV T 1941, 35, 525), mitte lubades ilma tööraamatuta töölevõtmise juhtumeid.

3. Kohustada Eesti NSV Rahanduse Rahvakomissari (sm. Keerdo) kindlaks määrama kord ja tähtajad ettevõtete ja asutiste poolt summade sissemaksmiseks, mis laekuvad tööraamatute väljaandmise tasudest ja tööraamatute kaotamise trahvidest.

4. Rahvakomissaridel ja keskasutiste juhatajail asutistes ja ettevõtetes määrata käskkirjaga vastutavad isikud, kellele panna tööd tööraamatute arvestamise ja väljaandmise alal vastavalt NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 20. detsembri 1938 määrusele nr. 1320.

5. Keelata Eesti NSV Riikliku Kirjastuskeskuse juhatajal (sm. Jürna) vastu võtta rahvakomissariaatidelt ja teistelt asutistelt tellimisi tööraamatute plankide trükkimiseks. Tellimisi tööraamatute trükkimiseks võib anda ainult Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Asjadevalitsus NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu erilisel loal.

6. Määrata tööraamatute täitmata plankide saamiseks järgmine kord: liidulise tähtsusega rahvakomissariaadid ja asutised saavad plangid oma kõrgematelt organisatsioonidelt, Eesti NSV rahvakomissariaadid ning Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuvad valitsused ja komiteed ning maakondade ja linnade täitevkomiteed saavad oma asutistele ja ettevõtetele tööraamatud Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Asjadevalitsuselt.

7. Teha ülesandeks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Asjadevalitsusele (sm. Borkman) koostada juhised tööraamatute väljaandmise ja täitmise alal ning kindlustada juhistega rahvakomissariaadid, peavalitsused ning linnade ja maakondade täitevkomiteed hiljemalt 15. oktoobriks 1945.

8. Käesoleva määruse teostamise järelevalve panna Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Asjadevalitsusele.

Tallinn, 11. oktoobril 1945. Nr. 898.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus tööliste ja teenijate palgaraamatu vormi kehtimapaneku kohta.

(Avaldatud ENSV T 14. 2. 1941, 18, 217)

1. Avaldada teadmiseks ja täitmiseks NSVL Rahvakomissaride Nõukogu poolt 20. juunil 1934 kinnitatud palgaraamatu vorm eesti ja vene keeles.

2. Kohustada ka kõiki era-tööandjaid (näit. kaubanduslike, töönduslike ja käsitöönduslike käitiste pidajad, põllupidajad, majateenijate pidajad, ehitusettevõtjad, veonduskäitiste pidajad jne.) andma oma palgalistele töölistele ja teenijatele NSVL Rahvakomissaride Nõukogu poolt 20. juunil 1934 kinnitatud vormi kohane palgaraamat.

3. Anda ENSV Töö Rahvakomissariaadile ainuõigus NSVL Rahvakomissaride Nõukogu poolt 20. juunil 1934 kinnitatud vormi kohaste palgaraamatute trükkimiseks.

4. Võtta NSVL Rahvakomissaride Nõukogu poolt 20. juunil 1934 kinnitatud vormi kohased palgaraamatud kohaldamisele hiljemalt 1. märtsist 1941 nii riiklikes, kooperatiivseis, ühiskondlikes kui ka eraettevõtetes, asutistes ja majapidamistes.

Tallinn, 4. veebruaril 1941. Nr. 151.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
4. veebruari 1941 määruse nr. 151 juurde.

Kaas
Обложка.

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!
Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Palgaraamat
Расчетная книжка

Nr.....

riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ning majandite tööliste jaoks

для рабочих государственных, кооперативных и общественных предприятий и хозяйств

„Tööviljakus, see on lõppude-lõpuks kõige tähtsam, kõige olulisem uue ühiskondliku korra võiduks".

LENIN.

„Kõige tähelepanuväärsem on võistluses see, et ta toob põhjaliku pöörde inimeste vaateisse tööle, sest ta muudab töö kui häbistava ja raske koorma, milleks tööd peeti varem, au asjaks, kuulsuse asjaks, vapruse ja sangarlikuse asjaks".

STALIN.

„Производительность труда, это, в последнем счете самое важное, самое главное для победы нового общественного строя".

ЛЕНИН.

„Самое замечательное в соревновании состоит в том, что оно производит коренной переворот во взглядах людей на труд, ибо оно превращает труд из зазорного и тяжелого бремении, каким он считался раньше, в дело чести, в дело славы, в дело доблести и геройства".

СТАЛИН.

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!
Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Kinnitatud NSV Liidu RKN poolt
Утверждено Сов. Нар. Ком. Союза ССР
20. VI 1934.

Palgaraamat
Расчетная книжка № .....

Perekonnanimi .....
Фамилия

Ees- ja isanimi .....
Имя, отчество

Ettevõtte nimetus .....
Наименование предприятия

.....

Ettevõtte aadress .....
Адрес предприятия

.....

Tööle astumise kuupäev .....
Дата поступления

Töökoda, osakond jne. .....
Цех, отдел и т. п.

Amet Должность .....

Eriala Специальность

Üldine tööstaaž ..... aastat ..... kuud
Общий стаж работы лет мес.

Töötingimused.
Условия труда.

Pidev, ajutine, hooaja-töö
Работа постоянная, временная, сезонная,

tähtajaga kuni .....
сроком по

Arvatud tükitööliste, ajatööliste tariifidevõrgu ..... liiki
Зачислен в ..... разряд тарифной сетки сдельщиков, повременщиков

Tariifne töötasumäär tunnis, päevas:
Тарифная ставка в час, в день:

Ajatööl Сдельщика	..... rbl. руб.	..... kop. коп.
Tükitööl Повременщика	..... rbl. руб.	..... kop. коп.
Kindel palk Твердый оклад	..... rbl. руб.	..... kop. коп.

Lisatasu .....
Надбавка за

Töötasu makstakse iga kuu ..... kuupäeval
Заработная плата выдается каждого месяца

Puhkuse kestus .....
Продолжительность отпуска

.....

Muud töötingimused:
Прочие условия труда:

a) tööriiete ja kaitsevahendite andmine.
а) выдача спецодежды и предохранит. приспособлен.

.....

.....

.....

.....

b) seebi, rasvainete andmine .....
б) выдача мыла, жиров

.....

.....

.....

Allkirjad:
Подписи:

Administratsiooni .....
Администр.

P. k.
М. п.

Töötaja .....
Работника

Töötingimuste muudatused.
Изменение условий труда.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Allkirjad:
Подписи:

Administratsiooni .....
Администр.

P. k.
М. п.

Töötaja .....
Работника

Arvutusleht — Расчетный лист

Tuleb maksta Причитается	Päevad, tunnid Дни, часы	Hulk Количество	Tasuhind Разцен.	Summa Сумма	
				Rbl. Руб.	Kop. Коп.
A. Arvutusperioodi eest: A. За расчетный период:					
Ajatööl					
Повременно					
Tükitööl					
Сдельно					
.....					
Preemiad					
Премиальные					
Praagi eest					
Оплата за брак					
Seisuaja eest					
Оплата за простой					
Lisatasud: Доплаты					
Ületunnitöö eest . . .					
За сверхур. раб.					
Öötöö eest					
За ночное время					
Alaealisile					
Подросткам					
Lapse toitmise aja eest За вр. кормл. реб.					
.....					
.....					
Haiguspäevade eest sotsiaalkindlustuse korras За дни болезни по соц-страху					
Kokku: Итого:					
Kontor võlgneb . . .					
Остаток за конт.					
Kokku tuleb maksta . . Всего причит.					

№.....

Kinni peetud Удержано	Summa Сумма Rbl. Руб.	 Kop. Коп.
A. Arvutusperioodi eest: А. За расчетный период:		
Avanss . . . . . . Аванс	.....	.....
Tulumaks . . . . . . Подоходный налог	.....	.....
Tööriistade, materjalide jne. kaotamise või rikkumise eest Удержания за утрату или порчу инструментов, материалов и т. д.	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
Kokku: Итого:	.....	.....
B. Töölise võlg eelmisest kuust . . . . . . Б. Остаток за рабочим от предыдущего м-ца	.....	.....
C. Maksud riiklike laenude järgi . . . . . . В. Платежи по госзаймам	.....	.....
D. Kokku kinni peetud . . . . . . Г. Всего удержано	.....	.....
Saab kätte . . . . . . К выдаче на руки	.....	.....
Kontor jäi võlgu . . . . . . Осталось за конторой	.....	.....
Tööline jäi võlgu . . . . . . Осталось за рабочим	.....	.....

Vallandamisest teatatud .....
Заявлено об увольнении

Kes teatas .....
Кем заявлено

Põhjus .....
По причине

Allkirjad:
Подписи:

Administratsiooni .....
Администрации

Töötaja .....
Работника

Vallandamise aeg .....
Время увольнения

Rahuldatud puhkusega natuuras või rahalise tasuga:
Удовлетворен отпуском в натуре или денежной компенсацией:

a) korralise puhkusega kuni ..... 194....
очередным по

b) lisapuhkusega ..... 194....
дополнительным по

.....

.....

Jäi ettevõttele, majandile võlgu
Остался должен предприятию, хозяйству

Rbl. ..... kop. .....
Руб. коп.

Allkirjad:
Подписи:

Administratsiooni .....
Администрации

P. k.
М. п.

Töötaja .....
Работника

Kaas.
Обложка.

1. Ettevõtte administratsioon on kohustatud mitte hiljem kui 5. päeval, arvates töötaja lõpliku töölevõtmise ajast, andma töötajale palgaraamatu.
2. Palgaraamatut hoitakse alati töötaja käes ning esitatakse administratsioonile järgmistel juhtudel: töötasu arvutuste sissekandmiseks, töötingimuste muudatuste äramärkimiseks ja vallandamisel. Pärast sissekande tegemist antakse raamat tingimata töötajale tagasi. Seejuures pärast sissekande tegemist töötasu kohta tuleb raamat töötajale tagasi anda mitte hiljem kui kaks päeva enne töötasu väljamaksmist.
3. Palgaraamat on töötingimuste kirjalikuks tõendiks ja põhidokumendiks töötülide lahendamisel.
4. Palgaraamat on dokumendiks pensionide, korteriüüri, kooperatiivosa jne. arvutamisel.

1. Администрация предприятия обязана не позднее 5-го дня со времени окончательного приема на работу выдать работнику расчетную книжку.
2. Расчетная книжка всегда хранится у работника и представляется администрации в следующих случаях: для записи расчеток по заработной плате, для отметок об изменении условий труда и при увольнении. После внесения записи книжка обязательно возвращается работнику. При этом после записи расчетов по заработной плате книжка должна быть возвращена работнику не позже чем за два дня до выдачи зарплаты.
3. Расчетная книжка служит письменным доказательством условий труда и является основным документом для разрешения трудовых споров.
4. Расчетная книжка служит документом для исчисления пенсий, квартирной платы, кооперативного пая и т. д.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus tööpäeva pikkuse kohta.

(Avaldatud ENSV T 29. 3. 1941, 34, 505)

(Väljavõte)

1. Panna kehtima üldreeglina 8-tunnine tööpäev kõikide palgaliste töötajate kohta.

2. Erineva kestvusega tööpäev võib olla neil töötajate kategooriatel, kellede tööaja kohta on kehtima pandud erieeskirjad.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus normeerimata tööpäevaga töötajate kohta.

(Avaldatud ENSV T 6. 3. 1941, 26, 330)

1. Tööpäev ettevõtetes, asutistes ja majandites võib olla normeerimata ainult töötajate järgmiste liikide kohta:

a) administratiiv, juhtiv, tehniline ja majanduslik personaal;

b) töötajad, kellede tööd ei ole võimalik arvestada ajaga (konsultandid, instruktorid, agendid jne.);

c) töötajad, kes oma tööaega võivad kasutada oma enese äramääramisel;

d) töötajad, kellede tööaeg töö iseloomu tõttu jaguneb mitmesse, ettemääramata pikkusega, osasse.

2. Ettevõtte, asutise või majandi administratsioon kokkuleppel ametiühingu käitiskomiteega määrab kindlaks need kutsed, ametid ja tööd, milledel on lubatud normeerimata tööpäeva tarvitamine.

3. Ettevõtte, asutise või majandi sisekorramäärustes peab olema toodud normeerimata tööpäevaga töötajate peaülesanded. Kui see ei ole võimalik, siis peavad need ülesanded olema loetletud vastavas käskkirjas või töötaja töölepingus (palgaraamatus). Palgaraamatus tuleb igal juhul ära märkida, et töötaja on normeerimata tööpäevaga.

4. Kui normeerimata tööpäevaga töötaja teeb tööd, mis ei ole tema ülesandeks sisekorramääruste, käskkirja või töölepingu järgi, siis makstakse selle töö eest kui eriülesannete täitmise eest kokkuleppel töötajaga.

5. Normeerimata tööpäevaga töötajad vabastatakse tööst üldistel alustel pühapäevadel ja pühadel. Kui töötaja töö iseloom seda nõuab, võib sisekorramäärustes, käskkirjas või töölepingus (palgaraamatus) ette näha juhud, mil töötaja on kohustatud töötama ka pühapäevadel ja pühadel. Selle erandi puudumisel tasutakse normeerimata tööpäevaga töötajale pühapäevadel ja pühadel tehtud töö eest üldistel alustel.

6. Normeerimata tööpäevaga töötajad saavad peale tavalise puhkuse veel täiendava puhkuse 12 tööpäeva pikkuses.

7. Töö Rahvakomissar annab välja normeerimata tööpäevaga kutsete näidisnimekirja.

Tallinn, 28. veebruaril 1941. Nr. 338.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus ületunnitööde kohta.

(Avaldatud ENSV T 18. 2. 1941, 19, 223)

1. Ületunnitöö ei ole üldreeglina lubatud.

2. Ületunnitöö on lubatud ainult järgmistel erandjuhtudel:

a) riigikaitseks ja ühiskondlike õnnetuste ning ohtude vältimiseks vajalikeks töödeks;

b) ühiskondlikult tarvilikeks töödeks vesivarustuse, valgustuse, kanalisatsiooni, transpordi ja posti-telegraafi-telefoni side alal, nende korrapärast tegevust takistavate juhuslike ja ootamatute asjaolude kõrvaldamiseks;

c) alustatud töö lõpetamise vajaduse korral, kui ettenähtamatu või juhusliku tehnilistest tootmistingimustest tulnud takistuse tõttu seda tööd ei saadud lõpetada normaalsel tööajal ja kui alustatud töö katkestamine võib kaasa tuua materjali või masinate rikke;

d) ajutistel töödel mehhanismide ja seadeldiste remondi ning kordaseadmise alal, kui nende korrast-olek toob kaasa töö lõppemise suurele töötajate arvule.

Erandina on lubatud ületunnitöö metsa- ja ehitustöödel tähtajaliste tööde täitmiseks ja ehitustöödel ka vastava kvalifikatsiooniga tööliste puudusel.

3. Ületunnitöö tegemine on lubatud ainult ametiühingu nõusolekul ja tööinspektori loal. Erakorraliselt kiireil juhtudel võib teha ületunnitööd ka ilma loata, teatades neist hiljem tööinspektorile.

Metsa- ja ehitustöödel on ületunnitöö lubatud administratsiooni kokkuleppel ametiühinguga.

4. Ületunnitöö on täiesti keelatud alaealistele alla 16 eluaasta ja rasedatele ning rinnaga last toitvaile naistele.

5. Ületundide arv iga palgalise kohta ei või ületada 120 tundi aastas ega 4 tundi kahe teineteisele järgneva päeva jooksul.

Erandina on lubatud ehitustöödel teha rohkem ületunnitööd.

6. Hooajalise iseloomuga majapidamisharudes võib Töö Rahvakomissariaat kokkuleppel Eesti Ametiühingute Kesknõukoguga suurendada ületundide arvu üle eelmises punktis määratud piiride ja lubada ka kaheksast tunnist pikemat tööpäeva ühes vastava tasutõusuga.

7. Ületunnitööde tegemine tööle hilinemise või töölt puudumise läbi kaotatud aja tagasitegemiseks ei ole lubatud.

8. Iga ületunnitöö tuleb märkida palgatu palgaraamatusse ja erilisse ületunnitööde-raamatusse, näidates töö algust ja lõppu ning palgatu tasu ületunnitöö eest.

Tallinn, 11. veebruaril 1941. Nr. 176.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus täiendavate ületundide kohta.

(Avaldatud ENSV T 13. 6. 1941, 59, 944)

Kui ettevõttes või asutises on hädatarvilik teha ületunnitööd põhjustel, mis ei ole ette nähtud Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määruses ületundide kohta (ENSV T 1941, 19, 223), või on tarvis teha rohkem ületunnitööd, kui lubab eelnimetatud määrus, siis võib seda lubada Töö Rahvakomissar — vabariikliku alluvusega ettevõtetele ja asutistele vastava rahvakomissariaadi või Rahvakomissaride Nõukogu juures asuvate iseseisvate valitsuste ettepanekul ning üleliidulise alluvusega ettevõtetele või asutistele vastava asutise või ettevõtte administratsiooni ettepanekul. Esitatud sooviavalduses tuleb ära märkida ületundide tarviduse põhju-

sed ja soovitavate ületundide arv. Sooviavaldusele tuleb juurde lisada ametiühingu käitis- või kohaliku komitee arvamine ületundide tarviduse kohta.

Tallinn, 9. juunil 1941. Nr. 1101.

Töö Rahvakomissari juhend ületunnitöödeks lubade muretsemise kohta.

(Avaldatud ENSV T 28. 2. 1941, 23, 307)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ületundide kohta käiva määruse (ENSV T 1941, 19, 223) § 3 ettenähtud nõusolekut ületunnitöö tegemiseks tuleb ettevõttel, asutisel või majandil küsida ametiühingu käitiskomiteelt, kui see olemas, vastasel korral linna või maakonna komiteelt.

Ületunnitöö loa saamiseks tuleb saata vastav avaldis tööinspektorile ühes ametiühingu käitiskomitee nõusoleku avaldusega.

Ametiühingu käitiskomitee on nõusoleku avaldamise puhul kohustatud sellest teatama ametiühingu keskkomiteele. Keskkomitee võib, kui ta leiab, et ületunnitöö ettevõttes, asutises või majandis ei ole tarvilik, tühistada käitiskomitee nõusoleku, sellest teatades tööinspektorile.

Tallinn, 24. veebruaril 1941.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus tasude kohta ületunnitööde eest, töö eest puhkepäevadel ja pühadel.

(Avaldatud ENSV T 29. 5. 1945, 20, 296)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Normeeritud tööpäevaga töötajaile maksta ületunnitööde eest tasu poolteisekordses suuruses, olenemata tehtud ületunnitööde arvust.

Ajatöölistele maksta iga ületunni eest poolteisekordselt normaalsest tunnitasumäärast.

Tükitööliste maksta iga ületunni eest lisaks normaalsele tükitöötasule 50% vastava ajatöölise palgamäärast.

2. Ehitustöödel, samuti metsatööstuses ja metsamajanduses metsa ülestöötamisel, väljaveol ja parvetamisel, metsakorraldamisel, metsamisel, metsaparandamisel, metsa agrotehnilisel parandamisel, metsakaitsel puidu algtöötlemisel ja ümbertöötamisel (miilipõletamine, vaigutootmine, tõrvapõletamine, niine, nuustikute, koore tootmine jne.) ja nende abitöödel maksta lisaks ületunnitööde eest esimese kahe tunni eest 25% ja iga järgmise tunni eest 50%.

3. Töö eest puhkepäevadel tasuda nagu ületunnitöö eest, käesoleva määruse punktis 1 kindlaksmääratud korras.

4. Töö eest pühadel (22. jaanuar, 1. ja 2. mai, 9. mai, 7. ja 8. november ja 5. detsember) maksta ajatöö puhul kahekordse ajatöö palgamäära järgi ja tükitöö puhul — kahekordsete tööhinnete järgi.

5. Ettevõtteis, kus rakendatakse erinevaid töötasumäärasid ajatöötajaile ja tükitöö alusel töötajaile, teostada juurdemaksmist ületunnitööde eest, lähudes kõigil juhtudel vastava kategooria ajatöötaja tariifimäärast.

6. Käesoleva määruse jõustumisega tühistada Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu 11. veebruari 1941 määruse nr. 176 punktid 9 ja 10.

Tallinn, 18. mail 1945. Nr. 435.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus töötajate palgalise puhkuse kohta.

(Avaldatud ENSV T 5. 4. 1941, 36, 544)

1. Kõigil palgalistel töötajatel on pärast 11-kuulist vahetpidamata töötamist samas ettevõttes, asutises või majandis õigus saada aastas üks kord 12 tööpäeva kestvat palgalist puhkust.

Alaealistel alla 16 aastat on palgalise puhkuse kestvus 1 kuu.

2. Töötamine eelmises töökohas võetakse arvesse puhkuse saamisel, kui töötaja praegusele kohale on üle toodud töö huvides eelmise ja praeguse koha administratsiooni kokkuleppel või administratsiooni korraldusel või partei, noorkommunistliku või ameti-

ühingu organisatsiooni ettepanekul või eelmise koha likvideerimise tõttu, ilma vaheajata töös.

3. Palgalise puhkuse andmine peab toimuma sellise arvestusega, et see ei sega normaalset töökäiku ettevõttes, asutises või majandis. Puhkust tuleb anda plaanikindlalt kogu aasta läbi.

Kui ettevõte, asutis või nende osa jääb seisma mõnel põhjusel, võib kõigile töötajatele või töötajate liikidele anda puhkus korraga.

4. Kui mõnede töötajate liikide kohta on erieeskirjades ette nähtud erinevad palgalise puhkuse määrad, siis tuleb kohaldada tähendatud erieeskirjades ettenähtud määrasid.

5. Puhkuse ajal makstakse tasu keskmise töötasu alusel. Keskmise päevatöötasu saamiseks võetakse puhkusele eelneva kolme kalendrikuu jooksul teenitud töötasu ja jagatakse 76,8-ga, kusjuures töötasuna arvestatakse ka ajutise töövõimetuse abiraha.

6. Kui puhkus mõnel aastal jäi kasutamata mitte töötaja süül ja töötaja ei saanud selle eest kompensatsiooni, siis tuleb saamata jäänud puhkus liita järgmise aasta puhkusega. Rohkem kui kahe aasta puhkuse liitmine on keelatud.

7. Lisapuhkuste, samuti ka alaealiste (§ 1) puhkuste kompenseerimine rahaga või liitmine järgneva aasta puhkusega on keelatud.

8. Kompensatsiooni puhkuse asemele võib anda ainult siis, kui puhkuse andmine toob enesega kaasa häireid ettevõtte või asutise normaalses käigus. Selleks peab olema administratsiooni ja töötaja kokkulepe. Kokkuleppe kinnitab Ametiühingu Käitiskomitee. Kompensatsiooni puhkuse asemele ei tohi anda kahel aastal järjest.

Kompensatsiooni makstakse iga saamata jäänud puhkuse päeva eest ühe päeva keskmine töötasu (art. 5).

9. Kui töötaja lahkub töölt enne puhkuse saamist, siis on tal õigus saamata jäänud puhkuse eest saada kompensatsiooni. Kompensatsiooni saab tööline iga kuu töötamise eest, mille eest puhkus saamata, ühe päeva keskmise töötasu (art. 5). Kui töötajal oli õigus saada lisapuhkust, siis saab ta kompensatsiooni vastavalt rohkem.

10. Kui töötaja lahkub töölt enne aasta täitumist, mille eest ta puhkuse on saanud kätte, on administratsioonil õigus arvata lõpuarvest maha ühe päeva töötasu iga teenimata jäänud kuu eest. Kui töötaja on saanud ka lisapuhkuse, siis tuleb maha arvata vastavalt rohkem.

Mahaarvamisi ei tule teha, kui lahkumine toimus: a) ettevõtte või asutise likvideerimise, koosseisude või töö vähenemise tõttu, b) töötaja sõjaväeteenistusse astumise tõttu, c) töötaja saatmise tõttu kõrgemasse õppeasutisse, tehnikumi või ettevalmistuskursustele kõrgemasse õppeasutisse sisseastumiseks, d) üleviimise tõttu teisele tööle partei, noorkommunistliku või ametiühingu organisatsiooni ettepanekul või administratsiooni korraldusel, e) tööle kõlbmatuks muutumise tõttu.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus erandite kohta puhkuse andmisel.

(Avaldatud ENSV T 31. 5. 1941, 55, 873)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Õigust puhkusele ega puhkust asendavale rahalisele kompensatsioonile ei oma ajutised töötajad ega hooaja töötajad.

2. Ajutisteks töötajateks loetakse: a) töötajad, kes palgatud määratud ajaks kahe kuu piirides või määramata ajaks, kuid mitte üle kahe kuu ja b) töötajad, kes palgatud ajaks, mis võib ületada kaht kuud, kuid mitte nelja kuud nende ajutiselt puuduvate töötajate asemele, kellele seaduslikul alusel säilitatakse nende amet.

3. Hooajatöölisteks loetakse töötajad, kes olenevalt loodusliikest ja klimaatilistest tingimustest ei saa töötada kogu aasta, vaid teatud perioodil, mille kestvus ei ületa 6 kuud. Nende tööde loendi määrab Töö Rahvakomissar kokkuleppel Eesti NSV Ametiühingute Kesknõukoguga.

Tallinn, 24. mail 1941. Nr. 971.

Eesti NSV Töö Rahvakomissari poolt Eesti NSV Ametiühingute Kesknõukogu nõusolekul kinnitatud hooajatööde loend.

(Avaldatud ENSV T 11. 6. 1941, 58, 934)

Hooajatöödeks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määruse kohaselt erandite kohta puhkuse andmisel (ENSV T 1941, 55, 873) loetakse järgmised tööd:

1. Tööd ekspluateerimisel olevate raudteede, juurdeveoteede ja haruteede remontimise alal, välja arvatud alaliste tööjõukaadrite poolt tehtavad tööd:

a) aia-, murumätastamine, puuistanduste sisseseadmise ja planeerimistööd;
b) teede ehitamise tööd: sillutamine, kattega teede tegemine;
c) tööd raudteeliini suvise remontimise alal: liini täielik ülesvõtmine, liiprite ja vaheprusside vahetamine, vahepilude avardamine, ballastkihi ja ülespaisunud pinnase vahetamine, varisemiste kõrvaldamine ja tõkestamine, liini, nõlvade, muldkeha, süvendite puhastamine umbrohust, küvettide, kraavide ja mollide puhastamine porist ja prahist;
d) tööd raudteeliini talvise remontimise alal: lumeväravate ja teivaste ümberasetamine, nõlvade ja süvendite puhastamine, kraavkaevikute kaevandamine lumme, voolustesängide, kraavide, küvettide lahtitegemine ja kevadiste vete ning jää ärajuhtimine.

2. Tööd signalisatsioon- ja keskendatud seadmete üld- (plaanikohase) remondi alal raudteeliinidel.

3. Mullatööd teedeehituse alal, peale lõhkeainetega teostatavate tööde.

4. Tööd raudteerongides vagunite kütmise alal, välja arvatud alaliste kaadrite poolt teostatavad tööd.

5. Jäälõhkumise tööd ja tööd lume ning jää koristamise alal:
a) jäälõhkumise tööd, välja arvatud tööd mehhanismide teenindamise alal;
b) lume ja jää puhastamine ja koristamine;
c) lume ja jää puhastamine ja nende kuhjadest äravedamine mahapanemiskohtadesse.

6. Tööd elektriside ehitamise ja kapitaalremondi alal:
a) linna telefonivõrkude ümberehitamine õhuliinidest maa-alusteks kaabelliinideks betoontorudes ja selle ümberehitusega seoses olevate betoontoodete valmistamine;
b) maa-aluste ja veealuste soomustatud kaablite panemine;
c) linnade tulba toendeil telefonivõrkude ehitamine ja linnadevaheliste telegraafi-telefoniliinide ehitamine;
d) lahtises õhus teostatav postide keemiline imbutamine.

7. Tööd ehitusmaterjalide hankimise ja tootmise alal:
a) tööd järgmiste ehitusmaterjalide ja mineraaltoorainete mittealaliselt ekspluateeritavaist kaevandusist väljavõt-

mise ja kasutamiseks ettevalmistamise alal: lihtne savi, kivi, liiv, kruus, kriit, kvarts, pagu, kaoliin, lubjakivi, alabaster, mergel, vilgukivi ja asbest;

b) tööd mittealaliselt tegevuses olevais tehaseis ehitus- ja gšellitelliste, lubja, alabastri ja katusekivide tootmise ja koristamise alal; tooraine ettevalmistamine ja kuivatamine potitehaseis.

8. Metsamaterjali ülestöötamise, parvetamise ja nendega seoses olevad tööd:

a) tõrvaajamine ja söepõletamine miilihunnikuis;

b) tööd toorainete ettevalmistamise alal tärpentini ja kampoli tootmiseks;

c) metsamaterjalide, parvetusinventari ja moona välja- ja juurdevedamine majandusorganite veovahenditega;

d) metsamaterjalide kokkuladumine, praakimine, väljaveeretamine ja ülesladumine ning esialgsed tööd metsatoorainete ja metsamaterjalide töötlemise alal;

e) kalda- ja peale- ning mahalaadimistööd parvetamise alal, kui neid töid teostatakse eriliste tööliskaadrite poolt.

9. Põhilistest metsamaterjalide valmistamise töödest lahus teostatav kändude juurimine ja lahtiraiumine.

10. Hooajatööde hulka arvatud põhitööde juures teostatavad peale-, ümber- ja mahalaadimise tööd, mida teostatakse nende majandusorganite jõudude ja vahenditega, kes teostavad põhitööd, ja samuti ka peale- ja maha- ning ümberlaadimise tööd, mida teostatakse veetranspordi süsteemis mitte üle 6 kuu aastas, sõltuvalt klimaatilisist tingimusist.

11. Tööd puu- ja aedviljade hapendamise ja vesihoidiseiks tegemise alal.

12. Tööd fosforiidi pinnapealsel viisil väljakaevandamisel ja sellega seoses olevad tööd.

13. Kõik tööd kartulitärklise tootmise alal.

14. Tööd ladudes munade, lindude, sulgede ja udusulgedega töötlemise alal, välja arvatud tööd munade lupjamise alal ning tööd linnunuumamise asutistes (inkubaatoreis ja kombinaates).

15. Turbatööd:

a) soode ettevalmistamine (kaasa arvatud metsa mahavõtmine ja kändude juurimine ning lõhkumine);

b) turba väljavõtmine, kuivatamine ja koristamine, välja arvatud tööd mehhaniseeritud agregaatidel ja jõuseadmeil

(hüdroturvas, freesimisega ja masinavormimisega tootmine, töötamine vormivail lülikuil jne.), mida teostavad alalises koosseisus olevad töölised.

Soodekuivatamise alal tööliste suhtes, kes on sõlminud töölepingu tähtajaga üle kuue kuu, rakendatakse üldist puhkuse andmise korda.

16. Triangulatsioon-, topograafia- ja maakorraldustööd, geoloogilised tööd ja geoloogilised uurimisetööd, metsa- ja metsakorraldus-tööd, samuti ka põllutööd, mis on seotud igasuguste uurimis- ja otsingtöödega:

a) markšeideritööd ja puurimistööd mäetööstuses, mida teostatakse käsitisi; puurimis-uurimistööd teistes tootmisharudes;
b) tähiste, vaiade ja piiripostide valmistamine;
c) instrumentide ja seadiste vedamine;
d) tööd piirdemärkide ja piiride ülesseadmisel, tähiste ülesseadmine ja sihtide läbiraiumine;
e) otsing- ja uurimistöödega vahetult seotud tööd: hüdraulilise lahuse ja betooni valmistamine, betoon- ja kivimüürituse teostamine;
f) sondeerimine ja šurfimine;
g) muud abitööd.

Põhitöid loodimise, kaardistamise, nivelleerimise jne. aladel, mida teostavad kvalifitseeritud töölised, hõlmab üldine puhkuse andmise kord.

17. Kõik uurimistööd jõgedel ja meredel.

18. Irrigatsiooni- ja melioratsioonitööd, tööd kuivendamisel ja niisutamisel, tööd kalamajanduste rajamisel:

a) käesoleva loendi pkt. 16 mainitud tööde ettevalmistus- ja abitööd;
b) nõlvade kindlustamine (puuistanduste tegemine, ajutiste kõrvalejuhtimistammide ehitamine jm.);
c) pisi-vaiatööd;
d) kivide korjamine maapinnalt kallastel ja põldudel.

19. Kõik tööd mere-veekasvude väljavõtmise ja põletamise alal jooditööstuses ja sellega seotud tööd.

Tallinn, 27. mail 1941.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus tööliste ja teenistujate puhkuste kohta.

(Avaldatud ENSV T 17. 7. 1945, 24, 361)

Kooskõlas NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusega 30. juunist 1945. a. „Tööliste ja teenistujate puhkuste kohta" Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Lubada Eesti NSV-s alates 1. juulist 1945. a. anda korralisi ja lisapuhkusi töölistele ja teenistujatele vastavates seadustes ja määrustes ettenähtud alustel.

2. Edasi lükata puhkuste andmine alalistele töölistele ja teenistujatele ehitustööstustes kuni 1945. a. lõpuni ja välja maksta käesoleval aastal kasutamata puhkuse eest rahaline kompensatsioon.

3. Edasi lükata puhkuste võimaldamine alalistele töölistele ja teenistujatele:

a) turbatööstustes kuni 1945. a. tööhooaja lõpuni. (ENSV T 1945, 29, 447)

4. Lõpetada alates 1945. a. kasutamata puhkuse eest kuuluvate kompensatsioonisummade ülekandmine hoiukassadesse tööliste ja teenistujate erilistele hoiuarvetele.

Tallinn, 11. juulil 1945. Nr. 628.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrus riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste, organisatsioonide ja ettevõtete töötajatele komandeerimislubade väljaandmise korra kohta.

(Avaldatud ENSV T 1. 12. 1944, 11, 114)

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Kehtestada alates 15. juulist 1942 riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste, organisatsioonide ja ettevõtete töötajatele komandeerimislubade väljaandmise alal järgmine kord:

1. NSV Liidu rahvakomissariaatide ja keskasutiste, samuti kõigi Liidu eelarvel olevate asutiste töötajate komandeerimiseks annavad loa NSV Liidu rahvakomissarid (vastavalt — keskasutiste juhatajad) ja nende asetäitjad.

2. Liiduvabariikide rahvakomissariaatide ja keskasutiste, samuti kõigi vabariiklikul eelarvel olevate asutiste töötajate komandeerimiseks annavad loa:

a) liiduvabariigi piirides — liiduvabariigi rahvakomissarid (vastavalt — keskasutiste juhatajad) ja nende asetäitjad;

b) väljaspoole liiduvabariigi piire — NSV Liidu rahvakomissarid (vastavalt — keskasutiste juhatajad) ja nende esimesed asetäitjad, Liidu rahvakomissariaatide süsteemi mittekuuluvate asutiste ja ettevõtete suhtes aga — liiduvabariikide rahvakomissaride nõukogu esimehed ja nende asetäitjad.

3. Autonoomsete vabariikide rahvakomissariaatide ja keskasutiste ja autonoomse vabariigi vabariiklikul eelarvel olevate asutiste, kraide ja oblastite täitevkomiteede osakondade ja krai, oblasti eelarvel olevate asutiste ning kraide, oblastite kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide töötajate komandeerimiseks annavad loa:

a) autonoomse vabariigi, krai, oblasti piirides — autonoomse vabariigi rahvakomissarid ja keskasutiste juhatajad, krai, oblasti täitevkomitee osakondade juhatajad, kraide, oblastite kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide juhatajad või nende asetäitjad;

b) väljaspoole autonoomse vabariigi, krai, oblasti piire — liiduvabariigi ja NSV Liidu rahvakomissarid ja keskasutiste juhatajad või autonoomsete vabariikide rahvakomissaride nõukogude, krai, oblasti täitevkomitee esimehed ja nende asetäitjad.

4. Rajoonide (linnade) täitevkomiteede osakondade ja maa täitevkomiteede, rajooni (linna) eelarvel olevate asutiste, rajoonile (linnale) alluvate ettevõtete ning rajooni kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide töötajate komandeerimiseks annavad loa:

a) rajooni piirides — rajooni (linna) täitevkomitee osakonna juhataja, ettevõtte juhataja või rajooni (linna) kooperatiivse ja ühiskondliku organisatsiooni juhataja;

b) krai, oblasti piirides — krai, oblasti vastava asutise või organisatsiooni juhataja ja tema asetäitja, väljaspoole krai, oblasti piire aga — käesoleva määruse punktide 2 ja 3 korras.

5. Rahvakomissariaatide isemajandamise alusel töötavate peavalitsuste, Liidu alluvusega majanduslike organisatsioonide ja

ettevõtete (kombinaadid, trustid, kontorid) töötajate komandeerimiseks alluvatesse ettevõtetesse või asutistesse annavad loa peavalitsuste, majanduslike organisatsioonide ja ettevõtete ülemad.

Vabariikliku, krai, oblasti tähtsusega majanduslike organisatsioonide ja ettevõtete töötajate komandeerimiseks alluvatesse ettevõtetesse või asutistesse annab loa majandusliku organisatsiooni või ettevõtte ülem.

Kõigiks komandeerimisteks teistesse ettevõtetesse ja asutistesse, mis ei allu ühele ning samale valitsusele, majanduslikule organisatsioonile või ettevõttele, antakse luba käesoleva määruse punktide 1, 2 ja 3 korras.

6. Komandeerimistunnistustele kirjutavad alla ainult need isikud, kelledele käesoleva määruse punktide 1—5 kohaselt on antud õigus anda komandeerimislubasid, juhul aga, kui komandeerimine toimub kõrgemalseisvate organite väljakutsel, kirjutavad komandeerimistunnistustele alla asutiste või ettevõtete juhatajad ühes kohustusliku äratähendamisega tunnistuses lahtris „Alus", kelle poolt komandeerimine lubatud.

7. Kehtestada alates 15. juulist 1942 komandeerimistunnistuste ühtne vorm, mis valmistatakse trükikojas juuresoleva näidise järgi.

8. Komandeeritud on kohustatud hiljemalt 3 päeva jooksul pärast tagasitulekut komandeerimiselt esitama kirjaliku ettekande komandeerimise tulemuste kohta ja avansiaruande seoses komandeerimisega kulutatud summade kohta.

Asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide juhatajad või nende asetäitjad on kohustatud hiljemalt 5 päeva jooksul tegema otsuse komandeeritu ettekande ja aruande kohta.

9. Määrata, et komandeeirimislubade väljaandmisel käesoleva määruse vastaselt isikult, kes on andnud loa komandeerimiseks ja alla kirjutanud komandeerimistunnistustele, nõutakse NSV Liidu Rahanduse Rahvakomissariaadi organite või kõrgemalseisvate majanduslike organisatsioonide poolt sisse komandeerimiskulud ja peale selle võetakse need isikud kõrgemalseisvate organite poolt vastutusele distsiplinaarkorras, korduva või kuritahtliku rikkumise korral aga ka kohtulikule vastutusele VNFSV KrK § 109 või 110 järgi ja teiste liiduvabariikide KrK vastavate paragrahvide järgi.

Moskva, Kreml, 26. juunil 1942. Nr. 1038.

Avaldatud LMKK 1942, 6, 97.

Tunnistuse väljaandnud asutise nurgatempel

„ “ ..... 194 a.

Nr. .....

Vorm.

Komandeerimistunnistus.

Antud .....
(perekonnanimi, nimi, isanimi, ametikoht)

.....
(organi nimetus, kes tunnistuse välja andnud)

kes on komandeeritud .....
(sihtpunktid)

Komandeerimisaeg „.....“ päeva ..... kuni „.....“ ..... 194..... a.

A l u s: Käskkiri „.....“ ..... 194..... a. nr. .....

Kehtiv passi seeria nr. ..... esitamisel.

Organi juhataja allkiri .....

Pitser.

(Mõõt 20×10 sm)

Teine pool.

Märkmed sihtpunktidesse saabumise ja sealt lahkumise kohta:

Saabus ..... Lahkus .....

„.....“ ..... 194..... a. „.....“ ..... 194..... a.

Pitser. Allkiri Pitser. Allkiri

M ä r k u s: Väljasõidu korral mitmesse punkti märkmed saabumise ja lahkumise kohta tehakse igas punktis.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrus NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 26. juuni 1942 määruse „Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste, organisatsioonide ja ettevõtete töötajatele komandeerimislubade väljaandmise korra kohta“ muutmise kohta.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 26. juuni 1942 määruse „Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste, organisatsioonide ja ettevõtete töötajatele komandeerimislubade väljaandmise korra kohta“ (NSV Liidu Valitsuse määruste ja korralduste kogu 1942, nr. 6, art. 97) muutmiseks NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Määrata, et asutiste ja ettevõtete töötajate komandeerimiseks ühe ning sama oblasti, krai, autonoomse vabariigi piires annavad loa komandeerivate asutiste ja ettevõtete juhatajad.

2. Komandeerimisteks, mis on seotud lepingute täitmisega projekteerimis-, katse-, ehitus- ja montaažitööde alal, samuti komandeerimisteks, mis on seotud tellimiste täitmisega naaberettevõtete poolt, annavad loa vastavate ettevõtete juhatajad.

Moskva, Kreml, 2. novembril 1942. Nr. 1762.

Avaldatud LMKK 1942, 10, 153.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Eesti NSV piirides komandeerimiste lubamise korra kohta.

(Avaldatud ENSV T 14. 2. 1945, 6, 81)

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu poolt „Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste, organisatsioonide ja ettevõtete töötajatele komandeerimislubade väljaandmise korra kohta“ antud määruse 26. VI 1942 nr. 1038 ja selle määruse muutmise määruse 2. XI 42 nr. 1762 (ENSV T 1944, 11, 114 ja 115) rakendamiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Komandeerimisi Eesti NSV piirides riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide töötajaile lubavad komandeerivate asutiste, ettevõtete või organisatsioonide juhatajad.

Tallinn, 4. jaanuaril 1945. Nr. 3.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus teenistuslike lähetuste puhul tasumaksmise kohta.

(Avaldatud ENSV T 31. 12. 1940, 73, 1013)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu otsustab:

§ 1. Avaldada teadmiseks ja täitmiseks NSVL Rahvakomissaride Nõukogu määrus 19. juunist 1940 nr. 1047 Tasumaksmisest teenistuslike lähetuste puhul NSV Liidu piires käesolevale lisandatud tõlkes.

§ 2. Kohaldada nimetatud NSVL RKN määrust lähetuste suhtes alates 1. jaanuarist 1941.

Tallinn, 30. detsembril 1940.

Tasumaksmisest teenistuslike lähetuste puhul NSV Liidu piires.

NSVL Rahvakomissaride Nõukogu määrus 19. juunist 1940 nr. 1047 — LMKK 1940, nr. 16, art. 387.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

§ 1. Teenistuslikuks lähetuseks loetakse töötaja sõit asutise, ettevõtte või organisatsiooni juhataja korraldusel teenistusülesande täitmiseks väljaspool alalist töökohta.

Töötajate teenistussõite, kelle alaline töö toimub teel olles, ei loeta lähetuseks.

§ 2. Teenistuslikku lähetust võidakse määrata tähtajaga mitte üle 45 päeva, kaasa arvamata töötaja teeloleku aega.

Erilise vajaduse korral lubatakse lähetuse tähtaja pikendamist, kuid mitte rohkem kui 15 päeva võrra.

§ 3. Lähetatud töötaja isiklike kulude katteks lähetuses oleku ajal makstakse töötajale päevaraha 3% suuruses tema kindlast kuutasu määrast, kuid mitte alla 5 rubla ega üle 26 rubla iga lähetuse päeva eest.

§ 4. Lähetuste puhul, mis seotud katkestamatu elutsemisega ühes punktis üle 30 päeva, makstakse päevaraha 1,5% suuruses kindlast kuutasu määrast, kuid mitte alla 5 rubla ega üle 13 rubla iga lähetuse päeva eest.

§ 5. Maale lähetatud töötajatele, kui lähetuse kestvus on vähemalt 2 ööpäeva, makstakse päevaraha 1,5% suuruses kindlast kuutasu määrast, kuid mitte alla 5 rubla ega üle 13 rubla iga lähetuse päeva eest.

§ 6. Lähetuste puhul selle administratiivrajooni piires, kus asub lähetatava alaline töökoht, makstakse päevaraha 1% suuruses kindlast kuutasumäärast, kuid mitte alla 5 rubla ega üle 10 rubla iga lähetuse päeva eest.

§ 7. Päevarahad arvutatakse lähetuse päevade tegeliku arvu järgi, kaasa arvatud puhkepäevad ja pühad. Väljasõidu ja saabumise päev päevarahade arvutamisel loetakse kokku üheks päevaks.

§ 8. Lähetuses oleku aja eest, välja arvatud teeloleku aeg, tasutakse lähetatule eluruumi üürikulud (välja arvatud juhtumid, kui lähetatavale võimaldatakse tasuta ruum) järgmises suuruses:

a) lähetuste puhul Moskva, Leningradi ja Kiievi linna — 10 rubla ööpäeva eest;

b) lähetuste puhul Minski, Tbilisi, Erivani, Bakuu, Alma-Ata, Taškendi, Frunse, Ašabadi ja Stalinabadi linna, samuti autonoomsete vabariikide pealinnadesse, oblasti (krai) keskustesse ja iseseisvateks administratiiv-territotoriaalüksusteks eraldatud linnadesse — 7 rubla ööpäeva eest;

v) lähetuste puhul teistesse NSV Liidu kohtadesse — 5 rubla ööpäeva eest.

Makstud arvete esitamisel lähetatute poolt, kui arved on välja antud riiklike ja ühiskondlike asutiste ja ettevõtete poolt, on lubatud tasu maksta tegeliku kulu järgi, kusjuures see ei tohi ületada: käesoleva paragrahvi p. a tähendatud linnadesse lähetamise puhul — 70% päevaraha normist, käesoleva paragrahvi p. b loetletud linnadesse lähetamise puhul — 60% päevaraha normist ning NSV Liidu teistesse kohtadesse lähetamise puhul, välja arvatud maakohad — 40% päevaraha normist.

§ 9. Lähetatu sõidukulu tasutakse (välja arvatud juhtumid, kui asutise, ettevõtte või organisatsiooni juhataja võimaldab lähetatule vastavad liiklemisvahendid):

a) raudteel — kõvaistmelise vaguni tariifi järgi;

b) veeteedel — II klassi tariifi järgi;

v) maanteedel — vastavas kohas kehtiva sõiduhinna järgi, missugune tõestatud kohaliku võimuorgani poolt või asutise või ettevõtte poolt, kuhu lähetatu oli saadetud.

§ 10. Tegelikud kulud platskaartide muretsemise ja kiiruse juurdemaksu eest tasutakse lähetatutele asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide juhatajate loal.

Kui sõit raudteel ühes suunas kestab üle ühe ööpäeva või toimub öösel, siis võidakse juhataja loal tasumist toimetada pehmeistmelise vaguni tariifi järgi.

§ 11. Vastutavad töötajad ja spetsialistid võivad lähetustel üle ühe ööpäeva raudtee-sõidu kaugusele kasutada asutise juhataja loal õhuühendust.

§ 12. Lähetustel seesugusesse kohta, kust lähetatul ühendustingimuste ja teostatava töö iseloomu tõttu on võimalik iga päev tagasi tulla oma alalisse elukohta, ei maksta lähetatule päevaraha, kuna ruumi üürikulud tasutakse 5 rubla suuruses ööpäeva kohta.

§ 13. Asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide poolt montaaži ja korraldamise töödele lähetatud töötajaile makstakse juhul, kui need tööd kestavad üle 2 kuu, kuid mitte üle ühe aasta, päevaraha töötaja teeloleku aja eest 1,5% suuruses kindlast kuutasu määrast, kuid mitte alla 5 rubla ega üle 10 rubla ööpäeva eest.

Lähetuskohal oldud aja eest päevaraha maksmist ei toimetata, vaid makstakse juurdemaksu töötasule 50% suuruses kindlast tasumäärast.

Peale selle tasutakse tähendatud töötajaile eluruumi üürikulud (kui seda ei võimaldata tasuta) tegeliku hinna järgi, kuid mitte üle 5 rubla ööpäeva eest.

Juhtudel, kui montaaži tööd plaani järgi on ette nähtud ühest aastast pikemale ajale, siis makstakse sellele tööle lähetatud töötajatele kompensatsioone ja tagatisi, mis nähtud ette NSVL RKN ja KTK määruses 23. novembrist 1931 (LSKK 1931, nr. 68, art. 453).

§ 14. Lähetatu haiguse korral tema lähetusel oleku ajal makstakse temale üldistel alustel päevaraha ja tasu ruumide üürikulude eest kogu aja vältel, mil tal ei ole võimalust tervisliku seisukorra tõttu asuda temale pandud teenistusülesande täitmisele või pöörduda tagasi oma alalisse töökohta, kuid mitte rohkem, kui 2 kuu eest.

Lähetatu haigust, samuti võimatust tervisliku seisukorra tõttu pöörduda tagasi alalisse töökohta, tuleb tõestada seatud korras.

§ 15. Lähetuses oldud aja eest säilitatakse töötajale töötasu alalise töökoha järgi.

Lähetatu ei saa mingit täiendavat tasu töö eest puhkepäevadel ja pühadel.

§ 16. Töötajate lähetamisel Habarovski ja Primorje kraisse, samuti äärmise põhja rajoonidesse toimub lähetuskulude tasumine kooskõlas NSVL RKN ja KTK määrusega „Teenistuslikest lähetustest NSV Liidu piires" (LSKK 1927, nr. 4, art. 42; 1928, nr. 49, art. 439; 1931, nr. 8, art. 91; 1932, nr. 48, art. 282; 1933, nr. 33, art. 193; 1937, nr. 56, art. 237), NSVL TööRK määrusega 23. juulist 1930, nr. 245 ja NSVL TööRK, NSVL RMKN ja ÜAÜ KN määrusega 3. oktoobrist 1931, nr. 269.

§ 17. Ekspeditsioonidese, teaduslikuks täiendamiseks ja kursustest osavõtmiseks lähetatutele maksmise kord määratakse eraldi kindlaks vastava rahvakomissariaadi või NSV Liidu keskasutise poolt kooskõlastatult NSVL RahaRK-ga või liiduvabariigi RahaRK-ga.

§ 18. Sõjaväelaste lähetuste määramise ja tasumise kord määratakse NSVL Riigikaitse, Sõja-Merelaevastiku ja Sise rahvakomissari käskkirjadega.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus tasude ja tagatiste kohta teise kohta tööle viimise, võtmise ja suunamise puhul.

(Avaldatud ENSV T 7. 1. 1941, 2. 10)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu otsustab:

§ 1. Avaldada teadmiseks ja täitmiseks NSV Liidu RKN ja KTK määrus 23. novembrist 1931 tasude ja tagatiste kohta teise kohta tööle viimise, võtmise ja suunamise puhul käesolevale lisandatud tõlkes.

§ 2. Kohaldada nimetatud NSV Liidu RKN ja KTK määrust alates 1. septembrist 1940, kusjuures enne seda tähtaega NSV Liidu RKN ja KTK 23. nov. 1931 määruse normide järgi makstud tasud ei kuulu tagasimaksmisele.

3. jaanuaril 1941. Nr. 11.

NSVL RKN ja KTK määrus 23. novembrist 1931 tasude ja tagatiste kohta teise kohta tööle viimise, võtmise ning suunamise puhul.

(LSKK 1931, 68, 453.)

1. Käesolevat määrust kohaldatakse kõikidel töötajate teisele tööle üleviimise, nende tööle võtmise ja kõrgemate õppeasutiste ning tehnikumide lõpetajate tööle jaotamise juhtudel, kui see on seotud töötajate ümberasumisega.

Käesoleva määrusega seatud tasusid ja tagatisi ei kohaldata vastavates osades töötajate suhtes, kellede jaoks eriseadustega on maksma pandud erilised eeskirjad tasude ja tagatiste kohta, samuti vabrikute ja tehaste töökoolide lõpetajate, praktikantide ning õpilaste suhtes.

2. Töötajaile, kes asuvad ümber seoses nende üleviimisega teisele tööle, administratsioon maksab kõikidel juhtudel, välja arvatud nende üleviimine omal palvel:

a) töötaja enda ja tema perekonnaliikmete sõidu ning kraami veokulud vastavalt §-le 8;
b) päevaraha teel oldud aja eest vastavalt §-le 9;
c) ühekordset abiraha töötaja enda ja iga tema ümberasuva perekonnaliikme pealt vastavalt §-le 10;
d) töötasu vastavalt §-le 11.

3. Töötajaile, kes asuvad ümber seoses nende omal palvel üleviimisega, võib maksta §-s 2 näidatud tasusid pooltevahelise kokkuleppe põhjal, kas tervelt või osaliselt.

4. Töötajaile, kes asuvad ümber seoses nende tööle võtmisega, administratsioon maksab:

a) töötaja enda ja tema perekonnaliikmete sõidu ning kraami veokulu vastavalt §-le 8;
b) päevaraha teel oldud aja eest vastavalt §-le 9.

Ühekordset abiraha töötaja enda ja tema perekonnaliikmete pealt võib maksta neile töötajaile pooltevahelise kokkuleppe põhjal, kuid mitte üle §-s 10 näidatud suuruse.

Töötasu kuni tööle asumiseni makstakse neile töötajaile pooltevahelise kokkuleppe põhjal.

5. Töötajaile, kes asuvad ümber seoses nende tööle suunamisega pärast kõrgemate õppeasutiste ja tehnikumide lõpetamist, administratsioon maksab:

a) töötaja enda ja tema perekonnaliikmete sõidu ning kraami veokulu vastavalt §-le 8;

b) päevaraha teel oldud aja eest vastavalt §-le 9;

c) ühekordset abiraha töötaja enda ja tema perekonnaliikmete pealt pooles suuruses §-s 10 näidatud määrast.

6. Tööle suunamise, võtmise ja üleviimise puhul, mis on seotud ümberasumisega ühe ja sellesama asula piires või mitte üle 25 km asula piirest välja, administratsioon tasub töötajale ainult tegelikud töötaja enda ja tema perekonnaliikmete sõidu- ning kraami veokulud.

7. Kui töötaja viiakse üle tööle tähtajaga mitte üle ühe aasta ja perekond ei asu koos temaga ümber, siis pooltevahelise kokkuleppe põhjal ühekordse abiraha asemel temale võib tasuda uues kohas ajutisest elamisest tingitud suurenenud väljaminekud kogu tööaja kestel. Selle tasu suurus ei tohi ületada poolt päevarahade suurust (§ 9).

8. Raudteel sõidu puhul tasutakse sõidupiletite ja platskaartide hind kõvaistmelises vagunis.

Veeteedel sõidu puhul tasutakse II klassi piletite hind. Sõit maanteid mööda tasutakse antud kohas kehtivate sõiduhindade järgi.

Kraami veokulu tasutakse kuni 240 kg eest töötaja enda ja kuni 80 kg eest iga ümberasuva perekonnaliikme kohta.

Kui sõit raudteel kestab üle ühe ööpäeva, siis pooltevahelise kokkuleppe põhjal võib sõidupileti hinna tasuda pehmeistmelises vagunis.

Sel juhul, kui administratsioon annab liiklemisvahendeid tervelt või osaliselt natuuras kasutada, sõidu- ja kraami veokulu administratsiooni poolt vastavalt ei tasuta.

9. Päevaraha makstakse palgamäära (töötasu tariifimäära) $^1/_{30}$ suuruses uue töökoha järgi, kuid mitte vähem kui 2 rbl. 50 kop. ja mitte üle 10 rbl. Väljasõidu päev ja kohalejõudmise päev loetakse seejuures üheks päevaks.

10. Ühekordset abiraha makstakse töötaja enda pealt kuu palgamäära (töötasu tariifimäära) suuruses uue töökoha järgi ja iga ümberasuva perekonnaliikme pealt — töötaja enda abiraha ühe veerandi suuruses.

11. Töötasu makstakse teel oldud aja ja peale selle veel sõidu ettevalmistusteks ja uues kohas sisseseadmiseks tarvismineva kuue päeva eest palgamäära (töötasu tariifimäära) alusel uue töökoha järgi.

12. Perekonnaliikmete hulka, kellede pealt tasu makstakse, kuuluvad töökoja ülalpidamisel olevad ja koos temaga elavad mees, naine, lapsed, vanemad.

13. Perekonnaliikmete sõidu- ning nende kraami veokulu, samuti perekonnaliikmete ühekordne abiraha makstakse välja ainult sel juhul, kui nad asuvad töötaja uude elukohta kuni ühe aasta möödumiseni tema ümberasumisest arvates.

14. Kui töötajale maksta tulevate tasude suurust ei ole võimalik täpselt ette kindlaks määrata, siis temale antakse vajalik avanss. Töötaja perekonnaliikmete peale antakse avanss nende tegeliku ümberasumise ajaks.

15. Kõik tasude maksmisega seoses olevad kulud kannab see asutis, ettevõte või organisatsioon, kuhu töötaja üle viiakse, tööle võetakse või tööle suunatakse.

16. Töötaja on kohustatud tagastama tervelt summad, mis temale maksti seoses tema ümberasumisega, järgmistel juhtudel:

a) kui ta ei ilmunud töökohta või ütles tööle asumisest ära mõjuvate põhjusteta;

b) kui ta enne seaduses ettenähtud või üleviimisel või tööle võtmisel tingimuseks seatud tähtaega, või kui kindlat tähtaega ei olnud, enne aastat töötamist võttis omal tahtel enda töölt lahti või vallandati töödistsipliini rikkumise eest.

Töötaja, kes ei ilmunud tööle või ütles tööle asumisest ära mõjuvail põhjusil, on kohustatud tagastama temale makstud summad, välja arvatud sõiduks juba tehtud kulutused.

17. Ära muudetud (NSVL RKN ja KTK määrus 17. aug. 1935; LSKK 1935, 44, 363).

18. Palgalisel tööl olevad perekonnaliikmed, kes elavad koos üleviidava, tööle võetava või tööle suunatava töötajaga, vabastatakse nende palvel töölt, kui nad asuvad tema uude elukohta ümber.

19. Töötajaile, kes viiakse üle teisele tööle, igal juhul, välja arvatud nende üleviimine omal palvel, ja töötajaile, kes suunatakse tööle kõrgemate õppeasutiste ja tehnikumide lõpetajate jaotamise korras, on administratsioon kohustatud muretsema nende pärale jõudes elamispinna.

Nimetatud töötajate perekonnaliikmeile muretsetakse elamispind pooltevahelise kokkuleppe põhjal, kui eriseadusega ei ole tehtud neile kohuseks elamispinda muretseda.

20. Töötajaile, kes viiakse üle nende omal palvel või kes võetakse tööle, ja nende perekonnaliikmeile muretsetakse elamispind pooltevahelise kokkuleppe põhjal.

21. Ära muudetud (vt. NSVL RKN määrus 13. veebr. 1938; LMKK 1938, 7, 45) seoses 17. okt. 1937 seaduse andmisega.

22. Elamispinnale õiguse säilitanud töötaja ja tema perekonnaliikmed võivad elamispinna säilitamise tähtajaks oma elamispinna anda üle teistele töötavatele. Seejuures asutiste, ettevõtete või organisatsioonide majades olevad ruumid tuleb anda eeskätt nende asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide töötajaile.

Isikud, kelledele ruumid üle anti, on kohustatud nad viivitamatult vabastama tähtaja lõpul, milleni elamispind oli hoitud töötaja ja tema perekonna järele, samuti juhul, kui töötaja või tema perekond tuleb enne seda tähtaega tagasi.

Juhul, kui need isikud keelduvad välja kolimast, nad tõstetakse administratiivkorras elamispinda andmata välja. Samas korras tõstetakse välja isikud, kes võtsid enda alla elamispinna, rikkudes käesolevat paragrahvi.

Töötaja ja tema perekonnaliikmete ära olles võetakse korteriüüri ja tasu kommunaalteenuste eest elamispinda tegelikult kasutavatelt isikutelt nende jaoks seatud üldiste normide järgi.

23. Üleviimine ei katkesta tööstaaži, millega seoses töötaja kehtivate seaduste järgi omab mõningaid õigusi.

24. Töötajate lapsed võetakse uues elukohas esimeses järjekorras lastesõimedesse, lastekodudesse, laste mänguplatsidele, õppeasutisisse, kursustele jne. Neil on eesõigus ka stipendiumidele.

III.

Põllumajandus.

Riigivolikogu poolt 23. juulil 1940 vastu võetud

Deklaratsioon maa kuulutamisest kogu rahva omanduseks.

(Avaldatud RT 23. 7. 1940, 77, 744)

Aastasadasid vaevles eesti talupoeg. Teda sunniti painutama oma selga mõisnikkude ees. Ta kannatas parunite kubjaste peksu.

Ei vähenenud töötava talurahva hädad ka eesti kapitalistide võimuletulekuga. Ta kannatab maataoleku ja maapuuduse all, kannatab ränkade ja ebaõiglaste maksude ja raske võlakoorma all pankadele ning liiakasuvõtjatele. Teda ekspluateerivad suurtööstu rid ja kaupmehed. Tema töö arvel rikastub käputäis nurjasöödikuid ning rahamehi.

Nüüd on tulnud lõpp sellele koledale ja painajalikule minevikule. Nüüdsest peale on eesti talupoeg vaba enda maal, mis vabastatud tagurlise klike võimu alt. Nüüdsest peale on töölised, talupojad ja töötav intelligents ise ainsad Eesti riigi täieõiguslikud peremehed.

Juhituna töötava talurahva tõelistest huvidest ja väljendades kogu töötava rahva tahet, Riigivolikogu otsustab:

Kogu maa ühes selle põue varadega, kõik metsad, järved ja jõed kuulutatakse kogu rahva omanduseks, s. o. riigi omanduseks.

Maade suuruseks, mis antakse iga töötava talupoja kasutada, määratakse ülemmäär 30 hektaari. Kõik maade ülejäägid, mis ületavad selle suuruse, arvatakse riiklikku maatagavarasse selleks, et riigil võimalik oleks abistada maata ja vähese maaga talupoegi nende maaga varustamisel.

Nüüdsest peale meie maal ei ole ja ei saa olema kohta parasiitidele-kurnajatele ega nende käsikutele.

Maa, mis praegu on töötava talupoegade valduses, samuti maad, mida riik annab maata ja vähese maaga talupoegadele, kinnistatakse töötavate talupoegde põliseks pidamiseks. Igasugused katsed haarata talupoegade isiklikku omandust või vastu töötavate talupoegade tahtmist neile peale sundida kolhoosidesse organiseerimist, tõkestatakse otsustavalt, kuna need on kahjulikud riigi ja rahva huvidele.

Riigivolikogu otsustab kustutada talurahvalt kõik väljaostu maksud, mis seoses varem läbiviidud maareformiga.

Riigivolikogu teeb Valitsusele ülesandeks arutada küsimust abinõude üle, mis tuleksid tarvitusele võtta kergendusteks kõigi muude võlakohustuste järele, millised koormavad põllumeeste ja kalurite majapidamisi, samuti ebaõiglaste maksude äramuutmise üle kui ka abinõude üle maksukoorma kergendamiseks kogu töötavale elanikkonnale.

Riigivolikogu otsustab kustutada töötavatelt talupoegadelt kõik maksuvõlad ja administratiivkorras pealepandud trahvid.

Parasiitliku ekspluataatorliku maapidamise lõpetamine ja sel alusel antav riiklik abistamine maata ja vähese maaga talupoegade varustamiseks maaga tähendavad, et talurahva näljale ja viletsusele, neile kapitalismi poliitilise ja majandusliku valitsemise alalistele kaaslastele, on tehtud lõpp.

Elagu Eesti töötav rahvas, ainus kogu maa seaduslik peremees!

Elagu tööliste ja talupoegade vankumatu liit!

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu Seadus saksa okupantide poolt äravõetud maa tagasiandmise kohta Eesti NSV talupoegadele.

(Avaldatud ENSV T 6. 10. 1944. 2. 10)

Ainult Nõukogude võimu, töörahva võimu ajal teostusid Eesti töötava talurahva paljude inimpõlvede lootused ja ootused — ta sai endale maad ja sai tegelikuks peremeheks selle maa üle, mida ta oma palehigis oli harinud, kuid oma töövilja oli pidanud pikkade sajandite kestel andma saksa parunitele ja mõisnikele, kapitalistidele ja teistele söödikutele.

Nõukogude võim abistas igati töötavat talurahvast: tühistas talurahva võlad pankadele, samuti ka igasugused lõivu- ja maksuvõlad, tühistas ebaõiglased maksud, andis laenu, asutas masina-traktorijaamu, müüs talurahvale soodsail tingimusil mineraalväetist ja põllutöömasinaid.

Hitlerliku Saksamaa reetlik kallaletung Nõukogude Liidule ja Eesti NSV territooriumi okupeerimine Saksa vägede poolt tõi Eesti talurahvale loendamatuid viletsusi ja hädasid. Saksa okupandid ja nende eestlastest käsilased võtsid eesti rahvalt, sealhulgas ka eesti talurahvalt kõik poliitilised õigused ja vabadused. Taluteenijatelt, maatameestelt ja väikemaapidajatelt, kes said Nõukogude võimu ajal maad, võeti maa ära. Fašistid koormasid talurahvast üle jõu käivate maksudega ja põllusaaduste röövellike sundnormidega. Talurahvalt rööviti kariloomad ja hobused. Vägivaldselt mobiliseeriti ja küüditati inimesi. Kogu maal valitses ohjeldamatu fašistlik terror ja vägivald. Oma taganemisel Punaarmee löökide all saksa okupandid ja nende eestlastest käsilased teostavad Eesti linnade ja külade purustamist kõikjal, kus see neil korda läheb.

Vapper ja võidukas Punaarmee Nõukogude Liidu Marssali seltsimees Stalini juhtimisel andis Saksa armeele rea hävitavaid lööke, purustas saksa okupantide roimarlikud plaanid ja vabastab edukalt Eesti NSV territooriumi saksa okupantidest ja nende alatuist palgasulaseist.

Lähtudes Eesti töötava talurahva ja kogu töörahva huvidest ja soovidest Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

1. Vastavalt Riigivolikogu poolt 23. juulil 1940 vastuvõetud deklaratsioonile maa kuulutamisest kogu rahva omanduseks ja selle tegelikuks läbiviimiseks Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee poolt 2. oktoobril 1940 antud „Maata ja vähese maaga talupoegade maaga varustamise määrusele" lugeda kogu maa ühes selle põue varade, kõigi metsade, järvede ja jõgedega kogu rahva omanduseks, s. o. riigi omanduseks tunnistamine katkestamatult kehtivaks ja uuesti jalule seada riiklik maafond. Samuti seada jalule kõik okupatsiooni ajal rikutud maatameeste, väikemaapidajate ja keskmiktalude omanike õigused maale, mis nad on omandanud ülaltähendatud deklaratsiooni, määruse ja selle teostamiseks antud juhendi põhjal.

2. Määrata kindlaks peale 30-hektaarilise maa ülemmäära, mis jäetakse iga töötava talupidaja ühe perekonna kasutada, ka senistele talundipidajatele jäetava maa alammäär 20 hektaari ühe perekonna peale, missugusest määrast vähem ei või jätta maad talundipidajale, kui tema kasutuses oli maad üle 20 hektaari.

20—30 ha suuruste ja suuremate talundite pidajatele jätta maad 20—30 ha ühe perekonna peale, sõltuvalt maa headusest ja asukohast.

Erandina vähendada isiklikuks kasutamiseks jäetavat maad 5—7 hektaarini kõigile neile talundipidajatele, kes aktiivselt abistasid saksa okupante.

3. Arvata maafondi peale varem sinna arvatute veel: a) kõik saksa kolonistide maad, b) koos saksa röövavallutajatega põgenenud rahvavaenlaste maad, samuti peremeheta jäänud maad, c) maad, mis nende pidajatele jäävad tagasi andmata.

4. Määrata kindlaks, et riiklikku maafondi peab esmajärjekorras kasutatama taluteenijate, maatameeste ja väikemaapidajate maaga varustmiseks 12—18 ha suuruste talunditega ühe perekonna kohta, sõltuvalt maa headusest ja asukohast. Antava maa suuruse kindlaksmääramisel tuleb peale selle võtta arvesse maasaajate osavõttu võitlusest saksa okupantide vastu.

5. Anda uutele maasaajatele osa ehitusi ja inventari, mis kuulusid saksa kolonistidele ja kodumaa reetjatele, kes põgenesid koos saksa okupantidega.

6. Määrata kindlaks, et okupatsiooni ajal maatameestelt, väikemaapidajatelt ja keskmiktalunikelt röövitud maa, karilloomad, põllumajanduslik inventar ja muu vara tuleb tagasi anda nende seaduslikele pidajatele ja omanikele ning ära võtta nendelt, kelle käes need on ebaseaduslikult.

Okupatsiooni ajal ebaseaduslikult äravõetud maade tagasiandmisel on senised kasutajad kohustatud üle andma õigustatud maapidajatele tagasiantavate maade kogu 1944. aasta saagi. Sel juhul, kui saak on juba koristatud, arvestatakse see 1944. aastal maakasutajate poolt saadud keskmise saagi alusel.

7. Maapidajatelt, kelledelt osa maad maafondi jäetakse, eelkõige neilt, kes abistasid saksa okupante, võõrandatakse tasuta see osa tööloomi ja põllumajanduslikku inventari, missugust ei saa majapidamises täielikult kasutada seoses maa-ala vähendamisega. Need antakse üle maasaajatele taluteenijatele, maatameestele ja väikemaapidajatele, abistades neid seega majapidamiste soetamises.

8. Lugeda partei ja nõukogude organite edasilükkamatuks ja tähtsamaks ülesandeks kehvik- ja keskmiktalupoegade majapidamiste abistamist, esmajoones nende abistamist, kes said kannatada saksa okupatsiooni ajal, abistades neid majade ja kõrvalhoonete ehitamisel, milleks anda vajalik hulk kohalikke ehitusmaterjale ning raielanke ehitusmaterjali valmistamiseks ja selle müümiseks soodsatel tingimustel kehvik- ja keskmiktalunike majapidamistele majade ja kõrvalhoonete ehitamiseks ja remonteerimiseks.

9. Anda krediiti individuaalsete hoonete ehitamiseks külades kehvik- ja keskmistalunike majapidamistele, esmajoones neile, kes said kannatada saksa okupatsiooni ajal, kuni 10000 rublani 7 aastaks.

17. septembril 1944.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja EK(b)P Keskkomitee määrus maa tagasiandmise kohta Eesti NSV talupoegadele.

(Avaldatud ENSV T 20. 10. 1944, 4, 40)

A l u s : Eesti NSV Ülemnõukogu seadus saksa okupantide poolt äravõetud maa tagasiandmise kohta Eesti NSV talupoegadele.

Riigivolikogu ajaloolise deklaratsiooni 23. juulist 1940. a. tegelikuks taastamiseks Eesti NSV-s, eesmärgiga jalule seada kogu rahva ja kõigi okupatsiooni ajal rikutud maatameeste, väikemaaomanike ja keskmiktalunike omandiõigus maale, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja EK(b)P Keskomitee määravad:

1. Taluteenijate, maata ja vähese maaga talupoegade maaga varustamiseks, riiklike majapidamiste asutamiseks, asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide abimajapidamiste loomiseks ning teisteks riiklikeks ja ühiskondlikeks otstarveteks luua riiklik maafond, kuhu arvata:

a) maaomanike ühes omandis olevate maade osad, mis ületavad 20—30 ha, olenevalt maa headusest ja asukohast, vaatamata sellele, mitmest kinnistusüksusest need omandid koosnevad;

b) saksa kolonistide maad;

c) saksa röövvallutajatega põgenenud rahvavaenlaste maad;

d) saksa okupante aktiivselt abistanud talupidajate maade osad, mis ületavad 5—7 ha;

e) peremeheta jäänud maad, kui nende pidajad või õigusjärglased maa riiklikku maafondi arvamise ajaks ei ole asunud selle kasutamisele;

Märkus: Põllutöölised, taluteenijad ja tegelikud maapidajad, kes olid küüditatud fašistlikku orjusse või vägivaldselt evakueeritud saksa okupantide poolt, omavad tagasipöördumisel õiguse riiklikust maafondist maasaamiseks käesoleva määruse punktide 3, 4 ja 5-a kohaselt, kas oma endisest elukohast või vaba maafondi puududes mujalt riiklikust maafondist.

f) maad, mis enne Nõukogude võimu taastamist olid fašistliku riigivõimu või tema allorganite valduses, välja arvatud need maad, mis antakse ENSV Rahvakomissaride Nõukogu eriotsusega maakonna või linna täitevkomiteede valdusesse;

g) maad, mis enne Nõukogude võimu taastamist olid kirikute, koguduste, usuühingute ja nende liitude ning kloostrite valduses;

Märkus: Usuühingutele (kogudustele) eraldatakse kirikute ja surnuaedade platsideks maad vajaduse määral, koguduste teenistujate majapidamisteks 12 kuni 18 ha, kuid mitte rohkem kui neil oli enne 23. juulit 1940. a.

2. Ühte omandisse kuuluvaks käesoleva määruse punkt 1-a mõttes loetakse ka need kinnistusüksused, mis olid kinnistatud talundi omaniku ja tema abikaasa nimele. Abikaasadele pärast riiklikku maafondi kuuluva maa eraldamist alalejääv 20 kuni 30 ha suurune maakoht loetakse nende ühisomandiks, kui asjaosalised ei lepi selles kokku teisiti.

3. Ühisomandi puhul, mida kasutati kuni 23. juulini 1940. a. kaasomanike poolt iseseisvate majapidamistena, jääb igale iseseisvale maakasutajale-kaasomanikule maakoht 20 kuni 30 ha ulatuses, olenevalt maa headusest ja asukohast.

4. Maad, mis olid ENSV Rahvakomissaride Nõukogu otsusega kinnistatud asutistele, ettevõtetele ja organisatsioonidele, kuuluvad nende valdusesse, kui selle kohta ei ole tehtud teisi otsuseid.

Tunnistuse välja-
andnud asutise
nurgatempel
„ “ ..... 194 a.
Nr. .....

Vorm.

Komandeerimistunnistus.

Antud .....
(perekonnanimi, nimi, isanimi, ametikoht)

.....
(organi nimetus, kes tunnistuse välja andnud)

kes on komandeeritud .....
(sihtpunktid)

Komandeerimisaeg „.....“ päeva ..... kuni „.....“ ..... 194..... a.

A l u s: Käskkiri „.....“ ..... 194..... a. nr. .....

Kehtiv passi seeria nr. ..... esitamisel.

Organi juhataja allkiri .....

Pitser.

(Mõõt 20×10 sm)

Teine pool.

Märkmed sihtpunktidesse saabumise ja sealt lahkumise kohta:

Saabus ..... Lahkus .....

„.....“ ..... 194..... a. „.....“ ..... 194..... a.
Pitser. Allkiri Pitser. Allkiri

M ä r k u s: Väljasõidu korral mitmesse punkti märkmed saabumise ja lahkumise kohta tehakse igas punktis.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrus NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 26. juuni 1942 määruse „Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste, organisatsioonide ja ettevõtete töötajatele komandeerimislubade väljaandmise korra kohta" muutmise kohta.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 26. juuni 1942 määruse „Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste, organisatsioonide ja ettevõtete töötajatele komandeerimislubade väljaandmise korra kohta" (NSV Liidu Valitsuse määruste ja korralduste kogu 1942, nr. 6, art. 97) muutmiseks NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Määrata, et asutiste ja ettevõtete töötajate komandeerimiseks ühe ning sama oblasti, krai, autonoomse vabariigi piires annavad loa komandeerivate asutiste ja ettevõtete juhatajad.

2. Komandeerimisteks, mis on seotud lepingute täitmisega projekteerimis-, katse-, ehitus- ja montaažitööde alal, samuti komandeerimisteks, mis on seotud tellimiste täitmisega naaberettevõtete poolt, annavad loa vastavate ettevõtete juhatajad.

Moskva, Kreml, 2. novembril 1942. Nr. 1762.

Avaldatud LMKK 1942, 10, 153.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Eesti NSV piirides komandeerimiste lubamise korra kohta.

(Avaldatud ENSV T 14. 2. 1945, 6, 81)

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu poolt „Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste, organisatsioonide ja ettevõtete töötajatele komandeerimislubade väljaandmise korra kohta" antud määruse 26. VI 1942 nr. 1038 ja selle määruse muutmise määruse 2. XI 42 nr. 1762 (ENSV T 1944, 11, 114 ja 115) rakendamiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Komandeerimisi Eesti NSV piirides riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide töötajaile lubavad komandeerivate asutiste, ettevõtete või organisatsioonide juhatajad.

Tallinn, 4. jaanuaril 1945. Nr. 3.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus teenistuslike lähetuste puhul tasumaksmise kohta.

(Avaldatud ENSV T 31. 12. 1940, 73, 1013)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu otsustab:

§ 1. Avaldada teadmiseks ja täitmiseks NSVL Rahvakomissaride Nõukogu määrus 19. juunist 1940 nr. 1047 Tasumaksmisest teenistuslike lähetuste puhul NSV Liidu piires käesolevale lisandatud tõlkes.

§ 2. Kohaldada nimetatud NSVL RKN määrust lähetuste suhtes alates 1. jaanuarist 1941.

Tallinn, 30. detsembril 1940.

Tasumaksmisest teenistuslike lähetuste puhul NSV Liidu piires.

NSVL Rahvakomissaride Nõukogu määrus 19. juunist 1940 nr. 1047 — LMKK 1940, nr. 16, art. 387.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

§ 1. Teenistuslikuks lähetuseks loetakse töötaja sõit asutise, ettevõtte või organisatsiooni juhataja korraldusel teenistusülesande täitmiseks väljaspool alalist töökohta.

Töötajate teenistussõite, kelle alaline töö toimub teel olles, ei loeta lähetuseks.

§ 2. Teenistuslikku lähetust võidakse määrata tähtajaga mitte üle 45 päeva, kaasa arvamata töötaja teeloleku aega.

Erilise vajaduse korral lubatakse lähetuse tähtaja pikendamist, kuid mitte rohkem kui 15 päeva võrra.

§ 3. Lähetatud töötaja isiklike kulude katteks lähetuses oleku ajal makstakse töötajale päevaraha 3% suuruses tema kindlast kuutasu määrast, kuid mitte alla 5 rubla ega üle 26 rubla iga lähetuse päeva eest.

§ 4. Lähetuste puhul, mis seotud katkestamatu elutsemisega ühes punktis üle 30 päeva, makstakse päevaraha 1,5% suuruses kindlast kuutasu määrast, kuid mitte alla 5 rubla ega üle 13 rubla iga lähetuse päeva eest.

§ 5. Maale lähetatud töötajatele, kui lähetuse kestvus on vähemalt 2 ööpäeva, makstakse päevaraha 1,5% suuruses kindlast kuutasu määrast, kuid mitte alla 5 rubla ega üle 13 rubla iga lähetuse päeva eest.

§ 6. Lähetuste puhul selle administratiivrajooni piires, kus asub lähetatava alaline töökoht, makstakse päevaraha 1% suuruses kindlast kuutasumäärast, kuid mitte alla 5 rubla ega üle 10 rubla iga lähetuse päeva eest.

§ 7. Päevarahad arvutatakse lähetuse päevade tegeliku arvu järgi, kaasa arvatud puhkepäevad ja pühad. Väljasõidu ja saabumise päev päevarahade arvutamisel loetakse kokku üheks päevaks.

§ 8. Lähetuses oleku aja eest, välja arvatud teeloleku aeg, tasutakse lähetatule eluruumi üürikulud (välja arvatud juhtumid, kui lähetatavale võimaldatakse tasuta ruum) järgmises suuruses:

a) lähetuste puhul Moskva, Leningradi ja Kiievi linna — 10 rubla ööpäeva eest;

b) lähetuste puhul Minski, Tbilisi, Erivani, Bakuu, Alma-Ata, Taškendi, Frunse, Ašabadi ja Stalinabadi linna, samuti autonoomsete vabariikide pealinnadesse, oblasti (krai) keskustesse ja iseseisvateks administratiiv-territotoriaalüksusteks eraldatud linnadesse — 7 rubla ööpäeva eest;

v) lähetuste puhul teistesse NSV Liidu kohtadesse — 5 rubla ööpäeva eest.

Makstud arvete esitamisel lähetatute poolt, kui arved on välja antud riiklike ja ühiskondlike asutiste ja ettevõtete poolt, on lubatud tasu maksta tegeliku kulu järgi, kusjuures see ei tohi ületada: käesoleva paragrahvi p. a tähendatud linnadesse lähetamise puhul — 70% päevaraha normist, käesoleva paragrahvi p. b loetletud linnadesse lähetamise puhul — 60% päevaraha normist ning NSV Liidu teistesse kohtadesse lähetamise puhul, välja arvatud maakohad — 40% päevaraha normist.

§ 9. Lähetatu sõidukulu tasutakse (välja arvatud juhtumid, kui asutise, ettevõtte või organisatsiooni juhataja võimaldab lähetatule vastavad liiklemisvahendid):

a) raudteel — kõvaistmelise vaguni tariifi järgi;

b) veeteedel — II klassi tariifi järgi;

v) maanteedel — vastavas kohas kehtiva sõiduhinna järgi, missugune tõestatud kohaliku võimuorgani poolt või asutise või ettevõtte poolt, kuhu lähetatu oli saadetud.

§ 10. Tegelikud kulud platskaartide muretsemise ja kiiruse juurdemaksu eest tasutakse lähetatutele asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide juhatajate loal.

Kui sõit raudteel ühes suunas kestab üle ühe ööpäeva või toimub öösel, siis võidakse juhataja loal tasumist toimetada pehmeistmelise vaguni tariifi järgi.

§ 11. Vastutavad töötajad ja spetsialistid võivad lähetustel üle ühe ööpäeva raudtee-sõidu kaugusele kasutada asutise juhataja loal õhuühendust.

§ 12. Lähetustel seesugusesse kohta, kust lähetatul ühendustingimuste ja teostatava töö iseloomu tõttu on võimalik iga päev tagasi tulla oma alalisse elukohta, ei maksta lähetatule päevaraha, kuna ruumi üürikulud tasutakse 5 rubla suuruses ööpäeva kohta.

§ 13. Asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide poolt montaaži ja korraldamise töödele lähetatud töötajaile makstakse juhul, kui need tööd kestavad üle 2 kuu, kuid mitte üle ühe aasta, päevaraha töötaja teeloleku aja eest 1,5% suuruses kindlast kuutasu määrast, kuid mitte alla 5 rubla ega üle 10 rubla ööpäeva eest.

Lähetuskohal oldud aja eest päevaraha maksmist ei toimetata, vaid makstakse juurdemaksu töötasule 50% suuruses kindlast tasumäärast.

Peale selle tasutakse tähendatud töötajaile eluruumi üürikulud (kui seda ei võimaldata tasuta) tegeliku hinna järgi, kuid mitte üle 5 rubla ööpäeva eest.

Juhtudel, kui montaaži tööd plaani järgi on ette nähtud ühest aastast pikemale ajale, siis makstakse sellele tööle lähetatud töötajatele kompensatsioone ja tagatisi, mis nähtud ette NSVL RKN ja KTK määruses 23. novembrist 1931 (LSKK 1931, nr. 68, art. 453).

§ 14. Lähetatu haiguse korral tema lähetusel oleku ajal makstakse temale üldistel alustel päevaraha ja tasu ruumide üürikulude eest kogu aja vältel, mil tal ei ole võimalust tervisliku seisukorra tõttu asuda temale pandud teenistusülesande täitmisele või pöörduda tagasi oma alalisse töökohta, kuid mitte rohkem, kui 2 kuu eest.

Lähetatu haigust, samuti võimatust tervisliku seisukorra tõttu pöörduda tagasi alalisse töökohta, tuleb tõestada seatud korras.

§ 15. Lähetuses oldud aja eest säilitatakse töötajale töötasu alalise töökoha järgi.

Lähetatu ei saa mingit täiendavat tasu töö eest puhkepäevadel ja pühadel.

§ 16. Töötajate lähetamisel Habarovski ja Primorje kraisse, samuti äärmise põhja rajoonidesse toimub lähetuskulude tasumine kooskõlas NSVL RKN ja KTK määrusega „Teenistuslikest lähetustest NSV Liidu piires" (LSKK 1927, nr. 4, art. 42; 1928, nr. 49, art. 439; 1931, nr. 8, art. 91; 1932, nr. 48, art. 282; 1933, nr. 33, art. 193; 1937, nr. 56, art. 237), NSVL TööRK määrusega 23. juulist 1930, nr. 245 ja NSVL TööRK, NSVL RMKN ja ÜAÜ KN määrusega 3. oktoobrist 1931, nr. 269.

§ 17. Ekspeditsioonidese, teaduslikuks täiendamiseks ja kursustest osavõtmiseks lähetatutele maksmise kord määratakse eraldi kindlaks vastava rahvakomissariaadi või NSV Liidu keskasutise poolt kooskõlastatult NSVL RahaRK-ga või liiduvabariigi RahaRK-ga.

§ 18. Sõjaväelaste lähetuste määramise ja tasumise kord määratakse NSVL Riigikaitse, Sõja-Merelaevastiku ja Sise rahvakomissari käskkirjadega.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus tasude ja tagatiste kohta teise kohta tööle viimise, võtmise ja suunamise puhul.

(Avaldatud ENSV T 7. 1. 1941, 2, 10)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu otsustab:

§ 1. Avaldada teadmiseks ja täitmiseks NSV Liidu RKN ja KTK määrus 23. novembrist 1931 tasude ja tagatiste kohta teise kohta tööle viimise, võtmise ja suunamise puhul käesolevale lisandatud tõlkes.

§ 2. Kohaldada nimetatud NSV Liidu RKN ja KTK määrust alates 1. septembrist 1940, kusjuures enne seda tähtaega NSV Liidu RKN ja KTK 23. nov. 1931 määruse normide järgi makstud tasud ei kuulu tagasimaksmisele.

3. jaanuaril 1941. Nr. 11.

NSVL RKN ja KTK määrus 23. novembrist 1931 tasude ja tagatiste kohta teise kohta tööle viimise, võtmise ning suunamise puhul.

(LSKK 1931, 68, 453.)

1. Käesolevat määrust kohaldatakse kõikidel töötajate teisele tööle üleviimise, nende tööle võtmise ja kõrgemate õppeasutiste ning tehnikumide lõpetajate tööle jaotamise juhtudel, kui see on seotud töötajate ümberasumisega.

Käesoleva määrusega seatud tasusid ja tagatisi ei kohaldata vastavates osades töötajate suhtes, kellede jaoks eriseadustega on maksma pandud erilised eeskirjad tasude ja tagatiste kohta, samuti vabrikute ja tehaste töökoolide lõpetajate, praktikantide ning õpilaste suhtes.

2. Töötajaile, kes asuvad ümber seoses nende üleviimisega teisele tööle, administratsioon maksab kõikidel juhtudel, välja arvatud nende üleviimine omal palvel:

a) töötaja enda ja tema perekonnaliikmete sõidu ning kraami veokulud vastavalt §-le 8;
b) päevaraha teel oldud aja eest vastavalt §-le 9;
c) ühekordset abiraha töötaja enda ja iga tema ümberasuva perekonnaliikme pealt vastavalt §-le 10;
d) töötasu vastavalt §-le 11.

3. Töötajaile, kes asuvad ümber seoses nende omal palvel üleviimisega, võib maksta §-s 2 näidatud tasusid pooltevahelise kokkuleppe põhjal, kas tervelt või osaliselt.

4. Töötajaile, kes asuvad ümber seoses nende tööle võtmisega, administratsioon maksab:

a) töötaja enda ja tema perekonnaliikmete sõidu ning kraami veokulu vastavalt §-le 8;
b) päevaraha teel oldud aja eest vastavalt §-le 9.

Ühekordset abiraha töötaja enda ja tema perekonnaliikmete pealt võib maksta neile töötajaile pooltevahelise kokkuleppe põhjal, kuid mitte üle §-s 10 näidatud suuruse.

Töötasu kuni tööle asumiseni makstakse neile töötajaile pooltevahelise kokkuleppe põhjal.

5. Töötajaile, kes asuvad ümber seoses nende tööle suunamisega pärast kõrgemate õppeasutiste ja tehnikumide lõpetamist, administratsioon maksab:

a) töötaja enda ja tema perekonnaliikmete sõidu ning kraami veokulu vastavalt §-le 8;

b) päevaraha teel oldud aja eest vastavalt §-le 9;

c) ühekordset abiraha töötaja enda ja tema perekonnaliikmete pealt pooles suuruses §-s 10 näidatud määrast.

6. Tööle suunamise, võtmise ja üleviimise puhul, mis on seotud ümberasumisega ühe ja sellesama asula piires või mitte üle 25 km asula piirest välja, administratsioon tasub töötajale ainult tegelikud töötaja enda ja tema perekonnaliikmete sõidu- ning kraami veokulud.

7. Kui töötaja viiakse üle tööle tähtajaga mitte üle ühe aasta ja perekond ei asu koos temaga ümber, siis pooltevahelise kokkuleppe põhjal ühekordse abiraha asemel temale võib tasuda uues kohas ajutisest elamisest tingitud suurenenud väljaminekud kogu tööaja kestel. Selle tasu suurus ei tohi ületada poolt päevarahade suurust (§ 9).

8. Raudteel sõidu puhul tasutakse sõidupiletite ja platskaartide hind kõvaistmelises vagunis.

Veeteedel sõidu puhul tasutakse II klassi piletite hind. Sõit maanteid mööda tasutakse antud kohas kehtivate sõiduhindade järgi.

Kraami veokulu tasutakse kuni 240 kg eest töötaja enda ja kuni 80 kg eest iga ümberasuva perekonnaliikme kohta.

Kui sõit raudteel kestab üle ühe ööpäeva, siis pooltevahelise kokkuleppe põhjal võib sõidupileti hinna tasuda pehmeistmelises vagunis.

Sel juhul, kui administratsioon annab liiklemisvahendeid tervelt või osaliselt natuuras kasutada, sõidu- ja kraami veokulu administratsiooni poolt vastavalt ei tasuta.

9. Päevaraha makstakse palgamäära (töötasu tariifimäära) $^1/_{30}$ suuruses uue töökoha järgi, kuid mitte vähem kui 2 rbl. 50 kop. ja mitte üle 10 rbl. Väljasõidu päev ja kohalejõudmise päev loetakse seejuures üheks päevaks.

10. Ühekordset abiraha makstakse töötaja enda pealt kuu palgamäära (töötasu tariifimäära) suuruses uue töökoha järgi ja iga ümberasuva perekonnaliikme pealt — töötaja enda abiraha ühe veerandi suuruses.

11. Töötasu makstakse teel oldud aja ja peale selle veel sõidu ettevalmistusteks ja uues kohas sisseseadmiseks tarvismineva kuue päeva eest palgamäära (töötasu tariifimäära) alusel uue töökoha järgi.

12. Perekonnaliikmete hulka, kellede pealt tasu makstakse, kuuluvad töökoja ülalpidamisel olevad ja koos temaga elavad mees, naine, lapsed, vanemad.

13. Perekonnaliikmete sõidu- ning nende kraami veokulu, samuti perekonnaliikmete ühekordne abiraha makstakse välja ainult sel juhul, kui nad asuvad töötaja uude elukohta kuni ühe aasta möödumiseni tema ümberasumisest arvates.

14. Kui töötajale maksta tulevate tasude suurust ei ole võimalik täpselt ette kindlaks määrata, siis temale antakse vajalik avanss. Töötaja perekonnaliikmete peale antakse avanss nende tegeliku ümberasumise ajaks.

15. Kõik tasude maksmisega seoses olevad kulud kannab see asutis, ettevõte või organisatsioon, kuhu töötaja üle viiakse, tööle võetakse või tööle suunatakse.

16. Töötaja on kohustatud tagastama tervelt summad, mis temale maksti seoses tema ümberasumisega, järgmistel juhtudel:

a) kui ta ei ilmunud töökohta või ütles tööle asumisest ära mõjuvate põhjusteta;

b) kui ta enne seaduses ettenähtud või üleviimisel või tööle võtmisel tingimuseks seatud tähtaega, või kui kindlat tähtaega ei olnud, enne aastat töötamist võttis omal tahtel enda töölt lahti või vallandati töödistsipliini rikkumise eest.

Töötaja, kes ei ilmunud tööle või ütles tööle asumisest ära mõjuvail põhjusil, on kohustatud tagastama temale makstud summad, välja arvatud sõiduks juba tehtud kulutused.

17. Ära muudetud (NSVL RKN ja KTK määrus 17. aug. 1935; LSKK 1935, 44, 363).

18. Palgalisel tööl olevad perekonnaliikmed, kes elavad koos üleviidava, tööle võetava või tööle suunatava töötajaga, vabastatakse nende palvel töölt, kui nad asuvad tema uude elukohta ümber.

19. Töötajaile, kes viiakse üle teisele tööle, igal juhul, välja arvatud nende üleviimine omal palvel, ja töötajaile, kes suunatakse tööle kõrgemate õppeasutiste ja tehnikumide lõpetajate jaotamise korras, on administratsioon kohustatud muretsema nende pärale jõudes elamispinna.

Nimetatud töötajate perekonnaliikmeile muretsetakse elamispind pooltevahelise kokkuleppe põhjal, kui eriseadusega ei ole tehtud neile kohuseks elamispinda muretseda.

20. Töötajaile, kes viiakse üle nende omal palvel või kes võetakse tööle, ja nende perekonnaliikmeile muretsetakse elamispind pooltevahelise kokkuleppe põhjal.

21. Ära muudetud (vt. NSVL RKN määrus 13. veebr. 1938; LMKK 1938, 7, 45) seoses 17. okt. 1937 seaduse andmisega.

22. Elamispinnale õiguse säilitanud töötaja ja tema perekonnaliikmed võivad elamispinna säilitamise tähtajaks oma elamispinna anda üle teistele töötavatele. Seejuures asutiste, ettevõtete või organisatsioonide majades olevad ruumid tuleb anda eeskätt nende asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide töötajaile.

Isikud, kelledele ruumid üle anti, on kohustatud nad viivitamatult vabastama tähtaja lõpul, milleni elamispind oli hoitud töötaja ja tema perekonna järele, samuti juhul, kui töötaja või tema perekond tuleb enne seda tähtaega tagasi.

Juhul, kui need isikud keelduvad välja kolimast, nad tõstetakse administratiivkorras elamispinda andmata välja. Samas korras tõstetakse välja isikud, kes võtsid enda alla elamispinna, rikkudes käesolevat paragrahvi.

Töötaja ja tema perekonnaliikmete ära olles võetakse korteriüüri ja tasu kommunaalteenuste eest elamispinda tegelikult kasutavatelt isikutelt nende jaoks seatud üldiste normide järgi.

23. Üleviimine ei katkesta tööstaaži, millega seoses töötaja kehtivate seaduste järgi omab mõningaid õigusi.

24. Töötajate lapsed võetakse uues elukohas esimeses järjekorras lastesõimedesse, lastekodudesse, laste mänguplatsidele, õppeasutisisse, kursustele jne. Neil on eesõigus ka stipendiumidele.

III.

Põllumajandus.

Riigivolikogu poolt 23. juulil 1940 vastu võetud

Deklaratsioon maa kuulutamisest kogu rahva omanduseks.

(Avaldatud RT 23. 7. 1940, 77, 744)

Aastasadasid vaevles eesti talupoeg. Teda sunniti painutama oma selga mõisnikkude ees. Ta kannatas parunite kubjaste peksu.

Ei vähenenud töötava talurahva hädad ka eesti kapitalistide võimuletulekuga. Ta kannatab maataoleku ja maapuuduse all, kannatab ränkade ja ebaõiglaste maksude ja raske võlakoorma all pankadele ning liiakasuvõtjatele. Teda ekspluateerivad suurtööstu rid ja kaupmehed. Tema töö arvel rikastub käputäis nurjasöödikuid ning rahamehi.

Nüüd on tulnud lõpp sellele koledale ja painajalikule minevikule. Nüüdsest peale on eesti talupoeg vaba enda maal, mis vabastatud tagurlise klike võimu alt. Nüüdsest peale on töölised, talupojad ja töötav intelligents ise ainsad Eesti riigi täieõiguslikud peremehed.

Juhituna töötava talurahva tõelistest huvidest ja väljendades kogu töötava rahva tahet, Riigivolikogu otsustab:

Kogu maa ühes selle põue varadega, kõik metsad, järved ja jõed kuulutatakse kogu rahva omanduseks, s. o. riigi omanduseks.

Maade suuruseks, mis antakse iga töötava talupoja kasutada, määratakse ülemmäär 30 hektaari. Kõik maade ülejäägid, mis ületavad selle suuruse, arvatakse riiklikku maatagavarasse selleks, et riigil võimalik oleks abistada maata ja vähese maaga talupoegi nende maaga varustamisel.

Nüüdsest peale meie maal ei ole ja ei saa olema kohta parasiitidele-kurnajatele ega nende käsikutele.

Maa, mis praegu on töötava talupoegade valduses, samuti maad, mida riik annab maata ja vähese maaga talupoegadele, kinnistatakse töötavate talupoegde põliseks pidamiseks. Igasugused katsed haarata talupoegade isiklikku omandust või vastu töötavate talupoegade tahtmist neile peale sundida kolhoosidesse organiseerimist, tõkestatakse otsustavalt, kuna need on kahjulikud riigi ja rahva huvidele.

Riigivolikogu otsustab kustutada talurahvalt kõik väljaostu maksud, mis seoses varem läbiviidud maareformiga.

Riigivolikogu teeb Valitsusele ülesandeks arutada küsimust abinõude üle, mis tuleksid tarvitusele võtta kergendusteks kõigi muude võlakohustuste järele, millised koormavad põllumeeste ja kalurite majapidamisi, samuti ebaõiglaste maksude äramuutmise üle kui ka abinõude üle maksukoorma kergendamiseks kogu töötavale elanikkonnale.

Riigivolikogu otsustab kustutada töötavatelt talupoegadelt kõik maksuvõlad ja administratiivkorras pealepandud trahvid.

Parasiitliku ekspluataatorliku maapidamise lõpetamine ja sel alusel antav riiklik abistamine maata ja vähese maaga talupoegade varustamiseks maaga tähendavad, et talurahva näljale ja viletsusele, neile kapitalismi poliitilise ja majandusliku valitsemise alalistele kaaslastele, on tehtud lõpp.

Elagu Eesti töötav rahvas, ainus kogu maa seaduslik peremees!

Elagu tööliste ja talupoegade vankumatu liit!

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu Seadus saksa okupantide poolt äravõetud maa tagasiandmise kohta Eesti NSV talupoegadele.

(Avaldatud ENSV T 6. 10. 1944, 2, 10)

Ainult Nõukogude võimu, töörahva võimu ajal teostusid Eesti töötava talurahva paljude inimpõlvede lootused ja ootused — ta sai endale maad ja sai tegelikuks peremeheks selle maa üle, mida ta oma palehigis oli harinud, kuid oma töövilja oli pidanud pikkade sajandite kestel andma saksa parunitele ja mõisnikele, kapitalistidele ja teistele söödikutele.

Nõukogude võim abistas igati töötavat talurahvast: tühistas talurahva võlad pankadele, samuti ka igasugused lõivu- ja maksuvõlad, tühistas ebaõiglased maksud, andis laenu, asutas masina-traktorijaamu, müüs talurahvale soodsail tingimusil mineraalväetist ja põllutöömasinaid.

Hitlerliku Saksamaa reetlik kallaletung Nõukogude Liidule ja Eesti NSV territooriumi okupeerimine Saksa vägede poolt tõi Eesti talurahvale loendamatuid viletsusi ja hädasid. Saksa okupandid ja nende eestlastest käsilased võtsid eesti rahvalt, sealhulgas ka eesti talurahvalt kõik poliitilised õigused ja vabadused. Taluteenijatelt, maatameestelt ja väikemaapidajatelt, kes said Nõukogude võimu ajal maad, võeti maa ära. Fašistid koormasid talurahvast üle jõu käivate maksudega ja põllusaaduste röövellike sundnormidega. Talurahvalt rööviti kariloomad ja hobused. Vägivaldselt mobiliseeriti ja küüditati inimesi. Kogu maal valitses ohjeldamatu fašistlik terror ja vägivald. Oma taganemisel Punaarmee löökide all saksa okupandid ja nende eestlastest käsilased teostavad Eesti linnade ja külade purustamist kõikjal, kus see neil korda läheb.

Vapper ja võidukas Punaarmee Nõukogude Liidu Marssali seltsimees Stalini juhtimisel andis Saksa armeele rea hävitavaid lööke, purustas saksa okupantide roimarlikud plaanid ja vabastab edukalt Eesti NSV territooriumi saksa okupantidest ja nende alatuist palgasulaseist.

Lähtudes Eesti töötava talurahva ja kogu töörahva huvidest ja soovidest Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

1. Vastavalt Riigivolikogu poolt 23. juulil 1940 vastuvõetud deklaratsioonile maa kuulutamisest kogu rahva omanduseks ja selle tegelikuks läbiviimiseks Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee poolt 2. oktoobril 1940 antud „Maata ja vähese maaga talupoegade maaga varustamise määrusele“ lugeda kogu maa ühes selle põue varade, kõigi metsade, järvede ja jõgedega kogu rahva omanduseks, s. o. riigi omanduseks tunnistamine katkestamatult kehtivaks ja uuesti jalule seada riiklik maafond. Samuti seada jalule kõik okupatsiooni ajal rikutud maatameeste, väikemaapidajate ja keskmiktalude omanike õigused maale, mis nad on omandanud ülaltähendatud deklaratsiooni, määruse ja selle teostamiseks antud juhendi põhjal.

2. Määrata kindlaks peale 30-hektaarilise maa ülemmäära, mis jäetakse iga töötava talupidaja ühe perekonna kasutada, ka senistele talundipidajatele jäetava maa alammäär 20 hektaari ühe perekonna peale, missugusest määrast vähem ei või jätta maad talundipidajale, kui tema kasutuses oli maad üle 20 hektaari.

20—30 ha suuruste ja suuremate talundite pidajatele jätta maad 20—30 ha ühe perekonna peale, sõltuvalt maa headusest ja asukohast.

Erandina vähendada isiklikuks kasutamiseks jäetavat maad 5—7 hektaarini kõigile neile talundipidajatele, kes aktiivselt abistasid saksa okupante.

3. Arvata maafondi peale varem sinna arvatute veel: a) kõik saksa kolonistide maad, b) koos saksa röövavallutajatega põgenenud rahvavaenlaste maad, samuti peremeheta jäänud maad, c) maad, mis nende pidajatele jäävad tagasi andmata.

4. Määrata kindlaks, et riiklikku maafondi peab esmajärjekorras kasutatama taluteenijate, maatameeste ja väikemaapidajate maaga varustmiseks 12—18 ha suuruste talunditega ühe perekonna kohta, sõltuvalt maa headusest ja asukohast. Antava maa suuruse kindlaksmääramisel tuleb peale selle võtta arvesse maasaajate osavõttu võitlusest saksa okupantide vastu.

5. Anda uutele maasaajatele osa ehitusi ja inventari, mis kuulusid saksa kolonistidele ja kodumaa reetjatele, kes põgenesid koos saksa okupantidega.

6. Määrata kindlaks, et okupatsiooni ajal maatameestelt, väikemaapidajatelt ja keskmiktalunikelt röövitud maa, karilloomad, põllumajanduslik inventar ja muu vara tuleb tagasi anda nende seaduslikele pidajatele ja omanikele ning ära võtta nendelt, kelle käes need on ebaseaduslikult.

Okupatsiooni ajal ebaseaduslikult äravõetud maade tagasiandmisel on senised kasutajad kohustatud üle andma õigustatud maapidajatele tagasiantavate maade kogu 1944. aasta saagi. Sel juhul, kui saak on juba koristatud, arvestatakse see 1944. aastal maakasutajate poolt saadud keskmise saagi alusel.

7. Maapidajatelt, kelledelt osa maad maafondi jäetakse, eelkõige neilt, kes abistasid saksa okupante, võõrandatakse tasuta see osa tööloomi ja põllumajanduslikku inventari, missugust ei saa majapidamises täielikult kasutada seoses maa-ala vähendamisega. Need antakse üle maasaajatele taluteenijatele, maatameestele ja väikemaapidajatele, abistades neid seega majapidamiste soetamises.

8. Lugeda partei ja nõukogude organite edasilükkamatuks ja tähtsamaks ülesandeks kehvik- ja keskmiktalupoegade majapidamiste abistamist, esmajoones nende abistamist, kes said kannatada saksa okupatsiooni ajal, abistades neid majade ja kõrvalhoonete ehitamisel, milleks anda vajalik hulk kohalikke ehitusmaterjale ning raielanke ehitusmaterjali valmistamiseks ja selle müümiseks soodsatel tingimustel kehvik- ja keskmiktalunike majapidamistele majade ja kõrvalhoonete ehitamiseks ja remonteerimiseks.

9. Anda krediiti individuaalsete hoonete ehitamiseks külades kehvik- ja keskmistalunike majapidamistele, esmajoones neile, kes said kannatada saksa okupatsiooni ajal, kuni 10000 rublani 7 aastaks.

17. septembril 1944.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja EK(b)P Keskkomitee määrus maa tagasiandmise kohta Eesti NSV talupoegadele.

(Avaldatud ENSV T 20. 10. 1944, 4, 40)

A l u s : Eesti NSV Ülemnõukogu seadus saksa okupantide poolt äravõetud maa tagasiandmise kohta Eesti NSV talupoegadele.

Riigivolikogu ajaloolise deklaratsiooni 23. juulist 1940. a. tegelikuks taastamiseks Eesti NSV-s, eesmärgiga jalule seada kogu rahva ja kõigi okupatsiooni ajal rikutud maatameeste, väikemaaomanike ja keskmiktalunike omandiõigus maale, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja EK(b)P Keskomitee määravad:

1. Taluteenijate, maata ja vähese maaga talupoegade maaga varustamiseks, riiklike majapidamiste asutamiseks, asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide abimajapidamiste loomiseks ning teisteks riiklikeks ja ühiskondlikeks otstarveteks luua riiklik maafond, kuhu arvata:

a) maaomanike ühes omandis olevate maade osad, mis ületavad 20—30 ha, olenevalt maa headusest ja asukohast, vaatamata sellele, mitmest kinnistusüksusest need omandid koosnevad;

b) saksa kolonistide maad;

c) saksa röövvallutajatega põgenenud rahvavaenlaste maad;

d) saksa okupante aktiivselt abistanud talupidajate maade osad, mis ületavad 5—7 ha;

e) peremeheta jäänud maad, kui nende pidajad või õigusjärglased maa riiklikku maafondi arvamise ajaks ei ole asunud selle kasutamisele;

Märkus: Põllutöölised, taluteenijad ja tegelikud maapidajad, kes olid küüditatud fašistlikku orjusse või vägivaldselt evakueeritud saksa okupantide poolt, omavad tagasipöördumisel õiguse riiklikust maafondist maasaamiseks käesoleva määruse punktide 3, 4 ja 5-a kohaselt, kas oma endisest elukohast või vaba maafondi puududes mujalt riiklikust maafondist.

f) maad, mis enne Nõukogude võimu taastamist olid fašistliku riigivõimu või tema allorganite valduses, välja arvatud need maad, mis antakse ENSV Rahvakomissaride Nõukogu eriotsusega maakonna või linna täitevkomiteede valdusesse;

g) maad, mis enne Nõukogude võimu taastamist olid kirikute, koguduste, usuühingute ja nende liitude ning kloostrite valduses;

Märkus: Usuühingutele (kogudustele) eraldatakse kirikute ja surnuaedade platsideks maad vajaduse määral, koguduste teenistujate majapidamisteks 12 kuni 18 ha, kuid mitte rohkem kui neil oli enne 23. juulit 1940. a.

2. Ühte omandisse kuuluvaks käesoleva määruse punkt 1-a mõttes loetakse ka need kinnistusüksused, mis olid kinnistatud talundi omaniku ja tema abikaasa nimele. Abikaasadele pärast riiklikku maafondi kuuluva maa eraldamist alalejääv 20 kuni 30 ha suurune maakoht loetakse nende ühisomandiks, kui asjaosalised ei lepi selles kokku teisiti.

3. Ühisomandi puhul, mida kasutati kuni 23. juulini 1940. a. kaasomanike poolt iseseisvate majapidamistena, jääb igale iseseisvale maakasutajale-kaasomanikule maakoht 20 kuni 30 ha ulatuses, olenevalt maa headusest ja asukohast.

4. Maad, mis olid ENSV Rahvakomissaride Nõukogu otsusega kinnistatud asutistele, ettevõtetele ja organisatsioonidele, kuuluvad nende valdusesse, kui selle kohta ei ole tehtud teisi otsuseid.

5. Riiklikku maafondi kasutatakse:

a) esmajärjekorras taluteenijate, maatameeste ja väikemaapidajate maaga varustamiseks 12 kuni 18 ha suuruste talunditega ühe perekonna kohta, või juurdelõigete andmiseks väiketalude kuni 12—18-hektaarilisteks taludeks muutmiseks, olenevalt maa headusest ja asukohast, võttes arvesse maasaajate osavõttu võitlusest saksa okupantide vastu;

b) riiklike majapidamiste asutamiseks, asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide abimajapidamiste loomiseks vastavalt nende vajadustele;

c) ühingute, seltside, eriotstarbeliste asutuste ja organisatsioonide maaga varustamiseks vastavalt nende vajadustele ja tähtsusele.

6. Erandina lubatakse eeskujulike majapidamistena kasutada maakohti üle 30 ha suuruses tõukarjade pidamiseks, vilja- ja heinaseemne sortide arendamiseks. Vastavate majapidamiste nimekirja koostab põllutöö rahvakomissar ja kinnitab Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu.

7. Eeskujulikke majapidamisi ei või jätta isikutele, kes aktiivselt kaasa aitasid saksa okupantidele.

8. Käesoleva määruse põhjal loodavad ning suurendatavad maakohad kinnistatakse töötavatele talupoegadele põliseks ja tasuta kasutamiseks.

9. Üleantaval maa-alal asetsevate ehituste, põllumajandusliku inventari, viljapuude, marjapõõsaste ning külvide hind määratakse maakonna maakorralduse komisjoni poolt ja esitatakse kinnitamiseks maakorralduse peakomisjonile.

10. Taluteenijate, maatameeste ja väikemaapidajate maaga varustamisel on vastavad maakonna ja valla täitevkomiteed kohustatud täiel määral teostama ENSV Ülemnõukogu seaduse „Saksa okupantide poolt äravõetud maa tagasiandmise kohta Eesti NSV talupoegadele“ 17. sept. 1944. a. punktide 3 kuni 8 nõudeid.

11. Iga töötav talupidaja on kohustatud maad hästi harima, tõstma töö produktiivsust parimate agrotehniliste võtetega, aretama kõrgeväärtuslikku tõukarja ja ehitama ning korras hoidma majapidamishooned.

12. Käesoleva määruse teostamise üldjuhtimiseks ja järelevalveks maata ja vähese maaga talupoegade maaga varustamisel

luua Põllutöö Rahvakomissariaadi juures maakorralduse peakomisjon järgmises koosseisus:

Esimees: J. Pärn — EK(b)P Keskkomitee põllumajanduse osak. juhataja.

Liikmed:

A. Peets — põllutöö rahvakomissari asetäitja,
P. Eisen — Ametiühingute Kesknõukogu esindaja,
A. Sommerling — Harjumaa täitevkomitee esimees,
E. Mattisen — ELKNÜ esindaja.

13. Käesoleva määruse teostamiseks kohtadel luua maakonna ja valla maakorralduse komisjonid.

14. Maakonna maakorralduse komisjon koosneb:
a) Maakonna täitevkomitee esimehest;
b) maakonna täitevkomitee maaosakonna juhatajast;
c) EK(b)P maakonnakomitee esindajast;
d) ENSV Maatööliste Ametiühingu esindajast;
e) ELKNÜ maakonnakomitee esindajast;

Käesolevas punktis c, d ja e all ettenähtud liikmed määrab põllutöö rahvakomissar vastavate organisatsioonide ettepanekul.

Komisjoni istungeid juhatab maakonna täitevkomitee esimees. Komisjoni tööst võtab osa Põllutöö Rahvakomissariaadi esindajana maakonna vanem maakorraldaja.

15. Maakonna maakorralduse komisjonide ülesandeks on:
a) Põllutöö Rahvakomissariaadi ja maakorralduse peakomisjoni poolt antud ülesannete täitmine;
b) valla maakorralduse komisjonidele juhendite andmine maade riiklikku maafondi arvamise kohta, valla komisjonide tegevuse juhtimine ja järelevalve;
c) riikliku maafondi kasutamise kavade kinnitamine, juurdelõigete ja uute maakohtade saajate määramine;
d) riiklikku maafondi arvatavatel maa-aladel asuvate varade hinna määramine ja esitamine kinnitamiseks maakorralduse peakomisjonile.

16. Valla maakorralduse komisjon koosneb 3 liikmest, millise koosseisu kinnitab maakonna maakorralduse komisjon valla täitevkomitee ettepanekul.

17. Valla maakorralduse komisjonide ülesandeks on:
a) käesoleva määruse punkt 1 kohaselt riiklikku maafondi kuuluvate maade arvele võtmine;

b) taluteenijate, maata ja vähese maaga talupoegade arvele võtmine maasaamiseks riiklikust maafondist ja maaga varustamise kavade esitamine maakonna maakorralduse komisjonile;

c) kinnitatud maaga varustamise kavade teostamine ning Põllutöö Rahvakomissariaadi, maakorralduse peakomisjoni ja maakonna maakorralduse komisjoni poolt antud ülesannete täitmine.

18. Maakonna maakorralduse komisjon otsustab punkt 15-ndas c ja d ettenähtud asjad avalikul istungil, kuhu kutsutakse asjaosalised. Asjaosaliste mitteilmumine ei takista asja otsustamist. Asjaosalistele, kes asja arutamisele ei ilmunud, saadetakse maakonna maakorralduse komisjoni otsusest ärakiri.

19. Maakonna maakorralduse komisjoni otsuste peale võivad asjaosalised kaevata seitsme päeva jooksul maakorralduse peakomisjonile Tallinnas, arvates otsuse kuulutamise või otsuse ärakirja kättesaamise päevast. Kaebus kirjutatakse maakorralduse peakomisjoni esimehe nimele ja antakse sisse maakonna maakorralduse komisjonile.

20. Maakorralduse peakomisjon otsustab kaebused punkt 19 ettenähtud korras ja tema otsused on lõplikud.

21. Põllutöö rahvakomissar annab maakorralduse peakomisjoni korraldusse tarvilikke tehnilisi tööjõude.

22. Maakonna maakorralduse komisjoni otsused, mille peale ei ole esitatud ettenähtud tähtaja jooksul kaebusi, samuti maakorralduse peakomisjoni otsused viiakse täide vastavate komisjonide esimeeste korraldusel.

23. Loodavate ja suurendatavate maakohtade või nende lahus maatükkide otstarbekohaseks majandamiseks võidakse rajada tarvilikke juurdepääsuteid läbi kõigi maakohtade maade. Võimaluse korral eraldatakse teede alla võetud maade asemele riiklikust maafondist vastav maa.

24. Riiklikku maafondi maade arvestamisega ja nende eraldamisega seotud tehniliste abinõude läbiviimiseks on maasaajad kohustatud andma valla täitevkomitee määramisel vajalisel määral inim- ja hobutööjõudu tasuta.

25. Käesolev määrus ei kehti linnade administratiivpiires asuvate maade kohta. Nende maade kasutamine korraldatakse erimäärusega.

26. Punaarmees olijatele ja Isamaasõja invaliididele kindlustada maasaamine maafondist.

27. Juhul, kui mõne valla või maakonna piirides ei ole võimalik rahuldada kõigi maatahtjate soove, siis tuleb neil võimaldada maasaamine naabervallas või -maakonnas.

28. Käesoleva määruse teostamiseks põllutöö rahvakomissaril koos maakorralduse peakomisjoniga anda juhendeid.

29. Käesolevas määruses ettenähtud maakorralduse põhimised tööd läbi viia 15. detsembriks 1944. a.

30. Käesolev määrus jõustub avaldamisega.

31. Käesoleva määruse jõustumisega tunnistada kehtetuks senine „Maata ja vähese maaga talupoegade maaga varustamise määrus" (Eesti NSV Teataja 1940, 17, 192).

Tallinn, 16. oktoobril 1944. Nr. 189.

ENSV Põllutöö Rahvakomissari juhend maa tagasiandmise kohta Eesti NSV talupoegadele.

(Avaldatud ENSV T 20. 10. 1944, 4, 48)

Alus: Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja EK(b)P Keskkomitee määrus nr. 189, Maa tagasiandmise kohta Eesti NSV talupoegadele (16. okt. 1944. a. p. 28).

1. Maata ja vähese maaga talupoegade maaga varustamist teostab Põllutöö Rahvakomissariaat maakorralduse peakomisjoni, maakonna ja valla maakorralduse komisjonide kaudu.

2. Riiklikku maafondi arvatud maade kasutamise kavade koostamise, loodusesse kandmise, maakasutuse ülemineku korraldamise ja maareformi teostamisega seotud muud tehnilised tööd teostavad rajooni maakorraldajad maakorralduse valitsuse juhtimisel või maakorralduse valitsuse juhataja poolt selleks eraldi määratud teenistujad.

3. Maakorralduse peakomisjonile annab tarvilikud tööruumid ühes kütte ja valgustusega, tarvilikud kantseleijõud ja töövahendid Põllutöö Rahvakomissariaat. Maakonna ja valla maakorralduse komisjonide suhtes lasuvad vastavad kohustused maakonna või valla täitevkomiteel.

4. Maakorralduse komisjonide istungitest osavõtmise eest maksta tasu:

a) Maakorralduse peakomisjoni ja maakonna maakorralduse komisjoni liikmetele — 20 rbl. istungi eest ja komandeerimise kulud vastavate normide alusel;

b) valla maakorralduse komisjonide liikmetele palgaks ühes sõidukuludega 10 rubla päevas.

Istungite tööpäeva pikkuseks loetakse 8 tundi.

Maakorralduse peakomisjoni ja maakonna maakorralduse komisjonide liikmete kulude arved kinnitab põllutöö rahvakomissar ja valla maakorralduse komisjonide liikmete kulude arved — maakonna täitevkomiteede esimehed.

5. Valla maakorralduse komisjon võtab maad riiklikku maafondi ENSVRKN ja EK(b)P KK määruse nr. 189, 16. okt. 1944. a. punkt 1 alusel, jättes maad põliseks kasutamiseks neile omanikele, kes ise või kelle perekonnaliikmed võtsid osa selle maa harimisest.

6. Kui maakoht on senise töövõimelise omaniku poolt käesoleval ajal rendile antud, jäetakse senise omaniku kasutamisele 20 kuni 30 ha suurune maakoht ainult sel juhul, kui maavaldaja või tema perekonnaliikmed asuvad otseselt maaharimisele.

Töötava talupoja alaealistele pärijatele või tööjõuetutele talupoegadele võidakse 20 kuni 30 ha suurune maakoht jätta põliseks kasutamiseks ka siis, kui nemad ise maa harimisele asuda ei saa.

7. Kui väljarenditud talu omanik loobub maa isiklikule harimisele asumast, arvatakse talu kogu suuruses riiklikku maafondi. Säärase talu senisel rentnikul on sellest talust 12—18 ha suuruse maakoha saamise eesõigus, silmas pidades ta käitumist saksa okupatsiooni ajal.

Kui rentnikul on küllaldaselt tööjõudu ja majandamiseks vastaval hulgal loomi ja inventari, võib rentnikule, kui maatagavarad lubavad, põliseks kasutamiseks anda 20 kuni 30 ha suuruse maakoha.

8. Kõigi põllumajanduslike maakohtade kohta sõlmitud rendilepingud kaotavad kehtivuse maa kohta käivas osas käesoleva juhendi jõustumisega; hoonete ja inventari osas need lepingud lõpevad 1. maiks 1945. a. Lepinguosalised võivad rendivahekorra lõpetada kokkuleppel ka enne nimetatud tähtaega.

9. Maaomandi teisele isikule üleandmise kohta peab esitama dokumendid, mis on tõendatud notariaalselt või maakorraldusasutustes enne 23. juulit 1940. a. Muud dokumendid, mis tõendavad omandiõiguse üleminekut, võetakse arvesse, kui need on tehtud ja nende alusel ka maakoha tegeliku valduse üleminek on aset leidnud enne 23. juulit 1940. a.

10. Maakohtade koosseisu, mis kinnitatakse talupoegadele, võidakse jätta metsamaad kuni 10%-ni maakoha suurusest. Üle-

jäänud talumetsad, samuti ainult metsakasvatamiseks kõlblikud muud maad (liivikud, paepealsed, muud huumusevaesed maad) võimaluse korral koondada erimassiividesse majandamiseks riiklikus metsamajapidamises. Metsaks loetakse need puistud, mille täius on 6,6 või enam, välja arvatud lepikud ja võsametsad.

11. Riikliku maafondi maad, mis jäävad üle maata ja vähese maaga talupoegade maaga varustamisest, samuti ka ülesharimata sood, turbarabad ja soostunud mineraalmaad, jäetakse riiklikku maafondi. Neid maid võidakse anda ajutiseks kasutamiseks põllutöö rahvakomissari korraldusel.

12. Korraldatavate maakohtade piirides leiduvad veekogud või nende osad, nimelt jõed üle 4 meetri laiuses, järved enam kui 0,5 ha suuruses, eraldatakse maakohtade koosseisust ja ei arvestata alalejäävate ega uute maakohtadega juurdelõigete koosseisudes. Mererand kuni 100 meetri laiuselt (arvates keskmisest veeseisust), laevatavate, parvetatavate jõgede ja järvede kaldad kuni 20 meetri ja eelnimetatud muude jõgede ja järvede kaldad 3 meetri laiuselt jäetakse üldiseks vabaks läbikäimiseks. Need vabad kaldaribad antakse ajutiseks kasutamiseks võimalikult piirduvatele maakohtadele.

13. Uute maakohtade ning tarbe korral ka jõgede ja järvede juurde rajatakse juurdepääsuteed. Teed rajatakse võimalikult läbi mineraalmaa ja mööda piire sääraselt, et nad võimaldaksid väiksemate korrastuskulude juures maa-alale lühemat juurdepääsu. Teede laius võtta vastavalt vajadusele 4—8 m. Pealeselle võidakse määrata teekraavide alla kuni 2 meetrit maad.

14. Turbamaadest eraldada tarvilikud maa-alad alus- ja kütteturba tootmiseks. Piirduvate maakohtade koosseisu võib arvata turbamaad kuni 5% ulatuses vastavate maakohtade kogusuurusest.

15. Savi, kruusa, liiva, paekivi jne. võtmiseks kohalike vajaduste rahuldamiseks või tööstuse tarvis eraldatakse selleks kõlblikest maa-aladest vastavad maakohad.

16. Riiklikku maafondi eraldatud maadel asuvate ja riigile ülevõetavate ehituste, viljapuude, marjapõõsaste ning külvide hindamine, samuti ka tasuvahekordade lahendamine toimub põllutöö rahvakomissari erijuhendiga.

17. Tarbe korral teostada korraldatavate maakohtade piiride õiendamist ja maade vahetamist. Maade vahetusväärtuse määrajaks võetakse katastri hindamise andmed, kusjuures maade vahetuse tagajärjel kogu maakoha suurus ei või tõusta üle 20 kuni 30 ha.

18. Esimeses järjekorras varustatakse maaga taluteenijaid, maatamehi ja väikemaapidajaid, silmas pidades nende osavõttu võitlusest saksa okupantide vastu.

19. Anda eesõigus maasaamiseks neile perekonnaliikmeile, kelle perekonnapead on langenud punaarmeelastena või partisanidena võitluses saksa okupantide vastu, eriti lasterikastele perekondadele ja langenute vanematele.

20. Eelmistes punktides (18, 19) tähendatud talupoegade maaga varustamisest ülejäävatest maadest antakse maad teistele töötavatele perekonnaga kodanikele ning võidakse eraldada maakohti töölistele ja asutuste teenistujatele nende isiklikeks eluasemekohtadeks ja aiamaapidamisteks.

21. Riiklikeks ja ühiskondlikeks otstarbeiks, nagu asutuste ja organisatsioonide abimajapidamisteks, spordiväljakuteks, rahva- ja koolimajade platsideks, lasteaedade ja sõimede vajaduseks, rahvaparkideks, valitsusasutuste tarveteks jne. eraldatakse tarvilikud maakohad.

Usuühingutele (kogudustele) eraldatakse kirikute ja surnuaedade platsideks maad vajalikul määral, koguduste teenistujate majapidamisteks 12—18 ha, kuid mitte rohkem kui neil oli enne 23. juulit 1940. a.

22. Maade riiklikku maafondi ülevõtmise ja ülevõetud maade edaspidise kasutamise kava koostab valla maakorralduse komisjon.

Kavad koostatakse üksikute piirkondade (küla, asundus) või talundite gruppide kaupa, kusjuures kavas märgitakse:

a) riiklikku maafondi ülevõetavate maade suurus talundite viisi, ülevõtmise alus, talundite ning nende seniste valdajate nimed ja perekonnanimed;
b) rajatavad uued maakohad, aiandus- ja eluasemekohad ning riiklikeks ja ühiskondlikeks otstarveteks eraldatavad maaalad ühes pinnasuuruste äratähendamisega;
c) väikekohtade algsuurus, ühes nimetuse, nr. ja valdaja nime ja perekonnanime äratähendamisega ning määratavate juurdelõigete suurus;
d) riiklikus metsamajandamises majandamisele antavad maaalad ja nende suurus;
e) rajatavad juurdepääsuteed.

Kava juurde kuulub vastav plaanimaterjal.

23. Valla maakorralduse komisjon koostab samuti kava ENSV Ülemnõukogu Seaduse 17. sept. 1944. a. punktide 5, 6 ja 7 koha-

selt üleantavate maade, hoonete, kariloomade, põllumajandusliku inventari ja muu vara kohta, kusjuures kavas märgitakse:

a) üleantavate maade suurus, hoonete kubatuur, muude varade hulk, nimetus jne.;

b) kellelt võetud ja kellele üle antud ning missuguse seaduse eelnimetatud punkti alusel.

24. Eelmistes punktides (22, 23) nimetatud kavad kirjutatakse alla valla maakorralduse komisjoni poolt ja esitatakse kinnitamiseks maakonna maakorralduse komisjonile. Ühes kavadega esitatakse maakonna maakorralduse komisjonile maaga ja muu varaga varustatavate kodanike nimekirjad.

25. Maakonna maakorralduse komisjon otsustab kava kinnitamise ja maaga ning muu varaga varustatavate kodanike määramise avalikul istungil, kuhu kutsutakse asjaosalised. Komisjoni istungid peetakse tavaliselt valdades.

26. Kaebusi maakonna maakorralduse komisjoni otsuste peale võidakse esitada maakorralduse peakomisjonile vastava maakonna maakorralduse komisjoni kaudu, kusjuures viimane saadab kaebuse edasi maakorralduse peakomisjonile ühes oma seletuse ja algmaterjalidega 7 päeva jooksul pärast edasikaebe tähtaja möödumist.

27. Maakorralduse peakomisjoni ja maakonna maakorralduse komisjoni istungid kutsub kokku vastava komisjoni esimees. Maakorralduse peakomisjoni ja maakonna maakorralduse komisjoni asjaajamine toimub selleks määratud liikme ja sekretäri allkirjaga. Istungit juhatab esimees. Asja kannab ette üks liikmeist, mille järele kuulatakse ära kaebajate, asjaosaliste ja tunnistajate seletused. Maakorralduse peakomisjoni ja maakonna maakorralduse komisjoni esimeestel on õigus juurde kutsuda asjatundjaid erialaste küsimuste arutamisel.

28. Istungi üle peetakse protokoll, millesse kantakse:

a) asja arutamise kuupäev ja aasta;

b) istungist osavõtnud esimehe, liikmete ja sekretäri nimed ning perekonnanimed;

c) arutusel olnud asja nimetus;

d) väljakutsutud kaebajate ja asjaosaliste nimed ning perekonnanimed ja kes neist ilmunud;

e) asjatoimetuse kirjeldus ühes kaebajate, asjaosaliste ja tunnistajate äratähendamisega.

29. Maakorralduse peakomisjoni ja maakonna maakorralduse komisjoni otsused tehakse resolutsiooni näol ja kirjutatakse alla esimehe, liikmete ja sekretäri poolt.

30. Otsuse kuulutab esimees võimalikult samal istungil. Tarbe korral võidakse otsuse kuulutamine lükata edasi. Ilmumata jäänud kaebajatele ja asjaosalistele, kelle huvisid otsus riivab, saadetakse teade otsusest kohaliku valla täitevkomitee kaudu. Maakonna maakorralduse komisjoni otsuse kuulutamisel selgitatakse asjaosalistele edasikaebe kord ja tähtaeg.

31. Maakonna maakorralduse komisjoni otsused, mille peale ei ole esitatud ettenähtud tähtaja jooksul kaebust, ja maakorralduse peakomisjoni otsused viiakse täide vastava komisjoni esimehe korraldusel.

32. Eraldatavad maatükid tähistatakse looduses piirimärkidega.

33. Riiklikku maafondi arvatud maa-alade seniseilt valdajailt ülevõtmise, samuti rajatud maakohtade ja juurdelõigete üleandmise kohta maasaajate valdusse koostatakse vastavad aktid, mis kirjutatakse alla valla maakorralduse komisjoni esimehe, rajooni maakorraldaja ja vastavalt endise omaniku või maasaaja poolt.

Ülevõtmise aktis märgitakse ka neil maadel asuvad hindamisele kuuluvad ehitused, viljapuud, marjapõõsad ja külvid; üleandmise aktis — maa põlise pidaja seadusepärased õigused ja kohused antud maa kohta.

34. Käesolev juhend jõustub avaldamisega.

35. Käesoleva juhendi jõustumisega tunnistada kehtetuks senine „Maata ja vähese maaga talupoegade maaga varustamise määruse elluviimise juhend“ (ENSV Teataja 4. okt. 1940. a. nr. 18, art. 212).

Tallinn, 16. oktoobril 1944.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja EK(b)P Keskkomitee määrus Eesti NSV Ülemnõukogu 1944. a. 17. septembri seaduse „Saksa okupantide poolt äravõetud maa tagasiandmise kohta Eesti NSV talupoegadele" täitmise käigu ja Eesti NSV põllumajanduse taastamise esmajärjekordsete abinõude kohta.

(Avaldatud ENSV T 22. 12. 1944, 15, 186)

Läbi vaadanud Eesti NSV Ülemnõukogu seaduse „Saksa okupantide poolt äravõetud maa tagasiandmise kohta Eesti NSV talupoegadele" täitmise käigu, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja EK(b)P Keskkomitee märgivad, et tähendatud seadust teostatakse aeglaselt selles osas, mis puutub maa tagasiandmisse väikemaapidajatele ja maatameeste varustamisse maaga, ja mitterahuldavalt teostatakse seadust selles osas, mis puutub töötavale talurahvale kariloomade, inventari, vara ja tagasiantavatelt maadelt 1944. aastal koristatud teravilja-, kartuli-, aedvilja- ja muude põllumajandussaaduste, samuti heina- ja muu loomasööda-saagi üleandmisse.

Eelpooltähendatud seaduse täieliku täitmise kindlustamise ja saksa okupantide poolt laostatud Eesti NSV põllumajanduse kõige kiirema taastamise eesmärgil Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja EK(b)P Keskkomitee määravad:

1. Kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati, partei maakonnakomiteesid, maakonna ja valla töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid kuni 15. jaanuarini 1945:

a) läbi viima kõigi hoonete ja ehitiste, põllutöömasinate, kogu kariloomade ja vara arvelevõtmine ning võõrandamine majapidamistelt, mis kuulusid saksa kolonistidele ja koos saksa okupantidega ära joosnud kodumaa-reetjatele, kui ka nendelt majapidamistelt, kus perekonnapea või mõni perekonnaliige on bandiit ning peab võitlust nõukogude võimu vastu ja perekond peab sidet ning abistab oma sugulasi nende kuritegevuses nõukogude võimu vastu; (ENSV T 1945, 35, 546)

b) läbi viima osa maa, ehitiste, kariloomade, põllumajandussaaduste, kõigi hobuste ja põllutöömasinate võõrandamine majapidamistelt, kus perekonnaliikmed on bandiitide aktiivseteks abistajateks (varjavad neid, annavad neile ainelist abi jne.), jättes seesugustele majapidamistele 5—7 ha

maad, ühe lehma, ühe sea, ühe lamba ja lihtsa põllumajandusliku inventari.
(ENSV T 1945, 35, 546)

c) läbi vaatama üksikult iga majapidamine, kellelt on maareformi alusel osa maad ära võetud, ja kindlaks määrama, missuguses majapidamises tuleb läbi viia äravõetud maa suurusele vastava osa kariloomade, heina, põllutöömasinate ja inventari ülesostmine ja missuguses majapidamises tuleb vastav osa kariloomi, heina, põllutöömasinaid ja inventari tasuta võõrandada.

Nende majapidamiste läbivaatamisel, kelledelt on osa maad ära võetud, peavad valla ja maakonna täitevkomiteed arvesse võtma majapidamise valdaja ja tema perekonnaliikmete käitumist saksa okupatsiooni ajal, majapidamise jõukust ja alalist palgalise tööjõu (taluteenijate) kasutamist.

2. Kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati, partei maakonnakomiteesid ning valla ja maakonna täitevkomiteesid üle andma tasuta võõrandatud ja ostetud põllutöömasinad, inventar, kariloomad, ehitised ja vara eeskätt masina-traktorijaamadele ja hobu-masinriistade laenutuspunktidele.

Pärast MTJ-de ja hobu-masinriistade laenutuspunktide vajaduste täielikku rahuldamist ülejääv osa masinaist, inventarist, kariloomadest ja varast üle anda maatameeste ja kehvik-talunike majapidamistele.

Masina-traktorijaamade ja hobu-masinriistade laenutuspunktide taastamisest.

1. Kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati, partei maakonnakomiteesid ja maakonna täitevkomiteesid hiljemalt 1. veebruariks 1945:

a) taastama Eesti NSV territooriumil 23 masina-traktorijaama vähemalt 10 traktoriga igaühes ja vähemalt 250 hobu-masinriistade laenutuspunkti vähemalt 15 hobusega igaühes, võttes aluseks 1941. a. esimesel poolel kehtinud MTJ-de ja hobu-masinriistade laenutuspunktide võrgu;

b) selgitama enne sõda MTJ-dele ja hobu-masinriistade laenutuspunktidele kuulunud masinad, inventar ja vara ning korraldama nende kogumist ja vastuvõttu;

c) teostama hobu-masinriistade laenutuspunktide juhatajate valikut ja kinnitamist.

2. Kohustada kodanikke, kooperatiivseid ja riiklikke organisatsioone, kellede käes on enne sõda MTJ-de ja hobu-masinriistade laenutuspunktide valduses olnud masinaid, inventari ja vara, need tagasi andma MTJ-dele ja hobu-masinriistade laenutuspunktidele.

3. Teha Eesti NSV Riiklikule Plaanikomisjonile ülesandeks ette näha 1945. a. I kvartaali plaanis MTJ-de ja hobu-masinriistade laenutuspunktide jaoks kohalike ehitusmaterjalide, klaasi, naelte ja muude ehitus-taastamistöödeks vajalike materjalide eraldamine.

4. Kohustada maakonna ja valla täitevkomiteede esimehi kindlustama 15.jaanuariks 1945 heina ja muude söötade varumist igas hobu-masinriistade laenutuspunktis määral, mis kindlustab hobuste normaalse söötmise ja ülalpidamise.

5. Teha Eesti NSV Riiklikule Plaanikomisjonile ja Põllutöö Rahvakomissariaadile ülesandeks esitada hiljemalt 20. detsembriks k. a. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogule ja EK(b)P Keskkomiteele ettepanekud:

a) MTJ-de juures remonttöökodade, Tartus ja Viljandis traktorite ja põllutöömasinate kapitaalremonttöökodade ja Tallinnas traktorite parandustöökoja organiseerimise kohta;

b) Eesti NSV tööstusettevõtteis traktorite ja põllutöömasinate tagavaraosade ning hobu- ja käsipõllutööriistade tootmise organiseerimise kohta.

6. Kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati organiseerima 10. jaanuariks 1945. a. 3 kooli traktoristide ettevalmistamiseks ja kuni 1. maini 1945. a. ette valmistama 750 traktoristi.

Maakonna täitevkomiteedel ja MTJ-de direktoritel 25. detsembriks k. a. välja valida ja saata traktoristide koolidesse õpilasi määral, mis vastav Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaadi jaotusele maakondade järgi.

Maatameeste, kehvik- ja keskmik-talunike abistamisest elu- ja majapidamishoonete taastamisel ja uute ehitamisel ning põllumajandusliku inventari ja kariloomade soetamisel.

Saksa fašistlike vallutajate poolt laostatud Eesti NSV põllumajanduse kõige kiirema taastamise ja maareformi kaudu maad saanud töötava talurahva elu- ja majapidamishoonete ehitamisel abistamise, samuti põllumajandusliku inventari ja kariloomade

soetamise eesmärgil kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati, Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaati, Riiklikku Plaanikomisjoni, NSV Liidu Põllumajanduspanga Eesti Vabariiklikku Kontorit, partei maakonnakomiteesid ja maakonna täitevkomiteesid teostama järgmised abinõud:

1. Põllutöö Rahvakomissariaadil koos maakonna täitevkomiteedega määrata kindlaks kord ja organiseerida MTJ-de ja hobumasinriistade laenutuspunktide varustamisest ülejäänud ehitiste, põllumajandusliku inventari ja kariloomade üleandmist maatameeste, kehvik- ja keskmiktalunike majapidamistele, kes said maad maareformi kaudu.

Lubada tasuta võõrandatud inventar, tööloomad ja ehitised tasuta üle anda võitluses saksa fašistlike okupantide ja nende käsilaste vastu rindel ja tagalas langenute perekondadele, Isamaasõja invaliididele, partisanidele, hävituspataljonide võitlejaile ja komandöridele ning Punaarmee ja Sõja-Merelaevastiku sõjaväelastele (nende tagasitulekuni nende perekondadele)

2. NSV Liidu Põllumajanduspanga Eesti Vabariiklikul Kontoril võimaldada taluteenijatele, kehvik- ja keskmiktalunikele uute majapidamiste elumajade ja majapidamishoonete ehitamiseks ning sõjategevuse tagajärjel hävinenud või mahapõletatud majapidamishoonete taastamiseks krediiti kuni 10 000.— rublani majapidamise kohta 7 aastaks, samuti anda krediiti loomadeta majapidamistele lehmade ja mullikate ostmiseks kuni 60% ostetud kariloomade hinnast 3 aastaks, võttes laenult 3% aastas.

Lubada Põllumajanduspanga Kontoril kooskõlastatult maakonna täitevkomiteedega kindlaks määrata kehvik- ja keskmiktalunike krediteerimise differentseeritud normid.

3. Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaadil koos maakonna täitevkomiteedega organiseerida 1944. a. detsembris ja 1945. a. jaanuaris 12 000 veise ja vajaliku loomatoidu kokkuostu lehmata kehviktalunike majapidamistele müümiseks.

4. Eesti NSV Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadil hiljemalt 1. märtsiks 1945 lõpetada ehitusmetsa, numbripuude või valmismaterjali väljaandmine (ehituskohtade lähedusest) aastalangi arvel maareformiga loodud talumajapidamistele, kellede maadel puuduvad hooned, samuti töötava talurahva majapidamistele, kellede hooned on põletatud või hävitatud sõjategevuse tagajärjel.

Ehitusmetsa väljaandmist talunike majapidamistele teostada nimekirjade järgi, mis on koostatud ja kinnitatud valla täitevkomiteede poolt, järgmiste normide piirides:

a) eluhoonete ehitamiseks kuni 55 tihumeetrit;

b) lauda ehitamiseks kuni 30 tihumeetrit;

c) kõrvalhoonete ehitamiseks kuni 15 tihumeetrit.

5. NSV Liidu Põllumajanduspanga Eesti Vabariiklikul Kontoril teostada talunike majapidamistele krediidi väljaandmist kasvava metsa ostmiseks, metskondade poolt väljaantud tunnistuste ja metsasaajate poolt esitatud võlakohustuste alusel.

6. Lubada Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadil kasvavat metsa ehitusmaterjaliks välja anda järgmistel tingimustel:

a) rindel ja tagalas võitluses saksa okupantide ja nende käsilaste vastu langenute perekondadele ja Isamaasõja invaliididele elu- ja majapidamishoonete taastamiseks ja ehitamiseks — tasuta;

b) maatameeste ja kehviktalunike majapidamiste, samuti Punaarmee ja Sõja-Merelaevastiku sõjaväelaste perekonnaliikmete, hävituspataljonide võitlejate ja komandöride ning partisanide majapidamiste elu- ja majapidamishoonete taastamiseks ja ehitamiseks — kännurahast 50% võrra alandatud müügihinnaga;

c) sõjategevuse läbi kannatanud keskmiktalunike majapidamiste elu- ja kõrvalhoonete taastamiseks — kännurahast 25% võrra alandatud hinnaga.

7. Eesti NSV Riiklikul Plaanikomisjonil 1945. a. I ja II kvartaali plaanis ette näha kohalike ehitusmaterjalide, klaasi, naelte ja muu materjali eraldamine kehvik- ja keskmiktalunike majapidamiste jaoks, kes on maad saanud või kannatanud sõjategevuse läbi, nende elu- ja majapidamishoonete taastamiseks ja uute ehitamiseks.

8. Käesoleva määruse jõustumisega kaotab kehtivuse Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus „Maata ja vähese maaga talupoegade uutele põllumajapidamistele hoonete ehitamiseks ehitusmetsa võlgu müümise kohta“ (ENSV Teataja 1940, 49, 569).

Järelevalve käesoleva määruse täitmise üle panna EK(b)P Keskkomitee sekretäri sm. Puusepa, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Aseesimehe sm. Alliku ja Eesti NSV Riigikontrolli Rahvakomissari sm. Vaha peale.

* * *

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee avaldavad kindlat veendumust, et Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi töötav talurahvas parteiorganisatsioonide ja Töörahva Saadikute Nõukogude juhtimisel oma ennastsalgava tööga saavutavad lähemal ajal tõsiseid edusamme fašistlike vallutajate poolt laostatud Nõukogude Eesti põllumajanduse taastamisel.

Tallinn, 14. detsembril 1944. Nr. 380.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee määrus Eesti NSV uusmaasaajate edasise abistamise abinõude kohta.

(Avaldatud ENSV T 13. 2. 1946, 13, 103)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee märgivad, et Eestimaa saksa röövvallutajaist vabastamise ajast saadik on Vabariigi kohalike partei-, nõukogude ja maaorganite poolt maata ja vähese maaga talundeile osutatud tõhusat abi.

Maareformi teostamisel said enam kui 26 tuhat varem mõisnike ja kulakute poolt halastamatult ekspluateeritud maatöölisekehviku majapidamist Nõukogude riigilt põliseks kasutamiseks 326,9 tuh. hektaari maad, sealhulgas 131 tuh. hektaari põllumaad.

Üheaegselt anti 17 tuhandele varem vähese maaga kehvikute-keskmikkude talumajandeile riigi poolt juurdelõike korras 75 tuh. hektaari maad, sealhulgas 25,6 tuh. hektaari põllumaad.

Kuid mitte ainult maaga varustamises ei väljendunud Nõukogude võimu hool Vabariigi kehvikute-keskmikkude talumajandite eest. Koos maaga said uusmaasaajad ka elu- ja kõrvalhooneid, põllutöömasinaid ja inventari, töö- ja tootlikke loomi.

Uusmaasaajatele anti üle 4384 talu kõigi elu- ja kõrvalhoonetega, tunduv hulk põllumajanduslikku inventari: atru, äkkeid, külvi-, heinaniidu- ja viljaniidumasinaid ning 4172 tööhobust, 18116 lehma ja teisi tootlikke loomi.

Selle kõrval anti talumajandeile suurt abi riiklike krediitide näol:

1945. aastal 19 245 talumajandit, neist peamiselt uusmaasaajaile ja juurdelõikeid saanud talupoegadele kuuluvad talumajandid said üle 39 milj. rubla krediiti, sealhulgas ehitustööde läbiviimiseks 18 000 000 rubla; 4000 talumajandit said 4 miljonit 600 tuhat rubla loomade ostuks ja 10 000 talumajandile on välja antud 16 800 000 rubla seemne, väetise ja inventari ostuks.

1945. a. kevadkülvi perioodil ja talvvilja külviks võimaldati talumajandeile üle Vabariigi ulatusliku riikliku seemnelaenu saamist. Kevadeks taastatud Vabariigi masina-traktorijaamad ja hobu-masinriistade laenutuspunktid, teenindades peamiselt uusmaasaajaid, abistasid neid kevadkünni, külvi, kesakünni, saagikoristamise, viljapeksu ja sügiskünni teostamisel, teenindades kokku 17 000 uusmaasaajat.

Partei ja Nõukogude Valitsus vabastasid 1945. a. jooksul suure arvu uusmaasaajaid põllumajandusmaksude tasumisest ning riigile põllumajandussaaduste kohustuslikust müügist ja võimaldasid teisele osale talumajapidamistest kuni 50% vähem tasuda põllumajandusmaksu ja täita riigile teravilja, kartulite, liha, piima, heina ja munade müügikohustust.

Kõik need abinõud juba 1945. aastal võimaldasid suuremal osal uusmaasaajatest korraldada Nõukogude riigilt saadud maad ja kindlustada oma majapidamist.

Kuid Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee leiavad, et mõned vabariiklikud rahvakomissariaadid ja organisatsioonid (Kohaliku Tööstuse Rahvakomissariaat, ETKVL, Põllumajandusliku Ühistegevuse Peavalitsus jt.). samuti mõned maakonna täitevkomiteed ja Eestimaa K(b)P maakonnakomiteed ei kasutanud kõiki võimalusi uusmaasaajate abistamiseks ja viimasel ajal isegi nõrgendasid seda tööd.

Eriti halvasti on organiseeritud elumajade ja kõrvalhoonete ehitamine. Suurel osal uusmaasaajatest puuduvad veel majad, peamiselt ehitusmaterjalide, naelte, klaasi, metsmaterjali väljaveoks vajaliku transpordi puudumise tõttu ja ehitustööde alal abi puudumise tagajärjel.

Üksikuil uusmaasaajatel puuduvad tänini lehmad, ka ei ole veel kõigis maakondades ja valdades likvideeritud hobusetaolek. Halvasti on korraldatud uusmaasaajate varustamine tööstus- ja majapidamiskaupadega, rauatoodetega ja majandusliku inventariga.

Lugedes uusmaasaajaile edasise abi osutamise nende majapidamiste taastamisel ja tugevdamisel kõigi partei-, nõukogude ja

majanduslike organisatsioonide tähtsaimaks majanduslik-poliitiliseks ülesandeks, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee määravad:

1. Kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati (sm. Allik) ja tema kohalikke organeid, samuti maakondade täitevkomiteesid ja Eestimaa K(b)P maakonnakomiteesid võtma tarvitusele abinõud, et maata ja vähese maaga talupojad saaksid maad 12—18 hektaari iga talumajapidamise kohta riikliku reservmaafondi maadest, lõpetades selle töö 1. aprilliks 1946.

2. Kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati (sm. Allik), maakondade täitevkomiteesid, Eestimaa K(b)P maakonnakomiteesid ja valdade täitevkomiteesid kindlustama, et 1946. aastal likvideeritaks Vabariigis täielikult uusmaasaajate hobuseta- ja lehmataolek ja antaks tootlikke loomi ja hobuseid neile uusmaasaajaile, kellel need puuduvad; teostama Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee 1945. a. 4. septembri määruse nr. 790 kohaselt bandiitide majapidamistelt võõrandatud veiste, väikesarvloomade ja hobuste üleandmine.

Keelata Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaadil, maakondade täitevkomiteedel, Eestimaa K(b)P maakonnakomiteedel, valdade täitevkomiteedel ja külanõukogudel teostada abimajandeile loomade üleandmist ja müümist enne, kui ei ole täielikult likvideeritud uusmaasaajate hobuseta- ja lehmataolek.

3. Ette panna Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaadile (sm. Allik), maakondade ja valdade täitevkomiteedele, MTJ-de direktoreile ja HMLP-de juhatajaile kindlustada, et uusmaasaajate majapidamistes teostataks 1946. aastal MTJ traktoritega ja HMLP-de hobustega põllumajanduslike töid 112,6 tuh. hektaari ulatuses, ümber arvatult pehmele künnile, ja pekstaks neis majapidamistes MTJ viljapeksumasinatega vähemalt 30 tuh. tonni teravilja.

Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaadil kümnepäevase tähtaja jooksul viia traktori- ja hobutööde plaan igasse MTJ ja HMLP, kindlustades esmajärjekorras MTJ ja HMLP lepingute sõlmimise hobuseta uusmaasaajatega ning reeglina kogu põllumajandusliku aasta kohta.

4. Eesti NSV Metsatööstuse Rahvakomissariaadil 1946. aasta jooksul eraldada uusmaasaajatele elu- ja majapidamishoonete ehitamiseks 150 000 tihumeetrit metsamaterjali, sealhulgas maakondade järgi (tuh. tihumeetrites):

Virumaa	20
Järvamaa	10
Harjumaa	15
Läänemaa	8
Saaremaa	4
Pärnumaa	15
Viljandimaa	15
Tartumaa	28
Valgamaa	15
Võrumaa	20

5. Kohustada Eesti NSV Metsatööstuse Rahvakomissariaati (sm. Voolin) kuni 1. märtsini 1946 eraldama talumajandeile raielangid ehituskoha läheduses.

6. Säilitada 1946. aastaks 1944./45. a. kehtinud metsamaterjali väljaandmise kord, nimelt:

a) metsamaterjali ja raielankide eraldamine talumajandeile teostada valla täitevkomiteede poolt koostatud ja kinnitatud nimekirjade alusel järgmiste normide piirides:

a) eluhoonete ehitamiseks kuni 55 m³
b) lauda „ „ 30 „
c) kõrvalhoonete „ „ 15 „

b) rindel ja tagalas võitluses saksa okupantide ja nende käsilaste vastu langenute perekondadele ja Isamaasõja invaliididele elu- ja majapidamishoonete taastamiseks ja ehitamiseks — tasuta;

c) maatööliste ja kehviktalunike majapidamistele, samuti Punaarmee ja Sõja-Merelaevastiku sõjaväelaste perekonnaliikmete, hävituspataljonide võitlejate ja komandöride ning endiste partisanide majapidamistele elu- ja majapidamishoonete taastamiseks ja ehitamiseks — kännurahast 50% võrra alandatud müügihinnaga;

d) sõjategevuse läbi kannatanud keskmik-talunike majapidamiste elu- ja kõrvalhoonete taastamiseks — kännurahast 25 % võrra alandatud hinnaga.

7. Kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati ja tema kohalikke organeid, maakondade ja valdade täitevkomiteesid eraldama 1946. aastal riikliku tagvaramaafondi metsadest uusmaasaajaile ehitustöödeks 150 tuh. tihumeetrit puumaterjali.

Teha ülesandeks Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaadile välja töötada riikliku tagavaramaafondi metsadest uusmaasaajaile metsa väljaandmise kord ja tingimused.

8. Kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati (sm. Allik) andma talumajandeile metsa väljaveoks ehituskohtade juurde HMLP-de transporti ja tööjõudu ning kindlaks määrama HMLP transpordi ja tööjõu kasutamise eest metsaväljaveol uusmaasaajatelt võetava rahalise tasu maksmise soodustatud kord. Tasumaksmise tingimused avaldada ajalehtedes. Kohustada maakondade ja valdade täitevkomiteesid ning külanõukogusid organiseerima uusmaasaajaile metsaväljaveol abi talupoegade poolt, kellel on hobuseid.

9. Kohustada Eesti NSV Metsatööstuse Rahvakomissariaati (sm. Voolin) korraldama uusmaasaajaile metsamaterjalide saagimist järgmistes käitistes: Nõmme, Vaiste, Punapargi, Kiltsi, Holdre, Puka, Valga, Altsi, Sonda, Misso, Orava, Põlva, Saaru ja kindlaks määrama uusmaasaajaile metsamaterjali saagimise tasumäärad. Tasumäärad avaldada ajalehtedes.

10. Ette panna metsasaagimisseadeldisi omavate sovhooside, MTJ-de, rahvakomissariaatide ja keskasutiste abimajandite direktoreile osutada uusmaasaajaile abi metsamaterjalide saagimisel nende tegevuspiirkonnas.

11. Kohustada maakondade ja valdade täitevkomiteesid kuni 1. märtsini 1946 võtma arvele kõik maakonna ja valla territooriumil leiduvad metsasaagimis-raamid ja kooskõlastatult ettevõtete juhtidega määrama metsasaagimise plaanid, märkides ära talumajandid, kellele teostatakse metsasaagimist, ja selle läbiviimise tähtajad.

12. Kohustada Riiklikku Plaanikomisjoni Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures ette nägema 1946. a. I poolaastal eraldamisi, ETKVL-i (sm. Jaanus) aga kohale toimetama ja müüma uusmaasaajaile järgmisi ehitusmaterjale: aknaklaasi 15 000 m², fibroliiti — 6000 m², katusepappi — 80 000 m², tsementi — 600 tonni, naelu — 150 tonni ja lupja — 1500 tonni, järgmise jaotusega maakondade järgi:

Maakond	Lubi t	Tsement t	Aknaklaas m²	Fibroliit m²	Katusepapp m²	Naelad t
Virumaa	—	80	2000	800	11000	20
Järvamaa	—	40	1000	400	5000	10
Harjumaa	300	60	1500	600	9000	15
Läänemaa	—	32	800	320	4000	8
Saaremaa	—	16	400	160	2000	4
Pärnumaa	200	60	1500	600	8000	15
Viljandimaa	200	60	1500	600	8000	15
Tartumaa	500	112	2800	1120	14000	28
Valgamaa	300	60	1500	600	8000	15
Võrumaa	—	80	2000	800	11000	20

Teha Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuvale Riiklikule Plaanikomisjonile ülesandeks eraldada edaspidi igas kvartaalis ehitusmaterjalid talunikele-uusmaasaajaile; ETKVL'il (sm. Jaanus) kindlustada õigeaegne ehitusmaterjalide müük, keelates müüki sellest fondist teistele tarbijaile.

13. Kohustada maakondade täitevkomiteesid ja Eesti NSV Kohaliku Tööstuse Rahvakomissariaati (sm. Stokberg):

a) eraldama ja müüma 1946. a. I poolaasta jooksul talunikele-uusmaasaajaile kohalikke ehitusmaterjale järgmisel hulgal:
telliskive — 4 000 000 tk., lupja — 1500 tonni, sealhulgas maakondade järgi:

Maakond	Telliskivid tuh. tk.	Lubi t
Virumaa	550	400
Järvamaa	300	200
Harjumaa	400	—
Läänemaa	200	300
Saaremaa	100	200
Viljandimaa	400	—
Tartumaa	750	—
Pärnumaa	400	—
Valgamaa	400	—
Võrumaa	500	400
Kokku	4000	1500

b) valmistama maakondlikkude tööstuskombinaatide ettevõtetes ja müüma uusmaasaajaile 3000 tk. standardaknaid ja 1000 ust, sealhulgas maakondade järgi:

Maakonnad	Uksed	Aknad
Virumaa	150	450
Järvamaa	60	200
Harjumaa	100	300
Läänemaa	60	200
Saaremaa	30	100
Pärnumaa	100	300
Viljandimaa	100	250
Tartumaa	150	450
Valgamaa	100	300
Võrumaa	150	450
Kokku	1000	3000

14. Kohustada Eesti Raudteede Valitsust (sm. Roslak) kindlustama lubja, telliskivide, tsemendi ja teiste ehitusmaterjalide vedu uusmaasaajatele ehitustööde läbiviimiseks.

15. Kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati (sm. Allik) ja Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuvat Arhitektuuri Valitsust (sm. Arman) valima olemasolevatest talumajandite projektidest kõige kohasemad projektid ja saatma need maakondadesse, samuti avaldama need erilisalehel põllumajanduslikus ajalehes „Talurahvaleht" hiljemalt 1. märtsiks 1946.

16. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduspanga Eesti Vabariiklikku Kontorit (sm. Maser) ette nägema 1946. aasta jooksul talumajanditele pikaajalise krediidi väljaandmine 49 300 000 rubla ulatuses, sealhulgas: majade ehitamiseks ja kapitaalremondiks 37 500 000 rubla, lehmade ostuks 5 200 000 rbl., hobuste ostuks 3 600 000 rubla, põllumajandusinventari ostuks 2 000 000 rubla, aianduse arendamiseks 650 000 rubla ja maaparanduseks 350 000 rubla; lühiajalise krediidi väljaandmine 15 000 000 rubla ulatuses, sealhulgas: seemne ja mineraalväetiste ostuks 2 700 000 rubla, väikeloomade ja inventari ostuks ning teiste tootmisabinõude läbiviimiseks 12 300 000 rubla.

17. Kohustada Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuvat Riiklikku Plaanikomisjoni ja Eesti NSV Kaubanduse Rahvakomissariaati (sm. Hansen) eraldama 1946. a. I kvartaalis kohalikkude fondide arvel müügiks uusmaasaajaile tarbijate kooperatiivide kaudu: õmblusesemeid — 700 000 rubla väärtuses, jalanõusid — 10 000 paari ja trikooesemeid — 500 000 rubla väärtuses ning edaspidi ette nägema igas kvartaalis tööstuskaupade eraldamine müügiks talunikele-uusmaasaajaile.

Tallinn, 5. veebruaril 1946. Nr. 81.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee määrus riikliku maafondi reservmaade kasutamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 7. 6. 1945, 21, 309)

Künnimaa täieliku kasutamise ja põllumajandussaaduste üldtoodangu tõstmise eesmärgil 1945. a. Eesti Nõukogude Sotsialistlikus Vabariigis Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee määravad:

1. Kohustada maakonna täitevkomiteesid ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei maakonnakomiteesid kindlustama 1945. aastal kõigi riikliku maafondi reservis olevate põllumajandusliku tähtsusega maade (künnimaa, heinamaa jt.) andmine ajutiseks kasutamiseks.

Reservkünnimaa ajutiseks kasutamiseks andmine peab olema lõpule viidud maakonna täitevkomiteede poolt, valla täitevkomiteede ettepanekute kohaselt, kuni 15-nda maini 1945.

2. Määrata kindlaks, et riikliku maafondi reservi künnimaad antakse esmajärjekorras seemendamiseks Punaarmee fondi heaks, talurahvale ühisseemendamiseks valla toiduainetefondi ja valla seemnekindlustusfondi moodustamise otstarbel, sovhoosidele ja tööstusettevõtete abimajandeile seemendamiseks, talurahvale isiklikuks kasutamiseks ja tööliste ning teenistujae individuaalseteks aiamaadeks.

3. Soovitada valla täitevkomiteedel ja valla parteiorganisaatoreil teostada igas vallas külvamist reservmaade maatükkidel Punaarmee fondi heaks, valla toiduainetefondi (sõjaväelaste perekondade, elatanud inimeste, invaliidide ja vaeslaste abistamiseks toiduainetega, sooja toidu organiseerimiseks koolides ja lastesõimedes, toitlustamise parandamiseks haiglates jms.) ja valla seemnekindlustusfondi, organiseerides talupoegi gruppidesse selle töö teostamiseks.

Määrata kindlaks, et külvamised Punaarmee fondi, valla toiduainetefondi ja valla seemnekindlustusfondi ei kuulu põllumajandussaaduste riiklike müügikohustuste täitmisele.

4. Riikliku maafondi reservmaid ei anta isiklikuks kasutamiseks:

a) talupoegadele, kes aktiivselt abistasid saksa okupante ja kelle maa-ala suurus on piiratud Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee määruse nr. 380 14. detsembrist 1944 alusel;

b) taludele, kelle maa-alad on vähendatud maareformi teostamise korras.

Määrata kindlaks, et üks talu ei tohi omada kokku üle 30 ha maad jäädavaks ja ajutiseks kasutamiseks.

5. Riikliku maafondi reservmaad, mis talude poolt on täis külvatud nende isiklikuks kasutamiseks, kuuluvad põllumajandussaaduste riiklike müügikohustuste täitmisele samade normide alusel nagu nende talude jäädava maakasutamise külvid, üle viimata neid talusid kõrgematesse normigruppidesse.

6. Isiklik vastutus riiklikku maafondi jäänud künnimaade harimise, väetamise, seemendamise ja vilja koristamise ning heinamaa koristamise eest panna maakondade ja valdade täitevkomiteede esimeestele.

Tallinn, 8. mail 1945. Nr. 405.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee määrus maakasutamise nöörraamatute sisseseadmise kohta.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee, eesmärgil korrastada maakasutamise arvestust pärast maareformi läbiviimist ja majandite õigesti registreerimist, määravad:

1. Sisse seada talundite, riigimõisade ja muude majapidamiste registreerimiseks maakasutamise nöörraamatud valdade ja külanõukogude järgi juurdelisatud vormi kohaselt.

2. Maakasutamise nöörraamatusse sisse kanda maaüksuste nimetus, maakasutajate perekonna-, ees- ja isanimi või riigimõisa ja muude majandite nimetus ning maakasutamise suurus kõlvikute järgi.

3. Maakasutamise nöörraamatuid kontrollitakse iga aasta ja neis märgitakse valla täitevkomiteede otsuste alusel ära kõik maakasutamises ja kõlvikutes toimunud muudatused.

4. Teha Põllutöö Rahvakomissarile sm. Abels'ile ülesandeks välja töötada ja kinnitada juhend maakasutamise nöörraamatu pidamise kohta.

5. Kohustada Riiklikku Kirjastuskeskust (sm. Jürna) kindlustama Põllutöö Rahvakomissariaadi tellimisel maakasutamise nöörraamatu trükkimine 1. juuniks 1945. a.

6. Kohustada Põllutöö Rahvakomissariaati, maakonna ja täitevkomiteesid lõpetama maaüksuste eksplikatsioonide koostamine olemasolevate eksplikatsioonide andmete järgi kuni 15. juunini s. a. ja nende andmete järgi täitma nöörraamatuid 1. augustiks 1945.

Tallinn, 9. mail 1945. Nr. 428.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee määrus põllumajanduses töötavate ja maal elavate agronoomide, zootehnikute, loomaarstide, maakorraldajate, inseneride ja hüdrotehnikute elutingimuste parandamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 11. 2. 1946, 12, 96)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee asuvad seisukohal, et saksa röövvallutajate poolt hävitatud põllumajanduse taastamine sõjaeelse tasemeni ja selle edasine arendamine selleks, et Vabariigil oleks rohkem leiba, liha ning muid produkte, samuti tooraineid tööstuse jaoks, on põllumajanduse juhtide ja töötajate esmajärguliseks ülesandeks.

Põllumajanduse arendamise alal päevakorras olevate ülesannete edukas täitmine nõuab eelkõige põllumajandusala spetsialistide — agronoomide, zootehnikute, loomaarstide ja maakorraldajate — töö põhjalikku ümberkorraldamist põllumajandusteaduse saavutuste lähendamiseks tootmisele, põllumajandusteaduse saavutustel ja põllumajanduse eesrindlaste kogemustel põhjenevate uute agrotehniliste abinõude julgemaks ning ulatuslikumaks tarvitusele võtmiseks talundites. On saabunud aeg, kus agronoomidel ja zootehnikuil tuleb nõuandjaist muutuda põllumajandusliku tootmise organisaatoreiks, kes kindlalt juhivad põllumajandust uue tõusu poole.

Nõukogude valitsus ja bolševistlik partei hindavad kõrgelt põllumajandusala spetsialistide osa ja osutavad suurt tähelepanu vajalike tingimuste loomisele nende produktiivse töö jaoks.

Kuid mitte kõik maakondade täitevkomiteed, Eestimaa K(b)P maakonnakomiteed, sovhooside ja masina-traktorijaamade direktorid ei ole veel aru saanud vajadusest pidevalt abistada põllumajandusala spetsialiste nende töös ja nende materiaalsete elutingimuste korraldamisel. Ei ole haruldased juhud, kus põllumajandusala spetsialiste ei kindlustata liiklemisvahenditega, kus neid eemaldatakse nende otsesest tööst ja koormatakse igasuguste kokkuvõtete, õienduste, ettekannete koostamisega, muutes neid seega kantsleitöötajaiks. Ei pöörata tähelepanu põllumajandusala spetsialistide varustamisele vajaliku kirjandusega ja ajalehtedega, kusagil ei peegeldu parimate spetsialistide kogemused; agronoome ja zootehnikuid rakendatakse nõrgalt agroethnilisele propagandale ja massilisele ühiskondlikule tööle.

Säärane ebaõige suhtumine põllumajandusala spetsialistidesse vähendab nende vastutustunnet nende peale pandud töö täitmise eest.

Mõnikord seatakse spetsialistid rasketesse materiaalsetesse elutingimustesse, neid ei kindlustata korteritega ega küttepuudega, neile müümiseks eraldatud tööstuskaubad aga kulutatakse ilma kontrollita ja sageli ei jõua need spetsialistideni.

Põllumajanduses töötavate ja maal elavate agronoomide, zootehnikute, loomaarstide, maakorraldajate, inseneride ja hüdrotehnikute elutingimuste parandamiseks ja kooskõlas NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusega nr. 2804 — 2. novembrist 1945 Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee määravad:

1. Määrata kindlaks põllumajanduses töötavate ja maal elavate agronoomide, zootehnikute, loomaarstide, maakorraldajate, inseneride ja hüdrotehnikute eluasemekoha suurus kuni 0,25 ha, kaasa arvatud ehitiste all olev maa-ala.

Määrata, et käesolevas määruses tähendatud põllumajandusala spetsialistidele võib nende soovi korral eraldada lisaks eluasemekohale maatükid üldises maakasutuskorras kooskõlas maareformiga, riikliku maafondi arvel.

2. Kohustada maakondade täitevkomiteesid teostama käesoleva määruse punktis 1 loetletud põllumajandusala spetsialistidele maatükkide eraldamine eluasemekohaks ja talundite jaoks maareformi korras hiljemalt 1. veebruariks 1946.

3. Vabastada alates 1946. aastast käesoleva määruse punktis 1 loetletud spetsialistide majapidamised riigile põllumajandus-

saaduste müümise kohustusest, kui nende isiklikul kasutamisel oleva maa suurus ei ületa 1 ha.

4. Lubada maakondade täitevkomiteedel, Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaadil, Sovhooside Peavalitsusel ja Põllumajandusliku Ühistegevuse Peavalitsusel müüa agrozoovetjaoskondadele, MTJ ja sovhooside agronoomidele, zootehnikuile, loomaarstidele ja maakorraldajaile, kes ei oma veiseid, isiklikuks kasutamiseks riiklike kokkuostuhindadega ühe lehma või lehmvasika rahvavaenlaste, bandiitide ja nende käsilaste kariloomade hulgast, mis võõrandatud Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee 1944. a. 14. XII määruse nr. 380 ja 1945. a. 4. IX määruse nr. 790 alusel, samuti Põllutöö Rahvakomissariaadi, Sovhooside Peavalitsuse ja Põllumajandusliku Ühistegevuse Peavalitsuse karja hulgast.

5. Kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati (sm. Allik) ja Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuvat Sovhooside Peavalitsust (sm. Mõttus) ühe kuu jooksul selgitama põllumajandusala spetsialistide korteriolud ja esitama Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu agrozoovetjaoskondade, MTJ ja sovhooside agronoomide, zootehnikute, loomaarstide, maakorraldajate, inseneride ja hüdrotehnikute elamute ehitamise plaan niisuguse arvestusega, et põllumajandusala spetsialistid oleksid 1946. aasta lõpuks kindlustatud elamispinnaga.

6. Kohustada maakondade täitevkomiteesid abistama põllumajandusala spetsialiste elumajade ehitamisel, eraldades selleks kohalikke ehitusmaterjale ja transportvahendeid.

7. Kohustada Põllumajanduspanga Eesti Vabariiklikku Kontorit andma käesoleva määruse punktis 1 loetletud põllumajandusala spetsialistidele krediite elumajade ehitamiseks ja loomade ostmiseks: elumajade ehitamiseks kuni 10 000 rubla kuni 7-aastase tähtajaga ja lehmade ostmiseks kuni 3000 rubla kuni 3-aastase tähtajaga vastavalt Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaadi, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuva Sovhooside Peavalitsuse ja Põllumajandusliku Ühistegevuse Peavalitsuse avaldustele.

8. Kohustada maakondade täitevkomiteesid: eraldama agrojaoskondade juhatajate käsutusse alatiseks ametialaseks kasutamiseks üks hobune ühes rakmetega täitevkomiteel olevast hobuste tagavarast.

9. Kohustada maakondade TSN täitevkomiteesid sisse seadma valju kontrolli põllumajandusala spetsialistide jaoks sissetulevate

tööstuskaupade ning jalgrataste fondide õige jaotamise üle ja nende müümise üle ainult põllumajandusala spetsialistidele.

10. Kohustada maakondade täitevkomiteesid teostama punktis 1 tähendatud spetsialistidele õigeaegselt reservfondist palga väljamaksmist, mis on selleks otstarbeks loodud Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrusega nr. 909 — 17. oktoobrist 1945.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee kohustavad maakondade täitevkomiteesid ja EK(b)P maakonnakomiteesid, sovhooside ja masina-traktorijaamade direktoreid, tingimusteta täitma abinõud põllumajanduses töötavate ja maal elavate agronoomide, zootehnikute, loomaarstide ja maakorraldajate elutingimuste edasise parandamise alal.

Tallinn, 23. jaanuaril 1946. Nr. KB 142/2.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee määrus Põllumajandusliku Ühistegevuse Peavalitsuse asutamise kohta Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures.

(Avaldatud ENSV T 28. 2. 1945, 8, 100)

Arvesse võttes põllumajandusliku ühistegevuse suurt poliitilist, majanduslikku ja kultuurilist tähtsust Eesti Nõukogude Sotsialistlikus Vabariigis, ta suurt tähtsust eesti põllumajanduse edasiviimisel, töötava talurahva laialdaste hulkade ainelise ja kultuurilise olukorra parandamisel ning nende kasvatamisel nõukogude vaimus; lähtudes vajadusest põllumajanduslikku ühistegevust organisatsiooniliselt kindlustada ja teda igati arendada, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee määravad:

1. Asutada Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures Põllumajandusliku Ühistegevuse Peavalitsus, millele allutada kõik põllumajanduslikd ühingud ja nende liidud.

2. Kohustada partei maakonnakomiteesid, maakonna ja valla täitevkomiteesid osutama alalist ja tõsist tähelepanu ning vajalikku abi põllumajandusliku ühisegevuse juhtimisele, korraldamisele ja arendamisele.

Tallinn, 13. jaanuaril 1945. Nr. 33.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Eesti NSV põllumajandusliku kooperatsiooni kohta.

(Avaldatud ENSV T 17. 7. 1945, 24, 360)

Töötava talurahva laiaulatuslikuks kaasatõmbamiseks kooperatiivkoondistesse, põllumajanduse tõstmiseks ja arendamiseks ning töötava talurahva materiaalse ja kultuurilise taseme tõstmiseks tootmisabi osutamise ja talunike omavahelise abistamise teel Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kooskõlas Eesti NSV Konstitutsiooni § 98 on Eesti NSV kodanikele, kes tegelevad põllumajandusega või sellega seoses olevate tööndustega, kindlustatud õigus koonduda kooperatiivkoondistesse:

põllumajanduslikesse kooperatiivühistutesse, mis teenindavad oma liikmete vajadusi mitmesugustel põllumajanduslikel aladel, organiseerides kooperatiivsel alusel: põllunduse, juurviljakasvatuse, aianduse, loomakasvatuse, linnukasvatuse, mesinduse arendamiseks vajalike vahendite muretsemist, masinate, mehaaniliste veovahendite, elektriseadmete, tõuloomade ühist muretsemist ja kasutamist, oma liikmete põllumajandussaaduste turustamist jne. Nende ülesannete teostamiseks võidakse ühistute koosseisus moodustada sektsioone: põllunduse, looma- ja linnukasvatuse alal, põllumajanduse mehhaniseerimise ja elektrifitfeerimise alal, juurviljakasvatuse, aianduse, mesinduse alal, maaparanduse, ühise turbatootmise ja kodumajapidamise alal;

ühistuisse põllumajanduse mehhaniseerimise ja elektrifitseerimise alal, mis korraldatakse põllutöömasinate, mehhaniseeritud veovahendite ühiseks ja ratsionaalseks kasutamiseks, samuti remonttöökodade, elektrivõrgu jne. korraldamiseks;

piimaühistuisse, mis korraldatakse oma liikmete vajaduste rahuldamiseks piimakarjanduse parandamise alal, meiereide ja koorejaamade ühiseks korraldamiseks ja piimaümbertöötamise ettevõtete korraldamiseks ning piimatoodangu organiseeritud turustamiseks;

ühistuisse tõuloomade kasvatamise ja kontrolli alal, mis korraldatakse töö- ja piimaloomade, sigade, lammaste ja teiste ühistu liikmetele kuuluvate loomade tõuomaduste arendamiseks ja parandamiseks suguloomade muretsemise ja ülalpidamisega, ühistu liikmete abistamisega tõuloomade muretsemisel, loomade toitmise ratsionaalse viisi süvendamisega, loomade toitmisega ja zoo-veterinaarteenindamisega;

ühistuisse linnukasvatuse alal, mis korraldatakse eesmärgil anda oma liikmetele abi linnukasvatuse arendamisel haudejaamade, tõulindude farmide asutamisega ja linnusaaduste turustamise organiseerimise eesmärgil;

kartuli- ja juurviljaühistuisse, mis asutatakse ühistu liikmete abistamiseks kartuli külvipinna laiendamisel ja kartuli ümbertöötamisel tärkliseks ja siirupiks. Samuti abistavad ühistud juurviljakasvatamise arendamist triiphoonete korraldamise ja juurviljakultuuride toodangu ümbertöötamise ja turustamise teel;

maaparandusühistuisse, mis korraldatakse vajalike tööde läbiviimiseks maade kuivatamise ja drenaaži alal, maakuivatussüsteemide korrashoiu alal, jõekallaste, kanalite ja liivikute kindlustamise alal, tammide ja paisude korraldamise alal, põldude, heina-, karja-, soomaade maaparandamistööde alal ja vesivarustusehitiste püstitamiseks ning korrashoidmiseks;

ühistuisse turba ühistootmiseks, mis korraldatakse turba ühistootmiseks põldude väetamiseks, talundite ja mitmesuguste ühiskondlike asutiste varustamiseks küttega, samuti alusturbaga karja jaoks. Ühistud organiseerivad samuti alusturba tehaseid turba briketiseerimiseks ja turbageneraator-klotside valmistamiseks;

põllumajanduslikesse krediitühistuisse, mis organiseeritakse talundite ja kooperatiivorganisatsioonide abistamiseks vajaliku krediidiga, tootmisvahendite muretsemiseks ja elamute ehituseks, samuti talundite rahaliste hoiuste juurdetõmbamiseks.

2. Kooperatiivühistute juhtimiseks ja nende abistamiseks nende töös taastada järgmiste vabariiklike kooperatiivide liitude tegevus:

a) P i i m a ü h i s t u t e L i i t, mis ühendab piimaühistud ja tõuloomakasvatamise ja kontrolli ühistud;

b) M u n a ü h i s t u t e L i i t, nimetades selle ümber Linnukasvatuse Ühistute Liiduks, mis ühendab kooperatiivühistud linnukasvatuse alal;

c) K a r t u l i ü h i s t u t e L i i t, nimetades selle ümber Kartuli- ja Juurviljakasvatuse Ühistute Liiduks, mis ühendab ühistud kartuli- ja juurviljakasvatamise alal.

Peale selle luua P õ l l u m a j a n d u s l i k e Ü h i s t u t e L i i t, mis ühendab põllumajanduslikud kooperatiivühistud, põllumajanduse mehhaniseerimise ja elektrifitseerimise ühistud, maaparandamise ühistud ja ühistud turba ühistootmise alal.

3. Põllumajanduslikud krediitühistud on kooskõlas NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 23. detsembrist 1940 — nr. 2618 ja Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu poolt kinnitatud põllumajandusliku krediitühistu põhikirjaga Eesti Vabariigi põllumajanduse krediidisüsteemi alglüliks ja nad teostavad oma tööd Põllumajanduspanga Eesti Kontori kontrollimisel ja juhtimisel.

4. Kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati osutama põllumajanduslikule kooperatsioonile võimalikku abi oma spetsialistide — agronoomide, inseneride, veterinaararstide, zootehnikute ja kontroll-assistentide kaudu, kes töötavad maaosakondades ja agroveterinaarvõrgus; valmistama ette oma õppeasutistes spetsialiste piimanduse alal (meierid ja juustumeistrid), mehhaniseerimiskoolides kaadreid masinaühistutele; remontima oma töökodades kokkuleppel traktoreid ja muid põllumajandusliku kooperatsiooni masinaid.

5. Luua Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures Põllumajandusliku Ühistegevuse Peavalitsus, pannes selle juhtimise ühele Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Esimehe asetäitjale.

Töö operatiivseks juhtimiseks maal organiseerida maakondade täitevkomiteede juures Põllumajandusliku Ühistegevuse Peavalitsuse sektorid 3—4-isikulises koosseisus.

6. Kinnitada põllumajandusliku ühistu näidispõhikiri (vt. lisa).

7. Teha Põllumajandusliku Ühistegevuse Peavalitsusele ülesandeks esitada Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogule kinnitamiseks spetsiaalalaste kooperatiivühistute põhikirjad ja kooperatiivühistute vabariiklikkude liitude põhikiri.

8. Kohustada Eesti NSV Riiklikku Plaanikomisjoni materiaal-tehnilise varustamise plaanide koostamisel ette nägema põllumajandusliku kooperatsiooni vajadusi.

9. Lubada kooperatiivühistutel saaduste eest, mis talupoegade poolt antakse ümbertöötamiseks ja turustamiseks üle kohustuslike normide, maksta kooperatiivühistute liikmete hulka mittekuuluvatele talunikele võrreldes ühistute liikmetega sama tasu 15%-se hinnaalandusega.

10. Kohustada Põllumajandusliku Ühistegevuse Peavalitsust:

a) viima 1945. a. jooksul põllumajanduslikud kooperatiivühistud üle uutele põhikirjadele ja kindlustama nende juhatuste ja revisjonikomisjonide valimised (välja arvatud

põllumajanduslikud krediitühistud), võtma tarvitusele abinõud talundite laialdaseks astumiseks kooperatiivühistute liikmeks, eriti kaasa tõmmates maareformi korras uusmaasaajaid ja punaarmeelaste ning partisanide perekondi;

b) tugevdama põllumajanduslikke kooperatiivühistuid ja nende liitusid organisatsioonilises ja finantsilises mõttes, suunates neisse läbiproovitud ja asjatundjaid töötajaid;

c) organiseerima 1-aastase õppekursusega kursusi juhtivate töötajate ettevalmistamiseks põllumajandusliku kooperatsiooni alal. Õppijate kontingent määrata kindlaks 100-le isikule, määrates kursustest osavõtjaile stipendiumi 500.— rubla ulatuses kuus. Kursuste ülalpidamise kulud kanda vabariiklikule eelarvele.

Tallinn, 12. juunil 1945. Nr. 511.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
12. juuni 1945 määruse nr. 511 juurde.

Põllumajandusliku ühistu näidispõhikiri.

I. Üldeeskirjad.

1. Põllumajanduslik ühistu nimetusega ..... asutatakse Eesti NSV ..... maakonnas, tegevuspiirkonnaga ....., juhatuse asukohaga .....

2. Ühistu seab endale ülesandeks kooskõlas põllumajanduse arendamise riikliku plaaniga ja valitsuse määrustega kindlustada põllumajandusliku toodangu tõstmist ja suurendamist oma liikmete poolt täiuslikumate majapidamisviiside kasutamise, vajalike abikäitiste organiseerimise, oma liikmete tootmisvahenditega varustamise, põllumajandusliku toodangu ümbertöötamise ja müügi organiseerimise teel ning sellega saavutada oma liikmete majandusliku olukorra üldist paranemist.

Nende eesmärkide saavutamiseks ühistu:

a) arendab oma liikmete talundeis ja organiseerib ühistu juures tõuloomade ja -lindude kasvatamist, omandab suguloomi, organiseerib paarituspunkte, ehitab paremaid loomalautu, kanalaid, haudlaid, sugulavasid, organiseerib loomatoidu sileerimist, viib läbi loomatervishoidlikke ja muid abinõusid loomakasvatuse arendamise alal;

b) organiseerib põllumajandussaaduste ümbertöötamist, piimatalitusi, ettevõtteid kartuli ümbertöötamise, lina ja kanepi esialgse ümbertöötamise, puu- ja aedvilja kuivatamise ja ümbertöötamise jne. alal;

c) asutab oma liikmete teenindamiseks taimelavasid, seemnekasvatusi, seemnepuhastamispunkte, veskeid, tangutegemise-seadeldisi, sepikodasid, inventari ja tööriistade parandamise töökodasid ning muid põllumajapidamises vajalikke ettevõtteid;

d) korraldab ja rakendab abinõusid maade vääristamise alal (maakuivatus, metsast puhastamine, võitlus maauhtumise vastu, turbarabade kasutamine jms.);

e) varustab oma liikmeid vajalike tootmisvahenditega, nagu põllutöömasinate, -riistade ja -materjalidega, parandatud seemnega, mineraalväetistega, põllumajanduslike taimede haiguste ja kahjurite vastu võitlemise abinõudega jms.; organiseerib põllutöömasinate ühisomandamist ja -kasutamist;

f) organiseerib oma liikmete põllumajandusliku toodangu müüki lepingute sõlmimise teel riiklike ja kooperatiivsete organisatsioonidega kui ka turul realiseerimise teel;

g) asutab loomatoidu tagavarafonde ühistu liikmeile abi osutamiseks loomatoidu puuduse korral;

h) rakendab teisi ühistu ja selle liikmete põllumajandusliku toodangu laiendamiseks ja kvaliteedi parandamiseks suunatud abinõusid;

i) organiseerib oma liikmete vastastikust abi tööjõu alal, eriti aidates sõjaväelaste ja Isamaasõja invaliidide perekondi;

j) levitab oma tegevuspiirkonnas teadmisi põllumajanduse alal, töötab ühistu liikmete kultuurilise taseme tõstmise ja elutingimuste parandamise alal, aidates kaasa ajakirjanduse, raadio ja kino levikule, asulate heakorrale, tervishoidlike abinõude läbiviimisele jms.

Ühistu rakendab neid abinõusid oma liikmete laialdase isetegevuse teel.

3. Ühistu üldist järelevalvet teostavad Ühistute Liit ja Põllumajandusliku Ühistegevuse Peavalitsus Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures, kes registreerib ühistute põhikirjad.

4. Punktis 2 tähendatud eesmärkide saavutamiseks on ühistul õigus:

a) osta ja müüa tootmisvahendeid, materjale, seadiseid, masinaid, loomi, seemneid, väetisi ja muid ühistu ja selle liikmete majapidamises vajalikke kaupu;
b) asutada ja majandada ettevõtteid põllumajandussaaduste tootmise ja ümbertöötamise alal;
c) teostada maaparandus- ja muid töid maade vääristamiseks;
d) varuda ja riiklike ning kooperatiivsete organisatsioonidega sõlmitud lepingute alusel kui ka turul müüa ühistu liikmete poolt toodetud põllumajandussaadusi;
e) moodustada ühistu tegevuseks vajalikke kapitale;
f) astuda põllumajanduslike krediitühistute ja põllumajanduslike ühistute vabariiklike liitude liikmeks;
d) saada laenu krediitühistust ja Põllumajanduspangast ning avansse riiklikelt ja kooperatiivsetelt organisatsioonidelt;
h) teostada muid põhikirja p. 2 ettenähtud ülesannete teostamiseks vajalikke toiminguid ning operatsioone.

5. Ühistul on juriidilise isiku õigused; ta võib sõlmida lepinguid, võtta endale kohustusi, esitada hagisid, kosta kohtus jms. Ühistul on pitsat oma nimetusega.

6. Ühistu vastutab oma kohustuste eest kogu oma vara ja kapitalidega. Peale selle kannavad ühistu liikmed täiendavat vastutust vastavalt käesoleva põhikirja p. 12.

II. Ühistu koosseis. Tema liikmete õigused ja kohustused.

7. Ühistu liikmeks võivad olla kõik mitte alla 16 aasta vanused kodanikud, nii mehed kui naised, kes tegelevad põllumajandusega või sellega seoses olevate tööndustega.

Ühistu liikmeks ei või olla isikud, kes on kaotanud valimisõiguse.

Ühistul peab olema mitte alla 15 liikme.

8. Isikud, kes soovivad astuda ühistu liikmeks, annavad avalduse juhatuse nimele.

Avalduses antakse kohustus täita põhikirja nõudeid ja kanda vastutust ühistu asjades põhikirjas määratud ulatuses (p. 12).

Ühistu liikmeks vastuvõtmine toimub ühistu juhatuse otsusega ühistu üldkoosoleku järgneval kinnitusel. Ühistu liikmeks võtmise keeldumise peale võib kaevata kahe nädala jooksul ühistu üldkoosolekule ja viimase otsuse peale võib kaevata kahe nädala jooksul valla töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele.

Viimase otsus on lõplik.

9. Ühistu liikmed peavad maksma sisseastumismaksu ja osamaksu.

Sisseastumismaks määratakse 25 rublale. Osamaks määratakse 10 rublale kasutatava maa igalt hektaarilt, kuid mitte alla 50 rubla.

Sisseastumis- ja osamaks tasutakse ühistu liikmete poolt täielikult nende astumisel ühistusse. Üksikutel juhtudel võib tasumist pikendada mitte üle ühe aasta. Sisseastumismaks ei kuulu mingil juhul liikmeile tagasimaksmisele ja arvatakse ühistu tagavarakapitali arvele.

Igal ühistu liikmel on üks hääl.

10. Ühistu liikmeil on õigus ühistust lahkuda, andes selleks juhatusele kirjaliku avalduse.

Üldkoosoleku otsusel võidakse ühistust välja heita liikmeid, kes ei täida oma kohustusi ühistu vastu, rikuvad põhikirja või tegutsevad ühistu huvide vastu.

Üldkoosoleku otsuste peale ühistust väljaheitmise kohta võidakse kaevata kahe nädala jooksul valla töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele.

Väljaheidetud liiget võidakse ühistusse uuesti tagasi võtta ainult üldkoosoleku otsusel.

Liikmete koosseisust lahkumise päevaks loetakse päev, millal ühistu liige esitab avalduse väljaastumise kohta, või päev, millal üldkoosolek teeb otsuse liikme ühistust väljaheitmise kohta, ja surnud liikmete suhtes nende surmapäev. Väljaastunud või väljaheidetud liige või tema pärijad vastutavad ühistu võlgade ja kohustuste eest kogu selle aasta jooksul, mille kestel liige lahkus ühistust. Pärast ühistu likvideerimise otsuse vastuvõtmist ei võeta vastu avaldusi ühistust väljaastumise kohta.

11. Ühistust lahkunud liikmel või tema pärijail on õigus saada tagasi oma osamaksud ja teha ühistuga lõpparve, kuid mitte enne selle aasta aruande kinnitamist, mille kestel liige lahkus ühistust. Kui tegevusaasta lõppes puudujäägiga, siis osamaksu tagastamisel arvatakse osamaksust maha vastavale liikmele langev osa puudujäägist.

12. Ühistu liige kannab vastutust ühistu kohustuste eest. Vastutus määratakse liikme osamaksu kolmekordses ulatuses. Ühistu liikmeks astunud isik vastutab ka ühistu nende kohustuste eest, mis on tekkinud enne tema astumist ühistusse.

Kui ühistu likvideeritakse enne endise liikme vastutuse tähtaja möödumist, kannab viimane või kannavad tema pärijad vastutust koos ühistu järelejäänud liikmetega kuni likvideerimise lõpuni.

III. Ühistu varad.

13. Ühistul on põhi- ja tagavarakapital ja ta võib asutada erikapitale.

14. Ühistu põhikapital moodustatakse:

a) hoonete, ehitiste, loomade, seadiste, masinate ja muude ühistule kuuluvate tootmisvahendite väärtusest;
b) ühistu liikmete osamaksudest;
c) iga-aastastest mahaarvamistest 50% ulatuses ühistu puhaskasust;
d) summadest, mis saadakse Põllumajanduspangalt või krediitühistult laenuna põhikapitali moodustamiseks ja täiendamiseks.

15. Tagavarakapital moodustatakse:

a) iga-aastastest mahaarvamistest 25% ulatuses puhaskasust;
b) sisseastumismaksu-summadest ja muudest summadest üldkoosoleku otsusel.

Tagavarakapitali kasutatakse ühistu võimalike puudujääkide katmiseks ja see hoitakse Põllumajanduspangas.

Märkused: 1. Mahaarvamised tagavarakapitali lõpetatakse, kui nende summa ulatub põhikapitali selle osani, mis on moodustatud osamaksudest ja kasumist mahaarvamiste arvel.

2. Kui puudujääkide summa ületab tagavarakapitali summa, jaotatakse puudujääkide katmata osa ühistu liikmete vahel vastavalt käesoleva põhikirja p. 12.

16. Erikapitalid moodustatakse üksikute tootmis- või varumis- ja müügioperatsioonide teostamiseks ja neid võib kasutada ainult nende otseseiks ülesandeiks.

Erikapitalid moodustatakse üldkoosoleku otsusel kas iga-aastastest mahaarvamistest ühistu puhaskasust või Põllumajanduspangalt või krediitühistult saadud erilaenude arvel või riiklike ja kooperatiivsete organisatsioonide poolt antavate summade arvel.

IV. Kasum ja puudujääk.

17. Aastaaruande koostamisel peab juhatus läbi vaatama oma arvete seisu teiste organisatsioonide, asutiste ja isikutega, kirju-

tades puudujäägiks ilmselt lootusetud võlad ja muud väärtusetuks muutunud ja ebareaalsed aktivad.

Võlgade kahtlaseks ja lootusetuks kirjutamine ei pane seisma nende sissenõudmist.

18. Kasum, mis jääb järele pärast määratud ulatuses mahaarvamisi põhi- ja tagavarakapitali ning erikapitalidesse, jaotatakse üldkoosoleku otsusel ühistu teisteks vajadusteks kui ka üldisiks kooperatiivseiks, hariduslikeks ja põllumajanduslikeks ülesandeiks.

19. Tegevusaasta lõpul osutuv puudujääk kaetakse tagavarakapitalist. Kui tagavarakapitalist selleks ei jätku, jaotab üldkoosolek puudujäägi katmata osa ühistu liikmete vahel proportsionaalselt nende täiendavale vastutusele ühistu kohustuste eest (p. 12) ja määrab tähtaja (mitte kauem kui aasta lõpuni) igale liikmele langeva osa tasumiseks. Mittetasumise korral kasutab juhatus ühistu liikme osamaksu liikmelt saada oleva summa katteks ja katmatajäänud osa nõuab sisse seaduses ettenähtud korras.

V. Ühistu asjade juhtimine.

20. Ühistu asjade juhtimine pannakse juhatusele ja ühistu liikmete üldkoosolekule.

A. Juhatus.

21. Juhatus on põllumajandusliku ühistu täitev organ ja ta koosneb viiest kuni seitsmest liikmest, kes valitakse üldkoosoleku poolt lahtisel hääletamisel ühistu liikmete hulgast üheks aastaks.

Samas korras valitakse mitte alla kahe kandidaadi puuduvate või lahkunud juhatuseliikmete asendamiseks.

Juhatus ajab kõiki ühistu asju ilma erilise volituseta.

Juhatuse ülesandeks on:

a) ühistu kõigil tegevusaladel eeskirjade koostamine ja nende esitamine üldkoosolekule kinnitamiseks;
b) vahetult vastavate isikute (ühistu liikmete või palgatud isikute) kaudu p. 2 tähendatud tootmis- ja varumis- ning müügitoimingute teostamine;
c) põllumajanduslik-hariduslik ja kultuurilis-hariduslik töö teostamine ning ühistule liikmete värbamine;
d) igasuguste lepingute sõlmimine, laenude saamine, tšekkide allakirjutamine, ühistu nimel kohustuste ja volituste väljaandmine;

e) ühistule kui krediitühistu liikmele ja põllumajanduslike ühistute vabariikliku liidu liikmele kuuluvate õiguste teostamine oma volinike kaudu;
f) rahasummade ja varade vastuvõtmine, hoidmine ning väljaandmine;
g) ühistu kasuks rahaliste sissenõudmiste pealepanemine, kostmine kohtus hagide ja vaidluste alal;
h) ühistu arvete, raamatute ja asjaajamise korraldamine, ühistu aastaaruande ja tulude-kulude eelarvete koostamine;
i) tööjõudude tööle võtmine ja töölt vabastamine, töö eest tasu määramine.

22. Juhatuse koosseisu ei või kuuluda revisjonikomisjoni liikmetega lähedases suguluses olevad isikud. Juhatuse liikmeks ei või olla isikud, kelle õigused on kohtu poolt piiratud.

23. Juhatus valib enda keskelt esimehe, esimehe asetäitjad ja laekahoidja. Kui arvepidamine on usaldatud mõnele juhatuseliikmele, siis ei või selle juhatuseliikme peale panna laekahoidja ülesandeid.

Suurtes põllumajanduslikes ühistutes, kus töömaht on suur, võib juhatus moodustada sektsioonid üksikute alade järgi (loomakasvatus, põllundus, mehhaniseerimine ja elektrifitseerimine, ühine turbatootmine, maaparandus jms.). Sektsioonide juhtimine pannakse ühele juhatuseliikmele.

24. Ühistult minevatele kirjadele kirjutab alla esimees või tema asetäitja; ühistu kohustused kirjutatakse alla juhatuse esimehe ja liikmete poolt.

25. Juhatus on kohustatud kindlustama ühistu sularaha, väärtpaberite ja dokumentide alalhoidu.

26. Juhatus on kohustatud igal aastal hiljemalt 1. märtsiks esitama üldkoosolekule kinnitamiseks möödunud aasta aruande.

27. Juhatuse liikmed vastutavad oma varaga nende ebaseadusliku tegevuse tagajärjel ühistule tekkinud kahjude eest.

28. Juhatuse koosolekud loetakse toimunuks, kui on koos kolm liiget. Juhatuse otsused kantakse protokolliraamatusse ja kirjutatakse alla kohalolevate juhatuseliikmete poolt.

29. Lahkunud või pikemaks ajaks puuduvat (haigus jms.) juhatuseliiget asendab kandidaat, kes valimisel sai kõige rohkem hääli.

30. Alaliselt töötavad juhatuseliikmed saavad töötasu, mille suuruse määrab üldkoosolek; teised juhatuseliikmed saavad koosolekute või tehtud töö eest tükitasu.

31. Kaebused juhatuse tegevuse peale esitatakse revisjonikomisjonile või üldkoosolekule.

B. Üldkoosolek.

32. Üldkoosolek on põllumajandusliku ühistu kõrgem organ. Üldkoosolek:

a) kinnitab eeskirjad ühistu kõigi toimingute alal;
b) kinnitab juhatuse aruande, kulude eelarve, kasumi jaotuse, juhatuseliikmete tasu suuruse ja tasumaksmise korra ning annab juhatuse tegevuse hinnangu;
c) määrab ühistu poolt Põllumajanduspangas ja krediitühistus tehtavate laenude suuruse, kinnitab ühistu tegevuses suuremat tähtsust omavad lepingud riiklike ja kooperatiivsete organitega müügi- ja varumistoimingute ning ühistu muude toimingute alal;
d) vaatab läbi kaebused juhatuse peale ja juhatuseliikmete vastutuse küsimused nende poolt kordasaadetud ebaõigete toimingute alal;
e) valib lahtisel hääletamisel juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmeid, vajaduse korral kutsub juhatuseliikmeid enne tähtaega ära;
f) otsustab krediitühistu liikmeks ja põllumajanduslike ühistute vabariiklikku liitu astumise;
g) võtab vastu ja heidab välja ühistu liikmeid;
h) vaatab läbi ühistu põhikirja muutmise ja ühistu tegevuse lõpetamise küsimuse.

33. Aruande läbivaatamise üldkoosolekud kutsutakse kokku juhatuse poolt igal aastal möödunud aasta aruande läbivaatamiseks. Peale selle kutsutakse üldkoosolek kokku juhatuse otsusel, revisjonikomisjoni nõudmisel või ühe viiendiku ühistu kõigi liikmete nõudmisel, samuti Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuva Põllumajandusliku Ühistegevuse Peavalitsuse nõudmisel. Need koosolekud kutsutakse kokku juhatuse poolt kümne päeva jooksul kokkukutsumise nõudmise saabumise päevast arvates. Kui juhatus ei kutsu kokku üldkoosolekut määratud tähtaja jooksul, kutsutakse koosolek kokku Põllumajandusliku Ühistegevuse Peavalitsuse poolt.

34. Põllumajandusliku ühistu juhatus teatab igale ühistu liikmele üldkoosoleku päeva ja koha mitte hiljem kui üks nädal enne koosoleku päeva. Üldkoosoleku kokkukutsumise kohta tuleb juhatuse ruumides välja panna kuulutus, milles on ära tähendatud üldkoosolekul arutusele tulevad küsimused, ja saata teadaanne maakonna täitevkomiteele ning krediitühistule.

35. Üldkoosolek loetakse otsustusvõimeliseks, kui on ilmunud mitte alla poole kõigist liikmeist.

Kui määratud päeval ei kogune vastavat arvu liikmeid, määratakse üldkoosolek teiskordselt mitte varem kui viie päeva pärast ja mitte hiljem kui kümne päeva pärast ja see üldkoosolek loetakse otsustusvõimeliseks ilmunud liikmete igasuguse arvu juures. Teiskordsel koosolekul kuuluvad arutamisele ainult need küsimused, mis olid esitatud arutamiseks mittetoimunud üldkoosolekule.

36. Ühistu tegevuse lõpetamise, ühistu põhikirja muutmise ja ühistu liikmete vastutuse ulatuse küsimused otsustatakse koosolevate liikmete vähemalt kahe kolmandiku häälteenamusega. Muud küsimused otsustatakse lihthäälteenamusega.

37. Üldkoosolekut juhatab üldkoosoleku poolt valitud isik, kes ei kuulu juhatuse koosseisu.

38. Üldkoosoleku otsused kantakse eriraamatusse ja kirjutatakse alla koosoleku juhataja, kohalolevate nõukogu- ja juhatuseliikmete ning ühistu vähemalt kolme kohaloleva liikme poolt.

Ühistu igal liikmel on õigus lisandada üldkoosoleku otsusele oma eriarvamus.

39. Juhatuseliikmed võtavad osa üldkoosolekuist samade õigustega kui teised ühistu liikmed, kuid neil ei ole hääleõigust nende tegevuse hinnangusse puutuvate küsimuste läbivaatamisel ja neile tasu määramisel.

40. Kui ühistul on üle 300 liikme, võidakse üldkoosolek asendada volinike koosolekuga. Sellekohane otsus võidakse ühistu üldkoosolekul teha kohalolevate liikmete vähemalt kahe kolmandiku häälteenamusega.

Volinikud valitakse asustatud kohtade järgi. Volinike esindusnormid määratakse üldkoosoleku poolt, kuid nii, et volinike üldarv ei oleks väiksem kui üks kümnendik ühistu liikmete arvust.

VI. Revisjonikomisjon.

41. Juhatuse tegevuse revideerimiseks ja kontrollimiseks valib üldkoosolek ühistu liikmete hulgast, kes ei ole ühistu ame-

teis ei valimise ega palkamise teel, revisjonikomisjoni vähemalt kolmeliikmelises koosseisus ja kaks kandidaati üheks aastaks.

Revisjonikomisjoni liikmeks ei või olla juhatuseliikmetega lähedases suguluses olevad isikud.

42. Revisjonikomisjoni ülesandeks on:

a) ühistu vara, kassa ja üldse kogu tegevuse revideerimine vähemalt üks kord aastas ja peale selle vajaduse kohaselt;

b) juhatuse aastaaruande kohta üldkoosolekul vajaliku seisukoha esitamine ja aruandmine oma tegevusest aasta kestel.

43. Revisjonikomisjon valib oma liikmete hulgast esimehe ja sekretäri. Revisjonikomisjoni koosolekud kutsutakse kokku mitte harvem kui üks kord kuus. Koosoleku protokoll kirjutatakse alla kõigi kohalolevate revisjonikomisjoni liikmete poolt.

VII. Arvepidamine ja aruandlus.

44. Ühistu arvepidamine ja aruandlus teostub Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuva Põllumajandusliku Ühistegevuse Peavalitsuse poolt määratud korras ja vormide kohaselt.

45. Ühistu aruandeaasta arvatakse 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini. Kui ühistu algas tegevust aasta kestel, arvatakse esimene aruandeaasta tema tegevuse algpäevast kuni sama aasta 31. detsembrini.

46. Üldkoosoleku poolt kinnitatud aastaaruanne hoitakse ühistu toimikuis ja ärakirjad saadetakse Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuvale Põllumajandusliku Ühistegevuse Peavalitsusele ja krediitühistule, kui põllumajanduslik ühistu on selle liige.

VIII. Ühistu likvideerimine.

47. Ühistu likvideeritakse:

a) ühistu üldkoosoleku otsusel;

b) Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu otsusel;

c) ühistu maksujõuetuse korral, mis on kohtu poolt tunnustatud;

d) kui ühistu liikmete arv langeb alla 15.

48. Ühistu tegevuse likvideerimise otsuse tegemisel määrab üldkoosolek ühistu asjade likvideerimise korra, tehes likvideerimise ülesandeks juhatusele või valides lahtisel hääletamisel vähe-

malt kolmeliikmelise likvideerimiskomisjoni, ja kuulutab ajakirjanduses ühistu likvideerimisest.

49. Likvideerimiskomisjoni liikmed alluvad juhatuseliikmete kohta ettenähtud üldistele eeskirjadele, saavad oma töö eest tasu samadel alustel ja kannavad samasugust vastutust tekitatud kahjude eest. Üldjärelevalvet likvideerimise korra üle teostab maakonna täitevkomitee.

50. Viivitamata pärast ühistu likvideerimise otsuse tegemist asub likvideerimiskomisjon ühistu kõigi nõuete sissenõudmisele, ühistu kõigi kohustuste täitmisele, ühistu toimingute lõpuleviimisele ja lõpetamisele.

Osamakse võib liikmeile tagastada mitte enne ühistu võlgade katmist ja igal juhul mitte enne aasta möödumist likvideerimisest kuulutamise päevast arvates.

Pärast võlausaldajate rahuldamist, ühistu kohustuste täitmist ja osamaksude tagastamist järele jäänud ühistu omakapitale ei jaotata ühistu liikmete vahel, vaid need antakse üle vabariiklikule liidule kasutamiseks põllumajanduse parandamise otstarbel likvideeritud ühistu tegevuspiirkonnas.

51. Kui ühistu vara osutub kõigi tema kohustuste katmiseks mitteküllaldaseks, kaetakse kohustuste katmata osa ühistu liikmete poolt nende täiendava vastutuse (p. 12) realiseerimise korras.

52. Pärast likvideerimise lõpetamist koostab likvideerimiskomisjon oma tegevuse aruande, mis esitatakse üldkoosolekule kinnitamiseks. Kinnitatud aruanne saadetakse vabariiklikule liidule ja krediitühistule, kui põllumajanduslik ühistu oli selle liikmeks.

53. Ühistu liitmine ja jaotamine toimub ühistu üldkoosoleku otsusel Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuva Põllumajandusliku Ühistegevuse Peavalitsuse juhiste ja tema poolt määratud korra alusel.

Eesti NSV masin-traktorijaamade nimestik.

(Avaldatud ENSV T 25. 1. 1945, 3, 28)

Jrk. nr.	MTJ nimetus	Maakond	Asukoht	Maatüki suurus ha
1.	Tallinna	Harju	Lagedi mõis	5
2.	Rapla	„	Rapla Alu mõis	
3.	Vasalemma	„	Munalaskme mõis	
4.	Järva-Jaani	Järva	Järva-Jaani, osa Orina mõisa nr. 109, Võhmuta v. ja Orina plm. kool	
5.	Paide	„	Mäo mõis	15
6.	Taebla	Lääne	Taebla mõis	15
7.	Sipa	„	Sipa	
8.	Pärnu-Jaagupi	Pärnu	Halinga mõis	3
9.	Vändra	„	Vändra mõis	
10.	Kilingi-Nõmme	„	Kiriku mõis Saarde	10
11.	Viljandi	Viljandi	Viljandi Soome 3, Vaksali 17	15
12.	Põltsamaa	„	Põltsamaa Kuuse 5	
13.	Palamuse	Tartu	Palamuse kiriku mõis	
14.	Alatskivi	„	Alatskivi	15
15.	Tartu	„	Raja talu	17,5
16.	Rannu	„	Arbi talu Elva vallas	20
17.	Keeni	Valga	Keeni mõis	
18.	Võru	Võru	Parksepa talu nr. 31 Võru v.	58,4
19.	Pikajärve	„	Koidu talu Urvaste v.	27
20.	Saare	Saare	Kaarma-Suuremõisa v. Kuressaare	25
21.	Jõhvi	Viru	Edise mõis	30
22.	Vihula	„	Vanamõisa mõis mtk. A-25, A-27 ja A-29	
23.	Rakvere	„	Voore mõis	

Hobu-masinriistade laenutuspunktide võrk MTJ juures.

(Avaldatud ENSV T 1945, 3, 28)

Jrk. nr.	MTJ nimetus	HMLP nimetus	HMLP arv
1.	Tallinn	Tõdva, Kuivajõe, Rae, Jõelehtme, Kuusalu, Kolga, Kõnnu, Anija, Ravila, Raasiku, Peningi, Iru . . .	12
2.	Rapla	Rapla, Raiküla, Järvakandi, Kehtna, Kuimetsa, Nõu, Juuru, Kohila, Hageri	9
3.	Vasalemma	Harku, Keila, Saue, Kernu, Varbola, Nissi, Padise, Nõva	8
4.	Järva-Jaani	Lehtse, Ambla, Albu, Võhmuta, Vajangu, Väinjärve, Rakke	7
5.	Paide	Käru, Särevere, Väätsa, Paide, Kareda, Koigi	6
6.	Taebla	Noarootsi, Riguldi, Oru, Piirsalu, Taebla, Kullamaa, Martna, Ridala, Asuküla, Vormsi, Kõrgesaare, Pühalepa, Keina, Emmaste	14
7.	Sipa	Märjamaa, Velise, Vigala, Kirbla, Lihula, Karuse, Varbola	7
8.	Pärnu-Jaagupi	Seliste, Tõstamaa, Audru, Soontaga, Halingu, Are, Sauga, Kihnu . . .	8
9.	Vändra	Kaisma, Lelle, Vändra, Tori, Paikuse	5
10.	Kilingi-Nõmme	Tahkuranna, Saarde, Tihemetsa, Abja, Rajangu, Tali, Laiksaare, Häädemeeste, Orajõe	9
11.	Viljandi	Viljandi 1, Viljandi 2, Vastemõisa, Kõpu, Raudna, Rimmu, Paistu, Holstre, Tarvastu, Tuhalaane, Suislepa, Karksi	12
12.	Põltsamaa	Taevere, Kabala, Imavere, Pajusi, Lustivere, Põltsamaa, Kõo, Olustvere, Võisiku	9
13.	Palamuse	Vaimastvere, Laiuse, Jõgeva, Kuremaa, Kursi, Kaarepere, Saadjärve, Kudina, Laeva, Eeksi	10
14.	Alatskivi	Avinurme, Lohusuu, Sadala, Torma, Voore, Kasepää, Saare, Pala, Vara, Alatskivi, Kavastu, Peipsiääre . .	12

Jrk. nr.	MTJ nimetus	HMLP nimetus	HMLP arv
15.	Tartu	Tartu, Luunja, Mäksa, Võnnu, Meeksi, Ahja, Kiidjärve, Veski, Kambja, Kuuste, Ropka	11
16.	Rannu	Puhja, Tähtvere, Nõo, Konguta, Rannu, Elva, Rõngu, Otepää, Pühajärve, Aakre	10
17.	Keeni	Põdrala, Vaoküla, Helme, Kuigatsi, Hummuli, Sangaste, Tõlliste, Kaagjärve, Karula, Taheva	10
18.	Võru	Mooste, Räpina, Põlva, Veriora, Laheda, Leevi, Orava, Võru, Lasva, Sõmerpalu, Kasaritsa, Rõuge, Haanja, Vastseliina, Ruusmäe, Misso, Mäe, Järvesuu, Saatse, Meremäe	20
19.	Pikajärve	Kallaste, Valgjärve, Kooraste, Kanepi, Urvaste, Linnamäe, Antsla, Lepistu, Mõniste, Varstu	10
20.	Saare	Muhu, Pöide, Leisi, Pärsamaa, Valjala, Mustjala, Kaarma, Pihtla, Kihelkonna, Kärla, Kuressaare, Lümandu, Salme, Torgu, Laimjala .	15
21.	Jõhvi	Lüganuse, Erra, Maidla, Tudulinna, Kohtla, Mäetaguse, Tärivere, Jõhvi, Illuka, Vasknarva, Vaivara, Alutaguse	12
22.	Vihula	Palmse, Vohnja, Vihula, Aaspere, Undla, Haljala, Kunda, Sõmeru, Mahu	9
23.	Rakvere	Rakvere, Rägavere, Kütti, Assamalla, Roela, Vao, Avanduse, Paasvere, Salla	9
		Kokku	234

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee määrus nr. 778 eraomanike mittetöötavate viljapeksumasinate ja traktorite kasutamise kohta.

Seoses sellega, et osa eraomnikele kuuluvaid viljapeksumasinaid ja traktoreid nende poolt teravilja-peksu tööks ei kasutata ja kõigi Vabariigis olemasolevate viljapeksuagregaatide töödele rakendamise otstarbel Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee määravad:

1. Panna ette Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaadile ja MTJ direktoritele, maakondade täitevkomiteedele ja Eestimaa K(b)P maakonnakomiteedele kasutada viljapeksutöödeks mittetöötavaid eraomanike viljapeksumasinaid.

Määrata kindlaks, et MTJ-d tasuvad eraomanike viljapeksumasinate viljapeksutöödeks kasutamise eest masinaomanikule teraviljaga 1% pekstud viljast, talunikelt viljapeksu eest saadud naturaaltasu arvel.

2. Panna ette Põllumajandusliku Ühistegevuse Peavalitsusele, maakondade täitevkomiteedele ja Eestimaa K(b)P maakonnakomiteedele viljapeksuagregaatide (viljapeksumasinate ja mootorite) omanike nõusolekul kasutada neid rendialusel viljapeksutöödeks, tasudes töö eest teraviljaga talunike poolt viljapeksutööde eest põllumajanduslike kooperatiivühistuile antud vilja arvel: viljapeksu-masina eest ühes traktoriga — 15 kg teravilja ühe tonni pekstud vilja eest.

Kütte- ja määrdeaineid kulutatakse põllumajanduslike ühistute arvel.

Kui viljapeksu-agregaadi omanik töötab sellel isiklikult, makstakse temale täiendavalt 10 kg vilja ja 10 rubla rahas viljapeksumasina täidetud päevanormi eest.

Tallinn, 30. augustil 1945. Nr. 778.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus põllumajandusliku ehitustegevuse soodustamise kohta.

Uusmaasaajaile ja saksa okupatsiooni ajal kannatanud taludele elumajade ja majapidamishoonete ehitamisel pideva abi kindlustamiseks ehitusmaterjalidega varustamise ja ehitustehnilise nõuande alal Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kohustada Arhitektuuri Valitsuse juhatajat (sm. Arman) valmistama Põllutöö Rahvakomissariaadi nõuete kohaselt uusmaasaajatele 6 sobivat taluhoonete tüüpprojekti 1945. a. jooksul, nendest 3 hiljemalt 1. septembriks 1945.

2. Kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissari (sm. Abels):

a) varustama uute talundite rajajaid ehitus-, tuletõrje-, sanitaar- ja majapidamisnõuetele vastavate ehitusplaanidega hiljemalt 15. septembriks 1945;

b) komplekteerima täitevkomiteede maaosakondade koosseisus ettenähtud ehitusalalised ametikohad kvalifitseeritud töötajatega hiljemalt 1. augustiks 1945;

c) organiseerima täitevkomiteede ning agronoomilise võrgu kaudu ehitustehnilist ja talukorrastuslikku nõuannet uusmaa- ja juurdelõikesaajaile.

3. Kohustada Eesti NSV Ehituse ja Ehitusmaterjalide Tööstuse Rahvakomissariaati (sm. Raudsepp) toimetama ETKVL'i poolt märgitud sihtjaamadesse Riikliku Plaanikomisjoni poolt uusmaasaajate ja sõjategevuse tagajärjel kannatanud majapidamiste jaoks seni eraldatud tööstuslikud ehitusmaterjalid, mis lähevad tööstustest maakondadesse vagunisaadetistena, 15. augustiks 1945. a. ja edaspidi eraldatud kogused 45 päeva jooksul nende vabaks andmisest.

4. Kohustada Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklikku Liitu (sm. Jaanus):

a) kohale toimetama Eesti NSV Riikliku Plaanikomisjoni poolt uusmaasaajate ja sõjategevuse tagajärjel kannatanud majapidamiste jaoks edaspidi eraldatavad tööstuslikud ehitusmaterjalid, mis ei lähe vagunsaadetistena, maakonna kooperatiividesse hiljemalt 15 päeva jooksul nende vabaks andmisest;

b) vedama Ehituse ja Ehitusmaterjalide Tööstuse Rahvakomissariaadi tööstuste poolt sihtjaamadesse lähetatud ehitusmaterjalid viivitamata maakonna kooperatiividesse ja sellest hiljemalt 12 tunni jooksul teatama maakonna täitevkomiteedele jaotuskavade koostamiseks.

5. Kohustada maakonna täitevkomiteesid ehitusmaterjalide saabumisel viivitamata andma korraldused nende jaotamiseks ostuks õigustatuile.

6. Kohustada maakondade täitevkomiteesid ja Eesti NSV Tööndusliike Kooperatiivide Peavalitsust rakendama viivitamatult

kõik maakondlikud tööstuskombinaadid ja tööndusliku kooperatiivid kohalike ehitusmaterjalide tootmisele, eriti organiseerima metsamaterjalide saagimist kohalikes saeveskites ja valmistama uusmaasaajate ja sõjategevuse tagajärjel hävinenud hoonete püstitamiseks ehitusmaterjale III ja IV kvartaalil vastavalt lisadele nr. 1 ja 2.

7. Kohustada valdade täitevkomiteesid:

a) jälgima pidevalt tööstuslike ehitusmaterjalidega varustamise käiku, kõrvaldama uute hoonete püstitamisel esinevad puudused ja organiseerima valla aktiivi kaudu massilist ning isiklikku selgitustööd uusmaasaajate ja kehviktalunike hulgas ehitusmaterjalidega varustamise ja ehitustööliste saamise võimaluste ja korra kohta;

b) moodustama eeskätt uusmaasaajate, Isamaasõja invaliidide, punaarmeelaste, partisanide ja teiste fašistide poolt kannatanute majapidamiste hoonete ehitustööde abistamiseks valla ehitustöölistest ehitusbrigaadid.

8. Kohustada Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklikku Liitu (sm. Jaanus) tootma ja müüma põllumajanduslike hoonete värvimiseks 1945. a. III kvartaalis mullavärvisid 40 tonni ulatuses.

Tallinn, 23. juulil 1945. Nr. 671.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus seemnevilja ja seemnete käibe kohta.

(Avaldatud ENSV T 1. 12. 1944, 11, 118)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Seemnevilja ja seemnete kokkuostu ja müüki teostab Eesti NSV piirides Eesti Seemnevilja Ühisus.

2. Eesti Seemnevilja Ühisuse poolt kokkuostetud seemnevili ja seemned arvestatakse müügikohustusliku teravilja normide täitmiseks käesoleva määruse lisas tähendatud asendamisvahekorras.

3. Tunnustatud ja puhtsordilist seemnevilja ja seemet ei ole lubatud teraviljana tarvitada või käibele lasta. Müügikohustuslike normide täitmisest üle jäävat tunnustatud ja puhtsordilist seemnevilja ja seemet ostab kokku detsentraliseeritud korras või vahetab tarbevilja vastu p. 2 tähendatud asendamisvahekorras Eesti Seemnevilja Ühisus.

4. Põllutöö Rahvakomissaril ja NSV Liidu Varumise Rahvakomissariaadi Eesti NSV Volinikul on õigus anda kooskõlastatud juhendeid ja korraldusi käesoleva määruse teostamiseks.

Tallinn, 11. novembril 1944. Nr. 269.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
11. novembri 1944 määruse nr. 269 p. 2
juurde.

Eesti Seemnevilja Ühisuse poolt Eesti NSV piirides kokkuostetud seemnevili ja seemned peavad vastama allpooltoodud tabelis tähendatud nõuetele ja nende arvestamine teravilja normide katteks toimub järgmises asendamisvahekorras:

Jrk. nr.	Seemneliigi nimetus	Nõutav Puht. %	Nõutav Idan. %	1 kg seemnevilja ehk seemet vastab kg toidu-teraviljale	1 kg seemnevilja ehk seemet vastab kg sööda-teraviljale
1.	Rukis				
	kõrgaretis	99	98	1,5	1,5
	I ja II järelkülv	98	97	1,3	1,3
	müügikõlblik seemnevili	97	96	1,2	1,2
2.	Nisu				
	kõrgaretis	99	98	1,5	1,5
	I ja II järelkülv	98	97	1,3	1,3
	müügikõlblik seemnevili	97	96	1,2	1,2
3.	Oder				
	kõrgaretis	99	98	1,5	1,5
	I ja II järelkülv	98	97	1,3	1,3
	müügikõlblik seemnevili	97	96	1,2	1,2
4.	Kaer				
	kõrgaretis	99	98	1,5	1,5
	I ja II järelkülv	98	97	1,3	1,3
	müügikõlblik seemnevili	97	96	—	1,2
5.	Põldherned				
	kõrgaretis	99	98	1,5	1,5
	I ja II järelkülv	98	97	1,3	1,3
	suur roheline ja valge sordita	98	97	1,3	1,3
	väike roheline ja valge sordita	98	97	1,2	1,2
6.	Pelusk	97	96	1,3	1,5
7.	Vikk, suve ja talve	97	96	1,3	1,5
8.	Tatar	97	90	1,3	1,5
9.	Lupiin, sinine ja kollane	98	94	1,3	1,5
10.	Põlduba	99	97	1,5	1,5
11.	Ristikhein, punane ja rootsi	90	82	10	12

Jrk. nr.	Seemneliigi nimetus	Nõutav Puht. %	Idan. %	1 kg seemnevilja ehk seemet vastab kg toidu-teraviljale	kg söödateraviljale
12.	Valge ristikhein	90	78	12	15
13.	Valge mesik	90	82	5	6
14.	Timut				
	sordi	95	95	6	7
	sordita	90	82	4	5
15.	Aruheinad: päris- ja punane-				
	sordi	95	90	4	5
	sordita	90	82	3	4
16.	Kerahein				
	sordi	95	90	7	8
	sordita	90	82	6	7
17.	Raeheinad				
	sordi	95	90	6	7
	sordita	90	82	5	6
18.	Nurmikud				
	sordi	90	82	8	9
	sordita	80	72	6	7
19.	Aasrebasesaba				
	sordi	80	78	7	8
	sordita	70	78	5	6
20.	Beckmannia	90	82	5	6
21.	Ohtetu luste	90	82	4	5
22.	Lambaaruhein	90	82	3	4
23.	Peakapsas	95	82	12	15
24.	Kaalikas	95	90	8	10
25.	Aedherned	98	90	3	4
26.	Aedoad	98	90	5	6
27.	Porgand	85	68	15	17
28.	Peet	97	70	4	5
29.	Naeris	97	90	8	10
30.	Redis	97	80	5	6
31.	Spinat	95	80	3	4
32.	Sigur	90	80	5	6
33.	Kurk, peenra	97	82	10	12
34.	Peasalat	98	75	12	14
35.	Till	95	65	5	5
36.	Tomat	98	82	8	10

Jrk. nr.	Seemneliigi nimetus	Nõutav Puht. %	Idan. %	1 kg seemnevilja ehk seemet vastab kg toidu-teraviljale	kg sööda-teraviljale
37.	Lillkapsas	96	70	15	17
38.	Kõrvits	97	75	15	17
39.	Sibula seeme	96	75	18	20
40.	Tippsibulad	—	—	5	6
41.	Köömen	95	75	5	6
42.	Moon	95	80	5	6

Märkused:

1. Müügikohustusliku teravilja asendamiseks antud seemned peavad täielikult puhtad olema kahjuliku umbrohu seemnetest.

2. Seemnevilja ja seemneid on lubatud vastu võtta vähema puhtuse ja idanemise %%, kusjuures proportsionaalselt väheneb müügikohustusliku teravilja hulk.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus sordiaretuse ja seemnekasvatuse töö organiseerimise kohta Eesti NSV-s.

(Avaldatud ENSV T 26. 1. 1946, 7, 56)

Sordiaretuse ja seemnekasvatuse töö organiseerimiseks Vabariigis, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kehtestada Eesti NSV-s järgmine teraviljakultuuride seemnekasvatuse süsteem:

a) teraviljakultuuride kõrgaretise (eliit) seemned kasvatatakse Riiklikus Sordiaretuse Katsejaamas ja antakse Riikliku Sordifondi kaudu paljundamiseks riiklikele seemnekasvatusmajanditele, kes toodavad I ja II järelkülvi seemneid;

b) kõrgaretise ning I ja II järelkülvi seemned paljundatakse riiklikes seemnekasvatusmajandites lepingu alusel Riikliku Sordifondiga. Kõik neis majandeis kasvatatavad seemned kuuluvad täielikult üleandmisele Riiklikku Sordifondi;

c) II järelkülvi sordiseemned antakse Riikliku Sordifondi kaudu külviks riigimajanditele ja koopereerunud talunditele.

2. Kinnitada tüüpleping Riikliku Sordifondi ja seemnekasvatusmajandite vahel I ja II järelkülvi seemnete kasvatamiseks vastavalt lisale nr. 1.

3. Reorganiseerida Jõgeva Sordiaretuse Instituut 1. jaanuarist 1946. a. Eesti Riiklikuks Sordiaretuse Katsejaamaks abipunktidega Sangastes ja Kehras.

Panna Eesti Riikliku Sordiaretuse Katsejaama peale tööde teostamine teraviljakultuuride, heinte, söödajuurvilja, kartuli, aedvilja ja tehniliste kultuuride sordiaretuse, seemnekasvatuse ja agrotehnika alal

4. Jätta tegutsema Riiklik Seemnekasvatustrust „Eesti Seemnevili" Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaadi juures ühes kümne trusti koosseisu kuuluva seemnekasvatusmajandiga vastavalt lisale nr. 2.

Panna Riikliku Seemnekasvatustrusti peale teraviljakultuuride kõrgaretise, I ja II järelkülvi seemnete, heintaimede, söödajuurvilja, kartuli ja aedviljakultuuride seemnete paljundamine.

5. Kinnitada Riiklikku Seemnekasvatustrusti mittekuuluvate, teraviljakultuuride sordiseemneid kasvatavate riiklike seemnekasvatusmajapidamiste nimestik seemnekülvide üldpinnaga 5630 ha vastavalt lisale nr. 3.

Kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati (sm. Allik) hiljemalt 1. veebruariks 1946 täiendavalt välja valima seemnekasvatustalundite võrk niisuguse arvestusega, et Vabariigi külvipinnad oleksid lähemail aastail maksimaalselt kindlustatud teraviljakultuuride, heinte, söödajuurvilja- ning aedviljakultuuride sordiseemnetega.

6. Kõrgaretisseeme anda riiklikele seemnekasvatusmajandeile protsendita laenuna rajooni seemnemajandite kohta ettenähtud tingimustel.

7. Riiklike seemnekasvatusmajandite poolt Riiklikku Seemnefondi üleantavate I ja II järelkülvi teraviljakultuuride sordiseemnete eest maksta tasu kahekordsel määral, võrreldes vastavate kultuuride hariliku teravilja hindadega, tingimustel, mis on kindlaks määratud NSVL RKN määrusega 26. septembrist 1945 nr. 2465.

8. II järelkülvi sordiseemneid lubatakse riigimajandeile ja koopereerunud talundeile müüa ainult vahetusteel, vahetuse kohta kehtivail tingimustel, juurde arvates 12,5% (5-naelane juurdehindlus 1 puudale) sordilisuse eest.

9. Kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati (sm. Allik) andma seemnekasvatusmajandeile eesõigus põllutöömasinate, väetiste ja taimekahjurite ja haiguste vastu võitlemiseks kemikaalide muretsemisel.

10. Organiseerida Eesti NSV-s Riikliku Sordifondi Vabariiklik Kontor.

Panna Riikliku Sordifondi Eesti Vabariikliku Kontori peale teraviljakultuuride ja heinte sordiseemnete ja söödajuurvilja, kartuli, tehniliste ning aedviljakultuuride seemnete varumine ja realiseerimine.

11. Kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati (sm. Allik) eraldama seemnekasvatustrustist „Eesti Seemnevili" ja üle andma Riikliku Sordifondi Eesti Vabariiklikule Kontorile vajalikud laoruumid ja kauplused ühes inventariga, viljapuhastusmasinad, laboratooriumi sisseseade, pakkimismaterjal, samuti seemnete jäägid.

Tähendatud inventar ja seemned anda üle bilansist bilanssi.

Tallinn, 24. detsembril 1945. Nr. 1122.

Lisa nr. 1
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
24. detsembri 1945 määruse nr. 1122
juurde.

Tüüpleping sordiseemnete kasvatamise kohta.

„.....“ ..... 194.....

.....
(majandi nimetus)

Esindaja sm. .....,
(majandi voliniku või valdaja ees- ja perek.-nimi)
kes tegutseb volituse alusel, mis on välja antud .....
..... poolt „.....“ ..... 194.....
nr. ..... all, ja Riikliku Sordifondi ..... baasi
esindaja sm. ....., kes tegutseb
volituse alusel, mis on välja antud .....
„.....“ ..... 194..... nr. ..... all, sõlmisid
omavahel lepingu sordiseemnete kasvatamise kohta, kusjuures
pooled kohustuvad:

I. Seemnekasvatusmajand.

1. Kasvatama ja Riikliku Sordifondi Eesti Vabariiklikule Kontorile müüma 194..... aastal järgmisel hulgal sordiseemneid:

Jrk. nr.	Kultuuri nimetus	Sort	Järelkülv	Pindala ha	Üleandm. kuuluva seemne hulk	Sealhulgas kohustuslikuliku müügi arvel	Üleandmise tähtajad	Kust ja millal on sordiseemned külviks saadud

2. Külvama kaheaastasi kultuure, välja valima ja talviseks hoidmiseks jätma seemnikke (seemne-emataimi) järgmisel hulgal:

Jrk. nr.	Kultuuri nimetus	Sort	Pindala ha-des	Talviseks hoidmiseks jäet. seemne-emataimed tuh. tk.	Märkmed

3. Kõrgesordiliste seemnete kasvatamise kindlustamiseks täitma kõiki agrotehnilise personaali juhiseid külvi agrotehnika, külvide eest hoolitsemise, saagi koristamise ja viljapeksu alal. Viivitamata teatama agrovõrgule põllumajanduskultuuride kahjurite ja haiguste ilmnemisest majandis ja teostama kaitseabinõusid vastavalt saadud juhistele.

4. Kindlaksmääratud tähtaegadeks üle andma sordiseemned, mis peavad vastama „Riikliku Üleliidulise Standardi" kvaliteedile.

II. Eesti NSV Põllutöö RK juures asuv Riikliku Sordifondi Eesti Vabariiklik Kontor.

1. Varustama seemnekasvatusmajandeid külviks puuduvate seemnetega järgmisel hulgal:

Jrk. nr.	Kultuuri nimetus	Sort	Järelkülv	Antakse laenuks või vahetusena ja mitu kg	Müüakse

2. Vastu võtma seemnekasvatusmajandeilt seemned ja nende eest maksma: I ja II järelkasvu teraviljaseemnete eest kahekordsel määral võrreldes hariliku teravilja kohta kehtivate hindadega; heinte, aedvilja- ja söödajuurviljakultuuride seemnete eest — vastuvõtu päeval kehtivate varumishindade järgi.

3. Abistama sordikülvide õigeaegse tunnustamise läbiviimisel, nõuetekohase agrotehnika rakendamisel, väetiste, põllutöömasinate ja taimekahjurite ja -haiguste vastu võitlemiseks vajalike vahendite muretsemisel.

III.

1. Lepingu tingimuste mittetäitmisel poolte poolt antakse küsimus edasi arbitraažile.

2. Käesolev leping on koostatud 2 eksemplaris, milledest üks jääb Riiklikku Sordifondi ja teine antakse seemnekasvatusmajandile.

Seemnekasvatusmajandi esindaja

.....
(allkiri)

Riikliku Sordifondi esindaja

.....
(allkiri)

Lepinguosaliste aadressid:

1) Seemnekasvatusmajand: (ees- ja perekonnanimi),
2) maakond,
3) vald,
4) majand,
5) postiaadress.

Riikliku Sordifondi baasi asukoht .....,
aadress ....., telefon nr. .....

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus puhtsordilise kartulikasvatamise edendamise ja korraldamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 28. 2. 1945, 8. 102)

Kooskõlas NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusega nr. 1680 25. novembrist 1944 „Seemnekartuli kasvatamise edendamise kohta" ja eesmärgiga süvendada Eesti NSV-s kõrgekvaliteediliste, puhtsordiliste haigusvabade kartulisortide kasvatamist, eriti aga viivitamatult taastada ja otstarbekohaselt ümber organiseerida saksa fašistliku okupatsiooni ajal laastatud tunnustatud seemnekartuli kasvatamist, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati, maakondade ja valdade täitevkomiteesid, Riigimõisade Peavalitsust ja kõiki põllumajanduslikku maad kasutavaid asutisi, ettevõtteid ning isikuid täielikult läbi viima ülemineku puhtsordilise, kõrgekvaliteedilise kartuli kasvatamisele kõigis Eesti NSV põllumajapidamistes alljärgnevaks tähtajaks:

a) kõigis riigimõisades, kõigis eeskuju-, õppe- ja katsemajapidamistes ning Virumaal Kohtla ja Jõhvi valla kõigis talumajapidamistes — hiljemalt 1946. aastal;

b) Virumaal — Kunda, Lüganuse, Mäetaguse, Rakvere, Rägavere, Sõmeru ja Vao valla, Järvamaal — Ambla ja Lehtse valla, Harjumaal — Keila ja Padise valla, Tartumaal — Jõgeva ja Rõngu valla ning Pärnumaal — Abja valla kõigis talumajapidamistes — hiljemalt 1947. aastal;

c) Viru-, Järva-, Harju- ja Tartumaa kõigis teistes eelnimetamata valdade talumajapidamistes — hiljemalt 1948. a.;

d) kõigis teistes eelnimetamata maakondade ja valdade talumajapidamistes — hiljemalt 1949. aastal.

2. Hädaohtlikkude kartulihaiguste ja -kahjurite leviku võimaluste ärahoidmiseks keelata Viru- ja Saaremaale seemnekartuli sissevedu teistest maakondadest, kuhu saksa fašistliku okupatsiooni ajal on massiliselt sisse veetud karanteenimata väliskartuli seemet.

Erandina lubada Viru- ja Saaremaale sisse vedada ainult puhtsordilist tunnustatud seemnekartulit parematest kartuliseemne-kasvatuse majapidamistest Põllutöö Rahvakomissariaadi eriloal.

3. Kohustada Põllutöö Rahvakomissariaati organiseerima tunnustatud kõrgekvaliteedilise seemnekartuli kasvatamise ra-

joone, igal aastal läbi viima seemnekartulipõldude tunnustamist ning korraldama võõrsortide ja haigete kartulitaimede eraldamist seemnepõldudelt.

4. Põllutöö Rahvakomissariaadil jatkata temale alluvais sordiaretus- ja katseasutistes laiaulatuslikke kartuli sordiaretuse- ja katsetöid ning korraldada paremateks osutunud sortidega üle maa katseid, et kõige kiiremas korras saavutada tõhusat edu parimate kartulisortide valikul, levitamisel ja kasvatamisel.

5. Eliit-seemnekartuli algpaljundamine teha ülesandeks Jõgeva Sordiaretuse Instituudile. Eliit-seemnekartuli edasipaljundamine viia läbi riigimõisades, katse- ja õppemajapidamistes, samuti ka nendes talumajapidamistes, kus talupidajal on kogemusi tunnustatud seemnekartuli kasvatamises.

6. Põllutöö Rahvakomissariaadil välja töötada ja esitada igal aastal hiljemalt 15. jaanuariks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogule kinnitamiseks tunnustatud seemnekartuli kasvatamise aasta külvi- ja kartuliseemne vahetuse plaan rajoonide ja sortide järgi. Plaanis näidata eraldi eliitseemne paljunduspunktid ja neis paljundatavad seemnekogused. Plaani koostamisel ja sortide rajooniseerimisel silmas pidada ka kartuleid töötlevate tööstuste vajadusi ja rajoonide sobivust seemne kasvatamiseks.

7. Lubada ETKVL'il riiklike normide täitmiseks, samuti detsentraliseeritud korras kokkuostetud tunnustatud seemnekartuleid müüa igal kevadel Põllutöö Rahvakomissariaadi poolt kinnitatud vastavate nimekirjade alusel, ettenähtud fondide piirides. Tunnustatud seemnekartuleid ostma õigustatud talupidajate ja majapidamiste nimekiri koostada rajoonide agronoomidel ja esitada maakonna täitevkomitee kaudu igal aastal hiljemalt 10. aprilliks Põllutöö Rahvakomissariaadile. Põllutöö Rahvakomissariaadil nimekiri kinnitada hiljemalt 15. aprilliks ja anda üle ETKVL'ile täitmiseks. 1945. a. kevadel seemnekartuleid vajavate majapidamiste nimekirja koostamisel rajooni agronoomidel arvestada esmajoones uusmaa- ja juurdelõikesaajate ning sõja all kannatanud majapidamiste tarvidusi, silmas pidades, et kõrgema kvaliteediga seemnekartuliga varustataks talupidajaid ja majapidamisi, kes on suutelised neid kartuleid seemne otstarbel edasi paljundama.

ETKVL'il lõpetada seemnekartulite väljaandmine 20. maiks.

8. Lubada ETKVL'il neid tunnustatud seemnekartuleid, mis jäävad üle punktis 7 ettenähtud korras seemnekartuli müümisest, samuti seemnekartuleid kasvatanud majapidamistel neid tunnus-

tatud seemnekartuleid, mis jäävad üle riigile kartulinormi täitmisest, vahetada soovijaile tarbekartuli vastu seemnekartuli käibe määruse nr. 268 — 11. novembrist 1944 lisas tähendatud vahekorras.

9. Tunnustatud seemnekartuleid müünud või vahetanud ettevõtetel ja isikutel esitada Põllutöö Rahvakomissariaadile igal aastal 1. juunil aruanded-nimestikud selle kohta, kellele ja kui palju on tunnustatud seemnekartuleid müüdud või vahetatud. Nimestikud esitada ETKVL'il vahetult, riigimõisadel, õppe- ja katsemajapidamistel oma keskasutiste kaudu, talupidajatel Eesti Kartulikasvatajate ühingu kaudu.

10. Tärkliserikaste kartulisortide kasvatamise edendamiseks piirituse- ja tärklisevabrikute rajoonides arvestada riiklike normide või MTJ-de töötasu katteks piirituse- või tärklisetööstustele äraantud iga 100 kg sordikartuli puhul, mille tärklise sisaldus on üle 15%, iga üleoleva tärklise protsendi puhul juurde 7 kg ulatuses kohustust täidetuks.

11. Vähjakindlate kartulisortide kasvatamise edendamiseks arvestada, arvates 1945. aastast, riiklike normide või MTJ-de töötasu katteks äraantud iga 100 kg vähjakindla sordikartuliga kohustust kaetuks 110 kg ulatuses.

12. Paremate kartulisortide levitamiseks ja seemnekasvatuse töö edendamiseks Põllutöö Rahvakomissariaadi Põllunduse Valitsuse seemnekartulikasvatuse sektorile teha ülesandeks: puhtsordilise kartulikasvatuse peale ülemineku läbiviimine, seemnekartulipõldude tunnustamine, kõrgekvaliteedilise seemnekartuli kasvatamise rajoonide organiseerimine, eliitseemne paljundamise korraldamine, puhtsordilise kartuli ja kartuliseemne kasvatamise populariseerimine, seemnekartuli kvaliteedi kontrolli teostamine ja teiste kartuli kasvatamisega ja ekspordiga seotud ülesannete täitmine.

13. Lubada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaadil õppe-, katse- ning teiste asutiste direktoreid, teaduslikke kaastöölisi ja agronoome eliitseemnekartuli paljundamise ja levitamise plaani ületamisel premeerida kuni kahe kuupalga suuruse lisatasuga aastas.

14. Kohustada ETKVL'i hiljemalt 1. juuliks 1945 korda seadma tunnustatud seemnekartuli paljundusmaterjali hoiuruumid Tallinnas ja Rakveres.

15. Põllutöö Rahvakomissaril on õigus anda juhiseid käesoleva määruse teostamiseks.

Tallinn, 2. veebruaril 1945. Nr. 83.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus seemnekartuli käibe kohta.

(Avaldatud ENSV T 28. 2. 1945, 8, 103)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Seemnekartuli kokkuostu ja müüki teostab Eesti NSV piirides Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklik Liit — ETKVL.

2. ETKVL-i poolt kokkuostetud seemnekartul arvestatakse müügikohustusliku kartuli normide täitmiseks vastavalt käesoleva määruse lisas tähendatud sortidele ja asendamisvahekordadele.

3. ETKVL on kohustatud tunnustatud ja puhtsordilist seemnekartulit alal hoidma ja tarbekartulina mitte tarvitama ega käibele laskma.

4. Müügikohustuslike normide täitmisest ja oma majapidamise seemnest ülejäävat tunnustatud ja puhtsordilist kartuliseemet ostab kokku ETKVL detsentraliseeritud korras või vahetab tarbekartuli vastu vastavalt lisas tähendatud asendamisvahekorrale.

5. ETKVL-il on õigus müümiskohustuse täitmiseks kui ka detsentraliseeritud korras kokkuostetavat seemnekartulit jätta kevadeni kartulikasvatajate hooldamisele ja vastutusele, kusjuures kasvatajad annavad ETKVL-ile sellekohase kohustusallkirja.

6. ETKVL-il tuleb välja töötada — kooskõlastatult Põllutöö Rahvakomissariaadiga ja NSV Liidu Varumise Rahvakomissariaadi Eesti NSV volinikuga — seemnekartuli standardid.

7. Põllutöö Rahvakomissaril ja NSV Liidu Varumise Rahvakomissariaadi Eesti NSV volinikul on õigus anda kooskõlastatud juhendeid käesoleva määruse teostamiseks.

Tallinn, 11. novembril 1944. Nr. 268.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
11. nov. 1944 määruse nr. 268 juurde.

1. ETKVL-i poolt Eesti NSV piirides kokkuvõetud seemnekartulid arvestatakse müügikohustuslike kartulinormide katteks alljärgnevas asendamisvahekorras:

1 kg seemnekartulit vastab:

Varajased sordid:

a) eliit- ja kõrgaretis . . . . . 2,0 kg tarbekartulile
b) klass A . . . . . 1,7 „ „
c) klass B . . . . . 1,5 „ „
d) puhtsordiline haigustevaba tunnustamata seemnekartul . . . . . 1,3 „ „

Keskvalmivad ja hilised sordid:

e) eliit- ja kõrgaretis . . . . . 1,7 „ „
f) klass A . . . . . 1,5 „ „
g) klass B . . . . . 1,3 „ „
h) puhtsordiline haigustevaba tunnustamata seemnekartul . . . . . 1,2 „ „

2. Seemnekartulina käibele lastavateks sortideks lugeda:
a) varajased sordid: Jõgeva Varajane, Duke of York, Varajane Roosa, Frühbote, Bintje;
b) keskvalmivad ja hilised sordid: Kalev, Kungla, Tõnn, Näkk, Kratt, Lembitu, Virulane, Majestic, Deodora, Ostbote, Voran, Mittelfrühe, Erdgold.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Eesti NSV loomakasvatuse taastamise ja edendamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 26. 3. 1945, 12, 174)

Eesti NSV loomakasvatuse taastamiseks, olevate põllumajanduslike loomade säilitamiseks, nende arvu suurendamiseks ja üldiseks loomakasvatuse edendamiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. On keelatud tappa kasutamiskõlblikke hobuseid, tõu- ning suguloomi, terveid varssu, lehmvasikaid ja mullikaid, tõu-pullvasikaid ja -mullikaid ning alla 6 kuu vanuseid sigu, lambaid ja kitsesid.

Kõik normaalselt sündinud varsad, lehmvasikad, tõu-pullvasikad, põrsad, talled ja kitsed tuleb vastavalt nende otstarbele üles kasvatada.

2. Punktis 1 tähendatud loomi on lubatud tappa või tapmiseks müüa ainult veterinaararsti või zootehniku kirjalikul loal. Tapmise loa võib välja anda hobuste kohta ainult nende täieliku töökõlbmatuse puhul, teiste loomade kohta tootmis- ja pidamiskõlbmatuse puhul.

Loomade äkilisel haigestumisel või vigastumisel, mil on karta nende kiiret lõppemist, võib talupidaja looma tappa, kuid hädatapmisest tuleb viivitamata teatada jaoskonna veterinaararstile või zootehnikule, kes hädatapmise kohta koostab akti. Akti ärakiri tuleb esitada kontrolli teostamiseks vastava valla täitevkomitee kaudu maakonna täitevkomitee maaosakonnale.

3. Majapidamistes oma kasutamisest üle jäävaid tapakeeluaaluseid loomi võib pidamiseks või kasvatamiseks edasi müüa otseselt, loomaturgudel ja jaoskonna zootehniku või tõuseltsi vahendusel. Müüdud loomadest tuleb kahe nädala jooksul teatada valla täitevkomiteedele maharegistreerimiseks, andes ühtlasi täpsed andmed, kellele ja kuhu loom müüdi.

4. Tapakeelu all olevate loomade tapmist, vigastamist, hooletult pidamist, alasöötmist või mõnel muul viisil kahjustamist loetakse nõukogude rahvamajanduse kahjustamiseks ja süüdlased võetakse vastutusele ning karistatakse Kriminaalkoodeksi § 79^{1} ja 79^{3} alusel.

5. Riigile kohustusliku lihamüügi normi täitmiseks ja pärast normi täitmist on lubatud lihana või lihaloomana müüa kui ka majapidamise omatarbeks tappa järgmisi loomi:

segaverelisi või tõuta pullisid ja pullvasikaid vanusele vaatamata, üle 6 kuu vanuseid sigu, välja arvatud sugukuldid ja tiined emised, ning üle 6 kuu vanuseid segaverelisi ja tõuta jäärasid, oinaid ja sokkusid.

6. Kohustusliku lihanormi täitmiseks on majapidamistel, kus puuduvad p. 5 nimetatud tapmiseks lubatud loomad, lubatud normi täita tõuaretuse otstarbeks müüdavate tõu- ja suguloomadega. Viimaste normi arvele arvestamine toimub Põllutöö Rahvakomissariaadi ja Varumise Rahvakomissariaadi Eesti NSV Voliniku ühiste juhtnööride alusel.

7. Majapidamiste pidajail, valitsejail või hooldajail tuleb kõigist muudatustest loomade arvu seisus kahe nädala jooksul teatada kohaliku vala täitevkomiteele.

8. Valdade täitevkomiteed on kohustatud kõigi valla piirides olevate majapidamiste loomad arvele võtma, samuti registreerima sünnid, ostud, müügid, hädatapud, tapmised ja lõppemised.

9. Kõik terved ja paarituskõlblikud märad, lehmad, uted ja kitsed kuuluvad paaritamisele. Paaritamiseks tuleb kasutada täku-, pulli- ja jäärajaamades olevaid tõu- ja teisi selleks otstarbeks Põllutöö Rahvakomissariaadi poolt lubatud isasloomi.

10. Lubada Põllutöö Rahvakomissaril tema poolt määratava korra alusel premeerida ja abirahastada tõuloomade ning tõulindude sugulavasid ja isas-tõuloomade paaritusjaamade pidajaid, põllumajanduslikke näitusi ja võistlusi.

11. Sõjaväe- ja tsiviilvõimude poolt pealepandavatest vedudest ja küütidest on vabastatud kõik riiklikkude hobusekasvanduste sugu- ja noorhobused, riigi sugutäkkude tagavara sugutäkud, eramajapidamistes olevad märgitud sugutäkud, kõik tiined märad alates 6. tiinusekuust, märad alla 6 kuu vanuste varssadega ja kõik noorhobused kuni 4 aasta vanuseni.

12. Tiineid märasid võib kahe kuu jooksul varsumise eel rakendada ainult kergetele töödele. 2 nädalat enne ja 2 nädalat pärast varsumist tuleb vabastada märad igasugustest töödest. Noori 3—4-aastasi hobuseid võib kasutada ainult kergeteks töödeks.

13. Käesoleva määruse alusel on Põllutöö Rahvakomissaril õigus anda täiendavaid juhendeid ja korraldusi.

Tallinn, 4. novembril 1944. Nr. 253.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee määrus mesinduse arendamise kohta Eesti NSV-s.

(Avaldatud ENSV T 14. 5. 1945, 18, 260)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee märgivad, et saksa okupatsiooni ajal mesindusele — ühele tähtsamaist põllumajandusharudest Eestis — on tehtud määratu suurt kahju, mille tulemusena mesilasperede arv on vähenenud 80% võrra. On hävitatud palju tarusid ja mesilastepidamise inventari. Mesilasperede vähenemisega on tunduvalt vähene-

nud ka mee ja vaha turutoodang ning põllu- ja aiakultuuride saak mesilaste poolt teostatava risttolmutamise puudumise tõttu.

Mesinduse kiirema taastamise ja arendamise eesmärgil talu-, riigi- ja ühistegelikes majapidamistes ning tööliste ja teenistujate isiklikes majapidamistes Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee määravad:

1. Kohustada Põllutöö Rahvakomissariaati (sm. Abels), Riigimõisade Peavalitsust (sm. Mõttus), maakonna täitevkomiteesid ja Eestimaa K(b)P maakonnakomiteesid sisse seadma mesinduse arendamise korrapärane juhtimine, võttes tarvitusele konkreetsed abinõud mesilasperede arvu ja mee ning vaha toodangu iga-aastaseks suurendamiseks.

2. Organiseerida 1945. ja 1946. aasta jooksul kõigi nende riiklike ja ühistegelike organisatsioonide abimajandite juures, kus on mesinduse arendamise võimalusi, iseseisev mesila.

3. Suurendada 1945. aastal talumajapidamistes ja riiklike ning ühistegelike organisatsioonide abimajandites mesilasperede arvu 8000 mesilaspere võrra, jaotusega maakondade järgi vastavalt lisale nr. 1.

Kohustada maakonna täitevkomiteesid ja Eestimaa K(b)P maakonnakomiteesid aprillikuu jooksul kinnitama ja viima valdadesse mesilasperede arvu suurendamise 1945. aasta plaan.

4. Soovitada Eestimaa K(b)P maakonnakomiteedele ja maakonna ning valla täitevkomiteedele parkide, puiesteede, elustarade ja muude selliste istanduste rajamisel ära kasutada nimetatud eesmärgil esmajoones selliste taimede liike ja sorte, millised on väärtuslikud mesilaste korjemaa parandajatena.

5. Kohustada Põllutöö Rahvakomissariaati (sm. Abels):

a) organiseerima meetaimede külvi Riigimõisade Peavalitsuse ja Põllutöö Rahvakomissariaadi majapidamistes olemasolevate mesilaste juures;

b) organiseerima meetaimede seemnekasvatust ning abimajandite ja talundite varustamist nendega.

6. Mesilasperedele küllaldase talvevaru kindlustamiseks määrata kohustuslik meetagavara kogus 18 kg suuruses iga mesilaspere kohta talveks, kohustades riiklike ja ühistegelike organisatsioonide majapidamiste mesilate juhatajaid ära hoidma hilist mesilasperede sülemlemist.

Kohustada Põllutöö Rahvakomissariaati (sm. Abels) teostama agro-zoo-vetevõrgu kaudu pidevat järelevalvet mesilastele talise meetagavarade kindlustamise ja sülemlemise tähtaegade üle.

7. Soovitada riiklike ja ühistegelike organisatsioonide juhatajatele, kelle abimajapidamistes on mesilaid, sisse seada mesinduse alal töötajate isikute premeerimine natuuras (meega) mesilasperede arvu suurendamise kui ka mee ning vaha turutoodangu plaani ületamise eest 50% ulatuses üle plaani toodetud meest.

8. Talundite ja abimajandite abistamiseks mesilaste säilitamise alal kohustada Põllutöö Rahvakomissariaati (sm. Abels) organiseerima 1945. aastal Kuusalu katsemesila juures ja 1946. aastal Antsla ja Vigala katsemesila, Polli Aianduse-Mesinduse Teadusliku Katse- ja Uurimisinstituudi ning Riikliku Aianduse ja Mesinduse Trusti juures mesilas-emade kasvatuspunktid.

9. Kohustada Põllutöö Rahvakomissariaati (sm. Abels) ja maakonna täitevkomiteesid organiseerima 1945. aasta jooksul igas maakonnas vähemalt üks paljundusmesila mesilasperede paljundamiseks talundeile ja abimajanditele müümiseks. Kehtestada, et mesilasperede müüki teostatakse esmajoones punaarmeelaste perekondadele, Isamaasõja invaliididele ning riiklikele ja ühistegelikele organisatsioonidele.

10. Kohustada Riigimõisade Peavalitsust (sm. Mõttus) organiseerima 1945. aastal riigimajandites üks paljundusmesila ja 1946. aastal kolm paljundusmesilat ja üks mesilasemade paljunduspunkt mesilasperede arvu suurendamiseks riigimajandites.

11. Keelata kohalikel nõukogude organitel määrata talu- ning abimajanditele mingisuguseid ülesandeid mee, vaha, mesilasperede või sülemete müügi alal.

12. Kohustada NSV Liidu Side Rahvakomissariaadi Volinikku Eesti NSV-s ja Eesti Raudteede Valitsust vastu võtma edasisaatmiseks ja edasiveoks saadetistega ning suure kiiruse pagasiga mesilasemasid, mesilasperesid, kunstkärge, vaha, sülemeid, haudmenäiteid, tarusid ja mesindustarbeid.

13. Keskmise kvalifikatsiooniga mesinike kaadrite ettevalmistamiseks ja nendega majapidamiste kindlustamiseks kohustada Põllutöö Rahvakomissariaati avama 1945. aastal ühe põllumajandusliku tehnikumi juures mesindusosakond ning massiliste kaadrite ettevalmistamiseks ja täiendamiseks korraldama mesinike kursused, komplekteerides nende koosseisu esimeses järjekorras Isamaasõja invaliididega ja vilunud mesindustöötajatega kehvikute ning keskmikkude majapidamistest.

14. Mesinduse teaduslik-uurimise ja katsetöö parandamiseks kohustada Põllutöö Rahvakomissariaati taastama 1945. aasta jooksul katsemesilad Vigalas, Antslas ja Kuusalus ning samuti

organiseerima Polli Aianduse ja Mesinduse Teadusliku Katse- ja Uurimisinstituudi juures mesindusosakond, kindlustades seda mesilasperedega, inventariga, vajalikkude maa-aladega ja ehitistega. Organiseerida 1945. aasta jooksul talu- ja teistes majapidamistes vaatlusmesilate võrk järelevalve teostamiseks mesilasperede viljakuse seisukorra üle erinevates klimaatilistes ja korjemaa tingimustes.

15. Kohustada Põllutöö Rahvakomissariaati agro-zoo-vetevõrgu, põllumajandusringide ning rahvamajade kaudu korraldama loenguid ja vestlusi mesinduse alal algajaile mesinikele.

16. Kohustada Eesti Riiklikku Kirjastuskeskust (sm. Jürna) ja Põllutöö Rahvakomissariaati (sm. Abels) välja andma brošüüre „Eesti taru ehitusõpetus", „Mesila asutamine", „Mesilate haigused ja kahjurid", „Mesilasema" ning plakateid mesinduse alal.

17. Kohustada Riiklikku Aianduse ja Mesinduse Trusti (sm. Hansman) organiseerima 1945. aastal üks mehaaniline ja kolm käsitööstust kunstkärje ja tarude valmistamise alal. Maakonna ja valla täitevkomiteedel tuleks ühtlasi korraldada vanade tarude remont valla talumajapidamistes.

18. Kohustada ETKVL-i (sm. Jaanus) 1. maiks s. a. üle andma Riiklikule Aianduse ja Mesinduse Trustile firma „Taru'le" kuulunud kunstkärje-töökoja sisseseade ja vaha tagavarad. Aianduse ja Mesinduse Trustil 10. maiks s. a. korraldada kunstkärjetööstus.

19. Kohustada Rahanduse Rahvakomissariaati (sm. Keerdo) esitama 25. aprilliks s. a. omad ettepanekud 1945. a. rahvamajanduse finantseerimise plaanis 270 000 rubla käibevahendite eraldamise kohta Riiklikule Aianduse ja Mesinduse Trustile kunstkärje, tarude ja mesindus-inventari tööstuse korraldamiseks.

20. Kohustada Kohaliku Tööstuse Rahvakomissariaati (sm. Stokberg), Tööndusliikkude Kooperatiivide Peavalitsust, Riiklikku Aianduse ja Mesinduse Trusti ja Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaati valmistama Põllutöö Rahvakomissariaadi tellimisel 1945. a. mesindusinventari vastavalt lisale nr. 2, sellest 50% kuni 1 juulini s. a.

21. Kohustada Rikklikku Plaanikomisjoni (sm. Leonov) eraldama 1945. a. Põllutöö Rahvakomissariaadile materjale mesindusinventari valmistamiseks vastavalt Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaadi avaldusele.

22. Panna mesindusinventari müük ja mesilate varustamine ning mee ja vaha kokkuost Riiklikule Aianduse ja Mesinduse Trustile.

23. Lubada Põllutöö Rahvakomissariaadil, alates 1945. a., tõsta 10% võrra mesindusinventari hindu mesinduse arendamise fondi loomiseks.

Tallinn, 24. aprillil 1945. Nr. 357.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus tasuta veterinaararstliku abistamise kohta Eesti NSV töötava talurahva majapidamistes.

(Avaldatud ENSV T 2. 12. 1940, 58, 700)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kaotada senine tasuline veterinaararstlik abistamine Eesti NSV töötava talurahva majapidamistes, keelates veterinaararstidele loomade ravimise tasu eest.

2. Määrata, et veterinaararstliku abistamist töötava talurahva majapidamistes ja haigete loomade ravi teostavad tasuta ainult riigi teenistuses olevad veterinaararstid ja teised veterinaarala töötajad.

3. Kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissari välja töötama ja avaldama juhend veterinaararstliku abistamise kohta töötava talurahva majapidamistes.

Tallinn, 28. novembril 1940.

Põllutöö Rahvakomissari juhend tasuta veterinaararstliku abistamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 16. 12. 1940, 65, 872)

A l u s: Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus tasuta veterinaararstliku abistamise kohta Eesti NSV töötava talurahva majapidamistes (ENSV Teataja 1940, 58, 700) p. 3.

I.

1. Töötav talurahvas, töölised ja käsitöölised linnades, asulates ja maal saavad tasuta veterinaararstlikku abi oma põllumajanduslikkudele koduloomadele.

2. Tasuta veterinaararstlikku abistamist teostavad rajooni-, linnade-, agro-zoo-vetjaoskondade ja -punktide ametlikud veterinaararstid ja teised ametlikud veterinaarala töötajad.

Veterinaarala töötajate tegevuspiirkonnad määrab kindlaks rajooni- ja suuremates linnades linna vanem veterinaararst.

3. Tasuta veterinaararstlikku abi antakse vastavalt tarvidusele kas polikliiniliselt, ambulatoorselt, statsionaarselt või kohapeale välja sõites.

Ravimisel tarvismineva sidematerjali, ravimite ja veterinaararsti kohaletoimetamise kulud ning ravilates peetavate loomade toidukulud jäävad loomaomaniku kanda.

Veterinaararstliku abistamise laadi ja lähema korra kohta annab Põllutöö Rahvakomissariaadi Veterinaarvalitsus erijuhtnöörid.

4. Tasuta veterinaararstliku abi saamiseks annab välja tõendeid ning peab nende kohta vastavat registrit kohalik linna või valla töötava rahva saadikute Nõukogude täitevkomitee.

Nimetatud tõendeid ei anta talupidajaile, käsitöölistele ning teistele kodanikele, kes kasutavad alatiselt võõrast palgalist tööjõudu.

Esimeses lõikes tähendatud tõendid kaotavad kehtivuse ja kuuluvad linna või valla täitevkomiteele tagasiandmisele, kui tõendi saaja on asunud alatiselt kasutama võõrast palgalist tööjõudu.

5. Loomapidajatel, kes vajavad veterinaararstlikku abi, tuleb otseselt pöörduda oma rajooni-, linna-, agro-zoo-vetjaoskonna või -punkti veterinaararsti või veterinaarvelskeri poole, kes määrab abistamise laadi vastavalt looma haigestumisele ja temale p. 3 kohaselt antud juhtnööridele.

6. Muudele põllumajanduslikkudele ettevõtetele ja loomapidajatele toimub veterinaararstlik abistamine tasuliselt, kusjuures abistamise korra ja tasunormid töötab välja rajooni või linna töötava rahva saadikute Nõukogude täitevkomitee ja kinnitab Põllutöö Rahvakomissar.

Võetavast tasust kuulub 40% abistavale veterinaarala töötajale ja 60% vastavale rajooni maaosakonnale või suuremate linnade veterinaarosakondadele üldiste loomatervishoiu olude korraldamiseks.

II.

Kuni kohalikkude töötava rahva saadikute Nõukogude täitevkomiteede moodustamiseni täidavad nendele käesoleva juhendiga ettenähtud ülesandeid linna- ja vallavalitsused.

III.

Käesolev juhend jõustub avaldamisega.

Tallinn, 14. detsembril 1940.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus marutõve vastu võitlemise kohta.

(Avaldatud ENSV T 8. 9. 1945, 30, 470)

Eesti NSV territooriumil marutõve levimise tõkestamise eesmärgil Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Teha kohustuslikuks kogu Eesti NSV territooriumil kõikide koerte registreerimine.

Registreerimisele ei kuulu sõjaväe ja Siseasjade Rahvakomissariaadi teenistuskoerad.

2. Kohustada vabariikliku alluvusega linnade ja maakondade täitevkomiteede esimehi organiseerima ja teostama tähtajaga kuni 1. oktoobrini 1945 koerte registreerimist ning registreerimise juures vastavate numbrimärkide väljaandmist, missugused kinnitatakse koerte kaelarihmadele.

Numbrimärkide eest võib võtta tasu nende tegeliku hinna suuruses.

3. Kohustada koertepidajaid:

a) registreerima nendele kuuluvad koerad hiljemalt 1. oktoobriks 1945 koerapidaja elukoha linna või valla täitevkomitees;

b) koeri, kes on soetatud pärast 1. oktoobrit 1945, registreerima 5 päeva jooksul;

c) elukoha muutmisel ümber registreerima nendele kuuluvad koerad 5 päeva jooksul pärast uude elukohta asumist.

4. Kohustada vabariikliku alluvusega linnade ja maakondade täitevkomiteesid marutõve ilmnemisel kuulutama linna või maakonna veterinaararsti ettepanekul linna, maakonna või maakonna üksikud piirkonnad marutõveohtlikeks.

Marutõveohtlikud piirkonnad kuulutatakse marutõvevabadeks, kui kuue kuu jooksul pole uusi marutõve-juhtumeid registreeritud.

5. Vabariikliku alluvusega linnade ja maakondade täitevkomiteede poolt marutõveohtlikeks kuulutatud piirkondades kehtestada koerte ja kasside hoidmise kohta järgmine kord:

a) koeri hoida ketis või kinnistes ruumides;
b) koeri võib lasta tänavale, platsidele, parkidesse ja teistesse üldkasutatavaisse kohtadesse ainult suukorvis ja kaelarihmaga varustatud keti, nööri või rihma otsas. Teenistuskoeri on lubatud välja viia rihma otsas ilma suukorvita.
Teenistus- ja jahikoerad vabastatakse keti, nööri või rihma otsast ja suukorvidest nende eriliste ülesannete täitmise ajaks;
c) hoovides, majapidamistes, ladude ja aitade juures olevaid vahikoeri tuleb hoida tugevate metallkettide otsas, kusjuures vahikoeri võib vabastada ööseks ketist ainult kinnistes hoovides, mis ei võimalda nende väljapääsu;
d) kasse hoida ruumes, neid tänavale mitte lastes. Hoovi võib kasse lasta ainult valve all.

6. Lugeda hulkuvateks kõik peremeheta koerad ja kassid, samuti koerad, kes ei kanna registreerimise numbrimärki, ning marutaudiohtlikuks kuulutatud piirkondades käesoleva määruse vastaselt hoitavad kassid ja koerad.

7. Kohustada linnade ja maakondade täitevkomiteede esimehi linnades kommunaalmajanduse osakondade, maal valla täitevkomiteede kaudu käesoleva määruse jõustumisel organiseerima ja teostama hulkuvate koerte ja kasside püüdmist ning hävitamist.

8. Kohustada Eesti NSV Siseasjade Rahvakomissariaadi Miilitsa organeid hävitama hulkuvad koerad ja kassid.

9. Kohustada linnade ja maakondade miilitsa ülemaid karistama käesoleva määruse eeskirjade vastu eksijaid koerte ja kasside pidajaid administratiivkorras rahatrahviga kuni 100.— rublani või paranduslike töödega kuni ühe kuuni.

10. Kohustada Põllutöö Rahvakomissari (sm. Abels), Siseasjade Rahvakomissari (sm. Resev) ja Tervishoiu Rahvakomissari (sm. Hion) kehtestama hiljemalt 20. augustiks 1945 marutõve vastu võitlemise juhend.

11. Kohustada Eesti NSV Tervishoiu Rahvakomissariaati (sm. Hion) organiseerima kohapeal marutõvevastase vaktsiini tootmist Tallinnas ja Tartus 1. septembriks 1945.

2. Kohustada Tallinna Linna Täitevkomiteed (sm. Kurvits) vabastama elanikest Vabariikliku Sanitaar-epideemioloogilise Jaama Pasteuri punktile ettenähtud ruumid Tallinnas Pikk tän. nr. 73 kahe nädala jooksul arvates käesoleva määruse jõustumisest.

13. Kohustada Tartu Linna Täitevkomiteed andma kohased ruumid Vabariiklikule Pasteuri Jaamale kolme päeva jooksul arvates käesoleva määruse jõustumisest.

14. Järelevalve käesoleva määruse täitmise üle panna Eesti NSV Siseasjade Rahvakomissariaadi Miilitsa organeile.

15. Käesolev määrus jõustub Eesti NSV Keskajalehtedes avaldamisega.

Tallinn, 9. augustil 1945. Nr. 724.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus mesilaste lestataudi tõrje kohta.

(Avaldatud ENSV T 13. 8. 1945, 28, 435)

Mesilaste lestataudi leviku vältimise ja tõrje teostamise otstarbel Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kuulutada Märjamaa, Kullamaa, Velise, Vigala, Kirbla, Martna, Taebla, Oru ja Piirsalu vallad Läänemaal ning Raikküla, Varbola, Nissi, Padise ja Nõva vallad Harjumaal kogu nende piirides mesilaste lestataudi ohtlikuks.

2. Keelata mesilaste lestataudi ohtlikuks kuulutatud piirkonnast kuni 1. juulini 1947 mesilasperede, sülemite, mesilasemade, mesindussaaduste ja -tarvete igasugune viimine väljaspoole nimetatud piirkonda.

3. Kohustada maakondade ja valdade täitevkomiteesid ja Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati rangelt jälgima punkti 2 nõuete täitmist, korraldama lestataudi pesade avastamist, haigusproovide võtmist, lestataudi tõrjetööd.

4. Kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati (sm. Abels) andma üksikasjaline juhend mesilaste lestataudi avastamise, tõrje teostamise ja karanteeni kohta.

Tallinn, 2. juulil 1945. Nr. 593.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee määrus kohuslike müüginormide täitmiseks vastuvõetavate loomade seisukorra kohta.

ENSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P KK määruse nr. 588 — 29. juunist 1945 „Karjasaaduste varumise käigu

kohta“ punkti 4 muutmiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P KK määravad:

1. Tühistada „Lihavarumise Keskuse“ („Zagotskot“) Vabariiklikule Kontorile antud keeld talupoegadelt vastu võtta kohusliku müügi arvel loomi, mis on rammusad alla keskmise.

Vastavalt NSVL Rahvakomissaride Nõukogu määrusele nr. 1498 — 17. septembrist 1939 mitte võtta vastu lihamüüginormide täitmisel üksiktalundeilt ning tööliste ja teenistujate majandite poolt toodud kurnatud loomi ja linde ning noorveiseid (kaheaastasi ja nooremaid), mis on rammusad alla keskmise, samuti

veiseid	eluskaaluga alla	50	kg
sigu	„	30	„
lambaid	„	16	„
hanesid	„	3	„
kalkuneid	„	2	„
kodujäneseid	„	1	„
parte	„	1	„
kanu	„	0,8	„

Tallinn, 12. septembril 1945. Nr. 821.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus põllumajandussaaduste varumise hindade kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 20. 7. 1945, 25, 385)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kinnitada alates 1. juulist 1945 riigile kohustusliku müügi korras varutavate põllumajandussaaduste hinnad vastavalt lisale.

2. Käesoleva määrusega kehtestatud varumise hinnad makstakse franko vastuvõtupunkt.

3. Käesoleva määruse kehtestamisega tunnustada kehtetuks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus 15. septembrist 1944 nr. 152-a (ENSV T 1944, 2, 18).

Tallinn, 2. juulil 1945. Nr. 595.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
2. juuli 1945 määruse nr. 595 juurde.

Riigile kohustusliku müügi korras antavate põllumajandussaaduste hinnad.

Teravilja alal:

	100 kg	
nisu	Rbl.	16.40
rukis	„	11.10
õlle oder	„	13.25
oder	„	9.90
kaer	„	9.35
hernes, valge	„	16.10
hernes, roheline	„	16.10
hernes, hall	„	10.55
tatar	„	15.—

Kartuli alal:

söögi- ja tööstuskartul	Rbl.	5.50
varajane, juuni esimesel poolel	„	15.—
varajane, juuni teisel poolel	„	12.—
varajane, augusti esimesel poolel	„	9.—
varajane, 16. aug. — 20. aug.	„	7.50
varajane, 21. aug. — 31. aug.	„	6.—

Aedvilja alal:

kapsas	Rbl.	10.—
söögi- ja suhkrupeet	„	35.—
porgand	„	40.—
sibul	„	60.—
kurgid	„	30.—
tomatid	„	150.—

Piima ja piimasaaduste alal:

	1 kg	
piim täispiimana	Rbl.	—.20
sulatatud või	„	4.50
koorevõi (talutöö)	„	3.40

Muna hinnad:

kanamunad	10 tk.	Rbl.	2.40

Loomasaaduste alal:

	eluskaalu 100 kg
veised:	
rasvane	Rbl. 42.—
üle keskmise	„ 40.—
keskmine	„ 34.—
alla keskmise	„ 27.—
lambad, kitsed:	
rasvane	„ 37.—
üle keskmise	„ 35.—
keskmine	„ 30.—
alla keskmise	„ 26.—
sead:	
peki	„ 118.—
peekoni	„ 118.—
poolpeki	„ 107.—
liha	„ 83.—
linnud:	
kanad	„ 130.—
haned	„ 90.—
pardid	„ 100.—
kalkunid	„ 110.—
metsloomad:	
kodu- ja metsjänesed	„ 100.—

Villa hinnad:

	1 kg
lambavill, peen	Rbl. 10.50
„ pooljäme	„ 7.50
„ jäme, kevadine	„ 3.80
„ jäme, sügisene	„ 4.70
tallevill, jäme	„ 5.70
kitsevill	„ 4.70
kitse uduvill	„ 16.80

Kalade alal:

	värske kala 1 kg
angerjas	Rbl. —.60
koha	„ —.25
haug	„ —.15
siig	„ —.20
ahven	„ —.10
latik	„ —.15
lest	„ —.10
kilu	„ —.25
tursk	„ —.07
räim	„ —.10

Heina hinnad:

	100 kg
põlluhein	Rbl. 7.—
niiduhein	„ 5.—
metsahein	„ 4.—
luhahein	„ 2.70

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus teravilja riiklike kokkuostuhindade kohta Eesti NSV-s

(Avaldatud ENSV T 16. 1. 1946, 3, 24)

Kooskõlas NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 8. detsembri 1945. a. määrusega nr. 3055 Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kehtestada Eesti NSV-s järgmised teravilja riiklikud kokkuostuhinnad:

nisu	1	tsentner	Rbl. 22.—
rukis	1	„	„ 14.90
söödaoder	1	„	„ 13.20
kaer	1	„	„ 12.60

2. Kohustada NSVL Varumise Rahvakomissariaadi Volinikku Eesti NSV-s (sm. Ridman) ja maakondade täitevkomiteesid 3 päeva jooksul uued teravilja riiklikud kokkuostuhinnad talunditele teatavaks tegema.

Tallinn, 28. detsembril 1945. Nr. 1129.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee määrus Eesti NSV asutiste ja ettevõtete abimajandite kohta.

(Avaldatud ENSV T 8. 5. 1945, 17. 250)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja EK(b)P Keskkomitee märgivad, et rida Eesti NSV rahvakomissariaate ja asutisi (Põlevkivi- ja Keemiatööstuse Rahvakomissariaat, Kohaliku Tööstuse Rahvakomissariaat, Ehituse ja Ehitusmaterjalide Tööstuse Rahvakomissariaat, Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaat, Toiduainetetööstuse Rahvakomissariaat jt.) alahindavad abimajandite organiseerimise tähtsust tööliste ja teenistujate toiduainetega varustamise parandamisel ja siiamaani ei ole võtnud tarvitusele vajalikke abinõusid abimajandite ettevalmistamiseks kevadkülviks.

Paljud rahvakomissariaadid ei ole määranud abimajandite direktoreid, nad ei tunne abimajandite olukorda, mille tagajärjel on üsna paljudes abimajandites tegelike peremeestena jäetud nende endised omanikud — kulakud ja sakslaste käsilased. Niisuguste faktide likvideerimise asemel üksikud asutiste juhatajad asusid valele teele, sõlmides lepinguid endiste omanikega, jättes neid sinna direktoritena.

Abimajandites ei ole sisse seatud vastavat nõukogude korda töö organiseerimisel, varanduse ja saaduste arvestamisel. Ei ole kindlaks määratud vastutust loomade alalhoidmise, ülalpidamise ja hoolitsemise eest. Talude üleandmisel abimajanditele ei organiseeritud neis oleva varanduse, töö-, lihaloomade ja piimakarja arvestust, mille tagajärjel oli loomade tapmise ja raiskamise juhuseid.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee määravad:

1. Kinnitada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaadi poolt esitatud rahvakomissariaatide ja asutiste abimajandite nimekiri (lisa nr. 1).

Kohustada Põllutöö Rahvakomissariaati (sm. Abels) 10. märtsiks s. a. vaatama läbi kõik rahvakomissariaatide, asutiste ja maakondade organisatsioonide läbivaatamata avaldused neile talude ja maa-alade kinnitamiseks, et asutada abimajandid, ja esitama oma otsused nende kohta Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogule läbivaatamiseks.

2. Määrata kindlaks, et talude ja maatükkide andmine abimajandite otstarbeks toimub ainult Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu otsuse põhjal, kui on olemas maakonna täitevkomiteede ja Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaadi vastav otsus,

Keelata Põllutöö Rahvakomissariaadil ja maakonna täitevkomiteedel omavoliliselt üle anda abimajandeid ühelt ettevõttelt või asutiselt teisele ilma Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu loata.

3. Määrata kindlaks, et abimajandite hooned, varandus, põllumajandusinventar, töö- ja lihaloomad ja piimakari (välja arvatud need hobused ja põllumajandusinventar, mis on määratud HML punktide komplekteerimiseks) peab kinnitatama abimajanditele ja üle viidama vastavate ettevõtete bilansile. Kohustada maakonna täitevkomiteede esimehi läbi viima kahe nädala jooksul igas abimajandis tema nimele kinnitatavate ehitiste, varanduse, põllumajandusliku inventari ja loomade üleandmine ja vastava akti koostamine.

4. Kohustada rahvakomissare, ettevõtete, asutiste ja maakondade organisatsioonide juhatajaid, kellel on abimajandid, viivitamata määrama direktorid kõigile abimajanditele ja täielikult komplekteerima neid tööjõuga. Käesoleval aastal kõigi abimajandite külvipind peab olema täielikult ära kasutatud. Viivitamata luua range distsipliin ja kord juhtimisel, töö organiseerimisel, abimajandite töö arvestuse ja kontrolli teostamisel.

5. Kinnitada Eesti NSV rahvakomissariaatide ja asutiste abimajandite külvipinna plaan 1945. aastale vastavalt lisale nr. 2.

6. Kinnitada abimajandite teraviljakultuuride, kartuli ja aedvilja keskmise viljasaagi plaan 1945. aastale vastavalt lisale nr. 3.

7. Määrata kindlaks lavade asutamise plaan abimajandites 1945. aasta kevadel varajase aedvilja ja taimede kasvatamiseks, 20 000 raami ulatuses, jaotusega rahvakomissariaatide ja asutiste vahel vastavalt lisale nr. 4.

8. Kohustada abimajandeid omavaid rahvakomissare, asutiste ja maakonna organisatsioonide juhatajaid:

a) 10 päeva jooksul määrama kindlaks ja teatama igale abimajandile plaanis ettenähtud ülesanded külvipinna, viljaseemne ja lavade asutamise kohta;

b) arvestama ja eraldama igas majapidamises seemnefondid, seemnete puudujäägi korral aga tarvitusele võtma abinõud puuduvate seemnete hankimiseks teistest oma süsteemi majapidamistest või muretsema talumajanditelt;

c) kontrollima kõigis majapidamistes seemnete õiget alalhoidu, organiseerima seemnete puhastamist, seemnete idanevuse kontrolli ja puhtimist;

d) organiseerima abimajandites, ettevõtete ja asutiste sööklates kartuli mugulatippude lõikamist ja alalhoidu, et täielikult kindlustada oma abimajand tarviliku seemnega.

9. Kinnitada väetiste varumise ja väljaveo plaan suvivilja külvamiseks abimajandites ja komposti valmistamise plaan vastavalt lisale nr. 5.

Kohustada rahvakomissare ja asutiste ning maakondade organisatsioonide juhatajaid määrama kindlaks iga abimajandi ülesanded väetiste varumise ja väljaveo alal.

10. Abimajandites teravilja kultuuride, kartulite ja aedvilja viljakuse tõstmise eesmärgil kohustada ettevõtete direktoreid, tööliste varustusosakondade ja abimajandite juhatajaid:

a) kindlustama kevadkülvi ettevalmistamine võimalikult kiiresti, pidades kinni agrotehnilistest reeglitest;

b) taastama abimajandite õige külvikord;

c) taastama ja remonteerima majapidamistes olev kuivendussüsteem, kuivendussüsteemi puudumisel liiga niiskeil maadel aga organiseerima uute lihtsustatud kuivenduskraavide ehitamist;

d) teostama veekogude õigeaegne puhastamine, kaevude, tammide ja paisude puhastamine, et kindlustada vajaliku vee kogumist aedvilja kastmiseks kevadel ja suvel;

e) kindlustama külvide eest hoolitsemine, umbrohu kitkumine, õigeaegne kastmine, muldamine, taimede õigeaegne rammutamine.

11. Kohustada rahvakomissare, asutiste ja maakondade organisatsioonide juhatajaid:

a) hiljemalt 1. aprilliks 1945 lõpetama abimajandite traktorite, põllutöömasinate ja tööriistade remonteerimine; abimajandite inventari muretsemine;

b) koostama ja kinnitama iga abimajandi tööplaanid ja kevadiste põllutööde tähtajad ilmastikku arvestades, brigaadide moodustamise plaan, veojõu ning rakmete kasutamise kord ja paigutamine;

c) muretsema nafta taarad ja kindlustama põlevaine ning määrdeõlide vajaliku hulga õigeaegne kohaletoomine abimajanditesse.

12. Kinnitada abimajandite hobuste kasvu plaan 1. jaanuariks 1946 vastavalt lisale nr. 6.

13. Kohustada rahvakomissare ja asutiste ning maakondade organisatsioonide juhatajaid:

a) kuni 15. märtsini 1945 teostama abimajandites kõigi tiinete märade täpne arvestus ja määrama kindlaks nende eriline ülalpidamise ja nende eest hoolitsemise režiim ja tööl kasutamise reeglid, juhindudes NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee 1943. a. 12. mai määrusest „Hobuste arvu suurendamise abinõude, nende eest hoolitsemise ja ülalpidamise kohta kolhoosides ja sovhoosides";

b) looma kord hobuste eest hoolitsemise ja söötmise organiseerimisel abimajandites, samuti nende kasutamiseks tööl;

c) kindlustama vajaliku hulga jõusööda reserveerimist kevadiseks hooajaks.

14. Ettevõtete, tööliste varustusosakondade abimajandite juhatajate tähtsaimaks ülesandeks pidada loomakasvatuse kiireim taastamine, tõukarja, seakasvatuse ja linnukasvatuse arendamine.

Määrata kindlaks loomade arvu kasv abimajandites 1. jaanuariks 1946: kariloomad — 3186, sealhulgas lehmad — 2068; sead — 3342, sealhulgas emised — 486; lambad — 643; linnud — 19690 tk., — jaotades loomade kasvu arvu abimajandite vahel vastavalt lisale nr. 7.

15. Kohustada rahvakomissare, asutiste ja maakonna organisatsioonide juhatajaid teatama kindlaksmääratud plaan igale abimajandile, ja selle plaani täitmiseks:

a) komplekteerida abimajandite tõukari lihtkarja vahetamise teel tõukarja vastu, samuti ka ostmise teel talumajapidamistest;

b) abimajandites kindlustada zootehniline, veterinaarne järelevalve loomade ja lindude eest hoolitsemisel ja ülalpidamisel ja eriti noorloomade kasvatamisel ja söötmisel;

c) seada sisse paremate karjatalitajate, lüpsjate, seatalitajate jt. premeerimine loomade hea hoolitsemise, söötmise, alalhoiu ja noorloomade kasvatamise eest.

16. Kinnitada piimakarja piimaanni tõstmise plaaninorm iga lehma kohta vastavalt lisale nr. 8.

17. Kohustada rahvakomissare, asutiste ja maakonna organisatsioonide juhatajaid üheaegselt külviplaanide teatamisega igale

abimajandile määrama kindlaks nende ülesanded loomakasvatuse söödabaasi kindlustamiseks, mis peale koresööda varumist näevad ette silosööda varumise suurendamist, juurvilja, kartulite ja teraviljasööda kasvatamist.

Selleks otstarbeks soovitada:

a) loomasööda tugevdamiseks eraldada loomakasvatusfarmide lähedal erilised maa-alad juurvilja ja kartulite mahategemiseks üle plaani. Need maa-alad haritakse loomakasvatusbrigaadide või farmide üksikute töötajate poolt;

b) organiseerida kaunvilja, heina, peedivarte ja teiste köögivilja-saaduste kogumist vajalikul hulgal kõrgekvaliteedilise silosööda tegemiseks;

c) loomasööda tugevdamiseks kasutada toiduainete-tööstuse ja sööklate jäätmeid.

18. Kohustada rahvakomissare, asutiste ja maakondade organisatsioonide juhatajaid andma kapitaalmahutuse ja materiaalse varustamise aasta- ja veerandaasta-plaanides abimajandite otstarbeks raha ja materjale (klaas, nöör, mets, naelad, raud jm.), samuti ka põlevaine ja määrdeõlid kevadiste traktoritööde läbiviimiseks.

19. Määrata kindlaks tööstusettevõtete ja asutiste abimajanditele järgmine ühtne põllumajandussaaduste realiseerimise kord:

a) ettevõtete ja asutiste abimajandeilt ja detsentraliseeritud varumise kaudu, samuti ka kaubandus- ja ühistoitlustamis-organisatsioonidelt pärast riiklike müügikohustuste täitmist ja seemnefondide varumist saadud kartulid, aedvili ja piimasaadused kasutatakse täielikult toitlustamise parandamiseks sööklates ja einelaudades, ettevõtete ja asutiste lasteaedades ja -sõimedes väljaspool tsentraliseeritud fonde ja kaardinormidesse neid ei arvestata;

b) abimajandeilt ja detsentraliseeritud varumise kaudu saadud lihasaadused, oma kalapüügist saadud kala, samuti ka ettevõtete ja asutiste abimajandite külvist saadud rukis, nisu, tangud arvestatakse pärast liha ja teravilja riiklike müügikohustuste täitmist ja seemnefondide varumist 50% ulatuses plaanikindla varumise fondi, ülejäänud 50% kasutatakse aga ettevõtete ja asutiste tööliste ja teenistujate toitlustamise parandamiseks väljaspool normeeritud toitlustamist;

c) raviasutistel, lastekodudel ja -sõimedel ning invaliidide-kodudel lubada abimajandite saadusi täielikult kasutada, arvestamata neid tsentraliseeritud fondidesse;

d) riigile kinnitatud plaani kohaselt või müügikohustuste korras antavad saadused realiseeritakse kindlaksmääratud riiklike ostuhindade alusel, vastavalt NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusele nr. 311 — 26. märtsist 1944;

e) oma abimajanditest tööliste ja teenistujate ühistoitlustamiseks antavad saadused realiseeritakse omahinna alusel;

g) ettevõtete ja asutiste tööliste varustamisosakondade (toiduainete varustusosak.) kaubandusvõrku üleantavad saadused realiseeritakse ühtlaste jaotimüügi-hindade alusel, maha arvates kaubanduslik hinnaalandus.

20. Vabastada kõik ettevõtete ja asutiste abimajandid käibemaksust kogu realiseeritavalt põllumajandustoodangult.

Määrata kindlaks, et 50% tulu, mis ettevõtete ja asutiste abimajandid saavad oma toodangu realiseerimisest (kõigi loomade liha, vorstisaadused, suitsutatud saadused, kartulid ja aedvili, puuvili ja marjad, piim ja piimasaadused jne.), jääb nende majapidamiste käsutusse ja kasutatakse nende laiendamiseks ja tugevdamiseks väljaspool finantseerimisplaanis kindlaksmääratud kapitalimahutuse ja käibesummasid, ülejäänud 50% kuuluvad aga riigieelarvesse ülekandmisele.

Keelata ettevõtete ja abimajandite direktoritel, samuti ka asutiste juhatajatel kasutada abimajandite käsutusse jäävat tulu kulude katteks, mis ei ole põllumajandusega seotud.

21. Varustada külades asuvate abimajandite töölisi ja teenistujaid samade normide ja korra alusel, mis on kehtivad Eesti NSV Riigimõisade Peavalitsuse riigimõisades.

22. Kinnitada abimajandite tüüppõhikiri ja abimajandi direktori õiguste ja kohustuste tüüpmäärustik (lisad nr. 9 ja nr. 10).

23. Kinnitada abimajandi töö ja tootmise organiseerimise juhendid (lisa nr. 11 ja nr. 12).

24. Kohustada Eesti NSV Ametiühingute Kesknõukogu koos abimajandeid omavate rahvakomissariaatide ja asutistega organiseerima sotsialistlik võistlus abimajandite vahel ja abimajandites ning organiseerima tööliskontroll nende töö seisukorra üle, taotledes tööviljakuse tõstmist ja tööliste ning teenistujate toitlustamise parandamist abimajandite arvel.

25. Kohustada Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati teostama kontrolli abimajandite tegevuse üle, määrama kindlaks aruandluse kord ja esitama 15. märtsiks s. a. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogule oma ettepanekud Põllutöö Rahvakomissariaadi juures Eesti NSV abimajandite juhtimiseks grupi loomise kohta.

Tallinn, 2. märtsil 1945. Nr. 175.

Lisa nr. 9
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee
2. märtsi 1945 määruse nr. 175 juurde.

Abimajandite tüüp-põhikiri.

I. Abimajandi eesmärk ja ülesanded.

Ettevõtte või asutise abimajandi eesmärk seisab selles, et põllumajandustoodangu — aedviljakasvatuse, aianduse, mesinduse, kalanduse ja teiste põllumajandusalade ning abitootmise saadusi kasutataks ettevõtete, haiglate ja lastekodude ning -sõimede ühistoitlustamise vajaduste täielikuks ja igakülgseks rahuldamiseks.

Vastavalt sellele kuuluvad abimajandi ülesannetesse:

1. Kõrgekvaliteedilise põllumajandustoodangu organiseerimine teaduse ja tehnika viimaste saavutiste ja stahhaanovlaste eesrindlike kogemuste alusel.

2. Organisatsioonilis-majanduslike ja agrotehniliste abinõude väljatöötamine ja teostamine, mis on suunatud:

a) kõigi maafondide ratsionaalsele kasutamisele;
b) maapinna viljakandvuse ja põllumajanduskultuuride viljasaagi tõstmisele;
c) loomakasvatuse ja teiste põllumajandusalade ning abitootmise produktiivsuse tõstmisele;
d) tööviljakuse tõstmisele;
e) põllumajandussaaduste omahinna alandamisele;
f) tootmisvahendite tõhusamale kasutamisele ja toodangu kvaliteedi parandamisele.

II. Abimajandi tegevus.

Vastavalt ülalloetletud ülesannetega, abimajandi tegevusse kuulub:

1. Organisatsioonilis-majanduslike plaanide, tootmis-finantseerimise ja operatiivsete aastaplaanide koostamine põllumajan-

dustööde üksikute alade järgi: ettevalmistus külvikampaaniaks, külv, hoolitsemine, koristamine.

2. Põllumajandustootmise ratsionaalne organiseerimine kinnitatud plaanide alusel.

3. Töö õige organiseerimine ja töötasu maksmine.

4. Tootmisvahendite tõhus kasutamine.

5. Põllumajandussaaduste arvestuse õige organiseerimine.

6. Abimajandi kõigi maafondide õige kasutamine.

7. Abimajandi tööliste, inseneride, tehnikute ja teenistujate ühistoitlustamise ja elu-olu õige organiseerimine.

8. Sotsialistlike töövormide organiseerimine.

III. Abimajandi juhtimise organiseerimine.

1. Abimajandit juhib direktor, kelle määrab tööle ja vallandab selle ettevõtte või asutise juhataja, kellele kuulub abimajand.

2. Abimajandi direktor ja abimajandi individuaalne juhataja ettevõtte, asutise juhataja poolt kinnitatud plaanide piirides vastutab töö õige korraldamise ja abimajandi plaanide täitmise eest, hulgaliste ja omanduslike näitajate kohaselt.

IV. Abimajandi põhimised ja käibesummad.

Abimajandi normaalseks tööks ja arendamiseks määrab ettevõte, asutis kindlaks abimajandile vajalikud põhimised ja käibesummad vastavalt tootmisfinantseerimise aastaplaanile.

V. Arvestus ja aruandlus.

1. Abimajand on ettevõtte, asutise iseseisev tootmisühik, mis töötab isemajandamise alustel.

2. Abimajandi kõigi operatsioonide arvestus teostatakse eraldi ettevõtte arvestusest, kellele majapidamine kuulub. Seda arvestust peetakse ettevõtte, asutise pearaamatupidaja juhtimisel, vastavalt instruktsioonile.

VI. Abimajandi tegevuse kontrollimine.

1. Abimajandi töö eest vastutab täielikult see ettevõte, asutis, kellele ta kuulub.

2. Abimajandi tegevuse igapäevast pidevat kontrolli teostatakse ettevõtte, asutise juhataja poolt vahenditult ja temale alluva tööliste varustamisaparaadi kaudu.

3. Abimajandi tegevuse perioodiline revideerimine, instrueerimine ja kontrollimine põllumajandustootmise organiseerimise ja korraldamise alal teostatakse maakonna täitevkomiteede maaosakondade ja Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaadi aparaadi kaudu.

Lisa nr. 10
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee
2. märtsi 1945 määruse nr. 175 juurde.

Abimajandi direktori õiguste ja kohustuste tüüpmäärustik.

I. Üldosa.

1. Direktor on abimajandi individuaalne juhataja ja tema finants-majandusliku tegevuse organiseerija selle asutise või ettevõtte isemajandamise alusel, kelle nimel abimajand tegutseb.

2. Abimajandi direktor tegutseb majanduse määrustiku alusel, samuti ka asutise, ettevõtte juhataja, maakonna maaosakonna, linna maaosakonna täitevkomitee, Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaadi ja teiste kõrgemalseisvate valitsusasutiste ja organisatsioonide käskkirjade ja instruktsioonide alusel.

3. Küsimused, mis on väljaspool käesolevas määrustikus direktorile antud õigusi, lahendatakse ettevõtte, asutise juhataja poolt abimajandi direktori osavõtul.

4. Abimajandi direktori korraldused on kõigile abimajandi töölistele, inseneridele, tehnikutele ja teenijatele kohustuslikud.

5. Abimajandi direktor määratakse ja vallandatakse selle ettevõtte, asutise juhataja korraldusega, kellele kuulub abimajand.

II. Abimajandi direktori kohustused.

Direktor on kohustatud:

1. Täitma abimajandile kinnitatud tootmis-finantsplaanid hulgaliste ja omaduslike näitajate kohaselt.

2. Alal hoidma temale usaldatud rahasummad, materjalid ja varanduse ning avaldama operatiivsust ja painduvust abimajandi ees seisvate ülesannete täitmisel.

3. Pidama läbirääkimisi ja kirjavahetust maaorganite ja teiste organisatsioonidega kõigi majapidamises tekkivate organisatsiooniliste ja praktiliste küsimuste kohta.

4. Juhatama tootmis-finants-aastaplaani ja operatiivplaanide (külvi ettevalmistamine, külv, hoolitsemine, koristamine) väljatöötamist ja organiseerima nende täitmist.

5. Õigesti organiseerima tööd ja töötasu maksmist, vältides vastutamatust töös ja võrdsustamist tasu maksmisel; kõik tööd viima tükitöösüsteemile, töötama välja ja teostama viljasaagi ja tööviljakuse tõstmise abinõud, otsustavalt võitlema kaotuste vastu ja saaduste omahinna alandamise eest.

6. Abimajandis pidama kinni rangest agrotehnilisest, tootmise, töö- ja rahanduse distsipliinist.

7. Valima ja õigesti suunama tööle abimajandi töölisi, inseneре, tehnikuid ja teenistujaid.

8. Kindlustama õigeaegse ja täpse abimajandi raamatupidamise, töö statistilise ja operatiivse arvestuse.

9. Õigeaegselt esitama aruanded maaorganitesse ja ettevõtte, asutise juhatajale.

10. Juhtima sotsialistlikku võistlust abimajandis.

11. Õigesti organiseerima abimajandi tööliste, inseneride, tehnikute ja teenistujate ühistoitlustamist ja elu-olu.

III. Abimajandi direktori õigused.

Abimajandi direktoril on õigus:

1. Kasutada kõiki abimajandi vahendeid kinnitatud tootmis-finantsplaani piirides.

2. Teostada majapidamise tööliste, inseneride, tehnikute ja teenistujate töölevõtmist ja vallandamist, premeerida töölisi ja teenistujaid kõrge tööproduktiivsuse ja täidetud ülesannete kõrge kvaliteedi eest, viljasaagi plaani ületamise ja toodangu omahinna alandamise eest.

3. Nõuda kõigilt töölistelt, inseneridelt, tehnikutelt ja teenistujatelt kõigi tema poolt antud korralduste täpset ja kõrvalekaldumatut täitmist, nendele usaldatud tööalade ja tootmisülesannete mittetäitmise eest karistada administratiivkorras.

IV. Vastutus.

Abimajandi direktor vastutab:

1. Temale usaldatud sotsialistliku varanduse alalhoiu eest.

2. Operatiivsete plaanide ja tootmis-finants-aastaplaani täitmise eest hulgaliste ja omaduslike näitajate kohaselt.

3. Peremeheliku töö korraldamise ja finants- ning tootmis-distsipliini täitmise eest.

4. Töö õige organiseerimise, palgafondi õige kasutamise ja töödistsipliini seisukorra eest.

5. Temale käesolevas määrustikus märgitud põhimiste kohustuste, samuti ka ettevõtte juhataja ja maaorganite üksikute ülesannete ja valitsusorganite otsuste õigeaegse ja täpse täitmise eest.

6. Temale antud õiguste mittekasutamise eest, kui abimajandile on tekitatud materjalset kahju.

Lisa nr. 11
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee
2. märtsi 1945 määruse nr. 175 juurde.

Abimajandi töö organiseerimise juhend.

1. Töö organiseerimise peamiseks vormiks abimajandis on brigaad ja lüli.

2. Brigaadile ja lülile kinnitatakse maa-ala külvikorra läbiviimise ajaks.

3. Vastutamatuse likvideerimiseks ja tööliste algatuse soodustamiseks viljasaagi tõstmisel abimajandite juhtkond on kohustatud kinnitama lüli üksikutele ja paaris töötavatele töölistele teatud alad.

4. Brigaadide tootmis-maa-ala abimajandites määratakse kindlaks 15—20 ha katmata pindala aedvilja kasvatamiseks ja 4—5 tuhat klaasialust taimelava.

5. Lülide tootmis-maa-alade suurus määratakse kindlaks 2—3 ha katmata pindala aedvilja kasvatamiseks.

6. Klaasialuste taimelavade eest hoolitsemise ajal kinnitatakse igale kahele alalisele töölisele mitte vähem kui 500 lava käsitsi kastmisel ja 600 lava vooliku abil kastmisel, kasvuhoonetes aga mitte vähem kui 150 ruutmeetrit külvipinda ühe töölise kohta.

7. Pindala suurus ja kultuuride koosseis, mis kinnitatakse jaoskonna, brigaadide ja lülide, samuti ka paaris ja üksikult töötavate tööliste nimele, kinnitatakse abimajandi direktori poolt niisuguse arvestusega, et brigaadi ja lülide töölistel oleks võrdne töökoormatis kogu põllutöö hooaja kestel.

8. Tööpinge maksimaalsel suurenemsel (hoolitsemine, koristamine) võib alalisi jaoskondi, brigaade ja lülisid täiendada hooajatöölistega.

9. Looduslikud niidud (hoolitsemise ja koristamise ajaks) kinnitatakse põllundusbrigaadide ja -lülide nimele abimajandi direktori poolt kindlaksmääratud suuruses.

10. Abimajandi brigaadi kuulub 50—75 töölist.

Lüli koosneb 5—8 inimest.

11. Kogu töö tehakse individuaalse tükitöö alusel. Töödel, kus ei saa rakendada individuaalset tükitööd, lubatakse tarvitada tükitöö alusel makstavat grupitasu.

12. Ühe jaoskonna juurde kinnitatud brigaadi, lülide ja üksikute tööliste üleviimine teistele töödele on lubatud ainult erandjuhtumil ja abimajandi direktori loaga igal üksikul juhul.

Lisa nr. 12
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee
2. märtsi 1945 määruse nr. 175 juurde.

Abimajandis tootmise organiseerimise juhend.

Tootmise organiseerimise põhimine ülesanne seisab selles, et minimaalse kulutusega kasvatada maksimaalne hulk kõrgekvaliteedilisi põllumajandussaadusi ja tõsta maa viljakandvust.

Selle ülesande õigeks lahendamiseks on tarvilik:

1. Kinnitada alaliste tootmisbrigaadide ja -lülide nimele vajalikud tootmisvahendid: veojõud, põllumajandusmasinad, inventar jne.

2. Hiljemalt 2 kuud enne põllu-, juurvilja- ja aiatööde algust anda brigaadidele ja lülidele tootmise aastaplaan, näidates ära külvipind, kultuuride paigutamine, viljasaak, agrotehnilised tööd, tööde tähtajad, tootmise normid, põhimiste materjalide hindamise ja kulude normid (seemned, väetis, taimede arv jne.).

3. Abimajandi tootmise aastaplaanide põhjal määrata kindlaks iga brigaadi, lüli kalendaarne plaan ja graafik teatud tööde kohta (külv, hoolitsemine ja koristamine). Edaspidi see plaan ja graafik täpsustatakse igapäevaste töökorralduste väljaandmise korras sõltuvalt tööde käigust.

4. Rangelt pidada kinni agrotehnilisest, tootmis- ja töödistsipliinist.

5. Kindlustada brigaadi, lüli tootmisülesannete täitmise kontroll.

6. Iga päev arvestada brigaadide, lülide ja tööliste igapäevaste plaanide ja ülesannete täitmist.

7. Kiiresti kõrvaldada kõik takistused, mis segavad brigaadidel, lülidel ja töölistel õigeaegselt täita tootmisülesandeid. Majapidamises ei tohi olla ühtki brigaadi, lüli ega töölist, kes pole täitnud oma päevased tööülesanded.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus teravilja ja õliseemnete töötlemise töötasude kohta.

(Avaldatud ENSV T 28. 12. 1944, 16, 204)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kinnitada ühe tonni liht kroovitud jahu jahvatamise töötasuks 60 rubla.

See töötasu võetakse aluseks ka kaunviljade ning õliseemnete töötlemise töötasude arvutamisel.

2. Teravilja ümbertöötlevail käitistel on õigus võtta peale mativilja lisatöötasu ainult kõrgemate jahvatussortide valmistamisel vastavalt lisale nr. 1.

3. Mativilja äraandmisel vastuvõtupunktidesse saavad töötlevad käitised tasu 54 kopikat mativilja iga kg eest.
(ENSV T 1945, 16, 239)

4. Kinnitada matimaksu kohustuse alla mittekuuluvate tööde eest võetavad töötasud vastavalt lisale nr. 2.

Kohustada NSV Liidu Varumise Rahvakomissariaadi Eesti NSV Volinikku (sm. Ridman) tegema teatavaks käesoleva määrusega kehtestatud töötasu määrad kõikidele veskitele kolme päeva jooksul.

5. Kohustada Keskteraviljasalve Eesti Vabariiklikku Kontorit (sm. Kruut) ja ETKVL'i (sm. Jaanus) andma ühe päeva jooksul telegraafi teel kõigile teravilja vastuvõtupunktidele juhend mativilja eest tasu maksmise kohta.

Tallinn, 15. detsembril 1944. Nr. 386.

Lisa nr. 1
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
15. dets. 1944 määruse nr. 386 juurde.

Kõrgemate jahvatussortide valmistamise eest võetavad lisatöötasud.

	Tegelikult jahvatatud ühik	Lisatöötasu kop.
1. Nisupüüli jahvatamine nisu pesemata	1 kg	10 kop.
2. Nisupüüli jahvatamine nisu pesemisega	„	12 „
3. Rukkipüüli jahvatamine	„	12 „
4. Ülesõela odrajahu jahvatamine	„	6 „
5. Tangude, lihtkruupide ja tsilindripüüli jahvatamine	„	6 „
6. Pärlkruupide jahvatam.	„	9 „

Lisa nr. 2
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
15. dets. 1944 määruse nr. 386 juurde.

Mativõtmise kohustuse alla mittekuuluvate tööde eest võetavad töötasud.

	Tegelikult töötletud ühik	Töötasu kop.
1. Seemnevilja puhastamine	1 kg	6
2. Toiduvilja puhastamine	„	4,5
3. Linaseemne puhastamine, üks kord . .	„	9
4. Linaseemne puhastamine, kaks korda . .	„	12
5. Heinaseemne puhastamine	„	24
6. Herne sorteerimine	„	3
7. Heina jahvatamine	„	18

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus teravilja ja õliseemnete töötlemisel matimaksu võtmise kohta.

(Avaldatud ENSV T 5. 11. 1944, 8, 87)

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määruse nr. 1386, 13. oktoobrist 1944 alusel Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kõigil teravilja ja õliseemneid töötlevail käitistel tuleb võtta matimaksu vastavalt lisale.

(ENSV T 1945, 14, 205)

2. Matimaksu alla ei kuulu riigi teravilja ja õliseemnete ümbertöötamine.

3. Kohustada Toiduainete, Liha-, Piima- ja Kalatööstuse Rahvakomissari (sm. Lüüs) välja töötama ja varustama hiljemalt 15. novembriks 1944 kõiki teravilja ja õliseemneid ümber töötavaid käitisi matimaksu arvestamise ja aruandmise raamatute ning formularidega.

4. Matimaksuna kogutud teravili ja õliseemned tuleb teravilja ja õliseemneid töötlevail käitistel ära anda riiklikesse vilja-vastuvõtupunktidesse.

5. Tasuks teravilja või õliseemnete ümbertöötamise ja transportimise eest riiklikesse viljavastuvõtupunktidesse saab käitis

matimaksuna äraantud teravilja ja õliseemnete eest kindlaksmääratud hinna.

6. Kohustada Varumise Rahvakomissariaadi Volinikku kontrollima teravilja ja õliseemnete korrapärast kogumist ja transportimist riiklikesse vilja-vastuvõtupunktidesse.

7. Varumise Rahvakomissariaadi Volinikul ja Toiduainete, Liha-, Piima- ja Kalatööstuse Rahvakomissariaadil anda käesoleva määruse rakendamiseks omavahel kooskõlastatud juhiseid.

Tallinn, 3. novembril 1944. Nr. 239.

Lisa

Matimaksu määrad

(kilogrammides ümbertöötamiseks toodud teravilja tsentnerist).

Teravilja liik ja jahvatussaadus	Matimaks kg
Nisu.	
Jäme- ja lihtjahvatamine	10
Nisupüüli jahvatamine 80—85%	12
Nisupüüli jahvatamine 75%, kõik sordid	14
Rukis.	
Lihtjahvatamine	9
Jämejahvatamine	11
Rukkipüüli jahvatamine	14
Tatar.	
Tangudeks jahvatamine	12
Jahu jahvatamine 65%	14
Tangude jahuks jahvatamine	9
Oder.	
Lihtjahvatamine	9
Tangudeks jahvatamine	12,5
Kroovitud jahu jahvatamine	14
Kaer.	
Lihtjahvatamine	9
Tangudeks jahvatamine	12,5
Kroovitud jahu jahvatamine	15
Viki, odra ja kaera pressimine	8
Herne, läätse ja viki jahvatamine jahuks	11

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus teravilja ja õliseemnete töötlemisel matimaksu võtmise määruse muutmise kohta.

(Avaldatud ENSV T 15. 10. 1945, 34, 532)

Töölistele naturaaltasu korras antud ja matimaksust vabastatud vilja jahvatamise korrastamiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Lubada taluteenijatel ja töölistel jahvatada veskites matimaksuvabalt 16 kg naturaaltöötasuna saadud teravilja kuus iga perekonnaliikme kohta.

2. Tõendid, et vili on saadud naturaaltöötasuna, ja taluteenija ja töölise perekonnaliikmete arvu kohta annavad linna või valla täitevkomiteed ja külanõukogud.

3. Lugeda kehtetuks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus teravilja ja õliseemnete töötlemisel matimaksu võtmise määruse täiendamise kohta 4. detsembrist 1944. a. nr. 338 (ENSV Teataja 1944, 12, 139).

Tallinn, 14. septembril 1945. Nr. 825.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus villa töötlemise töötasude kohta.

(Avaldatud ENSV T 7. 2. 1946, 11, 95)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kinnitada Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määruse 13. aprillist 1945 nr. 321 (ENSV T 1945, 15, 231) alusel ümbertöötamiseks vastuvõetava villa töötlemise tasumäärad vastavalt lisale.

2. Lubada tööstustel, lisaks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja EK(b)P Keskkomitee määruse 16. juunist 1945 nr. 533 (ENSV T 1945, 23, 355) p. 10 alusel ümbertöötamiseks vastuvõetud villa töötlemise eest natuuras saadavale tasule võtta lisatasu rahas lisas tähendatud tasumäärade järgi, arvestades neist tasumääradest maha natuuras võetava villa hinna.

3. Käesoleva määruse jõustumisega lugeda kehtetuks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus 11. aprillist 1941 nr. 665 (ENSV T 1941, 46, 701) villa kraasimise ja ketramise töötasude osas.

Tallinn, 24. detsembril 1945. Nr. 1125.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
24. dets. 1945 määruse nr. 1125 juurde.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määruse 13. aprillist 1945 nr. 321 (ENSV T 1945, 15, 231) alusel ümbertöötamiseks vastuvõetava villa töötlemise tasumäärad.

Töö nimetus	1 kg villa töötlemise tasu Rbl.
Villa kraasimine	4.70
Villa ketramine	9.20
Riide valmistamine	41.40

Märkus:

1. Villa ketramise hinna hulka on arvatud ka villa kraasimise kulud.
2. Riide valmistamise hinna hulka on arvatud ka villa kraasimise ja ketramise hinnad.

IV.

Metsandus.

ENSV Rahvakomissaride Nõukogu otsus metsade korraldamise kohta.

13. septembril 1940.

(Avaldatud ENSV T 17. 9. 1940, 8, 67)

Teha Põllutöö Rahvakomissariaadile ülesandeks võtta riigi valdusse kõik endised era- ja tööstuste katastrimetsad, kui neid on ühes omandiüksuses 10 hektaari või enam.

Karjamaa ja heinamaa metsad, samuti ka katastrimetsad suurusega ühes omandiüksuses alla 10 ha jätta seniste omanike või valdajate kätte majandamiseks vastavalt Metsaseaduse § 7 eeskirjadele.

Teises lõikes nimetatud metsaalad kuuluvad korraldamisele teostatava maareformi korras. Maareformist ülejäävad metsaalad, samuti ka põllumajanduseks kõlbmatud maad koondada eriüksustesse ja liita need riigimetsadega.

Lähemad juhtnöörid otsuse teostamiseks annab Põllutöö Rahvakomissar.

A l u s: Deklaratsioon maa kuulutamisest kogu rahva omanduseks (RT 1940, 77, 744).

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus ühis- ja üksikmajapidamiste ja riiklikku maatagavarasse arvatud maadel kasvava metsa kasutamise ja majandamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 29. 12. 1940, 71, 977)

Ühis- ja üksikmajapidamiste maadel kasvavate metsade majandamise korraldamiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kõik ühis- ja üksikmajapidamiste maadel kasvavad metsad, puud ja võsametsad kuuluvad nende maade kasutajate valdusse, kusjuures uutel maakohtadel ja juurdelõigetel arvatakse valduse õigust maade üleandmise akti kätteandmise ajast. Need metsad, puud ja võsametsad on maade kasutajate majandada ja valvata. Viimased on kohustatud majandama neid heaperemehelikult, teostades vajalikke uuenduse-, hooldamise- ja kaitsetöid.

2. Punktis 1. tähendatud metsa ja puude ning võsametsade edaspidine kasutamine on lubatud järgmistel alustel:

a) oma majapidamise tarviduseks on metsakasutamine vaba;

b) müügiks võib koha valdaja metsa kasutada vallavalitsuse loal; ilma vallavalitsuse loata aga siis, kui kasutus ei ületa metsajuurdekasvu või kui on tegemist võsametsaga (valglepp, paju, kadakas, sarapuu jne.).

Nõukogude maareformiga loodud majapidamistele uute hoonete ehitamiseks vajalikud ehituspuud eraldab kohalik metsaülem neil maakohtadel või juurdelõigetel kasvavast metsast müümiseks uutele või juurdelõikeid saanud majapidamistele.

Selle juures peab maakohale metsa kasvama jääma vähemalt 25 tihumeetrit.

3. Omavolilistest toimingutest on metsavaldajad kohustatud teatama kohalikule T. T. miilitsale või riigimetsateenijale, kes algatab juurdluse toimingu süüdlaste kohtulikule vastutusele võtmiseks üldises korras.

Kui metsavaldaja ei ole teatanud omavolilisest raiumisest või on ise toime pannud määrusevastase metsa müümise, nõutakse temalt sisse kahekordne seadusevastaselt raiutud puude hind kännuraha alusel.

4. Riiklikku maareservi arvatud, kuid riigimetsade külge mitteliidetud maadel kasvavatest metsadest eraldatakse ja müüakse metsaülemate korraldusel esijoones ehituspuud uute maakohtade ja juurdelõigete saajatele.

Kuni esimeses lõikes nimetatud maade riigi poolt korraldamiseni või kasutamiseks väljaandmiseni, kuuluvad need maad ühes kasvava metsaga vallavalitsuste korraldusse, kes neid valitsevad ja majandavad, kasutades vajaduse korral riigimetsateenijate nõuandvat kaasabi.

Riiklikku maareservi arvatud ja vallaomavalitsuse kasutusse jäetud maade ja metsade kasutusest saadavad sissetulekud arvatakse valla tuludeks.

5. Järelevalve käesoleva määruste täitmise üle pannakse vallavalitsustele ja riigimetsateenijatele.

Vajalikud juhendid käesoleva määruse teostamiseks annab Põllutöö Rahvakomissar.

Tallinn, 24. detsembril 1940.

Põllutöö Rahvakomissari ja Metsamajanduse ja Metsatööstuse Peavalitsuse juhataja juhend ühis- ja üksikmajapidamiste ja riiklikku maatagavarasse arvatud maadel kasvava metsa kasutamise ja majandamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 10. 2. 1941, 17, 211)

A l u s: Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus 24. detsembrist 1940 (ENSV Teataja 1940, 71, 977).

§ 1. Ühis- ja üksikmajapidamiste maadel kasvavate metsade majandamine peab toimuma heaperemehelikult. Selleks on vajalik, et:

a) metsa kasutamine toimuks sääraselt, et mets suudaks pidevalt rahuldada oma majapidamise vajadusi. Raiekõlbliku metsatagavara ühekorraga ärkasutamine ei ole lubatud. Erandid on võimalikud juhul, kui metsa vajatakse talu hoonete ehitamiseks ja kui raiumiseks on valla töötava rahva saadikute nõukogu täitva komitee poolt antud luba;

b) raiestikud ja lagendikud, mis ei ole määratud ülesharimiseks, oleksid metsastatud hiljemalt 5 a. jooksul;

c) metsamajapidamisel peetaks silmas metsakaitse eeskirju massilise tuulemurru ja -heite, metsakahjurite leviku ja metsapõlemiste ärahoidmiseks;

d) noorendikkude hooldamine toimuks selliselt, et kasvav mets olemasolevates kasvutingimustes võiks areneda väärtuslikuks puistuks. Selles kui ka metsauuendamise küsimustes on kõik riigimetsateenijad kohustatud maakasutajatele tehnilise nõuandega kaasa aitama.

Metsamaa ülesharimist uudismaaks võib lubada valla töötava rahva saadikute nõukogu täitev komitee, määrates selle teostamiseks kindla tähtaja.

§ 2. Müügiks võib koha valdaja metsa kasutada ENSV Rahvakomissaride Nõukogu määruses (ENSV Teataja 1940, 71, 977) toodud alustel juhul, kui metsa seisukord seda võimaldab ja oma majapidamise varustamine selle all ei kannata.

Maavaldajaile metsamüügi lubade andmisel võtta töötava rahva saadikute nõukogu täitvatel komiteedel soodustava asjaoluna arvesse metsamüükide vajadust riiklikele või üldkasulikele ettevõtetele ja asutistele, nagu meiereidele, koolidele jne.

§ 3. Kändude ja väärtusetu võsametsa (valgelepp, paju, kadakas, sarapuu ja muud põõsad) müük on maavaldajatel vaba kui seda oma majapidamisest üle jääb või kui võsametsi raiutakse maa otstarbekama kasutamise huvides. Võsametsade all ei tule mõista tavaliste metsapuude (kask, mustlepp jne.) noorendikke. Küll võib aga vabalt kasutada ja müüa noorendike hooldusraietest saadavaid materjale, puuliigile vaatamata, kui hooldusraided teostuvad põllu- või metsamajanduse asjatundja kontrolli all. Noorendikeks loetakse metsi vanusega kuni 30 aastat.

§ 4. Metsa normaalseks juurdekasvuks ENSV piirides loetakse keskmiselt 3 tm puitu hektaari kohta aastas. Kui mets on kehvapinnaline, hõre või muul viisil lahkuminev keskmise headusega metsast, samuti vaieluste korral, tuleb kasutada juurdekasvu määramiseks riiklikus metsakorralduses kasutatavaid arvestustabeleid ja tarbekorral riigimetsateenijate kaasabi.

§ 5. Kui endine metsa valdaja raius enne uute piiride asetamist looduses temale varemalt kuulunud ja maareformi korras äraläinud metsa ja kui metsamaterjalid olid määratud oma majapidamise tegelikuks tarviduseks, või vallavalitsuse loal ka müügiks, loetakse need metsamterjalid valmistaja omaks ja nende äravedu on võimaldatud kuni 1. maini 1941.

§ 6. Kirjalikke metsa ostu-müügilepinguid, mis sõlmitud talumetsade suhtes enne 23. juulit 1940, võivad metsa valdajad täita neile peale maareformi teostamist allesjäänud metsa osas ja

käesoleva juhendiga metsa müükide kohta kehtima pandud korras ja alustel.

§ 7. Nõukogude maareformiga loodud maakohtade koosseisu tulud metsast eraldab kohalik metsaülem kõigepealt koha majapidamise vajaduseks kasvama jäetava osa vähemalt 25 tihumeetri suuruses. Ülejääk kasutatakse samale kohale uute hoonete ehitamiseks vajaliku ehitusnormi väljaandmiseks ja võimaluse korral ka teiste, uute või juurdelõikeid saanud, majapidamiste tarvete rahuldamiseks. Kui aga maakohal kasvavast metsast, peale kasvama jäetava normi eraldamist, ei jätku sama koha kasutaja ehituspuudega varustamiseks, siis antakse temale puudujääv osa ehitusnormist mujalt.

§ 8. Riiklikku maareservi arvatud ja riigimetsaga mitteliidetud maadel kasvavast metsast toimetavad metsamüüke riigimetsaülemad selles ulatuses, mis vajalik uute talude ja juurdelõigete saajate tarbematerjalidega varustamiseks.

Tulud nendest müükidest arvatakse riigi tuludeks.

Järelejäävas osas kuuluvad maareservi arvatud, kuid väljaandmata maad ning neil kasvav mets, puud ja põõsad kuni nende maade riigi poolt korraldamiseni või kasutamiseks väljaandmiseni valla töötava rahva saadikute nõukogude täitvate komiteede korraldusse. Viimased võivad:

a) väljaandmata maid ühe aasta peale põllumajanduslikuks kasutamiseks välja anda riigi maatagavara põllumajandusliku kasutamise kohta antavate eeskirjade kohaselt;

b) rahuldada nende metsade ja võsade arvel valla enda majapidamise, koolide ja teiste asutiste vajadusi ning müüa metsa kohalikele põllumajanduslikele tööstustele, riiklikele või üldkasulikele asutistele ja ettevõtetele.

Metsamüügi hind arvatakse lähema riigimetsa kännuraha tariifi alusel ja tulud nendest müükidest kuuluvad neil juhtudel vallale.

§ 9. Järelevalve § 8 nimetatud maade ja metsade üle teostavad valdade täitvad komiteed otseselt ja usaldusmeeste kaudu.

28. jaanuaril 1941.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus maakondlike metsatööstuskeskuste tüüp-põhikirja kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 24. 7. 1945, 26, 397)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Kinnitada Eesti NSV Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadile alluvate maakondlike metsatööstuskeskuste tüüp-põhikiri vastavalt lisale.

Tallinn, 29. juunil 1945. Nr. 579.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
29. juuni 1945 määruse nr. 579 juurde.

Eesti NSV Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadile alluvate maakondlikkude metsatööstuskeskuste tüüp-põhikiri.

I. Üldeeskirjad.

1. Eesti NSV Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadile alluv maakondlik metsatööstuskeskus on iseseisev kohapealne asutis, mis kuulub Eesti NSV Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadi Metsade Valitsuse koosseisu ja tegutseb käesoleva põhikirja ning kehtivate seaduste ja määruste alusel.

2. Metsatööstuskeskus teostab ja juhib kõiki metsatööstuslikke ja metsamajanduslikke töid maakonna ulatuses.

3. Metsatööstuskeskusele alluvad vahenditult tema tegevuspiirkonnas asuvad metskonnad.

4. Metsatööstuskeskuse metsatööstusala tegutseb isemajandamise põhimõttel, kuna metsamajandusala finantseeritakse riigi eelarve korras kehtivate seaduste, määruste ja finantsplaanide alusel.

5. Metsatööstuskeskus tegutseb Eesti NSV Rahanduse Rahvakomissariaadis kooskõlastatud ja Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadi poolt kinnitatud eelarve alusel ning Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadi poolt kinnitatud tootmis-finantsplaanide piirides, teostades arvestust ja aruandlust viimase poolt kindlaksmääratud nõuete ja vormide kohaselt.

Metsatööstuskeskustele alluvate metskondade aruandlused ja bilansid esinevad metsatööstuskeskuse koondaruandes ja -bilansis.

6. Metsatööstuskeskuse tegevuspiirkond määratakse kindlaks Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissari poolt Metsade Valitsuse ettepanekul kooskõlas maakondade piiridega.

7. Metsamajanduslikkude tööde läbiviimine metsatööstuskeskuse ulatuses määratakse kindlaks Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadi poolt kooskõlas aastase tootmisplaaniga.

8. Metsatööstuskeskuse otsese valitsemise ja järelevalve alla kuuluvad tema tegevuspiirkonnas asuvad riigile kuuluvad metsad, veekogud, metsa- ja põllumajanduslikud maa-alad, ehitised, hooned, tehnilise ja tööstusliku iseloomuga seaded puidu esialgse mehaanilise ja keemilise töötlemise alal, samuti metsamajanduse, metsatööstuse ja parvetuse inventar ning teised varad.

9. Metsatööstuskeskus omab juriidilise isiku õigusi.

10. Metsatööstuskeskus omab pitsatit riigivapi kujutisega ja oma täieliku nimetusega ning templit metsa ja puidu märkimiseks.

II. Ülesanded.

11. Metsatööstuskeskuse ülesandeks on:

a) Metsamajanduse ja ekspluatatsiooni alal:

1) kõikide metsamajanduse, metsahooldamise, metsamelioratsiooni, seemnete varumise, metsauuendamise, metsakultuuri, teede korraldamise ning ajutiste põllumajanduslikkude maade kasutamise ja korraldustööde juhtimine ning läbiviimine;
2) metsafondi arvestamine ja statistika pidamine, metsakorralduse ja metsa ökonoomilise ja ratsionaalse kasutamise uurimistöödest osavõtmine;
3) metsaülestöötamise tööde korraldamine ja läbiviimine metsamaterjalide valmistamise alal maksimaalse mehhaniseerimise ja ratsionaliseerimise abinõude ja vahendite ärakasutamise põhimõttel; vaigutamiseks määratud puude eraldamine ja vaigutustööde läbiviimine;
4) mehaanilise ja keemilise puidutöötlemise ja puidujäätmete ökonoomilise kasutamise organiseerimine ja korraldamine;
5) väljalastud toodangu üle kontrolli teostamine toorainete kui ka teiste materjalide täieliku ja ratsionaalse kasutamise põhimõttel.

b) Tööde organiseerimise alal:

1) alaliste metsatööliste kaadrite ja abijõudude värbamine ja tööle rakendamine metsaülestöötamise ja metsamajanduslikkude tööde plaanikohaseks teostamiseks;
2) töötasude, töönormide ja muude töötingimuste kindlaksmääramine kehtivate seaduste, määruste ja juhiste alusel; kollektiivsete ja muude lepingute sõlmimine, tööliste ja teenistujate sotsiaalkindlustuse ja nende heaolu küsimuste korraldamine;
3) tööliste varustamine vajalikkude tööriistade ja vahenditega, tööliste tööoskuse tõstmise ja väljaõppe organiseerimine mehaaniliste tööabinõude ratsionaalse kasutamise ja julgeoleku tehnika alal;
4) töölistele ja teenistujatele normaalsete ja kultuursete elamisvõimaluste loomine, elamutega kindlustamine, varustuse hankimine, meditsiiniline ja sanitaarne teenindamine jne.;
5) abinõude tarvitusele võtmine tööliste tehnilise kvalifikatsiooni tõstmise ja tehnilise ning administratiivpersonaali kaadrite poliitharidusliku kasvatamise ja tööoskuse tõstmise alal;
6) sotsialistlikkude töömeetodite õpetamine ja rakendamine kõikidel tööaladel.

c) Metsatranspordi ja parvetuse alal:

1) puidu metsast kokku- ja väljaveo korraldamine hobuveokite ja mehhaniseeritud veovahenditega ning veoabinõude ja vahendite muretsemine;
2) parvetuse korraldamine ja läbiviimine ehitiste ja mehaaniliste seadeldiste maksimaalse ärakasutamise ning parvetustööde ratsionaliseerimise põhimõttel, parvetusinventari ja takelaaži ning teiste tehniliste abinõude muretsemine ja alalhoidmine; parvetusteede ja kaldaribade hooldamine ja veepinna mõõtmise punktide võrgu korraldamine.

d) Ehituste alal:

1) metsatööstuskeskusele pandud ülesannete täitmiseks vajalikkude ehitiste ja hoonete ehitamine, korrashoid ja sisustamine;
2) töölistele ja teenistujatele elamute ja kultuurhoonete püstitamine;

3) metsaveoteede, sildade ja truupide ehitamine ja korrashoid.

e) Metsakaitse ja metsavalve alal:
1) metsakaitse ja valve üldine teostamine;
2) seenhaiguste ja putukkahjurite tõrje ja metsa tulekaitse küsimuste korraldamine;
3) metsavalve teostamine, metsamaterjalide varguste, omavoliliste raiumiste ja kasvava metsa rikkujate avastamine, vastutusele võtmine ja kahjude kindlakstegemine ning sissenõudmine.

f) Metsakõrvalkasutamise ja jahi alal:
1) kõigi metsakõrvalkasutuste, nagu karjatamise, heinaniitmise, sambla võtmise, seente ja marjade korjamise jne. alade korraldamine ja ekspluateerimiseks andmine;
2) jahimajanduse arendamine, ulukite eest holitsemine ja jahijärelevalve teostamine.

g) Metsa müügi alal:
1) metsa müügi korraldamine selleks õigustatud asutistele, ettevõtetele ja organisatsioonidele ning kohalikele elanikele nende majapidamiste vajadusteks;
2) valmistoodangu alalhoiu ja vastavatele asutistele üleandmise korraldamine.

h) Varustamise alal:
1) tehnilise varustuse, sisseseadete, seadeldiste, ehitusmaterjalide, transportvahendite, kütte- ja põletusainete, tööriistade ja tootmisvahendite ning abimaterjalide muretsemine ja nende kasutamise korraldamine;
2) tööliste ja teenistujate varustamine toiduainete, tööstuskaupade ja muude tarvilikkude esemetega;
3) söödabaasi organiseerimine ja hobusöödaga varustamine;
4) metsatööstusele eraldatud tsentraliseeritud fondide valitsemine ja realiseerimine.

i) Arvestuse ja aruandluse alal:
1) varade, väärtuste ja operatsioonide arvestuse korraldamine ja aruandluse teostamine;
2) kuu, kvartaali ja aastaplaanide, eelarvete, aruannete ja bilansside koostamine ning esitamine kinnitamiseks vastavatele asutistele.

III. Fondid ja majanduslikud vahendid.

12. Metsatööstuskeskuse fondide ja käibevahendite suurus määratakse kindlaks Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissari poolt finantsplaani alusel kooskõlas metsatööstuskeskuse tootmisplaaniga.

13. Käibevahendid ja fondid koosnevad varadest, materjalidest, vahenditest ja pangakrediidist.

IV. Struktuur ja juhtimine.

14. Metsatööstuskeskust juhib direktor isikliku initsiatiivi ja vastutusega ainujuhtimise põhimõtte alusel, lähtudes kehtivatest seadustest, määrustest ja Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadi poolt kinnitatud plaanidest ja direktiividest.

15. Metsatööstuskeskuse tegevuse iseloomust tingitud ja tema tegevuseks vajalikud ettevõtted ja abimajandid asutatakse Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissari loal ja tema poolt kinnitatud põhikirjade alusel.

16. Metsatööstuskeskuse direktori, tema asetäitja insenertehnilise personaali ja pearaamatupidaja määrab ametisse Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissar Metsade Valitsuse juhataja ettepanekul ning metsatööstuskeskusele alluvate metskondade metsaülemad, abimetsaülemad ja metsnikud vastava metsatööstuskeskuse ettepanekul. Kõik teised teenistujad ja töölised määrab ametisse ja vallandab metsatööstuskeskuse direktor.

V. Direktori õigused ja kohustused.

17. Metsatööstuskeskuse direktor:

a) kannab isiklikku vastutust kõigi antud ülesannete täitmise eest ja annab oma pädevuses käskkirju ja juhiseid kooskõlas kehtivate seaduste, määruste ja juhistega;

b) toimetab ilma erilise volituseta kõiki operatsioone, käsutab varasid ja vahendeid kahtivate seaduste piirides, kirjutab alla dokumentidele ning sõlmib lepinguid, kokkuleppeid ja tehinguid, kusjuures varandusliku iseloomuga dokumendid peavad kandma ka pearaamatupidaja allkirja;

c) juhib alluvaid asutisi ja ettevõtteid ning kinnitab nende tegevuse juhised, plaanid, aruanded jne. kooskõlas Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissarilt saadud direktiividega;

d) esineb metsatööstuskeskuse nimel ilma erilise volituseta kohtus, arbitraažis ja kõigis asutistes ning organisatsioonides.

VI. Tegevuse kontroll ja revideerimine.

18. Metsatööstuskeskuse tegevuse järelevalvet ja revideerimist teostavad Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaat ja teised selleks õigustatud järelevalveorganid.

VII. Tegevuse lõpetamine.

19. Metsatööstuskeskus lõpetab oma tegevuse Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määruse alusel kehtivates seadustes ettenähtud korras.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus raudteede ja maanteede äärsete metsaalade kaitsemetsaks tunnustamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 13. 8. 1945, 28, 434)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Tunnustada kaitsemetsadeks raudteede mõlemal pool ääres kasvavad metsaribad 500 meetri laiuselt ja I ning II klassi maanteede mõlemal pool ääres kasvavad metsaribad 250 meetri laiuselt.

2. Keelata p. 1 nimetatud kaitseribades igasugune raiumine, välja arvatud metsa kasvu ja seisukorra huvides teostatud hooldus- ja sanitaarraied.

3. Kohustada metsavaldajaid tähistama kaitseribad vastavate tähiste-postidega hiljemalt 2 kuu jooksul, arvates käesoleva määruse jõustumisest.

4. Panna käesoleva määruse täitmise järelevalve Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadi valduses olevate metsade kohta Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadile ja kõigi teiste metsade kohta maakonna täitevkomiteedele.

Tallinn, 13. juulil 1945. Nr. 635.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus kahjulikkude putukate ja seenhaiguste tekkimise ja levimise vältimiseks metsades.

(Avaldatud ENSV T 22. 5. 1941, 52, 812)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Iga metsateenistuja ja valdaja on kohustatud tema hoole alla usaldatud metsas alati jälgima metsale kahjulike putukate, seenhaiguste ja taimede levimist ning loomade, lindude ja ilmastikust põhjustatud kahjustuste tekkimist ja tarvitusele võtma abinõusid nende kõrvaldamiseks.

Mesakahjustajate ja kahjustusnähete hulgalisest ilmumisest ning metsale normaalselt omase ilme muutumisest nagu vaigujooks, puude kuivamine, okaste langemine, kolletamine jne. tuleb viivitamatult teatada lähemale metsaülemale.

2. Metsaülestöötamisel tulevad lageraiestikud korrastada hiljemalt 15. maiks, vastavalt metsakasvatuse ja -kaitse nõuetele. Selleks tulevad:

a) koorida üle 20 sm jämedused männikännud;

b) raiejäätmed otstarbekohasuse järgi, kas koondada hunnikuisse, põletada lubatud kohas ja ajal või laotada ühtlaselt laiali.

3. Hooldusraiete, uuendusraiete ja massikasutusaladel tulevad mittekasutatavad raiejäätmed laiali laotada.

4. Koores pesitsevate kahjurite leviku vältimiseks metsas tuleb iga aasta hiljemalt 10. juuniks.

I. Üles töötada:

a) toored tuulemurru ja -heitepuud;

b) vigastatud ning kasvus kiratsevad jalalpuud, kui need evivad eeldusi metsakahjurite paljunemise soodustamiseks ja neid ei kasutata püünispuudeks.

II. Koorida:

a) metsapiiridesse jäävad toored ümmargused metsamaterjalid;

b) metsast kuni ½ km kauguseni laoplatsidele jäävad ümmargused metsamaterjalid, kui need võivad soodustada metsale kahjulike putukate paljunemist. Erijuhtumeil võib Metsamajanduse ja Metsatööstuse Peavalitsus lubada erandeid käesoleva (p. b) nõudeist, kus see on lubatav metsakaitse ja vajaliku metsatööstuse seisukohalt.

Suveks metsajääv okaspuude hagu tuleb kubudesse raiutult või lahtiselt üles laduda hiljemalt 10. juuniks vähemalt 10 m kaugusele teedest või sihtidest.

5. Suvise metsaülestöötamise puhul, kaasa arvatud ka metsakahjustajate tegevuse läbi põhjustatud puude raiumisel, 1. juunist — 31. augustini, tuleb rakendada p. 4 ettenähtud ettevaatusabinõusid, kui metsamaterjale ei veeta kohe välja.

6. Metsas ja taimeaedades, kus metsakahjurid põhjustavad puude ja puutaimede tugevaastmelist kiratsemist või hukkumist, teostada tõrjet vajaduse järgi vastavalt kahjuri liigile ja kahjustatava objekti iseloomule.

7. Iga metsavaldaja on kohustatud temale majandamiseks antud metsas teostama oma kulul kõiki vajalikke töid tõrje alal.

8. Metsale kahjulike putukate või seenhaiguste tõrje mitteteostamisel ettenähud ajal ja viisil on Metsamajanduse ja Metsatööstuse Peavalitsusel õigus teostada tõrjet, kusjuures tõrjekulud, mis kantud tõrjekohuslase eest, nõutakse sisse metsavaldajailt.

9. Järelevalve käesoleva määruse täitmise üle lasub linnade ja valdade täitevkomiteedel ja metsateenijaskonnal.

10. Käesoleva määruse mõttes loetakse metsaks nii katastri metsa kui ka kõiki teisi metsastunud maid.

11. Käesoleva määruse vastu eksijad karistatakse administratiivkorras rahatrahviga kuni 100 rublani või paranduslike töödega kuni ühe kuuni.

Karistuse määramine toimub maakonna või linna täitevkomitee juures moodustatud administratiivkomisjoni määrusega.

Tallinn, 15. mail 1941.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus metsas ja metsamaadel karjatamise korra kohta.

(Avaldatud ENSV T 31. 5. 1941, 55, 868)

Sihiga kindlustada metsakultuuride ja loomulike metsauuenduste takistamata arengut, metsamaa lagendikkude ja raiestikkude kiiret metsastumist ning eriotstarbeliste metsade otstarbekat majandamist, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kõik Eesti NSV territooriumil asuvad metsamaad, vaatamata nende suurusele ja valdusele, jagunevad karjatamise seisukohalt karjatavateks ja keelu alla kuuluvateks:

2. Karjatamise keelu alla kuuluvad:

a) kõik noorendikud, millised pole liitunud või kus noorendiku pea-puuliigi keskmine kõrgus on alla 2,5 meetri;

b) igasuguse loomuliku uuenduse seisu arvatud alad, nagu raiestikud, uuendusraiete alad, harvikud ja metsamaa lagendikud;

c) kaitse-, pargi- ja tervishoiumetsad;

d) üle 60 a. vanused kuusepuistud täiusega alla 0,6;

e) katse- ja proovialadega metsaosad.

Karjatamise keelu käesoleva artikli p. b ja d all tähendatud alade suhtes ei kohaldata talundite valdusesse kuuluvate metsade kohta.

3. Kõik art. 2 all nimetamata metsamaad arvatakse karjatamise alla kuuluvateks.

4. Karjatamisele kuuluvatel metsamaadel lubatakse karjatada veiseid ja lambaid, erijuhustel, kus metsa seisukord seda võimaldab, ka hobuseid. Karjatamine on lubatud 1. juunist kuni 31. oktoobrini, välja arvatud art. 5 all ettenähtud juhtudel. Erakorralistel juhtudel (loomasööda puudus) võib Metsamajanduse ja Metsatööstuse Peavalitsuse juhataja karjatamise aega pikendada.

5. Metsa uuenemise või kultiveerimise soodustamise eesmärgil võib Metsamajanduse ja Metsatööstuse Peavalitsuse juhataja karjatamist ajutiselt lubada art. 2 p. b all märgitud aladel, kusjuures karjatamine nendel aladel võib alata enne art. 4 näidatud tähtaega, kestvusega kuni hilissügiseni. Samuti võib Metsamajanduse ja Metsatööstuse Peavalitsuse juhataja erakordselt põuasel suvel lubada karjatamist ka art. 2 p. d all märgitud aladel.

6. Karjatamise maa-ala suurus ühe looma kohta normeeritakse riigi majandamisel olevates metsades järgmiste alammääradega: hobusele või varsale 6 ha, lehmale või mullikale 4 ha ja lambale või tallele 1 ha. Neid norme võib vähendada art. 5 korras toimuval karjatamisel. Väljaspool metsakoosseisu asuvatel soomaadel arvata ühe looma kohta alammääraks 1 ha.

Karjatamine riigi valduses olevatel metsamaadel on tasuta.

7. Karjatamise load riigi majandamisel olevatel metsamaadel annab Metsamajanduse ja Metsatööstuse Peavalitsus, teistel metsamaadel kohalik linna või valla täitevkomitee.

8. Järelevalve käesoleva määruse tingimuste täitmise üle pannakse riigi majandamisel olevates metsades Metsamajanduse ja Metsatööstuse Peavalitsusele, teistes metsades — valla või linna täitevkomiteele.

9. Karjatamise lähem kord ja vastavate lubade andmine riigi majandamisel olevates metsades määratakse kindlaks Põllutöö Rahvakomissari ning Metsamajanduse ja Metsatööstuse Peavalitsuse juhataja ühise juhendiga.

Tallinn, 22. mail 1941. Nr. 951.

Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissari ning Metsamajanduse ja Metsatööstuse Peavalitsuse Juhataja juhend karjatamise kohta riigi majandamisel olevates metsades.

(Avaldatud ENSV T 13. 6. 1941, 59, 952)

Alus: ENSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus 22. maist 1941 nr. 951.

§ 1. Karjatamist riigi majandamisel olevates metsades lubatakse metsaülemate poolt väljaantavate karjatamispiletite järgi tasuta, ENSV Rahvakomissaride Nõukogu määruse 22. maist 1941 nr. 951 art. 6 kohaselt. Karjatajate üle peetakse metskonnas kontrollimise otstarbel nimekirjad vahtkondade või eraldi metsaosade viisi.

§ 2. Karjatamiseks määratud alad määrab kindlaks kohalik metsaülem. Karjatamise alla kuuluval metsa- ja soomaal karjatamiseks lubatava loomade arvu määrab kindlaks metsaülem valla täitevkomitee esindajate kaasabil, mille kohta koostatakse vastav akt. Akti esitab metsaülem valla täitevkomiteele hiljemalt 1. maiks.

Lahkarvamised loomade arvu ja karjatamise kohtade määramise küsimustes lahendab maakonna täitevkomitee Metsamajanduse ja Metsatööstuse Peavalitsuse esindaja osavõtul.

§ 3. Karjatada soovijad esitavad sellekohased sooviavaldused valla täitevkomiteele hiljemalt 10. maiks.

Valla täitevkomitee määrab kindlaks, kellele ja missuguses järjekorras karjatamist lubada ja saadab karjatajate nimekirjad hiljemalt 20. maiks metsaülemale lubade väljaandmiseks.

§ 4. Karjatamise võimaldamisel tuleb valla täitevkomiteel arvestada majapidamise maa suurusega, kõlvikute vahekorraga ja loomade arvuga suhteliselt majapidamise maa suurusele. Eeskätt tuleb karjatamist lubada maata loomapidajaile ja alalistele metsatöölistele, metsateenistujaile, kolhoosidele ja üksik-talupidajatele.

§ 5. Metskondades, kus asuvad karjatamise keelu alla kuuluvad alad (kultuurid, raiestikud, harvikud jne.), tuleb karjata-

jatel nimetatud alad tarviduse korral kaitseaedadega (taradega) piirata. Aedade tegemiseks tarvisminev puumaterjal antakse tasuta lähedasest metsast, kus metsa seisukord seda võimaldab (kuivad puud, hooldusraie korras mahavõetavad puud jne.). Puude raiumine ja kohalevedu toimub karjatajate poolt.

Kariloomade üle kraavide ajamisel tuleb kasutada sildu või truupe. Kus need puuduvad, tuleb karjatajate poolt teha sillad, milleks tarvisminev puumaterjal antakse tasuta eelmise lõigu tingimuste kohaselt.

Pärast karjatamise hooaja lõppu jäävad karjatajate poolt tehtud aiad ja sillad Metsamajanduse ja Metsatööstuse Peavalitsuse omandusse.

§ 6. Metskonna poolt korrashoitavate teede, samuti tähtsamate metsa- ja sihiteede teepinna hoidmiseks võidakse keelata nende kasutamist ajutiselt või alaliselt karjateena, määrates nende asemele vähema tähtsusega metsateid või sihte.

§ 7. Karjatamispileti väljaandmisel võetakse karjatajailt kohustus, et karjaomanikud loomade poolt rikutud kraavid pärast karjatamishooaja lõppu korda seavad metsaülema poolt antud tähtajaks. Vastasel korral seatakse kraavid korda metskonna poolt karjatajate kulul.

Kraavide kordaseadmine teostub metsateenistujate juhatusel ja järelevalvel.

§ 8. Metsas karjatamisel peab karja juures olema karjane, kusjuures karjase süü või hooletuse läbi tekkinud kahjude eest vastutavad karjaomanikud.

§ 9. Karjatajail on keelatud koerte metsa kaasavõtmine. Karjatajad on kohustatud valjult kinni pidama metsakaitseks ja tuleohu vältimiseks antud määrustest ja korraldustest. Kes eelnimetatud tingimusi korduvalt rikuvad, neile keelatakse karjatamine riigi majandamisel olevates metsades.

§ 10. Metsaülemate poolt väljaantavad karjatamispiletid on kahte liiki — hooajapiletid 1. juunist—31. oktoobrini ja kuupiletid ühe või mitme kuu peale.

Karjatamise hooaja pikendamisel pikeneb automaatselt ka hooajapiletite maksvus.

§ 11. Karjatamise tingimused ja kord ning selle mittetäitmise tagajärjed tehakse karjatajaile karjatamispileti kätteandmisel teatavaks allkirja vastu.

26. mail 1941.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus riigimetsa tagavaraheinamaade ja roo-alade kasutamiseks andmise kohta.

(Avaldatud ENSV T 17. 7. 1945, 24, 364)

Sihiga korraldada ja kindlustada riigimetsa tagavaraheinamaade ja roo-alde otstarbekohast kasutamist, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Eesti NSV Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadi süsteemi kuuluvate ettevõtete ja majapidamiste vajadustest üle jääva riigimetsa tagavaraheinamaade ja roo-alade väljaandmist korraldab Eesti NSV Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaat oma allorganite kaudu valdade täitevkomiteede poolt kinnitatud nimekirjade alusel.

2. Kasutamiseks väljaandmisele kuuluvad riigimetsa tagavaraheinamaad ja roo-alad jaotatakse nende kasutamise otstarbel osatükkideks, vastavalt kohapealsele vajadusele, lähtudes seisukohast, et kohalikud tarvidused võimalikult suuremal määral leiaksid otstarbekat rahuldamist. Osatükkideks jaotamine toimub metsateenijate poolt.

3. Riigimetsa tagavaraheinamaid ja roo-alasid ei anta isiklikuks kasutamiseks:

a) talupoegadele, kes aktiivselt abistasid saksa okupante ja kelle maa-ala suurus on piiratud Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee määruse nr. 380 — 14. detsembrist 1944 alusel;

b) taludele, kelle maa-alad on vähendatud maareformi teostamise korras.

Määrata kindlaks, et üks talu ei tohi omada kokku üle 30 ha maad jäädavaks ja ajutiseks kasutamiseks.

4. Heinamaade ja roo-alade kasutamiseks väljaandmine toimub metsa kõrvalkasutuspiletite järgi.

5. Kasutamiseks antavatele heinamaadele ja rooaladele langevad avalikud maksud ja kohustused kannab kasutaja.

6. Väljaandmisele kuuluvate tagavaraheinamaade pindalad ja asukohad määrab kindlaks metsaülem valla täitevkomitee esindajate kaasabil, mille kohta koostatakse vastav akt. Akti esitab metsaülem kohaliku valla täitevkomiteele iga aasta hiljemalt 1. maiks.

Väljaandmisele ei kuulu heinamaad, millised Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaat vajab temale alluvatele ettevõtetele ja majapidamistele ning metsateenijatele ettenähtud palgaheinamaadeks.

7. Heinamaa soovijad esitavad sellekohased sooviavaldused valla täitevkomiteele iga aasta hiljemalt 10. maiks. Valla täitevkomitee jaotab heinamaad soovijate vahel, määrates igale osatükile kasutaja, silmas pidades heinamaa soovijate õigustatud nõudmisi järgmises eelistusjärjekorras:

a) rindel ja tagalas võitluses saksa okupantide ja nende käsilaste vastu langenute perekondade ja Isamaasõja invaliidide majapidamistele;

b) uusmaasaajate, samuti Punaarmee ja Meresõjalaevastiku sõjaväelaste perekonnaliikmete, hävituspataljonide võitlejate ja komandöride ning partisanide majapidamistele;

c) kehviktalunike ja sõjategevuse all kannatanud kesmiktalunike majapidamistele.

Heinamaa taotlejate kohta, kellede soovid on tunnistatud rahuldamisele kuuluvaiks, koostab valla täitevkomitee nimekirja ja saadab selle metsaülemale hiljemalt 25. maiks kasutuslubade väljaandmiseks.

8. Juhul, kui teatava metskonna tagavaraheinamaad asuvad mitme valla piirides ja nende jaotus ei ole ühtlane, tuleb heinamaade kasutajate nimekirja koostamisl valdade täitevkomiteedel maakonna täitevkomitee kinnitamisel kooskõlastada heinamaade soovijate nõudmisi, et võimaldada heinamaade saamist ka naabervalla elanikel.

9. Kui valla täitevkomitee poolt määratud isik või majapidamine ei võta metsaülemalt hiljemalt 5. juuliks kõrvalkasutuspiletit välja, võidakse temale ettenähtud heinamaatükk välja anda teisele.

10. Roo-alasid annab metsaülem soovijaile kasutamiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu poolt määratud riigimetsa kõrvalkasutuse takside alusel (Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus nr. 471 — 28. V 45). Määratud tasu tuleb tasuda metsaülemale kõrvalkasutuspileti võtmisel.

11. Esmajoones rahuldatakse rooga vastavad tööstused sellekohaste nõudmiste alusel, mis esitatakse metsaülemale hiljemalt 15. augustiks. Teistele soovijatele antakse roo-alad kasutamiseks valla täitevkomitee poolt antud tunnistuse alusel, kui roogu vaja-

takse oma majapidamises, silmas pidades punktis 7 toodud eelistusjärjekorda.

12. Kontroll käesoleva määruse täitmise üle panna maakondade TSN täitevkomiteedele ning Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadile.

Tallinn, 11. juunil 1945. Nr. 505.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus riigimetsa kõrvalkasutuse takside kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 7. 6. 1945, 21, 311)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kinnitada Eesti NSV riigimetsade kõrvalkasutuse taksid vastavalt lisale.

2. Lugeda kõrvalkasutuse taksid kehtivaks alates 1. juunist 1945.

Tallinn, 28. mail 1945. Nr. 471.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
28. mai 1945 määruse nr. 471 juurde.

Metsa kõrvalkasutuse taksid.

I. Karja- ja heinamaade kasutamine.

1. Karjatamine . . . . . tasuta
2. Heinaniitmine, rohulõikamine ja -kitkumine . . „

II. Rooalade kasutamine.

Rooalad roosaagiga:

1) alla 200 kg pro ha . . . . . tasuta
2) 200— 400 kg 1 ha eest . . . . . Rbl. 3.—
3) 400— 600 „ „ „ . . . . . „ 7.—
4) 600— 800 „ „ „ . . . . . „ 10.—
5) 800—1000 „ „ „ . . . . . „ 13.—
6) üle 1000 „ „ „ . . . . . „ 16.—

Märge: Roosaagi suuruse hindamise aluseks võetakse hinnatavalt rooalalt saadavate vihkude arv, lugedes keskmiseks vihu kaaluks 5 kg.

III. Mitmesugused kõrvalkasutused.

1. Kännud, juurimata, kütteks ja tõrva tööt-lemiseks . . . . . tasuta
2. Parve-, aia- ja korvivitsad (metsikult kas-vavad), 1000 tk. . . . . Rbl. 2.—
3. Kuusekoor . . . . . tasuta
4. Kasetoht surnud puudelt ja pajukoor . . . „
5. Raudkivid, paekivid, savi, kruus ja liiv . . „
6. Soosammal ja turvas aluspõhuks . . . . . „
7. Muld ja rohukamar . . . . . „
8. Lina ja kanepi leotuskohtade kasutamine . . „
9. Näärikuused, igalt pikkuse jooksvalt meetrilt või selle osalt . . . . . Rbl. 1.—
10. Kased, igalt pikkuse jooksvalt meetrilt või selle osalt . . . . . „ 0.50
11. Luua- ja vihaoksad . . . . . tasuta
12. Pähklite, marjade ja seente korjamine . . „

Märge: P. 12 näidatud kõrvalkasutuse jaoks ei ole vaja kõrvalkasutuse piletit.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus omavolilise metsaraiumise ja -rikkumise trahvitakside kehtestamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 13. 8. 1945, 28. 436)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Kehtestada trahvitaksid omavolilise metsaraiumise ja -rikkumise eest vastavalt lisale.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
17. juuli 1945 määruse nr. 652 juurde.

Trahvitaksid omavolilise metsaraiumise ja -rikkumise eest.

Raiutud puu läbimõõt kännult sentimeetrites	Sissenõudmisele kuuluv summa iga omavoliliselt raiutud puu eest	
	I grupis Rbl.	II grupis Rbl.
Kuni 4 sm	100.—	50.—
5 kuni 8 „	150.—	75.—
9 „ 12 „	200.—	100.—

Raiutud puu läbimõõt kännult sentimeetrites	Sissenõudmisele kuuluv summa iga omavoliliselt raiutud puu eest	
	I grupis Rbl.	II grupis Rbl.
13 kuni 16 sm	250.—	125.—
17 „ 20 „	350.—	175.—
21 „ 24 „	450.—	225.—
25 „ 28 „	550.—	275.—
29 „ 30 „	600.—	300.—
Üle 30 sm jämeduste puude raiumisel arvatakse iga sm pealt juurde .	20.—	10.—

Märkus: Puude vigastamine loetakse võrdseks puude raiumisega.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus turbasoode kasutamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 20. 8. 1945, 29, 448)

Eesmärgiga arendada turbatootmist Eesti NSV-s ja kindlustada selleks kõigi olemasolevate turbasoode plaanikindlat kasutamist, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kõik Eesti NSV piirides leiduvad turbatootmiseks kõlblikud turbasood arvatakse Eesti NSV riiklikku turbafondi, mida valitseb ja käsundab Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaat Eesti NSV Riikliku Plaanikomisjoni poolt väljatöötatud Eesti NSV rahvamajanduse arendamise plaani kohaselt.

Eesti NSV riiklikku turbafondi ei arvata talundite maid.

2. Eesti NSV riiklikust turbafondist antakse turbasoid kasutada turba tootmiseks riiklikele asutistele ning ettevõtetele, ühiskondlikele organisatsioonidele, kooperatiivsesse süsteemi kuuluvatele ühistutele, talumajapidamistele ning teistele turbatarbijaile.

3. Turbasoode kasutajad, kes ise ei korrasta turbarabasid, maksavad nende poolt toodetud kütteturba pealt turbasoo kasutustasu 23 kop. õhukuiva (33% niiskust sisaldava) turba tonnilt.

4. Turbasoode kasutustasu arvel laekuvad summad arvatakse riigi tuludeks Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaadi eelarve järgi.

5. Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissaril on õigus anda juhendeid käesoleva määruse rakendamiseks.

Tallinn, 4. augustil 1945. Nr. 709.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Eesti NSV Jahimäärustiku kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 20. 7. 1945, 25, 381)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kinnitada Eesti NSV Jahimäärustik vastavalt lisale.

2. Lugeda kehtetuks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus 18. aprillist 1941 nr. 677 jahiala korraldamise kohta (ENSV T 1941, 42, 638).

Tallinn, 22. juunil 1945. Nr. 556.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
22. juuni 1945 määruse nr. 556 juurde.

Eesti NSV Jahimäärustik.

1. Jahipidamise õigus kõikidel Eesti NSV maa-aladel ja veekogudel kuulub riigile. Jahipidamiseks loetakse tegevus, mille sihiks on jahiloomade surmamine, tabamine, püüdmine ja jälitamine.

2. Jahipidamine on keelatud väljaspool jahimajandeid ja jahipidamiseks eriti lubatud maa-alasid.

3. Jahimajanduse arendamist ja jahiloomade eest hoolitsemist korraldab Eesti NSV Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaat.

4. Eesti NSV Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaat moodustab ja registreerib kooskõlas Eesti NSV Kehakultuuri ja Spordi Komiteega jahipidamiseks vastavad jahimajandid (piirkonnad) ja annab need kasutamiseks Eesti NSV Kehakultuuri ja Spordi Komitee juures moodustatud jahikollektiividele.

Jahimajandi suuruse ja piirid ning jahimajandi kasutamiseks andmise lepingud kinnitab Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissar.

5. Jahiloomade baasi kasvatamise ja kindlustamise huvides on keelatud moodustada jahimajandeid Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadi valduses olevatel riigimetsa maa-aladel. Riigimetsa maa-aladel jahipidamine võib toimuda ainult Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadi erilubade alusel.

Väiksemaid ja lahusolevaid riigimetsamassiive võib jahimajandi piiride ühtlustamiseks arvata jahimajandi maa-ala juurde.

6. Jahikollektiividesse kuuluvad isikud võivad jahimajanditel jahipidamist teostada Eesti NSV Kehakultuuri ja Spordi Komitee poolt väljaantud aasta- või päevade jahilubade alusel.

Jahilubasid antakse jahikogemusi omavaile isikuile. Noorte kaadrite kasvatamine toimub kogenud jahimeeste vastutusel.

7. Metsaametkonda kuuluvatel isikutel lubatakse jahti pidada väljaspool jahikollektiive. Nendele jahilubade väljaandmist korraldab Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissar.

8. Jahilube võib anda isikuile, kes on saanud 18 a. vanaks.

9. Jahilube ei anta isikuile, kes kehaliste või vaimliste vigastuste tõttu pole suutelised käsitama laskeriista hädaohutult, ja isikuile, kes on jahieeskirjade rikkumises süüdi mõistetud rohkem kui üks kord 2 aasta jaaksul.

10. Jahiõiguslased on kohustatud jahil olles jahiluba kaasas kandma ja seda ette näitama jahi järelevalve teostajatele.

11. Jahiloomadeks loetakse alljärgnevad metsikult elunevad loomad ja linnud:

a) Kasulikud jahiloomad:

põder (Alces alces L.), hirv (Cervus elaphus L.), metskits ja sokk (Capreolus capreolus L.), metssiga (Sus scrofa L.), jänes (hall ja valge — Lepus europaeus Pall. ja Lepus variabilis Pall.), määr ehk mäger (Meles meles L.), nugis (Martes martes L.), orav (Sciurus vulgaris L.), lendorav (Sciuropterus russicus Tiedem.), metsis ehk mõtus (Tetrao urogallus L.), teder (Lyrurus tetrix L.), rabakana (Lagopus lagopus L.), laanepüü (Tetrastes bonasia L.), põldpüü (Perdix perdix L.), põldvutt (Coturnix coturnix L.), toonekurg (valge ja must — Ciconia ciconia L. ja Ciconia nigra L.), haigrud (perekond Ardea L.), hüüp (Botaurus stellaris L.), metsluiged (perek. Cygnus Bechst.) metshaned (perek. Anser Briss.), lagled (perek. Branta Scop.), ristpardid (perekond Tadorna Flem.), metspardid (perek. Anas L.), luitsnokkpart (Spatula clypeata L.), vardid (perek. Nyroca Flem.), sõtkas (Bucephala clangula L.), aul (Clangula hyomalis L.), vaerad (perek. Melanitta Boie), hahad (perek. Somateria Leach.), kosklad (perek. Mergus L.), kormoranid (perek. Phalacrocorax Briss.), pütid (perek. Podiceps Lath.), kaurid (perek. Colymbus L.), metstuvid (perek. Columba L.), kõik rüütlased ehk nepid (sugukond Charadriidae),

kõik alklased (sugukond Alcidae), sookurg (Megalornis grus L.), kõik rookanalased (sugukond Rallidae) ja kõik kakulised (selts Striges), välja arvatud lumekakk (Nyctea nyctea L.) ja kassikakk (Bubo bubo L.).

b) Kahjulikud jahiloomad:

karu (Ursus arctos L.), hunt (Canis lupus L.), ilves (Lynx lynx L.), rebane (Vulpes vulpes L.), kärp (Mustela erminea L.), tõhk (Putorius putorius L.), nirk (Mustela nivalis L.), naarits (Putorius lutreola L.), lahits (Martes foina Erxl.), saarmas (Lutra lutra L.), hüljes (sugukond Phocidae), kõik kullilised (selts Accipitres), lumekakk (Nyctea nyctea L.), kassikakk (Bubo bubo L.), kõik vareslased (sugukond Corvidae), varblased (perek. Passer Koch) ja kadakarästas (Turdus pilaris L.).

12. Jahipidamine on keelatud:

a) põtradele (Alces alces L.), hirvedele (Cervus elaphus L.), metssigadele (Sus scrofa L.), lendoravaile (Sciuropterus russicus Tiedem.), metsluikedele (perek. Cygnus Bechst.), emamõtustele (Tetrao urogallus L.), ematetredele (Lyrurus tetrix L.), välja arvatud noored ematedred, kelledele jahipidamine on lubatud 15. augustist kuni 14. septembrini, valgetele ja mustadele toonekurgedele (Ciconia ciconia L. ja Ciconia nigra L.), kõigile kakulistele (selts Striges), välja arvatud lumekakk (Nyctea nyctea L.) ja kassikakk (Bubo bubo L.) ning samuti kõigile lindudele, keda jahiloomade hulka pole arvatud — kogu aasta kestel;

b) metssokkudele (Capreolus capreolus L.) 1. oktoobrist kuni 30. juunini;

c) metskitsedele (Capreolus capreolus L.) 15. novembrist kuni 30. septembrini;

d) jänestele (Lepus europaeus L. ja Lepus variabilis Pall.) 1. märtsist kuni 30. septembrini; erandina lubada maavaldajal jäneseid maha lasta igal ajal viljapuu-, ilu- ning taimeaedades ja puukoolides, kusjuures jahikeelu ajal lastud jäneste liha ja nahkade müük ja edasitoimetamine on keelatud.

e) mäkradele (Meles meles L.) 1. jaanuarist kuni 14. augustini;

f) mets- ja kodunugistele (Martes martes L. ja Martes foina Erxl.) ning oravaile (Sciurus vulgaris L.) 15. märtsist kuni 30. novembrini;

g) isamõtustele (Tetrao urogallus L.) 15. maist kuni 31. märtsini;

h) tedrekukkedele (Lyrurus tetrix L.) ja tedrekuningaile (Tetrao hybridus Sparrm.) 1. detsembrist kuni 14. aprillini ja 1. juunist kuni 14. augustini;

i) metskurvitsaile (Scolopax rusticola L.) 15. maist kuni 14. augustini;

j) rabakanadele (Lagopus lagopus L.) 1. novembrist kuni 14. augustini;

k) laanepüüdele (Tetrastes bonasia L.) 15. jaanuarist kuni 14. augustini;

l) põldpüüdele (Perdix perdix L.) ja põldvuttidele (Coturnix coturnix L.) 1. novembrist kuni 14. septembrini;

m) sookurgedele (Megalornis grus L.), hallhanedele (Anser anser L.) ja emahahkadele (perek. Somateria Leach.) 1. detsembrist kuni 31. juulini;

n) raba- ja põldhanedele, suur- ja väike-laukhanedele (perek. Anser Briss.), lagledele (perek. Branta Scop.) ja isatutkastele ehk riiukukkedele (Uhilomachus pugnax L.) 1. juunist kuni 24. juulini;

o) kauridele (perek. Colymbus L.), tutt- ja punapeavartidele (Nyroca fuligula L. ja Nyroca ferina L.), tõmmuvaerastele (Oidemia fusca L.), ristpartidele (perek. Tadorna Fl.) ja ematutkastele 1. maist kuni 24. juulini;

p) metstuvidele (perek. Columba L.), metspartidele (sinikaelpart, piilpart, rägapart, rääkspart, pahlsabapart — perek. Anas L.), luitsnokk-partidele (perek. Spatula Boie), koovitajaile (perek. Numenius Briss.), kiivitajaile (Vanellus vanellus L.) ja kõigile eelnimetamata rüütlastele ehk neppidele (suguk. Charadriidae) ja kõigile rookanalastele (suguk. Rallidae) 1. detsembrist kuni 24. juulini, välja arvatud meres, meres asetsevail saartel ning mererandades elutsevad viupardid (Anas penelope L.), valgesilmvardid (Nyroca nyroca L.), merivardid (Nyroca marila L.), sõtkad (perek. Bucephala Baird.), aulid (perek. Clangula Leach.), mustvaerased (Oidemia nigra L.), isahahad (perek. Somateria Leach.), kosklad (perek. Mergus L.), kormoranid (perek. Phalacrocorax Briss.) ja pütid (perek. Poticeps Lath.), kelledele jahipidamine on keelatud 25. maist kuni 24. juulini;

r) kõigile teistele loetlemata kasulikkudele jahiloomadele 1. jaanuarist kuni 24. juulini.

13. Jahipidamine metskitsedele, sokkudele, ilvestele, mõustele, karudele ja metssigadele on lubatud Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadi eriloal.

14. Jahimajanduse arendamise ja jahiloomade eest hoolitsemise ja nende kasvatamise huvides on Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissaril õigus piirata või keelata jahipidamine teatavatele jahiloomadele.

15. Keelatud on lasta või püüda kasulikke jahiloomi öösel söödalt, tarvitada jahirelva asemel teisi tuli- või automaatrelvi, äärtulepadruneid ja helisumbutajaid, pidada jahti hagijatega sokkudele ja metskitsedele ning tarvitada nende laskmiseks täismantelkuule ja haavleid alla 4,5 mm. Samuti on keelatud igasuguste lindude, välja arvatud kahjulikud linnud, pesi lõhkuda ja nendest mune ja poegi välja võtta.

16. Koertega jahipidamine on keelatud ajavahemikul 1. veebruarist kuni 25. juulini, välja arvatud linnukoerte õpetamine püssita ja juhud, mil koeri tarvitatakse lastud metskurvitsate, tedrekukkede ja isamõtuste ülesotsimiseks, rebaste koobastest väljaajamiseks ja haavatud sokkude jälitamiseks kütkestatud koertega.

17. Mürgi tarvitamine on keelatud ka kahjulikkude jahiloomade hävitamiseks.

18. Jahimaadel peremeheta hulkuvate koerte ja kasside hävitamine toimub jahijärelevalvet teostavate isikute või jahikollektiivi liikmete poolt.

19. Jahikeelu ajal ja salaküttimise tagajärjel saadud loomade ja lindude liha ning nende saaduste müük on keelatud. Samuti on keelatud jahilube omavail isikuil müüa metsloomа- ja linnuliha alates 10-st päevast pärast jahipidamise keeluaja algust.

20. Isikud, kes teostavad jahipidamist keelatud kohtades, keelatud ajal või keelatud viisidel või riistadega, karistatakse Kriminaalkoodeksi § 86[1] järgi.

21. Käesoleva määrustiku täitmise järelevalvet teostavad T. T. Miilitsa organid ja metsateenistujad.

22. Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissaril on õigus anda käesoleva määrustiku rakendamiseks juhendeid.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus jahimajandusele kahjutekitavate hulkuvate koerte ja kasside hävitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 9. 4. 1941, 38, 575)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Metsas ümberhulkuvad koerad ja kassid, eriti aga kõik koerad, kes ajavahemikul 1. veebruarist kuni 1. maini jälitavad metsas või jahimaadel metsloomi, tunnistada kahjulikeks ja hävitamisele kuuluvaiks metsa- ja jahivalve organite poolt.

2. Kui metsa- ja jahivalve teostajate poolt ajavahemikul 1. maist kuni 1. veebruarini peetakse kinni metsas või jahimaadel ümberhulkuv metsloomi jälitav koer, kellel on kaelas registreerimise märk või omaniku nime kandev kaelarihm või kelle omanik on teada, siis koer hävitamisele ei kuulu.

3. Kohustada kõiki koerteomanikke teostama koerte suhtes pidevat järelevalvet ja tarvitusele võtma abinõusid koerte jahialadele pääsmise ärahoidmiseks.

Koerteomanikud, kelle koerad on metsloomade jälitamisel surmatud või tabatud (p. 1 ja 2), võetakse vastutusele keelatud jahipidamises ja neilt nõutakse sisse koerte poolt jahimajandusele tekitatud kahjud.

Tallinn, 3. aprillil 1941.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus ulukite (metsloomade ja -lindude) kahjutasutakside kindlaksmääramise kohta.

(Avaldatud ENSV T 31. 5. 1941, 55, 872)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Määruste vastaselt tapetud või vigastatud ning koerte poolt murtud ulukite eest omavolilistelt jahipidajatelt ja hulkuvate koerte omanikelt kahjutasude nõudmiseks panna kehtima järgmised taksid:

1)	põdra või hirve eest	Rbl. 5.000.—
2)	karu eest	„ 1.500.—
3)	metskitse või metssea eest	„ 1.400.—
4)	soku, nugise, lahitse, ilvese või rebase eest	„ 300.—

5) metskitsetalle, isa- või emamõtuse või fasaani eest . . . . . Rbl. 150.—
6) ematedre, rabakana, metsluige, toonekure, sookure, naaritsa või määra eest . . . „ 75.—
7) isatedre, laanepüü, põldpüü, metshane, lagle, haigru, haha, jänese, tõhu või kärbi eest . . . . . „ 30.—
8) ristpardi, metspardi, luitsnokkpardi, vardi, sõtkase, auli, vaera, algi, metstuvi, metskurvitsa, koovitaja, põldvuti, meri- ja kalakotka, hüübi, nirgi või iga kaitsealuseks tunnustatud kakulise ja kullilise eest „ 15.—
9) kõikide teistes punktides nimetamata jäänud jahiloomade eest, välja arvatud kaitsealusteks tunnustamata kahjulikud jahiloomad . . . . . „ 15.—

Tallinn, 23. mail 1941. Nr. 966.

V.

Kalandus.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Eesti NSV kalamajanduslikkude veekogude kasutamise korra kohta.

(Avaldatud ENSV T 11. 6. 1941, 58. 918)

Sihiga parandada kalamajandust ja reguleerida kalapüüki Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Tunnustada kõik Eesti NSV territooriumil asuvad looduslikud veekogud, mida võidakse kasutada kalade, vähkide ja teiste tööndusliikkude veeloomade püügiks, kalamajanduslikkudeks veekogudeks.

2. Jaotada Eesti NSV kalamajanduslikud veekogud nende tähtsuse järgi vabariikliku ja kohaliku tähtsusega veekogudeks.

3. Arvata käesoleva määruse lisas loetletud veekogud vabariikliku tähtsusega veekogudeks.

Kõik teised kalamajanduslikud veekogud lugeda kohaliku tähtsusega veekogudeks.

4. Allutada vabariikliku tähtsusega veekogude kalamajandamine ja kalapüügi korraldamine otseselt Kalatööndu se Peavalitsusele.

Kalatööndu se Peavalitsusel korraldada vabariikliku tähtsusega veekogudes tööndusliikku kalapüüki: a) oma ettevõtete kaudu, b) majandamislepingute alusel ja c) väljaantavate kalapüügilubade alusel.

5. Jaotada kohaliku tähtsusega veekogud tööndusliikkudeks ja mittetööndusliikkudeks veekogudeks.

Tööndusliikuks veekoguks lugeda veekogu, mille toodang ületab veekogu kasutaja enda majapidamise tarviduse.

6. Panna kohaliku tähtsusega tööndusliikkude veekogude majandamise teostamine ja neis tööndusliku kalapüügi lubade väljaandmine kohalikkudele linna ja valla täitevkomiteedele veekogu asukoha järgi Kalatööndu se Peavalitsuse eeskirjade kohaselt.

7. Kohustada Kalatööndu se Peavalitsust ja täitevkomiteesid majandamislepingute sõlmimisel ja kalapüügilubade andmisel andma eesõiguse kalurite artellidele, kalatööndusliikkudele ühistutele ja Riikliku Kalapüügi Trustile teiste riiklikkude, kooperatiivsete või ühiskondlikkude asutiste ja ettevõtete ning üksikisikute ees.

Majandamislepingud sõlmitakse tähtajaga 1—5 aastani ja kalapüügiload antakse välja tähtajaga kuni üks aasta.

8. Teostada kalamajanduslikkude veekogude majanduslikku kasutamist kalapüügipiirkondade viisi, millede ulatused ja piirid vabariikliku tähtsusega veekogude kohta määrab kindlaks Kalatööndu se Peavalitsus Eesti Kalurliidu seisukoha ärakuulamisel, kohaliku tähtsusega veekogude kohta aga kohalikud täitevkomiteed Kalatööndu se Peavalitsuse kinnitamisel.

9. Teostada kalapüügipiirkondade kasutamiseks andmist majanduslepingute alusel.

Juhul, kui kalapüügipiirkonnad antakse välja majandamiseks enampakkumise teel, lubada enampakkumisest võtta osa ka kalurite artelle, kalatööndusliikke ühistuid ja Riikliku Kalapüügi Trusti, kes on juba saanud kasutamiseks kalapüügipiirkonna määramise teel.

10. Kalapüügilubasid võib anda ka kasutamiseks väljaantud kalapüügipiirkondadesse nende intensiivsemaks kasutamiseks.

11. Kalurite artellidele ja Riikliku Kalapüügi Trustile määramise teel majandamiseks antud kalapüügipiirkondade kasutamine on tasuta, samuti antakse neile tasuta tööndusliikud kalapüügiload, välja arvatud p. 9 viimase lõike korras väljaantavad kalapüügipiirkonnad.

Tasunormid majandamiseks väljaantud kalapüügipiirkondade kasutamise eest ja tasud tööndusliikkude kalapüügi lubade eest töötab välja Kalatööndu se Peavalitsus ja kinnitab Kohaliku Töös tuse Rahvakomissar.

12. Lubada Kalatööndu se Peavalitsusel ja kohalikkudel täitevkomiteedel eraldada nende korraldamisel olevatest veekogudest piirkondi tasuta kasutada andmiseks sportlikuks püügiks ENSV RKN juures olevale Kehakultuuri- ja Spordikomiteele viimasega sõlmitud lepingute alusel.

Lubada eraldada sportlikuks kalapüügiks ka majandamislepingu alusel väljaantud kalapüügipiirkondi.

13. Määrata, et sportlikuks kalapüügiks eraldatud kalapüügipiirkondades sportlikuks kalapüügiks püügilubade andmist teostab Kehakultuuri- ja Spordikomitee kooskõlas nende piirkondade kohta sõlmitud lepingutega.

Sportliku kalapüügilubade tasunormide suuruse määrab Kehakultuuri- ja Spordikomitee.

14. Määrata, et kalapüügi isiklikuks tarvituseks ilma saagi edasimüümise õiguseta võivad teostada kõik töötajad tasuta ja loata käsiõngega (välja arvatud spinning) või mänguõngega (sikuška) kõikides veekogudes, välja arvatud keelupiirkonnad, kalakasvandused ja p. 12 eraldatud veekogud, kinni pidades kalapüügi keeluaegadest ja kalakaitse eeskirjadest.

Spinninguga ja landiga on lubatud püüki teostada merevetes, Peipsi-Pihkva ja Võrtsjärves eelmises lõikes tähendatud tingimustel.

15. Lugeda tühistatuks kõik seni kalamajanduslikkude veekogude kohta sõlmitud rendilepingud käesoleva määruse jõustumisega.

16. Kohustada kõiki riiklikke ja ühiskondlikke asutisi, kes seni on tegutsenud kalapüügipiirkondade väljaandmisega, andma üle 10 päeva jooksul, pärast käesoleva määruse avaldamist, nende käes olevad vabariikliku tähtsusega veekogude kohta seni sõlmitud rendilepingud ühes toimikutega Kalatööonduse Peavalitsusele ning kohaliku tähtsusega veekogude kohta seni sõlmitud rendilepingud ühes toimikutega kohalikule täitevkomiteele veekogude asukoha järgi.

17. Panna üldise kalapüügi järelevalve teostamine Kalatööonduse Peavalitsusele, T.-T. Miilitsale ja vastavatele kohalikkudele täitevkomiteedele.

Peale eelmises lõikes tähendatud asutiste on õigustatud järelevalvet teostama püügiõiguslased nende majandamisel olevate veekogude suhtes ja nende poolt volitatud isikud. Viimased peavad olema varustatud volitaja poolt väljaantud tunnistusega.

18. Käesoleva määruse elluviimiseks annab juhendeid Eesti NSV Kohaliku Tööstuse Rahvakomissar.

Tallinn, 27. mail 1941. Nr. 1008.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
27. mai 1941 määruse nr. 1008 juurde.

Eesti NSV Vabariikliku tähtsusega veekogude nimestik.

Jrk. nr.	Veekogu nimi	Pindala ha	Järve kataloogi nr.	Märkused
1.	Läänemeri, Soomelaht ja Liivilaht ENSV piirides . .			
2.	Peipsi-Pihkva järv ENSV piirides	232439	756	
3.	Võrtsjärv	28400	838	
	Harjumaa:			
4.	Harku järv ühes merre suubuva jõega	159,0	13	
5.	Kahala	345,0	16	
6.	Veskijärv	198,0	284	
7.	Ülemiste järv	930,0	59	
8.	Keila jõgi merest kuni koseni			
9.	Loobu jõgi merest kuni Joaveski paisuni (osalt Virumaal)			Soome lahte suubuvad kalakasvatamise jõed eriti lõheliste jaoks
10.	Pirita jõgi merest kuni Lagedi paisuni			
11.	Valgejõgi merest Kotka veskini			
12.	Vääna jõgi merest kuni Hüüru veski paisuni . . .			
	Järvamaa:			
	Aegviidu järvede rühm			
13.	Ahvena järv	0,8	212	Katsejärved
14.	Nikerjärv	3,7	208	
15.	Purgatsi järv	3,7	213	
16.	Sisaliku järv	0,5	211	
17.	Urbukse järv	4,2	210	
18.	Vahejärv	2,8	209	

Jrk. nr.	Veekogu nimi	Pindala ha	Järve kataloogi nr.	Märkused
	Läänemaa:			
19.	Kasari jõgi merest kuni Kirbla-Kasari maantee sillani			Kalakasvatuse jõgi, suubub Matsalu lahte
	Petserimaa:			
20.	Beresovo järv	16,5	1309	Lahutamata osad Peipsi-Pihkva järvest
21.	Tilnevo järv	25,8	1310	
	Pärnumaa:			
22.	Ermistu (Tõstamaa) ühes merre suubuva jõega . . .	503,0	823	Õppejärv
23.	Pärnu jõgi merest Sindi paisuni			Tööndusliк ja kalakasvatuse jõgi
	Saaremaa:			
24.	Karu (Järumetsa järv) . .	322,0	768	Vähikasvatuse reservaat
25.	Laialepa laht (Harilaiu poolsaarel)			
26.	Oesaare laht	168,0	787	
27.	Suurlaht	1442,0	886	
28.	Nasva jõgi			
	Tartumaa:			
29.	Ahijärv	42,0	858	Lahutamata osa Ahja jõest
30.	Kallijärv	182,0	854	
31.	Keeri järv	160,0	841	
32.	Kodijärv	21,5	1009	Lahutamata osa Pangodi järvest
33.	Koosa järv	295,0	755	
34.	Kurema järv	405,0	554	
35.	Lahe järv . . . . . koos ühendusega Peipsi j.	120,0	656	
36.	Leego järv	102,0	855	
37.	Pangodi järv	110,0	1006	
38.	Pühajärv	252,0	1053	

Jrk. nr.	Veekogu nimi	Pindala ha	Järve kataloogi nr.	Märkused
39.	Saadjärv	697,0	653	
40.	Võngjärv	19,7	857	Lahutamata osa Ahja jõest
41.	Agali jõgi			
42.	Ahja jõgi suudmest kuni Ahja-Rasina maanteeni . .			
43.	Emajõgi ühes Elva jõega Emajõest kuni Keeri järveni			
44.	Kaevandu jõgi			
45.	Kalli jõgi			
46.	Koosa jõgi			
47.	Lagina jõgi			
	Valgamaa:			
48.	Aheru järv (Suurjärv) . .	232,0	1366	
49.	Ähijärv	184,0	1360	
50.	Väike-Emajõgi suudmest Jõgeveste-Kuigatsi maanteeni			Lahutamata osa Võrtsjärvest
	Virumaa:			
51.	Konsu järv	143,0	279	
52.	Viitna Pikkjärv	20,5	39	Katsejärv
53.	Kunda jõgi merest Kunda vabriku paisuni			Kalakasvat. jõgi eriti lõheliste jaoks
54.	Vaikne järv	61,0	12	Lahutamata osa Rossoni jõest
55.	Narva jõgi ühes lisa- ja harujõgedega			
56.	Pada jõgi suudmest esimese veski paisuni			Kalakasvat. jõed eriti lõheliste jaoks
57.	Seljajõgi merest Varangu paisuni			
	Võrumaa:			
58.	Hino järv	218,0	1555	Tööndusliku ja vähikasvatamise järved
59.	Kavati järv . . . . . (Uue-Saaluse j.)	28,0	1437	

Jrk. nr.	Veekogu nimi	Pindala ha	Järve kataloogi nr.	Märkused
60.	Kise järv	40,0	1532	Tööndusliku ja vähikasvatamise järved
61.	Kooraste järv	37,0	1236	
62.	Lõõdla järv (Leedla j.) . .	95,0	1241	
63.	Saarjärv	22,0	1550	
64.	Murati järv	66,5	1559	
65.	Pullijärv	59,0	1552	
	Rõuge järvede rühm:			
66.	Kaussjärv	2,3	1402	Katsejärved
67.	Liinjärv	3,5	1404	
68.	Ratasjärv	6,4	1401	
69.	Rõuge Suurjärv	14,6	1403	
70.	Tõugjärv	4,0	1400	
71.	Valgjärv	5,0	1405	

Märkus. Järvede pindala ja järvekataloogi nr. — Tartu Riikliku Ülikooli juures oleva Loodusuurijate Seltsi aruannetes XII, 1—2, 1934, ilmunud H. Riikoja „Eesti järvede nimestiku" alusel.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus kalakaitse korraldamise kohta Eesti NSV veekogudes.

(Avaldatud ENSV T 30. 6. 1945, 22, 323)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Keelata kalapüük alatiselt järgmisis piirkonnis:

a) Narva piirkonnas:

Narva jõe suus, jõe suud ümbritseval merel 500 meetrit jõe suust lääne poole mööda rannajoont ja rannast merele ühe kilomeetri ulatuses;

Sõtke (Sillamäe) jõe suus, jõe suud ümbritseval merel 500 meetri kauguseni;

Voka jõe suus, jõe suud ümbritseval merel 500 meetri kauguseni; Pühajõe suus ja Oru ranniku vee-alal looduses märgitud piirides rannast merele kahe kilomeetri ulatuses.

Kunda piirkonnas:

Pada jõe suus, jõe suud ümbritseval merel kuni 750 meetri kauguseni; Kunda (Sämi) jõe suus, jõe suud ümbritseval merel kuni 750 meetri kauguseni;

Toolse jõe suus, jõe suud ümbritseval merel kuni 600 meetri kaugusini; Selja (Selge) jõe suus, jõe suud ümbritseval merel kuni 600 meetri kauguseni;

Mustoja (Vihula) jõe suus, jõe suud ümbritseval merel kuni 600 meetri kauguseni.

c) Tallinna piirkonnas:

Loobu jõe suus ja jõe suud ümbritseval merel 750 meetri kauguseni; Valge jõe suus, jõe suud ümbritseval merel 750 meetri kauguseni; Pudisoo jõe suus, jõe suud ümbritseval merel 600 meetri kauguseni, Lõpeveske (Tülivere) oja suus, oja suud ümbritseval merel 500 meetri kauguseni;

Valkla jõe suus, jõe suud ümbritseval merel 500 meetri kauguseni; Pirita jõe suus, jõe suud ümbritseval mereosal, mis piirdub merekaldal paremal pool jõge 500 meetri kauguselt ja vasakul pool Lillupi oja suust NW 45°41′ sihis merele tõmmatud joontega 2000 m ulatuses kaldast;

Tiskre (Harku oja) jõe suus, jõe suud ümbritseval merel kuni 500 meetri kauguseni.

d) Paldiski piirkonnas:

Vääna jõe suus, jõe suud ümbritseval veealal, mis piirdub merekaldal paremal ja vasakul pool jõge 500 meetri kaugusel jõe suust NW 56°30′ sihis merele tõmmatud joontega kahe kilomeetri ulatuses kaldast;

Keila jõe suus, jõe suud ümbritseval veealal, mis piirdub merekaldal paremal ja vasakul pool jõge 375 meetri kaugusel jõe suust NW 18°30′ sihis merele tõmmatud joontega kahe kilomeetri ulatuses kaldast;

Vasalemma jõe suus, jõe suud ümbritseval merel kuni 500 m kauguseni.

e) Väinade alal:

Haapsalu-Saunja lahes ja lahe osi ühendavais silmades 75 meetri laiusel veealal, mis algab Haapsalu vanasadama silla otsast NNO sihis ja suundub Riimi silma, sealt edasi 30 meetri laiusel veealal Saunja-Salajõe ja Sutlepa lahtedes neid ühendavais silmades ja Rannaküla jõe suus ning sellelt veealalt Taebla jõe suuni kuni kolmandik lahe laiusest, kuid mitte üle 75 meetri;

Haapsalu lahes, Laksu kraavi suus 600 m pikkuses ja 100 m laiuses täisnurgas asuval veealal, mille edelapoolset pikemat külge määrab Haapsalu raudteejaama kilomeetripostist 1/0 loodesse tõmmatud joon, nagu see on looduses märgitud;

Matsalu lahes 400 meetri laiusel veealal, mis algab Kloostri Suuresihi suust ja suundub Haeska ja Matsalu kolme Nassu saare kohalt kõige sügavamat kohta mööda Kiideva-Liiva ja Pikanina vahelt merre ja meres Kumara saart ja Papilaidu ühendava jooneni;

Kloostri-Vaillu, Suitsu, Väikeröude ja Rannamõisa jõgede suudmeis, veealadel nimetatud jõesuudmeist kuni eelmises lõikes tähendatud veealani;

Rõude ja Rannamõisa süvendatud kanalite vahelistel roostiku tükkidel nr. 118, 122, 123, 124 ja 125 ühes neist läbivoolavate jõgedega ja 200 m laiuste kaldaribadega;

Kasse ja Rame lahes Rapla-Virtsu raudtee trummialusel ühes trummialust mõlemalt poolt ümbritseva veealaga 250 meetri ulatuses.

f) Pärnu piirkonnas:

Pärnu jõe suus muulide merepoolsete otsade ümbruse veeala 200 meetri sõõris.

g) Saaremaa piirkonnas:

Põduste jõe suus ja jões — merest kuni Kuressaare-Sõrve maanteeni, kaasa arvatud selle maantee trummialused 5 meetri laiuses veeribas, alates trummi keskmisest avausest ristikivini $\frac{NO - 25°5'}{288{,}0\ m}$ ja sellest ristikivist trehtrikujuliselt mere pool laieneval veeribal 250 meetri kauguseni tähendatud ristikivist, nagu see on looduses märgitud;

Nasva jõe suus ja jõe suud ümbritseval merel, mis piirdub merekaldal paremal pool jõge Nasva kr. nr. 32-a ja 38-b vahelisest mereäärsest piirikupitsast SO 22° sihis 1500 meetri ulatuses

ja vasakul pool jõge Nasva kr. 50-a ja 64-a vahelisest mereäärsest piirikupitsast SO 39° sihis 2000 meetri kauguseni merele tõmmatud joontega;

veealal Mullutu-Paadla lahes ja sealt lähtuva Nasva jõe osas ühes üleujutatud maa-alaga, mis on piiratud joonega Mullutu kr. nr. A 38-b ja Kellamäe kr. A 25-a vaheliselt väikelahe kaldal asuvalt piirikivilt kuni Randvere kr. nr. A 43-a ja A 44-a vahelise piirikivini, sealt kallast mööda kuni kr. nr. A 44-a ja kr. nr. A 51-a vahelise piirimärgini, sealt üle suurlahe kuni Mullutu kr. nr. A 3-a ja A 103 vahelise piirimärgini ning sealt tagasi Mullutu kr. nr. A 38-b ja Kellamäe kr. nr. A 25-a vahelise piirikivini;

Pidula jõe suus (Tagalahes ja Pidula jões) veealal, mis on piiratud joonega Ligejõe Pidula-Abula sillast Onni saeveski korstnale, sealt endisele Teesu kõrtsihoonele ja sealt Pidula-Abula maanteed mööda tagasi Ligejõe sillale.

h) Võrtsjärve piirkonnas:

Võrtsjärvel, Emajõe lähtmel järves olevate muulide vahelisel veealal ühes muule ümbritseva veealaga kuni 250 meetri kauguseni muulidest ja jõest maantee sillani, sillaaluses ja sealt allavoolu 250 meetri ulatuses.

2. Keelata kalapüük ajutiselt järgmisis piirkonnis:

Pärnu lahes Raeküla „Madalmurru" veealal 1,5 km laiuses ja 7 km pikkuses SW sihis 1. maist kuni 15. juulini;

Emajõe suud ümbritseval veealal kuni ühe kilomeetri kauguseni Peipsi pool joont, mis algab pool kilomeetrit põhja pool Liivanina sadamast ja suundub sealt järve kallast mööda Emajõe suudmesse, sealt edasi Praaga kõige idapoolsemale maaninale, sellelt maaninalt Kaevandu kõige idapoolsemale maaninale ning sealt Pedaspää kõige põhjapoolsemale nurgale — 1. veebruarist kuni 31. maini;

Peipsi ja Lämmi järve veealal, mis on piiratud Eesti NSV piiriga, Peipsi ja Lämmi järve randjoonega ja joontega, mis on tõmmatud Liivanina sadamast ja Liisna nurgast idasse — 1. septembrist kuni 15. detsembrini;

Kaevandu jões ja Kalli jões Kaevandu jõest 15 meetri kauguseni — 1. jaanuarist kuni 15. juunini;

Lahejärve jões ja jõe suud ümbritseval Peipsi järve veealal, mis piirdub mõlemal pool jõesuud 500 meetri kaugusel jõe suust otse järvele tõmmatud joontega ühe kilomeetri ulatuses kaldast — 1. jaanuarist kuni 15. juunini;

teiste Peipsisse voolavate jõgede suudmeis, jõesuid ümbritsevail järve veealadel kuni 750 meetri kauguseni — 16. märtsist kuni 30. juunini;

Väike-Emajões ja Võrtsjärves Pikasilla uuest sillast kuni jooneni, mis on tõmmatud Arali talu elumajalt Sula talu elumajani — 25. aprillist kuni 30. juunini.

3. Keelata kalapüük ajutiselt järgmistele kalaliikidele: lõhidele ja meriforellidele 20. oktoobrist kuni 30. novembrini; siigadele Peipsil ja Pärnu jões 20. oktoobrist kuni 30. novembrini; silmudele 1. veebruarist kuni 31. juulini; vähkidele 1. oktoobrist kuni 31. juulini.

4. Keelata kalapüük järgmiste vahenditega:

a) lõhkevate, mürgiste ja kalu uimastavate ainetega ning tulirelvadega;

b) ahingute (västarde) ja teiste riistadega, mis kalu välispidiselt haavavad;

c) müta tarvitamisega mai-, juuni- ja juulikuudes.

5. Keelata jõgedes noodaga püüdmisel korraga üle $^2/_3$ jõe laiusest läbi tõmmata, samuti keelata loomuse kohtadel ühel ajal mitme nooda tarvitamine.

6. Seisupüügiriistadega voolavas vees püüdmisel peab vabaks jääma veekogu keskkohas vähemalt $^1/_3$ veekogu laiusest, arvates keskmise veeseisu järgi.

7. Keelata kalastamine paisude avaustes ja kalatreppidel.

8. Keelata kalapüügil tarvitada püügiriistu, millede silmade küljemõõt on kahe sõlme vahel niiskes olekus järgmine:

lesta-, siia- ja teistel suurkala-nootadel väiksem kui 32 mm päras ja 36 mm tiibadel, säina- ja vimmanoodal väiksem kui 22 mm päras ja 24 mm tiibadel, nurru- ja särjenoodal väiksem kui 18 mm päras ja 22 mm tiibadel, meretindi-, räime- ja rääbisenoodal väiksem kui 12 mm päras ja 14 mm tiibadel, Peipsi tindi noodal väiksem kui 8 mm päras;

lõhi-, meriforelli-, koha-, havi- ja latikamõrral väiksem kui 32 mm päras ja 36 mm tiibadel, säina- ja vimmamõrral väiksem kui 22 mm päras ja 28 mm tiibadel;

lõhi- ja meriforellivõrgul väiksem kui 60 mm, latika-, lesta-, koha-, säina- ja siiavõrgul väiksem kui 40 mm, vimmavõrgul väiksem kui 24 mm, särje-, nurru- ja ahvenavõrgul väiksem kui 20 mm, rääbise-, räime- ja meretindivõrgul väiksem kui 14 mm ja kiluvõrgul 11 mm.

Eesti NSV Kalatööstuse Rahvakomissariaadil on õigus erikordadel püügi teostamist lubada ka vähemasilmaliste püünistega.

9. Keelata püüda, hoida, ümber töötada, müüa, osta ja transportida lõhisid alla 50 sm, angerjaid alla 45 sm, iherusi ja kohasid alla 35 sm, siigu alla 30 sm, jõeforelle, vimbu, hauge, linaskeid, säinaid alla 20 sm, lesti alla 15 sm ja vähke alla 10 sm.

Mõõt arvatakse kaladel nina otsast sabaoimu lõpuni ja vähkidel peaastla otsast laka lõpuni.

Püügiriistadesse keelatud ajal või lubamata suuruses sattunud kalad tuleb viivitamata vette tagasi lasta.

Kui kaaspüügina satub võrkudesse eelpooltähendatud alamõõdulisi kalu enam kui 7% väljavõetud kalade arvust või kui kaaspüügina satub seisvatesse või veonootadesse, mõrdadesse, rüsadesse jne. alamõõdulisi kalu arvult enam kui 5% või kui räime talinoodapüügil satub noota arvult rohkem kui 20% alla 9 sm pikkusi räimi, siis tuleb kalastamine samal kohal ja samade püünistega katkestada või võtta tarvitusele suuremate silmadega püünised.

10. Keelata erilinade ja kanepi leotamine üle 100 m² pindalaga veekogudes, kus elutseb kalu, või juhtida nendesse veekogudesse roiskvett.

Erandina võib Kalatööstuse Rahvakomissariaat lubada lina ja kanepi leotamist eelmises lõikes nimetatud veekogudes, kui puuduvad võimalused teostada leotamist mujal. Samuti võib Kalatööstuse Rahvakomissariaat lubada roiskvete juhtimist nimetatud veekogudesse, kui ei ole teist võimalust linnade ja majanduslikult tähtsate tööstusettevõtete roiskvete ärajuhtimiseks või roiskvete kahjutukstegemine on majanduslikult seotud ilmselt suuremate kuludega kui veekogusse juhtimisega saadud kahju.

11. Tööstuste juures peavad kanalid ja torud, mille kaudu juhitakse vett turbiinidesse või vesiratastele, olema korraldatud sääraselt, et kalad ei satuks turbiini või vesiratastesse; selleks tuleb sissevoolu avauste ette ehitada võred. Võredel ei tohi võrekepikeste vahe olla üle 2 sm.

12. Lubada Eesti NSV Kalatööstuse Rahvakomissariaadil nõuda paisude valdajatelt kalatreppide ehitamist ja korrashoidmist.

13. Lubada Eesti NSV Kalatööstuse Rahvakomissariaadil kalanduse arendamise ja teadusliku uurimise otstarbel kala- ja vähipüüki teostada ka keeluajal ja keelupiirkondades.

14. Käesoleva määruse eeskirjade vastu eksijaid karistatakse Kriminaalkoodeksi § 86 järgi.

Isikuid, kes eksivad käesoleva määruse eeskirjade vastu, mida ei hõlma Kriminaalkoodeksi § 86 sätted, võib Eesti NSV Kalatööstuse Rahvakomissar karistada rahatrahviga kuni 300 rubla suuruses.

15. Kalakaitse järelevalvet teostada Eesti NSV Kalatööstuse Rahvakomissariaadil, TT Miilitsal ja vastavatel maakonna, linna ja valla täitevkomiteedel.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee määrus abinõude kohta Eesti NSV kalamajanduse taastamisel ja ülesehitamisel.

(Avaldatud ENSV T 3. 4. 1945, 13, 189)

I.

Eesti NSV kalamajanduse ülesehitamisest ja ta ümberkorraldamisest.

Saksa okupantide poolt laostatud Eesti NSV kalamajanduse kiire taastamise ja tugevdamise ning Eesti kehvikkaluri majandusliku ja poliitilise toetamise eesmärgil Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee määravad:

1. Kohustada ranna- ja sisevete kalapüügi rajoones olevaid Partei linna- ja maakonnakomiteesid ning maakondade ja vabariikliku alluvusega linnade TSN täitevkomiteesid moodustama Eesti Kalurite Liidu esindajate osavõtul komisjonid, kes peavad kuni 25. märtsini 1945:

a) läbi viima kõigi ehitiste, kalapüügiriistade, paatide, kogu inventari ja vara arvelevõtmise ja võõrandamise neilt kalurite majapidamistelt, mis kuulusid saksa kolonistidele ja koos nendega põgenenud kodumaa reetjatele ning saksa okupantide aktiivseile käsilastele;

b) olemasolevate ja kasutamatult seisvate püügivahendite täieliku ärakasutamise huvides äbi vaatama üksikult kalurite majapidamised, millistes püügivahendite valdaja ise

pole suuteline või tahteline neid majandama, ja kindlaks määrama, milline osa püügivahendeist tuleb neilt võõrandamisele tasu eest.

Märkus: Lit. b ei tule kohaldamisele sõjaväelaste perekondade suhtes, kelle toitja viibib Punaarmee ridades;

c) tasuta ja tasuliselt võõrandatud ehitised, kalapüügiriistad, paadid ja muu vara kuuluvad üleandmisele eeskätt Eesti Kalurite Liidu süsteemis töötavaile kalurite organisatsioonidele — ühistutele ja artellidele.

2. Kohustada Toiduainetetööstuse Rahvakomissariaati tasuta üle andma 25. märtsiks 1945 pärast Eesti NSV vabastamist saksa okupatsioonist tema hooldamisele võetud kalapaadid ja muud püügivahendid, kaasa arvatud kakuamid, bottegarnid, suurrüsad, suurnoodad jne. Eesti Kalurite Liidu süsteemis töötavatele kalurite organisatsioonidele — ühistutele ja eriti artellidele; viimased peavad püügivahendid ja varustise oma inventari nimekirja sisse kandma ning kasutada andma püügiks ja hooldamiseks püügibrigaadidele, s. o. artellides ja ühistutes tegutsevatele püügigruppidele.

3. Kohustada kõiki isikuid ja asutisi, kelle valduses või hooldamisel on välismaale põgenenud isikutele või saksa okupantide käsilastele kuulunud kalamajanduslikku inventari, varustist või püügivahendite materjale ja osi, viivitamatult need üle andma või nende asukohast teatama kohalikule punkti 1 põhjal moodustatud komisjonile.

II.

Kehvik- ja keskmikkalurite abistamisest elu- ja majapidamishoonete taastamisel, uute ehitamisel ning püügivahendite soetamisel.

4. Saksa fašistlike vallutajate poolt laastatud Eesti NSV kalamajanduse kiire taastamise ja peatükk I korras püüniseid saanud töötava kalurkonna elu- ja majapidamishoonete ehitamise, samuti kalamajandusliku inventari soetamise eesmärgil kohustada Eesti Kalurite Liitu, Eesti NSV Põllutöö Rahvakomissariaati, Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaati, NSV Liidu Põllumajanduspanga Eesti Vabariiklikku Kontorit, Eesti Vabariiklikku Kommunaalpanka ning kalapüügi piirkonnis olevaid

Partei maakonnakomiteesid ja maakondade ning valdade TSN täitevkomiteesid tarvitusele võtma järgmisi abinõusid:

a) peatükk I punkti 1 põhjal moodustatud komisjonidel jagada Eesti Kalurite Liidu süsteemi kuuluvate organisatsioonide varustamisest (p. I punkt 2) ülejäänud ehitised, kalamajanduslik invantar ja püügivahendid uuskalurite, kehvik- ja keskmikkalurite vahel, lubades tasuta võõrandatud inventar ja ehitised tasuta üle anda esijoones võitluses saksa fašistide ja nende käsilaste vastu rindel ja tagalas langenute perekondadele, Isamaasõja invaliididele, partisanidele, hävituspataljonide võitlejaile ja komandöridele ning Punaarmee ja Meresõjalaevastiku sõjaväelastele (nende tagasitulekuni nende perekondadele);

b) NSV Liidu Põllumajanduspanga Eesti Vabariiklikul Kontoril võimaldada krediiti maalasuvaile kalurteenijaile ning kehvik- ja keskmikkalureile uute majapidamiste elumajade ja majapidamishoonete ehitamiseks ning sõjategevuse tagajärjel hävinud või mahapõlenud hoonete taastamiseks kuni 10 000 rubla majapidamise kohta 7 aastaks intressimääraga 3% aastas;

c) Eesti Vabariiklikul Kommunaalpangal ja maakondade täitevkomiteedel arvestada krediitide jaotamisel linnades asuvate kalurteenijate ning kehvik- ja keskmikkalurite krediidinõudeid uute majapidamiste elu- ja majapidamishoonete ehitamiseks ning sõjategevuse tagajärjel hävinud hoonete taastamiseks, võimaldades neile pikaajalist krediiti kuni 10 000 rubla majapidamise kohta;

d) NSV Liidu Põllumajanduspanga Eesti Vabariiklikul Kontoril anda krediiti Eesti Kalurite Liidu süsteemis töötavaile kalurite organisatsioonidele ja kehvik- ning keskmikkalureile tasuliselt üleantud ehitiste, kalapüügivahendite, paatide jm. inventari hinna tasumiseks ning püünisteta või väheste püünistega kalurite organisatsioonidele ja kalureile uute püügivahendite soetamiseks järgmiste normide alusel:

1) ühistutele ja artellidele 2—5 aastaks intressimääraga 3,5% aastas ja

2) üksikkalureile väiksemate püügivahendite soetamiseks kuni 12 kuuks intressimääraga 5% aastas;

e) Eesti NSV Metsamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadil hiljemalt 31. detsembriks 1945 lõpetada ehitus-

metsa numbripuude või valmismaterjali väljaandmine (ehituskohtade läheduses) aastalangi arvel uuskalurite majapidmistele, kelle maadel puuduvad hooned, samuti töötava kalurkonna majapidamistele, kelle hooned on põletatud või hävitatud sõjategevuse tagajärjel.

Ehitusmetsa väljaandmist kalurite majapidamistele teostada nimekirjade järgi, mis on koostatud valla täitevkomitee ja kinnitatud maakonna (linna) täitevkomitee poolt, järgmiste normide piires:

eluhoonete ehitamiseks kuni 55 thm,

majapidamishoonete ehitamiseks kuni 15 thm;

f) NSV Liidu Põllumajanduspanga Eesti Vabariiklikul Kontoril teostada krediidi väljaandmist kalurite majapidamistele kasvava metsa ostmiseks metskondade poolt väljaantud tunnistuste ja metsasaajate poolt esitatud võlakohustuste alusel;

g) lubada Mesamajanduse ja Puidutööstuse Rahvakomissariaadil kasvavat metsa ehitusmaterjaliks välja anda kalurite majapidamistele järgmistel tingimustel:

1) rindel ja tagalas võitluses saksa okupantide ja nende käsilaste vastu langenute perekondadele ja Isamaasõja invaliididele elu- ja majapidamishoonete taastamiseks ja ehitamiseks — tasuta,

2) uuskalurite ja kehvikkalurite majapidamiste, samuti Punaarmee ja Merelaevastiku sõjaväelaste perekonnaliikmete, hävituspataljonide võitlejate ja komandöride ning partisanide majapidamiste elu- ja majapidamishoonete taastamiseks ja ehitamiseks — kännurahast 50% võrra alandatud müügihinnaga,

3) sõjategevuse läbi kannatanud keskmikkalurite majapidamiste elu- ja majapidamishoonete taastamiseks — kännurahast 25% võrra alandatud hinnaga;

h) Eesti NSV Riiklikul Plaanikomisjonil 1945. a. I, II ja III kvartaali plaanis ettenähtud kohalike ehitusmaterjalide, klaasi, naelte ja muu materjali toodangust eraldada kehvik- ja keskmikkalurite majapidamiste jaoks elu- ja majapidamishoonete taastamiseks ja uute hoonete ehitamiseks vajalikud kogused Eesti Kalurite Liidu nõudmisel.

III.

Määruse täitmise järelevalve.

5. Järelevalve käesoleva määruse täitmise üle panna Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee Sekretär sm. Sazanovi, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Aseesimehe sm. Alliku ja Eesti NSV Riigikontrolli Rahvakomissari sm. Vaha peale.

Tallinn, 2. märtsil 1945. Nr. 174.

VI.

Tööstus ja kaubandus.

Riigivolikogu poolt 23. juulil 1940 vastuvõetud

Deklaratsioon pankade ja suurtööstuse natsionaliseerimise kohta.

(Avaldatud RT 23. 7. 1940, 77, 745)

Pangad ja tööstuslikud suurkäitised olid eesti kapitalistidele ning suurmaaomanikele töötava rahva väljakurnamisvahendeiks.

Käputäis söödikuid ja spekulante läks rasva ning rikastus tööliste, talupoegade, käsitööliste ning töötava intelligentsi töö arvel.

Rahva varad kuhjusid vabrikantide, tehaste-omanike, pangahärrade taskutesse.

Töötajad tehti puupaljaks, tööpuudus — sellega seoses täielik kindlusetus ning hirm homse päeva eest — säärane on olnud senini eesti tööliste saatus. Riigi majanduslik elu jõudis väljapääsmatusse ummikusse.

Riigivolikogu valimistel, millest osa võttis kogu rahvas, Eestimaa töötav rahvas nõudis, et eesti töölistel oleks tööd, inimväärsed elutingimused ning et nad jäävalt saaksid vabastatud tööpuuduse koledusest.

Oma miitinguil ja koosolekuil töörahvas tõstis üles küsimuse pankade ja tööstuslike suurkäitiste natsionaliseerimisest.

Vastu tulles neile rahva õiglastele nõudmistele ning selleks, et kaotada ühe inimese kurnamine teise poolt ning võtta igaveseks söödikute, vabrikantide, tehaste-omanike ja pangahärrade võim töötava rahva üle, Riigivolikogu kuulutab välja kogu Eestimaa territooriumil pankade ja suurtööstuste natsionaliseerimise.

Nüüdsest peale kuulutatakse kogu rahva omanduseks, s. o. riigi omanduseks kõik pangad ühes nende varandustega, kõik tööstuslikud suurkäitised, kaevandused ning transportettevõtted.

Nüüdsest peale Eestimaa töörahval on käes enda majanduslikuks vabastamiseks võimsad vahendid — pangad ja suurtööstus. Sellega luuakse tingimused rahvamajanduse kiireks tõusuks, mida tagab vabrikute ja tehaste peremeesteks saavate tööliste vaba töö.

Riigivolikugu on veendunud, et see otsus vastab täiesti rahva ja riigi huvidele ning kutsub üles kõiki töölisi ja teenijaid pidama revolutsioonilist distsipliini ning üles näitama ennastsalgavat tööd selleks, et uus kord saaks lõpliku võidu.

Riigivolikogu teeb Valitsusele ülesandeks viivitamata koostada ning kinnitada natsionaliseerimisele kuuluvate ettevõtete nimekiri.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus tööndusliku tootmisartelli põhikirja kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 28. 12. 1944, 16. 212)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Kinnitada Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuva Tööndusliikkude Kooperatiivide Peavalitsuse süsteemis oleva tööndusliku tootmisartelli tüüppõhikiri vastavalt lisale.

Tallinn, 11. detsembril 1944. Nr. 364.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
11. detsembri 1944 määruse nr. 364 juurde.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuva Tööndusliikkude Kooperatiivide Peavalitsuse süsteemis oleva tööndusliku tootmisartelli tüüppõhikiri.

I. Artelli nimi ja asukoht.

1. Artelli nimeks on .....

Artelli juhatuse asukohaks on .....

.....

.....

II. Artelli ülesanded, õigused ja vastutus.

2. ..... linna (valla) töötajad, käsitöölised ja töölised koonduvad vabatahtlikult tööndusliikku tootmisartelli, et ühiste vahenditega ja ühise tööga tõsta kohaliku käsitööstuse toodangu taset, luues selleks kõrge tehnikatasemega ja eeskujuliku sotsialistliku tööorganisatsiooniga kollektiivettevõtte, mis peab võimaldama artelli koondunud töötajate üldist materiaalse olukorra parandamist ja nende kultuurilise taseme tõstmist, aidates kaasa kooperatiivse tööstuse tõusule ning riigi sotsialistlikule ülesehitamisele.

3. Artelli ülesandeks on organiseerida ja arendada .... tööndusala ja teisi selle alaga abistavalt seoses olevaid tööndusalasid.

4. Oma ülesannete teostamiseks on artellil õigus asutada töökodasid, kauplusi, ladusid, sööklaid, abimajapidamisi, raamatukogusid, lugemistube; korraldada õppekursusi, õppereise; korraldada oma liikmete kasvatustööd, kirjastada ajakirju ja raamatuid.

5. Artelli toodang valmib ühistes ettevõtetes (artelli töökodades jne.), mis tegutsevad artelli vahenditega.

Neil juhtudel, kui artell ei saa organiseerida kõigile liikmeile tööd artelli ettevõtetes, on lubatud artelli üksikutele liikmetele anda välja kodus töötlemiseks või viimistlemiseks vastavaid tooraineid või materjale.

6. Artelli tegutsemiseks ja tootmiseks vajalikud tööriistad, mis kuuluvad artelli üksikuile liikmeile, tunnustatakse viimaste soovil artelli omanduseks ulatuses, mille määrab artelli üldkoosolek.

Üksikute esemete eest, mida artelli liige annab artellile kasutamiseks, makstakse temale amortisatsioonitasu.

7. Artellil on kõik juriidilise isiku õigused, mis on ette nähtud kehtivais seadusis. Ta võib omandada varasid, sõlmida lepinguid, võtta enda peale kohustusi, esineda kohtus ja arbitraaži organeis nõudjana ja kostjana ning olla organisatsioonide asutajaks ja liikmeks.

8. Kolmandate isikute ja asutiste ees artell vastutab oma kohustuste eest kõigi oma fondide ja varadega.

9. Artell alustab oma tegevust, kui tal on vähemalt 7 liiget.

III. Artelli liikmed, nende õigused ja kohustused.

10. Liikmete arv artellis on piiramatu.

11. Artelli liikmeks võivad olla kõik Eesti NSV töötajad alates 16. eluaastast. Samuti võivad olla artellis oskusõpilased alates 15. eluaastast.

Artelli õpilased ei või olla artelli juhatuse või revisjonikomisjoni liikmeks ega artelli volinikeks.

12. Liikmeid võtab vastu artelli üldkoosolek või üldkoosoleku määramisel juhatus vastava kirjaliku sooviavalduse põhjal.

Kui juhatus jätab sooviavaldaja liikmeks võtmata, jääb viimasel õigus pöörduda kaebusega üldkoosoleku poole.

Liikmeks mittevastuvõtmise põhjust ei ole juhatus kohustatud avaldama.

Üksikutel juhtudel võib juhatus määrata artelli astuda soojaile katseaja, kestusega mitte üle ühe kuu.

13. Igal artelli liikmel on hääleõigus artelli üldkoosolekul.

Alla 16 a. vanuseid artelli liikmeid ja artelli liikmeid, kellede valimisõigus on kohtulikult kitsendatud, ei või valida artelli organeisse.

Igal liikmel on üldkoosolekul ainult üks hääl. Oma hääleõigust ei või liige edasi anda.

Liikme kohustused artelli vastu tekivad liikmeõiguste omandamisega.

14. Artelli iga liige maksab sisseastumis- ja osamaksu.

15. Artelli liikme sisseastumis- ja osamaksu suurus võrdub tema keskmise 2,5-kuulise töötasuga, mille määrab artelli juhatus. Sellest summast arvatakse 25% sisseastumismaksuks ja kantakse artelli põhifondi ning 75% arvatakse osamaksuks ja kantakse artelli osamaksufondi.

16. Osamaksu tasumine võib toimuda osade kaupa artelli üldkoosoleku poolt määratud aja jooksul.

Osamaksu osade kaupa tasumise korral arvatakse vastavad summad maha liikme poolt artellilt saadavast töötasust. Mahaarvamise protsendi määrab kindlaks üldkoosolek.

17. Iga liige vastutab artelli kohustuste eest oma sundusliku osamaksu piirides ja peale selle lisavastutusena maksujõuetusliku likvideerumise korral kuni kahekordse osamaksu ulatuses.

18. Artelli liige on kohustatud täitma kõiki käesoleva põhikirja nõudmisi ja üldkoosoleku seaduslikke otsuseid, vastuvaidle-

mata täitma tootmisjuhtide seaduslikke korraldusi ja hoolikalt käsitlema artelli varasid.

Artelli liikmed, kes on teostanud artellis varguse, vaatamata selle suurusele, või lubavad endale ulakust artelli ettevõtetes või avalikus kohas, võetakse kohtulikule vastutusele.

Ebaperemehelikku ja hoolimatut artelli varade käsitlemist ja pillamist vaadeldakse kui ühise asja reetmist ja töötava rahva vaenlaste praktilist abistamist.

19. Liige võib artellist igal ajal lahkuda, esitades juhatusele sellekohase kirjaliku teadaande 1 kuu enne lahkumist.

Artellist väljaastumine ei anna väljaastunule õigust lahkuda artelli ettevõtetest või loobuda kodusest tööst artelli jaoks. Artelli liikmed, kes töötavad artelli ettevõtetes, võivad ettevõtetest lahkuda või üle minna ühest ettevõttest teise ainult artelli juhatuse esimehe loal. Artelli juhatuse esimees on kohustatud andma artelli liikmele lahkumisloa seaduses ettenähtud juhtudel või riiklikesse ettevõtetesse või asutistesse ülemineku puhul.

20. Artelli liikmed, kes rikuvad põhikirja eeskirju, ei täida oma kohustusi artelli vastu, kahjustavad oma tegevusega artelli huvisid või talitavad sotsialistliku korra vastaselt, heidetakse artellist välja üldkoosoleku poolt artelli juhatuse esimehe ettepanekul.

Väljaheitmise küsimus loetakse otsustatuks, kui vähemalt kaks kolmandikku kõigist koosolekul viibijaist hääletab väljaheitmise poolt.

Enne hääletamist võib väljaheidetav anda üldkoosolekul seletusi.

21. Väljaheidetud liiget võib võtta tagasi artelli liikmeks ainult üldkoosoleku otsuse põhjal.

22. Lahkunud või väljaheidetud artelli liige on kohustatud katma artelli kahjud selle tegevusaasta eest, millal ta artellist lahkus, kooskõlas p. 74 eeskirjadega.

22. Osamaksud ühes osakasuga, millest arvatakse maha lahkunud liikme rahalised kohustused artelli vastu, makstakse välja kolme kuu jooksul, pärast selle aasta aruande kinnitamist üldkoosoleku poolt, millal liige artellist lahkus.

Kui lahkunud liige võttis osa töö täitmisest, mis artell on enda peale võtnud kohustuste alusel teiste asutiste ees, siis juhatus võib nõuda temalt pealepandud tööosa täitmist.

Liikme surma korral makstakse välja osamaks ühes osakasuga tema pärijaile samadel alustel nagu artellist lahkumiselgi.

Ülalnimetatud summade väljamaksmist ei või lahkunud artelli liige ega ta pärijad nõuda materiaalvarades.

IV. Artelli tegevuse ja töö organiseerimine.

24. Artelli juhatus ja artelli liikmed kohustuvad

a) arendama oma tööndusala, värbama uusi liikmeid artelli, laiendama olemasolevaid ja organiseerima uusi ühisettevõtteid;

b) võtma tarvitusele vahendeid tööstuste edaspidiseks spetsialiseerimiseks ja mehhaniseerimiseks, kasutades eeskujuks parimate vabrikute-tehaste saavutisi sel alal;

c) läbi viima ja kõvendama artelli liikmete isetegevust tööorganisatsioonis, organiseerides tööndusalaseid nõupidamisi, sotsialistlikku võistlust, lööktööd ja stahhaanovlikku liikumist;

d) tõstma töö hulka, püüdma vähendada väljaminekuid ja alandama toodete omahinda;

e) teostama otsustavat võitlust toodete kvaliteedi tõstmiseks, praaktööde kaotamiseks ja igasuguse toodangulise kao vähendamiseks;

f) kõigiti kõvendama töödistsipliini, organiseerima kõigi artelli töötajate tööaja ratsionaalset kasutamist täpse tabelilise arvestamisega ja otsustavalt võitlema töödistsipliini rikkujatega;

g) välja laskma heakvaliteedilisi ja komplektseid tooteid kooskõlas kohustuslike standardidega või vastavatel juhtudel tehniliste tingimuste või näidistega.

25. Oma majandustegevuse alal püüab artell valmistada eeskätt laiatarbetooteid ning tooteid, mis on vajalikud töötavate masside eluoluliste vajaduste rahuldamiseks.

26. Artelli tegevus tugineb isemajandamise ja isetegevuse põhimõttele ja artelli rentabiliteedi tõstmisele. Rentabiliteedi eest vastutab juhatus ja kogu kollektiiv tervikuna.

27. Artelli tootmistegevust suunatakse ettemääratud tootmisplaani järgi, mis on vastu võetud artelli üldkoosolekul ja kinnitatud vastava tööndusliidu poolt.

28. Artell valmistab tootmistegevuseks ette tooraineid, materjale ja esemeid, töötleb toorainet ja poolfabrikaate, müütab valmistooteid oma tootmisvõime ulatuses ja püstitab kapitaalehitisi kinnitatud tegevusplaani kohaselt.

29. Artell:

a) teostab majanduslikke ja kultuurselgituslikke üritusi liikmete kultuur-poliitilise taseme tõstmiseks;

b) valmistab ette kaadreid ja juhib õppetegevust, organiseerides selleks koole, kursusi jne.;

c) aitab kaasa oma liikmete töötingimuste ja olude parandamiseks ning hoolitseb ka liikmete perekondade eest, asutades ühissööklaid, abimajapidamisi, lastesõimi jne.;

d) korraldab õigusteadusliku abi andmist oma liikmetele.

30. Artell, kooskõlas oma kinnitatud tegevusplaaniga, töötab iseseisvalt oma vahenditega ja varadega, kasutades tarbe korral ka panga krediiti ja tellijate poolt antavaid avansse.

31. Artellile on kohustuslikud kõik tööndussüsteemis juhtivalt tegutsevate organisatsioonide korraldused.

32. Artelli koopereerimisrajooni piir on: .....

33. Kõik artelli tööd teostatakse tema liikmete isikliku töötõuga. Ükski artelli liikmeist ei või keelduda vastu võtmast temale määratud tööd.

Sõjaväeteenistusse võtmise, partei organeisse või muisse ühiskondlikesse organisatsioonidesse valimise puhul artellis ajutiselt töötamise lõpetanud liikmetel on õigus jääda edasi artelli liikmeks kogu nende äraolekuaja kestel.

34. Palgaliste tööjõudude töölerakendamine on lubatud ainult abitöödel ja mitte artelli põhitööharus. Samuti on lubatud palgaliste tööjõudude palkamine eriteadmisi vajavate tööde teostamiseks, nagu insenere, tehnikuid, raamatupidajaid jt. tingimusega, et palgaliste tööjõudude arv ei ületaks 10% liikmete üldarvust. Erijuhtudel võib palgalisi tööjõude ajutiselt rakendada ka artelli peatööaladele, nõudes selleks igakordset luba järelevalvet teostavalt valitsusorganilt, kes määrab tööjõudude palkamise tähtaja ja ulatuse.

35. Artelli liikmete töö reguleerimise (tööaeg, puhkus, praagitasu, seisakud jne.), samuti ühistes ettevõtetes töötamise ja liikmetega arvete tegemise korra määrab artelli sisekord, mis kinnitatakse artelli üldkoosoleku poolt.

Tööpäeva kestvus määratakse artelli üldkoosolekul ja ei või olla vähem kui 8 tundi.

Kahjulike töötingimustega ameteis, millised on loetletud NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu poolt kinnitatud erilises nimestikus, määratakse lühendatud tööpäev. Artelli liikmetele, kes töötavad kodus, määratakse artelli juhatuse esimehe poolt kindlaks päevad artelli töö järele ilmumiseks.

36. Tööde normid ja hinnad igale töötajate liigile, tegevusele ja tootele eraldi määrab artelli juhatus. Need normid ja hinnad töötatakse välja kõrgemalseisvate kooperatiivsete organisatsioonide juhiste põhjal ja kinnitatakse artelli üldkoosoleku poolt.

Normide ja hindade väljatöötamisel peetakse eriti silmas tükitöö põhimõtet ja ei lubata palkade ühtlustamist ja võrdsustamist.

37. Töödistsipliini ja teiste kohustuste rikkumise puhul, kui need rikkumised ei too endaga kaasa kohtulikku vastutust, alluvad artelli liikmed sisekorras ettenähtud karistustele, mis võivad olla: hoiatus, noomitus, ajutine töölt eemaldamine, üleviimine teisele madalama-tasulisele kohale kuni kolmeks kuuks või artellist väljaheitmine. Peale selle tasuvad karistatud liikmed artelli poolt kantud kahjud.

38. Kaaluvate põhjusteta töölt puudumise, tööle hilinemise, omavoliliselt varem töölt lahkumise või kodus töötamisel artelli jaoks tehtava töö omavolilise katkestamise puhul vastutavad artelli liikmed kohtulikult kehtivate seaduste kohaselt.

V. Artelli fondid.

39. Artelli fondid jagunevad põhi- ja osamaksufondiks, pikaajaliste kreeditoride fondiks ja erifondideks. Fonde kasutatakse artelli operatsioonideks, kui üldkoosolek ei määra seda teisiti.

40. Põhifond tekib:

a) artelli liikmete sisseastumismaksudest;
b) artelli iga-aastasest kasumist mahaarvamistest vähemalt 35% ulatuses, kuni põhifond on kasvanud osamaksufondi suuruseks;
c) artelli omandiks tunnustatud põhifondi määratud varadest;
d) varadest, mis on saadud riiklikelt tööstustelt, tööstuste juhtimise keskuselt ja teistelt organisatsioonidelt;
e) muudest sissetulekutest.

Põhifondi kasutatakse varade soetamiseks, kapitaalremontideks, tööriistade muretsemiseks, ümberehitusiks, artelli tootmis- ja müügiala finantseerimiseks ja artelli kahjude katmiseks.

41. Artelli liikmeilt viimaste soovil artelli omandiks tunnustatud tööriistade hinnatud väärtusest kantakse osa liikme osamaksude arvele üldkoosoleku poolt kinnitatud ulatuses ja ülejäänud osa arvatakse põhifondi ning kaetakse pikaajaliste kreeditoride fondist, üldkoosoleku poolt kinnitatud tähtaegadel.

42. Osamaksu fond koosneb osamaksudest ja seda võib kasutada ainult artelli tootmis- ja müügiala finantseerimiseks.

43. Erifondide asutamise ja kasutamise korra otsustab üldkoosolek kooskõlas kehtivate seaduste ja määrustega.

Erifondid moodustatakse:

a) kasumi osast üldkoosoleku määramisel;
b) artelli liikmete erimaksudest;
c) muudest sissetulekutest,

ja määratakse artelli erieesmärkide finantseerimiseks (sotsialistliku võistluse ja lööktööliste auhindade fond, ratsionaliseerimise ja leiutiste fond, amortisatsiooni fond, artelli liikmete heaolu parandamise fond, kultuurfond jt.).

Artelli liikmete poolt erifondidesse maksetavate erimaksude suurus ei või ületada liikme osamaksu .....-kordset suurust.

VI. Artelli tegevuse juhtimine.

44. Artelli tegevust juhivad:
a) üldkoosolek;
b) juhatus.

Artelli puutuvate mitmesuguste küsimuste läbiarutamiseks või muude eriülesannete täitmiseks võib üldkoosolek valida komisjone. Kui üldkoosoleku kokkukutsumine on raskendatud artelli liikmete rohkearvulisuse või territoriaalse laialipaisatuse tõttu, võib artelli üldkoosolekut asendada volinike koosolekuga. Volinike koosoleku kohta on kehtivad kõik artelli üldkoosoleku kohta käivad eeskirjad. Volinikud valitakse kinnise (salajase) hääletusega üldkoosoleku poolt. Kõrgemalseisva organi nõusolekul võib seada ametisse artelli üksikute tegevusalade või tootmisbrigaadide juhtimiseks alalisi volinikke, kes valitakse üldkoosoleku poolt või üldkoosoleku poolt määratud korras — juhatuse poolt.

45. Üldkoosolekud on:

a) korralised, mida juhatus on kohustatud kokku kutsuma üks kord aastas, mitte hiljem kui 3 kuu jooksul pärast tegevusaasta lõppu;

b) erakorralised, mida juhatus kutsub kokku kas oma äranägemisel, revisjonikomisjoni, vähemalt $^1/_5$ artelli liikmete kirjalikul nõudmisel või tööndusliidu või kõrgemalseisva organi nõudmisel.

Juhatus on kohustatud revisjonikomisjoni, $^1/_5$ artelli liikmete kirjalikul nõudmisel või tööndusliidu või kõrgemalseisva organi nõudmisel kokku kutsuma üldkoosoleku 14 päeva jooksul, arvates nõudmise saamisest. Kui juhatus seda ei tee, siis kutsub üldkoosoleku kokku revisjonikomisjon.

46. Üldkoosoleku ülesandeks on:

a) artelli tegevuskavade, eelarve ja aruande kinnitamine ja kasumite ja kahjude jaotamine;

b) artelli tootmisnormide ja tööhindade kinnitamine;

c) juhatuse, revisjonikomisjoni liikmete ja nende asemike valimine ja neile tasude määramine;

d) üldkoosoleku, juhatuse, revisjonikomisjoni ja ettevõtete kodukordade kinnitamine;

e) erikomisjonide asutamine, nende liikmete valimine ja nendele juhatuskirjade kinnitamine;

f) eriringide, punaste nurkade, kursuste jne. kodukordade kinnitamine;

g) artelli liikmetele jaotatava töö ulatuse määramine;

h) artelli liikmete töötasust mahaarvestuste ulatuse ning sisseastumis-, osa- ja erimaksude tasumise korra määramine;

i) hoonestusõiguste ja kapitaalehitiste soetamise otsustamine;

j) üldiste laenutingimuste määramine;

k) juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmete vastu tõstetud süüdistuste arutamine ja otsustamine, samuti nende ametist tagandamine enne valimisaja lõppu;

l) juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmete kohtulikule vastutusele võtmise otsustamine;

m) liikmete vastuvõtmine, kui seda ülesannet ei ole üldkoosoleku määramisel pandud juhatusele;

n) liikmete väljaheitmine;

o) artelli liitudesse ja teistesse organisatsioonidesse liikmeks astumise otsustamine;
p) põhikirja muutmine ja artelli tegevuse lõpetamine;
r) kõigi teiste küsimuste otsustamine, mis juhatuse võimupiiridest üle ulatuvad.

Üldkoosolek võib otsustada ainult neid asju, mis on päevakorras välja kuulutatud.

47. Üldkoosoleku ajast, kohast ja päevakorrast teatab kokkukutsuja liikmeile või volinikkude koosoleku kokkukutsumisel — volinikele kirjalikult hiljemalt üks nädal enne koosoleku päeva.

48. Üldkoosoleku avab juhatuse esimees või tema asemik, või kui üldkoosoleku on kokku kutsunud revisjonikomisjon, siis selle esimees.

Üldkoosolek on otsusevõimeline, kui on koos üle poole artelli liikmeist või — volinike koosoleku puhul — volinikest.

49. Üldkoosoleku valib iga koosoleku algul koosoleku juhataja ja protokollija. Koosoleku juhatajaks ei või olla juhatuse või revisjonikomisjoni liige ega artelli teenistuses seisev isik.

50. Üldkoosolek otsustab kõiki küsimusi koosolekust osavõtjate absoluutse häälteenamusega.

Kui asjade otsustamisel on poolt ja vastu ühepalju hääli, siis loetakse ettepanek tagasilükatuks. Kõigi asjade otsustamisel tuleb erapooletud lugeda vastuhäälteks. Üldkoosoleku otsused on kehtivad artelli kõigi liikmete kohta.

Juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmete valimine, nende vastutuselevõtmine ja ametist tagandamine ning liikmete väljaheitmine toimub salajasel hääletamisel. Kõigi muude küsimuste otsustamine toimub lahtisel hääletamisel, kui üldkoosolek ei otsusta salajast hääletamist.

Kui valimistel tarvilik arv kandidaate ei saanud vajalikku häälteenamust, toimetatakse järelvalimisi.

Järelvalimisil tuleb seada üles kandidaate mitte rohkem kui valitavate kahekordsel arvul.

51. Üldkoosoleku otsused kirjutatakse protokolliraamatusse. Protokollile kirjutavad alla koosoleku juhataja ja protokollija.

Juhatus.

52. Juhatus on otseseks artelli täidesaatvaks ja valitsevaks organiks ning esindajaks ilma erilise volituseta. Tema kohuseks on artelli tegevuse juhtimine ja varade valitsemine piires, mis

määratud käesolevas põhikirjas ja üldkoosoleku poolt kinnitatud kodukordades.

53. Juhatuse otseseks ülesandeks on:

a) artelli toodangulise ja kaubandusliku tegevuse korraldamine ja ettevõtete juhtimine ning valitsemine;

b) uute liikmete vastuvõtmine, kui see ülesanne on üldkoosoleku poolt pandud juhatusele, ja artelli liikmete nimekirja pidamine;

c) ärilise ja toodangulise tegevuse kava ja eelarve koostamine, raamatupidamise korraldamine ja aruandmine;

d) ruumide üürimine;

e) kulude tegemine üldkoosoleku poolt kinnitatud piires;

f) palgaliste tööjõudude palkamine ja vallandamine;

g) üldkoosoleku, juhatuse, revisjonikomisjoni, erikomisjonide ja eriringide kodukordade väljatöötamine;

h) artelli nimel laenude tegemine üldkoosoleku poolt lubatud piires;

i) kassapidamise korraldamine;

j) artelli varade — raha, kaupade, toorainete, tööriistade jne. inventeerimine aasta vahetusel ja vajaduse puhul erakorraliselt;

k) hoonestuse ja kapitaalehitiste soetuslepingute sõlmimine üldkoosoleku otsuse kohaselt; artelli nimel lepingute sõlmimine ja volikirjade andmine;

l) järelevalve ja vastutus artellis töödistsipliini täitmise eest, õigeaegne asjade ülesandmine prokuratuurile ning kohtu organeile artelli liikmete ja palgaliste kohta, kes mõjuvate põhjusteta töölt puuduvad või on omavoliliselt ettevõtetest lahkunud, samuti nende poolt teostatud varguse või ulakuse puhul;

m) artelli asjaajamine ning artelli esindamine kohtu, arbitraaži organeis ja kolmandate isikute ees;

n) vastutus koos tootmise juhatajaga (tehniline juhataja), kes teostab kvaliteedi kontrolli, halvakvaliteedilise või mittekomplektse tööndusliku toodangu, samuti kohustuslike standardidega vastuolus olevate toodete väljalaskmise eest;

o) artelli liikmeile karistuse määramine vastavalt artelli põhikirja p. 37-le.

54. Juhatus on vähemalt kolmeliikmeline, kelle üldkoosolek valib artelli liikmete hulgast kaheks aastaks. Samaks ajaks ja samal arvul valitakse ka asemikud.

Juhatuse liikmeiks ei või valida liikmeid, kes on suguluses omavahel või revisjonikomisjoni liikmetega või kes on kaotanud valimisõigused kohtu otsusel.

55. Juhatus jaotab ametid oma liikmete vahel pärast valimisi esimesel juhatuse koosolekul, samuti jaotab juhatus oma liikmete vahel üksikute artelli majandus- ja tegevusharude juhtimise. Üldjuhtimine määratakse ühele juhatusliikmele või palgatud tehnilisele juhile, kes allub vahetult juhatuse järelevalvele.

56. Sotsialistliku selgitus- ja kasvatustöö korraldamiseks võib juhatus moodustada enda seast selgitustöö toimkonna.

57. Juhatus peab koosolekuid üldkoosoleku poolt kinnitatud kodukorras nimetatud arvul.

58. Juhatuse koosolek on otsusevõimeline, kui koos on vähemalt pooled juhatuse liikmete arvust, kuid mitte alla kolme liikme. Asjad otsustatakse häälteenamusega. Häälte poolnemisel loetakse ettepanek tagasilükatuks.

59. Juhatuse otsused protokollitakse. Protokollile kirjutavad alla kõik koosolekust osavõtnud juhatusliikmed.

60. Uue juhatuse valimise korral võtab uus juhatus asjaajamise ja varandused üle kahepoolse aktiga, mis on dateeritud valimise kuupäevaga ja koostatud revisjonikomisjoni juuresolekul.

61. Juhatusliikmed saavad oma töö eest tasu üldkoosoleku otsuse kohaselt.

62. Juhatusliikmed vastutavad solidaarselt kõigi kahjude eest, mis nad on põhjustanud artellile oma tegevusega või tegevuseta olekuga, käesoleva põhikirja või üldkoosoleku seaduslike otsuste ja kinnitatud kodukordade eeskirjade rikkumisega või teiste seadusevastaste tegudega.

VII. Artelli asjaajamise revideerimine.

63. Artelli tegevuse, asjaajamise ja raamatupidamise revideerimiseks valitakse üldkoosoleku poolt kaheks aastaks revisjonikomisjon.

64. Revisjonikomisjoni valitakse salajasel hääletamisel vähemalt kolm liiget ja kolm asemikku, kuid mitte artelli palgalisi ega liikmeid, kes on suguluses omavahel või juhatusliikmetega või kellelt kohtu teel on võetud valimisõigused.

65. Revisjonikomisjoni ülesandeks on:

a) artelli raamatupidamise ravideerimine;
b) artelli kassas olevate rahasummade ja teiste väärtuste aegajaline ülelugemine ja võrdlemine raamatute ja dokumentidega;
c) järelevalve teostamine artelli varade ja kohustuste korrapärase inventeerimise üle aasta vahetusel;
d) toodangu plaani ja üldise tegevuskava täitmise jälgimine;
e) liikmete poolt juhatuse vastu tõstetud kaebuste läbivaatamine ja vajaduse korral oma seisukoha üldkoosolekule esitamine;
f) selle järele valvamine, et juhatus täidaks põhikirja ja artellis kehtivat kodukorda ning nõuaks palgalistelt kodukorra ja juhatuskirjade korralikku täitmist;
g) aastaaruande läbivaatamine ja võrdlemine raamatutega ja inventuuri andmetega ning nende kohta seisukoha võtmine, samuti eelarve ja tegevuskava läbivaatamine ja seisukoha võtmine;
h) valvamine artelli faktilise osavõtu üle sotsialistlikust ülesehitustööst ja sotsialistliku omandi kaitsmisest;
i) kodukorraga revisjonikomisjoni peale pandud muude ülesannete täitmine.

66. Oma tegevuses revisjonikomisjon toetub tööliste aktiivile, tõmmates kaasa oma tööle artelli liikmeid, eriti löökbrigaadlasi, stahhaanovlasi jt.

67. Revideerimise tulemused kirjutatakse eri protokolliraamatusse. Protokollile kirjutavad alla koosolnud revisjonikomisjoni liikmed.

On artellis korratused eriti suured või leidub asjaajamises kuritarvitusi ja juhatus ei astu nende kõrvaldamiseks viivitamata samme, nõuab revisjonikomisjon põhikirja p. 45 lit. b põhjal erakorralise üldkoosoleku kokkukutsumist.

VIII. Arvepidamine ja aruandmine.

68. Artelli tegevusaastaks on kalendriaasta.

69. Igal aastal, mitte hiljem kui 1. märtsiks koostab juhatus aruande ja esitab selle pärast revisjonikomisjoni poolt läbivaatamist ühes eelarvega üldkoosolekule kinnitamiseks. Revisjonikomisjon peab aruande läbi vaatama hiljemalt 15. märtsiks.

Üldkoosolek peab kinnitama aruande hiljemalt 30. märtsiks.

70. Artelli aruanne peab sisaldama: a) teateid liikmete arvu muudatuse üle; b) kõigi arvete üldise läbikäigu; c) kulude ja tulude arve; d) äriseisu; e) kasu jaotamise kava; f) kahjude katmise kava.

71. Juhatus on kohustatud teostama arvepidamist ja aruandlust kehtivate seaduste ja tööndusliku kooperatsiooni süsteemi määruste ning vormide järgi ja esitama aastaaruande ühes bilansiga üheaegselt tööndusliidule ja finantsorganeile artelli tulumaksuga maksustamiseks.

72. Artelli kirjavahetus toimub juhatuse esimehe või ühe juhatusliikme allkirjaga. Artelli kohustused, tšekid, volikirjad peavad kandma juhatuse esimehe ja ühe juhatusliikme allkirja või juhatuse täisvolilise esindaja allkirja.

IX. Kasumite ja kahjumite jaotamine.

73. Artelli kasumist määratakse igal aastal vähemalt 35% põhifondi ja 25% pikaajaliste kreeditoride fondi, tasutakse määratud tulumaks ja kuni 20% võidakse jaotada artelli liikmete vahel suhteliselt nende tööle.

Kasumist ülejääv osa kasutatakse organiseerimistöödeks ja artelli fondide täiendamiseks üldkoosoleku määramisel.

74. Kahjud, mis on tekitatud artellile tema liikmete poolt, nõutakse neilt sisse.

Kahjud, mis selguvad aastaaruandest ja ei kuulu sissenõudmisele näidatud korras, jaotatakse üldkoosolekul kas artelli liikmete vahel või jäävad artelli bilanssi veel üheks aastaks, välja arvatud kahjuosad, mis langevad lahkunud või väljaheidetud liikmeile, kes need katavad.

Summad, mis on jaotatud artelli liikmete vahel, nõutakse sisse tähtajal, mille määrab üldkoosolek — mitte pikemaks kui 1 aasta.

Sissemaksud kahjude katmiseks igale liikmele langevas osas ei või ületada kahekordselt temale määratud artelli osamaksu.

Kahjud, mis jäävad artelli bilanssi ja ei kattu järgmise aasta tuludest ja juhul, kui neid pole võimalik katta aasta jooksul muudest allikaist, kirjutatakse maha artelli bilansist põhikapitali vähendamise arvel.

X. Artelli tegevuse lõpetamine.

75. Artell likvideeritakse:

a) kui üldkoosolek teeb sellekohase otsuse;
b) kui liikmete arv langeb alla seitsme;
c) kui artell liitub teise artelliga;
d) kui artell tunnustatakse maksujõuetuks.

76. Artelli likvideerimine toimub kehtivates seadustes ettenähtud korras, selleks valitud likvideerimiskomisjoni kaudu.

77. Artelli võlgade ja vahekordade korraldamisest järele jäävad varad antakse pärast likvideerimist üle tööndusliidule, kelle liige artell on, või kõrgemalseisvale kooperatsiooni organile või artelli liitumisel teise artelliga — sellele artellile.

Artelli asutajate allkirjad:

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....
7. .....

Tarbijate kooperatiivi normaalpõhikiri.

(Avaldatud ENSV T 28. 2. 1941, 23, 296)

I. Üldeeskirjad.

1. Kodanikud, kes elutsevad .....
(linn, vald, maakond)
ühinevad vabatahtlikult ..... Tarbijate Kooperatiivis, et ühiste jõudude ja abinõudega organiseerida „nõukogude kaubandust ilma kapitalistideta — olgu need väikesed või suured, kaubandust ilma spekulantideta — olgu need väikesed või suured“ (Stalin).

Tarbijate kooperatiiv seab endale ülesandeks rahuldada kõigi töötajate kasvavaid nõudeid neile vajalike kaupade suhtes ja soodustada sellega sotsialistliku majanduskorra kasvu.

2. Nende ülesnnete teostamiseks tarbijate kooperatiiv avab kauplusi, kioske ja rändkauplusi; organiseerib tööstus- ja toidukaupade kättetoimetamist tarbijaile; teostab tarviduse tundmaõppimise alusel kaupade ostu oma liidust ja teistest ühistegelikest ning riiklikest asutisist; teostab riiklikel ülesandeil, kokkuleppe kohaselt oma liiduga ja muude organisatsioonidega või nende ülesandel põllumajanduslike toodete, toormaterjalide ja kodutööstuse toodete kokkuostu; organiseerib neil otstarbeil kokkuostetud toodete vastuvõtu-, sorteerimis- ja säilitamispunkte, samuti ka ettevõtteid nende töötlemiseks; organiseerib oma tarbijaskonna jaoks restorane, teemaju, söögisaale, pagaritööstusi ja muid tootmisettevõtteid (kalja keetmist, jäätise tootmist, vorstitööstusi j. m.).

3. Tarbijate kooperatiivi töö toimub isemajanduse alusel ning riigi poolt kindlaksmääratud hindadest valjult kinnipidamisel. Kogu tarbijate kooperatiivi töö tugineb plaanile, mis kooskõlastatakse tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu ülesandeiga ning kinnitatakse liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) poolt. Arvepidamine ja aruandmine toimub tarbijate kooperatiivis Tsentrosojuzi poolt määratud korras ja vormularide järgi.

4. Tarbijate kooperatiivil on juriidilise isiku õigused ning tal on õigus seaduslikus korras omandada ja võõrandada varandusi, ehitada ja sisustada kauplusi, ladusid ja muid ettevõtteid, omandada transportabinõusid, sõlmida lepinguid, anda välja volitusi ning nõuda ja kosta kohtus.

5. Tarbijate kooperatiiv on ..... liidu liige.

6. Tarbijate kooperatiivi juhatus asub .....

.....

.....

.....

7. Tarbijate kooperatiivil on oma nimetusega pitsat.

II. Liikmeskond.

8. Tarbijate kooperatiivi liikmeiks võivad olla mõlemast soost kodanikud, kes on ületanud 16-da eluaasta, arvatud välja valimisõiguse kaotanud isikud.

9. Iga kodanik, kes soovib astuda kooperatiivi liikmeks, esitab pärast põhikirjaga tutvumist juhatusele avalduse liikmeksvõtmise kohta.

10. Liikmeksvõtmine toimub liikmete üldkoosolekul (volinike koosolekul), kes kinnitab juhatuse poolt esitatud uute liikmete nimestikud.

11. Iga liikmeksastuja maksab 3 rubla sisseastemaksu ja ..... rubla osamaksu (mis määratakse kindlaks liikmete üldkoosoleku või volinike koosoleku poolt, kuid mitte alla 25 rubla).

12. Liikme perekonnaliikmeile, kelledel pole iseseisvat teenistust, määratakse osamaksu suurus kindlaks ..... rublale (üks neljandik § 11-das kindlaksmääratud osamaksu suurusest).

13. Igale tarbijate kooperatiivi liikmele antakse liikmeksastumisel liikmeraamat.

14. Uutele liikmeile võib juhatus lubada osamaksu tasumist jaokaupa tähtajaga mitte üle 3 aasta.

15. Tarbijate kooperatiivi iga liige kohustub valjult hoidma ja kaitsma ühistegelikku omandit, aktiivselt osa võtma tarbijate kooperatiivi tööst, abistama selle juhatust ja revisjonikomisjoni ning aitama kaasa tarbijate kooperatiivmajanduse edustamisele ja tugevdamisele.

16. Igal liikmel on õigus:

a) hääleõigusega osa võtta liikmete üldkoosolekust kõigi tarbijate kooperatiivi tegevusse puutuvate küsimuste arutamisel;

b) valida ja olla valitud juhatusse ja revisjonikomisjoni ning samuti oma tarbijate kooperatiivi ja oma liidu volinike koosseisu;

c) esitada juhatuse kaudu liikmete üldkoosolekule arutamiseks küsimusi, mis on sihitud tarbijate kooperatiivi tegevuse edustamiseks (vähemalt 3 päeva enne koosolekut);

d) nõuda erakorralise liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) kokkukutsumist;

e) kasutada tarbijate kooperatiivi kultuur-hariduslikke ja muid kultuurielu üritusi (kino, punased nurgad, lastesõimed jne.);

f) saada liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) poolt kindlaksmääratud osakasu (§ 54-da punkt „a");

g) kasutada eelisõigust kaupade saamisel, missuguste suhtes liikmete üldkoosolek (volinike koosolek) on liikmeile andnud eelisõiguse mitteliikmeiga võrreldes.

17. Iga liige kannab vastutust tarbijate kooperatiivi kohustuste eest põhikirjalise osamaksu piires (§§ 11 ja 12).

18. Osamaksu edasiandmine pole lubatav. Tarbijate kooperatiivi liikme surma puhul läheb tema osamaks üle perekonnaliikmeile, seaduses kindlaksmääratud pärimiskorras.

Liikme elukoha muutmisel viiakse tema osamaks juhatuse poolt üle liikme uue elukoha järgi.

Liikme osamaksu ei või kasutada tema võlgade katteks, välja arvatud juhud, kui see toimub kohtuotsuse põhjal.

19. Iga tarbijate kooperatiivi liige on kohustatud alluma tarbijate kooperatiivi põhikirjale ja liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsuseile.

20. Tarbijate kooperatiivi liikmete suhtes, kes eksivad tarbijate kooperatiivi põhikirja ja üldkoosoleku otsuste vastu, võetakse tarvitusele ühiskondliku mõjutamise abinõud (hoiatus, ühiskondlik laitus). Liikmete suhtes, kes ei paranda neid pärast ühiskondliku mõjutamise abinõude tarvituselevõttu ning kes jätkavad põhikirja ja üldkoosoleku otsuste rikkumist, võib äärmise abinõuna tarvitusele võtta väljaheitmist tarbijate kooperatiivi liikmeskonnast.

Liikmeskonnast väljaheitmine võib toimuda ainult liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsusel, millest võtab osa vähemalt ¾ liikmete (volinike) üldarvust. Liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) protokollis tuleb tingimata näidata tarbijate kooperatiivi liikmete arv, kes koosolekust osa võtnud ja väljaheitmise poolt hääletanute arv.

Iga tarbijate kooperatiivi liikmel on liikmeskonnast väljaheitmise korral õigus edasi kaevata tarbijate kooperatiivist kõrgemelseisvale liidule. Kaebused väljaheitmise kohta lahendatakse selle liidu poolt tingimata kaebaja ja tarbijate kooperatiivi juhatuse esimehe juuresolekul.

Vaieldamatult heidetakse tarbijate kooperatiivi liikmeskonnast välja liikmed, kes ei osta kaupa oma tarbeks, vaid spekulatsiooniks.

21. Tarbijate kooperatiivi liikmel on õigus lahkuda tarbijate kooperatiivist. Lahkumisel kuulub osamaks väljamaksmisele kolmekuise tähtaja jooksul, pärast liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) poolt tarbijate kooperatiivi selle aasta aruande läbivaatamist ja kinnitamist, mille jooksul liige andis sisse lahkumise avalduse.

III. Tarbijate kooperatiivi tegevuse juhtimine.

A. Liikmete üldkoosolek (volinike koosolek).

22. Tarbijate kooperatiivi juhtimise kõrgeimaks organiks on liikmete üldkoosolek.

Tarbijate kooperatiiv, mis varustab mitme punkti elanikke, samuti ka liikmete arvu poolest suuris tarbijate kooperatiives, kus liikmete üldkoosoleku kokkukutsumine on raskendatud, võib tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu loal liikmete üldkoosolekut asendada volinike koosolekuga.

Volinikud valitakse liikmete piirkondlikel üldkoosolekuil ühe aasta peale lahtisel hääletamisel üksikute asustatud punktide kaupa (või asustatud punkti osade kaupa).

Valimiste teostamisel lähtutakse normist, mis kindlustaks volinike koosolekule vähemalt 100 voliniku osavõtu. Volinike valimisnorm määratakse kindlaks kõrgemalseisva tarbijate kooperatiivorganisatsiooni poolt.

23. Liikmete üldkoosolek (volinike koosolek):

a) võtab vastu põhikirja, selle muutmised ja täiendamised, samuti otsustab ka tarbijate kooperatiivi liitmise ja jaotamise küsimuse;
b) valib kinnisel (salajasel) hääletusel 2 aastaks tarbijate kooperatiivi juhatusliikmed ja juhatuse esimehe ning revisjonikomisjoni liikmed ja esimehe;
c) kinnitab instruktsiooni juhatusele, milles määratakse kindlaks põhilised abinõud tarbijate kooperatiivi töö edustamiseks;
d) kinnitab tarbijate kooperatiivi liikmeks vastuvõtmise (§ 10) ja otsustab tarbijate kooperatiivi liikmeskonnast väljaheitmise küsimuse (§ 20);
e) vaatab läbi ja kinnitab veerandaasta ja aasta majandusplaanid ja tulude ning kulude eelarved, ehituse ja kapitaalremondi kavad, samuti ehituste ja muude põhivahendite omandamise ja müügi küsimused;
f) otsustab uute kaubanduslike ja muude ettevõtete avamise ja olemasolevate sulgemise küsimused;
g) vaatab läbi ja kinnitab tarbijate kooperatiivi veerandaasta- ja aasta-aruanded ja revisjonikomisjoni seisukoha;
h) teeb hinnangu juhatuse ja revisjonikomisjoni töö kohta;

i) kinnitab kasu jaotuse ja kahju katmise korra (VI peatükk);
j) vaatab läbi ja otsustab kaebused juhatuse ja revisjonikomisjoni ebaõige tegevuse peale;
k) otsustab tarbijate kooperatiivi valitud isikute vastutuselevõtu küsimuse — väärnähete ja põhikirja rikkumise pärast;
l) tühistab halva töö korral juhatuse ja revisjonikomisjoni volitused enne tähtaega — kas tervel koosseisul või üksikuil liikmeil;
m) kinnitab hea töö korral preemiad tarbijate kooperatiivi esimehele ja juhatuse ning revisjonikomisoni liikmeile, samuti ka üksikuile tarbijate kooperatiivi töötajaile;
n) kinnitab kaupluskomisjonide koosseisu.

24. Liikmete üldkoosolek (volinike koosolek) kutsutakse juhatuse poolt kokku vähemalt 1 kord veerandaastas.

25. Juhatus on kohustatud kutsuma kokku liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) ja järgmisil korril:
a) vähemalt $^1/_{10}$ liikmete (volinike) nõudmisel;
b) revisjonikomisjoni nõudmisel;
c) kõrgemalseisva tarbijate kooperatiivorganisatsiooni juhatuse nõudmisel.

26. Juhatus on kohustatud kokku kutsuma liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) hiljemalt 15 päeva jooksul, arvates § 25-das näidatud nõudmiste saamisest. Kui juhatus ei pea kinni sellest tähtajast, siis liikmete üldkoosolek (volinike koosolek) kutsutakse kokku tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu poolt.

27. Liikmete üldkoosolek (volinike koosolek) on otsusevõimeline vähemalt $^2/_3$ liikmete (volinike) osavõtu korral.

Põhikirja muutmise või täiendamise, tarbijate kooperatiivi liikmeskonnast väljaheitmise, juhatuse ja revisjonikomisjoni valimise, samuti ka kasu jaotamise või kahju katmise otsustamiseks on nõutav vähemalt $^3/_4$ liikmete (volinike) osavõtt koosolekust.

28. Liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsused võetakse vastu lihthäälteenamusega.

29. Koosoleku juhatus valitakse lahtisel hääletamisel.

Koosoleku otsused protokollitakse. Protokoll kirjutatakse alla koosoleku juhatuse poolt.

Protokoll ühes koosolekule ilmunute nimestikuga hoitakse alal tarbijate kooperatiivi juhatuse dokumentide hulgas.

B. Tarbijate kooperatiivi juhatus.

30. Tarbijate kooperatiivi tegevuse juhtimiseks valib liikmete üldkoosolek (volinike koosolek) 2 aastaks 5- kuni 7-liikmelise juhatuse, nende hulgas ka juhatuse esimehe (§ 23 punkt „b").

31. Tarbijate kooperatiivi juhatus on tarbijate kooperatiivi täitvaks organiks, rakendab kõik liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsused ja vastutab koosoleku ja kõrgemalseisvate kooperatiivsete organisatsioonide ees kogu tarbijate kooperatiivi töö eest.

Juhatus töötab instruktsiooni alusel, mis on kinnitatud liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) poolt.

32. Juhatus sõlmib lepinguid, annab tarbijate kooperatiivi nimel ja asjus välja kohustusi ja volitusi, hoiab tarbijate kooperatiivile kuuluvat vara ja täidab muid ülesandeid, mis on ette nähtud tarbijate kooperatiivi põhikirjas ja juhatuse instruktsioonis.

33. Juhatuse esimees on kohustatud kutsuma juhatuse kokku vähemalt 2 korda kuus.

Juhatuse otsused kantakse protokolliraamatusse.

Juhatuse protokollid kirjutatakse alla esimehe ja kõigi koosolekust osavõtnud juhatusliikmete poolt. Juhatusliikmel, kes pole nõus juhatuse ühe või teise otsusega, on õigus kanda protokolli oma eriarvamus.

34. Juhatuse koosolekud on avatud kõigile tarbijate kooperatiivi liikmeile.

35. Tarbijate kooperatiivi teenijad palkab ja vallandab juhatuse esimees juhatuse koosoleku järgneval kinnitamisel. Kaupluste juhatajad palkab ja vallandab juhatus liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) järgneval kinnitamisel.

36. Kõik tarbijate kooperatiivi poolt väljaantud rahalised dokumendid ja kohustused (lepingud, volitused j. t.) on maksvad ainult juhatuse esimehe ja tarbijate kooperatiivi raamatupidaja (arvepidaja) allkirjaga.

37. Juhatuse esimehe kestva eemalviibimise korral (haigus, puhkus, kestev lähetus) antakse allkirjaõigus rahaliste dokumentide ja kohustuste suhtes tarbijate kooperatiivi juhatuse esimehe asetäitjale, mille kohta peab olema juhatuse eriline otsus.

38. Kõik tarbijate kooperatiivi tegevusega seosesolevad väljaminekud teostatakse vastavalt liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) poolt kinnitatud tulude ja kulude eelarvele.

39. Tarbijate kooperatiivi juhatus on vastutav temale usaldatud tarbijate kooperatiivi vara eest, samuti ka oma tegevuse ja korralduste otstarbekohasuse ja seadusepärasuse eest.

IV. Revisjonikomisjon.

40. Tarbijate kooperatiivi juhatuse tegevuse revideerimiseks valib liikmete üldkoosolek (volinike koosolek) 2 aastaks 3- kuni 5-liikmelise revisjonikomisjoni, nende hulgas revisjonikomisjoni esimehe. Oma tegevusest annab revisjonikomisjon aru liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) ees.

41. Revisjonikomisjon revideerib tarbijate kooperatiivi juhatuse kogu majanduslikku ja rahanduslikku tegevust ning teostab revisjone kõigis tarbijate kooperatiivi ettevõtteis, vastavalt Tsentrosojuzi poolt kinnitatud eeskirjadele.

42. Revisjonikomisjoni liikmed võtavad sõnaõigusega osa tarbijate kooperatiivi juhatuse koosolekust.

43. Revisjonikomisjoni koosolekud kutsub komisjoni esimees kokku vähemalt 1 kord kuus.

44. Revisjonikomisjoni otsused kantakse revisjonikomisjoni protokolliraamatusse ning teatatakse tarbijate kooperatiivi juhatusele ja tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu juhatusele.

Kui tarbijate kooperatiivi juhatus ei aruta revisjonikomisjoni otsust 10 päeva jooksul, arvates selle saamise päevast, siis loetakse see täitmisele kuuluvaks.

Revisjonikomisjoni liikmel, kes pole revisjonikomisjoni ühe või teise otsusega nõus, on õigus kanda protokolli eriarvamus.

45. Kui revisjonikomisjon avastab tarbijate kooperatiivi juhatuse töös kuritarvitusi, peab revisjonikomisjon nõudma juhatuselt liikmete erakorralise üldkoosoleku kokkukutsumist (§§ 25 ja 26) ja peab viivitamatult tegema selle teatavaks tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu juhatusele.

46. Revisjonikomisjoni liikmeiks ei või olla isikud, kes on sama tarbijate kooperatiivi juhatuseliikmetega lähedalt sugulased, ega ka sama tarbijate kooperatiivi palgalised töötajad.

V. Tarbijate kooperatiivi varad.

47. Tarbijate kooperatiivi omavarade allikaiks on:

a) tarbijate kooperatiivi liikmete sisseastemaksud;

b) osamaksud;

c) kasu majanduslikust tegevusest;

d) muud varad, mis on saadud tagastamisele mittekuuluvas korras.

48. Kooperatiivi oma varad jagunevad järgmisiks fondideks:
a) põhifond;
b) osamaksude-fond;
c) erifondid.

49. Põhifondi arvatakse:
a) sisseastemaksud;
b) mahaarvamised kasust kindlaks määratud ulatuses (§ 54 punkt „f");
c) muud tagastamata iseloomuga sissetulekud.

50. Osamaksude-fond koosneb liikmete osamaksudest.

51. Tarbijate kooperatiivi erifondid moodustatakse Tsentrosojuzi poolt antud juhistes kindlaks määratud otstarveteks ja korras.

52. Tarbijate kooperatiiv kasutab krediiti Riigipangas ja Kaubanduspangas seaduses ettenähtud korras.

VI. Kasud ja kahjud.

53. Tarbijate kooperatiivi iga-aastase aastaaruande ja bilansi kinnitamisel liikmete üldkoosolek (volinike koosolek) teostab tarbijate kooperatiivi kasu jaotuse.

54. Pärast tulumaksu mahaarvamist jaotatakse kasu liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) poolt järgmiselt:
a) liikmeile osakasuks nende osamaksudelt üldkoosoleku (volinike koosoleku) poolt kindlaksmääratud ulatuses, kuid mitte üle 20% kasust;
b) oma liidule — tarbijate kooperatiive varustavate ettevõtete organiseerimiseks ja sisustamiseks (laod, baasid, pagaritööstused jm.) ning autotranspordi soetamiseks;
c) lasteaedade, sõimede, punaste nurkade organiseerimiseks ja muudeks kultuurelu üritusteks liikmete jaoks;
d) tarbijate kooperatiivi kaadrite ettevalmistamiseks;
e) preemiaiks tarbijate kooperatiivi parimaile töötajaile;
f) ülejäänud osa kasust, kuid mitte alla 50%, läheb põhifondi.

55. Kahjud aastaaruande järgi kaetakse tarbijate kooperatiivi põhifondist.

56. Juhul, kui tarbijate kooperatiivi põhifondist ei jätku aastaaruande järgi ilmnenud kahjude katmiseks, võib kahjude ülejäänud osa katmiseks tarvitada osamaksude-fondi.

57. Liikmete üldkoosolek (volinike koosolek) määrab kindlaks nii osamaksude kui ka põhifondi uuendamise korra ja tähtajad, juhul, kui aastaaruande järgi ilmnenud kahjud kaetakse nende fondide arvel.

VII. Tarbijate kooperatiivi tegevuse likvideerimine.

58. Tarbijate kooperatiiv lõpetab oma tegevuse liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsuse kohaselt seaduses ettenähtud korras.

Eesti NSV tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu normaalpõhikiri.

(Avaldatud ENSV T 10. 5. 1941, 48, 713)

I. Üldeeskirjad.

1. ..... tarbijate kooperatiivide maakondlik liit ühendab Eesti NSV ..... tarbijate kooperatiive ja teostab nende organisatsioonilist ning majanduslikku juhtimist nõukogude kultuurse kaubanduse arendamise alal.

2. Nende ülesannete teostamiseks tarbijate kooperatiivide maakondlik liit:

a) organiseerib tarbijate kooperatiive oma maakonna piires;

b) koostab kõrgemalseisvate kooperatiivorganisatsioonide ülesandel ja elanikkonna tarviduse tundmaõppimise alusel maakonna tarbijate kooperatsiooni majandusliku tegevuse plaanid, juhib ja abistab tarbijate kooperatiive nende majandusplaanide väljatöötamisel, kinnitab need plaanid ja teostab nende täitmise kontrolli;

c) teostab hulgikaubandust tarbijate kooperatiividega ja kaupade sisseostu Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklikult Liidult, riiklikelt ja kooperatiivorganisatsioonidelt;

d) aitab kaasa oma maakonnas elanikkonnale vajalike kaupade tootmise suurendamisele kohaliku tööstuse ja tööstuskooperatsiooni poolt ja suunab need kaubad tarbijate kooperatsiooni käibesse;

e) määrab oma maakonna tarbijate kooperatiividele jaemüügihinnad kaupade alal, mille kohta ei ole kehtimas riiklikke jaemüügihindu;

f) teostab tööstuskaupade jaemüüki ja avab selleks universaalkauplusi, samuti avab ladusid metsa- ja teiste ehitusmaterjalidega kauplemise alal;

g) organiseerib oma maakonna tarbijate kooperatiivide tööd kokkuostu alal, teostab kooskõlas vastavate eeskirjadega igasuguste põllumajandussaaduste, toorainete ja jäätmete kokkuostu, kalapüüki, kala kokkuostu ja töötlemist ning peab vajalikke abiettevõtteid, kusjuures põllumajandussaaduste ja toorainete kokkuostuks, töötlemiseks ja turustamiseks organiseeritakse tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu juurde temale alluv kokkuostukontor, mis tegutseb juriidilise isiku õigustega erieeskirjade alusel;

h) teostab oma ladude ja tarbijate kooperatiivide kaudu mineraalväetiste, jõusöötade, põllutöömasinate ja inventari, naftassaaduste ja söe müüki;

i) organiseerib transporti ja ettevõtteid (laod, baasid, pagaritööstused), mis teenindavad tema liikmeskooperatiive ning organiseerib maakondlikule liidule ning oma maakonna üksikuile tarbijate kooperatiividele kuuluvate autotransport-vahendite korrapärast ekspluateerimist;

j) juhib tarbijate kooperatiivide tööd kaupluste, restoranide, söögimajade, teemajade, pagaritööstuste ja teiste kaubanduslike ning tööstuslike ettevõtete organiseerimise alal;

k) instrueerib tarbijate kooperatiive ja annab neile praktilist abi nende õige rajamise ja nõukogude kultuurse kaubanduse, kokkuostu-, tootmis- ja finantstegevuse parema organiseerimise alal;

l) juhib tarbijate kooperatiivide tööd elanikkonna koopereerimise ja liikmete seas massilise selgitustöö arendamise alal;

m) tagab kooperatiivsest demokraatiast ja liikmete õigustest kinnipidamist;

n) viib ellu abinõusid töödistsipliini kindlustamise, tööviljakuse tõstmise, massilise sotsialistliku võistluse ja stahhaanovliku liikumise arendamise alal; organiseerib kooperatiivide kaadrite ettevalmistamist ja nende kvalifikatsiooni tõstmist.

3. Tarbijate kooperatiivide maakondlik liit tagab sotsialistliku kooperatiivse omandi kaitset ja kontrollib tarbijate kooperatiivide tegevust.

Nende eesmärkide teostamiseks maakondlik liit:

a) organiseerib kauba materiaalsete ja varaliste väärtuste õiget arvestamist; jälgib kehtivaist arvestus- ja aruandmiskorra eeskirjadest kinnipidamist tarbijate kooperatiivide poolt;
b) juhib tarbijate kooperatiivide revisjoni- ja kauplusekomisjonide tööd;
c) teostab vähemalt kord aastas iga tarbijate kooperatiivi majandusliku ja rahandusliku tegevuse revisjoni;
d) kontrollib liikmete instruktsioonide ja ettepanekute täitmist tarbijate kooperatiivide juhatuste poolt;
e) jälgib, et iga tarbijate kooperatiivi juhatus ja revisjonikomisjon annaks liikmeile õigeaegselt aru oma tööst.

4. Arvestus ja aruandmine tarbijate kooperatiivide maakondlikus liidus toimub vormide ja korra alusel, mis kõrgemalseisvate kooperatiivorganisatsioonide poolt kindlaks määratud.

5. Tarbijate kooperatiivide maakondlik liit töötab isemajanduse alusel ja omab juriidilise isiku õigused. Tal on õigus seadusliku korras omandada ja võõrandada varandusi, ehitada ja sisustada kauplusi, ladusid ja muid ettevõtteid, omandada transportabinõusid, sõlmida lepinguid, anda välja volitusi, nõuda ja kosta kohtu- ning arbitraažiorganeis.

6. Tarbijate kooperatiivide maakondlik liit kuulub liikmena Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklikku Liitu.

7. Tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu juhatus asub .....

.....

8. Tarbijate kooperatiivide maakondlikul liidul on oma nimetusega pitsat.

II. Liikmeskond.

9. Tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu liikmeiks võivad olla kõik Eesti NSV ..... maakonna tarbijate kooperatiivid.

10. Tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu liikmed võtavad osa liidu asjade valitsemisest oma volinike kaudu, kes on

valitavad Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu poolt määratava normi piirides.

Volinikud valitakse üheks aastaks.

11. Iga tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu liige on kohustatud:

a) täitma käesoleva põhikirja nõudeid, tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu volinike koosoleku otsuseid, maakondliku liidu ja kõrgemalseisvate kooperatiivorganisatsioonide juhiseid ja otsuseid;

b) tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu ettepanekul kokku kutsuma liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku);

c) arvama oma kasust osa, mille suurus on kindlaks määratud NSVL ja VNFSV Tsentrosojuzi poolt, tarbijate kooperatiivide maakondlikule liidule ettevõtete (ladude, baaside, pagaritööstuste jm.) organiseerimiseks ja seadistamiseks ning transportvahendite muretsemiseks.

12. Tarbijate kooperatiivide igal liikmel on õigus kasutada majanduslikku teenindamist liidu poolt, osta temalt tööstus- ja toitluskaupu ja müüa talle kokkuostetud põllumajandussaadusi, tooraineid ja kohaliku tööstuse tooteid.

13. Tarbijate kooperatiivide maakondlik liit esindab, vajamata selleks erivolitusi, oma liikmete huvisid riiklikes, nende hulgas kohtu- ja arbitraažiorganites, samuti kooperatiivsetes ja teistes ühiskondlikes asutistes, organisatsioonides ja ettevõtteis.

14. Tarbijate kooperatiivide maakondlikul liidul on õigus juhul, kui tarbijate kooperatiivide juhtiva koosseisu liikmed ei pea küllaldast võitlust raiskamiste, kõrvaldamiste, tarbijate petmise, kahjuga töötamise, kaupade korrapäratu juurdeveo, kooperatiivse distsipliini rikkumise ja nõukogude kaubanduse arengu huvide kahjustamise vastu, neid töölt tagandada ja nende ülesannete ajutine täitmine panna teistele isikutele.

Tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu otsused tarbijate kooperatiivide juhtiva koosseisu liikmete töölt tagandamise ja nende ülesannete ajutiselt teistele isikutele panemise kohta jõustuvad Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu juhatuse kinnitamisega.

III. Tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu tegevuse juhtimine.

A. Tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu volinike koosolek.

15. Tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu kõrgeimaks organiks on volinike koosolek.

Volinike valimised toimuvad lahtisel hääletamisel tarbijate kooperatiivide liikmete üldkoosolekuil (volinike koosolekuil).

16. Volinike koosolek:

a) võtab vastu põhikirja, selle muutmised ja täiendamised, samuti otsustab tarbijate kooperatiivi maakondliku liidu liitmise ja jaotamise ning tema tegevuse lõpetamise küsimuse;

b) valib kinnisel (salajasel) hääletamisel 2 aastaks tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu juhatusliikmed ja juhatuse esimehe, samuti ka revisjonikomisjoni liikmed ja esimehe;

c) kinnitab liikmeks vastuvõtmised tarbijate kooperatiivide maakondlikku liitu;

d) vaatab läbi ja kinnitab tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu aasta majandusliku tegevuse plaanid ja teised nõukogude kooperatiivkaubanduse teostamisega seosesolevad küsimused;

e) vaatab läbi ja kinnitab tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu juhatuse ja revisjonikomisjoni aruanded;

f) annab hinnangu juhatuse ja revisjonikomisjoni töö kohta;

g) kinnitab kasu jaotamise ja kahju katmise korra;

h) vaatab läbi ja otsustab kaebused juhatuse ja revisjonikomisjoni ebaõige tegevuse peale;

i) otsustab tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu ja liikmeskooperatiivide valitud isikute vastutusele võtmise küsimuse väärnähete ja põhikirja rikkumise pärast;

j) tühistab halva töö korral juhatuse ja revisjonikomisjoni volitused enne tähtaega — kas tervel koosseisul, või juhatuse ja revisjonikomisjoni üksikuil liikmeil.

17. Volinike koosolekud kutsutakse kokku:

Korralised — tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu juhatuse poolt kaks korda aastas ja erakorralised — juhatuse otsusel, samuti ka järgmisil korril:

a) revisjonikomisjoni nõudmisel;
b) vähemalt poolte liikmete nõudmisel ja
c) kõrgemalseisva kooperatiivorganisatsiooni nõudmisel.

18. Tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu volinike koosolek on otsusevõimeline, kui koos on vähemalt $^2/_3$ volinike arvust. Põhikirja muutmise või täiendamise, juhatuse ja revisjonikomisjoni valimise, samuti kasu jaotamise või kahju katmise küsimuse otsustamiseks on nõutav vähemalt $^3/_4$ volinike osavõtt koosolekust.

19. Volinike koosoleku otsused võetakse vastu lihthäälteenamusega.

20. Koosoleku presiidium valitakse lahtisel hääletamisel. Koosoleku otsused protokollitakse. Protokoll kirjutatakse alla koosoleku presiidiumi poolt. Protokoll ühes koosolekule ilmunute nimestikuga hoitakse alal tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu juhatuse dokumentide hulgas.

B. Tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu juhatus.

21. Tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu tegevuse juhtimiseks valib volinike koosolek kaheks aastaks 5—7-liikmelise juhatuse, nende hulgas ka juhatuse esimehe (käesoleva põhikirja § 16 p. b).

22. Tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu juhatus on maakondliku liidu täitvaks organiks, kes rakendab kõik volinike koosoleku otsused ja vastutab volinike koosoleku ja kõrgemalseisva kooperatiivorganisatsiooni ees tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu ja liikmeskooperatiivide kogu töö eest.

23. Juhatus juhib tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu tegevust, teostab kõiki tema tegutsemiseks vajalikke kaubanduslikke, kokkuostu-, finants- ja teisi operatsioone, sõlmib lepinguid, annab välja kohustusi ja volitusi tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu nimel ja asjus, hoiab tarbijate kooperatiivide maakondlikule liidule kuuluvat vara ja väärtusi, ning täidab teisi ülesandeid, mis ette nähtud tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu põhikirjas.

24. Juhatuse esimees on kohustatud juhatust kokku kutsuma vähemalt 2 korda kuus.

25. Juhatuse otsused kantakse protokolliraamatusse. Protokoll kirjutatakse alla esimehe ja kõigi koosolekust osavõtnud juhatusliikmete poolt.

Juhatusliikmel, kes pole nõus juhatuse ühe või teise otsusega, on õigus kanda protokolli oma eriarvamus.

26. Tarbijate kooperatiivi maakondliku liidu teenijate palkamine ja vallandamine toimub tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu juhatuse otsusel.

27. Kõik tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu juhatuse poolt väljaantud rahalised dokumendid ja kohustused (lepingud, volitused jm.) on maksvad ainult tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu juhatuse esimehe (või tema asetäitja) ja pearaamatupidaja (või tema asetäitja) allkirjaga.

28. Kõik tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu tegevusest tulenevad kulud (administratiivvalitsemise kulud) tehakse kooskõlas volinike koosoleku poolt kinnitatud eelarvega.

29. Tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu juhatus on vastutav temale usaldatud tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu vara eest, samuti oma tegevuse ja korralduste otstarbekohasuse ja seadusepärasuse eest.

IV. Revisjonikomisjon.

30. Tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu tegevuse revideerimiseks valib volinike koosolek 2 aastaks 3—5-liikmelise revisjonikomisjoni, nende hulgas revisjonikomisjoni esimehe.

Oma tegevusest annab revisjonikomisjon aru volinike koosoleku ees.

31. Revisjonikomisjon revideerib tarbijate kooperatiivi maakondliku liidu juhatuse kogu majanduslikku ja rahanduslikku tegevust ning teostab revisjone kõigis tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu ettevõtteis.

32. Revisjonikomisjoni liikmed võtavad sõnaõigusega osa tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu juhatuse koosolekuist.

33. Revisjonikomisjoni koosolekud kutsub komisjoni esimees kokku vähemalt 1 kord kuus.

34. Revisjonikomisjoni koosolekuil vastuvõetavad otsused vormistatakse protokollides, mille algkirjad säilitatakse revisjonikomisjoni aktides, ärakirjad aga saadetakse tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu juhatusele ja kõrgemalseisva kooperatiivorganisatsiooni juhatusele.

Revisjonikomisjoni liikmeil, kes pole nõus revisjonikomisjoni ühe või teise otsusega, on õigus kanda protokolli eriarvamus.

Kui tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu juhatus ei võta revisjonikomisjoni otsust arutusele 15 päeva kestes selle kättesaamise päevast arvates, siis loetakse otsuse täitmine kohuslikuks.

35. Kui revisjonikomisjon avastab tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu juhatuse töös kuritarvidusi, peab revisjonikomisjon juhatuselt nõudma erakorralise volinike koosoleku kokkukutsumist (käesoleva põhikirja § 17) ja selle viivitamatult teatavaks tegema kõrgemalseisvaile kooperatiivorganisatsioonidele.

36. Revisjonikomisjoni liikmeiks ei või olla isikud, kes on tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu juhatusliikmetega lähedalt sugulased, samuti ka sama tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu palgalised töötajad.

V. Tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu varad.

37. Tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu omavarad moodustuvad:

a) majandusliku tegevuse kasust;
b) maakondliku liidu liikmete poolt nende kasust maakondlikule liidule arvatud summadest (käesoleva põhikirja § 11 p. c);
c) muudest tagastamisele mittekuuluvaist sissetulekuist.

38. Tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu omavarad jagunevad põhifondiks ja erifondideks.

Tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu erifondide moodustamise ja neist kulude tegemise kord määratakse Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu poolt.

39. Tarbijate kooperatiivide maakondlik liit kasutab krediiti ja saab laene seaduses ettenähtud korras.

VI. Kasud ja kahjud.

40. Tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu aasta-aruande ja bilansi kinnitamisel teostab volinike koosolek maakondliku liidu kasude jaotuse.

41. Kasu jaotatakse volinike poolt seaduses ja Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu juhistes ettenähtud korras.

42. Kahju aasta-aruande järgi kaetakse tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu põhifondist.

VII. Tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu tegevuse likvideerimine.

43. Tarbijate kooperatiivide maakondlik liit lõpetab oma tegevuse volinike koosoleku otsuse kohaselt seaduses ettenähtud korras.

Kõigil juhtudel, kus tarbijate kooperatiivide maakondlik liit oma tegevuse lõpetab, antakse tema varad, pärast seatud korras kreeditoride rahuldamist, üle kõrgemalseisvale kooperatiivorganisatsioonile.

VII.

Elamumajandus.

Eesti NSV ajutise Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus suurte majade natsionaliseerimise kohta.

(Avaldatud ENSV T 1. 11. 1940, 37, 433)

1. Vastavalt Eesti NSV Konstitutsiooni (Põhiseaduse) § 6 natsionaliseerida linnades ja teistes asulates asuvad suured majad.

2. Natsionaliseerimisele kuuluvad majad, mille kasuliku põrandapinna suurus ületab: Tallinnas, Tartus, Narvas ja Pärnus — 220 m^2 ning teistes linnades ja asulates — 170 m^2, ühes nende juurde kuuluvate ehitistega.

Kui ühe ja sama omaniku omanduses on kaks või enam maja, siis kuuluvad kõik need majad natsionaliseerimisele, kui nende majade kasuliku põrandapinna kogusumma ületab eelmises lõikes ettenähtud ülemmäära, olgugi et iga üksiku maja kasulik põrandapind on alla ülemmäära.

(ENSV T 1941, 58, 914)

3. Olenemata põrandapinna suurusest kuuluvad natsionaliseerimisele ühes nende juurde kuuluvate ehitistega:

a) majad, mis kuuluvad mitmesugustele likvideeritud ühiskondlik-poliitilistele organisatsioonidele;
b) majad, millede omanikud on põgenenud välismaale;
c) majad, mis omavad ühiskondlik-ajaloolist või kunstilist väärtust;
d) majad, kus asuvad riigiasutised.

4. Teha Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogule ülesandeks kinnitada vastavalt käesoleva seadluse p. 2 ja 3 natsionaliseerimisele kuuluvate majade nimestik, samuti määrata majade natsiona-

liseerimise ja nende keskasutistele ning kohalikkudele nõukogudele üleandmise kord ja tähtajad.

Tallinn, 31. oktoobril 1940.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus natsionaliseeritud ja riigi majade üleandmise korra kohta kohalike nõukogude elamufondidesse.

(Avaldatud ENSV T 9. 4. 1941, 38, 568)

Elamufondi säilitamise ja elamumajanduse parandamise sihil Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Arvata kõik natsionaliseeritud ja riigi majad kohalike nõukogude elamufondi, välja arvatud majad ja hooned, mis kuuluvad arvamisele riigiasutiste ja -ettevõtete ning ühiskondlike organisatsioonide majade fondi.

2. Riigiasutiste ja -ettevõtete majade fondi arvamisele kuuluvad ainult:

a) majad ja hooned, mis kuulusid riigiorganitele enne 21. juunit 1940, kui neid käesoleval ajal kasutatakse nende poolt kas täielikult või osaliselt oma vajadusteks, või mis on eriti ehitatud nende organite vajadusteks (rahvakomissariaatide, kohtute ja pankade hooned), kusjuures oma vajadusteks kasutamiseks loetakse ka vastavate riigiorganite teenistujate majutamist;

b) majad ja hooned, mis antud riigiasutiste ja -ettevõtete valitsemisele NSVL Ülemnõukogu, NSVL Rahvakomissaride Nõukogu, Eesti NSV Ülemnõukogu või Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu seadluste või määruste alusel ja mida kasutatakse asutiste ja ettevõtete poolt ainult nende põhitegevuse vajadusteks;

c) majad ja hooned, mida enne 21. juunit 1940 loeti tööstus- ja teiste ettevõtete omandiks, kui need majad ja hooned olid määratud ainult ettevõtte põhitegevuse vajadusteks.

Ettevõtete majade fondi arvamisele kuuluvad samuti vabrikute juures asuvad tööliselamute rühmad ja üksikud elamud.

3. Ühiskondlike ja teiste organisatsioonide majade fondi arvamisele kuuluvad majad ja hooned, mis on antud nende organisat-

sioonide valitsemisele Valitsuse määruste alusel ja mis on vajalikud nende põhitegevuseks.

4. Taotlused majade ja hoonete riigiasutiste ja -ettevõtete ning ühiskondlike organisatsioonide fondidesse arvamise kohta esitada vastavail asutisil, ettevõtteil ja organisatsioonidel majade ja hoonete asukoha majade natsionaliseerimise komisjonile, kelle kohuseks on nende taotluste otsustamine.

Kohalike majade natsionaliseerimise komisjonide otsuste peale võidakse kaevata Majade Natsionaliseerimise Peakomiteele 10 päeva jooksul arvates otsuse kättesaamise päevast. Peakomitee otsus on lõplik.

5. Riigiasutiste ja -ettevõtete ning ühiskondlike organisatsioonide majade fondi arvatud majade ja hoonete vahenditu valitsemine panna asutisele, ettevõttele või organisatsioonile, kellele need majad või hooned kuuluvad.

6. Kohustada riigiasutisi ja -ettevõtteid ning ühiskondlikke organisatsioone organiseerima majavalitsused vastavalt Maja valitsemise ja majandamise põhikorrale (ENSV T 1941, 13, 143). Majavalitseja määratakse vastava asutise, ettevõtte või organisatsiooni juhataja poolt.

7. Riigiorganid, kohalikud nõukogud ja ühiskondlikud organisatsioonid on vastutavad elamufondi säilitamise ja õige ekspluatatsiooni eest.

8. Panna elamufondi säilitamise kontroll kohalikele nõukogudele ja nende nõukogude elamute-organitele, olenemata majade ja hoonete fondilisest kuuluvusest.

Tallinn, 1. aprillil 1941. Nr. 578.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus üürnike korteritest väljatõstmise ja ümberpaigutamise korra kohta.

(Avaldatud ENSV T 17. 4. 1941, 41, 620)

1. Üürnikke võib välja tõsta administratiivkorras, ilma teist elamispinda vastu andmata:

a) kui üürnik, kellele seoses tema tööga on antud eluruum riigiettevõttele kuuluvas või viimase poolt üüritud majas, töölt vabastatakse või vallandatakse.

See eeskiri ei kehti töötajate kohta, kes vabastatakse töölt invaliidsuse või kehavigastuse pärast, ega ka Töölis-Talupoegade Punaväkke tegelikku teenistusse kutsutud töötajate perekondade kohta;

b) kui üürnik, kellele seoses tema tööga on antud eluruum riigiasutisele või ühiskondliku organisatsioonile kuuluvas või nende poolt üüritud majas, on vabastatud töölt omal palvel või vallandatud töödistsipliini rikkumise või kuriteo toimepanemise pärast.

2. Töötavale rahvale paremate korteriolude võimaldamiseks võivad linnade ja maakondade täitevkomiteede vastavad organid paigutada ümber oma korteritest teistesse korteritesse endisi natsionaliseeritud majade ning tööstuslike ja kaubanduslike ettevõtete omanikke ja kaasomanikke.

Käesolevat eeskirja ei kohaldata isikute suhtes, kes kuulusid ja kuuluvad töötava rahva hulka.

3. Täitevkomiteede vastavatel organitel määrata ümberpaigutatavaile (p. 2) uued korterid, peamiselt vabanevate tööliskorterite hulgast.

4. Korterist väljatõstmise ning ümberpaigutamise kohta tuleb väljatõstmist või ümberpaigutamist teostaval organil teha põhistatud otsus, milles tähendatakse:

a) väljatõstetava või ümberpaigutatava isiku je tema ülalpidamisel olevate isikute nimed ja elukoht;
b) väljatõstmise või ümberpaigutamise põhjus;
c) ümberpaigutatavale määratud uus korter;
d) väljatõstmise või ümberpaigutamise tähtaeg.

Väljatõstmise või ümberpaigutamise administratiivotsus kuulub täitmisele kohaliku prokuröri nõusolekul.

5. Kõigil muudel p. 1—4 tähendamata juhtudel on üürnike väljatõstmine nende poolt kasutatavaist ruumidest lubatud ainult kohtulikus korras, kusjuures väljatõstmist teostavad organid annavad väljatõstetavale teised elamiskõlblikud ruumid.

6. Üürilepingut võidakse kohtulikult lõpetada ilma teist eluruumi vastu andmata:

a) kui üürnik või tema perekonnaliikmed süstemaatiliselt lõhuvad või rikuvad eluruume või ühiskasutuskohti;
b) kui üürnik või tema perekonnaliikmed oma käitumisega teevad teistele elanikele võimatuks kooselu samas majas, korteris või toas;

c) kui üürnik kolme kuu jooksul arvates maksutähtpäeva möödumisest ei tasu korteriüüri.

7. Käesolevas määruses ettenähtud korras vabanevaisse korteritesse paigutada esmajärjekorras stahhaanovlasi ja teisi eesrindlikke töötajaid, ning lasterikkaid töölisperekondi.

Tallinn, 11. aprillil 1941. Nr. 662.

———

VIII.

Riigivarad ja rahandus.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Nõukogude asutiste, ettevõtete, organisatsioonide ja peremeheta varade ning mõningat liiki trofeede kohta.

(Avaldatud ENSV T 1. 10. 1944, 1, 4)

Saksa okupantidest vabastatud Eesti NSV territooriumil leiduvate riiklike, ühiskondlike ja kooperatiivsete asutiste, ettevõtete ning organisatsioonide varade, peremeheta varade ja allpool loetletud trofeede arvelevõtmise ja kasutamise kohta paneb Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu kehtima järgmised eeskirjad.

§ 1. Vabastatud maa-alal leiduvate riiklike, ühiskondlike ja kooperatiivsete asutiste, ettevõtete ning organisatsioonide varad ja materiaalsed väärtused võetakse arvele samade asutiste ja ettevõtete ning organisatsioonide poolt, kes neid varasid valdasid enne saksa okupatsiooni 1941. aastal, välja arvatud need varad, milliste edaspidise kasutamise küsimus on Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu sellekohaste määrustega teisiti korraldatud.

§ 2. Kõik peremeheta ja ajutiselt äraolijate kodanike varad ja materiaalsed väärtused, mis avastatakse kohalike täitevkomiteede ja teiste nõukogude asutiste ning üksikute kodanikkude poolt, samuti ka Punaarmee trofee-organite poolt arvele võtmata jäänud trofeed võetakse kohalike täitevkomiteede korraldusse — toimimiseks käesoleva määruse § 3, 4, 7 ja 8 ettenähtud korras.

§ 3. Kohalike täitevkomiteede korraldusse võetud varade suhtes on täitevkomitee kohustatud:

a) tarvitusele võtma abinõud avastatud varade ja materiaalsete väärtuste (hoonete, masinate, tööriistade, materjalide,

toorainete, loomade, vilja ja kaupade ning muude varade) säilitamiseks ja kõrvaldamise vältimiseks;

b) välja selgitama, kelle valduses need varad olid enne saksa okupatsiooni 1941. a. ja tarvitusele võtma abinõud nendele varade tagasiandmiseks, kuivõrd see on võimalik;

c) tarvitusele võtma abinõud evakueerunute, Punaarmees teenivate ja ka saksa okupatsiooni tagajärjel oma alalisest elukohast lahkuma sunnitud kodanike varade kaitsmiseks, vastavatel juhtumitel ka välja selgitama selliseid varasid kõrvaldanud isikuid ja viimaseid kohtulikule vastutusele võtma.

§ 4. Kohalike täitevkomiteede korraldusse võetud varade kohta koostatakse nimestik, kusjuures varasid hindab komisjon, kuhu saadavad oma esindajad: kohalik täitevkomitee, maakonna täitevkomitee rahandusosakond, võimaluse korral aga ka asutis, kellele varad üle antakse. Üleskirjutus ja hindamine toimub selleks antud erijuhendi kohaselt.

§ 5. Kõik asutised, ettevõtted ja organisatsioonid on kohustatud oma valdusesse võetud varasid inventariseerima ja varade väärtusi üles võtma oma bilanssi.

§ 6. Kõik trofee-jõuvankrid, traktorid, transportvahendid, mis Eesti NSV territooriumil vaenlase poolt maha jäetud ning Punaarmee trofee-organite ja teiste poolt avastatud, lähevad üle Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu korraldusse. Punaarmee väeosade trofee-organite poolt mittevajalikena arvele võtmata jäänud trofeed antakse üle kohalikkude täitevkomiteede poolt maakonna täitevkomiteede korraldusse.

§ 7. Arstimid ja ravivahendid antakse üle maakonna täitevkomitee tervishoiu-osakonna korraldusse.

§ 8. Kõik teised varad, mis ei käi käesoleva määruse § 4 p. b ja c alla, kuuluvad realiseerimisele peremeheta ja vaibevara kohta kehtivate eeskirjade kohaselt (TsK § 68 ja 433).

§ 9. Vaieldavate küsimuste ja kaebuste lahendamiseks moodustatakse Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu poolt Riigivarade Arvelevõtmise Peakomisjon, missuguse esimeheks on Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Esimehe Asetäitja ja liikmeiks esindajad:

1) Riiklikust Plaanikomisjonist,
2) Rahanduse Rahvakomissariaadist,
3) Riigikontrolli Rahvakomissariaadist.

Komisjoni istungeist kutsutakse osa võtma Eesti NSV Prokuratuuri esindaja, kusjuures viimase mitteilmumine ei takista asja otsustamist.

§ 10. Käesoleva määruse teostamiseks annab Riigivarade Arvelevõtmise Peakomisjon juhendeid ja korraldusi.

Leningrad, 20. märtsil 1944. Nr. 51-a.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus peremeheta vara arvelevõtmise ja realiseerimise tööde kiirendamise ja soodustamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 25. 1. 1945, 3, 29)

Saksa okupatsioonist vabastatud Eesti NSV territooriumil peremeheta vara arvelevõtmise ja realiseerimise tööde edukuse huvides Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu täienduseks oma määrusele 20. märtsist 1944 nr. 51-a (ENSV T 1944, 1, 4) määrab:

1. Eesti NSV territooriumil teostada peremeheta vara arvelevõtmist ja kasutamist täielikus kooskõlas määrusega natsionaliseeritud, konfiskeeritud, vaibe- ja peremeheta vara arvelevõtmise ja kasutamise korra kohta, mis on kinnitatud NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu poolt 17. aprillil 1943 nr. 404 (LMKK 1943, 6, 98).

2. Kohustada Põllutöö Rahvakomissariaati ja tema kohalikke organeid täitevkomiteede kaasabil käesoleva paragrahvi punkti a osas ja maakonna ja linna TK punktide b ja c osas kindlustama, et peremeheta varadena ja Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja EK(b)P Keskkomitee 14. detsembri 1944 määruse nr. 380 (ENSV T 1944, 15, 186) alusel arvelevõetud hooned, ehitised, põllutöömasinad, inventar, loomad ja põllumajandussaadused, mis nimetatud määruse alusel:

a) tasuta antakse MTJaamadele, hobu-masinriistade laenutuspunktidele ja teistele riiklikele asutistele ja ettevõtetele, oleksid kantud nende varade saajate bilanssidesse;

b) tasuta antakse eraisikutele, kellel on õigus nimetatud määruse alusel varade tasuta saamiseks, antaks ainult neile, kes esitavad tõendused oma õiguse kohta;

c) tasu eest antakse muudele eraisikutele või kooperatiivsetele ettevõtetele, oleksid hinnatud faktilise väärtuse järgi, lähtudes kehtivaist riiklikest hindadest.

Tasu eest väljaantud varade üleskirjutusaktid ühes hindamise andmetega ning vara saajate allkirjadega anda üle kohalikele rahandusosakondadele vara saajalt maksumuse sissenõudmiseks või kinnipidamiseks pangalt saadavast laenust.

3. Kohustada riiklikke ja kooperatiivseid kaubandusorganisatsioone, kes võtavad vastu peremeheta kaubandusorganisatsioonide vara, arvama nimetatud vara väärtus bilanssi ja teostama arveldused, eelarvega Eesti NSV Rahanduse Rahvakomissariaadi poolt näidatud korras.

4. Kohustada kõiki asutisi, organisatsioone ja ettevõtteid:

a) viie päeva jooksul teatama vastavale rahandusorganile seni akteerimata peremeheta varadest, mis nende poolt on kasutamisele võetud, samuti ka varadest, mis rahandusorgani teadmata on välja veetud neile kuuluvatest ruumidest ja korteritest;

b) kümne päeva jooksul, arvates varade hindamisest, tasuma nende poolt vastuvõetud varade rahaline väärtus, mis on kindlaks määratud vastava hindamiskomisjoni poolt. Kaubandusorganisatsioonidele realiseerimiseks üleantavate varade maksumuse ülekandmine riigi eelarvesse peab toimuma rahandusorganite ja kaubandusorganisatsioonide vahel sõlmitud lepingutes ettenähtud tähtpäevadel;

c) viie päeva jooksul, arvates vara olemasolu selgumisest, teatama vastavale rahandusorganile nende poolt kasutamata peremeheta varadest, mis leiduvad neile kuuluvates ruumides, ladudes, pööninguil ja hoovides, ja hoida nimetatud varasid kuni nende arvelevõtmiseni rahandusorgani poolt ja edasiandmiseni realiseerimiseks kindlaksmääratud korras.

5. Kohustada majavalitsejaid, samuti ka kõiki kodanikke:

a) kes teavad sakslaste lahkumisel mahajäänud peremeheta varade asukohti (ruumides, ladudes, hoovides, pööninguil varjatud või hoiul naabrite juures jne.), viivitamata teatama rahandusorganile nimetatud varade asukohad, võttes ühtlasi tarvitusele abinõud varade säilitamiseks kuni nende arvelevõtmiseni rahandusorgani poolt;

b) kes on võtnud peremeheta varasid vastutavale hoiule ja soovivad neid osta — 5 päeva jooksul, arvates varade

hindamisest, tasuma nimetatud varade rahaline väärtus, mis on määratud vastava hindamiskomisjoni poolt; tasumata jätmise korral aga see vara üle anda vastavatele asutistele või organisatsioonidele rahandusorgani määramisel.

6. Kohustada maakondade ja linnade täitevkomiteesid kõikide võimalikkude abinõudega (erikuulutused, raadio, ajakirjandus, majavalitsuste kaudu) informeerima elanikkonda peremeheta varade asukoha teatamise vajadusest rahandusorganitele, samuti ka vastutusest, mis langeb igale peremeheta vara varjajale või isikule, kes ei võta tarvitusele abinõusid varade riknemise, kõrvaldamise või hävitamise vältimiseks.

7. Kohustada Eesti NSV Prokuröri andma prokuratuuri asutistele vastavaid juhiseid, et rahandusorganite poolt algatatavad toimikud peremeheta varade varjamise, kõrvaldamise, hävitamise ja rikkumise asjus võetaks arutusele kolme päeva jooksul, arvates toimiku prokuratuurile esitamisest; süüdlased aga, olenemata nende teenistuslikust seisundist, võetakse kriminaalvastutusele.

8. Kohustada Eesti NSV Kaubanduse Rahvakomissari ja ETKVL'i presiidiumi esimeest kindlustama kõigi seni arvelevõetud varade vastuvõtmist rahandusorganitelt hiljemalt 15. veebruariks 1945, eraldades selleks vajalik arv hindajaid ja vastuvõtjaid.

9. Kohustada Eesti NSV Rahanduse Rahvakomissari 25. veebruariks 1945 teatama Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Esimehele asutiste ja organisatsioonide juhatajaist, kes pole teostanud arveldusi eelarvega peremeheta varade eest, mis nende poolt on vastu võetud nii tööruumides kui ka nende asutiste ja organisatsioonide töötajate ja teenistujate korterite sisustamiseks.

Tallinn, 11. jaanuaril 1945. Nr. 20.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus asutiste, ettevõtete ning majandus- ja ehitusorganisatsioonide poolt sisemise rahandusliku kontrolli ja dokumentaalse revisjoni teostamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 17. 7. 1945, 24, 363)

Kooskõlas NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 15. aprillist 1936 Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kohustada kõiki rahvakomissariaate, Eesti NSV keskasutisi ning maakondade ja linnade täitevkomiteesid organiseerima sisemist rahanduslikku kontrolli; teostama dokumentaalset revisjoni kõigis neile alluvates asutistes, ettevõtetes ning majandus- ja ehitusorganisatsioonides mitte harvemalt kui üks kord aastas.

2. Kinnitada „Asutiste, ettevõtete ning majandus- ja ehitusorganisatsioonide poolt sisemise rahandusliku kontrolli ja dokumentaalse revisjoni teostamise juhend" vastavalt lisale.

Tallinn, 7. juunil 1945. Nr. 492.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
7. juuni 1945 määruse nr. 492 juurde.

Asutiste, ettevõtete ning majandus- ja ehitusorganisatsioonide poolt sisemise rahandusliku kontrolli ja dokumentaalse revisjoni teostamise juhend.

1. Rahanduslik kontroll organiseeritakse kõigi Eesti NSV rahvakomissariaatide, keskasutiste ning maakondade ja linnade täitevkomiteede poolt ning nende poolt teostatakse vähemalt üks kord aastas dokumentaalset revisjoni kõigis neile alluvates asutistes, ettevõtetes ja majandus- ning ehitusorganisatsioonides.

2. Rahandusliku kontrolli ja dokumentaalset revisjoni teostatakse vastavate kõrgemalseisvate organite poolt järgmiselt:

a) rahvakomissari või keskasutise juhataja poolt — peavalitsuste ning otseselt alluvate asutiste, ettevõtete ning majandus- ja ehitusorganisatsioonide alal;
b) peavalitsuse juhataja poolt — otseselt alluvate asutiste, ettevõtete ja majandusorganisatsioonide alal;
c) majandusorganisatsioonide juhataja poolt — otseselt alluvate tootmis-, transpordi-, kaubandus- jms. ettevõtete alal.

Dokumentaalne revisjon määratakse igal üksikul juhtumil kõrgemalseisva organi juhataja korraldusega ja teostatakse selle organi raamatupidamise poolt kõrgemalseisva organi juhataja poolt selleks eriti volitatud revidentide abil.

3. Dokumentaalse revisjoni põhiülesandeks on:

a) kontrolli teostamine asutiste, ettevõtete ning majandus- ja ehitusorganisatsioonide operatsioonide seadusepärasuse ja rahanduslikust ning eelarvelis-koosseisulisest distsipliinist kinnipidamise üle;

b) võitlus sotsialistliku omandi varastamise vastu, kaubalis-materiaalsete varade, materjalide, toiduainete ning kütteainete kõrvaldamise ja seadusevastase kulutamise juhtumite avastamine;

c) raamatupidamise õige korraldamise, üksikuid operatsioone tõendavate dokumentide õigepärasuse ning arvepidamise sissekannete õigsuse kontrollimine;

d) materjalide õigepärase arvestamise kontroll laopidamises.

4. Dokumentaalse revisjoni tulemused tuleb vormistada eriaktiga, millele kirjutavad alla revisjoni teostaja ning revideeritud asutiste, ettevõtte ning majandus- või ehitusorganisatsiooni juhataja ja pearaamatupidaja.

Juhul, kui revideeritud asutise, ettevõtte ja majandus- või ehitusorganisatsiooni juhatajal või pearaamatupidajal on lahkarvamisi koostatud akti suhtes, on nad kohustatud üheaegselt akti allakirjutamisega esitama oma kirjalikud vastuväited.

Dokumentaalse revisjoni akti põhjal kõrgemalseisev organ on kohustatud kindlustama abinõude tarvitusele võtmist dokumentaalsel revisjonil avastatud puuduste kõrvaldamiseks ja süüdlaste vastutusele võtmiseks.

5. Dokumentaalse revisjoni aktid tuleb esitada NSVL RRK Kontroll-Revisjoni Valitsuse Eesti NSV Peakontrolör-Revidendile ning vastavate maakondade ja linnade van. kontrolör-revidentidele ja kontrolör-revidentidele nende nõudmisel.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus inventariseerimise ja arvestamise korraldamise kohta vabastatud Eesti NSV territooriumil.

(Avaldatud ENSV T 1. 10. 1944, 1, 6)

Inventariseerimise ja arvestamise uuesti sisseseadmine on tähtsamaks riiklikuks ürituseks, mis aitab kindlustada saksa fašistlike vallutajate poolt purustatud majanduse kiiremat ülesehitamist.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määruse 4. märtsist 1943 nr. 229 „Arvestamise ja aruandluse uuesti sisseseadmise kohta saksa fašistlikust okupatsioonist vabastatud rajoonides“ ning ENSV RKN 20. märtsil 1944 nr. 51-a määruse „Nõukogude asutiste, ettevõtete, organisatsioonide ja peremeheta varade ning mõningat liiki trofeede kohta“ § 5 ärendamiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kohustada kõiki riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete, organisatsioonide ja asutiste juhatajaid teostama kohe pärast Eesti NSV territooriumi vabastamist saksa okupatsioonist kõigi varade ja muude materjaalsete väärtuste — hoonete ja ehitiste, masinate ja sisseseadete, transport- ja sidevahendite, elusloomade ja -lindude ja muude väärtuste — hindamist ja inventariseerimist alljärgnevas korras:

a) arvelevõtmist teostab see ettevõte, organisatsioon või asutis, kelle valduses olid need varad või materjaalsed väärtused enne saksa okupatsiooni 1941. a.;

b) arvelevõtmisele ja hindamisele kuuluvad kõik vastava ettevõtte, organisatsiooni või asutise territooriumil asuvad varad ja muud materjaalsed väärtused;

c) inventariseerimist ja hindamist teostab komisjon, kelle koosseisu kuuluvad ettevõtte juhataja või tema asetäitja (komisjoni esimees), pea- või vanem raamatupidaja ja vastavad eriteadlased.

Mittetöötavate ja mittetaastatavate ettevõtete inventariseerimine toimub komisjonide poolt, millised nimetatakse kõrgemalseisvate organisatsioonide või kohalikkude täitevkomiteede poolt;

d) põhivahendite hindamisel võetakse aluseks hinnakirjad, mis on kehtima pandud sõjakahjude hindamiseks.

Purustamisest ja hävitamisest täielikult säilinud põhivahendid võetakse arvele täielikus esialgses väärtuses, arvates sellest maha normaalne amortisatsioon nende põhivahendite kulumise kohaselt.

Osaliselt purustatud ja osaliselt hävitatud põhivahendid võetakse arvele täielikus esialgses väärtuses, arvates sellest maha nende põhivahendite amortisatsioon ning purustatud osade väärtus. Purustatud ja hävitatud põhivahendite väärtus määratakse kindlaks protsendilises vahekorras inventariseerimise komisjoni poolt ekspertiisi teel.

Täiesti hävitatud ja purustatud põhivahendid, millede ülesehitamine on võimatu, võetakse arvele, lähtudes nende põhivahendite lammutamisel või realiseerimisel saadavatest väärtustest (ehitusmaterjalid, metallid jne.);

e) tooted, toorained ja materjalid (käibevahendid) võetakse arvele kooskõlas nende faktilise kogusega ja kvaliteediga

tootmise omahinnaga või tööstuse väljalaskehinnaga, arvates maha käibemaks ja kasum.

Põllumajanduslikud saadused võetakse arvele riikliku kohustusliku müügi (varumise) hinnaga;

f) inventariseerimise andmed on põhiliseks materjaliks korrektiivide tegemisel ettevõtete bilanssides. Juhul, kui pole säilinud arvepidamise dokumente, on inventariseerimise andmed aluseks ettevõtte algbilansi koostamisel;

g) inventariseerimise materjalid vormistatakse aktiga ja kirjutatakse alla inventariseerimise komisjoni poolt. Vastutus teostatud inventariseerimise täiuslikkuse ja õiguse eest langeb aktile allakirjutanud isikutele.

Märkus: Kohalikud täitevkomiteed teostavad oma korraldusse võetud peremeheta ja ajutiselt äraolijate kodanike ja Punaarmee trofee-organite poolt arvele võtmata jäänud varade hindamisel ja arvelevõtmisel käesolevas määruses ettenähtud korras;

h) inventariseerimise aktide alusel korrigeeritud või algbilansid esitatakse rahandusorganitele ja kõrgemalseisvatele organisatsioonidele mitte hiljem kui kaks kuud pärast maakonna (linna) territooriumi vabastamist.

Rahvakomissariaadid, RKN juures asuvad keskasutised ja täitevkomiteed võivad määrata lühemaid tähtaegu inventariseerimise teostamiseks ja bilansside esitamiseks, olenevalt ettevõtte, organisatsiooni või asutise suurusest.

2. Keelata täitevkomiteedel ja ettevõtete, organisatsioonide ning asutiste juhatajatel igasugune materjaalsete väärtuste üleandmine enne neid arvele võtmata.

3. Tööstuslike ja kaubanduslike ettevõtete omanikud või valdajad, kes kasutavad palgalist tööjõudu, on kohustatud samuti hindama ja inventariseerima ettevõtte faktiliselt kohal olevad põhi- ja käibevahendid ning inventariseerimise andmed esitama kohalikule rahandusosakonnale hiljemalt 1 kuu jooksul arvates maakonna (linna) vabastamisest saksa okupatsioonist. Kohalikel täitevkomiteedel on õigus määrata antud tähtajast lühemaid tähtaegu inventariseerimise andmete esitamiseks.

4. Kohustada ENSV Rahvakomissare, ENSV RKN juures asuvate keskasutiste juhatajaid instrueerima operatiivgruppe ja rajoonidesse väljasõitvaid töötajaid ja varustama neid inventariseerimiseks ja algbilansside kokkuseadmiseks vajalikkude materjalidega ja hinnakirjadega.

5. Kontroll ja üleskerkinud küsimuste lahendamine väärtuste inventariseerimise ja bilansside esitamise alal panna ENSV Rahanduse Rahvakomissariaadile ja ENSV Statistika Valitsusele ja nende kohalikkude organitele.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus kontrolli korrast töötasufondide kulutamise alal eelarvelistes ja isemajandavais organisatsioonides.

(Avaldatud ENSV T 13. 8. 1945, 28, 433)

Kooskõlas NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 15. augustist 1939 nr. 1214 Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kohustada Eesti NSV Rahanduse Rahvakomissari ja linnade ning maakondade rahandusosakondade juhatajaid alates 1. juulist 1945 igale eelarve alusel tegutsevale asutisele ja ametkonnale töötasufondide määramisel mahutama antud asutise ja ametkonna koosseisulise ja väljaspool-koosseisulise kontingendi kogu töötasufond eelarves ühte artiklisse, välja jättes töötasu kõigist teistest eelarve artiklitest.

2. Kohustada kõiki Eesti NSV rahvakomissariaate ja ametkondi, samuti ka kesk-, kooperatiiv- ja ühiskondlikke organisatsioone alates 1. juulist 1945 kindlaks määrama kvartaalsed kuude järgi jaotatud töötasufondid nende allasutiste kohta, kes ei tegutse eelarve alusel (trustid, kontorid, kooperatiiv-liidud jm.), ja igale organisatsioonile hiljemalt 10 päeva enne kvartaali algust teatavaks tegema töötasu kvartaalifondi jaotusega kuude järgi.

3. Kohustada Riigipanga Eesti Vabariiklikku Kontorit, Põllumajanduspanga Eesti Vabariiklikku Kontorit ja Kommunaalpanka toimetama alates 1. juulist 1945. a. eelarvelistele ja isemajandavaile asutistele töötasusummade väljaandmist, lähtudes tööliste tegelikust arvust ja arvutatud töötasust, kuid mitte üle koosseisulise kontingendi ning töötasufondi, mis on registreeritud Rahanduse Rahvakomissariaadi organite poolt või kinnitatud kõrgema organi poolt.

4. Kohustada Riigipanga Eesti Vabariiklikku Kontorit, Põllumajanduspanga Eesti Vabariiklikku Kontorit ja Kommunaalpanka toimetama alates 1. juulist 1945. a. eelarvelistele ja isemajanda-

vaile asutistele summade väljaandmist pangale esitatud teatise alusel, mis on alla kirjutatud juhataja ja pea- (vanema) raamatupidaja poolt vastavalt lisale.

5. Käesolev määrus on kehtiv kõigi eelarveliste asutiste ja organisatsioonide kohta, samuti ka kõigi haldus-, plaanimis- ja jaotusfunktsioonidega isemajandavate organisatsioonide kohta, nagu: trustide ja liitude valitsused, kooperatiivliidud, müügi-varustuskontorid, kaubandusorganisatsioonide valitsused ja kontorid, s. o. kõik organisatsioonid peale tootvate (kaasa arvatud raudtee-, vee-, õhu-, kommunaal- ja ametkondliku transpordi ekspluateerimine) ja peale jaemüügivõrgu ning ühiskondliku toitlustamise.

6. Määrata kindlaks, et lisas antud vormi järgi teatise esitamine ei vabasta asutist ega organisatsiooni pangale registreerimiskaardi esitamisest vastavalt NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusele 23. aprillist 1939 nr. 547.

Kohustada Eesti NSV Rahanduse Rahvakomissariaati ja tema kohalikke organeid koosseisude registreerimisel arvama asutiste ja organisatsioonide registreeritavasse koosseisu eranditult kõik nende asutiste ja organisatsioonide koosseisulised töötajad.

7. Keelata asutistel ja organisatsioonidel:

a) töötasu välja maksta üle summade, mis on panga poolt selleks antud;

b) tõsta töötajate kohaloleva koosseisu töötasu komplekteerimata jäänud koosseisu arvel.

8. Pangale teadlikult ebaõigete andmete esitamise eest, samuti käesoleva määruse p. 7 rikkumise eest võetakse asutiste ja organisatsioonide juhatajad ja pearaamatupidajad vastutusele KrK § 109 alusel.

9. Lubada pankadel toimetada vajaduse korral asutiste või organisatsioonide poolt pangale esitatud teatises (vt. lisa) toodud andmete õigsuse faktilist kontrolli.

10. Käesolev määrus ei ole kehtiv Eesti NSV Riikliku Julgeoleku Rahvakomissariaadi, Riigikaitse Rahvakomissariaadi ja Siseasjade Rahvakomissariaadi kohta.

Tallinn, 5. juulil 1945. Nr. 612.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
5. juuli 1945 määruse nr. 612 juurde.

..... Panga Kontorile (osakonnale)

Teatis

..... töötasu-raha saamise kohta
(asutise, organisats. nimet.)

..... kuu eest 194..... a.
Jooksev arve nr.....
Jooksev arve nr.....
Arveldusarve nr.....

	Koosseis kuu lõpul	Töötasufond kuus (rbl.)
1. Ette nähtud rahandusorgani või kõrgema organi poolt		
2. Vakantseid kohti koosseisus, mis on rahandusorgani poolt registreeritud või kõrgema organi poolt kinnitatud		
3. Kuulub nimestikulisele (kohalolevale) koosseisule tasumäärade järgi, mis on rahandusorgani poolt registreeritud või kõrgema organi poolt kinnitatud		
4. Peale selle kuulub puhkuselolijaile järgnevate kuude töötasufondi arvel		
5. Eelmisil kuil puhkuselolijaile välja makstud käesoleva kuu töötasufondi arvel		
6. Kuulub kinnipidamisele ülekandeina maksude ja riigilaenu alal		
7. Pangast saadud käesoleva kuu töötasu arvel . .		
8. Käesoleva kuu lõpparvestusena jääb sularahas saada		

..... 194.....a.

Organisatsiooni, asutise juhataja
Pearaamatupidaja

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus pea- ja vanemate raamatupidajate õigustest ja kohustustest ühiskondlustatud sektori asutistes ja majanduslikkudes organisatsioonides.

(Avaldatud ENSV T 10. 5. 1941, 48, 722)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Avaldada teadmiseks ja täitmiseks käesolevale lisandatud tõlkes NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määruse 29. septembrist 1932 nr. 1511 (LSKK 1932, nr. 72, art. 440; 1935, nr. 34, art. 302) pea- ja vanemate raamatupidajate õigustest ja kohustustest ühiskondlustatud sektori asutistes ja majanduslikkudes organisatsioonides § 1—12.

Tallinn, 22. aprillil 1941. Nr. 741.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
22. aprilli 1941 määruse nr. 741 juurde.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrus nr. 1511

29. septembrist 1932

pea- ja vanemate raamatupidajate õigustest ja kohustustest ühiskondlustatud sektori asutistes ja majanduslikkudes organisatsioonides.

(Art. 11 on toodud NSVL RKN — 21. juuni 1935 määruse nr. 1249 redaktsioonis.)

Omistades arvepidamisele erilist tähtsust võitluses sotsialistliku ülesehitustöö plaani täitmise ja isemajandamise põhimõtte süvendamise eest ning sihiga kõvendada raamatupidajate vastutust raamatupidamise organiseerimise eest, tõsta raamatupidamise aruandmise kvaliteeti ja kindlustada aruannete õigeaegset esitamist, NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrab NSVL RKN 9. augustil 1928 vastuvõetud määruse „Pea- ja vanemate raamatupidajate õigustest ja kohustustest" muutmiseks:

1. Eraldada ettevõtetes, trustides, ühendites, samuti ühiskondlustatud sektori asutistes ja majanduslikkudes organisatsioonides, kes tegutsevad isemajandamise alusel, raamatupidamine üldistest statistika ja arvestuse organitest.

M ä r k u s. Raamatupidamise eraldamisel üldistest statistika ja arvestuse organitest käesolevas artiklis nimetatud

asutistes, ettevõtetes ja organisatsioonides, arvestuse ja statistika osakonnad ja sektorid ise säilitatakse. Raamatupidamise organid on nende asutiste, ettevõtete ja majanduslikkude organisatsioonide iseseisvaks osaks ja ei kuulu mõne teise osa koosseisu (sektori, osakonna jne.).

2. Organisatsioonides, kes on riiklikul eelarvel (rahvakomissariaatides ja peavalitsustes), arvestuse ja statistika sektorites eraldada erigrupid alluvate majanduslikkude organite ja ettevõtete arvepidamise juhtimiseks.

3. Säilitada olemasolev kord igat liiki aruandmise kinnitamisel ja esitamisel. Raamatupidamise kui ka muu arvestuse metodoloogilist juhtimist teostab Rahvamajandusliku Arvestuse Keskvalitsus, kusjuures Rahvamajandusliku Arvestuse Keskvalitsuse juhised raamatupidamise alal kooskõlastatakse NSV Liidu Rahanduse Rahvakomissariaadiga ja NSV Liidu Riigipangaga ja antakse ainult vastavate ametkondade kaudu.

4. Ühiskondlustatud sektori asutistes, ettevõtetes ja majanduslikkudes organisatsioonides seisab raamatupidamise organite eesotses üksikisik — pearaamatupidaja või vanem raamatupidaja, kes on arvepidamise juhtijaks. Pearaamatupidaja või vanem raamatupidaja kannab ühes asutise, ettevõtte või majandusliku organisatsiooni juhatajaga täit vastutust rahanduslikust, riigieelarvelisest ja eelarvelisest distsipliinist kinnipidamise eest, raamatupidamise ja raamatupidamise aruandmise korrapärasuse eest asutises, ettevõttes ja majanduslikus organisatsioonis, samuti vastutust raamatupidamise üldise korralduse eest üksikutes majanduslikkudes üksustes või osades, mis kuuluvad vastava asutise, ettevõtte või majandusliku organisatsiooni koosseisu, kui neil üksustel või osadel on oma iseseisev raamatupidamine, ja esitavad lõplikud raamatupidamise aruanded.

5. Asutiste, ettevõtete ja majanduslikkude organisatsioonide pearaamatupidajaid ja vanemad raamatupidajad tegutsevad vastavalt valitsuse seadustele ja määrustele ning kõrgemalseisvate organite juhenditele. Administratiivselt nad alluvad otseselt asutise, ettevõtte ja majandusliku organisatsiooni juhatajale. Raamatupidamise ja raamatupidamise aruandmise korra ja meetodite asjus nad alluvad aga neile kõrgemalseisvatele organitele, kellele allub otseselt nende asutis, ettevõte või majanduslik organisatsioon.

Pearaamatupidajate ja vanemate raamatupidajate ametisse nimetamine, ametist vabastamine ja ümberpaigutamine toimub

kõrgemalseisva organi poolt asutise, ettevõtte või majandusliku organisatsiooni juhataja ettepanekul.

6. Kõik töötajad, kes töötavad asutises, ettevõttes või majanduslikus organisatsioonis raamatupidamise või raamatupidamise aruandmise alal, alluvad pearaamatupidaja või vanema raamatupidaja juhtimisele.

Pearaamatupidaja või vanema raamatupidaja juhised raamatupidamise ja aruandmise korralduse küsimustes, samuti raamatupidamise operatsioonide korrapärase ja õigeaegse vormistamise küsimustes on kohustuslikud kõigile pearaamatupidajaile ja vanemaile raamatupidajaile, kes töötavad üksikutes majanduslikkudes üksustes või filiaalides, mis kuuluvad vastava asutise, ettevõtte või majandusliku organisatsiooni koosseisu.

7. Pearaamatupidaja või vanema raamatupidaja korraldused operatsioonide korrapärase ja õigeaegse vormistamise asjus, samuti määratud aruandeliste teadete esitamise asjus raamatupidamisele on kohustuslikud kõigile teistele osadele kui ka üksikutele töötajatele asutises, ettevõttes ja majanduslikus organisatsioonis.

Pearaamatupidajate ja vanemate raamatupidajate juhiste ja korralduste täitmata jätmise või rikkumise eest võetakse süüdlased distsiplinaarsele ja kohtulikule vastutusele.

8. Kõik operatiivsed korraldused asutise, ettevõtte ja majandusliku organisatsiooni alal, mis puutuvad raamatupidamisse või aruandmisse, siinhulgas raamatupidamise organite koosseisude kindlaksmääramine ja muutmine, samuti nende organite kõigi töötajate ametisse võtmine, ümberpaigutamine ja ametist vabastamine, ametikohtades töötasude ja preemiate määramine, toimuvad asutise, ettevõtte või majandusliku organisatsiooni administratsiooni poolt seatud korras ning kooskõlastatult pearaamatupidajaga või vanema raamatupidajaga või nende ettepanekul.

9. Lahkarvamised pearaamatupidaja või vanema raamatupidaja ja asutise, ettevõtte või majandusliku organisatsiooni juhataja vahel lahendatakse kõrgemalseisva organi poolt.

10. Asutiste, ettevõtete ja majanduslikkude organisatsioonide bilansid ja raamatupidamise aruanded kirjutatakse alla juhataja ja pearaamatupidaja või vanema raamatupidaja poolt. Kõik dokumendid, millel on rahaline, materiaalne, varanduslik, arvestuslik või krediidiline iseloom ja mis on aluseks raha vastuvõtmisele või raha väljaandmisele asutise, ettevõtte või majandusliku organisatsiooni kassast, samuti dokumendid, mis on aluseks raamatupidamise sissekannetele, kinnitatakse pearaamatupidaja või vanema

raamatupidaja poolt või isiku poolt, kes nende poolt selleks volitatud.

M ä r k u s. Kõik nimetatud dokumendid, kui nad ei ole kinnitatud pearaamatupidaja või vanema raamatupidaja poolt või isiku poolt, kes nende poolt selleks volitatud, loetakse kehtetuks.

11. Pearaamatupidaja või vanem raamatupidaja, saades korralduse, mis on vastolus seadusega või raamatupidamise aruandmise korraga, on kohustatud enne selle täitmist kirjalikult juhtima selle organi või isiku tähelepanu, kes korralduse andis, korralduse seadusevastasusele.

Saades korraldusele kirjaliku kinnituse, pearaamatupidaja või vanem raamatupidaja on kohustatud seda täitma ja samal ajal otsekohe informeerima sellest kõrgemalseisva organi juhatajat. Ühtlasi on pearaamatupidaja või vanem raamatupidaja kohustatud sellest teatama:

a) rajoonilise või linnalise alluvusega asutiste alal — rajooni või linna rahandusosakonna juhatajale;
b) krailise (oblasti) alluvusega asutiste alal — krai (oblasti) rahandusosakonna juhatajale;
c) liidulise või vabariikliku alluvusega asutiste alal — NSV Liidu Rahanduse Rahvakomissarile või liiduvabariigi rahanduse rahvakomissarile, kuuluvuse järgi.

Neil juhtumeil, kus pearaamatupidaja või vanem raamatupidaja saab korralduse teo kordasaatmiseks, mis on kriminaalkorras karistatav, on nad kohustatud korraldust täitmata jättes otsekohe teatama sellest ülalnimetatud organitele.

12. Ebaõigete teadete andmise eest, samuti ebaõige aruandmise eest pearaamatupidajad ja vanemad raamatupidajad võetakse kohtulikule vastutusele.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus riigi- ja kohalikkude maksude, määralise sundkindlustuse, kohuslikkude naturaalandamite ning trahvide võlgade sissenõudmise korra kohta.

(Avaldatud ENSV T 19. 5. 1941, 51, 789)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Võtta kohaldamisele NSV Liidu Kesktäitevkomitee ja Rahvakomissaride Nõukogu määrus 11. aprillist 1937 nr. 94/603 kol-

hoosidelt, käsitööstusartellidelt ja üksikutelt kodanikkudelt riigi- ja kohalikkude maksude, määralise sundkindlustuse, kohuslikkude naturaalandamite ning trahvide võlgade katteks vara äravõtmise administratiivkorra äramuutmise ja kohtuliku korra sisseseadmise kohta (LSKK 1937, nr. 30, art. 120) ning avaldada see teadmiseks käesolevale lisandatud tõlkes.

2. Enne käesoleva määruse jõustumist p. 1 tähendatud võlgade katteks üleskirjutatud vara äravõtmine toimub senises korras.

Tallinn, 8. mail 1941. Nr. 839.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
8. mai 1941 määruse nr. 839 juurde.

NSVL Kesktäitevkomitee ja Rahvakomissaride Nõukogu määrus 11. aprillist 1937 kolhoosidelt, käsitööstusartellidelt ja üksikutelt kodanikkudelt riigi- ja kohalikkude maksude, määralise sundkindlustuse, kohuslikkude naturaalandamite ning trahvide võlgade katteks vara äravõtmise administratiivkorra äramuutmise ja kohtuliku korra sisseseadmise kohta.

(LSKK 1937, nr. 30, art. 120.)

1. Ära muuta praegu kehtiv kord, mille järgi kolhooside, käsitööstusartellide ja üksikute kodanikkude vara äravõtmine riigi- ja kohalikkude maksude, määralise sundkindlustuse, kohuslikkude naturaalandamite ning trahvide võlgade katteks toimub maksuorganite, varustusorganite, maa-asulate nõukogude ja rajooni täitevkomiteede administratiivkorralduste teel.

2. Määrata, et kolhooside, käsitööstusartellide ja üksikute kodanikkude vara äravõtmine nende maksuvõlgade katteks riigi- ja kohalikkude maksude, määralise sundkindlustuse, kohuslikkude naturaalandamite ja trahvide alal võib toimuda ainult rahvakohtuotsuse põhjal.

3. Määrata, et maksu- ja kindlustusinspektorid, samuti varustusinspektorid peavad enne, kui anda asi võlgnikult maksuvõlgade sissenõudmiseks kohtusse, andma võlgnikule hoiatuse kirjalikul kujul hiljemalt 10 päeva enne tema asja üleandmist kohtule.

Kui võlgnik tasub võla enne kohtuotsuse tegemist, siis kohtuasi lõpetatakse.

Juhul, kui pärast kohtuotsust võlgniku vara äravõtmise kohta võlgnik tasub võla 10 päeva jooksul pärast kohtuotsust, kaotab

kohtuotsus vara äravõtmise kohta jõu, kuid võlgniku kanda pannakse kohtukulud 3 kuni 10 rubla suuruses.

4. Määrata, et kohtuotsuste järgi üksikute kodanikkude vara äravõtmise ja müügi kohta nende maksuvõlgade katteks riigi- ja kohalikkude maksude, määralise sundkindlustuse, kohuslikkude naturaalandamite ja trahvide alal ei või ära võtta järgmist vara:

a) elumaja ühes majapidamisehitistega või selle osad;
b) üks lehm või lehma puudumisel üks mullikas, ja kolhooslastel ka kodulinnud, lambad, kitsed ning sead poole normi ulatuses, mis on kindlaks määratud põllumajandusliku artelli põhikirjaga, ühes söödaga nende jaoks;
c) riided, jalanõud, pesu, magamistarbed, köögiriistad, voodid, lauad, toolid, kohvrid, lambid, mis on võlgniku või ta perekonna isiklikus kasutuses, kõik lastetarbed;
d) toiduained, mis on vajalikud võlgnikule ja ta perekonnale kuni uue lõikuseni.
e) vahendid, mida saadakse sotsiaalkindlustuse korras, samuti toetused lasterohkuse puhul;
f) tööriistad, mis on vajalikud võlgniku kodutööstuse jätkamiseks.

M ä r k u s. Teravilja võib vastuvaidlematus korras ainuisiklikelt majapidamistelt ära võtta nende poolt kohuslikkude teraviljaandamite täitmata jäänud osa piirides.

Liha võib vastuvaidlematus korras üksikutelt kodanikkudelt ära võtta nende poolt kohuslikkude lihaandamite täitmata jäänud osa piirides, välja arvatud üks lehm või selle puudumisel üks mullikas.

Teravilja äravõtmine ainuisiklastelt teraviljaandamite alal ning liha äravõtmine kodanikelt lihaandamite alal toimub neil juhtudel Varumiskomitee rajoonivoliniku kirjaliku korralduse alusel.

5. Määrata, et võlgniku vara üleskirjutust kohtuotsuse alusel toimetab maksuinspektor, kindlustusinspektor või varumisinspektor ning selle juures peavad kohuslikult viibima üks võlgniku täisealine perekonnaliige ja kaks tunnistajat; selle kohta koostatakse kindlaksmääratud vormis akt, millele mainitud isikud alla kirjutavad ning milles täpselt ära tähendatakse üleskirjutatud vara esemed ja nende hinne.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus maksu- ja mittemaksuliste võlgade sundsissenõudmisel võlgade katteks kodanikelt äravõtmisele mittekuuluva varanduse liikide nimekirja kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 26. 10. 1945, 35, 552)

Kooskõlas NSV Liidu maksu- ja mittemaksuliste maksete sissenõudmise määrustega (NSVL KTK ja RKN määrus 17. septembrist 1932 LSKK nr. 69 — 1932. a. artiklid 410-a ja 410-b, NSVL KTK ja RKN määrus 11. aprillist 1937 LSKK nr. 30 — 1937. a. art. 120, NSVL RKN määrus 28. aprillist 1944 LMKK nr. 6 — 1944. a. art. 94 ja NSVL RKN määrus 2. septembrist 1945 nr. 2257) Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

I.

Kinnitada kodanikelt maksu- ja mittemaksuliste võlgade katteks äravõtmisele mittekuuluva varanduse liikide loetelu järgmiselt:

1. Elumaja ühes majandushoonetega või selle osad, välja arvatud juhud, kui võlgnik ja tema perekond tegelikult ei ela neile kuuluvas majas, üürivad välja selle maja või kasutavad seda teisel teel või ei kasuta üldse, elades alaliste üürnikkudena teises majas.

2. Põllumajanduslik inventar ning töö- ja koduloomad iga talumajapidamise kohta järgmiselt: üks sahk, üks vedruäke, üks vanker, üks regi, üks hobune rakmetega, üks lehm või lehma puudumisel üks mullikas, kaks lammast ja üks siga.

3. Loomasööt, mis on vajalik maksuvõlgnikule kuuluvate loomade toitmiseks kuni uue söödasaagi koristamiseni või loomade karjamaale laskmiseni, arvestades heinu ühe kuu kohta lehmadele — 325 kg, väikekariloomadele — 48 kg, vasikaile ja mullikaile — 212 kg ning iga hobuse kohta 70 kg kaeru ja 425 kg heinu kuus.

Märkus: Maksuvõlgniku sellekohasel avaldusel võidakse heinu asendada vastava hulga õlgedega ühes selle juurde kuuluva tarviliku jahu või kliide lisandiga või vastava hulga jõusöödaga.

4. Põllumajanduslike kultuuride seemned kohalike maaorganite poolt kindlaksmääratud normide järgi.

5. Maksuvõlgnikku ja tema perekonnaliikmeid teenindav kodune sisseseade:

a) kantavad tali- ja suviriided — iga isiku kohta üks suvi- või sügispalitu, üks talipalitu või kasukas, üks taliülikond (naisisikuile kaks taliriietust), üks suviülikond (naisisikuile kaks suviriietust), üks suvipeakate ja üks talipeakate, naisisikuile — kaks suvirätikut ja üks soe rätik või sall — iga isiku peale ja peale selle üks lambanahast kasukas perekonna peale, kes alaliselt on tegevuses põllumajanduses; peale selle iga töölkäija isiku tööriietus;

b) jalanõud — üks paar nahast kingi või saapaid, üks paar kummi- ja üks paar viltjalatseid iga isiku kohta;

c) pesu — kolm vahetust iga isiku kohta;

d) üks magamiskomplekt (üks madrats, üks padi, kaks voodilina, kaks padjapüüri, üks vooditekk, kaks isiklikku käterätikut) iga isiku kohta;

e) kööginõud — teemasin (kohvi- või teekann või katel vee keetmiseks), priimus (või petrooleumi- või elektrikeetja), kaks ämbrit, üks pada, lamp, köögilaud, söögikapp, kaks laudlina, kaks teerätikut ja kaks köögirätikut iga perekonna kohta; üks komplekt söögiriistu (taldrik, kahvel, kauss, nuga, lusikas) ja üks komplekt joogiriistu (kann või tass, alustass) iga isiku kohta;

f) üks kapp (või muu seda asendav riietehoiumahuti) ja üks laud perekonna peale; üks tool (või taburett) ja üks voodi iga isiku kohta, üks lamp iga toa kohta, milles elab maksuvõlgniku perekond.

M ä r k u s: Samade normide ulatuses ei kuulu äravõtmisele ka ajutiselt äraolevate perekonnaliikmete vara.

6. Kõik lastetarbed.

7. Toiduaineid maksuvõlgniku ja tema perekonna toitmiseks kuni uue lõikuseni, arvestades kuu kohta igale isikule:

a) 14 kg jahu (või 16 kg teravilja);
b) 16 „ kartuleid;
c) 2 „ tangu;
d) 1,5 „ soola;
e) 400 g rasvaineid;
f) 4 kg iga liiki aedvilja, 1 kg liha (või 2 kg kala) või vastavalt tapaloomi.

8. Kütteaineid määral, mis on vajalik maksuvõlgniku ning tema perekonna eluruumide soojendamiseks küttehooaja perioodi jooksul ning toidu keetmiseks.

9. Maksukohuslasele ja tema perekonnaliikmeile vajalikud tööriistad käsitööonduse jätkamiseks, samuti ka instrumendid, raamatud jm., mis on tarvilikud nende elukutseliseks tegevuseks.

10. Rahasummad, mis saadud sotsiaalhoolekande organeilt, toetusrahad ja pensionid, mida saavad sõjaväelaste perekonnad, samuti ka toetusrahad lasterikastele ja üksikemadele.

11. Riikliku kindlustuse organite poolt kahjude hüvitamiseks makstavad kindlustustasud.

M ä r k u s: Nende summade peale võib pöörata sissenõudmisi ainult sundkindlustuse maksete ja nende võlgade alal.

12. Rahasummad, mis makstakse välja NSV Liidu ja liiduvabariikide ordenite järgi.

13. Riigilaenu obligatsioonid ning raha ja asjade loteriide piletid.

14. Võidusummad riigilaenude ning raha ja asjade loteriide alal.

15. Hoiusummad riigi tööhoiukassades, välja arvatud juhud, kui hoiusummade äravõtmine toimub maksuvõlgade katteks, mis määratud kohtu- ja jälitusorganite otsustega kriminaalasjades.

16. Posti teel saadetavad rahasummad, sõltumata sellest, kas maksuvõlgnikuks on rahasaatja või rahasaaja.

II.

Käesoleva määruse jõustumisega lugeda kehtetuks:

1. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrusega nr. 28, 12. jaanuarist 1945 kinnitatud vara liikide loend, millele ei või pöörata sissenõudmist täitelehtede ja nendega võrdsustatud dokumentide järgi (ENSV T 1945, 4, 52) III osa punkt a.

2. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus nr. 139, 16. veebruarist 1945 maksu- ja mittemaksualaste võlgade sundsissenõudmisel võlgade katteks kodanikelt äravõtmisele mittekuuluva varanduse liikide nimekirja kinnitamise kohta (ENSV T 1945, 8, 106).

Tallinn, 17. oktoobril 1945. Nr. 918.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus vara liikide loendi kinnitamise kohta, millele ei või pöörata sissenõuet täitelehtede ja nendega võrdsustatud dokumentide järgi.

(Avaldatud ENSV T 31. 1. 1945, 4, 52)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Kinnitada vara liikide loend, millele ei või pöörata sissenõuet täitelehtede ja nendega võrdsustatud dokumentide järgi, vastavalt käesoleva määruse lisale.

Tallinn, 12. jaanuaril 1945. Nr. 28.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
12. jaanuari 1945 määruse nr. 28 juurde.

Vara liikide loend, millele ei või pöörata sissenõuet täitelehtede ja nendega võrdsustatud dokumentide järgi.

I.

Sissenõuete pööramisel riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide varale tuleb vastavalt silmas pidada TsPK § 271-b, 272, 272-a, 272-b, 272-v, 272-g ja 272-d eeskirju ning peale selle ei või pöörata sissenõuet:

1) TsK § 22 loetletud varale;
2) kooperatiiv-ettevõtetele (ruumid, sisseseade ja riistad);
3) käsitööstus-kooperatiivorganisatsioonide jagamatule fondile;
4) ettevõtte töö jaoks vajalikele toor- ja kütteainetele;
5) elu- ja majandushoonetele;
6) põllumajanduslikule elusale ja eluta inventarile hulgal, mis on vajalik antud majapidamise tootmisplaanide täitmiseks;
7) kasvavale viljale;
8) seemnete hulgale, mis on vajalik külviks jooksval põllumajandusaastal;
9) loomasöödale hulgal, mis on vajalik kuni uue sööda koristamiseni;
10) kooperatiiv-organisatsioonide osamaksudele, mis on sisse makstud kõrgema astme kooperatiiv-organisatsioonidesse;

11) asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide summadele, mis on vajalikud töötasu väljamaksmiseks möödunud aja eest ja viieteistkümne päeva eest ette;
12) võlgnikule kuuluvale sundkindlustuse kindlustussummale.

II.

Täitelehtede ja nendega võrdsustatud dokumentide järgi sissenõuet ei või pöörata kodanike järgmisele varale:

1. Võlgnikule ja tema ülalpidamisel olevatele isikutele vajalikud kantavad tali- ja suviriided, pesu, jalanõud ja teised vajalikud koduse tarvituse esemed:

a) kantavad tali- ja suviriided — iga isiku kohta üks suvi- või sügispalitu, üks talipalitu või kasukas, üks taliülikond (naisisikutele kaks taliriietust), üks suviülikond (naisisikutele kaks suviriietust), üks suvine peakate ja üks talipeakate (naisisikutele peale selle kaks suvirätikut ja üks soe rätik või sall). Peale selle iga töölkäija isiku tööriietus;
b) pesu — kolm vahetust iga isiku kohta;
c) üks paar kingi või saapaid ja üks paar säärsaapaid või viltjalatseid iga isiku kohta;
d) teised vajalikud koduse tarvituse esemed, iga isiku kohta: üks komplekt söögiriistu (taldrik, kahvel, nuga ja lusikas), üks komplekt teeriistu (klaas või tass ja alustass), üks tool (taburett), üks magamiskomplekt (madrats, padi, kaks lina, kaks padjapüüri, tekk, üks voodi, kaks isiklikku käterätikut); iga perekonna kohta — teemasin (teekann või katel vee keetmiseks), priimus (või petrooleumkeetja), lamp, söögilaud, kaks laudlina, kaks teerätikut, kaks köögirätikut, kaks ämbrit, üks kohver (või muu seda asendav riietehoiumahuti), kõige tarvilikumad köögiriistad (kastrulid, keedupott jne.) ning kõik lastetarbed.

Samade normide ulatuses ei kuulu äravõtmisele ka ajutiselt äraolevate perekonnaliikmete vara.

2. Küttetagavarad määral, mis on vajalikud toidu keetmiseks ja võlgniku ning tema perekonna eluruumi soojendamiseks kolme kuu jooksul.

3. Toiduainete-tagavarad määral, mis on vajalikud võlgniku ning tema perekonna toitmiseks ühe kuu jooksul.

4. Tootmississeseade, tootmisriistad, instrumendid, töövahendid ja raamatud, mis on tarvilikud elukutselises tegevuses võlgnikkudele, kes töötavad iseseisvalt palgalise tööjõuta või ühe palgatöölisega, Eesti NSV Konstitutsiooni § 8 ettenähtud juhtudel aga kuni 10 palgatöölisega, samuti kalanduses ja jahinduses vajalikud tööndusriistad.

Punktis 4 näidatud esemed ei kuulu äravõtmisele võlgade katteks ka neilt isikuilt, kes on palgalises teenistuses või töös (lukusepad, tislerid, montöörid, arstid, muusikandid, joonestajad jne.), samuti ka õpilastelt.

5. Toorained ja küte, mis on vajalikud kahe kuu jooksul p. 4 tähendatud isikute tegeliku töö jaoks.

6. Põllumajapidamistes ei või peale selle pöörata sissenõuet järgmisele varale:

a) majapidamisega lahutamatus seoses olevad elu- ja majandushooned, samuti viljapuuaiad ja mets;

b) põllutöömasinad, põllumajanduslik inventar, töö- ja koduloomad ning kodulinnud ja mesilaspered määral, mis on vajalikud põllumajapidamise normaalseks jätkamiseks, vastavalt talundi suurusele ja selle kasutamise viisile, võlgniku poolt esitatava kohaliku valla täitevkomitee õienduse alusel;

Igal juhul aga on keelatud pöörata sissenõuet järgmisele põllumajanduslikule inventarile ja tööloomadele iga talundi kohta — üks kartuliader, üks hõlmader, üks äke, üks vanker, üks regi, üks hobune või paar härgi ühes rakmetega ja üks noor kuni kolmeaastane tööloom, üks lehm ja üks kuni poolteise-aasta vanune vasikas või mullikas, kodulinnud (kanad, haned, pardid), mitte üle viie igast liigist, kaks lammast ja üks siga. Lehma puudumisel tuleb jätta vabaks veel üks mullikas või kaks kitse;

c) seemnekartulid ja muud seemned, kohalike maaorganite poolt kindlaksmääratud normide järgi;

d) toiduained määral, mis tagab talundipidajate ja nende ülalpidamisel olijate eluülalpidamist kuni uue lõikuseni, arvestades kuu kohta isikule 14 kg jahu (või 16 kg teravilja), 16 kg kartuleid, 2 kg tangu, 1,5 kg soola, 400 g rasvaineid, 4 kg igaliiki aedvilja, 1 kg liha (või 2 kg kala) või vastavalt tapaloomi;

e) loomasööt määral, mis on vajalik kuni uue söödasaagi koristamiseni või loomade karjamaale laskmiseni, arvestades ühe kuu kohta lehmadele — 325 kg heinu, väikesarvloomadele — 48 kg heinu, vasikaile ja mullikaile — 212 kg heinu, iga hobuse kohta 70 kg kaeru ja 425 kg heinu, kusjuures heinad võidakse võlgniku avalduse kohaselt asendada vastava hulga õlgedega ühes selle juurde kuuluva tarviliku jahu või kliide lisandiga või vastava hulga jõusöödaga;

f) keeduvilja- ja puuviljaaedade koristamata saak, välja arvatud aiad, milledel on tööndusliik iseloom.

7. Kooperatiiv-organisatsioonide liikmete osamaksud.

8. Võlgnikule kuuluv kindlustussumma sundkindlustuse alal, samuti summad, mis on välja antud sotsiaalkindlustuse või sotsiaal-hoolekande korras.

9. Tööriistade amortiseerumise, riiete kulumise jne. kompensatsioonid, lahkumistoetused.

10. Lasterikastele emadele makstav toetus.

11. Ordenisummad.

12. Sissenõudmise pööramisel töötasule ei või sissenõutav summa üldreeglina ületada 20% töötasust.

Alimentide sissenõudmisel, samuti sotsialistliku omandi riisumisest, raiskamisest ja omastamisest tekkinud kahjutasu sissenõudmisel ei või sissenõutav summa ületada 50% võlgniku töötasust.

III.

Erandina käesoleva loendi II osa reeglitest on juhtudel, kus tegemist on: b) alimentide, töötasu ja töötajale tekitatud isikulise või varalise kahju ning c) sotsialistliku omandi riisumisest, raiskamisest ja omastamisest tekkinud kahjutasu sissenõudmestega, — keelatud sissenõuete pööramine vaid kodanike sellele varale, mis on loetletud II osa p. 1, 2 ja 3 ja p. 6 lit. b teises lõikes.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Punaarmeest demobiliseeritavatele ja nende perekonnaliikmetele maksusoodustuste säilitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 8. 9. 1945, 30, 468)

Kooskõlas NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 1. augustist 1945 nr. 1953 Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Säilitada Punaarmeest demobiliseeritute majapidamistele 1945. aastal täielikult need soodustused, milliseid need majapidamised kooskõlas põllumajandusmaksu seadusega kasutasid kuni sõjaväelaste tagasijõudmiseni majapidamisse.

2. Vabastada 1945. aastal sõjamaksust Punaarmeest demobiliseeritud kodanikud.

3. Säilitada Punaarmeest demobiliseeritute perekonnaliikmetele 1945. aastal need soodustused sõjamaksu alal, milliseid nad kasutasid sõjaväelase tagasijõudmiseni.

4. Säilitada Punaarmeest demobiliseerituile ja nende naistele soodustused vallalistelt, üksikuilt ja vähelastelistelt kodanikelt võetava maksu alal, millised on kehtestatud sõjaväelastele ja nende naistele, ühe aasta jooksul sõjaväelase demobiliseerimise päevast arvates.

Tallinn, 14. augustil 1945. Nr. 736.

Põllumajandusliku Krediitühingu põhikiri.

(Avaldatud ENSV T 28. 12. 1940, 70, 946)

I. Üldmäärus.

1. ..... Põllumajandusliku Krediitühingu tegevuspiirkonnaks on .....
..... vald.
Ühingu juhatus asub .....

2. Ühingu sihiks on tootmiskrediidiga abistada töötavate talupoegade majapidamisi ja nende koondisi, teostades NSV Liidu Valitsuse kavu põllumajanduse arendamise alal.

Selle sihiga ühing:

a) kogub elanikkonna vabu rahatagavarasid hoiuoperatsioonide arendamisega;
b) võimaldab oma liikmetele krediiti tootmisvajaduste rahuldamiseks ja
c) organiseerib isikute ja organisatsioonide arvete õiendamist ülekande- ja komisjonioperatsioonide kaudu.

3. Ühing on põllumajandusliku krediidi süsteemi alglüliks Vabariigis ja töötab NSVL Põllumajandusliku Panga Eesti Vabariikliku Kontori, lühendatult Põllumajanduspanga, järelevalvel ja juhtimisel.

4. § 2 tähendatud sihtide saavutamiseks on Ühingul õigus:

a) moodustada kapitale,
b) anda oma liikmetele laene,
c) vastu võtta hoiuseid,
d) teha laene Põllumajanduspangas,
e) astuda korrespondent-vahekorda krediitasutistega,
g) teostada muid käesolevas põhikirjas ettenähtud toiminguid ja operatsioone.

5. Ühing omab kõik juriidilise isiku õigused ja võib sõlmida lepinguid, võtta enda peale kohustusi, esineda kohtus nõudjana ja kostjana jne.

Ühingul on oma nimetusega pitsat.

6. Oma kohustuste eest Ühing vastutab oma varanduste ja kapitalidega. Lisaks sellele Ühingu liikmed kannavad lisavastutust põhikirja § 12 kohaselt.

II. Ühingu koosseis, tema liikmete õigused ja kohustused.

7. Ühingu liikmeteks võivad olla Ühingu tegevuspiirkonnas elutsevad töötavad talupidajad, maakäsitöölised ja maakodutöösturid mõlemast soost 18 a. vanusest alates, põllumajanduslikud artellid (kolhoosid) ja põllumajanduslikud ja maakodutööstuslikud ühistegelised organisatsioonid, kelle juhatused asuvad Ühingu tegevuspiirkonnas. Ühingus ei või olla alla 50 liikme.

Märkus 1. Ühingu liikmeteks ei või olla talupidajad ja organisatsioonid, kes on liikmeteks teises põllumajanduslikus krediitühingus, samuti isikud, kelle õigused on kitsendatud konstitutsiooniga või kohtukorras.

Märkus 2. Ühistegelikud organisatsioonid astuvad põllumajandusliku krediitühingu liikmeks oma liikmete üldkoosoleku otsuse põhjal ja teostavad oma õigusi volinikkude kaudu.

8. Ühingu liikmeks astuda soovijad esitavad sooviavaldused juhatuse nimele. Sooviavalduses näidatakse palutava krediidi suurus, antakse kohustus Ühingu põhikirja määruse täitmiseks ja vastutuse kandmiseks Ühingu kohustuste eest piirides, mis ette nähtud põhikirjas (§ 12). Ühingu liikmeks võetakse vastu krediitühingu nõukogu otsusega.

Ühingu liikmeks vastuvõtmata jätmise pärast võib kaevata kahe nädala jooksul ühingu üldkoosolekule, selle otsuse peale aga kahe nädala jooksul valla töötava rahva saadikute Nõukogule. Viimase otsus on lõplik.

9. Ühingu liige peab omama vähimalt ühe osatähe, ühistegelised organisatsioonid vähimalt viis osatähte.

Kõik liikmed on kohustatud tasuma sisseastumismaksu 5 rubla suuruses, ühistegelised organisatsioonid 25 rubla suuruses. Sisseastumismaks mingil tingimusel ei kuulu tagasimaksmisele Ühingu liikmetele ja see kantakse Ühingu tagavarakapitali.

Sisseastumis- ja osamaks tasutakse Ühingu liikme poolt täiel määral tema sisseastumisel Ühingusse. Üksikutel juhtudel võib anda pikendust mitte üle ühe aasta.

Ühingu liikmel, vaatamata osatähtede arvule, on ainult üks hääl. Ühistegelised organisatsioonid omavad hääli vastavalt nende osatähtede arvule.

10. Ühingu liikmel on õigus ühingust lahkuda, esitades selleks kirjaliku avalduse juhatusele.

Ühingust võib heita välja üldkoosoleku otsusega neid liikmeid, kes ei täida oma kohustusi Ühingu vastu, rikuvad põhikirja või töötavad Ühingu huvisid kahjustavalt.

Väljaheitmise otsuse peale võib kaevata kahe nädala jooksul valla töötava rahva saadikute Nõukogule.

Ühingust väljaheidetud liiget võidakse võtta tagasi Ühingusse ainult üldkoosoleku otsusega.

Liikmete koosseisust lahkumise päevaks loetakse Ühingu liikme poolt lahkumise teadaande esitamise päev või päev, millal üldkoosolek otsustas liikme väljaheitmise, surnud liikme suhtes tema surmapäev. Lahkunud või väljaheidetud Ühingu liige või tema pärijad vastutavad Ühingu võlgade ja kohustuste eest ühe

aasta jooksul pärast selle aasta 31. detsembrit, millal liige lahkus Ühingu koosseisust.

Pärast Ühingu likvideerimisotsuse vastuvõtmist ei võeta vastu liikmeilt ühingust lahkumise sooviavaldusi.

11. Lahkunud liikmel või tema pärijatel on õigus tagasi saada ainult oma osamaksud, kuid mitte enne selle tähtaja möödumist, mille jooksul nad vastutavad Ühingu kohustuste ja võlgade eest. Kui operatsiooniaasta lõppes kahjudega, arvatakse maha osamaksude tagasimaksmisel kahjude osa, mis langeb lahkuvale Ühingu liikmele.

12. Ühingu liige, peale vastutuse isikliku võla eest ja teiste liikmete käendajana, kui käendus olemas, kannab lisavastutust Ühingu kohustuste eest. See lisavastutus arvatakse kümnekordses suuruses tema osatähtede väärtusest.

Liikmeks astuja vastutab ka Ühingu kohustuste eest, mis tekkinud enne liikmeks astumist.

Kui Ühing likvideerub enne endise liikme vastutuse tähtaja lõppu, endine liige või tema pärijad vastutavad koos järelejäänud liikmetega kuni Ühingu likvideerimiseni.

III. Ühingu ressursid.

13. Ühingul on põhi- ja tagavarakapitalid ja ta võib asutada erikapitale.

14. Ühingu põhikapital moodustatakse:

a) Ühingu liikmete osamaksudest, mis määratakse talupidajatele 5 rubla igalt tulundusliku maa hektaarilt, kuid mitte vähem kui 25 rubla; põllumajanduslikkudele artellidele mitte vähem kui 75 rubla, kuid mitte üle 250 rubla; muudele ühistegelistele organisatsioonidele mitte alla 150 rubla. Osamaksu osatähtede suurus määratakse Ühingu liikmete üldkoosoleku poolt;

b) Ühingu iga-aastasest puhaskasust 50% määral;

c) ressurssidest, mis antakse Põllumajanduspanga poolt laenuna põhikapitali kogumiseks ja täiendamiseks.

15. Tagavarakapital moodustatakse:

a) iga-aastasest puhaskasust 25% määral;

b) sisseastumismaksudest ja muudest summadest üldkoosoleku määramisel.

Ühingu võimalikud kahjud kaetakse tagavarakapitalist, mis hoitakse Põllumajanduspangas.

Märkus 1. Tagavarakapitali täiendamine lõpetatakse, kui ta on kasvanud võrdseks põhikapitali sellele osale, mis on moodustatud osamaksude arvel ja puhaskasust.

Märkus 2. Kui kahjud ületavad tagavarakapitali, jaotatakse kahjude katmata osa Ühingu liikmete vahel käesoleva põhikirja § 12 kohaselt.

16. Erikapitalid moodustatakse ja kasutatakse kas üldkoosoleku otsuste või põllumajanduspanga juhiste kohaselt. Erikapitale võib luua kas iga-aastastest puhaskasu summadest või Põllumajanduspanga ressursside arvel.

IV. Ühingu operatsioonid.

A. Laenud.

17. Ühing annab laene ainult oma liikmetele nende avalduste põhjal. Laenud antakse tootmisotstarveteks (seemnevilja mineraalväetise, loomatoidu, töö- ja kariloomade, põllumajanduslike masinate ja inventari ostuks, maa kasutamisele võtmiseks, maaparandustöödeks, majanduslikkude hoonete püstitamiseks ja muudeks tootmisettevõttudeks), mis vastavad valla piirkonna põllumajandusliku arengu plaanile ja Põllumajanduspanga korraldustele, samuti ühingu liikmete elumajade ja kõrvalhoonete ehitamiseks.

18. Laene antakse: lühiajalisi — kestusega mitte üle 12 kuu; pikaajalisi — kestusega kuni 5 aastat, hoonete ehitamiseks kuni 10 aastat. Pikaajalised laenud antakse Ühingul olevate pikaajaliste ressursside arvel. Laenud tasutakse kas korraga või osade viisi varem kindlaksmääratud tähtaegadel. Laenude protsendimäär määratakse NSVL Rahvakomissaride Nõukogu poolt.

19. Laenudelt Ühing võtab järgmisi protsente: pikaajalistelt laenudelt — 3,5% aastas, lühiajalistelt 5% aastas ja tähtajaks mittemakstud summadelt alates maksutähtpäevast 6% aastas.

Ühing saab Põllumajanduspangalt 0,5% aastas Ühingu poolt kogutud hoiuste ülejäägilt.

Põllumajanduspanga ülesandel riiklike ettevõtete ja organisatsioonide tagasimaksmata finantseerimise operatsioonide teostamisel Ühing saab komisjonitasu 0,5% määral finantseerimise summalt.

20. Liikmete võlgnevuse ülemmäär ei või olla kõrgem temale avatud krediidi määrast, mis ei või ületada üksikmajapidamistel 3.000 rubla, kolhoosidel ja ühistegelistel organisatsioonidel 25.000 rubla.

21. Laenud antakse laenusaajate võlakohustuste vastu. Vajalikel juhtudel Ühingul on õigus nõuda täiendavat kindlustust kas varade või kauba pantimise või käendajate vastutuse näol.

Käendaja võtab endale vastutuse kogu laenu ja selle protsentide määratud tähtajaks tasumise eest.

Laenu kindlustuseks olevat varandust ei või laenusaaja võõrandada Ühingu juhatuse nõusolekuta ja see võib olla kas Ühingu korralduses või laenusaaja vastutaval hoiul. Laenusaaja kannab tsiviil- ja kriminaalvastutust hoiulevõetud varanduse säilitamise eest.

22. Juhatus on kohustatud valvama laenude õigeaegse tagasimaksmise üle ja viivituse puhul tarvitusele võtma seaduses ettenähtud abinõusid tähtajaks mittemakstud laenude kiireks sissenõudmiseks. Vääramatutest jõududest tingiud hädade puhul juhatus võib lubada laenu või selle osa pikendamist mitte üle 6 kuu. Käendajate vastutusel antud laenu võib pikendada ainult käendajate nõusolekul.

23. Juhul, kui laenusaaja ei kasuta laenu määratud otstarbeks, oma majapidamist ei juhi heaperemehe hoolega, ei tasu kustutusmaksu antud tähtpäevaks või jätab tasumata laenu protsendid, on juhatusel õigus nõuda kogu võla tagasimaksmist enne tähtaega.

24. Laenusaajal on õigus tasuda saadud laenu enne tähtaega kas tervelt või osaliselt. Sel juhul makstakse temale tagasi ettetasutud protsendid tervete kuude eest kuni tähtajani.

B. Hoiused.

25. Hoiuseid võetakse vastu kõikidelt isikutelt, organisatsioonidelt ja asutistelt ja need võivad olla ainult nimelised. Hoiuse käsutajaks on tema valdaja.

26. Ühing võtab hoiused vastu Põllumajanduspanga nimel ja need on viimase poolt tagatud. Omalt poolt Põllumajanduspank peale muude laenude annab Ühingule 80% kõikide Ühingu poolt kogutud hoiuste ülejäägist laenuoperatsioonideks.

Hoiused on kindlustatud Ühingu kogu varanduse ja oma ressurssidega kui ka liikmete lisavastutusega.

27. Hoiused on:

a) tähtajalised, tähtajata (kuni nõudmiseni) ja tingimustega (mille järele hoiused antakse välja mõne kokkulepitud tähtaja või kohustuse kättejõudmisel, millised tähendatud hoiustaja poolt);

b) jooksvate arvete näol.

28. Hoiuste arvete seis hoitakse saladuses. Andmeid nende kohta antakse välja ainult hoiustajatele ja kohtvuõimude ning jälitamisorganite nõudmisel. Süüdlased saladuste väljaandmises kannavad seadustes ettenähtud vastutust. Sundmahakirjutamine võib toimuda vaid kohtu sellekohase eriotsuse alusel.

29. Hoiustelt makstakse järgmisi protsente: jooksvatelt arvetelt, tähtajata hoiustelt, samuti tähtajalistelt kuni 6 kuud — 3% aastas; tähtajalistest 6 kuud ning enam ja tingimustega hoiustelt 5% aastas.

30. Kõik oma vabad ressurssid Krediitühing peab oma arvetel Põllumajanduspangas.

V. Kasud ja kahjud.

31. Aastaaruande koostamisel juhatus on kohustatud revideerima kõiki laene, kirjutades kahjuks ilmselt lootusetud võlad ja muud väärtusetuks muutunud ebareaalsed aktivad, üheaegselt luues reservfondi 25% ulatuses kahtlaste võlgade summast. Kahtlaste ja lootuseta võlgade kahjukskirjutamine ei takista nende sissenõudmist.

32. Pärast ettenähtud ülekandmisi põhi-, tagavara- ja erikapitalidesse, puhaskasu jaotatakse üldkoosoleku otsusel muudeks Ühingu tarvidusteks, samuti üldisteks otstarveteks ühistegevuse, hariduse ja põllunduse alal.

33. Operatsiooniaasta lõpul selgunud kahju kaetakse tagavarakapitalist. Katmata kahjuosa üldkoosolek jagab ühingu liikmete vahel proportsionaalselt nende lisavastutusele (§ 12) ja määrab liikmetele nendele langeva osa tasumiseks tähtaja, mis ei ületa aasta lõppu. Mittetasumisel juhatus arvab liikme osamaksu temalt saadaoleva summa katteks ning puuduva osa nõuab sisse seaduslikus korras.

VI. Ühingu asjade valitsemine.

34. Ühingu asjade valitsemist teostavad juhatus, nõukogu ja Ühingu liikmete üldkoosolek.

A. Juhatus.

35. Juhatus on kolmeliikmeline, kes valitakse üldkoosoleku poolt Ühingu liikmete hulgast üheks aastaks; samas korras valitakse mitte vähem kui kaks kandidaati puuduvate või väljalangenud juhatuse liikmete asendamiseks. Ühingu asjaajamist teostab juhatus ilma erivolituseta.

Juhatuse kohuseks on eriti:

a) kõigi Ühingu tegevusaladesse puutuvate määruste koostamine ning nende esitamine koos Ühingu nõukogu otsusega üldkoosolekule kinnitamiseks, tarviduse korral aga kinnitamiseks Põllumajanduspangale;
b) laenude määramine, väljaandmine ja sissenõudmine, hoiuste vastuvõtmine ja väljaandmine ja kõigi teiste krediitoperatsioonide teostamine;
c) järelevalve teostamine, et laenusaaja laenu tarvitab määratud otstarbeks;
d) selgitustöö tegemine Ühingu ülesannetest ja Ühingule uute liikmete ning hoiustajate juurdetõmbamine;
e) Ühingu nimel igasuguste lepete sõlmimine, laenude tegemine, tšekkide allakirjutamine, kohustuste ja volituste väljaandmine;
f) raha, väärtuste ja varade vastuvõtmine, hoidmine ja väljaandmine;
g) Ühingu kasuks sissenõudmiste teostamine ning kostmine kohtus nõuete ja vaidluste juhul;
h) Ühingu asjaajamine, arvete ja raamatute pidamine ja aasta-aruande ning tulude-kulude eelarvete koostamine;
i) kaastööliste võtmine ja vallandamine ja nendele töötasude määramine.

36. Juhatuse koosseisu ei või kuuluda nõukogusse kuuluvad isikud, samuti nõukogu liikmete lähedased sugulased. Juhatusse ja nõukogusse ei või kuuluda kohtu poolt õigustes piiratud isikud.

37. Juhatus valib oma liikmete hulgast esimehe, tema asetäitja ja laekuri. Kui ühele juhatusliikmele on pandud arvepidamine, siis ei või temale määrata laekuri kohustusi.

38. Ühingu kirjavahetusele kirjutab alla esimees või tema asetäitja, Ühingu kohustustele kirjutavad alla esimees ja juhatuse liige.

39. Juhatus on kohustatud kindlustama Ühingu raha, väärtpaberite ja dokumentide alalhoidmist.

40. Hiljemalt 1. märtsiks on juhatus kohustatud esitama aasta-aruande kinnitamiseks üldkoosolekule.

41. Juhatusliikmed vastutavad kogu oma varaga kahjude eest, mis tekitatud Ühingule nende seadusevastase tegevuse tagajärjel.

42. Juhatuse koosolek loetakse toimunuks, kui on koos kolm liiget. Juhatuse otsused protokollitakse vastavas protokolliraamatus ja kirjutatakse alla kõigi osavõtnud juhatusliikmete poolt.

43. Väljalangenud või pikemat aega puudunud (haigus jne.) juhatusliiget asendab kandidaat, kes saanud valimistel suurima häälteenamuse.

44. Üldkoosolek määrab tasu ühele alaliselt töötavale juhatusliikmele.

45. Kaebused juhatuse tegevuse kohta esitatakse nõukogule.

B. Nõukogu.

46. Nõukogu koosneb vähimalt seitsmest liikmest, kes valitakse üldkoosolekul Ühingu liikmete hulgast üheks aastaks ja kes ei seisa teenistuses juhatuses. Nõukogu liikmed valivad endi keskelt esimehe ja selle asetäitja.

Nõukogu valvab seaduste, põhikirja ja Põllumajanduspanga juhendite ja Ühingu liikmete üldkoosoleku otsuste täitmise, samuti Ühingu enda kui ka temale usaldatud kapitalide ja varade puutumatuse üle. Nõukogul on Ühingu kogu asjaajamise ja dokumentide revideerimise õigus. Revisjoni teostamist toimetavad selleks valitud nõukogu liikmed.

Nõukogu kohuseks on eriti:

a) järelevalve Ühingu ressursside määratud otstarbeks kasutamise üle;
b) kogu Ühingu tegevuse, kassa ja varanduse dokumentaalne revisjon vähimalt üks kord aastas;
c) raha ja väärtpaberite kontrollimine vähimalt kord kuus ning nende võrdlemine raamatute ja arvetega;
d) igasuguse Ühingule kuuluva või temale usaldatud muu vara, samuti ka pantide kontrollimine tarviduse kohaselt ja juhatuse tööde jälgimine üksikute tegevusalade järgi;
e) juhatuse tegevuse kohta antud kaebuste läbivaatamine;
g) aastaaruande ja eelarve, samuti kõigi juhatuse poolt üldkoosolekule otsustamiseks esitatavate küsimuste kohta arvamuste avaldamine;

47. Raiskamise, kuritarvituse või tegevuse ilmnemisel, mis ilmselt vastuolus Nõukogude seadustega ja Ühingu põhikirjaga, nõukogu kutsub kokku erakorralise üldkoosoleku ja tarviduse korral kõrvaldab juhatuse liikmeid töölt.

48. Nõukogu istungid peetakse tarviduse järgi, kuid mitte harvem kui üks kord kuus. Kõik nõukogu otsused ja ettepanekud protokollitakse vastavas raamatus. Nõukogu liikmed saavad istungitasu üldkoosoleku poolt määratud ulatuses.

49. Kaebused nõukogu tegevuse kohta esitatakse üldkoosolekule.

G. Üldkoosolek.

50. Üldkoosolek on põllumajandusliku krediitühingu kõrgeim organ. Üldkoosolek:

a) kinnitab juhendid ühingu kõigi operatsioonide teostamise kohta;
b) kinnitab juhatuse aruanded, kulude eelarve, kasude jaotuse, juhatuse ja nõukogu liikmete tasude suuruse ja korra, annab hinnangu juhatuse tegevusele, samuti määrab kindlaks Ühingu laenude suuruse Põllumajanduspangas;
c) vaatab läbi kaebused juhatuse ja nõukogu peale, samuti küsimused juhatuse liikmete vastutavusest asjaajamises ilmnenud ebaõige tegevuse pärast;
d) valib juhatuse ja nõukogu liikmed ja vajaduse korral kutsub nad ära enne tähtaega;
e) võtab vastu ja heidab välja Ühingu liikmeid;
f) vaatab läbi küsimused põhikirja muutmise ja ühingu tegevuse lõpetamise kohta.

51. Aruande-üldkoosolekud kutsutakse kokku juhatuse poolt igal aastal möödunud aasta aruande läbivaatamiseks; peale selle üldkoosolekud kutsutakse kokku juhatuse otsusel, nõukogu, $^1/_5$ krediitühingu liikmete või Põllumajanduspanga nõudel. Need koosolekud kutsutakse kokku juhatuse poolt 10 päeva jooksul, arvates kokkukutsumis-nõude saamise päevast. Kui juhatus tähendatud aja jooksul üldkoosolekut kokku ei kutsu, teeb seda nõukogu või Põllumajanduspank.

52. Igale Ühingu liikmele tuleb üldkoosoleku päevast ja kohast teatada kirjaliku kutsega mitte hiljem kui üks nädal enne koosolekut. Ühtlasi tuleb juhatuse ruumes panna välja kuulutus, milles loeteldud koosolekul arutamisele tulevad küsimused. Teade saadetakse ka Põllumajanduspangale.

53. Üldkoosolek loetakse otsusevõimeliseks, kui on ilmunud vähimalt ¼ kõigist liikmetest, kuid mitte vähem kui 25 liiget. Ei tule määratud päeval kokku liikmeid ettenähtud arvul, määratakse teistkordne üldkoosolek mitte varem viit ja mitte hiljem kümmet päeva ning see loetakse otsusevõimeliseks kokkutulnud liikmete arvule vaatamata. Teistkordsel koosolekul kuuluvad arutamisele ainult küsimused, mis kuulusid läbivaatamisele ärajäänud üldkoosolekul.

54. Ühingu tegevuse lõpetamise, Ühingu põhikirja muutmise ja Ühingu liikmete vastutavuse määra küsimuste läbivaatamine tuleb arutamisele ainult sel juhul, kui koosolekust võtab osa mitte vähem kui pool kogu liikmete arvust ja need küsimused otsustatakse vähimalt $^2/_3$ koosolevate liikmete häälteenamusega. Teised küsimused otsustatakse lihthäälteenamusega.

55. Üldkoosolekut juhatab Ühingu liikmete poolt koosolekul valitud isik, kes ei kuulu juhatuse ega nõukogu koosseisu.

56. Üldkoosoleku otsused kantakse eriraamatusse ja kirjutatakse alla koosoleku juhataja, juuresolevate nõukogu ja juhatuse liikmete ning vähimalt 3 koosolekul viibinud Ühingu liikme poolt. Igal Ühingu liikmel on õigus otsustele lisada juurde oma eriarvamust.

57. Juhatuse ja nõukogu liikmed võtavad osa üldkoosolekust üheõiguslikult teiste Ühingu liikmetega, kuid hääleõiguseta küsimuste läbivaatamisel nende tegevuse hindamisest ja nendele tasu määramisest.

58. Kui Ühingul on üle 300 liikme, võib Ühing asendada üldkoosoleku volinikkude koosolekuga. Selline otsus tehakse vähimalt $^2/_3$ häälteenamusega koosolekul viibivatest Ühingu liikmetest, kusjuures koosolekul peab viibima vähimalt pool liikmete arvust. Iga liikmeksolev juriidiline isik valib voliniku eraldi; liikmed-füüsilised isikud valivad voliniku asulate järgi. Volinikkude esindamise norm määratakse üldkoosoleku poolt selliselt, et volinikkude üldarv oleks vähimalt $^1/_{10}$ ühingu liikmete üldarvust.

VII. Arvepidamine ja aruandmine.

59. Ühingu arvepidamine ja aruandmine teostub Põllumajanduspanga poolt maksma pandud korra ja vormide järgi.

60. Ühingu aruandeaasta kestab 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini incl. Kui Ühing algas oma tegevust aasta kestel, siis esimene aruandeaasta kestab tegevuse alguse päevast sama aasta 31. detsembrini incl.

61. Üldkoosoleku poolt kinnitatud aastaaruanne hoitakse alal Ühingu aktides, kuna ärakirjad saadetakse Põllumajanduspangale ja rahanduse organitele.

VIII. Ühingu likvideerimine.

62. Ühing likvideeritakse:

a) Ühingu liikmete üldkoosoleku otsusel;
b) Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu otsusel;
c) Ühingu kohtuotsusega maksujõuetuks tunnistamisel, ja
d) juhul, kui liikmete-talupidajate arv langeb alla 50.

Ühingu likvideerimisotsuse vastuvõtmisel üldkoosolek määrab Ühingu asjade likvideerimise korra, teeb likvideerimise ülesandeks kas juhatusele või valib likvideerimiskomisjoni, koosseisus vähimalt 3 isikut, ja kuulutab likvideerimisest ajakirjanduses.

63. Likvideerimiskomisjoni liikmed alluvad üldistele juhatusliikmete kohta kehtivatele määrustele, saavad samadel alustel tasu oma töö eest ja kannavad vastutust nende tegevuse läbi tekkinud kahjude eest. Likvideerimiskomisjon allub nõukogu kontrollile. Üldjärelevalvet likvideerimise korra üle teostab Põllumajanduspank.

64. Kohe pärast Ühingu likvideerimisotsuse vastuvõtmist likvideerimiskomisjon lõpetab laenude andmise, hoiuste ja maksukorralduste vastuvõtmise ja asub hoiuste väljamaksmisele, Ühingu kõikide nõudmiste sissenõudmisele ja Ühingu kõikide kohustuste täitmisele.

Osamaksude tagasimaksmine liikmetele võib sündida mitte enne Ühingu võlgade likvideerimist, igal juhul aga mitte enne aasta möödumist, arvates Ühingu likvideerimiskuulutuse avaldamise päevast.

Ühingu omakapitalid, mis jäid järele pärast kreeditoride rahuldamist, Ühingu kohustuste täitmist ja osamaksude tagasimaksmist, ei jagata Ühingu liikmete vahel, vaid antakse üle Põllumajanduspangale põllumajanduse krediteerimiseks. Võlakohustused, mille tähtpäev ees, antakse üle sissenõudmiseks Põllumajanduspangale.

65. Kui Ühingu varandus osutub mittekülladaseks tema kõikide kohustuste katmiseks, kaetakse katmata kohustuste osa Ühingu liikmete poolt nende lisavastutuse realiseerimise korras (§ 12).

66. Likvideerimise lõpetamisel likvideerimiskomisjon koostab oma tegevusest aruande, mis koos nõukogu arvamusega esitatakse üldkoosolekule kinnitamiseks. Kinnitatud aruanne esitatakse Põllumajanduspangale ja rahanduse organitele.

67. Krediitühingute liitmine või lahutamine toimub Ühingute üldkoosolekute otsuste järgi vastavalt Põllumajanduspanga poolt määratud korrale ja juhistele.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus määralise kohustusliku kindlustuse kohta.

(Avaldatud ENSV T 14. 2. 1945, 6, 76)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

I. Üldeeskirjad.

1. Kustutada Eesti NSV-s kindlustusvõtjate majapidamiste määralise kohustusliku kindlustuse eelmiste aastate maksuvõlad.

2. Määrata, et Riikliku Kindlustuse vastutus määralise kohustusliku kindlustuse järgi taastatakse Eesti NSV-s maakoha okupatsioonist vabastamise momendist.

3. Määralist kohustuslikku kindlustust teostada Eesti NSV-s vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu poolt 4. aprillil 1940 vastuvõetud seadusele „Määralise kohustusliku kindlustuse kohta", NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusele 8. juulist 1942 „Määralise kohustusliku kindlustuse seaduse muutmise ja täiendamise kohta" ning NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusele nr. 1751 — 30. detsembrist 1944 „Riikliku kindlustuse teostamise kohta Läti, Leedu ja Eesti NSV-s" järgnevates punktides loetletud tingimustel.

II. Missugune vara kuulub kindlustamisele.

4. Määralisele kohustuslikule kindlustamisele kuulub järgmine vara:

a) hooned;

b) veised alates 1 aasta vanusest;

c) hobused alates 2 aasta vanusest;

III. Millistel juhtudel tasutakse kahjud.

5. Hoonete kindlustuse alal tasub Riiklik Kindlustus tulest, pikselöögist, plahvatusest (kuigi pikselöögi või plahvatuse tagajärjel tulikahju ei tekkinud), veeuputusest, maavärisemisest, tormist, marust, rajust, rahest, maalibisemisest ja sisselangemisest tekkinud kahjud. Riiklik Kindlustus tasub kindlustusvõtjale kahjud ka neil juhtudel, kui tulikahju levimise ärahoidmiseks või äkilise veeuputuse ähvardusel oli vajalik hoone lammutada või teise kohta üle viia.

6. Veiste ja hobuste kindlustamise alal tasub Riiklik Kindlustus kahjud, mis on tekkinud looma lõppemisest haiguse, vanaduse või õnnetusjuhu tagajärjel.

Samuti maksab Riiklik Kindlustus looma sundtapmise kahjud siis:

a) kui tapmine sündis loomaarsti või loomavelskri korraldusel seoses abinõude tarvitusele võtmisega võitluses taudide vastu;

b) kui tapmine sündis loomaarsti või loomavelskri, nende puudumisel aga valla täitevkomitee esindaja korraldusel siis, kui loomaga juhtus õnnetus ja teda ähvardab möödapääsematu surm;

c) kui tapmine sündis loomaarsti või loomavelskri korraldusel parandamatu haiguse tagajärjel, mis looma edaspidist kasutamist ei võimalda.

IV. Missuguses ulatuses kindlustushüvitus välja makstakse.

7. Hoonete hävimise puhul tule- ja teiste loodusõnnetuste läbi (p. 5) makstakse kindlustushüvitus välja maal hoonete täies väärtuses kindlustusorganite hinde alusel, linnades aga Eesti NSV Kommunaalmajanduse Rahvakomissariaadi organite hinde alusel.

8. Loomade (ka tõuloomade) lõppemise korral maksetakse kindlustushüvitus välja järgmiste normide järgi (rublades ühe looma kohta):

a) veised 1 kuni 2 aastat vanad . . . . . Rbl. 250.—
b) veised üle 2 aasta vanad . . . . . „ 500.—
c) hobused 2 kuni 18 aastat vanad . . . . „ 500.—
d) hobused üle 18 aasta vanad . . . . . „ 250.—

Kindlustushüvitus käesoleva punkti kindlustuskaitse normide kohaselt makstakse välja kahjude eest, mis on juhtunud arvates 1. jaanuarist 1945.

9. Kindlustushüvitus makstakse välja kindlustuskaitse täie summa ulatuses ainult vara täieliku hävimise korral; osalise vigastumise korral makstakse vastav osa kindlustuskaitse summast. Loomade lõppemise korral makstakse kindlustushüvitus välja kindlustuskaitse normi ulatuses, kuid mitte üle nende loomade tegeliku väärtuse enne haigestumist.

V. Kindlustusmaksud.

10. Panna kehtima määralise kohustusliku kindlustuse maksud (tariifid) järgmiselt (kindlustuskaitse summa iga 100 rubla pealt):

Hooned:

a) kivihooned tulekindla katusega . . .		30 kop.
b) kivihooned mittetulekindla katusega ja muud hooned tulekindla katusega . . .		40 „
c) muud hooned mittetulekindla katusega .		50 „
Veised	2 rbl.	50 „
Hobused	6 „	

11. Määralise kohustusliku kindlustuse maksud arvutatakse Riikliku Kindlustuse organite poolt. Igale kindlustusvõtjale antakse allkirja vastu Riikliku Kindlustuse poolt kehtima pandud vormi kohane kindlustustunnistus.

12. Määralisele kohustuslikule kindlustamisele kuuluvate varade registreerimine toimub üks kord aastas. Kindlustusmaksud arvutatakse registreerimise juures arvesse võetud varalt. Varalt, mis on saabunud kindlustusvõtja majapidamisse pärast registreerimist, võetakse kindlustusmakse ainult pärast vara järgmise järjekordse registreerimise läbiviimist.

13. Kui avastatakse määralisele kohustuslikule kindlustamisele kuuluvat vara, mis on registreerimisel varjatud või vahele jäänud, nõutakse kindlustusmaksud sisse kogu aja eest, mille jooksul see vara ei olnud arvestatud, kuid mitte enam kui kahe aasta eest.

14. Kindlustushüvituse summadest peetakse kinni ainult kindlustummaksud ja nende võlad.

15. Määralise kohustusliku kindlustuse maksud tasutakse iga aasta eest eelneval aastal järgmistel tähtaegadel: 50% maksust 15. septembriks ja 50% — 1. novembriks.

16. Määralise kohustusliku kindlustuse 1945. a. maksud tasutakse järgmistel tähtaegadel: 50% maksust 15. märtsiks 1945 ja 50% — 15. aprilliks 1945.

17. Kindlustusmaksud, mis ei ole makstud tähtpäevaks, muutuvad maksuvõlaks. Maksuvõla pealt arvutatakse viiviseid 0,1% iga viivitatud päeva eest.

18. Määralise kohustusliku kindlustuse alal sissetulnud kindlustusmaksude kogusummast arvestatakse 15% tulikahjude ja loomaõnnetuste ärahoidmiseks ja nende vastu võitlemise kuludeks.

19. Laialdase selgitustöö läbiviimiseks riikliku kindlustuse kohta ja kindlustusaktiivi (ühiskondlikkude kindlustusinspektorite, kindlustuse signaalpostide liikmete jt.) premeerimiseks määrata 0,5% määralise kohustusliku kindlustuse alal saadud kindlustusmaksudest.

VI. Soodustused.

20. Maakondade ja linnade täitevkomiteed võivad Riikliku Kindlustuse organite ettepanekul üksikuid kodanike majapidamisi kas tervelt või osaliselt vabastada määralise kohustusliku kindlustuse kindlustusmaksudest.

VII. Kindlustusvõtja kohustused.

21. Kindlustusvõtjad on kohustatud vara hoidma täielikus, tulikahjude vastu võitlemise ning veterinaarmäärustele valjult vastavas korras ning tarvitusele võtma kõik kindlustusvõtjaist olenevad abinõud tulikahjude ja loomade haigestumise ärahoidmiseks.

22. Kindlustatud vara hävimisest või riknemisest loodusõnnetuste tagajärjel on kindlustusvõtjad kohustatud ühe ööpäeva jooksul teatama kindlustusinspektorile, maal asuvad kindlustusvõtjad peale selle veel külanõukogule.

Kindlustusvõtjailt sissetulnud teadaannetest, välja arvatud teadaanded loomahukkumiste kohta, on külanõukogud kohustatud teatama kindlustusinspektorile hiljemalt järgmisel päeval.

(ENSV T 1945, 25, 377)

VIII. Kahjuaktide koostamise kord.

23. Kahjuaktid kindlustatud loomade hukkumise kohta maal koostatakse küla töörahva saadikute nõukogu esimehe või tema poolt volitatud külanõukogude saadikute poolt, linnades — kindlustusinspektorite või loomaarstide poolt.

Aktid koostatakse majapidamise juhataja või tema täisealise perekonnaliikme kohustuslikul osavõtul ja kahe tunnistaja juuresolekul.

24. Aktid ehitiste täieliku hävimise või osalise vigastumise kohta koostatakse Riikliku Kindlustuse organite poolt. Aktide koostamine toimub kindlustusvõtja, kohaliku täitevkomitee esindaja ja kahe tunnistaja kohustuslikul osavõtul.

25. Riiklik Kindlustus ei hüvita kahjusid juhul, kui kindlustatud vara hävimine või vigastumine tekkis kindlustusvõtja või tema täisealise perekonnaliikme süü läbi.

26. Riiklikul Kindlustusel on õigus rahvakohtu kaudu esitada hagi väljamakstud kahjuhüvituse sissenõudmiseks isikult, kes on süüdi kindlustatud vara hävimises või vigastumises.

27. Riiklikul Kindlustusel on õigus kindlustushüvituse väljamaksmisest loobuda, kui kindlustusvõtja ei teatanud kindlustatud vara hävimisest või riknemisest ettenähtud tähtaja jooksul (p. 22), kuigi tal selleks oli võimalus.

IX. Määralise kohustusliku kindlustuse teostamise kord.

28. Määralisele kohustuslikule kindlustamisele kuuluva vara arvesse võtmine ja kindlustusmaksude arvutamine toimub vastavalt NSV Liidu Rahanduse Rahvakomissariaadi Riikliku Kindlustuse Peavalitsuse juhenditele 11. jaanuarist 1945 nr. 12.

29. Kohustada linna, maakonna ja valla täitevkomiteesid:

a) töötajate hulgas läbi viima laialdast selgitustööd määralise kohustusliku kindlustuse seaduse kohta;

b) tarvitusele võtma abinõud määralisele kohustuslikule kindlustamisele kuuluvate objektide väljaselgitamiseks ja kindlustusmaksude õigeaegseks laekumiseks.

30. Kohustada Riikliku Kindlustuse organeid läbi viima kodanike maal asuvate ja määralisele kohustuslikule kindlustamisele kuuluvate hoonete hindamiste kontrollimine ja kõrvaldama hindelehtedes esinevad puudused 1. juuliks 1945.

31. Kohustada Kommunaalmajanduse Rahvakomissariaati läbi viima linnades ja töölisasulates asuvate kodanikele kuuluvate hoonete hindamine 1. augustiks 1945.

32. Lugeda 1. jaanuarist 1945 arvates kehtetuks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus 15. maist 1941 nr. 902 „Määralise sundkindlustuse kohta" (ENSV T 1941, 53, 839).

Tallinn, 23. jaanuaril 1945. Nr. 75.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus riikliku abi suurendamisest rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele, emade- ja lastekaitse tugevdamisest, aunime „Sangar-ema" sisseseadmisest ja ordeni „Ema au" ning medali „Emamedal" asutamisest.

(Eestikeelne tõlge avaldatud ENSV T 31. 1. 1945, 4, 45)

Hoolitsus laste ja emade eest ning perekonna tugevdamine on alati olnud nõukogude riigi üheks tähtsaimaks ülesandeks. Kaitstes ema ja lapse huve annab riik suurt materjalset abi rasedatele naistele ja emadele laste ülalpidamiseks ja kasvatamiseks. Sõja ajal ja pärast sõda, kui paljudel perekondadel on tavaliselt suuremaid materjalseid raskusi, on vajalik riikliku abi osutamise edasine laiendamine.

Selleks, et suurendada materjalset abi rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele, et ergutada laste arvu kasvu ja tugevdada emade ja laste kaitset, Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu Presiidium määrab:

I. Riikliku abi suurendamisest lasterikastele ja vallasemadele.

1. Määrata, et seni kehtinud korra asemel, mille järgi riikliku abiraha anti lasterikastele emadele, kel on kuus last, seitsmenda ja iga järgneva lapse sündimisel, antakse riiklikku abiraha lasterikastele emadele (mehelolevatele ja leskedele), kel on kaks last, kolmanda ja iga järgmise lapse sündimisel.

2. Riikliku abiraha väljamaksmist lasterikastele emadele teostada järgmises korras ja ulatuses:

	Ühekordselt	Igas kuus
emadele, kel on kaks last, kolmanda lapse sündimisel	400 rbl.	—
emadele, kel on kolm last, neljanda lapse sündimisel	1300 „	80 rbl.
emadele, kel on neli last, viienda lapse sündimisel	1700 „	120 „
emadele, kel on viis last, kuuenda lapse sündimisel	2000 „	140 „
emadele, kel on kuus last, seitsmenda lapse sündimisel	2500 „	200 „
emadele, kel on seitse last, kaheksanda lapse sündimisel	2500 „	200 „
emadele, kel on kaheksa last, üheksanda lapse sündimisel	3500 „	250 „
emadele, kel on üheksa last, kümnenda lapse sündimisel	3500 „	250 „
emadele, kel on kümme last, iga järgmise lapse sündimisel	5000 „	300 „

Igakuulist abiraha lasterikastele emadele makstakse alates lapse teisest eluaastast tema viieaastaseks saamiseni.

Emadele, kel käesoleva seadluse andmise päevaks on kolm, neli, viis või kuus last, makstakse käesolevas paragrahvis ettenähtud abiraha iga lapse pealt, kes on sündinud pärast käesoleva seadluse ilmumist.

Emadele, kel käesoleva seadluse väljaandmise päevaks on seitse või rohkem last, jääb õigus lasterohkuse abiraha saamiseks selles korras ja ulatuses, mis on kehtima pandud NSV Liidu KTK ja RKN määrusega 27. juunist 1936. aastal, ja nimelt: seitsmenda, kaheksanda, üheksanda ja kümnenda lapse pealt — 2000 rubla igaühe kohta igal aastal viie aasta jooksul, alates lapse sündimisest; üheteistkümnenda ja iga järgmise lapse pealt — 5000 rubla ühekordselt ja igal aastal 3000 rubla nelja aasta jooksul, alates teisest aastast pärast lapse sündimist. Iga järgneva lapse sündimisel pärast käesoleva seadluse andmist makstakse abiraha seadluse käesoleva paragrahviga kehtimapandud korras ja ulatuses.

Riikliku lasterohkuse abiraha määramisel võetakse arvesse ka lapsed, kes on hukkunud või teadmata kadunud Isamaasõja rinnetel.

3. Sisse seada riiklik abiraha vallasemadele (kes ei ole abielus) pärast käesoleva seadluse andmist sündinud laste ülalpidamiseks ja kasvatamiseks järgmises ulatuses: 100 rubla kuus ühe lapse pealt, 150 rubla — kahe lapse pealt ja 200 rubla — kolme või enam lapse pealt.

Riiklikku abiraha vallasemadele makstakse kuni laste kaheteistkümneaastaseks saamiseni.

Vallasemadele, kel on kolm või enam last, makstakse käesolevas paragrahvis ettenähtud riiklikku abiraha täiendavalt lasterohkuse abirahale, mida saadakse vastavalt käesoleva seadluse teisele paragrahvile.

Abiellumisel säilitab vallasema õiguse käesolevas paragrahvis ettenähtud abirahale.

Emad, kes saavad alimente enne käesoleva seadluse ilmumist laste pealt, säilitavad õiguse alimentide saamiseks kuni lapse täisikka jõudmiseni ja käesolevas paragrahvis ettenähtud abiraha neile ei anta.

1944. aastal enne käesoleva seadluse ilmumist sündinud laste emadel, kes ei saa nende pealt alimente, on õigus käesolevas paragrahvis ettenähtud abiraha saamiseks.

4. Kui vallasema soovib oma last paigutada lastekasvatusasutisse üleskasvatamiseks, on lastekasvatusasutised kohustatud last vastu võtma ülalpidamiseks ja kasvatamiseks täielikult riigi kulul.

Emal on õigus oma last lastekasvatusasutisest tagasi võtta, et teda ise üles kasvatada.

Lapse lastekasvatusasutises viibimise aja eest riiklikku abiraha lapse pealt ei maksta.

5. Suurendada ühekordset abiraha, mis antakse välja sotsiaalkindlustuse summadest ja kooperatiivsete artellide vastastikuse abi kassadest vastsündinud lapse jaoks, 45 rublalt 120 rublani. Määrata, et emadele peab olema kindlustatud võimalus osta mainitud summa eest komplekt pesu vastsündinu jaoks.

II. Rasedate naiste ja emade soodustuste suurendamisest ja emade- ja lastekaitseasutiste võrgu laiendamisest.

6. Pikendada puhkust raseduse ja sünnituse puhul naistöölistele ja teenistujaile 63 kalendripäevalt 77 kalendripäevale, määrates puhkeaja kestus 35 kalendripäevale enne sünnitust ja 42

kalendripäevale pärast sünnitust, makstes selle aja eest riiklikku abiraha varem kehtimapandud ulatuses. Juhtumil, kui sünnitus on ebanormaalne või kui sündinud kaksikud, antakse puhkust pärast sünnitust 56 kalendripäeva ulatuses.

Kohustada ettevõtete ja asutiste juhatajaid korraldama rasedatele naistele järjekordse puhkuse andmist, ajaldades seda rasedus- ja sünnituspuhkusele.

7. Mitte kasutada rasedaid naisi, alates raseduse neljandast kuust, ületunnitöödel käitistes ja asutistes ning rinnalapsi omavaid naisi öistel töödel lapse imetamise perioodil.

8. Kahekordistada täiendavat toiduainetenormi rasedatele naistele, alates raseduse kuuendast kuust, ja imetajatele emadele imetamise nelja kuu jooksul.

9. Kohustada käitiste ja asutiste juhatajaid abistama rasedaid naisi ja imetajaid emasid neile lisatoiduainete andmisega abimajapidamistest.

10. Vabastada 50 protsendi ulatuses maksust laste paigutamise eest lasteaedadesse ja -sõimedesse vanemad:

kellel on kolm last ja kes teenivad kuni 400 rubla kuus;

kellel on neli last ja kes teenivad kuni 600 rubla kuus;

kellel on viis ja enam last, vaatamata teenistuse suurusele.

11. NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogule teha ülesandeks:

a) kinnitada emade ja lastekodude täiendava organiseerimise plaan vabariikides ja oblastites, ühtlasi ka eripuhkekodude plaan abivajavatele rasedatele vallalistele naistele ja nõrgatervislikele imetajatele emadele, kasutades neid puhkajaid jõukohastel töödel;

b) kinnitada rahvakomissariaatide ja ametkondade lasteasutiste võrgu laiendamise plaan silmas pidades, et see hõlmaks täielikult kõiki teenindamist vajavaid lapsi, ette nähes laste konsultatsioonide ja piimaköökide võrgu laiendamist, rinnalastesõimede, lasteaedade juures asuvate õhtuste rühmituste ja sünnitusabiasutiste organiseerimist saksa vallutajatest vabastatud piirkondades;

c) ette näha lastesõimede, lasteaedade, rinnalaste toitmise tubade ja naise isikliku tervishoiu tubade kohustuslikku organiseerimist käitistes ja asutistes, kus massiliselt kasutatakse naiste tööjõudu;

d) kohustada rahvakomissariaate tööstusliku ehitustöö projektides ette nägema antud käitise tööliste ja teenistujate

teenindamist vajavate laste täielikuks hõlmamiseks arvestatud lasteasutiste (sõimed, lasteaiad, emade ja laste toad) ehitamist;

e) kinnitada abinõud laste rõivaste, jalanõude, laste tervishoiu ja sanitaaresemete ja teiste laste tarbeesemete tootmise tunduvaks laiendamiseks nii lasteasutiste jaoks kui ka elanikkonnale müümiseks, samuti ka lasterõivaste õmblustöökodade võrgu ja emade- ja lasteäride võrgu laiendamiseks.

III. Medali „Emamedal" ja ordeni „Ema au" asutamisest ja aunime „Sangar-ema" sisseseadmisest.

12. Asutada I ja II järgu medal „Emamedal" ema autasustamiseks, kes on sünnitanud ja kasvatanud:

viis last — II järgu medaliga;

kuus last — I järgu medaliga.

13. Asutada I, II ja III järgu orden „Ema au" emade autasustamiseks, kes on sünnitanud ja kasvatanud:

seitse last — III järgu ordeniga;

kaheksa last — II järgu ordeniga;

üheksa last — I järgu ordeniga.

14. Määrata, et emale, kes on sünnitanud ja kasvatanud kümme last, antakse aunimi „Sangar-ema" ordeni „Sangar-ema" ja NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi tunnustuskirja annetamisega.

15. Autasustamine ordenitega „Ema au" ja medalitega „Emamedal" ja aunime „Sangar-ema" andmine toimub viimase lapse üheaastaseks saamisel ja selle ema teiste laste elusolekul.

Ema autasustamisel võetakse arvesse ka lapsed, kes on langenud või teadmata kadunud Isamaasõja rinnetel.

IV. Vallaliste ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksustamisest.

16. NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1941. aasta 21. novembri seadluse „Vallaliste ja lasteta NSV Liidu kodanike maksustamisest" muutmiseks määrata, et maksustamisele kuuluvad lasteta ning üht ja kaht last omavad kodanikud: mehed 20 kuni 50 aasta vanuseni ja naised 20 kuni 45 aasta vanuseni.

17. Maksu võtta järgmises ulatuses:
a) kodanikelt, kes maksavad tulumaksu, lastetuse puhul 6% sissetulekust, ühe lapse puhul — 1% ja 2 lapse puhul — ½% sissetulekust;
b) kolhoosnikelt, üksiktalupidajailt ja teistelt kodanikelt, kes kuuluvad majapidamise hulka, mis on maksustatud põllumajandusmaksuga, lastetuse puhul — 150 rubla aastas, ühe lapse puhul — 50 rubla aastas ja kahe lapse puhul — 25 rubla aastas;
c) teistelt kodanikelt lastetuse puhul — 90 rubla aastas, ühe lapse puhul 30 rubla ja kahe lapse puhul — 15 rubla aastas.

18. Maksust vabastada:
a) rea-, seersandi- ja vanemakoosseisu kuuluvad sõjaväelased;
b) tegevarmee ja tegevlaevastiku väeosade ja asutiste ohvitseride koosseisu kuuluvad sõjaväelased;
c) käesoleva paragrahvi punktis a ja b märgitud naised;
d) naised, kes saavad riigilt laste ülalpidamiseks abiraha või pensioni;
e) kodanikud, kelle lapsed on Isamaasõja rinnetel langenud või teadmata kadunud;
f) kesk- ja kõrgemate koolide õpilased — mehed ja naised kuni 25. eluaastani;
g) I ja II grupi invaliidid.

V. Abielu, perekonna ja eestkoste seaduste muutmisest.

19. Määrata, et ainult registreeritud abielu annab abielupooltele liiduvabariikide abielu, perekonna ja eestkoste seaduste koodeksis ettenähtud õigusi ja kohustusi.

Isikud, kes on tegelikus abieluvahekorras enne käesoleva seadluse avaldamist, võivad oma vahekorrad vormistada registreerimise teel, ära näidates tegeliku kooselu aja.

20. Tühistada ema õigus pöörduda hagiavaldusega kohtusse isa kindlaksmääramiseks ja alimentide nõudmiseks lapse ülalpidamiseks isikult, kellelt laps sündinud ja kellega ema ei ole registreeritud abielus.

21. Määrata, et perekonnaseisuametis registreeritakse ema mitteregistreeritud abielust sündinud laps ema perekonnanime järgi ja antakse talle ema poolt nimetatud isanimi.

22. Läbi viia passides kohustusliku sissekande tegemine registreeritud abielu kohta abikaasa perekonna-, ees- ja isanime, sünniaasta ja abielu registreerimise koha ning aja äramärkimisega.

23. Määrata, et lahutus toimub avalikul kohtuistungil. Abielupoolte palvel võib abielulahutuse asja vajaduse korral, kohtu määramisel, arutada kinnisel kohtuistungil.

24. Abielulahutuse kohtuasja algatamiseks ette näha järgmiste nõuete kohustuslik täitmine:

a) abielulahutuse kohta sooviavalduse esitamine rahvakohtusse lahutusmotiivide kui ka teise abielupoole perekonna-, ees- ja isanime äramärkimisega; abielulahutuse sooviavalduse esitamisel tuleb maksta 100 rubla;

b) abikaasa kohtusse kutsumine tema tutvustamiseks teise abielupoole poolt sisseantud lahutamisavaldusega ning lahutusmotiivide esialgseks selgitamiseks, samuti aga ka tunnistajate kindlaksmääramiseks, kes kuuluvad väljakutsumisele kohtulikule asjaarutusele;

c) kuulutuse avaldamine kohalikus ajalehes kohtuliku menetluse algatamise kohta lahutuse asjas, pannes kuulutamise kulud abielupoole kanda, kes esitas lahutamisavalduse.

25. Rahvakohus on kohustatud kindlaks tegema lahutamisavalduse esitamise motiivid ja tarvitusele võtma abinõud abielupoolte lepitamiseks, milleks tuleb tingimata välja kutsuda mõlemad abielupooled ning vajaduse korral ka tunnistajad.

Juhul, kui abielupoolte lepitamine rahvakohtus ei tulnud toime, on hagejal õigus pöörata lahutamisavaldusega kõrgemasse kohtusse.

Määrata, et abielulahutuse otsuse võivad teha oblasti-, ringkonna-, krai- ja linnakohus või liidu- ja autonoomse vabariigi ülemkohus.

26. Oblasti-, krai-, ringkonna- ja linnakohus või liidu- ja autonoomse vabariigi ülemkohus peab abielulahutamise vajalikkuse tunnustamise puhul:

a) määrama, kumma lahutatava abielupoole juurde ja kes lastest jääb, samuti kes vanematest ning millisel määral kannab laste ülalpidamise kulud;

b) poolte nõudel jagama varanduse loonus või mõttelistes osades lahutatavate abielupoolte vahel;

d) ennistama igale lahutatud abielupoolele nende soovil enneabielulise perekonnanime.

27. Tehtud kohtuotsuse alusel perekonnaseisuameti organid annavad välja abielulahutuse tunnistuse, mille väljaandmisel tehakse märkus lahutamise kohta mõlema abielupoole passi ning võetakse kohtumääruse järgi ühelt või mõlemalt abielupoolelt 500 kuni 2000 rubla maksu.

28. Liiduvabariikide ülemnõukogudele ülesandeks teha vastavalt käesolevale seadlusele teha vajalikud muudatused liiduvabariikide seadustes.

29. NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogule ülesandeks teha kinnitada määrus rasedaile naistele, lasterikastele ja vallasemadele abirahade määramise ja väljamaksmise korra kohta vastavalt käesolevale seadlusele.

30. NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogule ülesandeks teha kinnitada korraldused perekonnaseisuaktide (abiellumise, sündimise ja teiste aktide) registreerimise korraldamiseks, ette nähes piduliku registreerimistoimingu sisseseadmist, selleks sündsate ruumide ja nende sisustise andmist, kodanikele väärikalt kujundatud dokumentide väljaandmist.

31. Prokuratuuri organitel, vastavalt kehtivatele kriminaalseadustele, vastutusele võtta isikud, kes on süüdi seadusevastases abortide tegemises, naiste abortide tegemisele sundimises, naiste kui emade au riivamises ja alandamises ning kuritahtlikus alimentide mittemaksmises laste ülalpidamiseks.

32. Kehtetuiks lugeda:

a) NSVL KTK ja RKN 27. juuni 1936. aasta määruse „Abortide ärakeelamisest, sünnitajaile materjaalse abi suurendamisest, lasterikastele isikutele riikliku abi sisseseadmisest, sünnitusmajade, lastesõimede ja lasteaedade võrgu laiendamisest, kriminaalkaristuse kõvendamisest alimentide mittemaksmise eest ja mõningatest muudatustest abielulahutuse seadustes“ paragrahvid 5, 8, 10, 27 ja 28 (LSKK 1936. a., nr. 34, art. 309);

b) NSVL KTK ja RKN määrus 14. novembrist 1936. a. „Lasterikastele emadele abiraha andmise korrast“ (LSKK 1936. a., nr. 59, art. 448);

c) NSVL RKN, ÜK(b)P KK ja ÜAÜKN 28. detsembri 1938. a. määruse „Abinõudest töödistsipliini korraldamisest, riikliku sotsiaalkindlustuse praktika parandamisest ja kuritarvituste vastu võitlemisest sel alal“ paragrahv 14 (LSKK 1939. a., nr. 1, art. 1).

Moskva, Kreml, 8. juulil 1944.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrus rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele riiklike abirahade määramise ja väljamaksmise ning soodustuste andmise korra määrustiku kinnitamise kohta.

(Eestikeelne tõlge avaldatud ENSV T 31. 1. 1945, 4, 49)

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Kinnitada Rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele riiklike abirahade määramise ja väljamaksmise ning soodustuste andmise korra määrustik.

Moskva, Kreml, 18. augustil 1944. Nr. 1122.

Kinnitatud NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 18. augustist 1944 nr. 1122.

Rasedatele naistele lasterikastele ja vallasemadele riiklike abirahade määramise ja väljamaksmise ning soodustuste andmise korra määrustik.

Vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusele 8. juulist 1944 „Riikliku abi suurendamisest rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele, emade- ja lastekaitse tugevdamisest, aunime „Sangar-ema" sisseseadmisest ja ordeni „Ema au" ning medali „Emamedal" asutamisest" kehtestatakse rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele rahalise abi määramiseks ja väljamaksmiseks ning soodustuste andmiseks järgmine kord.

I.

Lasterikastele emadele riiklike abirahade määramise kord.

1. Riiklikke abirahasid määratakse ja makstakse välja lasterikastele emadele (mehelolevatele ja leskedele), kellel on kaks last, kolmanda ja iga järgmise lapse sündimisel, kes on sündinud pärast 8. juulit 1944.

2. Riiklike abirahade väljamaksmine lasterikastele emadele toimub vastavalt seadluse teisele paragrahvile järgmises korras ja suuruses:

	Ühekordselt	Igas kuus
emadele, kel on kaks last, kolmanda lapse sündimisel	400 rbl.	—
emadele, kel on kolm last, neljanda lapse sündimisel	1300 „	80 rbl.
emadele, kel on neli last, viienda lapse sündimisel	1700 „	120 „
emadele, kel on viis last, kuuenda lapse sündimisel	2000 „	140 „
emadele, kel on kuus last, seitsmenda lapse sündimisel	2500 „	200 „
emadele, kel on seitse last, kaheksanda lapse sündimisel	2500 „	200 „
emadele, kel on kaheksa last, üheksanda lapse sündimisel	3500 „	250 „
emadele, kel on üheksa last, kümnenda lapse sündimisel	3500 „	250 „
emadele, kel on kümme last, iga järgmise lapse sündimisel	5000 „	300 „

Igakuisi abirahasid lasterikastele emadele makstakse alates lapse teisest eluaastast lapse viieaastaseks saamiseni.

Ema, kes saab riiklikku abiraha lasterohkuse alusel, saab järgmise lapse sünnitamisel selle lapse kohta kindlaksmääratud ühekordset ja igakuist abiraha, kusjuures ta saab abiraha edasi ka varem sündinud lapse pealt kuni selle viieaastaseks saamiseni.

3. Emadele, kellel on seadluse andmise päevaks kolm, neli, viis või kuus last, makstakse seadluse teises paragrahvis ettenähtud ühekordseid ja igakuisi abirahasid iga lapse pealt, kes on sündinud pärast seadluse andmist.

Emadel, kellel on seadluse andmise päevaks seitse ja enam last, jääb õigus abiraha saamiseks lasterohkuse alusel NSV Liidu KTK ja RKN määrusega 27. juunist 1936 määratud korras ja suuruses ja nimelt seitsmenda, kaheksanda, üheksanda ja kümnenda lapse pealt, igaühe pealt 2000 rubla igal aastal viie aasta jooksul lapse sündimise päevast alates; üheteistkümnenda ja iga järgmise lapse pealt — 5000 rubla ühekordselt ja 3000 rubla igal aastal nelja aasta jooksul, alates lapse teisest eluaastast. Iga järgmise lapse pealt, kes sündis pärast 8. juuli 1944. aasta seadluse andmist, makstakse abiraha tähendatud seadluse teises paragrahvis määratud korras ja suuruses.

4. Lasterikkale emale riiklikku abiraha määramisel arvestatakse ema kõiki lapsi kas ühelt või erinevatelt isadelt, sõltumatult laste east, nii ema juures elavaid kui ka temast lahus elavaid, samuti Isamaasõja rinnetel langenuid või teadmata kadunuid.

Lasterikastele emadele riikliku abiraha määramisel arvestatakse lapsendatud lapsi, samuti ka mehe lapsi endisest abielust, kes on tulnud ema kasvatada mitte pärast kaheteistkümnendat eluaastat.

Lasterikkale emale riikliku abiraha määramisel ei arvestata surnud lapsi ja samuti ka välismaise kodakondsusega lapsi.

5. Lasterikka ema surma puhul määratakse ja makstakse välja riiklik abiraha laste isale või hooldajale, kui surnud ema lapsed jäävad tema kasvatada.

6. Juhul, kui lasterikas ema nõuab riikliku abiraha määramist aasta või hiljem pärast lapse sündimist, määratakse ja makstakse talle välja ühekordne riiklik abiraha ja igakuine abiraha möödunud aja eest tagantjärele, aga mitte rohkem kui viimase 6 kuu eest enne abiraha nõutamise päeva.

Juhul, kui lasterikas ema nõuab määratud riikliku abiraha (ühekordse või igakuise) saamist aasta või hiljem pärast lapse sündimist, makstakse talle ühekordne abiraha välja täielikult, aga igakuine abiraha möödunud aja eest tagantjärele mitte enam kui viimase 6 kuu eest enne abiraha väljamaksmise järgmist tähtpäeva.

Rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusel võib üksikjuhtumeil igakuist riiklikku abiraha lasterikkale emale möödunud aja eest tagantjärele välja maksta ka pikema aja eest kui 6 kuud.

7. Riikliku abiraha maksmine lasterikkale emale lõpetatakse:

a) kui laps, kellele abiraha on määratud, sureb;

b) lasterikka ema mõne lapse surma puhul, kui ellujäänud laste arv seetõttu osutub vähemaks kui kolm.

8. Ühe lapse surma puhul lasterikkal emal, kellel on viis või enam last, väheneb igakuise abiraha suurus, ja abiraha väljamaksmine toimub vastavalt ellujäänud laste arvule, alates järgmisest kuust pärast perekonna koosseisus aset leidnud muudatust.

Abiraha suurus muudetakse neil juhtumeil rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusega.

Juhul, kui keegi lasterikka ema lastest on hukkunud või jäänud teadmata kadunuks Isamaasõja rinnetel, riikliku abiraha suurus lasterohkuse alusel ei vähene.

II.

Vallasemadele riiklike abirahade määramise kord.

9. Riiklikke abirahasid määratakse ja makstakse vallasemadele (mitteabielulistele) pärast 8. juulit 1944 sündinud laste ülalpidamiseks ja kasvatamiseks.

10. Riiklike abirahade maksmine vallasemadele laste ülalpidamiseks ja kasvatamiseks toimub järgmises suuruses:

ühe lapse pealt	100	rubla kuus
kahe lapse pealt . . .	150	„ „
kolme ja enam lapse pealt	200	„ „

Riiklikke abirahasid makstakse vallasemadele kuni laste kaheteistkümneaastaseks saamiseni.

11. Vallasemale määratakse laste pealt, kes on sündinud ajavahemikul 1. jaanuarist kuni 8. juulini 1944. aastal vastavalt seadluse 3. paragrahvile igakuised riiklikud abirahad sel juhtumil, kui ta ei saa nende pealt alimente.

12. Naisel, kes on registreeritud abielus, on mehe surma puhul õigus saada laste pealt, kes on sündinud pärast mehe surma, vallasemadele määratud riiklikku abiraha.

13. Naisel, kellel on laps isikult, kellega ta ei ole registreeritud abielus, kuid kellega ta ühes elab, omab ühist majapidamist ja kasvatab ühiselt last, ei ole õigust saada vallasemadele määratud abiraha.

14. Vallasemadele, kellel on kolm või enam last, makstakse lisaks seadluse kolmandas paragrahvis ettenähtud riiklikele abirahadele abiraha lastèrohkuse alusel vastavalt seadluse teisele paragrahvile.

15. Vallasema abiellumisel ei lõpetata talle määratud riikliku abiraha maksmist.

16. Selle aja jooksul, kui vallasema laps on kasvatusasutises täielikult riigi ülalpidada, ei makseta lapse pealt igakuist abiraha. Juhul, kui ema ülalpidamisel on teisi lapsi, määratakse abiraha suurus vastavalt tema juurde jäänud alla 12-aastaste laste arvule, kes on sündinud pärast 8. juulit 1944 või on sündinud ajavahemikul 1. jaanuarist kuni 8. juulini 1944. aastal, juhul, kui ema ei saa nende pealt alimente.

17. Vallasema ühe lapse surma puhul toimub igakuise riikliku abiraha maksmine vastavalt talle jäänud alla 12-aastaste

laste arvule, kes on sündinud pärast 8. juulit 1944, ja samuti nende laste arvule, kes on sündinud ajavahemikul 1. jaanuarist kuni 8. juulini 1944. aastal, juhul, kui ema ei saa nende pealt alimente.

18. Vallasema surma puhul antakse talle laste kasvatamiseks määratud riiklik abiraha välja seatud korras nimetatud hooldajale.

III.

Lasterikastele ja vallasemadele riiklike abirahade määramise kord.

19. Riiklike abirahade määramine lasterikastele ja vallasemadele toimub rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusel.

Avalduse riikliku abiraha määramise kohta esitab ema kirjalikult kas isiklikult või tema poolt selleks volitatud isiku kaudu või posti teel või külanõukogu, vabriku-tehase ja kohalike komiteede või majavalitsuste kaudu tema elukoha rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele.

Avalduses peavad olema täpselt märgitud ema kõigi laste ees-, isa- ja perekonnanimi ja elukoht.

20. Avaldusele riikliku abiraha määramise kohta tuleb lisandada:

a) sünnitunnistus või selle notariaalses korras (notariaalkontoris või külanõukogus) tõestatud ärakiri lapse kohta, kelle pealt nõutakse abiraha;

b) väljavõte külanõukogu täitevkomitee otsusest ja linnades — miilitsaorgani poolt väljaantud tunnistus, mis kinnitab ema laste arvu, kes tema juures elavad, ära näidates ka nende laste iga;

d) laste kohta, kes elavad emast lahus — tunnistused laste elukoha miilitsaorganitelt või sõjaväeosast.

Tunnistused ei või olla dateeritud varem kui kuus kuud enne avalduse andmise päeva.

21. Sõja ajal võib lasterikas ema esitada Punaarmeesse kutsutud laste kohta tunnistuse selle rajooni sõjakomissariaadilt, kust ta lapsed kutsuti sõjaväkke.

Neil juhtumeil, kui lasterikkal emal on lapsed tegevas Punaarmees või partisanisalkades ja ema ei või temast olenematute asjaolude tõttu esitada tunnistust sõjaväeosast või sõjakomissariaadist nende laste asukoha kohta, vaatab rajooni või linna töö-

rahva saadikute nõukogu täitevkomitee läbi muud dokumendid, mis kinnitavad abiraha saamise õigust, ja teeb vastava otsuse.

22. Rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee peab lasterikka ema või vallasema avalduse riikliku abiraha määramise kohta mitte hiljem kui kahe nädala jooksul selle esitamise päevast arvates läbi vaatama ja määrama riikliku abiraha ja selle järel tegema korralduse rajooni või linna lasterikaste ja vallasemade riikliku abistamise osakonnale abiraha väljamaksmiseks.

23. Rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsus riikliku abiraha määramise kohta märgitakse protokolli, millele kirjutavad alla täitevkomitee esimees ja sekretär ning mis kinnitatakse pitseriga.

Protokollis peavad olema loetletud kõik dokumendid, mis on olnud aluseks riikliku abiraha määramisel, ja abiraha määramisest keeldumisel peavad olema märgitud selle motiivid.

Väljavõte rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusest riikliku abiraha määramise kohta antakse ema kätte, väljavõtte teine eksemplar, ema avaldus ja kõik dokumendid, mis olid aluseks abiraha määramisel, saadetakse rajooni või linna lasterikaste ja vallasemade riikliku abistamise osakonnale säilitamiseks.

24. Rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusega mitte rahuldumise puhul on lasterikkal või vallasemal õigus rajooni või linna nõukogu täitevkomitee otsuse peale edasi kaevata oblasti või krai töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele või autonoomse või liiduvabariigi rahvakomissaride nõukogule, kes peab kaebuse läbi vaatama mitte hiljem kui kahe nädala jooksul.

25. Lasterikka ema või vallasema elukoha muutmise puhul saadab rajooni või linna lasterikaste ja vallasemade riikliku abistamise osakond abiraha määramise materjali selle rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele, kus on ema uus elukoht.

Ema uue elukoha rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee annab abiraha määramise kohta käiva materjali saabumisel rajooni või linna lasterikaste ja vallasemade riikliku abistamise osakonnale vastava juhise abiraha maksmise jätkamiseks.

IV.

Riiklike abirahade väljamaksmise kord.

26. Rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsuse põhjal kirjutab rajooni või linna lasterikaste ja vallasemade abistamise osakond välja ja annab lasterikkale emale iga lapse kohta isikliku raamatu, mis õigustab teda saama abiraha viie aasta kestel, ning vallasemale tema kasvatusel olevate laste kohta ühise raamatu, mis õigustab teda saama abiraha nelja aasta kestel.

Nelja-aastase tähtaja möödumisel vahetatakse vallasema isiklik raamat ümber uue nelja-aastase raamatu vastu.

27. Isiklik raamat peab emale allkirja vastu kätte antama hiljemalt ühe nädala jooksul abiraha määramise päevast arvates.

28. Lasterikka või vallasema riikliku abiraha saamise isiklikku raamatusse kantakse järgmised põhiandmed:

selle lapse nimi ja sünniaasta, kuu ja päev, kelle pealt abiraha antakse;

ema kõigi teiste laste nimed ning nende sünniaasta, kuu ja päev;

märge riikliku abiraha määramise kohta linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt;

erilised märkmed lapse kohta, kelle pealt abiraha antakse, nagu näiteks lapse kasvatusele andmine kasvatusasutisse.

29. Rajooni või linna lasterikaste ja vallasemade riikliku abistamise osakonnad maksavad välja riiklikke abirahasid linnades hoiukassade kaudu, maa-asulais aga töörahva saadikute külanõukogu kaudu isiklikus raamatus antava allkirja vastu.

30. Igakuise abiraha saamisel esitab ema isikliku raamatu, millesse on tehtud märkmed tema juures elavate laste kohta: linnades — majavalitsuste või miilitsaorganite poolt, maa-asulais aga külanõukogude täitevkomiteede poolt, samuti ka passi või mõne teise isikut tõendava dokumendi.

Emast eraldi elavate laste kohta esitatakse tõend rajooni või linna lasterikaste ja vallasemade riikliku abistamise osakonnale üks kord 6 kuu kestel vastavalt käesoleva määrustiku 20. ja 21. paragrahvile.

31. Igakuine riiklik abiraha antakse välja möödunud kuu eest, kusjuures ema võib saada abiraha korraga mitme, kuid mitte rohkem kui 6 möödunud kuu eest.

V.

Rasedatele naistele ja emadele soodustuste andmise kord.

32. NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 8. juuli 1944. aasta seadluse kuuendale paragrahvile vastavalt antakse igale rasedale naisele, naistöölisele ja -teenistujale puhkust raseduse ja sünnituse puhul 77 kalendripäeva ulatuses (63 kalendripäeva asemel, mis anti enne NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 8. juuli 1944. aasta seadluse andmist), sellest 35 päeva enne sünnitust ja 42 kalendripäeva pärast sünnitust.

Juhtumil, kui sünnitus on ebanormaalne või on sündinud kaks või enam last korraga, antakse naisele puhkust pärast sünnitust 56 kalendripäeva ulatuses.

Puhkust raseduse või sünnituse puhul antakse naisele haigustunnistuse alusel, mille on välja andnud raviasutis (naiste nõuandla, naiste ja laste nõuandla, sünnitusmaja, haigla sünnitusosakond, polikliinik, ambulatoorium).

33. Naistöölisele ja -teenistujale, kes on töötanud vahetpidamata antud ettevõttes või asutises vähemalt 3 kuud (varem kindlaksmääratud 7 kuu asemel), antakse rasedus- ja sünnituspuhkuse ajal abiraha kehtiva seadusandlusega kindlaksmääratud ulatuses riikliku sotsiaalkindlustuse summadest.

34. Ettevõtete ja asutiste juhatajad on kohustatud andma rasedatele naistele järjekordset puhkust, ajaldades seda rasedus- ja sünnituspuhkusele.

35. Rasedaid naisi — naistöölisi ja -teenistujaid —, alates raseduse neljandast kuust ei kasutata ületunnitöödel.

36. Naist — naistöölist ja -teenistujat —, kellel on rinnalaps, ei või lapse imetamise perioodil panna tööle öösel.

37. Igale linnas või töölisasulas elavale rasedale naisele antakse alates raseduse kuuendast kuust lisaks kehtivatele varustusnormidele iga kuu järgmisel hulgal täiendavaid toiduaineid: võid 800 g, suhkrut 600 g, tangu 1200 g, piima 12 liitrit.

38. Igale linnas või töölisasulas elavale imetavale emale antakse imetamise nelja kuu kestel lisaks kehtivatele varustusnormidele iga kuu täiendavaid toiduaineid käesoleva määruse 37. paragrahvis kindlaksmääratud ulatuses.

Toiduaineid 37. paragrahvis tähendatud normide järgi antakse ka laste- ja raviasutiste imetajatele ja naistele, kes annavad rinnapiima nõuandlatesse, lastekodudesse või Tervishoiu Rahvakomis-

sariaadi lastesõimedesse, selle aja kestel, millal nad toidavad lapsi või annavad piima.

39. Rasedatele naistele, imetavatele emadele, lasteasutiste imetajatele ning rinnapiima äraandvatele naistele müüakse NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 8. juuli 1944. aasta seadluse kaheksandale paragrahvile vastavalt antav igakuine täiendav toidunorm eritalongidega, mille annab rajooni või linna kaubandusosakond kaardibüroode kaudu raviasutiste (naiste või laste nõuandlate) tõendite põhjal.

40. Vastavalt NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 8. juuli 1944. aasta seadluse üheksandale paragrahvile on ettevõtete ja asutiste juhatajad kohustatud abimajapidamistest hankima toiduainete fondi ning koos ametiühingute organisatsioonidega kinnitama rasedatele naistele ja imetajatele emadele antavate toiduainete lisanormi.

Täiendavad toiduained antakse rasedatele naistele ja imetavatele emadele välja raviasutiste tõendite põhjal, milles on märgitud naise raseduse aeg või lapse vanus.

41. Lapse sündimise puhul, kelle ema või isa töötab palgalisena või on käsitööndusliku kooperatsiooni liige, antakse vanematele riikliku sotsiaalkindlustuse summadest või kooperatiivsete artellide vastastikuse abistamise kassadest vastsündinule pesukomplekti muretsemiseks ühekordset abiraha 120 rubla suuruses (45 rubla asemel, mis anti välja enne 8. juuli 1944. aasta seadluse andmist) ning lapse toitmiseks abiraha 90 rubla suuruses.

Tähendatud abirahad antakse välja, kui lapse ema või isa on töötanud antud ettevõttes, asutises või artellis vähemalt 3 kuud ja kui abiraha nõudva vanema töötasu ei ületa 400 rubla.

Kahe ja enam lapse sündimise puhul makstakse ühekordne abiraha tähendatud suuruses iga lapse pealt.

Abiraha makstakse välja, kui vanemad esitavad sünnitunnistuse ning töökohast antud tõendi töötasu kohta.

42. Kaubandusorganisatsioonid on kohustatud tagama, et emad, kes saavad ühekordset abiraha sotsiaalkindlustuse summadest või kooperatiivsete artellide vastastikuse abistamise kassadest, saaksid osta vastsündinu jaoks määratud pesukomplekti.

Kahe või enam lapse sündimise puhul müüakse vastsündinu pesukomplekt iga sündinud lapse jaoks.

Vastsündinu pesukomplekt müüakse ilma tööstuskaubakaardita orderi järgi, mille annab rajooni või linna kaubandusosakond

kaardibüroo kaudu raviasutise (naiste või laste nõuandlate) tõendi põhjal.

Õigus osta vastsündinu jaoks pesukomplekt ilma tööstuskaubakaardita on ka emal, kes elab linnas või töölisasulas ning ei saa seda abiraha, mis on tähendatud käesoleva määruse 41. paragrahvis.

Kaubandusorganisatsioonid on kohustatud tagama, et emad, kes elavad maa-asulais, saaksid raviasutise (naiste või laste nõuandla, ambulatooriumi, küla-arstijaoskonna) tõendi põhjal osta vähemalt 10 meetrit riiet iga vastsündinu jaoks.

43. Vabastatakse 50 protsendi ulatuses maksust laste ülalpidamise eest lastesõimedes ja -aedades vanemad:

kellel on kolm last ja kes teenivad kuni 400 rubla kuus;

kellel on neli last ja kes teenivad kuni 600 rubla kuus;

kellel on viis või enam last vaatamata teenistuse suurusele.

Nende soodustuste saamiseks esitavad vanemad töökohast saadud tõendi töötasu suuruse kohta ning tõendi majavalitsuselt või külanõukogu täitevkomiteelt laste arvu kohta.

44. NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 8. juuli 1944. aasta seadluse neljanda paragrahvi alusel on vallasemal õigus paigutada oma laps omal soovil lastekasvatusasutisse (lastekodusse või kasvatusmajja), kus ta peetakse ülal ja kasvatatakse täielikult riigi kulul.

Vallasemal on õigus oma last lastekasvatusasutisest tagasi võtta, et teda ise üles kasvatada.

Vallasema, kes soovib paigutada oma lapse lastekasvatusasutisse, esitab selle kohta avalduse rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele, kes teeb korralduse lapse lastekasvatusasutisse ülalpidamiseks ja kasvatamiseks vastuvõtmise kohta.

Lapse lastekasvatusasutisse paigutamise puhul on ema kohustatud esitama lastekasvatusasutiste juhatajale isikliku abirahasaamise raamatu, kuhu lastekasvatusasutise juhataja märgib lapse lastekasvatusasutisse vastuvõtmise päeva. Kui vallasema võtab oma lapse lastekasvatusasutisest tagasi, märgib lastekasvatusasutise juhataja samuti ema isiklikku raamatusse lapse lastekasvatusasutisest väljakirjutamise päeva.

Juhul, kui vallasemal on peale lastekasvatusasutises asuvate laste veel teisi lapsi, teeb rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsuse emale määratud abiraha muutmise kohta vastavalt tema ülalpidamisele jäänud laste arvule.

Moskva, Kreml, 18. augustil 1944.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus rasedatele naistele lasterikastele ja vallasemadele riiklike abirahade määramise ja väljamaksmise ning soodustuste andmise korra määrustiku rakendamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 31. 1. 1945, 4, 51)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 18. augustist 1944 nr. 1122 kinnitatud rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele riiklike abirahade määramise ja väljamaksmise ning soodustuste andmise korra määrustikus töörahva saadikute nõukogudele, nende täitevkomiteedele ja viimaste osakondadele ettenähtud ülesandeid täidavad Eesti NSV-s:

a) rajooni töörahva saadikute nõukogu, tema täitevkomitee ja selle osakondade ülesandeid — maakonna ja maakondliku alluvusega linnade osas — vastava maakonna töörahva saadikute nõukogu, tema täitevkomitee ja viimase osakonnad;

b) külanõukogude ülesandeid — valla ja maakondliku alluvusega linnade täitevkomiteed;

c) lasterikaste ja vallasemade riiklike abirahade osakonna ülesandeid — kohalike täitevkomiteede rahandusosakonnad.

Tallinn, 29. detsembril 1944. Nr. 431.

IX.

Hariduseala.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Eesti NSV rahvahariduse süsteemi ja õppeasutiste tegevuse aluste kohta.

(Avaldatud ENSV T 31. 5. 1941, 55, 867)

I.

§ 1. Eesti NSV rahvahariduse süsteem on ühtne NSV Liidu rahvahariduse süsteemiga.

§ 2. Alg-, kesk-, kutse- ja kõrgema hariduse ülemineku lõpuleviimine Nõukogude rahvahariduse süsteemile teostatakse põhiliselt 1941/42. õppeaastal, taotledes üldist keskharidust linnades ning töölisasulates ja seitsmeaastast üldharidust maal.

§ 3. Kõrgeimaks juhiseks rahvahariduse süsteemi kujundamisel, õppeasutiste tegevuse aluste määramisel ja õppetöö korraldamisel on Valitsuse ja Partei määrused.

§ 4. Õppeasutiste, poliithariduslike asutiste ja rahvahariduse organite kogu õppe- ja kasvatustöö aluseks on kommunistliku kasvatuse põhimõtted.

§ 5. Õppejõududeks võivad olla vastava haridusega ja pedagoogilise ettevalmistusega isikud.

Pedagoogilise ettevalmistusega isikud, kes on teenistuses õppeasutistes õppejõududena, võib määrata muule, nende erialale mittevastavale, tööle ainult Hariduse Rahvakomissari loal.

§ 6. Õppimine õppeasutistes on noortele vastavas eas kohuslik. Kuni uute sellekohaste korraldusteni kestab koolikohustus laste 7. eluaastast kuni 7 klassilise üldhariduslikku kooli lõpetamiseni või kuni 16 aastaseks saamiseni.

(ENSV T 1946, 19, 150)

§ 7. Maakondade, linnade, valdade ja alevite täitevkomiteed on kohustatud hoolitsema koolikohustuse teostamise eest ja looma soodsaid tingimusi noortele õppimise võimaldamiseks.

§ 8. Laste vanemad ja laste eest hoolitsejad, kes on süüdlased nende hoole all olevate laste korratus kooliskäimises, langevad trahvi alla kuni 100 rublani. Trahvi määravad vastavate linnade, valdade ja alevite täitevkomiteed, niiõrd kui see ei ole pandud koolide vastavatele organitele. Määratud trahv nõutakse sisse administratiivkorras.

§ 9. Õppeasutiste korralduse põhialuseks on üldharidusliku ühtluskooli põhimõte.

Üldhariduslik kool jaguneb oma struktuurilt kolme tüüpi: 1) algkool (I—IV õppeaastad); 2) mittetäielik keskkool (I—VII õppeaastad); 3) keskkool (I—XI õppeaastad).

Tähendatud tüüpide koolid töötavad täieliku või osalise klasside arvuga.

(ENSV T 1946, 19, 150)

§ 10. Üldhariduslike koolide asutamine toimub plaani kohaselt, mille kinnitab Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu. Nende koolide võrk kujundatakse selliselt, et oleks kindlustatud üldine koolikohustuse teostamine ja üldhariduse saamine.

Üldhariduslike koolide võrgu teostab Hariduse Rahvakomissar kinnitatud plaani järgi.

§ 11. Kinnitatud võrgus ettenähtud koolide asutamine, avamine, varustamine, üldse nende majandamise eest hoolitsemine on kohalike riigivõimuorganite ülesandeks.

§ 12. Hariduse Rahvakomissar määrab üldhariduslike koolide õppe- ja kasvatustöö ligemad alused, kinnitab õppe- ja tunnikavad ning põhikirjad, reguleerib kursuse lõpetamise ja tunnistuste väljaandmise korra ja annab juhendeid ja käskkirju nende õppeasutiste tegevuse suunamiseks ja ülesannete edukaks täitmiseks.

§ 13. Töötava rahva hariduse ja kommunistliku kasvatuse süsteemis omandab erilise tähtsuse poliithariduslike asutiste töö. Nende asutiste ülesandeks on töötava rahva kasvatamine ja edasiharimine kultuurilise ja majandusliku ülesehitamise huvides kultuurtaseme, kommunistliku teadvuse ja võimete tõstmise kaudu.

Poliithariduslike asutiste tegevuse ligemad alused ja põhimõtted määrab Hariduse Rahvakomissar.

§ 14. Kutsehariduse põhiliseks sihiks on noorte ettevalmistamine majanduslikule ülesehitustööle, töötavale rahvale tootmise,

tehnilise ja agronoomilise õpetuse organiseerimine ning tööjõureservide ettevalmistamine ja kasvatamine.

§ 15. Kutsehariduslike õppeasutiste ja erikoolide tegevust juhivad alluvuse kohaselt vastavad rahvakomissarid ja vastavate keskasutiste juhatajad.

§ 16. Kõrgemate õppeasutiste, nende hulgas ka kõrgemate pedagoogiliste õppeasutiste ülesanded ja tegevuse alused määratakse nende põhikirjadega, mis kinnitatakse vastavate organite poolt.

Pedagoogiliste keskõppeasutiste ning pedagoogiliste kursuste ja täienduskoolide asutamise ja nende tegevuse alused ning õppe- ja kasvatustöö korralduse määrab Hariduse Rahvakomissar.

§ 17. Vastavatel rahvakomissaridel ja vastavate keskasutiste juhatajatel on õigus anda juhendeid ja käskkirju käesoleva määruse teostamiseks.

Tallinn, 20. mail 1941. Nr. 931.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (b) Partei Keskkomitee määrus koolide töö parandamise abinõude kohta.

(Avaldatud ENSV T 17. 1. 1945, 2, 23)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (b) Partei Keskkomitee konstateerivad, et saksa fašistlikud barbarid on oma ohjeldamatu omavoli aastate jooksul Eestis teinud määratusuurt hävitustööd kogu eesti kultuuri, kultuuriasutiste ja eeskätt kooli ning lasteõpetuse alal. Saksa okupatsiooni viimasel aastal koolid Eestis tegelikult ei töötanudki.

Saksa fašistlikud röövvallutajad, taotledes hävitada eesti rahva kultuuri ja haridust, sulgesid koole, hävitasid koolihooneid, irvitasid eesti rahva kultuurikollete üle, muutes koolid ning rahvamajad kasarmuteks ja ladudeks, hävitasid raamatukogusid, koolide sisseseadeid, näitlikke õppevahendeid, tegid kõik selleks, et laste õpetamine ja neile hariduse andmine muutuks Eestis võimatuks. Teadlikult ja ettekavatsetult purustasid saksa fašistlikud röövlid ja muutsid kõlbmatuks üle 275 koolimaja, arvestamata neid, mis korraldati ümber kasarmuteks ja ladudeks, nad põleta-

sid õpperaamatuid ning õppevahendeid. Nad andsid fiktiivseid keskkooli lõputunnistusi isikuile, kes tegelikult polnud keskkooli lõpetanud.

Püüdes koole muuta drilli ja orjade ettevalmistamise kasarmuiks, püüdsid saksa okupandid lastes maha suruda huvi ning armastust teadmiste ja tõelise teaduse vastu ja neile külge pookida jampslikke „rassiteooriaid", mis kinnitavad, et ainult sakslane kui „kõrgema rassi" esindaja on täisväärtuslik inimene, kõik teised rahvused aga on alaväärtuslikud ning peavad orjad olema. Nad katsusid Eesti noorsoole lapseeast alates külge pookida alandlikkust sakslaste vastu, asetades eestlasi „pärismaalaste" seisundisse.

Tahtlikult eesti rahva ajalugu moonutades külvasid sakslased rahvuslikku vaenu, püüdes purustada Nõukogude Liidu rahvaste sõprust, mis on kujundatud sajanditepikkuse ühise võitlusega saksa röövvallutajate vastu. Eesti rahva tõelise ajaloo helged leheküljed, mis jutustavad eestlaste sangarlikkusest võitluses saksa orjastajate vastu ja sellest abist, mida neile selles võitluses andis vene rahvas, kustutati sakslaste poolt õpperaamatuist. Kuna aga eesti rahvas neid sündmusi pühalikult meeles peab, käskisid sakslased õpetajail seletada õpilastele eesti rahva mineviku-ülestõuse saksa parunite rõhumise vastu kui „arusaamatusi".

Saksa fašistlikud barbarid tahtsid Eesti õpetajaskonda terroriga hirmutada. Palju eesrindlikke, progressiivselt häälestatud õpetajaid kõrvaldati koolitööst. Ainuüksi Virumaal kõrvaldati tööst üle 600 haritlase. Sadasid õpetajaid vangistati ja neid piinati kontsentratsioonilaagreis. Fašistlike timukate käe läbi hukkusid eesti õpetajaskonna paremad esindajad — Võrumaa õpetaja Siilivask, keskkooli direktor Peet, mittetäieliku keskkooli direktor Siirak, inspektor Ruus, inspektor Hallop, maakonna haridusosakonna juhataja Saaret jt.

Kuid fašistidel ei õnnestunud Nõukogude Eesti õpetajaskonda oma poole meelitada. Õpetajate suur enamus, ustav oma kutsele ja täies teadvuses kohusest rahva ees, kes oma saatuse oli sidunud nõukogude võimuga, pidas neile katsumistele auga vastu. Õpetajad võitlesid koolide ja sisseseadete alalhoidmiseks, peitsid sakslaste eest ja säilitasid nõukogude kirjandust, ning pärast Nõukogude Eesti vabastamist saksa fašistlikust rämpsust asusid täie energiaga koolide taastamisele, seavad kooliruume korda ja koguvad sakslaste ja nende käsilaste poolt riisutud koolivara, organiseerivad laste koolikohustuse täitmist.

Möödunud kuude jooksul pärast Nõukogude Eesti territooriumi vabastamist saksa okupantidest on Hariduse Rahvakomissariaadi, haridusosakondade, maakonna, linna ja valla täitevkomiteede ning parteiorganisatsioonide poolt õpetajate ja elanikkonna aktiivsel kaastööl teostatud suur töö koolivõrgu taastamise ja arendamise alal. 1. detsembriks 1944 oli koolides 115 tuhat õpilast. Õppetöö on juba alanud ka Saaremaa koolides, mis äsja vabastati okupantidest.

Selle kõrval Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja EK(b)P Keskkomitee märgivad ära, et sakslaste poolt koolile löödud haavad ei ole veel täielikult ravitud; fašistlike barbarite poolt kooli alal tehtud hävitustöö tagajärgede likvideerimine ei ole veel lõpetatud ning mitmel pool teostatakse seda aeglaselt.

Nõukogude pedagoogika põhimõtete taastamine koolis edeneb aeglaselt. Ei ole veel küllaldaselt organiseeritud võitlust kodanlisnatsionalistliku ideoloogiaga, millele tuleb vastu seada nõukogu inimese kasvatamine, kes ei tunne rassilist ega rahvuslikku vihavaenu ja kes ammutab oma jõudu nõukogude rahvaste sõprusest.

Mitte kõikjal ei tegutse nõukogude, partei-, kommunistlike noorte ja ametiühingulised organisatsioonid kooli alal nii, nagu seda nõuab meie bolševistlik partei ja Nõukogude Valitsus. Paljud koolid alustasid õppeaasta ning jätkavad tööd äärmiselt kitsastes tingimustes. Paljudes Virumaa, Harjumaa, Tartumaa jt. koolides ei ole koolimajade remont veel lõpetatud. Eriti mitterahuldavalt teostab koolimajade remonti Tallinna Täitevkomitee. Täitevkomitee ei anna koolidele vajalikku abi ehitusmaterjalide ja kütteainete veoga, ei kindlusta neid tööjõududega ega organiseeri remonttöid.

Õpperaamatute koostamist ja väljaandmist teostatakse Hariduse Rahvakomissariaadi ja Riikliku Kirjastuskeskuse poolt mitterahuldavalt. Vihikutega on koolid halvasti varustatud. Seni on enamuses koolidest iga õpilase kohta välja antud ainult 2 vihikut, mida on ilmselt vähe. Maakonna, linna ja valla täitevkomiteed ei ole pööranud küllaldast tähelepanu koolide kindlustamisele kütteainega, mille tagajärjel paljudes koolides (Tallinnas, Tartus, Kohtla-Järvel jm.) ei ole vajalikku kütteainete-tagavara. Täiesti lubamatu on Hariduse Rahvakomissariaadi ja täitevkomiteede poolt mõningates maakondades korralduste tegemata jätmise tõttu 1944. a. oktoobris ja novembris aset leidnud viivitus õpetajatele palga väljamaksmisel.

Vaatamata sõjaaegsetele raskustele pühendavad NSV Liidu Valitsus ja sm. Stalin isiklikult koolile ja õpetajaskonnale eriti suurt tähelepanu ja hoolitsust. Viimastel aastatel on Nõukogude Valitsuse poolt vastu võetud rida tähtsaid otsuseid, mis on suunatud koolitöö ja õpetajaskonna ainelis-olustikuliste tingimuste parandamisele. 1943. aastal tõsteti õpetajate palku 60% võrra. Õpetajad on varustamise alal võrdsustatud tööstus-, transpordi- ja sidetöölistega. Keskkoolis on õpilaste ergutamiseks sisse seatud autasustamine kuld- ja hõbemedalitega kooli väga hea ja hea lõpetamise puhul.

Sellest lähtudes Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja EK(b)P Keskkomitee määravad:

1. Pidada Hariduse Rahvakomissariaadi haridusosakondade ja õpetajaskonna tähtsaimaks ja esmajärjekordseks ülesandeks kiiremini saksa fašistlike okupantide poolt koolile löödud haavade ravimist, õppetöö kvaliteedi tõstmist koolis vajalikule kõrgusele, õppe-kasvatusliku töö ümberkorraldamist koolis nõukogude pedagoogika põhimõtete alusel, nõukogude kooli, õpperaamatute ja õpetamise otsustavat puhastamist fašistlike jampslike teooriate ja kodanlik-natsionalistliku vaimu jäänustest.

Nõukogude Eesti koolis tuleb taastada eesti rahva ajaloo õige õpetamine, mis näitab eesti rahva sõprust vene rahvaga ja selle kujunemist paljude sajandite ühises võitluses saksa röövvallutajate vastu.

Õpetaja peab kogu oma töö teostama ja noorsugu kasvatama stalinliku rahvaste sõpruse vaimus, lugupidamises vene ja teiste Nõukogude Liidu rahvaste vastu, tõetruult valgustama Nõukogude rahvaste suurimat teenet, kes kannavad oma õlgadel põhimist raskust võitluses inimkonna vabaduse ja õnne eest.

Nõukogude Liidu rahvaste sõprus, truudus kodumaale, nõukogude patriootide sangarlikkus peavad muutuma tähelepanu keskkohaks ja Nõukogude Eesti noorsoo moraalse kasvatamise aluseks koolis.

Nõukogude Eesti õpetaja peab tõstma õppetöö kvaliteeti, seadma koolis sisse korra ja distsipliini, otsustavalt välja juurima formalismi ja skolastika õpetamisest, saavutama mitmekülgsete teadmiste kindla omandamise õpilaste poolt.

Nende eesmärkide saavutamiseks peab nõukogude õpetaja ise olema kõrgesti haritud, peab alaliselt tõstma oma kvalifikatsiooni, süvendama oma teadmisi, täiendama õppemeetodeid, olema väga nõudlik enda ja oma õpilaste suhtes.

2. Pöörata otsustavalt kõigi nõukogude, partei-, kommunistlike noorte ja ametiühinguliste organisatsioonide tähelepanu koolile ja kooli tarvidustele, vajalike tingimuste kindlustamisele kooli õppe- ja kasvatustööks ja kommunistliku noorsooühingu, pioneeride, sõjalise, kehakultuurilise ja muude õpilaste ühiskondlike töövormide arendamisele.

Eestimaa Leninliku Kommunistliku Noorsoo Ühingu Keskkomitee peab otsustavalt parandama vastavalt Üleliidulise Leninliku Kommunistliku Noorsoo Ühingu Keskkomitee XII pleenumi otsusele koolides kommunistlike noorte ja pioneeride organisatsioonide töö juhtimist. Kooli kommunistlike noorte ja pioneeride organisatsioonide töö peab saama kogu koolis teostatava kasvatustöö lahutamatuks osaks ja peab olema suunatud õpetaja abistamisele õppe- ja kasvatustöös, õpilaste kasvatamises teadlikeks, igakülgselt arenenud ja oma kodumaale ustavaiks kodanikeks. Erilist tähelepanu tuleb pöörata pioneerjuhtide töö juhtimisele; koolidirektorite ja õpetajate abiga tuleb pioneeride organisatsioonide töö muuta sisukaks ja huvitavaks.

Nõukogude ja parteiorganisatsioonide eriline ja igapäevane hoolitsus peab avalduma õpetaja materiaalsete vajaduste rahuldamiseks; neil tuleb osutada õpetajale igasugust abi ta töös, tõsta nõukogude õpetaja kõrget autoriteeti, austust tema vastu ja suurendada tähelepanu ta vajadustele ja nõuetele.

3. Õpilaste distsipliini tugevdamiseks koolis ja väljaspool kooli, samuti õpilaste õige käitumise kasvatamiseks kinnitada õpilasreeglid vastavalt lisale nr. 1.

4. Kinnitada õpilastunnistuse vorm vastavalt lisale nr. 1.

21. EK(b)P KK Propaganda- ja Agitatsiooniosakonnal ja Eesti NSV Hariduse Rahakomissariaadil kindlustada nädalalehe „Nõukogude Õpetaja" ilmumine 1. jaanuarist 1945, tiraažiga 7000 eksemplari.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa Kommunistliku (b) Partei Keskkomitee kutsuvad Eesti NSV nõukogude õpetajaskonda üles rakendama kõik oma jõud Nõukogude Eesti haridusala kiiremaks taastamiseks ja selle edasise tõusu tagamiseks, kasvatama noorsugu Nõukogude kodumaale truuduse vaimus, ette valmistama neist uue sotsialistliku ühiskonna teadlikke ehitajaid, tihedamalt koondama oma ridu Lenini-Stalini partei ümber, olema partei ürituste ja poliitika aktiivseks läbiviijaks maal, kultuuri- ja haridustöö algatajaks ja organiseerijaks rahva seas.

Tallinn, 27. detsembril 1944. Nr. 438.

Lisa nr. 1
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee 27. detsembri 1944 määruse nr. 438 juurde.

Õpilase reeglid.

Iga õpilase kohuseks on:

1. Püsivalt ja visalt teadmisi omandada, et saada haritud ja kultuurseks kodanikuks ja tuua võimalikult palju kasu Nõukogude Kodumaale.

2. Usinalt õppida, korralikult tundides käia, kooli õppetöö alguseks mitte hiljaks jääda.

3. Vastuvaidlematult täita kooli direktori ja õpetajate korraldused.

4. Kooli tulla kõigi vajalike õpperaamatutega ja kirjutamisvahenditega. Enne õpetajate tulekut valmis seada kõik tunni jaoks vajalik.

5. Kooli tulla puhtana, kammituna ja korralikult riietatuna.

6. Hoida oma koht klassis puhtana ja korras.

7. Pärast kella kohe klassi minna, ja väljuda tunni ajal klassist ainult õpetaja loal.

8. Istuda tunnis sirgelt, toetumata küünarnukile ja hoiduda lohakast asendist; tähelepanelikult kuulata õpetaja seletusi ning õpilaste vastuseid, mitte juttu ajada ega tegeleda kõrvaliste asjadega.

9. Õpetaja või kooli direktori klassi tulles ja nende väljudes tervitada neid püsti tõustes.

10. Õpetajale vastamisel püsti tõusta, seista sirgelt, kohale istuda ainult õpetaja loal. Soovides vastata või midagi küsida käsi tõsta.

11. Täpselt märkida päevikusse või erivihikusse, mis õpetaja järgmiseks tunniks üles annab, ja näidata seda vanematele. Kõik kodused ülesanded teostada ise.

12. Olla aupaklik kooli direktori ning õpetajate vastu. Kohates tänaval kooli õpetajaid ja direktorit, tervitada neid viisaka kummardusega, poistel mütsi peast võttes.

13. Olla viisakas vanemate inimeste vastu, käituda tagasihoidlikult ja viisakalt koolis, tänaval ning avalikes kohtades.

14. Mitte tarvitada sõimusõnu ja jämedaid väljandusi. Mitte suitsetada. Mitte mängida mänge raha ega asjade peale.

15. Hoida kooli vara. Suhtuda hoolikalt oma asjadesse ja oma seltsimeeste asjadesse.

16. Olla tähelepanelik ning abivalmis vanade, väikeste laste, jõuetute ja haigete vastu, andes neile teed, loovutades istekohta ja neid kõigiti abistades.

17. Olla kuulekas oma vanematele, abistades neid, hoolitseda väikeste vendade ja õdede eest.

18. Hoida toad puhtana, hoida korras oma riided, jalanõud, voodi.

19. Kanda kaasas õpilaspilet, hoida seda hoolikalt, teistele seda mitte edasi anda ja kooli direktori ning õpetaja nõudmisel ette näidata.

20. Pidada kalliks oma kooli ja klassi au nagu omaenda au.

Õpilaspileti vorm.

Esikülg.

E e s t i N S V

HARIDUSE RAHVAKOMISSARIAAT

Õ p i l a s p i l e t

ENSV Hariduse Rahvakomissariaat

ÕPILASPILET Nr. .....

.....

(perekonna-, ees- ja isanimi)

sündinud 19..... a., on .....

(kooli täielik nimetus)

..... kooli ..... klassi õpilane.

Välja antud „.....“ ..... 194..... a.

Kehtiv kuni „.....“ ..... 194..... a.

(Pitseri koht)

Direktor .....

Pikendatud

kuni „.....“ ..... 194..... a.

(Pitseri koht)

..... klass

Direktor .....

kuni „.....“ ..... 194..... a.

(Pitseri koht)

..... klass

Direktor .....

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus koolikohustuslike laste arvestamise ja koolikohustuse täitmise juhendi kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 20. 8. 1945, 29, 446)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Kinnitada koolikohustuslike laste arvestamise ja koolikohustuse täitmise juhend vastavalt lisale.

Tallinn, 26. juulil 1945. Nr. 678.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
26. juuli 1945 määruse nr. 678 juurde.

Koolikohustuslike laste arvestamise ja koolikohustuse täitmise juhend.

I. Üldisi aluseid.

1. Üldise koolikohustuse teostamiseks pannakse kõigi 7—15-aastaste (vanuse arvestamise aluseks võtta 1. september) laste arvelevõtmise teostamine linnades linna, rajoniseeritud linnades rajooni ja maal valla täitevkomiteedele ning külanõukogudele vastavalt laste alalisele elukohale.

2. Linna ja valla täitevkomiteed määravad iga aasta 1. augustiks kooliringkonnad I—VII klassi ulatuses. Kohtadele, kus töötavad vähem kui seitsme klassi ulatusega koolid, määratakse ühtlasi täiendavad kooliringkonnad, kuhu lapsed lähevad edasiõppima seitsmeklassilise kooli lõpetamiseks.

3. Maakondliku alluvusega kooliringkondade piiri kinnitab vastava maakonna täitevkomitee haridusosakond.

Vabariikliku alluvusega linnade kooliringkondade piirid kinnitab linna täitevkomitee haridusosakonna ettepanekul.

Koolivõrgu ja muudatused koolivõrgus kinnitab Hariduse Rahvakomissariaadi Koolivalitsus haridusosakondade ettepanekuil.

4. Sõltuvalt koolivõrgust ja asutise iseloomust võivad kooliringkondade piirid mitte ühtuda linna või valla piiridega. Mitmesse administratiivüksusesse kuuluvad kooliringkonnad määrab maakondliku alluvuse korral maakonna täitevkomitee haridusosakond, vastavate linna või valla täitevkomiteede ettepanekutel, maakondade ja vabariikliku alluvusega linnade vaheliselt Hariduse Rah-

vakomissariaadi Koolivalitsus vastavate haridusosakondade ettepanekutel.

5. Maa kooliringkondade piiride määramisel loetakse vastavasse ringkonda kuuluvaks kõik asulad, külad kui ka üksikult paiknevad elukohad. Linna kooliringkonnad määratakse tänavate ja majagruppide järgi.

II. Laste arvestamise kord linnades.

6. Kooliringkonna laste kontrollarvestust linnades teostab kool, kes saadab ärakirja arvelevõetud laste nimekirjadest iga aasta 1. septembriks linna või rajooni täitevkomiteele ühes nimestikuga 15-a. ja nooremate lastest, kes on koolikohustuse juba täitnud (lõpetanud 7-aastase kooli).

7. Linna täitevkomitee, vabariikliku alluvusega linnades haridusosakond ja rajoniseeritud linnades rajooni täitevkomitee koostavad iga aasta 10. augustiks linna (rajooni) elanike nimekirjade alusel koolikohustuslike laste (7—15 a. vanade) nimekirjad kooliringkondade järgi, võrdlevad neid koolidelt saadud kontrollnimekirjadega ja saadavad 10. septembriks vastava kooli direktorile (juhatajale). Kui I—IV ja V—VII klasside õpilased on määratud õppima erikooles, koostatakse ja saadetakse koolide direktoritele vastavad erinimestikud.

8. Linna täitevkomitee ja haridusosakond või rajooni täitevkomitee on kohustatud pidevalt jälgima miilitsaorganitel olevate andmete järgi koolikohustuslike laste elukoha muutmisi kooliringkondades ja õppeajal teatama vastavate koolide direktoritele (juhatajatele) muudatustest kooliringkonnas elunevate koolikohustuslike laste kohta. Samaaegselt tuleb teatada kooliringkonda elama asunud lastevanematele või nende hooldajatele, kuhu kooli on määratud õppima nende lapsed.

III. Laste arvestamise kord maal.

9. Koolikohustuslike laste arvestuse teostamiseks külanõukogude sekretärid iga aasta 1.—10. juulini kontrollivad elanike nimekirjade vastavust elanikkude seisule. Elanike nimestikkude alusel koostab vastava ringkonna kooli direktor (juhataja) koolikohustuslike laste nimestiku.

10. Külanõukogu andmetel kooli direktori (juhataja) poolt koostatud koolikohustuslike laste nimestikud esitatakse 10. augus-

tiks valla täitevkomiteedele, kes kontrollivad nimestike vastavust kooliringkondade piiridele, eriti et valla piirides ühegi asula, küla või üksiku elukoha lapsed ei jääks arvestamata, vajaduse korral teevad muudatusi kooliringkondade piirides ja saadavad kontrollitud nimestikud vastava kooli direktorile (juhatajale) tagasi 1. septembriks.

11. Külanõukogu on kohustatud õppetöö ajal teatama vastavaile koolide direktoritele (juhatajatele) muudatustest kooliringkonnas elunevate koolikohustuslike laste kohta. Samaaegselt on külanõukogu kohustatud teatama kooliringkonda elama asunud laste vanematele või nende hooldajatele, kuhu kooli on määratud õppima nende lapsed.

IV. Koolikohustuse täitmise kontrollimise kord.

12. Kui linna täitevkomitee ei saada 10. sept. andmeid koolikohustuslike laste kohta või külanõukogu ei anna vajalisi andmeid nimestike koostamiseks, või kumbki asutis ei informeeri kooli tähtajaliselt koolikohustuslike laste elukoha muutmisest õppetöö vältel, teatab kooli direktor (juhataja) sellest maakondliku alluvusega linnas maakonna haridusosakonnale, maal valla täitevkomiteele, kes on kohustatud astuma viivitamata samme, et koolile vajalised andmed antaks.

Vabariikliku alluvusega linnades valvab andmete andmise korralikkuse järele täitevkomitee esimees.

13. Koolide inspektorid on õigustatud ja kohustatud koolide inspekteerimistel igal aastal kontrollima ka vastava ringkonna koolikohustuslike laste arvestamist ja koolikohustuse täitmise järelevalve teostamist kohtadel.

14. Kooli direktor (juhataja) kontrollib iga päev koolikohustuslike laste kooliskäimist.

Puudumiste põhjuse selgitab direktor (juhataja) isiklikult või klassijuhatajate kaudu ning astub samme, et lapsed tuleksid kooli.

15. Nende laste nimestikud, kes vajavad õppimist erikooles (kurttummad, pimedad, vaimselt arenematud), esitavad koolide direktorid (juhatajad) kohe pärast andmete saamist linna või maakonna haridusosakonnale.

16. Kui laps ei käi koolis vanemate või nende asendajate süü tõttu, teatab direktor (juhataja) sellest valla või linna täitev-

komiteele süüdlaste vastutusele võtmiseks koolikohustuse eeskirjade rikkumises.

17. Linna ja valla täitevkomiteed ning külanõukogu on kohustatud igal juhul, kui lapsed ei käi koolis, astuma vajalikke samme takistuste kõrvaldamiseks.

18. Lastevanemad ja nende asendajad, kes ei paiguta lapsi õigeaegselt kooli või ei taga nende korralikku kooliskäimist, võetakse vastutusele valla või linna täitevkomitee otsusel.

19. (Kaotanud ENSV T 1946, 19, 150).

..... kooliringkonna koolikohustuslike laste nimestik 194...../..... õppeaastal.

Jrk. nr.	Lapse perekonna-, eesja isanimi	Sünniaasta, kuu	Missuguses koolis ja klassis õpib	Kui ei käi koolis, siis kust koolist ja klassist ning millal lahkus	Vanemate või nende asendajate perekonna-, ees- ja isanimi	Elukoht	Märkmed. Näidatakse lapsed, kes vajavad õppimist erikoolides (kurttummad, pimedad, vaimselt mahajäänud jne.)
1	2	3	4	5	6	7	8

Andmete andja allkiri (allkirjad).

M ä r k u s : Linnas lahtrid 4 ja 8 täidab kooli direktor (juhataja). Lahtrisse 5 märgitakse ka need õpilased, kes varem koolis üldse pole käinud.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus rahvamajade töö korraldamise eeskirjade kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 30. 6. 1945, 22, 324)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kinnitada rahvamajade töö korraldamise eeskirjad vastavalt lisale.

2. Tühistada Eesti NSV Hariduse Rahvakomissari juhend rahvamajade korraldamise kohta (ENSV T 1940, 34, 390).

Tallinn, 25. mail 1945. Nr. 464.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
25. mai 1945 määruse nr. 464 juurde.

Rahvamajade töö korraldamise eeskirjad.

I. Rahvamaja ülesanded.

1. Rahvamaja ülesandeks on elanikkonna poliitiline kasvatamine nõukogude vaimus aktiivseiks ja teadlikeks sotsialistliku ühiskonna ehitajaiks, poliitmassiliste kultuur-hariduslike ja üldhariduslike ürituste teostamine ning kultuurse puhkeaja veetmise ja meelelahutuse organiseerimine.

II. Rahvamaja töö sisu ja vormid.

2. Rahvamaja:

a) teostab massilist agitatsioonitööd Üleliidulise Kommunistliku (bolševike) Partei ja Nõukogude Valitsuse otsuste selgitamiseks; abistab partei- ja nõukogude organeid tööliste ja teenistujate laialdaste hulkade organiseerimisel nende otsuste täitmiseks;

b) abistab töötavat elanikkonda marksismi-leninismi teooria õppimisel;

c) kasvatab sotsialistlikku suhtumist töösse ja ühiskondlikusse varasse, selgitab ja rakendab ellu abinõusid tööviljakuse tõstmiseks, eriti põllumajanduses, agrotehniliste abinõude populariseerimise teel;

d) teostab tööd hulkades töörahva saadikute nõukogude ja ühiskondlike organisatsioonide, rahvakohtunike jt. valimiste ajal ning korraldab töörahva saadikuile ja teistele rahva poolt valituile aruande-esinemisi;

e) korraldab NSV Liidu sise- ja välispoliitiliste sündmuste selgitamist;

f) organiseerib sõjaliste teadmiste massilist propageerimist ja aitab kaasa elanikkonna ettevalmistamiseks NSV Liidu puutumatuse kaitseks;

g) abistab elanikkonna kultuurilis-tehnilise taseme tõstmist ning populariseerib teaduse, tehnika, kirjanduse ja kunsti saavutisi;

h) organiseerib ja arendab kunstilist isetegevust ja rahvaloomingut;
i) organiseerib kultuurset puhkeaja veetmist ja meelelahutust.

3. Kõigi eespoolnimetatud ülesannete täitmiseks rahvamaja organiseerib massilisi üritusi: loenguid ja referaate aktuaalsete küsimuste kohta ning mitmesuguste ringide tööd, lähtudes töötava elanikkonna vajadustest.

III. Rahvamajade tüüpe, nende juhatamine ja töö organiseerimine.

4. Rahvamajad jagunevad:
a) linna rahvamajadeks, mis teenindavad linna elanikkonda, arendavad rahvamajade koostööd ning aitavad kaasa rahvamajade maakondliku ja vabariikliku ulatusega ürituste korraldamiseks ning läbiviimiseks;
b) maakondlikeks keskrahvamajadeks, mis teenindavad maakonna elanikkonda, teostavad metoodilist ja organisatsioonilist abiandmist valla rahvamajadele, organiseerivad lektorite aktiivi esinemisi rahvamajades, hoolitsevad maakonna rahvamajade kaadri ettevalmistamise eest, arendavad maa ja linna rahvamajade koostööd, korraldavad parimate valla rahvamajade kollektiivide külalisetendusi linnadesse, organiseerivad ja abistavad rahvamajade ürituse maakondlikus ja vabariiklikus ulatuses;
c) valla keskrahvamajadeks, mis üldiste rahvamajade ülesannete teostamise kõrval juhivad ja instrueerivad oma valla kohalike rahvamajade tegevust, arendavad rahvamajade koostööd ja organiseerivad vastastikuseid külastusetendusi ning korraldavad ja juhivad rahvamajade ülevallalisi üritusi;
d) valla kohalikeks rahvamajadeks, mis teenindavad valla, teatava asula ja selle ümberkaudsete talude elanikkonda.

5. Rahvamaju luuakse hulgal, mis on vajalik linna, maakonna või valla kogu elanikkonna täielikuks ja igakülgseks teenindamiseks nõnda, et rahvamaja oleks kättesaadav igale kodanikule.

6. Rahvamajade võrk koostatakse maakondade ja linnade täitevkomiteede haridusosakondade poolt ja kinnitatakse Eesti NSV Hariduse Rahvakomissari poolt.

7. Rahvamajad töötavad neile selleks linna, maakonna või valla täitevkomitee poolt antud ruumides või kooliruumides tingimusel, et rahvamaja töö ei takistaks kooli õppetegevust.

8. Rahvamaja allub töörahva saadikute nõukogu maakonna või linna täitevkomitee haridusosakonnale ning tegutseb linna või maakonna parteikomitee ja täitevkomitee juhtimisel.

9. Rahvamaja töö pidevaks juhtimiseks määratakse linna, maakonna või valla täitevkomitee poolt rahvamaja nõukogu partei, komsomoli ja ametiühingute ning tööliste, töötava talurahva ja intelligentsi — õpetajate, agronoomide, arstide jne. kohaliku aktiivi esindajate seast.

Rahvamaja nõukogu on 7—15-liikmeline ja määratakse üheks aastaks.

10. Rahvamaja nõukogu esimeheks on rahvamaja juhataja.

11. Rahvamaja nõukogu valib nõukogu sekretäri ja jaotab nõukogu liikmete vahel rahvamaja tööharude juhtimise. Nõukogu liikmed vastutavad isiklikult neile usaldatud töö eest.

12. Rahvamaja nõukogu:

a) arutab läbi rahvamaja juhataja poolt koostatud rahvamaja tööplaani ja eelarve ning esitab need kinnitamiseks maakonna või linna täitevkomitee haridusosakonnale;

b) organiseerib rahvamaja juhataja ettepanekul raamatukogu, lugemissaali ja mitmesuguseid näitusi; korraldab loenguid, referaate ja vestlusi kohalike tegelaste ning maakonna ja vabariigi keskustest saadetud lektorite abil; korraldab kontserte, kinoetendusi, kirjandus- ja kunstiõhtuid ja puhkeõhtuid, asutab mitmesuguseid ringe poliitilistel, teaduslikul, põllumajanduslikul, kunstilise isetegevuse, kehakultuuri ja kodumajanduse alal ning kinnitab rahvamaja ringide tööplaanid;

c) koostab instruktorite ja rahvamaja juhataja juhtimisel töötavate draamaringide ja rahvaetenduste repertuaari, õppe- ja kasvatustöö plaanid ja kunstilise isetegevuse kollektiivide esinemiste programmid; korraldab kunstilise isetegevuse kõigi uute etenduste ja kontsertide ülevaatust;

d) organiseerib ühiskondliku algatuse ja kohalike võimaluste igakülgset kasutamist rahvamajade hoonete remontimiseks ja taastamiseks, nende sisustamiseks, küttematerjalidega varustamiseks ning teistel vajalikel töödel;

e) organiseerib rahvamaja tööd töötajate mitmekesise tegevuse aladel, tõmmates aktiivi kaasa poliitilisele ja haridus-likule tööle;

f) annab korrapäraselt (vähemalt üks kord kolme kuu jooksul) aru oma töö kohta aktiivi koosolekul.

13. Rahvamajal on oma pitsat.

14. Rahvamaja juhataja, kes on ühtlasi rahvamaja nõukogu esimeheks, kinnitatakse maakonna või linna täitevkomitee haridusosakonna poolt.

Rahvamaja juhataja juhib rahvamaja nõukogu abil rahvamaja poliitmassilist ja kultuur-haridustöö ja tal on õigus tööplaaniga seatud ülesannete piirides ning kinnitatud eelarvetest kinni pidades:

a) kulutada summasid maakonna või linna täitevkomitee poolt kindlaksmääratud normide piirides;

b) sõlmida lepinguid ja kokkuleppeid linna, maakonna või valla täitevkomitee volitusel;

c) võtta töötajaid tööle ja neid vallandada;

d) teostada perioodiliste trükitoodete tellimist ning rahasummade ja materiaalsete väärtuste vastuvõtmist;

e) olla rahvamaja esindajaks riiklikes ja ühiskondlikes organisatsioonides.

IV. Rahvamaja majandamine.

15. Rahvamaja tegutseb peamiselt riigieelarve korras saadavate summade arvel, mis on võetud sisse maakonna või linna täitevkomitee haridusosakonna eelarvesse ning ette nähtud linnade, maakondade või valdade täitevkomiteede kulude plaanis.

Rahvamaja krediitide käsutajaks on rahvamaja juhataja.

16. Rahvamaja ruumide korrashoidmist, valgustamist ja kütmist toimetab linna, maakonna või valla täitevkomitee või asutis, mille ruumid rahvamaja üürib maakonna, valla või linna täitevkomitee esimehe korraldusel; need kulud kaetakse rahvamaja poolt erikokkuleppel.

17. Rahvamajade varustamine kirjandusega toimub tsentraliseeritult Hariduse Rahvakomissariaadi kaudu.

18. Lisaks riigieelarve korras saadavaile summadele koosnevad rahvamaja rahalised allikad:

a) rahvamaja enese poolt korraldatud tasulistest üritustest saadud tuludest;
b) ühiskondlikelt organisatsioonidelt saadud summadest rahvamaja ruumides korraldatud massiliste ürituste eest.

Väljaspool riigieelarvet saadud summade kohta koostavad rahvamajad tulude ja kulude finantsplaani ja esitavad selle kinnitamisele maakonna või linna täitevkomitee rahandusosakonnale.

19. Rahvamaja juhataja kannab vastutust rahvamaja materiaalsete väärtuste ja summade õige kulutamise eest.

V. Rahvamaja likvideerimine

20. Rahvamaja likvideerimine toimub Eesti NSV Hariduse Rahvakomissari korraldusel.

X.

Tervishoid.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus tööliste, teenijate ja töötava talurahva tasuta ravimise ja arstiabi kehtimapaneku kohta.

(Avaldatud ENSV T 26. 11. 1940, 53, 621)

Tööliste, teenijate ja töötava talurahva ainelise ja kultuurilise olukorra edasise tõstmise sihiga Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Kaotada senine tasu tööliste, teenijate ja töötava talurahva ravimise ja arstiabi eest ja panna kehtima nende jaoks 10. novembrist 1940 tasuta riiklik ravimine ja arstiabi riiklikes haiglais, polikliinikuis, ambulatooriumes, arstlikes nõuandlais, sünnitusmajades ja ravipunktides.

Tallinn, 24. novembril 1940.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus sundusliku kaitserõugete pookimise kohta.

(Avaldatud ENSV T 9. 4. 1945, 38, 562)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kõikidele Eesti NSV territooriumil elunevatele isikutele tuleb teostada sunduslikku kaitserõugete pookimist esmakordselt esimesel eluaastal (vaktsinatsioon) ja korduvalt (revaktsinatsioon) 7-dal ning 18-dal eluaastal.

Sunduslikust kaitserõugete pookimisest on vabastatud isikud, kes põdesid enne nimetatud eluaastaid loomulikke rõugeid ja esitavad selle kohta arstitunnistuse.

Kõik Eesti NSV territooriumile elama asuvad isikud või nende seaduslikud esindajad on nende isikute majasse sissekolimisel kohustatud majavalitsejale esitama tunnistused nendele teostatud kaitserõugete viimase pookmise kohta. Isikutele, kellel see tunnistus puudub või kellele ei ole teostatud kaitserõugete pookimist käesoleva paragrahvi esimeses lõikes kindlaksmääratud tähtajal, peab teostatama kahe nädala jooksul arvates majasse kolimisest kaitserõugete pookimine ja vastav tunnistus esitatama majavalitsejale.

2. Vajaduse korral on Eesti NSV Tervishoiu Rahvakomissaril õigus korraldada korduvat sunduslikku kaitserõugete pookimist peale käesoleva määruse esimeses paragrahvis ettenähtud eluaastatesse kuluvate isikute veel teistele, kas kogu Eesti NSV territooriumil või selle üksikutes kohtades.

3. Kui esmakordne kaitserõugete pookimine on arsti otsusel jäänud tagajärjeta, tuleb seda korrata järgneval eluaastal. Jääb ka see tagajärjeta, tuleb seda veel korrata teisele kaitserõugete pookimisele järgneval eluaastal.

4. Kaitserõugete pookimist ei tohi teostada lastele, kes põevad haigusi, millised võivad kaitserõugete pookimise tagajärjel muutuda raskemaks või elu ja tervist ohustavaks.

Kaitserõugeid ei tohi pookida taudide ajal.

5. Kui esmakordne kaitserõugete pookimine jääb ära tervislisil põhjusil, siis tuleb seda teostada järgneval eluaastal.

Kui esmakordne kaitserõugete pookimine jääb ära taudide tõttu, siis määrab Eesti NSV Tervishoiu Rahvakomissar kohaliku tervishoiu osakonna ettepanekul uue tähtaja.

6. Vastutus sundusliku kaitserõugete pookimise õigeaegse teostamise eest lasub laste vanematel või teistel vanemaid asendavatel isikutel.

7. Iga isik, kellele on teostatud sunduslikku kaitserõugete pookimist, on kohustatud näitama pookimise tulemusi arstile, kes teostas, või asutisele, kus teostati kaitserõugete pookimist, hiljemalt 10 päeva jooksul arvates rõugepookimise päevast.

8. Kõik perekonnaseisu aktide registreerimise asutised on kohustatud saatma iga kuu 1—5 päeva vahel vastavatele linna või maakonna tervishoiuosakondadele nimestikud kõikidest nende

juures eelmisel kuul registreeritud laste sündidest ja alla 1 a. vanuste laste surmajuhtudest.

9. Kõik majavalitsejad ja majaomanikud linnades ning valdade täitevkomiteed valdades on kohustatud iga aasta jaanuarikuu jooksul saatma vastavatele linna või maakonna tervishoiuosakondadele nimestikud nende valduses olevates majades või administratiivpiires elunevate isikute kohta, kes said eelneval kalendriaastal 7 või 18 aastaseks.

10. Kohalikud tervishoiuosakonnad on kohustatud pidama erinimekirja nende isikute kohta, kes kuuluvad sundusliku kaitserõugete pookimise alla.

11. Kaitserõugete pookimist teostavad laste ja emade nõuandlad, lastepolikliinikud, üldpolikliinikud ja ambulatooriumid vastavalt tervishoiuosakonna korraldustele. Kohtadel, kus eelnimetatud asutised puuduvad, teostavad seda jaoskonnaarstid. Kohalikkudel tervishoiuosakondadel on õigus korraldada sundusliku kaitserõugete pookimist ka teistes selleks sobivates ruumides.

12. Kohad, kus sundusliku kaitserõugete pookimist teostatakse, ei tohi üksteisest mitte üle 10 km kaugel olla. Ainult erakorralistel juhtudel on maakonna tervishoiuosakonnal õigus määrata üht sundusliku kaitserõugete pookimise kohta teisest kaugemale kui 10 km, kuid mitte kaugemale kui 15 km.

13. Ruumid, kus teostatakse kaitserõugete pookimist, peavad olema avarad, valged, soojad, puhtad ja hästi õhutatavad. Ruume peab olema vähemalt kolm — üks riietehoiuks, üks ootamiseks ja üks kaitserõugete pookimiseks.

14. Vastutus sundusliku kaitserõugete pookimise õigeaegse organiseerimise ja nõuetele vastava teostamise eest pannakse linna ja maakonna tervishoiuosakondade juhatajatele.

15. Sundusliku kaitserõugete pookimisega seosesolevad kulud (rõugelima, pookimist teostava meditsiinilise personaali sõidukulud, aruannete ja tunnistuste lehed jne.) kaetakse kohaliku eelarve kuludest.

16. Süüdlased sunduslikust kaitserõugete pookimisest kõrvalehoidumises või selle teostamise takistamises võetakse vastutusele VNFSV Kriminaalkoodeksi § 181 alusel.

17. Üle 1 a. vanuste laste vastuvõtmine lastekaitse-asutistesse (sõimed, lasteaiad jne.), koolidesse, kõrgematesse õppeasutistesse, tehnikumidesse ja muudesse õppeasutistesse on ilma kaitserõugete pookimise teostamist tõendava tunnistuseta keelatud.

18. Sunduslikku kaitserõugete pookimist võivad teostada arstid ja meditsiiniline keskpersonaal.

19. Eesti NSV Tervishoiu Rahvakomissaril on õigus anda käesoleva määruse rakendamiseks juhendeid ja käskkirju.

Tallinn, 28. märtsil 1941. Nr. 538.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Eesti NSV riigi sanitaarinspektsiooni määrustiku kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 10. 5. 1941, 48, 715)

NSV Liidu Kesktäitevkomitee ja Rahvakomissaride Nõukogu määruse riigi sanitaarinspektsiooni organiseerimise kohta (ENSV T 1940, 68, 918) art. 8 täitmiseks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Kinnitada Eesti NSV Tervishoiu Rahvakomissari poolt esitatud Eesti NSV riigi sanitaarinspektsiooni määrustik.

Tallinn, 4. aprillil 1941. Nr. 610.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
4. aprilli 1941 määruse nr. 610 juurde.

Eesti NSV riigi sanitaarinspektsiooni määrustik.

§ 1. Eesti NSV riigi sanitaarinspektsioon on riikliku sanitaartervishoiulise inspektsiooni korraldajaks Eesti NSV-s. Tema tegevuspiirkonnaks on kogu Eesti NSV territoorium.

§ 2. Eesti NSV riigi sanitaarinspektsiooni ülesandeks on:

1) sanitaarse eelkontrolli teostamine asustatud kohtade planeerimise ja kruntide valiku üle, samuti toitlus- ja tööstusettevõtete hoonete, kommunaalehitiste, koolide jne. projekteerimisl kui ka ehitustööde teostamisel ehitusplaanide läbivaatamise, asukoha ülevaatuse ja ehitustööde järelevaatuste teel;
2) ettevõtete, kommunaalehitiste, koolide, elamute jne. avamise ja kasutamisele võtmise lubamine tervishoiu seisukohalt;
3) jooksva sanitaarse kontrolli teostamine riigi sanitaarinspektsiooni järelevalvele kuuluvate objektide ehitiste, sisustuse ja kasutamise üle;

4) tervishoiuküsimuste ja sanitaar-hügieeniliste normide kohta antavate kohalikkude nõukogude ja täitevkomiteede otsuste kavade läbitöötamine;
5) üksikutes asustatud kohtades või teatud tööstusettevõttes vajalikkude sanitaar-profülaktiliste vahendite läbiviimiseks konkreetplaanide kindlaksmääramine, kooskõlastatult nõukogude võimu teiste vastavate organitega ja plaanitud ülesannete täitmise kontrollimine;
6) osavõtt sanitaar-tehniliste ehitiste planeerimisest ja sanitaar-profülaktiliste abinõude teostamisest;
7) järelevalve teostamine kehtivate sanitaar-tervishoiuliste normide ja eeskirjade täitmise üle ja nendest normidest ja eeskirjadest üleastujate vastutusele võtmine.

§ 3. Eesti NSV sanitaarinspektsiooni teostajaiks on:
1) Riigi Sanitaar Peainspektsioon, kes kuulub Eesti NSV Tervishoiu Rahvakomissariaadi koosseisu;
2) maakonna ja linna riigi sanitaarinspektorid, kes kuuluvad maakonna ja linna täitevkomiteede tervishoiuosakondade koosseisu;
3) maal asuvad jaoskonnaarstid, keda loetakse riigi sanitaarinspektsiooni alal kuuluvaks riigi sanitaarinspektorite hulka.

§ 4. Eesti NSV riigi sanitaarinspektsiooni juhiks on riigi sanitaar peainspektor, kellel on riigi sanitaarinspektsiooni alal rahvakomissari asetäitja õigused. Peale peainspektori kuulub Riigi Sanitaar Peainspektsiooni koosseisu riigi sanitaar peainspektori asetäitja, kes on ühtlasi vanemaks riigi sanitaarinspektoriks, ja vajalik arv vanemaid riigi sanitaarinspektoreid sanitaar-tervishoiu eriharude: tööstus-, toitlus-, kommunaal- ja koolitervishoiu alal.

Ühele vanemale riigi sanitaarinspektorile võib vajaduse korral panna riigi sanitaarinspektsiooni teostamine mitte rohkem kui kahes sanitaar-tervishoiu eriharus.

§ 5. Riigi sanitaar peainspektor ja tema asetäitja nimetatakse ametisse ja vabastatakse ametist Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu poolt Eesti NSV Tervishoiu Rahvakomissari ettepanekul.

Riigi Sanitaar Peainspektsiooni vanemad riigi sanitaarinspektorid nimetatakse ametisse ja vabastatakse ametist Eesti NSV Tervishoiu Rahvakomissariaadi põhimääruses kindlaksmääratud korras.

§ 6. Maakondade ja linnade tervishoiuosakondade koosseisu kuulub vajalik arv riigi sanitaarinspektoreid ning käesoleva määrustiku § 4 loendatud sanitaartervishoiu eriharude riigi sanitaarinspektoreid.

Olenedes linnade ja maakondade suurusest võib ühele riigi sanitaarinspektorile panna mitme või kõigi sanitaar-tervishoiu eriharude inspketsiooni teostamise.

§ 7. Maakondade ja linnade riigi sanitaarinspektorid nimetatakse ametisse ja vabastatakse ametist vastavate maakondade või linnade täitevkomiteede poolt Eesti NSV Tervishoiu Rahvakomissari kinnitamisel maakonna (linna) tervishoiuosakonna põhimääruses ettenähtud korras.

§ 8. Riigi Sanitaar Peainspektsiooni ülesandeks on:

1) kogu Eesti NSV territooriumil asuvate Eesti NSV riigi sanitaarinspektsiooni organite töö ühtlustamine ja juhtimine;
2) vahetu sanitaarse järelevalve teostamine tööstus-, toitlus-, kommunaal- ja koolitervishoiu alal suuremates tööstusrajoonides ja tähtsamates keskustes kogu Eesti NSV territooriumil;
3) Eesti NSV Tervishoiu Rahvakomissari poolt Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogule läbivaatamiseks esitatavate sanitaarinspektsiooni puutuvate määruste, rahvakomissariaadi juhendite ja teiste eeskirjade eelnõude läbitöötamine;
4) Eesti NSV sanitaar-tervishoiulise seisukorra kohta käivate statistiliste andmete kooskõlastamine ja läbitöötamine NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Rahvamajanduse Arvestuse Keskvalitsuse ja Eesti NSV Riikliku Arvestusvalitsuse poolt kindlaksmääratud korra ja vormide kohaselt;
5) kontrolli teostamine riigi sanitaarinspektorite ja nende abide töö üle kohtadel;
6) kontroli teostamine ametkondlikkude sanitaarteenistuste ja ametkondlikkude sanitaarlaboratooriumide töö üle;
7) sideme pidamine Eesti NSV naaber-liiduvabariikide riigi sanitaarinspektsioonidega sanitaar-tervishoidu puutuvates küsimustes.

§ 9. Riigi Sanitaar Peainspektoril on õigus:

1) anda käskkirju ja juhendeid sanitaarse järelevalve alal, kooskõlas kehtivate eeskirjadega;
2) anda kõikidele Eesti NSV territooriumil asuvatele ametkondadele, asutistele, ettevõtetele ja organisatsioonidele neile kohuslikke juhiseid sanitaarse järelevalve küsimustes kooskõlas kehtivate eeskirjadega;
3) muuta ära alluvate riigi sanitaarinspektorite ebaõiged korraldused sanitaarse järelevalve alal;
4) anda erilise vajaduse korral kohalikkudele riigi sanitaarinspektoritele otseselt kohuslikke juhiseid, tehes seda üheaegselt teatavaks vastavatele tervishoiuosakondade juhatajatele;
5) kutsuda kokku ettenähtud korras ülevabariiklikke kongresse ja nõupidamisi seoses sanitaar-tervishoiu küsimustega;
6) teha korraldusi suuremate sanitaarsete puuduste või tervist ohustavate juhtude korral toitlustööstuslike, toiduainetega kauplemise ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete, käitiste, kommunaalettevõtete ning koolide ja lasteasutiste või nende üksikute ruumide ajutiseks või tähtajata sulgemiseks, samuti anda sellekohaseid eellubasid kohalikkudele riigi sanitaarinspektoritele, tehes need korraldused üheaegselt teatavaks ametkondade juhtidele, kelle valdkonda vastavad ettevõtted kuuluvad;
7) keelata ära tarvitamiseks kõlbmatuks tunnustatud toiduainete tarvitamine ja säilitamine ning teha korraldusi nende hävitamiseks või ümbertöötamiseks tehniliseks otstarbeks;
8) kõrvaldada töölt kas ajutiselt või jäävalt nakkushaigusi põdevaid töötajaid toitlustamise ja teistes ühiskonna sanitaar-teenistuses seisvates ettevõtetes ning vesivarustustes;
9) algatada ettevõtete ja asutiste juhatajate ja teiste töötajate, kes on otseselt vastutavad kehtiva sanitaarse korra täitmises, kohtulikule vastutusele võtmist kehtivate sanitaar-tervishoiuliste normide ja eeskirjade rikkumise eest juhtudel, kus esineb kriminaalsüüteo tunnuseid;
10) määrata kehtivate sanitaar-tervishoiuliste normide ja eeskirjade rikkumise eest rahalisi trahve käesoleva määrustiku § 14 ettenähtud ulatuses;

11) nõuda vastava ametkonna kõrgemalseisvatelt organitelt sanitaar-tervishoiuliste normide ja eeskirjade rikkumises süüdlaste karistamist distsiplinaarkorras (kuni töölt vallandamiseni).

§ 10. Riigi sanitaar peainspektoril on õigus vajaduse korral määrata suurematesse tööstusrajoonidesse ja tähtsamatesse keskustesse (§ 8 p. 2) oma volinikke, kelle ülesandeks oma tegevuspiirkonnas on:

1) sanitaarse järelevalve teostamine riigi sanitaar peainspektori poolt antud ülesannete ja plaanide kohaselt;
2) kontrolli teostamine riigi sanitaarinspektorite ja nende abide töö üle riigi sanitaar peainspektori erivolituse alusel;
3) osavõtt sanitaaraktiivide organiseerimisest sanitaarse järelevalve teostamise abistamiseks.

§ 11. Maakonna ja linna riigi sanitaarinspektorite ülesandeks oma tegevuspiirkonnas on:

1) sanitaarse eelkontrolli teostamine kõikide kommunaal-, toitlus- ja tööstusettevõtete ning õppe-kasvatuse ja raviprofülaktika asutiste kruntide valiku ja nende hoonete ehitusprojektide üle, samuti nendele ettevõtetele ja asutistele ehitatavate, vajadusteks kohaldatavate ning kapitaalselt remonditavate või ümberkorraldatavate hoonete ja sisustuse üle;
2) jooksva sanitaarse, kaasa arvatud ka laboratoorse, kontrolli teostamine kõikides eelmises punktis nimetatud ettevõtetes ja asutistes;
3) kohalikkude sanitaaralaliste sundeeskirjade kavade läbitöötamine;
4) osavõtt töötava rahva organiseerimisest sanitaarse järelevalve teostamise abistamiseks;
5) osavõtt tervishoiulise kasvatustöö organiseerimisest ja teostamisest p. 1 nimetatud asutistes ja ettevõtetes;
6) kontrolli teostamine sanitaar-tervishoiu eriharude alal töötavate riigi sanitaarinspektorite (§ 6) ja nende abide töö üle.

§ 12. Maakonna ja linna riigi sanitaarinspektoritel ning maa jaoskonnaarstidel riigi sanitaarinspektorite õigustes, on oma tegevuspiirkonnas vajaduse korral õigus tarvitusele võtta kõik § 9 p. 6—11 loetletud abinõud.

§ 13. Tervishoiuosakondade juhatajatel ei ole õigust muuta riigi sanitaarinspektorite ettekirjutusi, mis tehtud riigi sanitaarinspektoritele vastavate eeskirjadega antud eriõiguste alusel (trahvide määramine, sanitaarses mõttes kardetavate ettevõtete sulgemine, tervisele ohtlikkude produktide käibelt kõrvaldamine jne.).

§ 14. Riigi sanitaar peainspektoril, tema asetäitjal ja volinikel ning maakonna ja linna riigi sanitaarinspektoritel ja maa jaoskonnaarstidel riigi sanitaarinspektorite ülesannetes on õigus määrata sanitaar-tervishoiuliste normide ja eeskirjade rikkumise eest rahalisi trahve järgmises ulatuses:

1) riigi sanitaar peainspektoril ja tema asetäitjal — kuni 300 rublani ettevõtete ja asutiste juhatajatele ja teistele töötajatele, kes otseselt vastutavad kehtiva sanitaarse korra täitmise eest ja kuni 3.000 rublani ettevõtetele ja asutistele;
2) riigi sanitaar peainspektori volinikkudel ja maakonna ning linna riigi sanitaarinspektoritel — kuni 100 rublani punktis 1 tähendatud isikutele ja kuni 1.000 rublani ettevõtetele ja asutistele;
3) maa jaoskonnaarstide poolt riigi sanitaarinspektorite ülesannetes kuni 100 rublani punktis 1 tähendatud isikutele.

§ 15. Riigi sanitaar peainspektori volinikkude ja maakonna ning linna riigi sanitaarinspektorte poolt määratud trahviotsustele võib kaevata riigi sanitaar peainspektorile, maa jaoskonnaarstide poolt riigi sanitaarinspektori ülesannetes määratud trahviotsustele — maakonna vastavale riigi sanitaarinspektorile.

§ 16. Kui isikud või asutised riigi sanitaarinspektori poolt määratud trahvisummasid antud tähtajaks ei tasu, siis annavad riigi sanitaarinspektsiooni organid asja NSV Liidu Kesktäitevkomitee ja Rahvakomissaride Nõukogu 11. aprilli 1937 määruse maksuvõlgade ja trahvide sissenõudmise asjade erimenetluse kohta (LSKK 1937, nr. 30, art. 120), eeskirjade kohaselt kohtuvõimude lahendada.

§ 17. Riigi sanitaarinspektsiooni organitel on sanitaarse järelevalve teostamiseks õigus:

1) takistamatult sissepääseda ja toimetada sanitaarset ülevaatust oma tegevuspiirkonnas asuvais tootmis-, kauban-

dus-, lao-, elu- ja ametiruumides, samuti ka transportvahendeis;

2) saada vajalikku selget ülevaadet ettevõtete, asutiste jne. sanitaarse seisukorra kohta;

3) toimetada toiduainete proovimist ja võtta proove uurimiseks;

4) anda meditsiinilistele ja teaduslikele asutistele, laboratooriumidele, uurimisjaamadele jne. neile kohustuslikke ülesandeid sanitaarseks järelevalveks vajalikkude spetsiaalsete uurimuste toimetamiseks.

§ 18. Riigi sanitaarinspektor, tehes kindlaks sanitaarse järelevalve teostamisel ettevõtetes, asutistes jne. sanitaar-tervishoiuliste normide ja eeskirjade rikkumist ja sanitaarseid puudusi, näitab abinõusid ja teid nende puuduste kõrvaldamiseks ja määrab kindlaks tema poolt administratsioonile esitatud nõudmiste täitmise tähtpäevad.

Riigi sanitaarinspektor kontrollib tema poolt esitatud nõudmiste täitmist ja võtab kasutamisele kõik temast olenevad abinõud avastatud puuduste kõrvaldamiseks — pöördub kõrgemalseisva majandusliku organi, kohaliku ja kõrgemalasuvate nõukogu võimu organite poole, võtab kasutamisele seadusega temale antud repressiivseid abinõusid (ettevõtte sulgemine, trahvide määramine), toimetab VNFSV Kriminaalprotsessi Koodeksi § 50 ja 97 alusel isiklikult juurdlust asjatoimetuse edasisaatmiseks kohtusse, või annab materjali üle prokurörile.

§ 19. Igapäevase tehnilise jooksva töö tarvis (eelmaterjalide kogumine, kontroll üksikute ettepanekute täitmise üle jne.) on maakonna ja linna riigi sanitaarinspektoril üks või enam keskmise meditsiinilise haridusega abi, kes ametisse nimetatakse ja ametist vabastatakse vastava tervishoiuosakonna juhataja poolt.

§ 20. Riigi sanitaarinspektor organiseerib ametiühingute ja ühiskondliste organisatsioonide kaudu ettevõtetes ja asutistes sanitaar-esindajate võrgu ja kindlustab nende perioodilist instrueerimist, tuginedes neile kui alalisele aktiivile.

§ 21. Riigi sanitaarinspektorile antud õiguste ja volituste kinnitamiseks antakse temale päevapildiga varustatud ametitunnistus Eesti NSV Tervishoiu Rahvakomissari ja riigi sanitaar peainspektori allkirjadega.

§ 22. Riigi sanitaarinspektor teostab oma järelevalve ülesandeid:

1) plaani kohaselt — kooskõlas aasta- ja veerandaasta-plaanidega. Aastaplaan kinnitatakse kõrgemalseisva riigi sanitaarinspektori poolt;
2) väljaspool plaani — omal algatusel, kõrgemalseisvate riigi sanitaarinspektsiooni organite, vastava tervishoiuosakonna, kohtu- ja prokuratuuriorganite, nõukogude ja EK(b) Partei järelevalveorganite ettepanekul, ning üksikute asutiste ja isikute teadaannete põhjal.

XI.

Sotsiaalkindlustus ja -hooldus.

Eesti NSV ajutise Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus riikliku sotsiaalkindlustuse sisseseadmise kohta.

(Avaldatud ENSV T 28. 11. 1940, 55, 656)

1. Sisse seada alates 10. novembrist 1940 riiklik sotsiaalkindlustus kõigis riiklikes, ühistegelikes, ühiskondlikes ja eraettevõtteis, asutisis ja majapidamistes töötavate tööliste ja teenijate kohta.

2. Riikliku sosiaalkindlustuse sissemaksud tasutakse riiklike asutiste ja ettevõtete, ühiskondlike organisatsioonide, majapidamiste ja eraettevõtjate poolt peale töölisile ja teenijaile makstava töötasu.

Töölised ja teenijad vabastatakse täielikult riikliku sotsiaalkindlustuse maksude tasumisest.

3. Riikliku sotsiaalkindlustuse korras võimaldatakse töölistele ja teenijatele järgmist laadi kindlustusi:

a) rahalist toetust ajutise töövõimetuse puhul;
b) rahalist toetust raseduse ja sünniuse puhul;
c) rahalist toetust lapse sündimise puhul;
d) pensioni vanaduse, invaliidsuse ja toitja kaotuse puhul;
e) rahalist toetust matusteks;
f) puhkekodusid, sanatooriume ja kuurorte;
g) tööliste ja teenijate laste jaoks pioneeride laagreid ja lastesanatooriume;
h) muud laadi kindlustusi, mis on ette nähtud NSVL seadusandlusega riikliku sotsiaalkindlustuse alal.

4. Teha ülesandeks Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Rahvakomissaride Nõukogule määrata kindlaks riikliku sotsiaalkindlustuse läbiviimise kord.

5. Ära muuta seadused sotsiaalkindlustuse kohta, mis kehtisid kuni käesoleva seadluseni Eesti Nõukogude Sotsialistlikus Vabariigis.

Tallinn, 24. novembril 1940.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus riikliku sotsiaalkindlustuse pensionide määramise ja väljamaksmise korra kohta käiva juhendi kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 19. 12. 1940, 66, 880)

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi ajutise Ülemnõukogu Presiidiumi poolt 24. nov. 1940 antud Seadluse riikliku sotsiaalkindlustuse sisseseadmise kohta põhjal Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

kinnitada käesolevale määrusele lisandatud Sotsiaalkindlustuse Rahvakomissari juhend riikliku sotsiaalkindlustuse pensionide määramise ja väljamaksmise korra kohta.

Tallinn, 14. detsembril 1940.

Sotsiaalkindlustuse Rahvakomissari juhend riikliku sotsiaalkindlustuse pensionide määramise ja väljamaksmise korra kohta.

I.

1. peatükk.

Pensioni taotlemine.

§ 1. Avaldus riikliku sotsiaalkindlustuse pensioni (vanaduse, invaliidsuse, väljateenitud aastate ja perekonnatoitja kaotamise puhul ning töösangaritele) saamiseks esitatakse kirjalikult avaldaja elukoha maakonna või Tallinna, Tartu, Narva või Pärnu linna sotsiaalkindlustuse osakonnale.

Avalduse võib esitada ka maakonda kuuluva linna sotsiaalkindlustuse osakonna või valla või alevi töötava rahva saadikute Nõukogu täitevkomitee kaudu.

§ 2. Pensionitaotleja on kohustatud lisandama pensioniavaldusele kõik kehtivate eeskirjadega pensioni saamiseks vajalikud dokumendid, samuti ette näitama passi elukohta sissekirjutamise märkusega.

§ 3. Pensioni taotlemise päevaks loetakse päev, mil avaldus on saadud ühes vajalikkude dokumentidega maakonna või Tallinna, Tartu, Narva või Pärnu linna sotsiaalkindlustuse osakonnas. Kui avaldus ühes dokumentidega on saadetud postiteel, siis loetakse pensioni taotlemise päevaks lähtekoha postitempli kuupäev.

§ 4. Sotsiaalkindlustuse osakonnad on kohustatud andma seletusi ja õiendusi pensionide määramise küsimustes, samuti ka abistama taotlejat vajalikkude dokumentide saamisel. Selleks on sotsiaalkindlustuse osakondadel õigus nõuda vajalikke dokumente ettevõtetelt, asutistelt, organisatsioonidelt ja üksikisikutelt.

§ 5. Juhul, kui pensioni määramine oleneb invaliidsuse kindlakstegemisest, saadab pensionimääramist toimetav sotsiaalkindlustuse osakond pensionitaotleja läbivaatamiseks arstlikku töö-ekspertiisi komisjoni (ATEK) taotleja elukoha järgi.

Arstlikud töö-ekspertiisi komisjonid tegutsevad Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu poolt kinnitatud määruse alusel. Komisjonide asukohad ja tegevuspiirkonnad määrab Sotsiaalkindlustuse Rahvakomissar.

2. peatükk.

Pensionide määramine.

§ 6. Pensionid määratakse maakondade ja Tallinna, Tartu, Narva ning Pärnu linnade sotsiaalkindlustuse osakondade juures asuvate pensionimääramise komisjonide poolt. Pensionimääramise komisjoni esimeheks on maakonna või linna sotsiaalkindlustuse osakonna juhataja ja liikmeteks: ametiühingulise organisatsiooni (vastava linna või maakonna põhilise ametiühingu) esindaja ning üks maakonna või linna töötava rahva saadikute Nõukogu saadik.

Komisjoni koosseisu kinnitab maakonna või linna töötava rahva saadikute Nõukogu.

§ 7. Pensioni saamiseks vajalik tööstaaž määratakse kindlaks esitatud dokumentide põhjal.

Vajalikkude dokumentide puudumise korral määratakse tööstaaž kindlaks pensionimääramise komisjoni poolt tunnistajate avalduste ning teiste andmete põhjal.

§ 8. Pensionimääramise komisjonid on kohustatud otsustama pensionimääramise asjad hiljemalt kümne päeva jooksul pärast kõigi vajalikkude dokumentide, sealhulgas ka arstliku tööekspertiisi komisjoni otsuse, kättesaamist.

Pensionimääramise komisjoni poolt läbivaadatud iga pensioniavalduse kohta koostatakse protokoll, milles märgitakse: pensionitaotleja nimi, isanimi ja perekonnanimi, vanus, üldine tööstaaž, katkestamatu tööstaaž ühes ja samas ettevõttes või asutises enne pensionitaotlust, keskmine kuu töötasu, invaliidsuse grupp invaliidide kohta ja mis kuupäevast ning missuguses suuruses on määratud pension. Protokollile kirjutavad alla kõik komisjoni liikmed.

Sotsiaalkindlustuse osakond teatab pensionimääramisest või pensioninõudmise rahuldamata jätmisest pensionitaotlejale viie päeva jooksul, arvates otsuse tegemise päevast.

§ 9. Iga pensionäri kohta koostab sotsiaalkindlustuse osakond isikliku kaardi ja ühtlasi annab pensionärile välja pensionitunnistuse.

Pensionimääramise aluseks olnud dokumendid jäävad sotsiaalkindlustuse osakonda ja säilitatakse pensionäri pensionitoimikus. Pärast pensioni määramist märgitakse need dokumendid templiga: „Pension määratud".

Sotsiaalkindlustuse osakond saadab pensionitaotlejale, kelle avaldus on jäetud rahuldamata, teate pensionitaotluse rahuldamata jätmise põhjuste kohta, ühtlasi ära näidates edasikaebe korda. Ühes nimetatud teatega tagastab sotsiaalkindlustuse osakond pensionitaotlejale kõik tema poolt esitatud dokumendid.

§ 10. Maakonna või linna sotsiaalkindlustuse osakonna juures asuva pensionimääramise komisjoni otsusele võib pensionitaotleja esitada kaebuse Sotsiaalkindlustuse Rahvakomissariaadi Pensionide osakonnale. Kaebus esitatakse selle sotsiaalkindlustuse osakonna kaudu, kelle juures asuva pensionimääramise komisjoni otsusele kaevatakse. Sotsiaalkindlustuse osakond on kohustatud kaebuse edasi saatma Pensionide osakonnale ühes vastava asjatoimetusega hiljemalt 3 päeva jooksul.

Kaebuse läbivaatamise tulemustest teatatakse kirjalikult pensionitaotlejale.

3. peatükk.

Pensionide väljamaksmine.

§ 11. Pensionid makstakse välja maakonna või linna sotsiaalkindlustuse osakondade korraldusel kas vahetult sotsiaalkindlus-

tuse osakondade poolt või valdade või alevite töötava rahva saadikute Nõukogude täitevkomiteede kaudu või saadetakse kätte posti teel.

Sotsiaalkindlustuse Rahvakomissari loal võidakse pensionide väljamaksmist toimetada ka rahakandjate kaudu.

§ 12. Juhul, kui pensionär asub tööle või kui ta omandab mingisuguseid muid sissetulekuid, peab ta sellest viivitamatult teatama sellele sotsiaalkindlustuse osakonnale või töötava rahva saadikute Nõukogu täitevkomiteele, kelle kaudu ta saab pensioni, ära näidates töökohta, ametit, töötasu või mõne muu sissetuleku suurust ning tööle asumise aega.

§ 13. Asudes alaliselt elama teise maakonda või Tallinna, Tartu, Narva või Pärnu linna või mõnda teise liiduvabariiki, peab pensionär oma elukoha muutmisest teatama sellele sotsiaalkindlustuse osakonnale või valla või alevi töötava rahva saadikute Nõukogu täitevkomiteele, kelle kaudu temale pensioni maksti. Viimane korraldab pensionäri arvelt kustutamise ja maksab temale pensioni välja arvelt kustutamise päevani ning annab ühtlasi pensionärile välja õienduse arvelt kustutamise kui ka selle kohta, mis ajani on pension välja makstud.

Pensionäridele, kes on ajutiselt asunud elama teise kohta (ravimiseks, perekondlikel põhjusil jne.), jätkatakse pensionimaksmist alalise elukoha järgi (volituse põhjal), kuid mitte üle kolme kuu.

§ 14. Uude elukohta asumisel on pensionär kohustatud laskma end võtta arvele uue elukoha maakonna või Tallinna, Tartu, Narva või Pärnu linna sotsiaalkindlustuse osakonnas. Arvele võtmine võib toimuda ka maakonda kuuluva linna sotsiaalkindlustuse osakonna või valla või alevi töötava rahva saadikute Nõukogu täitevkomitee kaudu. Sotsiaalkindlustuse osakond nõuab viivitamatult välja pensionäri endisest elukohast pensionäri isikliku kaardi ja kui pensionär ei ole arvelt kustutatud, siis ka õienduse viimase pensioni väljamaksmise kohta. Isiklik kaart ja õiendus tulevad välja saata mitte hiljem kui viie päeva jooksul pärast nõudmise saamist.

§ 15. Pensionäri isikliku kaardi ja õienduse saamisel jätkab sotsiaalkindlustuse osakond pensioni väljamaksmist arvates sellest päevast, milleni pension on välja makstud endise elukoha järgi.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus riikliku sotsiaalkindlustuse pensioni saamist õigustava töötamise staaži kohta.

(Avaldatud ENSV T 7. 1. 1941, 2, 11)

§ 1. Riikliku sotsiaalkindlustuse pensioni saamiseks vajaliku töötamise staaži arvutamisel aja eest kuni 10. novembrini 1940 võtta juhiseks, et töötamise staaži hulka arvatakse töötamine palgalisena kuni 10. novembrini 1940 igasugustel ametikohtadel, välja arvatud § 2—4 tähendatud erandid.

§ 2. Enne Oktoobrirevolutsiooni aegsest teenistusest ei arvata töötamise staaži hulka töötamist järgmistel ametikohtadel endise tsaristliku Vene valitsuse ja kontrrevolutsiooniliste valgete valitsuste ajal:

1) senaatorid;
2) ministrid ja nende abid;
3) ministeeriumide departemangude direktorid ja abidirektorid;
4) ministeeriumide osakondade ülemad ja nende abid;
5) kubernerid ja nende abid ning eriülesannetega käsutusametnikud nende juures;
6) ametnikud, kes seisid kubermanguliste valitsuste eesotsas (kroonupalatite esimehed ja abid, riigivarade valitsuse juhatajad ja nende abid jne.);
7) siseministeeriumi ametikandjad;
8) kubermangu ja maakonna aadelkonna esimehed;
9) senati ülemprokurörid;
10) kohtupalati kriminaal- ja tsiviildepartemangude esimehed ja liikmed, samuti kohtupalati prokurörid ja nende abid;
11) eriliselt tähtsate asjade kohtu-uurijad;
12) sõjakohtute esimehed, liikmed, prokurörid, nende abid ja kohtu-uurijad;
13) uurimiskomisjonide esimehed ja liikmed, kes tegutsesid endiste kontrrevolutsiooniliste valitsuste territooriumil;
14) kubermanguvalitsuste liikmed;
15) semstvoülemad;
16) isikud, kes teenisid juhtivatel kohtadel distsiplinaarpataljonides;
17) kõikide usukultuste teenijad;

18) valgete armeede ohvitserid ja ametnikud ning kontrrevolutsiooniliste bandede juhtijad;
19) õpperingide kuraatorid;
20) määratud Riiginõukogu liikmed ja Riiginõukogu riigisekretärid;
21) ringkonnakohtute prokurörid ja nende abid;
22) kõik Sinodi, vaimulikkude konsistooriumide ja Sinodi kontorite ametnikud, välja arvatud alamad teenijad, kes ei omanud aukraadi;
23) ringkonnakohtute esimehed;
24) tsaari ja valgetes armeedes kõikidel ametikohtadel vabal kokkuleppel teeninud isikud.

M ä r k u s. Punkt 24 ei laiene neile isikuile, kes olid hiljem Punaarmees rivi või rivitus teenistuses järgmiste tingimuste olemasolul: kui nad astusid TTPA-sse hiljemalt detsembrikuus 1919. a., teenisid TTPA vähemalt 3 aastat ja omasid pensioni määramisel vähemalt 2-aastase nõukogude võimu ajal palgalisena töötamise staaži;

25) mõisade valitsejad ja direktorid ning pankade, raudtee aktsiaseltside ja teiste tööstuslikkude ja kaubanduslikkude ettevõtete juhatuste esimehed ja juhatuste liikmed;
26) vangimajade ressori, politsei ja žandarmeeria teenijad, samuti teenijad ametikohtadel, mille ülesandeks oli võidelda revolutsioonilise liikumise vastu.

§ 3. Töötamise staaži hulka ei arvata töötamist järgmistel ametikohtadel endise kodanliku Eesti valitsuse ajal:

1) riigivanem ja riigipresident;
2) ministrid, ministriabid ja neile vastavatel ametikohtadel teenijad;
3) maavanemad (maakonnavalitsuste esimehed), linnapead ja maa- ning linnavalitsuse liikmed;
4) Riigikohtu esimees;
5) Riigikohtu kriminaalosakonna esimees ja liikmed;
6) Sõjaväe Kõrgema Kohtu (Sõjaringkonnakohtu) esimees, liikmed ja sekretärid;
7) Kohtukoja esimees ja Kohtukoja kriminaalosakonna esinees ning liikmed;
8) ringkonnakohtute esimehed ja ringkonnakohtute kriminaalosakondade I astme esimehed ja liikmed;
9) prokurörid ning nende abid ja kohtu-uurijad;

10) kõikide usukultuste teenijad;
11) klassisõjast (1918—1920) kodanlisel poolel vabatahtlikkudena osavõtjad ja klassisõjaaegne teenistus isikutel, kelledele on antud kodanluse „vabaduse rist";
12) Kaitseliidus ja Isamaaliidus juhtivatel või vastutavatel ametikohtadel teenijad;
13) ülikooli usuteaduskonna õppejõud ja koolide usuõpetuse õpetajad;
14) erakapitaliga töötavate aktsiaseltside ja osaühingute esimehed ja juhatusliikmed ning direktorid, kes olid ühtlasi esimeheks või juhatusliikmeks;
15) kutsekodade esimehed, juhatusliikmed ja kutsekodade juhtivatel ametikohtadel teenijad;
16) politseinikud, politseiagendid, politseiasutistes vastutavatel ametikohtadel teenijad, vangivalvurid ja vangistusasutistes vastutavatel ametikohtadel teenijad ning isikud, kes juhtisid politsei, vanglate ja piirivalve tegevust.

§ 4. Pensioni määramise komisjonidel on õigus kaaluvatel põhjustel jätta töötamise staaži hulka arvamata ka teenistust § 2—3 tähendamata kõrgematel ametikohtadel.

§ 5. Kui isik sai pensioni või pensioni asendavat perioodilist toetust mõnesuguse seaduse või määruse või kohtuotsuse või seaduses ettenähtud kokkuleppe alusl või ettevõtte või asutise juures moodustatud pensionikapitalist või ettevõttelt või asutiselt, siis selle pensioni või toetuse saamise aja kestel ei loeta töötamise staaž katkestatuks, kuid seda aega ei arvata töötamise staaži hulka.

§ 6. Kehtetu.
(ENSV T 1946, 13, 107).

§ 7. Isikuile, kelledele on pension määratud enne 10. novembrit 1940 ja kellede pensioni toimikuid ei ole maa või linna täitevkomiteede sotsiaalkindlustuse osakondade juures asuvad pensioni määramise komisjonid veel jõudnud uuesti läbi vaadata ning otsustada, makstakse pension edasi endises suuruses, välja arvatud § 2 ja 3 tähendatud isikuile.

Eelmises lõikes tähendatud pensioni määramise komisjonid võivad otsustada, et mõnedele isikutele pensioni maksmine katkestatakse kuni pensioniküsimuse otsustamiseni.

§ 8. Kui mõne liigi pensionilise kindlustamise kohta puuduvad üleliidulised või Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi asu-

tiste eeskirjad, siis kohaldada nendel aladel Venemaa Nõukogude Föderatiivse Sotsialistliku Vabariigi vastavaid eeskirju.

§ 9. Isikutelt, kelledele kuni 10. novembrini 1940 oli määratud pension, ei nõuta uut avaldist pensioni määramiseks, vaid täitevkomiteede sotsiaalkindlustuse osakondade juures asuvad pensionimääramise komisjonid teevad oma otsuse pensioni toimikus leiduvate andmete põhjal, nõudes vajaduse korral täiendavaid andmeid ja tõendeid. Erandina eelmisest ei võta täitevkomiteede sotsiaalkindlustuse osakonnad otsustamisele ilma isiku enese vastava avaldiseta neid pensioniküsimusi, kus pension oli määratud töövõime kaotuse tõttu, mis oli 35% või vähem.

Tallinn, 3. jaanuaril 1941. Nr. 4.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus pensioni määramise kohta perekondadele, kellede toitjad on okupatsiooni ajal fašistide poolt mõrvatud või vanglates või kontsentratsioonilaagrites surnud.

(Avaldatud ENSV T 14. 2. 1945, 6, 77)

Et kergendada perekondade materjalset olukorda, kellede toitjad on fašistide poolt mõrvatud nõukogude korra pooldamise pärast või selle tõttu vangistatud ja vanglates või kontsentratsioonilaagrites surnud, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Fašistide poolt mõrvatud või vanglates või kontsentratsioonilaagrites surnud tööliste ja teenistujate perekondadele määrata pension perekonnatoitjal vajaliku tööstaaži olemasolul riikliku sotsiaalkindlustuse korras üldistel alustel.

Eesti NSV Sotsiaalkindlustuse Rahvakomissaril on õigus pensioni saamiseks ettenähtud tööstaaži nõuet vähendada, kuid mitte rohkem kui ühe aasta võrra.

2. Punktis 1 tähendatud tööliste ja teenistujate perekondadele, kelledele pensioni määramiseks vajalikust tööstaažist puudub rohkem kui üks aasta, määrata pensionid olenemata tööstaaži kestusest kohaliku eelarve summadest järgmiste normide alusel:

perekondadele	ühe	töövõimetuga	60 rbl. kuus
„	kahe	„	90 „ „
„	kolme	„	120 „ „
„	nelja ja rohkem		
töövõimetuga			150 „ „

3. Perekondadele, kellede mõrvatud või vanglates või kontsentratsioonilaagrites surnud toitjad ei kuulunud tööliste või teenistujate hulka, määratakse pensionid järgmiste normide alusel:

perekondadele ühe töövõimetuga 50 rbl. kuus
„ kahe „ 70 „ „
„ kolme ja rohkem töövõimetuga . . . . . 90 „ „

4. Punktides 2 ja 3 tähendatud pensionäridele, kes elavad maal ja on seotud põllumajapidamisega määratakse pension 80% suuruses käesoleva määruse punktides 2 ja 3 ettenähtud normidest.

5. Töövõimetuiks perekonnaliikmeiks loetakse mõrvatud või surnud isiku ülalpidamisel olnud:

a) lapsed alla 16 aasta, õpilased alla 18 aasta;
b) vennad ja õed alla 16 aasta, õpilased alla 18 aasta, kui neil ei ole töövõimelisi vanemaid;
c) lapsed, vennad ja õed, kes on kaotanud töövõime enne 18 aasta vanuseks saamist;
d) isa üle 60 aasta, ema ja naine üle 55 aasta vanuse;
e) naine ja vanemad — I ja II grupi invaliidid, olenemata vanusest.

6. Pensioniavaldused tuleb esitada maakonna (linna) sotsiaalkindlustuse osakonnale 2 aasta jooksul, arvates käesoleva määruse avaldamisest Eesti NSV Teatajas. See ei kehti alaealiste laste, vendade ja õdede kohta, kes võivad pensioniavaldusega esineda kuni 16-aastaseks saamiseni (õpilased kuni 18 aastani).

7. Käesoleva määruse teostamise kohta anda juhised Sotsiaalkindlustuse Rahvakomissaril.

8. Käesolev määrus jõustub avaldamisega Eesti NSV Teatajas.

Tallinn, 6. veebruaril 1945. Nr. 98.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuva Sõjaväelaste Perekondade Riikliku Hooldamise ja Heaolu Valitsuse asutamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 5. 10. 1944, 5, 52)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Asutada Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures Sõja-

väelaste Perekondade Riikliku Hooldamise ja Heaolu Valitsus ja kinnitada tema põhimäärus vastavalt lisale.

Leningrad, 11. augustil 1944. Nr. 110.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
11. augusti 1944 määruse nr. 110 juurde.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuva Sõjaväelaste Perekondade Riikliku Hooldamise ja Heaolu Valitsuse põhimäärus.

1. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuva Sõjaväelaste Perekondade Riikliku Hooldamise ja Heaolu Valitsuse ülesandeks on:

a) Punaarmee ja Sõja-Merelaevastiku nooremkomandöride ja reakoosseisu perekondadele toetuste ja pensionide maksmine vastavalt kehtivatele eeskirjadele;
b) reakoosseisu ja komandöride perekondade tööle suunamine ning abinõude rakendamine nende majanduslike vajaduste rahuldamiseks;
c) sõjaväelaste perekondadele seadusega ettenähtud eeliste kindlustamine;
d) sõjaväelaste perekondade avalduste ja kaebuste läbivaatamine ja nende suhtes tarvilike abinõude tarvitusele võtmine.

2. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuvat Sõjaväelaste Perekondade Riikliku Hooldamise ja Heaolu Valitsust juhib Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Aseesimees, kes ühtlasi on ka Valitsuse juhataja.

3. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuva Sõjaväelaste Perekondade Riikliku Heaolu ja Hooldamise Valitsuse tegevust juhib vastavalt Eesti NSV Põhiseaduse (Konstitutsiooni) § 48-le Valitsuse juhataja.

4. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuva Sõjaväelaste Perekondade Riikliku Hooldamise ja Heaolu Valitsuse juhataja vastavalt Eesti NSV Konstitutsiooni § 50-le annab oma võimupiires käskkirju ja juhendeid NSV Liidu ja Eesti NSV seaduste, NSV Liidu ja Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määruste ja korralduste alusel ja nende täitmiseks ning kontrollib nende täitmist.

Valitsuse juhataja käskkirjad ja juhendid on kohustuslikud Töörahva Saadikute Nõukogu täitevkomiteede juures asuvatele sõjaväelaste perekondade riikliku hooldamise ja heaolu osakondadele.

5. Praktilise juhtimise, kaadrite valiku ja tööülesannete täitmise tähtsamate küsimuste lahendamiseks moodustatakse Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuvas Sõjaväelaste Perekondade Riikliku Hooldamise ja Heaolu Valitsuses kolleegium koosseisus: Valitsuse juhataja, tema asetäitja ja mõned Valitsuse juhtivad töötajad.

Kolleegiumi koosseis kinnitatakse Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu poolt Valitsuse juhataja esitusel.

Kolleegiumi otsused viiakse ellu Valitsuse juhataja käskkirjaga.

Lahkarvamiste puhul Valitsuse juhataja ja kolleegiumi liikmete vahel Valitsuse juhataja viib ellu oma otsused, teatades tekkinud lahkarvamistest Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogule. Kolleegiumi liikmed omakorda võivad apelleerida Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogule.

6. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuva Sõjaväelaste Perekondade Riikliku Hooldamise ja Heaolu Valitsuse koosseisu kuuluvad järgmised osakonnad:

a) Toetuste ja Pensionide Osakond — lahendab Punaarmee ja Sõja-Merelaevastiku nooremkomandöride ja reakoosseisu perekondade toetuste ja pensionide küsimust; vaatab läbi sõjaväelaste perekondadele toetuste ja pensionide määramise asjus avaldusi ja kaebusi ja võtab nende suhtes tarvitusele vajalikke abinõusid;

b) Töö ja Heaolu Osakond — lahendab reakoosseisu ja komandöride perekondade tööle suunamise küsimusi; annab kaasabi sõjaväelaste perekonnaliikmeile ametialase hariduse ja kvalifikatsiooni saamiseks; lahendab komandöride ja reakoosseisu perekondade majandusliku heaolu küsimusi; teostab sõjaväelaste perekondade laste paigutamist vastavaisse asutistesse (lasteaiad, -sõimed); kindlustab sõjaväelaste perekondadele neile seadusega ettenähtud eeliste täitmist; vaatab läbi sõjaväelaste perekondade töösse ja heaolusse puutuvad avaldused ja kaebused ning võtab nende suhtes tarvitusele vajalikke abinõusid;

c) Organiseerimise ja Järelevalve Osakond — üldistab ja rakendab kohtadel riikliku sõjaväelaste perekondade hooldamise ja heaolu töö alal saavutatud kogemusi ning töötab välja vastavaid juhiseid; teostab maakondade (linnade) Töörahva Saadikute Nõukogu täitevkomiteede juures asuvate sõjaväelaste perekondade riikliku hooldamise ja heaolu osakondade süstemaatilist kontrolli ja nende tegevuse revisjoni; inspekteerib kohalike osakondade tööd kõigil aladel;

d) Statistika Osakond — juhib sõjaväelaste perekondade riikliku hooldamise ja heaolu osakondade statistilist arvestust ja aruandlust, koostab statistika kvartaali ja aasta koondaruandeid;

e) Administratiiv-Majandusosakond — teostab raamatupidamist, arhiivi korraldamist, kantseleilist asjaajamist, plaanide ja eelarvete koostamist ja nende täitmisega seoses olevaid küsimusi, juriidilist nõuannet, kohtuasjade ajamist ja üldise loomuga asju.

7. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuval Sõjaväelaste Perekondade Riikliku Hooldamise ja Heaolu Valitsusel on Eesti NSV vapi kujutuse ja oma nimetuse pitsat.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus maakonna (linna) Töörahva Saadikute Nõukogu täitevkomitee juures asuva sõjaväelaste perekondade riikliku hooldamise ja heaolu osakonna põhimääruse kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 5. 10. 1944. 5. 53)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Kinnitada maakonna (linna) Töörahva Saadikute Nõukogu täitevkomitee juures asuva sõjaväelaste perekondade riikliku hooldamise ja heaolu osakonna põhimäärus vastavalt lisale.

Leningrad, 21. juulil 1944. Nr. 92.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
21. juuli 1944 määruse nr. 92 juurde.

Maakonna (linna) Töörahva Saadikute Nõukogu täitevkomitee juures asuva sõjaväelaste perekondade riikliku hooldamise ja heaolu osakonna põhimäärus.

1. Maakonna (linna) Töörahva Saadikute Nõukogu täitevkomitee sõjaväelaste perekondade riikliku hooldamise ja heaolu osakonna ülesandeks on:

a) Punaarmee ja Sõja-Merelaevastiku rea- ja noorema juhtkoosseisu perekondade kindlustamine toetuste ja pensionidega kooskõlas kehtiva seadusandlusega;

b) sõjaväelaste rea- ja juhtkoosseisu perekondade materiaalse heaolu vajaduste rahuldamiseks tööde korraldamine ja muude abinõude rakendamine;

c) sõjaväelaste perekondadele seadustes kindlaksmääratud soodustuste kindlustamine;

d) sõjaväelaste perekondade avalduste ja kaebuste läbivaatamine ning nende suhtes vajalike abinõude tarvitusele võtmine.

2. Osakond allub oma tegevuses nii maakonna (linna) Töörahva Saadikute Nõukogule ja tema täitevkomiteele kui ka Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuvale Sõjaväelaste Perekondade Riikliku Hooldamise ja Heaolu Valitsusele.

3. Osakonda juhib maakonna (linna) Töörahva Saadikute Nõukogu täitevkomitee esimehe asetäitja, olles ühtlasi ka osakonna juhatajaks. Osakonna juhataja määratakse maakonna (linna) Töörahva Saadikute Nõukogu täitevkomitee poolt ning kinnitatakse Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures asuva Sõjaväelaste Perekondade Riikliku Hooldamise ja Heaolu Valitsuse juhataja poolt.

4. Käesoleva määruse p. 1 märgitud ülesannete — isamaakaitsjate perekondade huvide kaitsmise — täitmiseks maakonna (linna) Töörahva Saadikute Nõukogu täitevkomitee juures asuv sõjaväelaste perekondade riikliku hooldamise ja heaolu osakond:

a) võtab arvele maakonnas (linnas) elavad sõjaväelaste perekonnad, selgitab iga sõjaväelase perekonna õigust toetusele või pensionile kui ka seadustes ettenähtud soodustustele maksude, riigile kohustuslike põllusaaduste müügi-normide, elamu, üüri ja muudel aladel; selgitab iga sõja-

väelase perekonna vajadusi tööle, küttega varustamisele, elamu remondile, laste paigutamisele lastekodudesse jne.;

b) kindlustab igale pensioni- või toetusõiguslikule sõjaväelase perekonnale toetuse või pensioni määramise seadustes ettenähtud suuruses ning valmistab ette kõik vajalikud materjalid avalduste läbivaatamiseks toetuse või pensioni määramiseks komisjonis;

c) tagab iga sõjaväelase perekonnale, kellele on määratud toetus või pension, selle õigeaegse väljamaksmise;

d) kontrollib kohalike Nõukogude ja majandusorganite poolt sõjaväelaste perekondadele seadustes määratud soodustuste õiget ja õigeaegset rakendamist ning kindlustab nende seaduste täpset täitmist kõigi kohalike Nõukogude organite poolt;

e) teostab sõjaväelaste rea- ja juhtkoosseisu perekondade tööle rakendamist, juhtides neid vastavalt nende võimetele tööle käitistesse, sovhoosidesse, kolhoosidesse, tööstusartellidesse ning asutistesse ja valvates sõjaväelaste perekonnaliikmete tööolude korraldamise üle tähendatud ettevõtete ja asutiste juhtide poolt;

f) korraldab sõjaväelaste perekonnaliikmeile tööstuslike ja kaubanduslike ettevõtete ning tööndusliku kooperatsiooni olemasoleva võrgu kaudu kursusi kvalifitseeritud oskustöölise kutse omandamiseks;

g) organiseerib abinõude tarvitusele võtmist sõjaväelaste rea- ja juhtkoosseisu perekonnaliikmte materiaalse heaolu vajaduste rahuldamiseks ja valvab nende abinõude täitmise üle kohaliku Nõukogu organite kui ka kõigi ettevõtete ja asutiste juhtide poolt;

h) otsib täiendavaid kohalikke allikaid sõjaväelaste perekondade materiaalse olukorra parandamiseks ja keskendamata varumise, kohaliku tööstuse, tööstuslike kooperatiivide toodangu ja kõigi kohalike organite käsutuses olevate võimaluste, nagu: küttega varustamise, elamute remondi, riiete ja jalanõude paranduse, töökorralduse, laste abistamise jne. kasutamise korras;

i) abistab sõjaväelaste perekonnaliikmeil põllutööde ja muude majanduslike tööde täitmist, veokitega ja veojõuga varustamist jne.;

j) vaatab läbi sõjaväelaste perekonnaliikmete avaldusi ja kaebusi ning võtab nende suhtes tarvitusele vajalikke

abinõusid, käsitades eriti otsustavalt sõjaväelaste perekondade huve kaitsvate seaduste rikkumise fakte, võttes vastutusele nii seaduste rikkujaid kui ka sõjaväelaste perekondade vajadustesse formalistlikult, bürokraatlikult suhtujaid.

5. Sõjaväelaste perekondade riikliku hooldamise ja heaolu osakonna juhatajal on õigus kontrollida ja nõuda aruandeid kõikide ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide juhatajatelt nende töö kohta sõjaväelaste perekondade materiaalse heaolu vajaduste rahuldamiseks näidatud abi ning seadustes kindlaksmääratud soodustuste rakendamise kohta.

6. Maakonna (linna) Töörahva Saadikute Nõukogu täitevkomitee sõjaväelaste perekondade riikliku hooldamise ja heaolu osakond tegutseb kohaliku eelarve alusel.

7. Maakonna (linna) Töörahva Saadikute Nõukogu täitevkomitee juures asuval sõjaväelaste perekondade riikliku hooldamise ja heaolu osakonnal on pitsat Eesti NSV riigivapi kujutuse ja oma nimetusega.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus invaliidide hooldamise korras abistamise juhendi kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 10. 5. 1945, 19, 276)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Kinnitada juhend invaliidide abistamise kohta hooldamise korras vastavalt lisale.

Tallinn, 12. mail 1945. Nr. 408.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
12. mai 1945 määruse nr. 408 juurde.

Juhend invaliidide abistamise kohta hooldamise korras.

1. Puudustkannatavasse olukorda sattunud vanaduse tõttu või muudel põhjustel invaliidistunud isikuid abistatakse maakonna (linna) täitevkomiteede sotsiaalkindlustuse osakondade ja maakondliku alluvusega linnade ning valdade täitevkomiteede poolt hooldamise korras, kui nad ei ole suutelised hankima endile ülalpidamist ja neil puuduvad seadusjärgsed ülalpidajad.

2. Abistamise moodusteks on:

a) tööle suunamine;

b) ümberkvalifitseerimine;

c) ühekordse rahalise toetuse andmine;

d) igakuulise hooldtoetuse määramine;

e) ühiskorteritesse või invaliididekodudesse paigutamine.

3. Kolmanda grupi invaliide, kes ei ole leidnud enestele töökohta, abistatakse tööle suunamisega, silmas pidades arstliku tööekspertiisi komisjoni poolt väljaantud kutsenõuande saatekirjas tähendatud näidiseid.

4. Tööle suunamine seisneb invaliidi tervislikule seisukorrale ja säilinud tööjõule ning oskusele vastava töökoha leidmises ja tööle rakendamises kas invaliidide-artellides või teistes riiklikes või kooperatiivsetes käitistes või asutistes.

5. Kodanikke, kes invaliidistumise tõttu ei ole suutelised töötama oma endisel kutsealal, kuid võiksid töötada tagajärjekalt mõnel uuel kutsealal, tuleb nende sobivuse korral rakendada uue kutseala õppimisele.

Kas invaliid on tervislikult sobiv valitud kutseala õppimiseks ja sellel töötamiseks, määrab arstliku tööekspertiisi komisjon.

6. Ajutiselt majanduslikesse raskustesse sattunud töövõimetuid võidakse abistada ühekordse rahalise või muu materiaalse toetuse määramisega. Toetuse maksmise ja selle suuruse määrab maakonna (linna) täitevkomitee sotsiaalkindlustuse osakonna juhataja, silmas pidades abivajaja olukorda ja arvestades kohaliku eelarve korras selleks tema käsutuses olevate summade suurust.

7. Puudustkannatavatele I ja II grupi invaliididele, kes ei oma pensioni õigust ja kelledel puuduvad seadusjärgsed ülalpidajad, võidakse määrata kohaliku eelarve summade arvel igakuuline hooldtoetus. Igakuulise hooldtoetuse suurus määratakse kohaliku eelarve korras.

I ja II grupi invaliide abistatakse samuti nendele koduse töö muretsemise teel.

8. Igakuulise hooldtoetuse määramise otsustab täitevkomitee sotsiaalkindlustuse osakonna juures moodustatud tööpensionide määramise komisjon.

9. Ühekordse ja igakuulise toetuse summade väljamaksmist teostavad vabariikliku alluvusega linnades täitevkomiteede sotsiaalkindlustuse osakonnad. Maakondliku alluvusega linnades ja

valdades teostavad väljamaksmist linnade või valdade täitevkomiteed, kuivõrd seda ei teosta vahetult maakonna täitevkomitee sotsiaalkindlustuse osakond.

10. Ettepanekud ühekordsete või igakuuliste toetuste määramiseks maakondliku alluvusega linnade ja valdade piirkonnas elavate isikute kohta teeb vastava linna või valla täitevkomitee, teatades ühtlasi asja otsustamiseks vajalikud andmed.

11. Abivajajaid, kes on võimelised endale muretsema osalist ülalpidamist, võidakse abistada tasuta korteri, kütte ja valgustuse andmisega valla (linna) hoolduslikes ühiskorterites.

Hoolduslike ühiskorterite remondi teostamine, kütte ja valgustuse muretsemine ning heakorra eest hoolitsemine lasub selle vabariikliku alluvusega linna täitevkomitee sotsiaalkindlustuse osakonna või maakondliku alluvusega linna või valla täitevkomiteel, kelle piirkonnas asub ühiskorter.

12. Maakondliku alluvusega linnades ja valdades asuvatesse hoolduslikesse ühiskorteritesse paigutamise küsimuse otsustab vastav linna või valla täitevkomitee, teatades sellest maakonna täitevkomitee sotsiaalkindlustuse osakonna juhatajale. Viimasel on õigus seda otsust muuta.

Vabariikliku alluvusega linnades otsustab hoolekandelistesse ühiskorteritesse paigutamise küsimuse täitevkomitee sotsiaalkindlustuse osakonna juhataja.

13. Maakondliku alluvusega linnade ja valdade täitevkomiteed on kohustatud kontrollima aegajalt igakuulise hooldtoetuse saaja või hoolduslikku ühiskorteri kasutaja olukorda ning abistamise vajaduse möödumisel selle lõpetama. Abistamise lõpetamisest teatatakse maakonna täitevkomitee sotsiaalkindlustuse osakonnale.

Vabariikliku alluvusega linnades lasub kontrolli teostamise kohustus täitevkomitee sotsiaalkindlustuse osakonnal.

14. Need hooldamisele kuuluvad I ja II grupi invaliidid, kellede abistamiseks ei piisa muudest hooldamise moodustest, paigutatakse maakonna (linna) täitevkomitee sotsiaalkindlustuse osakonna juhataja otsusel invaliidide kodusse.

15. Käesoleva määruse suhtes võrdsustatakse II grupi invaliididega mehed 65. eluaastast alates ja naised 60. eluaastast alates, kuivõrd neile ei ole määratud arstliku tööekspertiisi komisjoni poolt mõni muu invaliidsuse grupp.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Töötajate perekondadesse vaeslaste, väikelastekodude ja lastekodude kasvandike kasvatada andmise juhendi kinnitamise kohta.

(Avaldatud ENSV T 24. 9. 1945, 32, 507)

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kinnitada Töötajate perekondadesse vaeslaste, väikelastekodude ja lastekodude kasvandike kasvatada andmise juhend vastavalt lisale.

2. Tühistada Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus nr. 1009 — 27. maist 1941. a. Töötajate perekondadesse vaeslaste ja lastekodude kasvandike kasvatada andmise kohta (ENSV Teataja, 1941, 57, 907) ja selle määruse alusel antud Töötajate perekondadesse laste kasvatada andmise juhend (ENSV Teataja 1941, 60, 973).

Tallinn, 15. augustil 1945. Nr. 748.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
15. augusti 1945 määruse nr. 748 juurde.

Töötajate perekondadesse vaeslaste, väikelastekodude ja lastekodude kasvandike kasvatada andmise juhend.

1. Laste kasvatada andmine (patroneerimine) töötajate perekondadesse toimub vabatahtlikkuse alusel.

2. Töötajate perekondadesse antakse kasvatada vaeslapsi, väikelastekodude ja lastekodude kasvandikke, kui ka kohtu otsuse põhjal perekonnalt äravõetud lapsed vanusega 5 kuust kuni 14 aastani.

Töötajate perekondadesse kasvatada andmise korras laste kasvatamine kestab kuni kasvatatava (patroneeritava) 16 aastaseks saamiseni.

3. Vaeslaste kasvatada andmist töötajate perekondadesse teostavad:

a) linnades — linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteed või nende tervishoiu- ja haridusorganid, kusjuures tervishoiuorganid annavad kasvatada lapsi vanusega 5 kuust kuni 3 aastani ja haridusorganid 3 aastast kuni 14 aastani;

b) maal — valdade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed.

Alevites — alevite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed. Lastekodude ja väikelastekodude kasvandikud antakse perekondadesse kasvatada nii linnades, alevites kui ka maal sõltuvalt vanusest linnade ja maakondade haridus- või tervishoiuorganite poolt.

4. Laste kasvatada andmine toimub erilise kasvatada andmise lepinguga, milles määratakse kindlaks kohustused, mis lasuvad organil, kes lapsi kasvatada annab kui ka isikuil, kes lapse kasvatada võtab.

5. Kui kasvatada antud lapsele oli määratud pension riikliku sotsiaalkindlustuse või sotsiaalhoolduse korras või alimendid, siis jäävad need talle alles ja makstakse välja isikule, kes lapse kasvatada võttis. Selles korras makstud summad võetakse vastavalt arvesse igakuulise ainelise toetuse väljamaksmisel, silmas pidades, et pension (alimendid) ja patronaaži eest makstav toetus ei ületaks ettenähtud normi.

Kui lapsele määratud pension või alimendid ületavad igakuulise toetuse patroneerimise eest, siis viimast välja ei maksta, kuid pension või alimendid kuuluvad täiel määral väljamaksmisele lapse kasvatada võtnud isikule.

6. Kasvatada andmise lepingu alusel (p. 4) lapse kasvatada võtnud isik on kasvatada antud lapse eestkostjaks (hooldajaks). Ta peab hoolitsema lapse kasvatamise ja ülalpidamise eest kooskõlas eestkostmise ja hoolduse kohta kehtivate seaduste ja muude eeskirjadega.

7. Last ei või anda kasvatada isikutele, kes abielu, perekonna ja eestkoste seaduse koodeksi § 77 põhjal ei või olla eestkostjateks ega hooldajateks.

8. Isik, kes võtab lapse kasvatada, saab lepinguga kindlaksmääratud igakuuliselt ainelist toetust summadest, mis seks otstarbeks on ette nähtud täitevkomiteede eelarvetes, ja teistest vastavatest allikatest.

9. Isik, kes võttis lapse kasvatada (patronaadile) ja kes patronaati kasutas omakasupüüdlike eesmärkide saavutamiseks või kes jättis kasvatatava lapse järelevalveta või vajaliku ainelise abita, kannab kriminaalvastutust kriminaalkoodeksi vastavate eeskirjade alusel.

10. Patroneeritavate laste arvelevõtmine ja nende ainelise olukorra ja kasvatustingimuste süstemaatiline konrollimine pannakse maakondades ja vabariikliku alluvusega tervishoiu osakon-

dadele 5 kuust kuni 3 aastaste laste suhtes ja hariduse osakondadele 3 kuni 14 aastaste laste suhtes.

11. Töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed, maakondade ja linnade haridusosakonnad ja tervishoiu osakonnad organiseerivad laste perekondades kasvatamise edukaks teostamiseks teiste vastavate asutiste kaastööd ning kasutavad sel alal ühiskondlike organisatsioonide kaasabi.

12. Laste perekondadesse kasvatada andmise lepingud ja kogu kirjavahetus laste kasvatada võtmise kohta on vabastatud riigilõivust ja säilitatakse lepingut sõlminud asutuse juures.

13. Hariduse Rahvakomissaril ja Tervishoiu Rahvakomissaril on õigus anda vastavate Rahvakomissariaatidega kooskõlastatud juhendeid ja käskkirju käesoleva juhendi teostamiseks.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus vanemateta jäänud laste hooldamise komisjonide kohta.

(Avaldatud ENSV T 25. 1. 1945, 3, 32)

Vastavalt NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusele 23. jaanuarist 1942 Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Ellu kutsuda Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu juures Vanemateta Jäänud Laste Hooldamise Vabariiklik Komisjon koosseisus:

esimees — Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Esimehe Asetäitja sm. Andresen;

esimehe asetäitja — Eesti NSV Hariduse Rahvakomissar sm. Nuut;

komisjoni liikmed — Eesti NSV Tervishoiu Rahvakomissar sm. Hion;

Eesti NSV Siseasjade Rahvakomissar sm. Resev;

ELKNÜ Keskkomitee esindaja;

Eesti NSV Ametiühingute Kesknõukogu esindaja.

2. Vanemateta Jäänud Laste Hooldamise Vabariiklikule Komisjonile teha ülesandeks organiseerida vastavad komisjonid maakondade ja vabariikliku alluvusega linnade töörahva saadikute nõukogu täitevkomtiee juures.

3. Kinnitada vanemateta jäänud laste hooldamise kohalikkude komisjonide põhimäärus.

Leningrad, 3. septembril 1944. Nr. 143.

Lisa
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
3. sept. 1944 määruse nr. 143 juurde.

Vanemateta jäänud laste hooldamise kohalikkude komisjonide põhimäärus.

1. Vanemateta jäänud laste hooldamise kohalikud komisjonid asutatakse vastavalt NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusele 23. 1. 1942 (LMKK 1942, nr. 2, art. 26) maakondade ja vabariikliku alluvusega linnade töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteede juures koosseisus:

a) komisjoni esimees — maakonna (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee esimehe asetäitja;

b) esimehe asetäitja — maakonna (linna) haridusosakonna juhataja;

komisjoni liikmed:

c) maakonna (linna) tervishoiuosakonna juhataja;

d) maakonna (linna) Siseasjade Rahvakomissariaadi osakonna esindaja;

e) maakonna (linna) ELKNÜ komitee esindaja;

f) ametiühingute esindaja.

Märkus: Vanemateta jäänud laste hooldamise kohaliku komisjoni liikmete isikuline koosseis kinnitatakse maakonna või vabariikliku alluvusega linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt.

2. Komisjoni ülesandeks on vanemateta jäänud laste hoole alla võtmine, laste kodutuse ja järelevalvetuse ärahoidmine, alaealiste õiguste kaitse ja noorte töölesuunamine.

3. Oma ülesannete teostamiseks komisjon:

a) valmistab ette ja esitab töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele kinnitamiseks vahendeid laste kodutuse ja järelevalvetuse ärahoidmisks ja võitluseks sellega linnas ja maal (laste saatmine lastekodudesse, patroneerimine, hooldus, lapsendamine, töölesuunamine, lastesööklate korraldamine, ühekordne abistamine, väliskoolitöö arendamine) ja kontrollib nende täitmist;

b) koondab ja kooskõlastab Hariduse, Tervishoiu, Siseasjade Rahvakomissariaadi esindajate ja ühiskondlike organisatsioonide tööd vanemateta jäänud ja puudustkannatavate laste hooldamise alal;

c) kutsub ühiskondlikke organisatsioone, ettevõtteid ja asutisi korraldama Hariduse Rahvakomissariaadi, Tervishoiu Rahvakomissariaadi, Sotsiaalkindlustuse Rahvakomissariaadi ja Siseasjade Rahvakomissariaadi lasteasutiste hooldamist;

d) organiseerib ühiskondliku aktiivi kaudu rahva seas selgitustööd laste kodutuse ja järelevalvetuse ärahoidmiseks ning alaealiste õiguste kaitseks;

e) abistab lastekodusid laste töökasvatuses ja kutseoskuse õpetuses ning lastekodust lahkuvatele noortele vajalike olustikuliste tingimuste kindlustamises;

f) jälgib lasteasutiste õigeaegset varustamist toiduainetega ja tööstuskaupadega määratud normide alusel, lastekodude arstlik-sanitaarset olukorda ja laste arstlikku teenindamist;

g) loob ühiskondliku aktiivi tegelikuks osavõtuks vanemateta jäänud laste hooldamiseks ja ühiskondliku kontrolli teostamiseks lasteasutiste töö ning patroneeritud ja töölesuunatud laste elutingimuse üle.

4. Vanemateta jäänud laste hooldamise kohalikul komisjonil ei ole oma aparaati ja oma töös kasutab ta TSN täitevkomitee hariduse, tervishoiu, sotsiaalkindlustuse ja Siseasjade Rahvakomissariaadi organite ning ühiskondlike organisatsioonide aparaate.

5. Vanemateta jäänud laste hooldamise kohalikud komisjonid annavad aru oma tegevusest Vanemateta Jäänud Laste Hooldamise Vabariiklikule Komisjonile ja töörahva saadikute täitevkomiteedele.

Lisa.

Käsiraamatu trükkimise ajal kehtestatud eeskirju.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ümberkujundamise kohta Eesti NSV Ministrite Nõukoguks.

(Avaldatud ENSV T 28. 3. 1946, 19, 144)

Vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu 15. märtsi 1946 seadusele „NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu ümberkujundamise kohta

NSV Liidu Ministrite Nõukoguks ning liidu- ja autonoomsete vabariikide rahvakomissaride nõukogude ümberkujundamise kohta liidu- ja autonoomsete vabariikide ministrite nõukogudeks" Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

Kujundada Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ümber Eesti NSV Ministrite Nõukoguks ja Eesti NSV rahvakomissariaadid — Eesti NSV ministeeriumideks. Vastavalt sellele nimetada Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Esimeest Eesti NSV Ministrite Nõukogu Esimeheks, Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Esimehe asetäitjaid — Eesti NSV Ministrite Nõukogu Esimehe asetäitjaiks ja Eesti NSV rahvakomissare — Eesti NSV ministreiks.

Tallinn, 25. märtsil 1946.

На эстонском языке.
„Справочник председателя волисполкома".

Väljaandja: Eesti NSV Ministrite Nõukogu Asjadevalitsus.
Vastutav toimetaja R. Nigol. Ladumisele antud 6. XII 45. Trükkimisele antud 12. IV 46. Paberi formaat 56×81,1/16. Trükipoognas 40 320 täheruumi. 30 trükipoognat. Tellimise nr. 732. Tiraaž 2100 eks. Riigi Trükikoja trükk. Tallinn.
Hind 10 rbl.

Sisukord.

Lk.

Eessõna 3
Lühendite seletus 4
Allikatele viitamise viis 4

I.

Riigi põhikord ja üldhaldus.

Deklaratsioon riigivõimust Eestis 5
Deklaratsioon Eesti astumise puhul Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liitu 7
Seadus Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi vastuvõtmise kohta Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liitu 9
Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Konstitutsioon . . . 10
Seadlus Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi riigivapi kuju kinnitamise kohta 27
Määrus Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi riigivapi kujutise tarvitamise kohta 27
Seadlus Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi riigilipu kuju kinnitamise kohta 28
Määrus NSV Liidu hümni eestikeelse tõlke kinnitamise kohta 28
Seadlus Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi hümni kinnitamise kohta 29
Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi koosseis 30
Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu koosseis 30
Määrus okupatsiooniaegsete seaduste, otsuste, määruste ja korralduste tühistamise kohta 31
Määrus ENSV-s 1940/41. aastal väljaantud seaduste, seadluste, määruste ja otsuste kehtestamise kohta 32
Määrus Eesti NSV riigivõimu aktide jõustumise kohta . . . 32
Seadlus täitevkomiteede moodustamise kohta maakondliku alluvusega linnades ja valdades 33
Seadlus maakondliku alluvusega linnade ja valdade täitevkomiteede arvulise koosseisu kohta 33
Määrus valdade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede juurde maaosakondade organiseerimise kohta. 34
Valla töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee maaosakonna põhimäärus 35
Seadlus küla töörahva saadikute nõukogude loomise kohta . . 39
Määrus küla töörahva saadikute nõukogude tugevdamise kohta 39
Külade, valdade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede juures alaliselt tegutsevate alaliste komisjonide põhimäärus 40
Külanõukogude volinike põhimäärus 45

Lk.

Seadlus küla töörahva saadikute nõukogu põhimääruse kinnitamise kohta 46
Küla töörahva asadikute nõukogu põhimäärus 47
Määrus külavoliniku rinnamärgi kujundi ja põhimääruse kinnitamise kohta 52
Külavoliniku rinnamärgi põhimäärus 53
Määrus asutiste juhatajate vahetamisel asutiste üleandmise ja vastuvõtmise kohta 53
Määrus valdade täitevkomiteede kaustade nomenklatuuri kinnitamise kohta 55
Valdade täitevkomiteede kaustade nomeklatuur 56
Juhend valdade täitevkomiteede kaustade nomenklatuuri käsitamiseks 62
Seadlus üldkohustuslike otsuste andmise ja nende rikkumise eest administratiiv karistuste määramise kohta töötava rahva saadikute nõukogude maakondade, linnade ja valdade täitevkomiteede poolt 63
Määrus kodanike kaebuste ja avalduste läbivaatamise ning nenda jutulevõtmise kohta nõukogude asutistes ja organisatsioonides 68
Määrus rahvamajandusliku arvestuse korralduse kohta Eesti NSV-s 70
Määrus arvestuse ja aruandluse teostamise kohta Eesti NSV-s 72
Määrus majapidamisraamatute ja ajutiselt valla maa-alal elavate isikute nimekirjade sisseseadmise kohta 73
Määrus majapidamisraamatute ja ajutiselt valla maa-alal elavate isikute nimekirjade täitmise kohta 74
Määrus majapidamisraamatute ja ajutiselt valla maa-alal elavate isikute nimekirjade täitmise kohta 75
Määrus arhiiviasjanduse organiseerimise kohta Eesti NSV-s . 77
Määrus saksa fašistlike okupantide poolt mahajäetud dokumentaalsete materjalide kogumise ja säilitamise kohta . . . 78
Määrus perekonnaseisuaktide registreerimise korra kohta . . 80
Määrus sündide ja surmajuhtumite registreerimise korra ja tähtaegade kohta 80
Määrus perekonnakirjade korraldamiseks väljaantavate dokumentide maksudest vabastamise kohta 82
Määrus ühise passisüsteemi sisseseadmise kohta ENSV-s . . . 82
Määrus hooletuse läbi passi kaotamise ja passi teadliku rikkumise kohta 83
Määrus passirežiimi kindlustamise kohta 83
Määrus ENSV territooriumil Töölis-Talupoegade Miilitsa organites elanikkude kohusliku sisse- ja väljakirjutamise kohta . 85
Määrus Eesti NSV piirides kodanike liiklemise kohta . . . 86
Määrus kodanike liiklemise kohta Eesti raudteel 87
Määrus Eesti NSV territooriumile sisse- ja väljasõidu korra kohta 87
Seadlus tegevarmee isikulise koosseisu vanemate aastakäikude demobiliseerimise kohta 88
Määrus looduslike hädade korral elanikkonna töö- ja küüdikohustuse täitmisele rakendamise korra kohta 90

Lk.
Määrus maaelanike tööga osavõtu kohta kunst- ja kruusateede ehitamisest ja parandamisest 92
Instruktsioon Eesti NSV maaelanike tööga osavõtu kohta maanteede ehitamisest ja parandamisest 93
Määrus vabatahtliku tuletõrje organiseerimise kohta . . . 99
Määrus kahjutulevastaste ettevaatusabinõude tarvitusele võtmise kohta 100
Määrus metsatulikahjude vastu võitlemise kohta 104
Määrus tuletõrje veevõtukohtade kasutamiskõlbulikus seisukorras hoidmise kohta talvel 107
Määrus jalgrataste numbrimärkidega varustamiseks 108
Määrus jõuvankrite registreerimise kohta 109
Määrus hobusepasside väljaandmise kohta Eesti NSV-s . . . 110
Määrus hobusepasside blankettide täiendamise kohta 118
Määrus hobusepasside väljaandmise tähtaja pikendamise kohta 119
Määrus usuühingute tegevuse korraldamise ajutise juhendi kinnitamise kohta 119
Usuühingute tegevuse korraldamise ajutine juhend 119

II.
Tööõiguslikke eeskirju.

Määrus tööliste ja teenistujate tööle asumise ja töölt lahkumise kohta 123
Määrus riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ning asutiste tööliste ja teenijate töö sisekorra tüüpeeskirjade kinnitamise kohta 124
Tüüpeeskirjad riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ning asutiste tööliste ja teenijate töö seisukorra kohta . . 124
Määrus tööraamatute sisseseadmise kohta 129
Määrus tööraamatute sisseseadmise juhendi kinnitamise kohta 133
Määrus täienduslehtedest tööraamatuile 134
Määrus tööraamatusse tööstaaži märkimise eeskirjade kinnitamise kohta 136
Määrus tööraamatute arvestamise, väljaandmise ja hoidmise töö korrastamise kohta 137
Määrus tööliste ja teenijate palgaraamatu vormi kehtimapaneku kohta 139
Määrus tööpäeva pikkuse kohta 148
Määrus normeerimata tööpäevaga töötajate kohta 148
Määrus ületunnitööde kohta 149
Määrus täiendavate ületundide kohta 150
Juhend ületunnitöödeks lubade muretsemise kohta 151
Määrus tasude kohta ületunnitööde eest, töö eest puhkepäevadel ja pühadel 151
Määrus töötajate palgalise puhkuse kohta 152
Määrus erandite kohta puhkuse andmisel 154
Hooajatööde loend 154
Määrus tööliste ja teenistujate puhkuste kohta 158
Määrus riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste, organisatsioonide ja ettevõtete töötajatele komandeerimislubade väljaandmise korra kohta 158

Lk.
Määrus riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste, organisatsioonide ja ettevõtete töötajatele komandeerimislubade väljaandmise korra määruse muutmise kohta 162
Määrus Eesti NSV piirides komandeerimiste lubamise korra kohta 162
Määrus teenistuslike lähetuste puhul tasumaksmise kohta . . 163
Määrus tasude ja tagatiste kohta teise kohta tööle viimise, võtmise ja suunamise puhul 166

III.

Põllumajandus.

Deklaratsioon maa kuulutamisest kogu rahva omanduseks . . 171
Seadus saksa okupantide poolt ära võetud vara tagasiandmise kohta Eesti NSV talupoegadele. 172
Määrus maa tagasiandmise kohta talupoegadele 175
Juhend maa tagasiandmise kohta Eesti NSV talupoegadele . . 180
Määrus Eesti NSV Ülemnõukogu 17. septembri seaduse „Saksa okupantide poolt äravõetud maa tagasiandmise kohta Eesti NSV talupoegadele" täitmise käigu ja Eesti NSV põllumajanduse taastamise esmajärjekordsete abinõude kohta . . . 186
Määrus Eesti NSV uusmaasaajate edasise abistamise abinõude kohta 191
Määrus riikliku maafondi reservmaade kasutamise kohta . . 198
Määrus maakasutamise nöörraamatute sisseseadmise kohta . . 199
Määrus põllumajanduses töötavate ja maal elavate agronoomide, zootehnikute, loomaarstide, maakorraldajate, inseneride ja hüdrotehnikute elutingimuste parandamise kohta 200
Määrus Põllumajandusliku Ühistegevuse Peavalitsuse asutamise kohta 203
Määrus põllumajandusliku kooperatsiooni kohta 204
Põllumajandusliku ühistu näidispõhikiri 207
Eesti NSV masin-traktorijaamade nimestik 218
Hobu-masinriistade laenutuspunktide nimestik 219
Määrus eraomanike mittetöötavate viljapeksumasinate ja traktorite kasutamise kohta 221
Määrus põllumajandusliku ehitustegevuse soodustamise kohta . 221
Määrus seemnevilja ja seemnete käibe kohta 223
Määrus sordiaretuse ja seemnekasvatuse töö organiseerimise kohta Eesti NSV-s 226
Tüüpleping sordiseemnete kasvatamise kohta 228
Määrus puhtsordilise kartulikasvatamise edendamise ja korraldamise kohta 231
Määrus seemnekartuli käibe kohta. 234
Määrus loomakasvatuse taastamise ja edendamise kohta . . . 235
Määrus mesinduse arendamise kohta 237
Määrus veterinaararstliku abistamise kohta 241
Juhend veterinaararstliku abistamise kohta 241
Määrus marutõve vastu võitlemise kohta 243
Määrus mesilaste lestataudi tõrje kohta 245
Määrus kohuslike müüginormide täitmiseks vastuvõetavate loomade seisukorra kohta 245

Lk.
Määrus põllumajandussaaduste varumise hindade kohta . . . 246
Määrus teravilja riiklike kokkuostuhindade kohta 249
Määrus asutiste ja ettevõtete abimajandite kohta 250
Abimajandite tüüp-põhikiri 256
Abimajandi direktori õiguste ja kohustuste tüüpmäärustik . . 258
Abimajandi töö organiseerimise juhend 260
Abimajandis tootmise organiseerimise juhend 261
Määrus teravilja ja õliseemnete töötlemise töötasude kohta . . 262
Määrus teravilja ja õliseemnete töötlemisel matimaksu võtmise kohta 263
Määrus teravilja ja õliseemnete töötlemisel matimaksu võtmise määruse muutmise kohta 265
Määrus villa töötlemise töötasude kohta 265

IV.

Metsandus.

Otsus metsade korraldamise kohta 267
Määrus ühis- ja üksikmajapidamiste ja riiklikku maatagavarasse arvatud maadel kasvava metsa kasutamise ja majandamise kohta 268
Juhend ühis- ja üksikmajapidamiste ja riiklikku maatagavarasse arvatud maadel kasvava metsa kasutamise ja majandamise kohta 269
Maakondlikkude metsatööstuskeskuste tüüp-põhikiri 272
Määrus raudteede ja maanteede äärsete metsaalade kaitsemetsaks tunnustamise kohta 277
Määrus kahjulikkude putukate ja seenhaiguste tekkimise ja levimise vältimiseks metsades 278
Määrus metsas ja metsamaadel karjatamise korra kohta . . . 279
Juhend karjatamise kohta riigi majandamisel olevates metsades 281
Määrus riigimetsa tagavaraheinamaade ja kasutamiseks andmise kohta 283
Määrus riigimetsa kõrvalkasutuse takside kinnitamise kohta . . 285
Määrus omavolilise metsaraiumise ja -rikkumise trahvitakside kehtestamise kohta 286
Määrus turbasoode kasutamise kohta 287
Jahimäärustik 288
Määrus jahimajandusele kahjutekitavate hulkuvate koerte ja kasside hävitamise kohta 293
Määrus metsloomade ja -lindude kahjutasutakside kindlaksmääramise kohta 293

V.

Kalandus.

Määrus kalamajanduslikkude veekogude kasutamise korra kohta 295
Määrus kalakaitse korraldamise kohta Eesti NSV veekogudes 301
Määrus abinõude kohta Eesti NSV kalamajanduse taastamisel ja ülesehitusel 307

Lk.

VI.

Tööstus ja kaubandus.

Deklaratsioon pankade ja suurtööstuse natsionaliseerimise kohta 313
Tööndusliku tootmisartelli põhikiri 314
Tarbijate kooperatiivi normaal-põhikiri 328
Eesti NSV tarbijate kooperatiivide maakondliku liidu normaal-põhikiri 337

VII.

Elamumajandus.

Seadlus suurte majade natsionaliseerimise kohta 347
Määrus natsionaliseeritud ja riigi majade üleandmise kohta kohalike nõukogude elamufondidesse 348
Määrus üürnike korteritest väljatõstmise ja ümberpaigutamise korra kohta 349

VIII.

Riigivarad ja rahandus.

Määrus nõukogude asutiste, ettevõtete, organisatsioonide ja peremeheta varade ning mõningat liiki trofeede kohta 353
Määrus peremeheta vara arvelevõtmise ja realiseerimise tööde kiirendamise ja soodustamise kohta 355
Määrus asutiste, ettevõtete ning majandus- ja ehitusorganisatsioonide poolt sisemise rahandusliku kontrolli ja dokumentaalse revisjoni teostamise kohta 357
Määrus inventariseerimise ja arvestamise korraldamise kohta vabastatud Eesti NSV territooriumil 359
Määrus kontrolli korrast töötasufondide kulutamise alal eelarvelistes ja isemajandavais organisatsioonides 362
Määrus pea- ja vanemate raamatupidajate õigustest ja kohustustest ühiskondlustatud sektori asutistes ja majanduslikkudes organisatsioonides 365
Määrus riigi- ja kohalikkude maksude, määralise sundkindlustuse, kohuslikkude naturaalandamite ning trahvide võlgade sissenõudmise korra kohta 368
Määrus maksu- ja mittemaksuliste võlgade sundsissenõudmisel võlgade katteks kodanikelt äravõtmisele mittekuuluva varanduse liikide nimekirja kinnitamise kohta 371
Määrus vara liikide loendi kinnitamise kohta, millele ei või pöörata sissenõuet täitelehtede ja nendega võrdsustatud dokumentide järgi 374
Määrus Punaarmeest demobiliseeritavatele ja nende perekonnaliikmetele maksusoodustuste säilitamise kohta 378
Põllumajandusliku Krediitühingu põhikiri 378
Määrus määralise kohustusliku sundkindlustuse kohta . . . 390
Seadlus riikliku abi suurendamisest rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele, emade- ja lastekaitse tugevdamisest, aunime „Sangar-ema" sisseseadmisest ja ordeni „Ema au" ning medali „Emamedal" asutamisest 395

Lk.
Rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele riiklike abirahade määramise ja väljamaksmise ning soodustuste andmise korra määrustik 403
Määrus rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele riiklike abirahade määramise ja väljamaksmise ning soodustuste andmise korra määrustiku rakendamise kohta . . . 413.

IX.

Haridusala.

Määrus Eesti NSV rahvahariduse süsteemi ja õppeasutiste tegevuse aluste kohta 415
Määrus koolide töö parandamise abinõude kohta 417
Määrus koolikohustuslike laste arvestamise ja koolikohustuse täitmise juhendi kinnitamise kohta 425
Määrus rahvamajade töö korraldamise eeskirjade kinnitamise kohta 428

X.

Tervishoid.

Määrus tööliste, teenistujate ja töötava talurahva tasuta ravimise ja arstiabi kehtimapaneku kohta 435
Määrus sunduslike kaitserõugete pookimise kohta 435
Eesti NSV sanitaarinsepktsiooni määrustik 438

XI.

Sotsiaalkindlustus ja -hooldus.

Seadlus riikliku sotsiaalkindlustuse sisseseadmise kohta . . . 447
Määrus riikliku sotsiaalkindlustuse pensionide määramise ja väljamaksmise korra kohta käiva juhendi kinnitamise kohta . 448
Määrus riikliku sotiaalkindlustuse pensioni saamist õigustava töötamise staaži kohta 452
Määrus pensioni määramise kohta perekondadele, kellede toitjad on okupatsiooni ajal fašistide poolt mõrvatud või vanglates või kontsentratsioonilaagrites surnud 455
Sõjaväelaste Perekondade Riikliku Hooldamise ja Heaolu Valitsuse põhimäärus 457
Sõjaväelaste perekondade riikliku hooldamise ja heaolu osakonna põhimäärus 460
Juhend invaliidide abistamise kohta hooldamise korras . . . 462
Töötajate perekondadesse vaeslaste, väikelastekodude ja lastekodude kasvandike kasvatada andmise juhend 465
Vanemateta jäänud laste hooldamise kohalikkude komisjonide põhimäärus 468

Lisa.

I.

Seadlus Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu ümberkujundamise kohta Eesti NSV Ministrite Nõukoguks 470

TÄHESTIKULINE SISUJUHT.

(Numbrid viitavad lehekülgedele.)

A. Lk.

Abimajandid 250
Alaliselt tegutsevad komisjonid 40
Arhiivid 77
Aruandlus 72
Arvestus 70, 359
Asutiste üleandmine 53
Autode registreerimine 109

D.

Deklaratsioon Eesti astumise puhul NSV Liitu 7
Deklaratsioon maa kuulutamisest kogu rahva omanduseks 171
Deklaratsioon pankade ja suurtööstuste natsionaliseerimise kohta 313
Deklaratsioon riigivõimust Eestis 5
Demobilisatsioon 88
Demobiliseeritavate maksusoodustused 378
Dokumentaalne revisjon 357

E.

Eesti vastuvõtmine NSV Liitu 9
Ehitustegevuse soodustamine 221
Elamufond 348
Emade soodustamine 395

H.

Haridusala 415
Hobu-masinriistade laenutuspunktid 219
Hobusepassid 110
Hümn 28

I.

Invaliidide abistamine hooldamise korras 462
Inventeerimine 359

J.

Jahipidamine 288
Jalgrataste numbrimärgid 108
Jahvatamise tasud 262

K.

Kaebuste ja avalduste läbivaatamine 68
Kaitsemetsad 277
Kaitserõugete pookimine 435
Kalakaitse 301
Kalandus 295
Karjatamine metsamaadel 279
Kartulikasvatus 231
Kaustade nomenklatuur 55
Kindlustus 390
Komandeeringud 158
Konstitutsioon 10
Koolikohustus 425

Lk.
Kõrvalkasutused riigimetsas 285
Külanõukogud 39, 46
Külanõukogude volinikud 45, 52
Külavolinikud 45, 52
Küüdikohustus 90

L.

Laste kasvatada andmine (patroneerimine) 465
Liiklemine 86
Loomakasvatus 235
Loomatervishoid 241
Lähetused 158

M.

Maaosakonnad 35
Maareform 172
Majade natsionaliseerimine 347
Majapidamisraamatud 73
Maksude sissenõudmine 368
Marutõve vastu võitlemine 243
Masintraktorijaamad 218
Matimaks 263
Mesindus 237
Metsamajandus 267
Metsaraiumise trahvitaksid 286
Metsatööstuskeskused 272
Ministeeriumid 469
Ministrite Nõukogu 30
Ministrite Nõukogu koosseis 30

N.

Nõukogude seadusandluse uuesti kehtestamine 32
Nöörraamatud 199

O.

Okupatsiooniaegsete seaduste tühistamine 31

P.

Palgaraamat 139
Passid 82
Patroneerimine 465
Pensionid 448
Perekonnaseisuaktide registreerimine 80
Peremeheta varad 353
Puhkus 153
Põhiseadus 10
Põllumajandus 171
Põllumajanduses töötajad 200
Põllumajanduslik Kooperatsioon 204
Põllumajandusliku krediitühingu põhikiri 378
Põllumajandusliku Ühistegevuse Peavalitsus 203
Põllumajanduslik Ühistu 207
Põllumajandussaaduste varumishinnad 246

R.

Lk.

Raamatupidajate õigused ja kohused 365
Rahvamajad 429
Reservmaad 198
Riigilipp 28
Riigivapp 27
Riigivõimuaktide jõustumine 32

S.

Sanitaarinspektsiooni määrustik 438
Seemnekasvatus 226
Seemnevilja käive 223
Sisekorra eeskirjad 124
Sisemine rahanduslik kontroll 357
Sisse- ja väljakirjutamine 85
Sisse- ja väljasõit 87
Sissenõudmisest vabastatud vara 371
Sordiaretus 226
Sotsiaalkindlustus 447
Sõjaväelaste Perekondade Riikliku Hooldamise ja Heaolu Valitsus 456

T.

Tagavaraheinamaad 283
Tarbijate Kooperatsioon 328
Teetegemine 92
Teravilja kokkuostuhinnad 249
Tervishoid 435
Traktorite kasutamine 221
Trofeevarad 353
Tuletõrje 99
Turbasoode kasutamine 287
Täitevkomiteed 33
Tööaeg 148
Töö- ja küüdikohustus 90
Töölt lahkumine 123
Tööndusliku tootmisartelli põhikiri 314
Töö puhkepäevadel ja pühadel 151
Tööraamatud 129
Töötasufondide kulutamise kontroll 362

U.

Usuühingud 119

V.

Vanemateta jäänud laste hooldamine 467
Veokohustus 90
Viljapeksumasinate kasutamine 221
Villa töötlemise töötasud 265

Ü.

Üldkohustuslikud otsused 63
Ülemnõukogu Presiidium 30
Ületunnitööd 149
Üleviimise tasud 166
Üürnike väljatõstmine 349

T. H.

HIND Rbl. 10.—

A-16080

TÜ RAAMATUKOGU
1 0300 00503577 1

HIND Rbl. 10.—

A-16080

TÜ RAAMATUKOGU
1 0300 00503577 1

VALLA TÄITEVKOMITEE ESIMEHE KÄSIRAAMAT

SUNDEKSEMPLAR

VALLA TÄITEVKOMITEE ESIMEHE

KÄSIRAAMAT

VALIMIK KEHTIVAID SEADUSLIKKE EESKIRJU KÄSITAMISEKS VALLA TÄITEV-KOMITEE JA KÜLANÕUKOGU TÖÖS

TALLINN 1946